

استانبولك ایچ یوزی

[illegible]

رفیق خالد

استانبولك ایچ یوزی

آرقداشم عبدالحق شناسی یه

استانبول
کتابخانهٔ حلمی ، باب عالی جاده‌سی
اورخانیه مطبعه‌سی
١٣٣٦

بر عرب زنكيني

اولور تصادف دكل ، دون بويوك آدا اسكله‌سنده قارشی قارشی‌يه كلنجه شاشيره قالدم. جلاسی كوزلر آلان نارين تكرلكلی ، طومبول آتلی ، اوپوجاق كبی كوچوك وسوسلو بر آرابه‌دن ايندی ؛ اوزاقدن ، ايلك باقيشده طانيه‌مادم ؛ آرقه‌سنده بال رنكنده بلی كمرلی ، دار ، شيق بر پاردوسو واردی ؛ آلتون صاپلی باستونی آلنده ديم ديك ، سلاملر داغيته‌رق ، تلاشسز ويورغون بكا دوغری يورويوردی . بوكيم ديبوردم ، كوزم ايصيرييور ... نهايت طانيدم ؛ ادريس خوجانك اوغلی‌كانی ، بزم كانی ، بنم كانی ... نه قدر دكيشمش ياربی ! وقارلی ، كوسته‌ريشلی بر آدام ، بر بويوك ومهم آدام اولمش؛ اوثوركه‌ك طورلی قلم أفنديلكی‌اوزرندن تماماً كيتمش... اولی ، يولده بر يره چارپمقدن ، بر شی ده‌ويرمكدن ، برندن آزار ايشيتمكدن قورقار كبی ، سونه‌يه سونه‌يه يورووردی ؛ ايچين‌ايچين‌قاينار، يوره‌كی آتشلی، كوزی بويوكلكده بر كنجدی. اما زواللی سوقاقده بوحالی هيچ كوسترمز ، أمر ، حكم آلتنده يه‌تيشمش بر صيغينتی اولديغنی چه‌كينكن ، أزكين‌طوريله

داغما بللی ایدردی. فقط بو سینسیلیکی آلتنده خاشاری، چابقین، کستاخ بر طبیعتی ده واردی. تا کوچوکدن بری بر بریمزی محله‌دن طانیرز. او صوئوق چشمه رشدیه‌سنه کیدردی؛ بنده یاناقلی، آبلاق چهره‌لی، سیم سیاه اوزوم کوزلو، بر آز پلته‌ك و بون بر چوجوقدی؛ بن او زمان دها درت یاشنده، باشمده یمنی، قولاقلرمده دوشمه‌سین دییه آرقه‌دن ابریشمله بر برینه باغلانمش چاریك لیرادن کوپه‌لر، صاقیز چیکنیه چیکنیه سوقاقلرده کزر، یارامازبر قیزدم. اوکا یناقلرینك رنکندن کنایه «الما کانی» دیرلردی؛ بنم اسمم «یوکسوك عصمت» دی؛ چیتیر پیتیر اولدیغمدن بونی یاقیشدیرمشلردی؛ صوکرالری او صارارادی، ضعیفلادی؛ بن کهلیشدم، ایریله‌ندم. فقط لقبلریمز قالدی. «الما کانی» ده کیشمه‌دی.

کانینك آننه‌سی کبار دالقاوو غیدی. فکری پاشانك قوناغنه دوام ایدن مسافر قادینلر آراسنده پاشایه قورولان عشرت تپه‌سینك قارشیسنه دیزیلوب ساز چالان، شرقی اوقویان، تقلید یاپان بر طاقی واردی که کندی حرمده، قوجه‌لری سلاملقده مصرفسز و زحمتسز غایت رفاهلی بر عمر سوره‌رلر، باش سفره‌ده یر، اوسط سفره‌ده موقع بولورلردی. اوك ایچنده اولوب بیتن، یه‌نیلوب ایچیلن، کییلوب قوشانیلان نه وارسه هپسندن حصه‌لری آیریلیردی. حرام یاتجه همان قوناغنك باشنه سیران یاپیلنجه اوك آرابه‌نك قارشیسنه کچرلر، بوخچه‌جی، ویازمه‌جی قادینلرك تحفلغه و وره‌رق اطرافنی آلیرلر «قادینم سلطانم، شهزادم» کبی خطابلرله او خلقندن هر برینی

آیری آیری مخفون ایدرك حسابلرینه صندوقلرینی دولدوروبلردی.
بونلرك بایرامده لباسه‌لری ایصمارلانیر، ذوقلرینه موافق
چیچکلردن آیری سپتلرده شکرلری یاپدیریلیر، آنجق لیکی‌نه
اوچ آیده بر توزبقی آلوب صوالاندیرمق ایچون اوغراشقلری
اولرینه رمضانك کلنجه یاقیندن، برنجیدن طوتیکزده کلاجه
قدر نقصانسیز موطباق مصرفلری کوندریلیردی. فقط بو
مبارك آیی ظرفنده قوناغك طابلا طابلا چیقان نفیس یمکلرایله
مشغول اولانجه‌لرندن آیری یالیلرینه کوکللرینی بیردرلو واضی
اولامادیغیندن بر معتادینه صو نوق ادالره، معناسز سوزلره،
صاخته قهقهه‌لرله مجلسی شنلندیرمکه دوام ایدرلردی.
ـــ ایشته کاتبنك آناسی بوقبیل قادینلردن بریدی، وقتیله مثلا
کوزانی طرفنده بربرلك ایدن قوجه‌سی فکری پاشا‌یه صوقولونجه
مصرلقله مکتبلره قایرمش، بر مدت عسکرده باشنه بر آبانی
صاریق باغلاتدیروب رشدیه‌لره تجوید و علم حال خوجاسی تعیین
ایتدیرمشدی. بر برادریش، ادریس خوجا اولمشدی. کوچوك
یاشندن بری قوناق طفیلیلری آراسنه صوقولان کاتی خیلی زمان
قهوه اوجاغنده آرابه‌چیلر، باغچوانلر ایچنده ممنونانه سورونمش
دورمشدی. جامعه صوقولدیغنی تعقیب ایدن کونلرده، آرا
صیره حرمده آلینیر، رحق پاشانك کوچك اوغلی احسان
بکه کیجه قندیلی آرتیقلرندن آدام و آتی شکللری، غزته کاغدلرندن
صندال و یلکنلی قایق رسملری یاپه‌رق وقت کچیریردی. بوقابا
صابا شیلولك، آوروپادن کله او یوانجاقلردن دها فضله خوشنه
کیتدیککی کوزن کاتنه کبریت چوپلرندن یاپدیغی قله‌سی، چیقولاته

قورشـونلرندن باب سرعسـکری دائره‌سی یاپیغه قدر واریر ، بکیفی دها چوق ممنون ایتمکه چابالاردی. بعضاً ده آناسـنه بر التفات اولمق اوزره خانم افنـدی : « کانی‌ده نره‌لرده ؛ هیچ کورونمیور ، یولوب شـونی کتیریکـز ، کوره‌جکم کلدی ! » دیر ، کومسده ویا بر اویوندن آلینه‌رق تر ایچنده ، جابندن قیپ قیرمیزی بر حالده صالونه کیرنجه اوقشانیر ، برکوسته‌ریلیر وألارینه هدیه‌لر دولدورولوردی. قاپونك همان یانی باشـنده ایکی دیز اوسق چوکه‌رك وهیـچ بر یره باقه‌دن ، هیـچ بر سـوز سویله‌مه‌دن ، یالـکـز هیجانندن کسیك کسیك صولویه یازی ماصه‌سی باصقیسنی کبی تمکینلی بر اوطوروشی واردی‌که باقدقجه وتقدیر ایدلـدیکـنی دویدقجه آناسـنی افتخار ایچنـده براقیردی . دوقوز ، اون یاشنه قدر ، ایشته ، بویله ، کاه قاپو أشیکـله هم سویه ، کاه هندیلر ، قازلر و سایلرله هم حال بر حیات سوردی .

آرا صیرا آنا اوغل ، بر قاچ کیجه قالمق اوزره أولرینه کلیرلردی . یان یانه اوطوروردق . بزم أوك آلتنـده شهرتی دنیـایی طوتمش بر طورشـوجی دکانی واردی ؛ چارداقلی طورشـوجی دیرلردی ؛ اوکنـده ، یاس‌و یومرو قوللرینی قارشیجی أولره قدر اوزاتوب سـوقاغی ایکی طرفلی توتن بر آصمه یتیشمشدی. آلتنده قیش یاز کولکه ، رطوبت اکسیك اولماز ، صیق صیق دوکونن طورشـو صولرندن بیریکمه مایخوش، کسکین بر سرکه وتخنه قوقولو چامورهیـچ قورومازه آزالمـازدی . آه بو قرقو ! چوجوقلغمی بکا نه قدر مکمل

خاطرلاتیر... او اوزاق وغریب کونلریمی دیری رنکلی ویقین بر شکلده ، کوزلریمك اوکنده نه چابوق جانلاندیررر !.. کانی ایله برابر بز بوسرت، بهارلی‌هوا ایچنده ، بو ایصلاق‌طوپراقده یه‌تیشدك ؛ صولری قورومش خراب سبیللر ایچنده ، آدم اوغرامایان ویرانه‌لرده ، باغچوانلری اوکله اویقوسنه یاتمش بوستانلرده برابرجه بر چوق زمانلر باش باشه یاشادق ، او نی، بن‌اونی یه‌نمکه،یاتیرمغه چابالایه‌رق، ایتیشوب دوکوشه‌رك ، ایصیره هایقیره ، قوشوشه قووالایه ، سربن هوایه قاووشمش کوپکلر کبی کیفلی،نشئه‌لی، سربست برچوجوقلق کچیردك .

اونك قوناغه قاپیلانماسی بنی بر زمانلر چوق ئوزمشدی؛ آننه‌م کوشه‌ده‌کی حامده، چکمجه باشنده اوطرروردی ؛ بن‌ده کوندوزلری ، فنا هوالرده ، یاننه دها صیق کیتمکه باشلامشدم . صوئوقلقده اوطوروب بقلوا ییجمنده کسیلمش صوصام شکری صاتان عرب هدایتك ماصاللریله‌اویالانیوردم؛ بر کون کانینك آناسی یاننه فکری پاشانك قوناغندن درت ، بش قادین طاقش ، حمامه کلدی : « جانمز بر صوقاق حمامی ایسته‌دی ، هم طایا خانمله قالفه‌لرمزده برده کیشیکلك اولور !.» دییه ایضاحات ویریور، قبه‌یی ایکله‌تن برسسله صاغه صوله : « هایدی ، باقالم ، صویونکز، ایچریده طورشو ضیافتی‌وار !» دییه هایقیریوردی . نهایت اّلمه ایری برکاسه ویردیلر، دکانه بنی کوندردیلر . دوندیکم زمان طایا خانم آننه‌مه سسلندی :

— خانم،ماشاالله قیزك نه‌شیرین،انسانك جاننه صوقه جغی‌کلیور!

دیدی . قیپ قیرمیزی اولدم ، او زمان دایانامادی ،

قوجاقلادی ، یاناقلرمدن اوپدی . بر چوق شیلر صوردی ، بوردیغنه
بن ده پرواسز ، خوش خوش جوابلر ویریبوردم .

دها او زماندن زنکینلکه دوغرو ، کندمده بر یاقینلاشمه
احتیاجی دویار ، اطلسلی ، کورکلی قادینلره صوقولمق ایستردم .
بویله‌لریله یان یانه اوله‌جغمه دیانم آچیلیر ، کیفم کلیر ، سویلر ، کولر ،
نشئه‌له‌نیردم . بو کونده ، شو ایپك انتاریلی ، کوپه‌لی ، بیله‌زیکلی
خانم ، یانینده‌کی شطارتلی ، قیصقیوسز ، کوزل قادینلرنی جه کیوره
شوقه کتیرییوردی . بر آرالق طابانی : « سنی کاتبك یانینه
کوتوردیم می ؟ » دیدی . او بر قالفه‌لرده « کوتوره‌لم ! » دیه
اصرار ایدییورلردی ؛ آننه‌م بیراقمق ایسته‌مییوردی ؛ بر مدت
اولور می ، اولمازمی دیه خیلی دوشوندیلر ؛ نهایت قرارلاشدی .
بنی یاقالادقلری کبی حمامه صوقدیلر ، اوردن ایکی بیکی چماشیرلرمله
بایراملق انتاریمی کتیریلدی ؛ سوقاقده بولونوب ایچری آلنمش
بر کدی یاوروسی کبی ، آقشامه ، بردن ، چوق صیجاق
اودالره ، چوق یوموشاق سدیرلره ، چشید چشید یمکلره
قونمشدم . طالع بنی کاتی ایله اوراده برلشدیرمشدی . بر
زمانلر سوقاقلرده سوپورکه کبی توزلره ، چاموزلره باتمش بر
حالده ، برابرجه دوشمش قالقمش ، سورتونمشدك ؛ شیمدی‌ده
جلالی تحته‌لر ، خالی و کچه‌لر اوزرنده ماقارا کبی طاغه صوله
قایه‌رق ، قاناپه ، قولتوق آلتلرینه قاچه‌رق ، ینه برابرجه اویونله
وقت کچیرمك یولی آچیلمشدی ؛ ایکیمزده بر قابوده بولوشمش ،
بر برمزه قاووشمشدق ...

... قوناقده برلشدیکمزدن بری باشمزدن نه ماجرالر

چكدى ، نه لو كورد لكده و نه قدر شيمديكى او كوردكلك چاغنى بالقه

ايكيمزده استانبولك كونه صيغمايان ، كه نشه ليكى ، اوچنجى

بو جاغى بولوانمازده زيندكى ايلجنده او يله قارنيشيق بر خاطرات يغينى

بوللره دوشديك ، اوتله الابيتلر سچمكدك بو يا صنعتكارلره سوزدك كه

خاطرلادقلر يمزى اونده ليمي كوريه شويله سزه نقل ايده مزيازى بر سه لك

ميدانه چيقاغيلك صونك زمانه عائد نه حالى ونه دوغرى بر تاريخى

چيقار ... ايشته بن ، آلمدن كالديكى قدر ، بو خاطره لرى صيراسى

دوشوردكجه رومانكى دكل ، بر مخطره دفترى كبى بعضا قصه قصه ،

بعضا اوزون اوزون ، اوكونكى ذوقه ، اشتهامه كوره ضبط ايده جكم .

... كانى بى اوچ سنه در ، خبرينى برى غائب ايتمشدم ؛ بر زمانلر

عسكر اولدى ديديلر ، صوكره سوريه يه كيتديكنى دويدم ؛

برى بويوك ايشلره كيرديكنى ، تجارت ياپديغنى سويله دى ؛

بر باشقه سى ده شامده اولديكنى خبر ويردى ؛ بر درلو دوغروسنى

آكلايامييوردم . بن ده چوق مشغولدم . ازميردن انجيره ، اوزومه

تجارلرى ياقاسى بر درلو براقميورلر ، ضيافتدن ضيافته كوتورهرك ،

هر طرفدن ، عزت ، اكرام ، اكلندير يورلر ، اما هر طرفدن ده

پاره قازانماغك يولنى اوكره تيورلردى . . . آه ، شيمدى ، هم

راحت ، قازانمش پاره تان شو كوچوجك ثروتم ، ايشته ازميرك

يادكاريدر ، واليك بر سطر الق معامله سيله زنكين اوليويرمشلرم

قيصه ، بسيط ، آكلاتيله جق دكمى ، فقط اينانيلماز بر ماجرا كذشتدر .

. . . صوكره لرى آرتق اونى كورمشدم ، كانى زنكين اولمشدى ؛

حرب زنكينيدى ؛ آدى ازميره قدر كلمش ؛ شيمدى بو ديللرده

دستان اولمشـدی . یازیخانه‌سی تحقیق ایتدم ، بوکون ، یارین کیدوب کوروشه‌جکدم ، نهایت تصادف ، یاردیغم کبی ، دون ، اونی یولمه‌چیقاردی ، آرقه‌سنده بیکمرلی یاپ رنکنده‌دار ، شیو ر یاردوسو ، الینده آلتون صاپلی باستونی ، دیم‌دیك ، سلاملر داغیته‌رق ، تلاشسز ، یورغون ، بکا دوغرو ، طانیمه‌دن کلیوردی .

بویوك آطه اسکله‌سنده اوکله واپورینه بینه‌جکدك ؛ سرت بر کون دوغرو‌سیله اطراف آللاق بوللاق اولویور ، متنه‌لر صارصیلیور ، جامکانلر زانغیرلیور ، باجاقلرینی البسه‌نی دولایوب عادتا کوستـه‌کله‌ین اهالی توز ، دومان ایچنده سرسام‌لاشمش ، کوزلر یاری ایدیك ، باشلر روزکارك عکسی طرفنه چه‌ویلك ، بربرلرینه چارپه‌رق اسکله‌یه قوشویوردی . او ، بو حرکت و تلاش ایچنده فتورسز ووقور آغیر آغیر یورویوردی . بن ده درین ، درین باقیوردم ، شاشیوردم . اوت ، نه‌قدر ده کیشمشـدی ، حاضرجی مغازه‌لرندن آلینوب درت کونده هاوی دوکولن ، دیز قاپاقلری چیقان بیچیمسز البسه‌لر ایچنده بیچاره هیچ بوبله ، اهمیتلی بر آدام کبی ، کورونمزدی . ایلله‌موداسی کچمش بر فانتازی یلکی خاطرمدن چیقماز ؛ چوق اعتنا ایله گیندیکی کونلر بونی محقق صیرتنه کچیریر و عادتا ، باقیشدیغنه ، بر ده کیشیکلك ویردیکنه ایناندیرق برآزده کبرلنیردی . شیمدی ، هیچ کبرلی دکلدی ؛ دولغون ، امین ؛ متانتلی ، خلاصه ساخته دکل ، صاحیجی ایدی ؛ کبرلنمیور ، یالکز موقعنه یاقیشیق آلان بر طور طاقینیوردی .

بردن قارشیسنه چیقدم ، بیچه‌م آچیقدی ، چهره‌مه چوق یاقیشدیغنی سویله‌نن ، شویله صوله ، یاناغمك چوقورینه مائل بوکولك ، قیوراق بر تبسمله دوردم :

— آ ، دیدی ، عصمت !

کانی بونی سویلرکن، روزکار پەلەرینمی صیرتمدن صییرمش، یوزینه دولامشدی ، صانکه طانیر بی ، بەدن اول ، همده هرکسـلك ایچنده ، شو قماشپا جەسی ، اونکله « علی العجله » قوجاقلاشمشدی. همان چکدم ، بوسفرده أتکلرم هوالاندی. تا دیزلریمه قدر چارشفمی قالدیردی، صوتوق، خشین برنفسك چیپلاق أتمه سورتوندیکنی دویدم .

— آ ، دیبوردی ، عصمت ! .. نصلسك باقایم بیلیجم ، [دائما بکا بویله خطاب ایدردی] نەلردەسك ؟

بن ، حالا شیماریق و نشـئەلی کولویور ، صوصویوردم ؛ بیلم نه دندی، عجبا اعتیادمی ، نه زمان بوآدامله قارشیلاشسەم همان صوقولمق ، اوقشامق ، جوجوقمی ، نازلی طورلر آلمق ایسترم . ایلك طانیدیغم، طاندیغم آدام... همسویلیور، همده بنی سوزویوردی ، بنده اونی کوزدن کچیرییوردم .

— بو نه شیقلق ، دیدی، بسبتون کنجلەشمشسك !

آز اویقودن ، چوق چالیشمەدن ، یاخود قمـاردن ، سفاهتدنمی نه، یوزی شیشکین ، کوزلری قیرمیزیدی. چهرەمه آچ کبی، حرصله، آرزوله باقدیغنی دویدم، قیزاردم. « نره‌یه؟ » دیبه صوردی ، « اسـتانبوله ! » دیدم . « اویله ایسه برابرز ، دوغرو شـیشلی‌یه جیقارز ، اورادەده بر أوم وار ، فینکیرتی أوی ، لاف آتارز ! » دیدی ؛ ألمدن طوتدی ، ایسـتەکلی ، جاندن صیقیوردی ؛ بنده ممنون اولویوردم . آرادن بوقدر سنەلر کچدیکنك ، یاشـلاندیغمك اوزرنده هیچ تأثیری یوق کبیدی؛ زنکینلیکده اونی بندن صوغوتمامش، بیقدیرمەمشدی.

ز ، نه زمان بر آرایه کلسه‌ك تا توتونجیه‌ده قدر ، غالبا بویله ،
آل آله بو قوتوردی کوز کوزه کلیر کلز بنی بر عمره قارشی دایانیلماز
بر صوقوقلق ، سه‌نی ایشیتمك آرزوسی ، دویغوسی محکومدك . بو ،
صرف حیوانی بر الیسته‌کدی ؛ فکریمزدن زیاده وجودلریمز
بونی‌ایسته‌مکده ایدی ؛ شیمدی ده امینم که شیشلیده‌کی اوده
باش باشه قالیر قالماز ، سکز ، اون یاشنده ایکن عجمی عجمی
باشلایوب کیتدکجه اوسطه‌لاشه‌رق فاصله‌لره رغما قیصقانجاقسز
دوام ایدن بو مناسبت ینه ، آرتیق ، بیتاب بیراقان بر شدتله
تکرار جانلانه‌جقدی ...

طاش اسکله اوزرندن کچرکن زور کارك قارشیسنده
آتکاریمز ایپه آصیلی چماشیرلر کبی قاباروب شیشیور ، جیرپینوب
قامچیلانیور ، او ، حاصرلی فسی اوچماسین دیه بر الیله
باصدیریور ؛ بن ، آرقه‌سی آچیلمش قیصه پله‌رینمی چیپلاق
آکسه‌م کورونور قورقوسیله صیقی صیقی آرقه‌مدن طوتیور ،
وابوره اویله کیدیوردق . سوزلری کون دوغروسنك بر کوبك
کبی قارشیسنده اویورجه‌سنه ، دیرجال ، حکنه‌مه‌دن قاپوب
یوتدیغنه اهمیت ویرمه‌رك بر طرفدنده میریل میریل ، چابوق
چابوق آکلاتیوردی . یاری ایشیدیوردم :

— اوت ، دوغری ، دیوردی ، شیمدی بن زنکینم ،
طالعم یاردیم ایتدی ؛ اما بونك بویله اولاجغنی اسکیدن بری
بیلیردم ؛ حتی خاطرلارمیسك ، قوناقده حرم طرفندن دوکه
دولابو بنیردم ... صباحلره قدر
قونوشوردق ، او زمان سکاده سویلردم : « قیز چوجغم ، دیردم ،

بر کون کله جك آلتونله اوینایه جغم؟ » بوکا ایچمزده اینانان یوقدی. حقکزده واریدی، اونه سونه یه لك، اونه اوپوشبو قلقدی بنده کی ... اوغورسزلق آلتون پاره ده ایمش؛ اورته لغه کاغد پاپیلنجه طالعده بکا یوزنی کوستردی. طلسم بوزولدی ... اوت شیمدی زنکینم، [قولاغمه اکیلدی، بر اینم سویله دی] اونکله ایش یاپیوردم، آ! کلارسك یا؟

[بر آز دوردی، وابوره شویله حقارتله بر کوز آتدی] « بو آداده ده، دیدی، استمبوله سز اوطوروالماز. آراتیوردم اما بر ایشه یارایاجق حالا بولدوراماددم ...

نه قدرده حق واردی، بوداراجق یرلرده ایقیله آزیله انسان خراب اولیوردی؛ ایکیمزده، صومورتغان بر یوزله، ایسته میه ایسته میه اسکله دن وابوره اوزاتیلمش اولان تخته یه باصدق؛ کانی همان آلمی طوتدی، ینه صیقیوردی. فقط شیمدی بر آز دها خفیفجه... غالبا کندی حکایه سنه، سرکذشته دالمش، بشقه حسلری یوده کنده اوپوشمشدی.

— سکا هپسنی آکلاته جغم، دیدی. حایدی، شیمدی کوپروده بولوشورز!

اونی کورن، بلکه ده یاریم ساعتدر کوزله ین بر قاماروت همان قوشدی، « بویوریکز، افندم! » دییه اوکنه دوشدی. بکا یان قامارایی آچدی. صوکره بردن سلاملیه رك چکیلدی.

ایچمدن: « عصمت، دییوردم، خاطرلارمیسك، برزمانلر، اسکی دورده قاماروتلر بویوك پاشا خانملرینك اوکنه دوشرلر، یردن اونلره تمنالر ایدرلر، اونلره قامارالر آچارلردی ...»

ایسته‌ر ایسته‌مز بر آز کیرلندم. ایچریده اوچ درت خانم واردی. بنم بویله اتکه‌نیز کبی تشریفاتله کیردیکمی کورونجه مراقه دوشدیلر. درین بر سسسزلك ایچنده هر بریمی، بچه‌ملك جنسندن اسقاربینملك قورده‌لاسنه، سورمه‌مدن یاناغملك چوقورینه قدر اوزون اوزون کوزدن کچیردیلر؛ هم بونی قاپالی بر طرزده دکل، آپ آچیق، جامکاندن مال به‌که‌نیر کبی یاپیورلردی. بن، هیچ آلدیرمیور، کوموش چانطه‌ملك ایچنده برشی آرایوردم. نهایت یسدن قونوشولمغه باشلاندی. آخرلرنده بر اسم دونیوردی. کانی بك ... جاملك آرقه‌سندن، غالبا اونی کچرکن کورمشلردی. بوکا جانم صیقلدی. بیلیوردم که خلق، حرب زنکینلرینی چوق قیصقانیور، هیچ چکمیور. عایه‌نده بیك یالان، بیك ماصال دوزه‌رك کزدیکی یره یاییبور، بیلان حکایه‌سی کبی اوزاتیبوردی.

کوشه‌ده اوطوران اسکی دوردن نمونه قالمش قورو وقارلی، فقط کبار قیافتلی بر خانم، آلدن قاچمش اسکی فرصتلرك حرصی کوزلرنده پارلایه‌رق، ظاهراً تربیه‌لی، فقط ایچی زهرله‌دولو بر دیدی قودی یاپمغه باشلادی. ایکیمزك برابر، یان یانه، قونوشه قونوشه کلدیکمزی بیلمیور، کانیدن طانیدیان یوقمش کبی بحث ایدییوردی. اما نصل؟ هپ سزلی بزلی، نازك تشریفاتلی بر لسانله ...

— دیمین کچن راجا کانی بك دکلیدی أفندم، زمانه زنکینی، بزه بوسنه قومشو اولدیلر. سایه‌لرنده نه سازسز قالیبورز، نه أکلنجه‌سز؛ اکسیك اولماسینلر حرملری شایان

خانم افندی یك نشئه‌لی ، یك کوکلسز بر تازه‌در. آرا ضیره تشریف ایدرلرده کولمه‌دن باییلیرز !

... آه ، کائینك قاریسی‌ می ؟ نصل کولمزلر ؟ کیم بیلیر ألنه پارا کچه‌لی نه دلیلکلر ، نه شیمارِقلقلر یاپیوردر ... هیچ اونونمام ، بنم قوناغه کتیریلدیکمك اوچونجی سنه‌سیدی ، بر کون پاشانك چانطه‌جیسی مالك آغا ، صوکره مالك افندی اولدی. (بربر آرقه‌سنه رتبه ، نشان ، یدنجی دائره‌یه رئیسلك) ایشته او ، بر عرب یاوروسنی یاقالامش ، حرمه کیردی ؛ طایا خانمه :

— بونی حمامه صوقوب ییقایه‌جقسکز ، تمیز چماشیر ، ألبیسه‌ده کییدیره‌جکسیکز ، قوناقده قاله‌جق ...

دیدی . بز همان چوجوغك باشنه اوشوشدك ، آمان یاربی ، بو نصل بر مخلوقدی ! قیویرجق ، دیکن کبی سرت ، سیاه صاچلرینك یاری یاری‌یه قاپاتدیغی یوزی ، خالی سوپورکه‌سی آلتنده قالمش بر موطباق پاچاوراسنه بکزه‌یوردی ، نه رنکی بللیدی ، نه جنسی ... یالکز آق چوق ، بیکلری اوفاق ، کسکین ایکی چوقور و قارا کوز اوزره‌زه دیکیلمش آتیلمغه ، طیرمالامغه حاضر یابانجی بر آخور کدیسی باقیشیله بزی آکلا- یامایه‌رق خشین خشین سیر ایدییوردی . ایچمزدن بری ألنی اوزاندی ، چوجوق درحال تیصلایه‌رق کری کری قاچدی ، باشنی اوموزلرینك آراسنه صوقدی‌ودوردی. کوزلری شیمدی، فیریل فیریل دونیور ، قیویلجیملر صاچیوردی ؛ اودانك

أورته‌سنه تیله‌کی ، قورت و چاقال جنسندن بر یابانی حیوان بیراقیلمش کبی عادتا قورقمش ، بر برمزه تورکه‌ك تورکه‌ك باقینیوردق . چهره‌سی یارا ، بره ایچنده‌یدی ؛ قارنی اوقدر غریب برطرزده شیشدی‌که انسانه وقتی یاقلاشمش بر جوجه کبه تأثیری یاپیوردی . بن :

— قیز سنك آدك نه باقایم ؟

دییه صوردم . آ کلامادیغمز بر لسانله جواب ویردی‌و بر ، ایکی آدیم دها کریله‌دی . قونوشولورسه بر شی یاپیور ، دیکلیور ، صوکره قابا بر دیلدن مرامنی آ کلاتمغه چالیلیوردی ، فقط اوزرینه أل سورولمسنی ایسته‌میوردی ؛ کیم یاقلاشسه همان تیصلایور ؛ طیرناقلامق ایچون پنچه‌سنی اوزاتیور ، آغزینی آچه‌رق دیشله‌مکه حاضرلانیوردی . بونك انسانه بکزه‌ین یری یوقدی . داغ باشلرنده بولونمش برقارتال یاوروسی کبی یابانی ، بیرتیجی ، قورقونجدی . نهایت که‌ری کیده کیده کوشه‌یی بولدی ؛ اورایه بر قووغه تونه‌مش بایقوش کبی کوزلری بزده ، سیندی .

قوناق خلقی ، هپمز ، اونی یورومکه ، یاتمغه آلیشدیرنجیه قدر هفته‌لرجه نه‌لر چکدك ... قادینلردن کیمسه یاقلاشمغه جسارت ایتمدی ؛ نهایت کوچوك بکك کوبکلرینی ، میمونی ، جیلانی یاقلامغه آلیشمش اولان سایس یانی حمامه کیردی ، بو بیرتیجی مخلوقی بازولی باجاقلرینك آراسنه صیقیشدیروب زورله برأیی تمیزله‌دی . سیر ایچون قاپی‌یی آرالق ایتدك ، باقیوردق ، فقط وجودینك کیری صیجاق صو وتر ایله قابارنجه اویله قوقمغه

باشلادی كه دایانامادق ، ئوكوره‌رك قاچیشدق . یوزی كوزی طیره‌بق ایچنده طیشاری چیقان یانی بیله :

— دوموز آخوری كبی قوقویور ، پاشا افندیمز بونی نه ایشده قوللانه‌جق كه ...

دییه سویله‌نیور ، شكایت ایدییوردی . حقیقةً هپ شاشییوردق ؛ فقط صوكره ایش آكلاشیلدی . سوقاقده ، ویرانه‌لر آراسنده اونی پولیسلر بولمش ، ضبطیه نظارتنه كوندرمشلردی ؛ كیمسه صاحب چیقمیور ، قیزده ایكی كلمه سویلیه‌جك قدر بیله دیل بیلمه‌دیكندن نه‌نك نه‌سی اولدیغی بر درلو آكلاتامیوردی . ضبطیه ناظری اوكون بو مسئله‌یله مشغولدی . سرایده ، حكایه اولسون دییه ، وكلا آراسنده بونی نقل ایدركن بزم پاشا مرحمته كلمش :

— كونده‌ریك بزه ، باقیلیر ، راحت ایدر !

دیمشدی . آه فكری پاشا ، نه مرحمتلی ، نه كبار ، نه‌بشقه آدمدی . اونك كندی باشنه بر هفته‌ده یاپدیغنی أیلكی عجبا بر بشقه‌سی بوتون عمرنده یاپمشمیدر ؟.. هر نه ایسه ، او آیری بحث ، سوزی دكیشدیرمییه‌یم ؛ قیزه كله‌لم :

حمامدن چیقدقدن صوكره چوجوغك یوزی براز آچیلدی ؛ بزم كبی عادتا بیاض دكلسه‌ده عربده دكلمش ؛ قویو أسمر بر رنكی واردی . كونلرجه یاتاغه یاتیرامادق ، شیلته اوزرنده اویویامیوردی ؛ كیدییور ، یوك قاپیلرینی آچیور ، قووقلره بوزولوب كیجه‌یی اویله كچیرییوردی . حتی ایكی كون قوناغك ایچنده ایزینی غائب بیله ایتدك ، طاوان آراسنه یول

بولمش ، خاطیلر وکیریشلر اوزوندن قایوب کچه‌رك نا دیبده
بر یره کیزله‌نمشدی . بن اوکا ، او ایزبه یرلرده فاره‌لردن نصل
قورقمادیغنی صوروبوردم ؛ یواش یواش حافظه‌سی برینه‌می
کلیوردی ، نه ، آکلایوردی :

— بن فاره قورقماز ؛ برابر یاتار ...

دیبوردی . هم بونی سویلرکن فاره‌لرله حقیقةً قوجاق
قوجاغه یاتیورمش کبی قوللرنی کوکسنك اوزرینه چاپراسلایه‌رق
تقلیدنی یاپیوردی . کیم بیلیر ، زه‌لرده ونه‌لرله یاریانه ، ایصلاق ،
قارلی وقارا کیجه‌لر کچیرمش ، نه آجیقلی ، نه قورقونج بر عمر
سورمشدی ...

آدنی شایان قویدیلر ، فقط آیلرجه او وحشی باقیشنی ،
یوك ، دولاب آراسنده یاتماسنی ، که‌ری که‌ری کیدوب تپصلاماسنی
منع ایده‌مه‌دك .

زواللی قیز ، آکلاشیلان ، کوپکلر ، فاره‌لر وکدیلرله
اوزون مدت برابر یاشادیغندن اونلردن عادتلر ، طبیعتلر قاپمش ،
ویرانه حیوانلرینه بکزه‌مشدی . غالبا اصلی حلبلی ایدی ، هم
تورکجه ، همده عربجه کلمه‌لر قوللانیور ، بزه :

— سق ، سق !...

دیبه خطاب ایدیبوردی . عجمیلك دوری خیلی اوزون
سوردی ؛ فقط کونلر کچدکجه او شیش قارین ایندیور ، یاناقلر
رنکله‌شیبور ، کوزلرینك او خسته آتشلی پارلایشی سونه‌رك
یرینه بر طاتلی باقیش ، قدیفه یوموشاقلغنده ، تویلی بر سیاهلق
کلیوردی . حالنده‌کی وحشیلك‌ده کوندن کونه اکسیلمش ،

بالعكس چوق اهلی ، بر فینو کبی صادق و نشئه‌لی اولمغه باشلا-
مشدی . خلاصه « شایان » بویودکجه بر بر بر قابوقلرینی آتان ،
یه‌تیشن بادم کبی اوزرنده‌کی قابالقلری دوکویور ، دولویور ،
اولغونلاشییوردی . خالایقلرك قوجاغندن اینمیوردی ، برکت
بن او زمانلرده خیلی بویومش ، آرتق سکز ، دوقوز یاشنی
بولمشدم ، یوقسه قیصقانجلقدن ئولوردم . دها صوکرالری شایان
أوده قالفه طورلری آلدی ؛ آناختارلردن بر قسمی ده اونك
بلنه طاقیلدی ، دەلیشمن ، شیماریق بر قیزدی ، یورغونلق
نەدر بیلمز ، کیجەیاریلرینه قدر چالیشیر ، قهقهەلرله ، شاقه‌لرله
عمرینی کدرسز ، دوشونجەسز کچیردی ؛ چیرکینجه ایدی
اما یوزینك روحه یاقین بر طرفی ده واردی . ایلله بم بیاض
دیشلرینی کوستره‌رك جان و کوکلدن بر کولوشنی خاطرلارم ،
یوره‌که که‌نیشلك ویردی . بر آرالق بوزولدی ؛ دوررولوب
ساکنه‌شدی ، نه اولویور دییوردق ... چوق کچمه‌دی ایش
دویولدی . بن کوچوك خانم افندیله عمر سوره‌ر ، باش‌سفره‌یه
اوطورور ، آشاغی قاتلره پك اینمزدم . اساس‌سز ، صاچمه
ونقصان بردارالمعلمات تحصیلی قوناقده درجه‌می یوکسه‌لتیور-
مشدی . ذاتاً أسکیسی قدر صیق‌ده کلمیوردم ، عودقولتوغمده ،
بشقه کبار قوناقلرینك برندن اوبرینه ، اکلنجه‌سی ، ویرکیسی
الك بولنه قوشویوردم . ایشته بویوقلغمدن استفاده ایده‌رك شایان ،
اون آلتیسنك ابجنده ایکن ، بم کچدیکم اوده‌نه دولابله حرام
آرالغندن ـلاملغه ، کاینك اوداسنه کیدوب کلمکه باشلامش ،
احتیاطسز داورانمش ، هم‌یاقایی‌أله ویرمش ، هم‌ده کبه‌قالمشدی .

اوصیراده کانی بیطر مکتبندن قوولمش ، ایش‌سز ، کوجسز اوطورویور ، قوناقده بوی بویوتویوردی. حوادث‌پاشایه قدر داللانه بوداقلانه عکس‌ایدنجه ایشی شرعی بر صورتده بیتیرمکدن بشقه چاره قالمادی . همان اوکون ، نکاح قییلوب صندوقلری حاضرلاندقدن صوکره ایکیسی‌ده قوناقدن چیقاریلدیلر ؛ بزم اسکی محله‌ده‌کی أوه ، مدد خانمك اوکی‌چارداقلی اوسرکه ، جاموز قوقان أوینه طاشیندیلر . یکی‌اولیلر دها ایلك هفته‌سندن هیرکوره باشلامشلردی، قاری قوجه غوغاسی بیتر، قاین آنا کلین آتیشمغه باشلار، او باصدیریلیر، بابا اوغل چارپیشیردی ؛ بعضاً ده هپ بردن دوکوشورلردی . بویله سنه‌لر کچدی ، بن سمتلرینه اوغرامیوردم . یالکز ، ییلده بر ، محله‌ده‌کی أوه ، آننه‌مه اوغرادیغم کیجه‌لرده کانی‌نم کلدیکمی خبر آلیر، قاریسنه سەزدیرمه‌دن باغچه‌دیوارینی آتلایه‌رق یوقاری اوداه‌کیرردی. دوغروسی بن‌ده ایسته‌مز دکلدم ، حتی یاناغمدن اوزانه‌رق، یاری‌چیلاق دیشاریده‌کی پنبه‌ردیلری دیکلر، بشقه هیچ کیمسه‌یه قارشی دویمادیغم بریورەك چارپنتیسیله حاضر ، اونی ساعتلرجه بکلردم . دیدمدی‌یا ، بن بوآدمه‌دایانامازدم . نهایت عددخانمك دالقاووقلغی تأثیرینی کوستردی ، قوناغك قاپیسی بوایکی مجرمه تکرار آچیلدی ؛ کانی معاشه کچدی ، حاللری دوزه‌لیر کبی اولدی ؛ أبی ایدیلر ، آرایه مشروطیت کیردی ، بربریمزی کوزدن غائب ایتدك .. ایشته شیمدی اسمی کچن شایان خانم افندی برزمان تیصلایه‌رق کری‌قاچان، آناسی باباسی بللیسز ، سوقاقده بولونمه اویابانی قیزدی .

... بن بونلری ذهنمدن چابوق چابوق کچیررکن کوشه‌ده‌کی خانم‌ده آغیر آغیر ، لذتلی چیقساره چیقاره حکایه‌سنه دوام ایدییوردی .

شایان شیمدی ألماسلر، اینجیلر ایچنده یوزویورمش، قوجه‌سی « اصلی صاغلام پاره بونلر .. » دییه‌رك ألنه کچن ألماسی أوه طاشییور ، ایچی قاصه‌دن آینه‌لی دولابه قوطو قوطو ایستیف ایدییورمش. ایلله تك‌طاشلی برچیفت صاری پرلانطه کوپه‌لری وارمش، دنیاده مثلی بولونمازمش ، مبالغه دکل ، تام فندق قدرمش ... بر دوکونه ویا دعوته کیده‌جکی وقت هانکیسنی طاقسه‌م دییه دوشونه دوشونه قاصه‌نك اوکنده ، مجوهرلر أتکنده آقشاملری ایتدیکی ، سکیرلندیکی ، عادتا بایبلدیغی‌ده چوقمش . کانی بك : « قوزوم » خانم ! طاقیه‌جقلریکی آییر ، قالدیرالم ، ئوزوله ئوزوله خراب اوله‌جقسك ! » دییورمش...

... های کیدی شایان، قولاغنه طاقیلان ایلك کوپه‌یی نه ایی خاطرلیورم ! ینـه بز آنامزدن بر چاریك لیرالغی اولسون کورمشدك ؛ او زواللی‌یه بر کون طایاخانم محمودپاشا یوقوشندن یوز پارایه آلمشدی ، صاری تنکه اوزرینه اوطورتولمش قیرمیزی، یشیل ، بیاض اوچ طاش ، اورته‌سنده برابنجی ، قالای شی ... فقط نه قدر سه‌ویندی ایدی !

— سق ، سق !

دییه قادینك بر ألنی بیراقیور ، اوبرینی اوپوردی . کیجه ایکی دفعه مومی یاقمش ، مقوا قوطی ایچنده اوچاجق برقوش

وارمش كبی بيك اعتنـا ايله آچه‌رق كوپه‌لرنی اوزون اوزون سير ايتمشدی . يا ، دها صوكرالری ، بكا كوچوك خانم حلقه حلقه ايچنه كچمه اوينـاق برچيفت آلتون كوپه آلنجه معهود چاريك ليرالری اوكا ، شايانه باغشلايه‌ويرمشدم ...

... شيمدی سوزه بشقه قادينلرده قاريشمشدی دارچارشافنك آلتنه دولغون قالچه‌لی وجودينك چوق كوزل شـكلی كوزه چارپان بر تازه ، اوصلو قالاميه جغنه يمين ايده‌بيله جكم برقيز ، بو ألماس وبرلانطه حكايه‌لری قارشيسنده نفس آلاميه‌جق قدر هيجانه طوتولمشدی . نه بيچملی ، نه جانلی و نه طومبول آياقلری واردی . . انسان بونلری ديزلرينك اوزرينه قويوب ياواش ياواش ، صيجاق يموشـاقلغنی آووجنك ايچنه قاپاته‌رق ، كدی ياورولرينی اوقشـار كبی ، اينجيتمه‌دن ، اوزون اوزون ، اويه سه‌وه أكلنمك آرزوسنی دويويوردی؛ كوزلريمی آييرمايوردم . . ايشته بو كوزل تازه هرمسئله‌ده كوزللكه فضله براهميت ، برحق ويرمك ايسته‌ديكنی كوسترن صميمی برسسله :

— باری يوزينه باقيلير شی اولسه ، آخرتلك يورلو برعادی قادين . . ديه سويله‌ندی : اوبری ؛ « اوت اما ، طالعی كوزل ! » مقدمه‌سيله شايانك مال نامنه نه‌سی وارسه صايدی ، دوكدی . ماوی تيلكيدن براوموز كوركی وارمش ، اوچ بيك شوقدر ليرايه آلمش ...

.. ماوی تيلكی ها ؟ ! دوشـونيكز اويوز قيزك

طالعی! پنبه یولك آنقیسی کوزلریمك اوکنده جانلاندی. قوناغك صوئوق کیلارنده قیشـین، رمضان افطاریه‌سنی حاضرلارکن بوز کسردی‌ده آجیمش، سوت ننه‌یه ئوره‌ورمشدك، دوداقلر مورارمش بر حالده ایشـدن چیقار، مانغالك یاننه چومه‌لیر، أللرینی ایصیتیردی. اوزمان، دائما، صیرتنه بو آتقی‌یی آلیردی. چوجوقلرینی‌ده اونك ایچنده بویوتمه‌دیکی نه معلوم؟ شیمدی، قومشوسنك روایتنه کوره أك اوفاق قیزی‌بیله صاتصارمانطودن آنناغیسنی کیمیورمش...

... بحث کانی ایله شاپان دن اوبر حرب زنکینلرینه‌ده سیچرادی نه یالانلر، نه ماصاللار ونه زهرلر یاربی!

بربرلرینك سوزینی بیتیرمکه میدان ویرمه‌ین سویلیورلردی؛ نه قدر چوق شی بیلیورلر وچکلرینی نه قدر یورویورلردی. اومعهود حکایه‌لر تکرارلاندی: بشلك آلتون کاغدلرله قاپاتمه‌لرینك یاناقلرینی ئوزترلرمش؛ چوربا کاسه‌لریله سوفرالرنده خاویار ییرلر، توقاتلیانه کیدنجه «أك بهالی نه‌وارسه اوندن کتیر!» دیرلرمش؛ کوپکلرینی بیفتکله بسلیورلر، اوشاقلرینه اکمك یرینه فرانجله‌ویریورلرمش. حتی بو برشیمی، اوزقرالی نشانلسنده پایدیغی قوناغك خرجنده کیرەمچ یرینه ألکدن کچمه اون قوللانمش... بونی هر کلمه‌نك صوکنه بر «جغز» یاخود «جق» علاوه ایده‌رك قونوشـان یانیق أسمر چهره‌لی، ماس ماوی کوزلو، قیزیله یقین صاچلی، یرروم ایلیلی قادین سویلیوردی:

— خانمجغزم، دوشوك، برچوبجه‌کزلك یکرمی‌غروشجق

ایتدیکی بویله بر زمانده قرقاودالی قوناق یاپدیرمق نه‌در ؟...
اونه مصرفدر ؟

دییوردی . کیره‌ج یرینه اون قوللانمه صاچمه‌سنه کلنجه آرتق دایانامادم ، کولومسه‌دم ؛ ده‌مین‌دن بری دوداقلریمی مغرور بر طورله بوکه‌رك سوزه قاریشمه‌دن دیکله‌مه‌مدن ذاتاً قامارده‌کیلر شبهه‌لنمشلر ، « بوده اونلردن ... » حکمنی ویرمشلردی . روم ایلیلی قادین عادتا قاوغایه کیریشمکه نیت ایتمش اولدیغنی کوسترن ایصلق کبی سرت ، خشین بر سسله :

— نه کولدیکز ، خانم ، سز صاماناله که‌بك اکمکی ییورسکز غالبا ؟ دییه بردن چیقیشدی . بن بو اعلان حربه قارشی دها فضله کولمکه باشلادم ؛ قادین اوته‌کیلره دونه‌رك :

— آ ، دیدی ، قاری کیفندن باییله‌جق ، بر کله‌جك دها سویله‌سه‌م قاتیله قاتیله قاله‌جق ...

حقیقةً اویله‌یدی ؛ کندیمی بر درلو ضبط ایده‌میور ، سیکیرله‌نمش ، صارصیله صارصیله ، کولویوردم . بر آرالق وقت بولدم ، مستهزی بر طورله :

— بیلتکنز یاکاش اولماسین ، بوراسی موقع ، محله‌قاوغاسی اوته طرفده یاپارلر !

دیدم . آیاقلرینی یك بکندیکم تازه کولومسه‌دی ، او بنم طرفمی طوته‌جقدی ؛ کوکلی زنکینلکه‌یاتییوردی ؛ کبار طورلی خانم ایسه فیتیله‌یوب طوتوشدیردیغی بو بحثك ایسته‌دیکی قدر پارلاق بر نتیجه آلاجغنی آکلایه‌رق ، کوزلری کیفندن آله‌ولی صاچه صاچه :

— خانم افندی چوق سـيكيرلی اوله جقلر أفندم ، بللی كه راحتسزلر !

دییه میریلداندی . اوبری شیمدی كوزینی یومش ، آغزینی آچمش ، « جغز » لرینی قیزغین طاواىه یاغ دوكر كبی بسبتون جازلاته رق آكلاتیوردی .

روم ایلیده كی چفتـلكلرینی صایدی ، تام یدی دانه ایمش ، شمندوفر ایچلرندن كچرمش ، بر اوجندن اوبرینی آتله بر كونده دولاشامازلرمش ، اویله ، صوكره دن كورمه زنكینلردن دكلمش ... قوناقلرینك قاپیسی كیجه ، كوندوز آچیق دورورمش ، فقراهانه كی ساعتده كاسه اوكنه بر طابلاطاتایسیله طوزلوسیله یمك چیقاریرمش .. دكل برنجی موقعه ، ایسته سه قایداننك یاننه چیقار اوطورورمش ...

بن ، هپ كولویوردم ، ایلله بو قایداننك یاننه چیقمه ادعاسی ایشیدنجه بوسبتون كوشه دم ، صانجیم طوتمش كبی ، أللرمله ایكی یانمی باصدیره رق بوغوله جق كبی كولویوردم . او ، بو طرزده كی مقابله مدن چاتلایه جق قدر توفكله نیور ، هر طرفی حواله یه اوغرامش كبی آیری آیری تتره یه رك بوینه آتلرینی ، آرابه لرینی ، قوروجیلرینی صاییور ؛ چیقاردقلری توتوننك اوقه سنی ، صاتدقلری بغدایلك كیله سنی ، بوتون واردات و مصرفلرینی ، هپسنی سویلیوردی . نهایت بونكله تأثیر یاپامیه جغنی آكلادی ، وقتیله قوجه سننك مبعوثلق ایتدیكنی ، شیمدی ده استانبولده بوتون ناظرلرله دوست و چوق نفوذلی اولدیغنی سویله دی . مشروطیتده اونلرك سایه سنده أله كچیردیكمزی ، اوتوز بر مارتده روم ایلی اردوسی یه تیشمسه شیمدی بویله ، اركك كبی فریح ، فیحور

سوقاقلرده كوچ كزه بيلهحكمزى خاطرلانديى ؛ ئو كونديى . اوصيراده اوغلنه: «هادى بهبه شمسى جلك، چكيوير چيزمهلرى ديزجفكه ، استانبولى قورتاريور ؛ سنى آناجغزك بو كون ايچون دوغوديى! » ديمش، شمسىسىده همان توزلوقلرينى باجاغنه دولامش ، مارتينى قايمش ، آتنه صيچراييويرمش ! بن بونلرهده كولويوردم . آرتق داياناماديى، شخصمله كويا آلايه باشلادى؛ چارشافله ، بويامله ، آچيق صاچيقلغمله آيرى آيرى مشغول اولدى . ديكرلرى :

— عيبدر ، خانم ، اوزاتمه !

ديبورلردى . او ، بالعكس؛ شيمدى فنا تلمبحلره ، عادتا سوومكه ، صايمغه باشلامشدى . بن يالكز كولويوردم .

نهايت كوزلرى بويودى، آغزى آچيق قالدى ، ضربهمك آلتنده أزيلمش كيبدى ؛ يالكز :

— بر يودوم مجغز صو !

ديبه بيلدى ، بن . آغير آغير يرمدن قالقدم ؛ عظمتله ، بر سلطان كبى يوروييوردم ، تام قاپىدن چيقاركن دوندم ؛ بوتون قامارا خلقنه ، شويله تزييفله بر كوز كزديردم . ذاتاً قيز قولهسى اوكنه كلمشدك ، آرتق بشقه بر موقعه ، ايچرىيه كيرمهم . اورتهده ، اركككلرك قاوزايجى كوزلرى اوكنده بر آشاغى ، بر يوقارى، نازلى وقيوراق قيدسزجه دولاشدم .

... ويبز بانقلك اوكنده كاينك آرابهسى بكليوردى ؛ تام سوديكم كبى بر آرابه : باشدن آشاغى سيمسياه ... انسان ايچنه

کومولوب یاصلاندیغی زمان سیاه قدیفه بر محفظه ایچنده پارلایان مجوهرلر کبی کوزل ، کبار ، یاقیشیقلی کورونیور ؛ غلطه‌یی دولدوران کورولتوجی خلقك اورته‌سندن کیمسه‌یه سورونمه‌دن سیاه بر بولوط کبی سرعتلی ، سس‌سز ، یوموشاق کچوب کیدییوردق .

کانی‌نك وجودندن کوزملك اوکنده دوران قسملرینی اینجه‌دن اینجه‌یه تدقیق ایدییوردم . اللری ، ذاتاً ، چوق کورلدی ، اویله نارك ، نارین ، صنعتکار الی دکل ؛ فقط طرناقلرینی کومش بیاض کدی یاوروسی کبی یوموشاق ، دولغون و اوقشایجی بر ال ... شیمدی بسبتون بیاض و تمیز کورونیوردی ؛ بویالی ، جلالی ، پارلاق طرناقلرینه باقیلیرسه غالبا ، آیریجه بونلرله بر آدام مشغول اولویور ، هفته‌ده بر ، ایکی دفعه دوزه‌لتیور ، سوسله‌یوردی . واپورده‌کی قادینلر بونی بیله سویله‌مشلر : « اوه طرناقجیلر کلییور ! » دیمشلردی . نم ایلك سؤالم شو اولدی :

— اصل (شایان) ؟ ممنونمی ؟

کانی‌نك یوزی بوروشدی :

— بر دلی ، دیدی ، بسبتون چیلدیردی ، یاپدقلرینی آکلاتامام ، کلوبده بر کور ؛ اویله مناسبتسزلکلر ، شیماریقلقلر ، حالا رکه انسانه آیاغمك آلتنه آلسه‌م ده قافاسنی بر ازسه‌م دیدیرتییور ... قاپات بیلجیم شونی ، بشقه لاف آچالم !

ایکیمزده صوصویوردق . ذهنمز خاطره‌لرله ، سؤاللرله دولویدی ؛ بربریمزدن اکلایه‌جقلریمز او قدر چوقدی که

هانکیسی دها اول صورمق لازم کلدیکنی تعیین ایده‌میور ، یالکز ، آرا صیرا :

— نه‌یدی او کونلر ، نه‌یدی او کونلر !..

دییور ، ایچمزی چکییوردق. بزی بویله دورغونلاشدیران بشقه بر سبب دها واردی : ناصل فیرطینه قوپمه‌دن اول هوا آغیرلاشوب یوکلو ، یاتغین بر حاله کلیر ، صدمه‌یی اویوشوقجه بکلرسه بزم وجودلریمزده بر آز صوکره کندیسنی صارصه‌جق ، خراب ایده‌جك اولان تلاقینك شیمدیدن تأثیرینی دویمش ، غریب بر کرکینلك ایچنده شعورسزلاشمش ، دالغینلاشمشدی ؛ فیرطنه‌یی بکله‌ین بر اورمان کبی دەرین بر سس‌سزلك و انکینلك ایچنده ، بر آز صوکره دالدریمزی ، کوودەلریمزی صارصوب خیرپالایه‌جق اولان اوخشیین ، فقط الزم صدمه‌یه ایسته‌کلی ، مطیع بر دورغونلقله منتظردق . اولا سیکیرلریمزك اوزرنده طوپلانوب قاتیلاشمش اولان شو فیرطینه‌یی کچیرمك ، راحتلامق لازمدر. آنجق اوندن صوکره یوموشایوب دورولور ، ایکی آرقداش کبی قوناشابیلیردك . ذاتاً نه زمان یان یانه کلسه‌ك ، سنه‌لردنبری بو ، هپ بویله اولیوردی ؛ وجود وجوده بولوشمه‌دن ، فکرلریمز ایشله‌میور ، صحبت ابدیله‌میوردی . مصافحه ایدرکبی بز ، دائما بونکله باشلایوردق ... بولانیق صولر کبی دورولمامز ایچون ، اولجه أیجه قاریشدیریلمامز لازمدی .

نتکیم ده ینه اویله اولدی .

شیشلینك هنوز عرصه ، طاش اوجاغی ، تارلا حالنده دوران یاری بوش بر سوقاغنده‌کی یپ یکی بنایه کیرر کیرمز ، دها

مردیونده ایکن ، کانی قولنی بلمدن کچیردی. بنی کندیسنه چکدی . ایکندی اویوشوقلنی آلتنده آپارتمان دها ایچنه طاشینلمامش قدر بوش ، تنها کورونویوردی . چابوق چابوق صبرسزجه مرمرلره طیرمانییوردق ؛ بوشلق ، دورغونلق ایچنده آیاقلریمز ساکن بر دەکیزی خیرپالایان اسقور کبی دەریندن، تلاشجی، خیشیلدایجی بر سس چیقارییوردی. بردن آشاغیدەکی قاپی، سوقاق قاپیسی بر قبه ایکیلدیسیله ، حمامده کی ، کوملیەرك آچیلوب قاپاندی ؛ پارماقلغه دایانوب باقدق . لوند کبی کوستریشلی ، ایری اندامل برقادین پنجەسی اورتوك ، کولکەسس سزلکیله قاپینك اوکندن کچدی. مردیونلره آتیلدی. بز اونی دردنجی قاتك پنجرەلغندن سیر ایدییوردق. کانی یه :

— بو کیم ؟

دییه اوصولجه، قولنی صیقەرق صوردم؛ او ، بنی مراقده براقمق ایستیەرك :

— بزم آپارتمانك اسرارندن ، سویلەمز !

دیدی ؛ باشدن آشاغی دقت کسیلدم . بو احتشاملی قادینی کندیمی کیزلیەرك کوزلویوردم .

اوچونجی قاتك چنغراغنه باصدی درحال قاپی آرالاندی . آرەسنده غائب اولدی. فقط بن آلیشقین ، اوسطه کوزلرمله یاریم دقیقەده آپارتمانك بوچەکینکن مسافرنی طوپوغندن طیرناغنه قدر کوزدن کچیرمشدم . تام ایستەدیکم کبی قصورسز، نقصانسز کینمش ، امثالسز وجودلی برقادیندی. یالکز فضله قوقو سوروغش اولمالیدی که انسانك دامارنی آیاقلاندیران

اكسیر كبی سرت تأثیرلی ، یاقیجی رایحه بر قات یوقاری‌یه ، تا بزه قدر یوكسلمشدی. بونم طانیمادیغم مكمل برلاوانطه‌یدی؛ قانه اوقدر چابوق ایشلیور، آدمی بردن قوجاقلار ، جگركبی اویله دایانیلماز بر قوتله قاورایوردی‌كه بو قوقو دورغون ، اویوشوق ، بجریكسز آداملره سحر یرینه كچه‌بیلیر، اك شفالی بر علاج ، بر سرت قیرباج تأثیرینی یاپاردی . ایچمزده تونه‌ین سینسی ، ئووركك حرصلریمزی چار چابوق آزغین برحاله كتیره‌جك ، قودوره‌جق اولان بو جنس قوقولر محقق خیالمز اوزرنده جبلاقلقدن دها تأثیرلی، دها ایشله‌یجی ایدی ..

كانی ؛ ها نا صارارمق :

— ناصل ؛ .. وشكه كیتدیمی ؟

دییه صوردی .

— یامان شی .. ایلله بو لاوانطه !..

دیدم. منديلنی یوزیمه دوغرو اوزاندی :

— باق ، دیدی ، (كور دوژانه‌ت) ، شیشه‌سنی یكرمی درت لیرایه آلدم ؛ بولدیغمی طوپلادم ، پیاسه‌دن هپسنی قالدیردم ؛ بو شیمدی یالكز بنم قوقوم ... فقط دوغروسی كچن قادینككی بشقه مال ؛ عجبا نه مارقه ، آدی نه ؟ آكلارمیا ...

آپارتمانك قاپیسنه كلمشدك . كانی جیبندن اوفاجق برآناختار چیقاردی . سس‌سزجه كلیدی چویردی . بنی قالچه‌لرمدن چاپقینجه ایته‌رك ایچری‌یه صوقدی. یوره‌كی هوسله ، آرزو ایله دولدوران او رایحه‌نك حالا تأثیری آلتنده‌یدق ؛ ایكمزده

صیجاغی، بوش او ، آلیشقلانلق؛ بونلرده برلشه‌رق ایکیمزی آرتق بشقه بر شی دوشـونمکه براقیوردی . نره‌یه کیردك ؟ ناصل بر اوداده‌یدق ؟ باقمغه وقتم اولمادی . یالکز پانجورلری چه‌کیلمش، پرده‌لری اینیك کیزلی وقاپانیق بر یرده اولدیغمزی فرق ایده‌بیلدم ؛ بربریمزك اوستنه ، دشمن کبی آتیلدق .

... بن ، آرقه‌مده برتك «قومبینه‌زون» له یاری چیپلاق ، او، پیژامالی، قارشی‌قارشی‌یه کچمش، یاتاق اوداسنده‌دوندورمه‌ییه‌رك آرتق ساکن وراحت قونوشویوردق . پرده‌لری آچمش، پانجورلری ایتمش ، کونش وروز کار ایچنده‌یدك . اولا ، بر زمان ، ابپسز صاپسز لاقیردیلر ایتدك؛ او بنی دها أییله‌شمش، که‌لیشمش ودویغولواولمش بولویوردی . بن اونده براوسطه‌اق، ملکه ، مهارت سه‌زمشـدم . صاداقور پیژاماسنك بلنده‌کی ایپك قایتانی پارمقلرنده چویروب اوینایه‌رق قارشیمده قونوشان بوآدم کانمیدی ؟ حیرت ! دنیانك ایشنه عقل ایرمیور ... قارا رنکلی باصمه انتاریسیله بش سنه اولکی کانی یوزیمك اوکنده دولاشییور ... دوشوك چورابلرینك اوستندن بول ، طاشقین دونی‌نه چیرکین کورونور، یوزینه‌ناصل بربونلك، وحودینه‌ناصل برباباغیلق‌ویرردی ! شیمدی آیاغنده کرکین ، اینجه ، جیجی ، نادیده چورابلر واردی؛ چوق بهالی وچوق ظریف برمال... حالبوکه بر زمانلر قوناغك سـلاملغنده آلت اوداده یاتوب قالقارکن، چاشیر کونی حرمه ، ییقانمغه کوندردیکی دو کونه‌لری آراسنده بنم تعمیر ایتمکه مجبور قالدیغم چورابلری حالااونوتمادم...

کیرلی قرمم رنکلی ، اوجلری ، طوپوقلری، بیاض ، محمودپاشا مالی، دردر غروشاق اشپورطه چه رابلری .. دەلیك دەشیك، ییرتیق پیرتیق ، أله آلنبر، آیاغه کچیریلیر یرلری قالمامش مردار شیلر ...

کانی بنم بودوشونجەلریمك فرقندەدکلدی هپ ییی دوردن، ییی أکلنجه و ذوقلرندن بر چوق قادین اسملری ویرەرك کەوەزە کەوەزە بحث ایدییور ؛ طیرطیللق زماننـدن هیچ بر خاطره صـاقلایامامش اولان برکەلەبك کبی هپ ذهننده حاله، بوکونه عائد وقعەلر یاشییوردی . بش سـنه کریسنی ، غالبا ، بسبتون اونوتمشدی . زنکینلەشمەسنی هیچ شاشیلەجق بر حادثه صایمیەرق اسکیدن بری بویله ، ایپك چاشیرلر وکبار قادینلرله رفاهلی بر عمر سورمش ، جدبجد میراثیدی طورینی نه کوزل طاقینا بیلییوردی.. فقط، هیچ شبهەیوق ، کانی چوجوقلغندن بری ایچنده صیغینق اولەرق یەتیشوب یاشادیغی کبار قوناغنده ذوقنی سنەلرجه ، بز فرقنده اولمەدن ، یوتمش ، رندەلەمش ، اینجەلتمش، خلاصه پارایەیاقیشیر بر حاله کتیرمشدی. بوخصوصده بشقه زمانه زنکینلرندن نه قدر آیریلیوردی ...

ـــ هانی تاریخده واردر ، بر پادشاه ، بزم پادشاهلردن، دیوارلره ، سـدیرلره صمور کورك قاپلارمش ؛ بونده هوسم قالدی ، لکن بر کارلی ایش بکلییورم ، اوندن اول یاپمیەجغم ؛ بیلیرمیسك بن اویله دەلیجه پارا صرف ایتمیورم، هپ حسابله، کتابله ..

بویله سویلیەرك اودادە بر آشاغی، بر یوقاری دولاشییوردی.

بردن جنغراغه باصدی، چارشی قوبوجبلرینی آکدیران قیرانطه، کمکلی یوزلو ، اوکه أ ئیك بر أرمی اوشـاغه بوزه شـامپانیا قویماسی ، شفتالی ، آرموت آلماسنی تنبیه ایتدی .

او دیشاری چیقدقدن صوکره بکا دوندی :

— کوردکمی شو آدامی ، دیدی، أوك بکجیسی ... ایکی سـنه اول ، یازیخانه‌مده ایدم ، کاتبم کلدی : « افندم سزی دیلنجی قیلیقلی برأرمنی کورمك ایستیور ، بك افندی بنی أیی طانیر ، ماریانقونك قره‌بنی دیرسـه‌کز خاطرلار ! دییور ، نه امرایدرسکز؟ » دیدی ... ناصل خاطرلامام؟ اوزون چارشیده بر أو واردی ، ماریانقونك أوی ، بر زمانلر المه کچنی کیدر اوراده توکه‌تیردم ؛ ذاتاً زراعت بانقه‌سنده آدام اولامادیغمك سببی اوراسیدی ، فنا دادانمشدم ؛ تام دیخلك ، زورلو زمانم ؛ بر کیجه سرخوشلق ایله طوتدم ، چاناق چوملکی قیرمغه باشلادم ، قره‌بت ، ایشته بو ، قایجیدی ، قوشدی ، کلدی ، بنی یاقالامغه چالیشـدی . ماصه‌نك اوزرنده بر بچاق دوروبوردی ، همان قاپدم ، اوموزینك اوسته صاپلادم . قیامت قوپدی ، پولیسـه قوشدیلر ، بن شاشیردم ، یالوارمغه باشلادم . نهایت آدام مرحمته کلدی ، « دعواجی دکلم ، بر قضادر اولدی ! » دیدی . بش ، اون مجیدیه ییدیردك ، ایشی قاپاتدق ؛ بو أیلکی اونودورمی‌یم؟ کاتبه : « آلیك ، کتیرك ! » دیدم ، قره‌بت سـوکلوم بوکلوم کیردی ؛ خاطرینی صـوردم ؛ « هله اوطور باقالم ، آل شـو جیغاره‌یی ! » دیدم . زواللی نه‌یاپه‌جغنی ، نه‌سویلیه‌جکنی بیلمیوردی . بن : « نه‌ی ، نه‌در باقالم ایشـك ، آکلات ! » دییـه

صوروﻳوردم . جواب ويرمكه قدرتى يوقدى ، شاشقين ، يوزيمه باقيوردى . طبيعى آ كلادم ، بنم برايشكذار دائم واردر ، اونى چاغيردم : « آلك قرهبت آغانى ... البسه ، چماشير ، تراش ، حمام ، نه لازمسه ياپارسيكز ، آقشام شيشليدهكى اوه كوندريك ! » ديدم . آيده يكرمى بش ليرا ويريورم ؛ شيمدى بنم اوده قاپىجيلق ايديور ؛ ينه عينى صفت ، يالكز درجهسى يوكسلك ... بخشيشله فلان آللى ليرايى كچر ، بر آللى ليرا قدرده مسافرلردن آلير ، ايتدى يوز ..

كانى كولويوردى ، ممنوندى ، بر ايش ياپمش كبى يوزيمه ، نهديهجك ديه باقيوردى . بنم صوصديغمى كورونجه لاقيردىيى چهويردى ؛ بشقه شيلردن بحثه باشلادى :

معارف نشانى ويرمشلر ، برنجى رتبه ، بيلمم هانكى مكتبه بيلمم نه قدر اعانه يوللادى ديه ... بيلمم هانكى ناظر ، « يانغيندن چيقانلره لطفلرينى بكليورز ! » ديه كچنلرده خبر كوندرمش ... قاپيسنده هر كون قادين ، اركك ، چوجوق يالواريور ، احسانه أل آچيورمش ؛ حق غزتهجيلر يوقمى ، اونلردن بريسى ، اوچ كونده بر كلير « امريكز پاشام ! » ديرمش ... يا مكتوبلر ؟ كوردكمى اكلنجهيى ؟ ايلك كونلرده اوقويورمش ، شيمدى وقتى يوقمش ؛ نهلر يازمشلر وكيملر يازمش ، بر سويلهسه ... اسكى دورك صدر اعظم كلينلرندن طوتده شيمديكى زمانك باش تاجى ايتديكى حيثيتلى قيزلرينه قدر برچوق قادينلردن جنس جنس رجالر ، نازلر ، يالوارلقلر !

— مراق ايتمه ، ديبوردى ، بكا قادينلردن كليور ـ ـه

شایانه‌ده‌بکلردن، پاشالردن ... پارا بو ، لافمی ؟ برکت قاریملك اویله ایشلرده کوزی یوق ، آلدیرمیور ؛ اوکا غوغا اولسون ، عناد کوسترسین ، جافا یاپسین ، کافی ... بو مکتوبلردن برقاچ دانه‌سی آلمه کچدی ؛ شـایانی پری قیزی یاپوب چیقارمشـلر ، صیرما صاچلی، کوموش بدنلی ، آهوباقیشلی ، جیلان‌یورویشلی بر آفت جان .. دها قیزم اون اوچنه یکی باصدی . اطرافنده شمدیدن حریفلر پروانه اولمش دونیورلر ، خاصه‌ده آکلار کبی بر قیریلیور ، بر دوکولویورکه ، اولور شی دکل !.. کورسه‌ك اما ، نه‌ده عقللی ! کمان ، انکلیزجه ، رسم ، پیانو ، نه‌لرده نه‌لر ؟ هپسنه یه‌تیشیور ؛ خوجارى ، قادینلی ارککلی پارماق ایصیریورلر . کچنده بوغازندن برخسته‌لاندی، ئولویور صاندم ، زنکین آدملرده اولاد محبتی دها فضـله‌می اولویور نه ، یاخود بشقه دردك اولمیورده اوکامی مراق صالییورسك، هرنه ایسه عقامی اوینانه‌حقدم . تلفونی آلمه آلدم ، استانبول ایچنده قاچ دوقتور وارسه، هم ساده‌بوغاز هکیمی‌دکل، داخلی، خارجی ، جلد ، اطفال ، هپسندن اك مهملرینی ، اك‌مشهور-لرینی آدایه ، أوه خصوصی بر استمبوطله چاغیردم ؛ کورسه‌ك بزم آشاغیکی صالون هکیملر مجلس مبعوثانه دوندی؛ کندیمی قونغره‌ده‌یم صاندم :

— افندیلر ، دیدم ، چوجوغم خسته ؛ اونی أیی ایتمك ایچون سز طبك بنده پارانك ایجـاب ایتدیکی فداکارلغی یاپه‌جغز !...

نه‌مه لازم ، بر سلطانلق یانئه کیرد کبی ، هپسی درین بر

سکوت ایچنده ، کمال حرمتله یالوروملک یاتاغنه یاقلاشدیلر ، « کوچوك خانم افندیمز ! » سز قونوشمیورلر ، نورکمه‌سین ، اوزولمه‌سین دیبه حتی تحفلقلر ، شاقلابانلقلر یاپیورلردی .
نهایت اوزون بر استشاره ، مکمل بر ضیافت ، قونسولتاسیون بویله‌جه بیتدی . تداوی‌یه مأمور اولان دوقتوره اوچنجی کونی ایکی یوز آللی لیرا کوندردم ، « هر کون تشریف ایتسینلر ! » دیدم .

بر اوچ کون دها صوکره ایکی یوز آللی لیرا دها... بر اوچ کون دها کچدی : ایکنجی ایکی یوز آللی لیرا ...
نهایت چوجوق اییله‌شدی ، « حسابك یوروزنی‌ده تمیزلیه‌لم دوقتور! » دیدم ، ایکی یوز آللی لیرا دها ویردم . اولدی بیك... .ندی کندیمه : « تولان کانی ، شو آدمجغزه بر اییلك دها یاپ ! » دیدم؛ قاپیدن جیقیوردی ، کری چاغیردم :
— سزه ، دیدم ، تام بیك لیرا تقدیم ایتدم دکلمی ، بکا بو پاره‌یی کری ویریکز !
شاشقین شاشقین یوزیمه باقیوردی. آکلامیوردی ... ایضاح ایتدم : تجارتخانه‌مده اون کون دورسون ، ایشده قوللانه‌جغم ، تام اون برنجی کونی کلوب کاریله آلیرسکز !.
دوقتور طالعلی ایمش ، او صیراده بر اون ایشی یاپدق ، حصه‌سنه بیك ایکی یوز لیرا دوشدی ، ایکی بیك ایکی یوز لیرالق بر چك کسوب کوندردم . « آمان پاشاجغم ، دورسون ، ایشله‌سین ! » دییه یالوارماسنی آرتق دیکله‌مه‌دم . بوقدر اییلك کافیدی !

کانی حکایه‌سنی بیتیردکدن صوکره بر دولو قدح شامپانیا یووارلادی ، برده شفتالی یوتدی. ایکی بیك ایکی یوز لیرالق چك ... بو پاره‌ایله نه قدر فقرا چوجوغی تداوی ایدیله‌بیلیر ؟ نه اساسلی أیلکلر یاپیلابیلیردی ... بوکون باشنه یکرمی دوقتور طوپلایان شو قیز ، اوچ سنه اول ، آناسنك قوجاغنده فاتحده اجزاخانه قاپیسی بکلردی. اون غروشلق ویزیته‌سنی‌ده باباسی بلکه اودونج، شورادن بورادن آلیردی . جانم برآز کانی‌یی ثوزمك ، ایکنه‌له‌مك ایسته‌دی ؛ قامارادەکی مناقشه‌یی ، مبالغه ایده‌رك آکلاندم . یاناقلری قیزاردی . بللی‌که بوقبیل لاقیردیلردن حظ ایتمیوردی :

— خلق ایله اوغراشه‌جق زمانم کچدی ، دیدی ، بن قولاقلریمی دیدی قودی‌یه قاپادم ، طوپ صاغیر اولدم ؛ ووردوم دویمازلقدن اعلاسی یوق ، بشقه تورلو راحت ایده‌میه‌جکم ! نه غریب شی یاربی ! اونلرده زنکین اولسونلر ... بز أللرنی طوتیور دکلزآ ؟ هودوزی میدان ! بن یاغدن پاره یاپدمسه اوده کیتسین بالدن یاپسین ... جانم ، بز وقتیله اسکی دور زنکینلرینی پك طبعی کورور، شکایت ایتمزکی ، دیدی قودی‌یابمغی عقلمزدن کچیرمزدك ؛ بخت ایشی بو دیردك آ...

خاطرلارمیسك عصمت ، سلاملقده کوچوك بکك پوکر ماصه‌سنی ؟ آووج آووج لیرالر دونردی ! ترزی میرك فاطوراسی‌ده هر آی آلتمش ، یتمش لیرادن آشاغی دوشمزدی ؛ آخورده تام اوچ چفت آرابه حیوانی ، ایکی

بینك آتی ، درت بش باش یوك ودولاب بارکیری ، میدیالی وسائره واردی. هر ئوووونده بش طابلا یمك چیقار ، قوناقده اوشاق ، خدمتجی اوتوز ، قرق کیشی چالیشیردی. یا کوچوك مخدوم بك افندی ؟ آناسندن آلیر ، باباسندن آلیر، بویوك نینه‌سندن آلیر ، اوسته‌ده کیدر ساعق قوردوتی صاتار ، بك اوغللرنده اویله ، دلیجه‌سنه ، أدبسزجه‌سنه بورج ، خرج ییر ، یاشاردی... کوچوك خانم افندیلرك الماسلرینی سنکله برابر کوتوروب امنیت صندیغنه بز یاتیرمشدق ؛ سکسان درت لیرامدی ، نه ؟ یاری یاری‌یه پایلاشدیلرده بری دوقتورینه هدیه آلدی اوبری قوجه‌سنه بویو یاپدیرمق ایچون خوجا خانملره ییدیردی . یرینی بن کوتوروب ویرمشدم ؛ اوبرینی سن، اُلکله صرف ایتمشدك ... یکی بونلر اسراف دکلمی ؟ بونلر اخلاقسزلق صایلمازمی ؟ بو پاره خلقك ، ملتك کیسه‌سندن چیقمیورمیدی ؟ پاشانك باباسی‌ده چانغریلی بر صوفتا ایدی . بن بیله خاطرلارم ، یوبازك بری... ادرنه پایه‌سی آلدی ، آز دها یاشاسه‌یدی مصر منلاسی بیله اولوردی . استانبوله کلدیکی آقشام ، هیچ اونوتمام ، مردیون باشندن طانه‌لر کبی :

— ایشیغی که‌تور !

دیه هایقیرمشدی ، بز آشاغیده کوله‌دن قانیلیوردق . اونلر نه‌دن تورەدی صاییلمیور ؟ یا بویوك خانم افندی ؟ تام معناسیله « ظاریف » قادیندی ، بویونلرنده بیاض ایپك منديللر بر سورو کسیك صاچلی ، سوزوك کوزلو ، ظهوری

لاقیردیلی قاریلر اورته سنده زمانی مانی ایله ، لاف یتیشدیرمه جه یله کچیرر ، خانم افندی‌ده اُلنه کچن بکتاشی تکیه‌لرینه بوللاردی ... بونلره کیمسه جك برشیلر سویله‌مزدی! صوکرادن گورمکسه اونلرده صوکرادن گورمشلردی ، سفاهتسه قتمرلیسنی یاپارلردی ؛ بز بوتون بونلری تا ایچندن گورووردك ، بیلیردك‌ده ینه عقلمزدن اوفاجق بر شکایت ، اعتراض کچیرمزدك . پانطالونمك آرقه‌سی یامالی ، فوطینم پاطلاق ، چاشیرلرم دەلیك‌دەشیك ، جیبمده متالك یوق ... بو حالده احسان بك بعضاً ، چاغیرردی‌ده اوداسنه چیقاردم؛ اوغلان بر دولاب آچار ، اوتوز پانطالون آصیلمش ؛ یوكه کیرر، قرق چفت آیاق قابی دیزیلمش ؛ سورمه‌لی چکر ، درت دوزینه ایپك فانیلا بر بر اوستنه کلاج کبی ایستیفله‌نمش؛ جزدانی آچار ، بانقوطلر طاشیور ؛ بن ینه قیزمازدم . قیصقانمازدم؛ « اه اوکا ویرمش ، بلکه بکاده ویرر ، یاخود ویرمز ، کندی بیله‌جکی ایش ! » دیردم . نه ، صیرا بکاده دوشدی ، بن‌ده بش ، اون پارا طوتدم، سندن صاقلایه‌حق دکلم یا؛ صرف طالع ایشی ، اه اویله تقدیر ایتمش ، آرمود پیش آغزیمه دوش ، ثروت بکا بویله کلدی ؛ سکا درت کلمه‌ده آکلاتیویره‌یم :

سفرلکك باشنده ، ایلك گونی جیبمده تام بر مجیدیه واردی ؛ اونك‌ده دوقوز غروشیله طوتدم، شایانه بر مرجان ترلکی آلدم . زواللی چیپلاق آیاق گزییور ، ایکیده بر صانجیلانیوردی .. اُلده اون بر غروش قالدی ؛ عسکرەده

چاغیریورلردی . حالم بیتیکدی ، قوناقده کیلردن هیچ امید قالمامشدی . مشروطیتدن بری هر سنه بر آز دها آزالوب کوچوله رك نهایت پریشان بر حاله دوشمشلردی . « باری أولوب قورتولایم بعه ، بویله یاشایاماز ! » دیدم ، قالقدم ، قاراقوله یوللاندم ، آرتق أوده کیلر نه خلط ایدرلرسه ایتسینلر بندن مسئولیت چیقدی ؛ دولت عسکر ایدییور ، ألبته عائله‌می آچ بیراقماز دییه‌ده دوشونویوردم . فاتحه قدر چیقدم ، دالغین ، سرسام ، صولغون بر یوزله سنده‌لیه سنده‌لیه یورویوردم . بریسی آرقه‌مدن سسله‌ندی ؛ دوندم ، باقدم ؛ هاتف پاشانك اوغلی رجب بك ، هانی طانیرسك یا ، میراث یدی ، باباسندن قالان پارایی آلتی آیده بك اوغلنه چیقمغه وقت قالمه‌دن ، غلطه‌ده توکه‌تیویرمشدی ؛ أبی أرقداشمز ، اوده ، بنم کبی درت کون اول متأهل کسزدی ؛ فقط شیمدی آز دها طانیامیه‌جقدم : آرقه‌سنده چوخه بر غوجوق ، باشنده قوزی قالپاق ، دیز قاپاغنه قدر موسقوف چیزمه‌لری ، صاواتلی بر چرکس قامچیسی ...

— صاغیرمی اولدك یاهو ، آرقه کدن آوازم چیقدیغی قدر هایقیریورم !

دیدی . اما جاقالی سویلیوردی . بلیدی که برایشه قونمشدی . عجبا تکرار میراثمی یمشدی . عینی طور ، عینی معامله ... طوتویورسه أسیرکه‌میه‌جکنی بیلیردم ؛ بش اون ، پارا اودونج قوپارمق امیدیله یانه یاقیله دردیمی دوکمکه باشلادم ، سوزیمی یاریده کسدی ...

— دوش اوکه !

دیدی. بن بر اکلنجه‌یه کیدییورز ، خواوردالق یایه‌جغز صاندم ؛ « شیمدی زمانیمی رجب بك ، باشمده آتش یانیبور ! » دییوردم . جواب بیله ویرمیور :

— هله یورو ، هله یورو !

دییوردی . تفصیلاته حاجت یوق ؛ حربیه‌یی دائره دائره دولاشدق ، برچوق قیدلر ، امضالر ، وثیقه‌لر و معامله‌لر .. بن حالا ایشی آکلامیوردم . او ، متصل : « طالعك وارمش آلما ، دییوردی ، یاقاکی قورتاردك ، شیمدی آچ کوزیکی ... » حقیقة ایله اولمش ؛ ایرتسی کونی حلبه یاغ طوپلامغه چیقدق . رجب بك استانبولده قالدی ؛ صوکره بن اوکا بر ایش اوکره‌تدم ، اما یامان برشی .. تام تجارجه بر دالاویره ، یك تحته‌ده اورتاقلاشه قرق سکز بیك لیرا کار .. اوندن صوکره آیاقلریمه بر یهودی دولاشدی ، بلکه آدینی دویدك ، سموئیل ، آل آله طوتدق ، شو ایش ، بو ایش ، دیرکن بودرجه‌یی بولدق ... کورویورسك یا ، صرف طالع ایشی ؛ او ساعتده ، عینی دقیقه‌ده فاتح میداننده کچمه‌سه‌یدم یاقافقاسده کیروب کیده‌جکدم ، یاخود ، شیمدی استانبولده آجلقدن ایکیم ایکلیه‌جکدم !

کانی بوقورقونج احتمالی عقلندن آتمق ایچون همان قدحه صاربلدی ، فقط بردفعه یوره‌کی آچیلمشدی ، دورامادی ، دوام ایتدی :

— بعضی کیجه‌لر رؤیامده کندیمی اسکی حالده ، طورشوجینك اوستنده‌کی اوده کورویوردم ؛ او صیقینتی‌یی آکلاتامام ، ایلله

بر آرالق ، بر بر اوستنه ، هر کیجه عینی رؤیالر مسلط اولدی ، علاج آلدم ، پاره ایتمه‌دی ؛ سیاحت یاپدم ، تأثیرینی کورمه‌دم ؛ نهایت اوقوندم ، کوله ، بر قادین کتیردیلر ، یدی کون صباح اذانی وقتی بنی قارشیسنه سجاده‌یه اوطورتدی ، تسبیحدن کچیردی . نه‌دیرسک عصمت ، آتلاتمایایم‌می ؟ شاشیله‌جق شی ! غریبمه کیتدی : « دیله بندن نه دیلرسك ؟ » دیدم ؛ بر اُو ایسته‌دی ، آلدم .. صوکره بزه خیرسز ، حسناتسز زنکینلر دییورلر ؛ ویرکیلی دکلمز ! هله دوروك باقلم ، دون بر ، بوکون ایکی ... دها کندیمز قازانادق ، هم صانکه أسکی زنکینلر دها می ویرکیلی ایدی ! اصل نیزدیغم جهت خلقلك اونلره صبر ایدوب بزی چکه‌مه‌یشی .. توره‌دی زنکینلکك انواعنی کورمش ، کچیرمش وهپسنه تحمل ایتمش اولان بوممکت ، شاشیورم نه‌دن بزمله اوغراشیور ، بزمله دیدیشیور ، یالکز بزی کوروب بزی سویلیور ... هم قاچ کیشی‌یز قوزوم ؟ سکز ، اونی کچمز ... اما یکی زنکینلر پارایی اسراف ایدییورلرمش ، سفاهت یاپیورلرمش ، وور پاطلاسین ، چال اوینا سین بیورلرمش . عجبا بونی دیینلردن هانکیسنه شویله بر پیانغو چیقسه عمرینی خیراته ، حسناته ؛ نمازه ، نیازه حصر ایدوب دنیادن ألنی ، أتکنی چکر ، هانکیسی ؟

کانی بردن بحثی ده کیشدیردی :

— بو آقشام ایسترمیسك برا کلنجه یاپالم ، دیدی ، شویله آدام عقللی برا کلنجه ؟ [تلفونی أله آلدی] اولا شوایشلری بر آکلایالم ، یازیخانه‌ده نه‌واری نه‌یوق .. بوکون شرفکه تعطیل

یاپیورم ... بر ، سکز ، چیفت یدی .. آلو ، سنمیسك بكر ؟

اوزون اوزون قونوشدی؛ حواله، بونو، تقسیط، جیرو کبی کلمه‌لر ویوکسك رقملرله دولو بر مکالمه .. صوکره بشقه بریره تلفونه ایتدی ؛ عینی سوزلر، یالکز دها حرمتکارانه، آمره معلومات ویرر کبی ... ایکیده برده « باش اوستنه پاشام، های های افندم ، شیمدی کوندریرم . » دییوردی . بوده بیتینجه آرقداشلرینی آرادی؛ قابا قابا اونلرله برخیلی قونوشدی. هپسنی آقشامه دعوت ایدییور ، « ادبسزلك ایتمه ، شیمدی بنی باشلاتیرسك ها ! » کبی بر سوروسوقاق التفاتلریله اصرار ایدییور ، شاقالاشیوردی .

بن قاپایه ده یاری یاتمش، دوشونیوردم . طالع و دنیا نه یامان، نه قدرتلی بر حقه بازدی ... بنم بیلدیکم اوکاپیدن شو ، کوزیمك اوکنده کی آدم ناصل چیقابیلیردی ، هانی مشهور آدملرك رسملی غزته‌لر فوطوغرافلرینی باصارلر ، تا کوچوك یاشلرندن باشلایه رق درجه درجه چوجوقلغی ، مکتبه کیتدیکی حالی ، دلیقانلیلغی ، ایلك شهرت زمانی الخ ... بونك کبی کانیده خیالمده بوی بوی تجسم ایدییور ، آیری شکلده ، قیلیقده کوزیمك اوکندن آغیر آغیر کچیوردی . او ، ذهنمده کی بودوشونجه‌لری سانکه آکلامش کبی تلفونی بیراقوب بردن دیدی که :

— أوت ، بودنیـا آکلاشیلیر معما دکل . . . چوق دوشونمه‌مه‌لی ، کلدیکی کبی ، اولدیغی کبی قبول ایتمه‌لی !

آیاغه قالقدی ، بکا دوغرو یورودی، أللریله أللرمدن

طونه‌رق ، آیاقده ، کوز کوزه ، جاندن سیر ایتدی ، کوکسی قابارمشدی :

— عصمتم !

دیدی . بن ده ، هیچ سس چیقارمه‌دن ، آلیشغینلق اوله‌جق ، باشمی همان کوکسنه دایادم .

٢

اسکی دورده کیلر

آقشامه کله‌جك اولان مسافرلره یورغون وجودله صاچیم داغنیق، رنکم صولوق، حاضرلقسز وسوسسز چیقمق ایسته‌میوردم. اولا کیدوب بر ایلیق دوش یاپدم؛ صوکره اوزرمده حمام بورنوسی، چپلاق آیاق آیینه‌نك قارشیسنه کچدم. بونم اك ذوق آلدیغم برقیافت، اك راحت ایتدیکم بر البسه‌در. ییقانمش وجودیمی یاری رطوبتلی بر کنیش بورنوس ایچنده نه‌قدر ممکن اولورسه اوقدر چوق بیراقمقدن، بوقیافتله الده کوموش آیینه، فرنك کتابلرنده‌کی اوطه‌لقلر کبی مندرلك اوزرینه اوزانوب اسنیه که‌رینه وقت کچیرمکدن چوق ذوق آلیرم؛ یاخودده آیاقده دولاشیر، چکمجه‌لریمی دوزه‌لتیر، اسکی مکتوبلری اوقور، چماشیرلریمه قورده‌لا کچیریر، حق اوطوروب عود بیله چالارم. آرقه‌مده‌سیله‌جك، کوکسم آچیق، بر بر اوستنه جیغاره ایچه‌رك کچیردیکم اوساعتلرك طادینی هیچ اونوداماملم. جانم بر درلو کیینمك ایسته‌مز. چپلاق املك اوزرینه چماشیرلر، قماشلر نورتمکه کوکلم بر درلو راضی اولماز... کندیمی بوقیافتده هند ویا مصر ملیکه‌لرینه بکزه‌تیر، کیفله‌نیرم.

شیمدی ده ایشته ، عینی قیلیقده ، کانیدن چه کینه‌دن تووالتك اوکنه کچمش ، صاچلریمی قیویریبور ، یوزیمی دوزه‌لتیوردم. بن بونلرله مشغول‌لکن اوده یان طرفده‌کی بابیواوداسنده تراش اولویوردی . آیری آیری اودالردن بر بریمزله باغیره‌رق قونوشیوردق. یاواش یاواش ایکیمزده صوصدق. او بردوشونجه‌یه دالدی، بن ده ذهنمده اسکی دوری یاشیوردم :

... آزسنه ایچنده استانبول نه قدر بشقه‌لاشمش، یاشاییشمزده نه قوجه بر انقلاب اولمشدی... او، بسبتون غریب، فقط دوغروسی خوش بر عالمدی.. توره‌دیلك ایچنده بر کبارلق واردی؛ بویله هرج مرج اولمش بر نسل دکلدك؛ صنف صنف آیریلمش، حدودلریمزده تجاوزسز یاشیوردق. اما ینه فنالقلر واخلاقسزلقلر موجوددی؛ ینه بویله یوره‌کلریمز فسق ایله ، فجور ایله دولویدی ، فقط کیزلی جاشیرلریمزی میدانده ییقامازدق ، کیزلی کوشه آرار ، ئورتولره بورونور، کولکه‌لره قاچار، لامبالری سوندورردك... هم او ئورکه‌کلك آیری بر ذوقی ، اوچه‌کینمه وقورقونك بسبتون طاتلی بر هیجانی واردی، اوزمانکی قاچاماق سه‌وکیلریمز شیمدیکی دورك سکزینه ، اونه بدلدی.. عشق آشیلماز برایرماق، باصیلماز بریانغین، واریلماز برممکتدی؛ قهرمانلر کبی اوغراشمق، اُزیلوب آریملك، ایکیم ایکیم ایکله‌مك، ئولوملر کچیرمك لازمدی. اوزمان عشق یاساق برمال کبی ، باروت وزهر کبی ، کیزلی قاپاقلی ، اُلدن اُله، فیصیلدیه‌، سوبله‌شه، بیلك زورلقله صاتیلیردی. اوزون اوزون بکله‌مك ، ئوزله‌نلك ، قورقولر ، ئور پرمه‌لر کچیرمك ایجاب ایدردی . شیمدی دیش فورچه‌سی آلیر کبی

جامگاندەسەچییور، شویلە اُلمزلە بر بوقلییور، چانطەمزە آتیورز؛
یارین بر بشقەسی، اوبر کون دها سرتی، یاخوددها یوموشاغی…
چشید چشید، مبذول وزحمتسز !

… فکری پاشانك قوناغی اودورك اُك مهملرندن بریدی.
قیشین سراجخانه باشندەاوطورردق؛ سدسد بر کوهی باغچەایچندە
ایکی یوز سنەلك بر کهنەبنا ایدی؛ یازین قندیللی یە طاشینیردق ؛
دەکیز اوستندەکی اصل یالی ، اوچی بوجاغی بولونماز براودون
انقاضیدی ، لکن آرقەدە، داغدە یکی اصول قوجامان بردە
کوشك یاپدیرمشلردی. آه، او قوناق واوراده کچن اواونودولماز
قیشلر !… قاپینك بیله کندینه مخصوص بر وقاری ، عظمتی
وتیریا کیلکی واردی؛ آچیلاماز ، ایدیلەمز ؛ — وکولەمز کبی
صاغلام، صوراتلی براوطوروشله همان دائما قاپالی دورووردی.
اُوك بکلوی اکثریا معین ساعتلردە ، چوق انتظاملە کلوب
کیتدکلرندن ایچریدە، باغچەدە، دیوارە کومولو بر تحتە باراقەدە
بکلەین قاپوجی وقتنی بیلیر ، حاضر دورووردی ، کوشەدن
آرابەنك کورولتوسی دویولونجە ، همان سورکولری چیقاریر ،
قوجامان طونج طوپوزلری یاقالار وقوتلە چکردی. قاپی درحال
زحمتسز کبی قایەرق، سس سز آچیلیردی اوزمان آرابە، هیچ
بکلەمەدن، یولدەکی سرعتیلە کیرر، داما تحتەسی شکلندە یاپیلمش
قارالی بیاضلی قاقە چاقیل طاشی یولدە بویوك بر یاطیردی
چیقارەرق مرمر مردیوەنك اوکنە کلیردی . بزلر، آشاغی
قات مسافرلری و خالایقلر سوقاقدن ایچری بر خبر کتیرەن

بوسسه محقق قوشار، قفسلره برر دفعه باش وورووردق. قوناق جاده‌یی ، کان کچنی کورمزدی. بو بزه برأ کلنجه اولوردی .

حرم طرفندن کیریلنجه قوجامان مرمر برطاشلق باشلاردی . پاریل پاریل یانان وا کثریا یکی سیلینمش بولنـان بو کنیش میدانه برچوق قاپیلر آچیلیردی . ایشته آشاغی قات، خدمتجی وخالایق دائره‌سی بوراسیدی. او آیری برعالمدی؛ کندینه کوره مسافرلری ، اکلنجه‌لری، استقلالی واردی؛ بوقاریده کیلر خبر بیله آلمازلر ، بردفعه اینوب‌ده قاپیسـندن باقمازلردی . چراق اولان قول جنسلری ، اسکی سـوت ننه‌لر ، قوجه‌یه وارمش صرب دادیلر ، چولوق چوجوق ، بوغچه‌لرله بورایه اینرلر ، هفته‌لرجه ییر، ایچر، راحت ایدرلردی . بعضـاً کیفنه ، ذوقنه دوشکون محله قاریلری‌ده کلیردی؛ اوزمان حمام آرالغنه کچر، دابروقه ، دف چاله‌رق ، مانی اوقویوب تورکو سـویلیه‌رك کیجه‌لری کچ وقت اکلنجه‌لرده یاپاردق . بودائره‌یه طایا خانم ناظردی ؛ اکثریا کوز یوماردی ؛ اونك ضدینه کیدن برشی واردی: ارکك... هرا کلنجه‌یه مساغ ویریردی؛ ایچنده براحمد، محمد اولمامق شرطیله!... عکسی کبی بونسزده ایچه‌مزده کیمسه یوقدی. سلاملق طرفنده یاناقلری ابرو ابرو ، ماوی کوزلو ، صیرمه صـاچلی کنچ ، دینچ باغچوان جیراقلری چالیشیرکن حرمده‌کی اون آلتیسنه باصمش آنادولو قیزلری ضبط ایده‌بیلمك قولای برایش دکلدی . طـایا خانم ساده اونلردن دکل ، اوك بکلرندن‌ده قیزلری قورومق مجبوریتنده‌یدی . ذاتاً اونلر بوکا جان آتارلر، اوك بکلرینه سورونه‌بیلمك ایچون قابل اولسه

کیجه یاریلری یاتاقلرندن چیقوب سلاملقدن کلن یولده ؛ قارا کلقده بکلرلردی. هر قیز، بری سلاملقده کی اوشاقلردن، بری ده أوده کی بکلردن ایکی کیشی‌یه محقق کوز قویاردی. بو، آیری آیری مسئله‌لردی. بری شرف، موقع، مراق ایچوندی. اوبری حرص، احتیاج، بعضاً ده ازدواج ایچوندی. اوأسکی خلایق دوری بنم قوناغه کلدیکم صره‌لرده آرتق بسبتون کچمشدی؛ شیمدی حرم یالکز آنادولو وروم قیزلری ألنده‌یدی؛ پایتاق یاخود آبول لوبود برطاقم بیچمسز، اندامسز قیزلر.. هیچ بری چوق کوزل دکلدی. لکن هیچ برینه ده چوق چیرکین دینه‌مزدی. صیجاق قانلی، یوموشاجق أتلی، حرصلی باقیشلی یاری حیوان مخلوقلردی. ایشدن قورتولوب باش باشه ویرنجه ساده ارکك لافی ایدرلر، یاخود کیرلی آشجی ایسقامبیللریله فال آچارلردی؛ هپسنك برده سودیکی تورکو واردی؛ بونی یانیق یوره‌که صیزلایه صیزلایه سویلرلر، ایچلرنده‌کی آتشی دوکرلردی. هفته‌ده بر، أوك تمیزلك کونیدی؛ طاوان سوپورکه‌لری، لکنلر، تخته بزلری، تل وقیل فورچه‌لر، حق آرینالر، طوز روحلری... بومهم برحاضرلقدی؛ بوتون قیزلر باشلرنده تلبندلر، دیزلرنده ایش شالوارلری چپلاق آیاق قوناغه یاییلیرلر، بوتون اشیایی یرندن اوینانوب صفه‌لره طاشیه‌رق بول صو ایله هرطرفی شاقیر شاقیر ییقارلر، اووارلر، قورولارلردی. آقشامه خفیف برایصلاق تخته قوقوسیله أو تر تمیز یوزه کولردی. تنفسی قولای، توزسز، طاتلی برهوا انسانك جکرلرینه دولاردی. ایصلاقلق، چپلاقلق، یورغونلق هپسنك یوره‌کلرینی جوشدوردیغندن

اودالردن تحته غیجیردیلرینه قاریشمش یانیق تورکو سسلری کلیردی. صوکره چماشیر کونی واردی. بو ، دها یوروجی ، فقط دها نشئه‌لی ، دها شوقلی اولوردی؛ هپسی کوپوکلر ایچنده یاری عریان کوله قادینله شاقالاشیرلر، چومه‌لمش ایش کورورکن بربرلرینی ایده‌ویره‌رك ، یاخود چیمدیکله‌رك قهقهه‌لر ، فریادلر ایچنده آقشامی ایدرلردی. حمام کونی ساکن، سس‌سز کچردی؛ ساعتلرجه ایچریده قالوب خانه‌لاندقلرندن چیقارچیقماز، کیجه، همان یاتاقلرینه کیروب اویورلردی.

ایکنجی قاتده مسافراودالری، صالونلر واردی؛ یورودکن آویزه‌لرك چینغیردادیغی بویوك صفه‌لرده‌کار قدیم بوی ساعتلری وقت وقت خرخره‌لی وبا شاقراق سسلرله ثوترلر ، انسانك ایچنه حزن ویرن تیق تاقلرله کیجه‌لری اوی جانلی واویقوسز بکلرلردی. بو قات هیچ بوش قالماز ، مسافرك آرقه‌سی آلینمازدی . قاپانیق اودالری تول ، موشامبه ، قاش پرده‌لر ، صیق قفسلر لوش ایدر ؛ آغیر ، بطال قدیفه قولتوقلرله شال سدیرلر طیقه‌باصه دولدورور، قارپوزلی قوجه‌مان لامبه‌لرله یازی چرچیوه‌لری مناسبتسزجه سوسلردی . بوراده دائمی برمسافر رسم کچیدی یاپیلیردی . ظرفلی فنجانلردن قهوه‌لر ویررلر ، الماستراش بارداقلرله شربتلر کتیریرلر ، هرکسی درجه‌سنه کوره سس‌سز ، بیتیردیسز تشریفاتله آغیرلارلردی .

بونك خارجنده قوناغك دائمی مسافرلری ، نزلر واردق . کیمی‌مز بویوك خانم افندی‌یه منسوبدك ، کیمی‌مزده کوچوك خانملره . . . وقتمزی منسوب اولدیغمز کیمسه‌نك یاننده ،

دیزینك اوجنده کچیریر ، دردینه اورتاق اولور ، کیفنی قوللاردق . دها یوقاروده پاشا افندینك ، داماد بکك ، کریمه خانملرك ، کوچوك بکلرك دائره‌لری واردی . بونلر ذوقلرینه کوره ، ایسته‌دکلری بچیمده دوشه‌نمشدی . تکیه کبی پوستلی پوسته‌کیلی ، مکه ، مدینه رسملی ، بوی پرده‌لی ، یشیل قاپو - لیسندن طوتده آمریقا یازیخانه‌ل ، وه‌نوس هیکللی ، فرنك کوسته‌ریشلی حوك موداسنه قدر ...

سلاملق طرفنده اوشاقلر همان عینی حیاتی کچیریرلر ، کندیلرینه کوره پوطورلی ، صاریقلی برچوق مسافرلرله بیسوب ایچوب حشر ، نشر اولورلردی . باغچوانلره بارلی ، اشقودره‌لی همشهریلری کلیر ، کمنجه کبی برچالغیله کیجه صباحی ایدرلردی . آناده‌للیلر قاوال و ساز چالارلری . اوده الك آز دوران آشجیلردی ، طابلالر ویریلیر ویریلیر ، هپسی قهوه‌لرینه چکیلیرلر ، کیجه‌نك یاریسنی اوراده چیقاریرلردی . بز ، بعضاً ، اوچ قیز برلشوب ، اکلنجه اولسون دیه ، قارانلقده حمام دامنه چیقار ، اورادن قغوشی سیر ایدردك . عکسی کبی باغچوانلرك اوداسندن یالکز بر پنجره‌یی کوره بیلیر ، اونیده پیرتیق‌پیرتیق‌بر پرده‌یله اکثریا اورتولمش بولور ، یالکز ایچریدن جانلی وتورکو سسلری ، یاخودده میریاتیلر دوباردق . اوشاقلرك اوداسنده چوق وقت مالك آغانك بر کورد بکی حشمتیله کوشه - یه قورولمش ، تسبیح چکه‌رك اوبوقلادیغنی کورودك . اوبر اوشاقلر یاننده نه‌راحت اوطورا بیلیرلر ، نه اکلنه بیلیرلردی .

بزم اصیل خوشمزه کلن ایکنجی قانده‌کی مسافر اوداسیدی .

یاتانلر همان هر زمان پرده‌لری اینـدیرمه‌یی اونوتورلر ، اویله کوزیمزك اوکنده صویونه‌رق بزی مخف حاللریله فیقیر فیقیر کولدورورلردی .

طبیق حربیه‌کی کبی سلاملقده‌ده دائمی مسافرلر واردی. پاشانك عقاعد خوجاسی عبدالسلام افندی، داماد بکك . قنوزی نسیم بك ، احسان بکك دالقاووغی ماهر بك ، ولید بکك جمناستیك معلمی طاهر افندی . . بونلر، اللهك کونی قوناقده ویا یالیده عمر کچیرورلردی. هپسی آیری طبیعتده، غریب خویلو آداملردی . بر آراده هیچ اوطورمازلر ، عادتا دارغین کبی یاشارلردی .

... ایچمزده اك زحمتسزی، اك سس‌سزی واك ایی خویلوسی پاشا ایدی. اونك یالکز بر مراقی واردی : ساعت ... هر زمان اوطوردیغی اوداسنده قیمیلدانمغه یر قالمامشـدی ؛ دیوارلر ، ماصه‌لر ، جیغاره طابلالری ، هر کوشه ، هر طرف سـاعت ایچنده‌یدی، غوغوقلیسی، چالغیلیسی، تورکولوسی، بارومتره‌لیسی، چشمه‌لیسی ، شـمندوفرلیسی ساعت باشی کلنجه هپ بردن چالمغه ، چینلامغه باشلارلردی . هر بری آیری سسله ایشله‌ین اینجه نازین ماکنه‌لردن اوداده سیکیرلری اویوشدیران بر غریب چیتیردی چیقاردی . او ، بونلرك آراسنه صوقولور ، ممنون ، مستریح ، اولیا چلبی سیاحتنامه‌سنی اوقوردی . نه ایی یوركلی آدامدی .. ذاتاً یوزینی یارامازلرده ، قندیللرده اتکنی اوپمك صیراسی کلنجه کوره‌بیلیردك . نظارتدن دونجه یالکز البسه‌سنی

ده کیشدیرمك ، برده یاتمق ایچون حرمه کیررد ی ؛ بوش وقتی ساعتخانه سنده ، زمانك چوغنیده دولوب بوشالان مسافرلرینك یاننده کچیریردی . قونوشمازدی ، قیزمازدی ، خسته‌لانمازدی . هپ اورنك البسه‌کیبرء عینی کلمه‌لرله کندینه مخصوص برطرزده لاقیردی سویلر . مثلا :

— برصو آلیوریکز !

دیردی . « صوویرك ! » دیمزدی . « آرابه‌یی حاضرلاییکز ! » یاخود « قوشوکز ! » یرینه‌ده :

— آرابایی چیقاریکز !

دیردی . ذاتاً ایشته بویله اونده قوللانه بیله‌جکی یکرمی اوتوز جمله‌سی وار ایدی . مسافرلرینی ساده دیکلردی . « اوت » ویا « خایر » دیدیکی بیله نادردی . فقط قونوشمادیغی حالده ینه نازك ، کبار دورمغه ، هرکسی ممنون ایتمکه موفق اولوردی . اصل بوکا شاشاردق ... پادشاهك اك سه‌ودیکی ناظرلردن بریدی ؛ اوکا : « خوجام ! » دیبه خطاب ایدر ، آرقه‌سنی صیوارمش . بونی بربریمزه افتخارله فیصلدار ، سه‌وینیردك . بوینه نشان ، رتبه ، عطیه آلیردی ؛ اوکونلرده تبریکه کلن مسافرلر اودالردن طیشاری طاشار ، قاپولردن دوکولوردی . فقط پاشا اطرافنده اولان بیتن ایشلره لاقید ، ینه اوبله دورغون ، سکوتی کوشه‌سنده اوطورور ، بوش وقت بولونجه همان ساعتخانه‌سنه جان آتار ، سیاحتنامه‌سنه قاپانیردی . نه قادیننده کوزی واردی . نه مسندده ... ساعتلرینه عاشقدی ؛ دنیانك هر طرفندن آداملر کلیر ، « بره‌که » لر ؛

« لورووا » لر ، « پريبول » لر كوسـتردلر ، الماس بهاسنه صـاتارلردى . رد ايده‌منزدى ؛ ياتغين ، اويوشـوق يوره‌كى يالكنز ساعتلرك قارشيسنده آچيليردى . برده نادراً جانى‌راق وساز ايسته ، حرمه كچر ، بويوك صالونده ، قارشيسنده مدد خانملر ، طايا قادينلر ، ايكى ، اوچ ساعت قدر وقت كچيررردى . ايچديكى راقى ايكى يوكسوك طولدورمازدى ؛ اوكنه كيلار - جينك چيقـارديغى آللى تورلو مزه‌دن‌ده يالكنز اوچ ، درت زيتون آليردى .

موجوديتنى ئوكسوروكيله ، آقصيريغيله بيله دويوردمين بو آدامدن بحقدركه هپمز چه‌كينير ، اوركه‌ردك . جام قاوانوزده باليق كبى سس‌سز ، يتيرديسز ؛ بولنديغى اودادن بيله بى‌خبر ياشاديغى حالده ينه « پاشا نه‌دير ؛ نه دوشونور ؛ نه ياپار ؟ » ديبه اوزولور ' مراقه‌دوشردك . حالبوكه او ، نه برشى‌دير ، نه برشى دوشونور ، نه‌ده برشى ياپاردى ! كزمه‌ديكى ولايت ، كورمديكى ايش ، صوقولماديغى مجلس قالمامشدى . ناصل‌اوليورده آلتمش سنه‌در الك‌اوفاق مأموريتلردن الك بويوكنه‌قدر آديم آديم ، باصاماق‌باصه‌ماق چيقمش ، قصبه‌قصبه دائره‌دائره روم ايليسنى ' آناطوليسنى دولاشمش اولان بر آدم آكلانه‌جق سوز بولا - ميور ، كنديني كوستره‌ميور ، صولوق آلمغه قورقيور ، ينه‌ده بويله‌مهم برنظارتده دوروپور ، به‌كنيليوردى . بونى آكلامق قابل دكلدى . غالبـا او ، هيـچ ايش ياپمامق ، هيـچ سـوزه قاريشمامق وهيـچ ايلريله‌مكه چاليشمامقله بو موقعى بولمش ، شو اوچ فضيلتيله او كنده‌كى خانلرى آشمش وآتلامشدى . كوچوك

یاشندن بری اطرافنده کیلره سس سز ، اویوشوق وروحسز طبیعتیله هیچ برقورقو ، قیصقانجلق ویرمه‌مشدی ؛ بناءً علیه أنکلسز ، کوسته کسز یورومش ، اتکندن کیمسه چکمه‌دیکندن قولایجه یوکسلمشدی . اونه اولسه ، نه مقاملره نجسه برشی اولمش ، بویومش ، ایلریله‌مش حسنی کیمسه‌یه ویرمیوردی .
خلاصه رنکسز ، قوقوسز ، خاصه‌سز براسکی دور وزیریدی .
بلکه مملکته فائده‌سی هیچ اولمامشدی ؛ فقط محقق که الـا وفاق برضرری بیله دوقونمامشدی ...

هیچ عقلمدن چیقماز ، دارالمعلماتی بیتیردیکم سنه‌یدی ؛ شهادتنامه‌می قوناغه کوتوردم ؛ خانم افندی بنی پاشانك یاننه چیقاردی ، ساعتخانه‌سنده اوقومقله مشغولدی . بن همان أتکنه واردم ؛ کری کری چکیلوب تا قاپونك یاننده دوردم . هیچ لاقیردی سویله‌مه‌دی ، یوزیمه‌ده باقمیوردی .. دەرین دەرین ، کدرلی کدرلی دوشونویوردی ؛ زواللی آدامی فنا حالده صیقمشدم ؛ بونی دوشوندکجه بن قیزاریپیوردم ، ترلیوردم ، اوداده یالکز-دق .. چیقمق ایستیوردم ، فقط بر وسیله ، بهانه لازمدی ، مادام که بر دفعه دورمشدم ، أمر ویرمه‌نجه چیقامازدم ..
نه یاپه‌جقدم ؟ سیکیرلرم که‌وشه‌مشدی ؛ ایچین ایچین قابنادیغم کنجلك ، کوزه‌للك ، هواییلك زمانمدی‌ده .. پاشا حالا سن‌سز ، حرکتسز دورویور ، دوشونویور ، شو وضعیتدن قورتولمق ایچون عقلی قافاسنك ایچنده ، محقق ، اوکسه‌یه طوتولمش بر سرچه کبی چاپالییور ، فقط موفق اولامیوردی . دیرکن کوشه‌دن برخیرلیقی قوپدی ، صوکره :

— غوغوق ! غوغوق ! غوغوق !

دییه برسس چیقدی ، صانکه او بر ساعتلر هپ بردن بواشارتی بکلیورلردی ؛ بواوداده ساعت باشنه تحمل ایتمك ایچون انسان پاشاقدر دونوق، اوبوشوق، سیکیرسز اولمالیدی! ..

هپسی کندی اصوللرنده بر آوازه « چین چین! » ئوتویورلر، شرقیلر سویلیورلر ، تقلیدلر یاپیورلردی . کیمی واپور کبی ئوتدی، کیمی « اسکداره گیدرکن آلدی ده بریاغمور » تورکیسنی چاغردی ، کیمی زیبك هواسی چالدی ... کیمی کلیسا چانی کبی اودابی ماتملی سسلرله دولدوردی ، کیمی صوجی چینغراغی کبی اطرافه نشئه‌لر سرپدی ... دیشلریمی صیقدم ، دوداغمی ایصیردم؛ گولمه‌مك ایچون عقلمدن فنا احتماللر گچیره‌رك یوره‌کم چارپه چارپه بو غریب موسیقینك صوکنی بکله‌یوردم . نه‌دن صکره هپسی صوصدی. یورودم، تکرار پاشانك اُتکنه‌واردم . تام بوصیراده عیاری گچکمش برچالغیلی ساعت : « ای ولی نعمت .. الخ » دییه حمیدیه مارشنه باشلاماسینمی ؟ آرتق کندی کندیمه حاکم اولامادم؛ بردفعه :

— های !.

دیدم ؛ قاتمك داماRلرمده بوز کسدیکنی دویدم . کندیمی غیب ایتمشم ؛ « امتحانلره چوق چالیشدی ده اوندن دوشوب دوشوب بایلیور ! » ی قوندوردیلر ؛ پاشا ایرته‌سی کونی بکا برآلتون قلم گوندردی، لاقیردی سویله‌مکدنسه هدیه ویرمکی ترجیح ایتمشدی ؛ فناده یاپمامشدی .

مشروطیتك اعلانی اوزه‌رینه پاشا یکی قابینه‌یه گیردی .

اوکا کیمسه حقارت ایتمه‌دی ؛ حق برسوز بیله چیقمشدی : اونلر دنمش ... ایشته بوکا ایناناماژدم . فقط اعیان اعضالغنه تعیین ایدیلنجه بنمده شبهه‌م چوغالدی ، ایکی کلمه‌یی بر آره‌یه کتیروب سویله‌مك خاصه‌سندن محروم اولان بو یتمشلك آدام یکی اداره‌ده نه یاپه‌بیلیردی ؟... برمعتاد برشی یاپمادی ، بر کلمه سویله‌مدی . فقط طرفدار و مخالف بوتون فرقه‌لرك ، بوتون ملتك حرمت و تبجیلی ایچنده برکون ، حیاتنده ، ایلك دفعه اوله‌رق خسته‌لاندی و هفته‌سنده ذاتالرئه‌دن وفات ایتدی .

اولیا کبی برذاتدی ...

...قوناق صاحبلری ایچنده اوندن صوکره بویوك خانم افندی یی ، یعنی پاشانك قاین والده‌سنی سه‌وردك ؛ فقط بن کندیسنی آنجق چوجوقلغمده ، ایکی ، اوچ سنه کوره‌بیلدم ، دوقسانی کچکین برقادینیدی ؛ کوزنی سورمه‌سز بیراقمازدی . کوشه‌سنده سوسلو ، اعتنالی ، تی تیز و مستهزی ترتمیز براوطوره شی واردی که دنیانك خوشنه کیدردی . موسه‌ه کوره یا غایت اینجه مصر کتانندن یاخود شام قماشندن آنتاریلر کییر ، بلنه‌دائما شال قوشاق باغلار ، بوینندن مینه‌لی قوردونی کچیروب ساعتنی‌ده کوکسنك یانندهکی مینی مینی جیبه قویاردی . اسکی صدر اعظملردن برینك قیزیمش ؛ باباسندن خزینه‌لر قالمش ، فقط بوپارایی حمام ناطیرلری ، جنجی قوللریله وور پاطلاسین ، چال اویناسین ییه‌ره‌ك بیتیرمشدی . طایاخانم بعضاً تی تیزلکندن ییقاردی‌ده آشاغی اینر ، خدمتجیلره بواسکی ماجراسنی من الاول الی الآخر آکلاتیردی ؛

— بیلمزسیکز اونه مالدر ! بر زمانلر استانبولده صاغر قاضی‌یه صورسه‌ك شهرتنی بیلیردی . رقیه خانم افندی ، طونه والیسنك قیزی ... پارماقله کوستررلردی . چنکانه قیزلرینه آووچ آووچ انجیلر صاچار ، نعره‌یی باصدیغی زمان جاملری شانغیرداتیردی ؛ او قندیللیده‌کی یالی یوقمی ؟ عجبا شیمدی بر اقبالی کورویور ؟ یدی کون یدی کیجه برتەوییه ضیافت چکیلیر ، داغلر دونانیر ، دریالر طوتوشور ، قیامتلر قوپاردی .. او قتلر مشهور چنکی قوللری واردی ، بن‌ده دوکونتوسنه یتشدم یا ! آفتك قولی ، بنلی خدیجه‌نك قولی ، بیکنه‌ازك قولی .. هایاهالر ، عرب اویونلری ، کمیجیلر ، حلواجیلر ، دها نه‌لر ! بر کانجی شهرت واردی ، کانی آدام کبی قونوشدوروردی . ایشته رقیه خانم افندی اولانی بیتنی بوقورو چکانه قاریسنه یدیردی ؛ اونك طاقمندن چنکی‌سزایی ، بونی ، کورمه‌لیدیکز ؛ عجبا بابیله بابیله کیتدیککز بروزلرك ، شامراملرك یوزینه بردها باقارمیدیککز ...

اطلس شالواری ، صیرمه‌لی جبکنی ، هندایکندن تیریل تیریل کوملکیله آلتونلر ایچنده اورته‌یه بر آتیلیر ، اویله آقار ، اویله تتره‌ر ، اویله چالقانیردی که ، آمان اه ، وورولمایان قالمازدی ؛ دفلر دوکولور ، کانلر ایکله‌ر ، سیرجیلر هایقیریر ؛ برجوشغونلق ، بر طاشغینلق ، برحال که دنیا امثالنی بردها کورمه‌مش .. بوتون اودعوتلی خانم افندیلر ، شیخ الاسلام ، قاضیعسکر حرملری قیزك باشندن آشاغی لیرالر صرپرلر ، آلتنه بشی بریرده‌لر یاپیشدیررلردی . اوللری دها نه‌لرده اولورمش ؛ قیصقانیرلر ، بربرلرینك اللرندن

آلتنده چالیشیرلر، بو اوغورده زورباکبی دوکوشورلر، ووروشورلرمش. ایشته بویوك خانم افندی اوعالمدن یتشمه‌در؛ کوره‌میورمیسکز؟ حالا اطرافنده بوینی مندیللی سوزوك، آلاجی برسورو صوثوق نوالر .. دنیا ایله اکله‌نیرلر، کندیلرندن بشقه بوتون قادینلرك عندلرنده بر مثالك دکری یوقدر؛ ایلله رقیه خانم افندی طورونلریله، کلینلریله بیله آجی آجی بر آلای ایدر، آدامی ییلان کبی برصوقار، زهرلرکه اولماز ... اویله طوق سوزلیدر او ...

وقتیله بویله بوغاز ایچی عالملرینه شان صالان، استانبوللی چین چین ئوتدورن اویامان قادینلردن شمدی که‌وشه‌ك، یوماق کبی اوفاجیجق، یوموشاق، تمیزجه‌جك بر وجود قالمشدی؛ نورلی، سه‌ویملی بر یوز، سوزکون جانلی کوزلر، دورولمش بریوره‌ك ... اوك ایچنده هرکس اونی سه‌وردی؛ حالا هدیه مراقندن‌ده واز کچمه‌مشدی. صندوقلرندن اسکی ایش قیمتلی تذنه‌لر، اویالر، کوموش ایشلمه‌لی خاولولر، چوره‌لرچیقارر، کوچوك بر خدمتمز دوقونسه محقق بونلردن برینی اوزره صوقوشدوروردی. مثلا حمام کونی کندیسنی ییقایان خدمتجی‌یه دائما مندیل اوجنه باغلانمش برچاریك لیرا ویرمه‌سی عادت ایتمشدی. بایراملرده بوهرکسه هدیه‌سیدی؛ قرق مندیل وقرق لیرا چاریکی یصدیغنك آلتنده حاضر دوروردی، اوخلقنه برر برر ویریردی. ذاتاً، حالا، یالیرا قوللانیردی، یاخودده کوموش یوزلك وغروشلق ... مجیدیه ایله چاریکلره غرضدی، الی سورمزدی، ظریف، اینجه، کبار برقادیندی ... ماضیسنك

گولكه ولكەسندن صوك كونلرنده يوزينه هيچ بر نشانه وورمامشدی ؛ بالعكس كيتدكجه طبيعى أييلەشييور، سيماسی كوزللەشيوردی؛ بربچق سنەقدر خستەياتدی، نەسی وار، نەسی يوقسه كنديىنه باقان بر أسكی خالايغه باغشلادقدن صكرەچوق ذوقنی كوروب اقبالنی سورديكی بودنيايه قانمش وماله ، ملكه دويمش برحالده كوزلرينی يومدی . هپمز كونلرجه آغلادق ، ماتمنی طوتدق .

...قيزی دل آرا خانم ، پاشانك حرمی ، شانلی‌شهرتلی تام برخانم افندی ايدی . بكتاشيلغندن بشقه برقصوری يوقدی . جوارده‌كی خراب برتكيه‌يی يكيدن احيا ايتدی ؛ بنم بيله خاطرمده‌در ، نەقدر زماندر قاپوسنی آچان قالمامشدی ؛ ايزبه برمحله آراسنده ، چيتله‌نديك آغاجلرينه كومولو ، طافلانلر ، صارماشيقلرله ئورتولمش قورقونچ يوزلو بربنا ايدی ؛ ييقيق داملردن ايچرییه پارچەپارچه كونش وورور، خراب چرچيوه‌لردن قوشلر كيرر ، قوووقلرنده چوجوقلر صاقلامباج اوينارلردی باباافندی كنارده‌كی آيری برأوده منزویاوطورور، تعميرينه پاره بولاماديغی دركاهنك هرقيش - كنديسی كبی - براز دها چوكديكنی كوره‌رك ئوزولوردی . نهايت خانم‌افندی مرديون كوينه‌دن بركون يكی برحرارت وهيجانله كلدی . تكيه‌يی قورتارمغه قرار ويرمشدی ؛ همان قالفه‌لر ، دولكرلر ئوشوشديلر ، كيره‌جلر ، كرسته‌لر طاشينيدی ؛ برفعاليتدر كيدييوردی . انقاض حالنی بولمش اولان اوبنا آز زمان‌ايچنده

بویالی ، بادانالی ، یپ یکی میدانه چیقدی. ایچی باشدن آشاغی دوشه‌ندی؛ اوقافدن طعامیه‌لر تخصیص ایدلدی؛ مجبلر بولوندی؛ خلاصه شنلندی ، شرفلندی . خانم افندی اك اوفاق مشکلنی کیدر بابا افندیدن صوراردی ؛ اك اهمیتسز بردردی اولسه بابا افندی‌یه آچاردی ؛ اوغللرندن اوکا شکایت ایدردی ؛ قیزلرینه اونکله نصیحت ویردیرردی ؛ قوناغك ایچلی طیشلی بتون اسرارینه بابا افندی واقفدی . ذاتاً دل آرا خانم افندی تکیه مداوملرندن بشقه‌سیله دوست اولاماز ، بکتاشی عائله‌لردن بشقه‌سیله صیقی فیقی قونوشامازدی . فقط هرکسه معامله‌سی کباردی؛ وکلا حرملکنی، الله‌ایچون، برسلطان کبی، قصورسز، نقصانسز ، آنادن طوغمه برنزاکت واصالتله اداره ایدر ، هریرده آدی حرمتله، محبتله آکیلیردی. کلن زیارتجی‌خانملری قوجه‌لرینك موقع ورتبه‌لرینه کوره بوی بوی، درجه درجه برقارشیلایشی ، حال وخاطر صوروشی واردی کوروله‌جك شیدی ... کانی‌نك آناسی مدد خانم قارشیسنده اوطورور ، متمادیاً خانم افندی‌یه جیغاره یاپاردی . تکیه‌یه برابر کیدرلر ، برابر انزرلر ، حتی بایراملرده سرای زیارتنی برابر یاپارلردی. آقشاملری بعضاً پیانویه برمسافر خانم کچر ، عودی بن آلیرم، مدد خانم دف چالار ، کانی‌ده سرایدن چیقمه برچرکس قیز واردی ، اوکا ویریرز ، کوچوك برساز یاپاردق. خانم افندی بویله اقشاملرده آطلس پاراوانه‌یی سیر ایده‌رك ، یاری کیزلی برقاچ قدح آتاردی .

دل ارا خانم افندینك ، چوق یازیق‌که ، کوزل دەنەجك

بر طرفی یوقدی؛ چیقیدیمز، قاباریقسز یام‌یاصی قوروجوی
انسانه هیچ بر اشتها ویرمز، بو بر دری بر کمیکدن یاپیلمش
قادین کوزی دویورماز، آلداتمازدی. یوزی دورو بیاض،
کوزلری آلتون صاریسی، صاچلری یموشاق واوزون اولماسنه
نظراً کوزل صاییلمالیدی، لکن، آدی چیرکینه چیقمشدی؛
حقیقةً انسانه چیرکینلك تأثیری یاپاردی. لکن بو چیرکینلکك
اوستنده برطوری، معامله‌سی، نه‌دییه‌یم، اصیلانه براوطوروب
قالقیشی، لاقیردی ایدیشی واردی، سیر ایدیله‌جك برشیدی..
قوناغه یکی وکلا حرملری، ماپینجی قاریلری، جد بجد خاندان
هائله‌لر کلدیکی زمان بیله اونلر نه‌قدر کوزل، کوستریشلی،
حشمتلی ودبدبه‌لی اولسه‌لر ینه بزم خانم افندینك طورینی
آلامازلر، بونی تقلیده اوزه‌نسه‌لر بیله یاپامازلردی. یابانجی
یرلرده، طانیمایان قانفه‌لر وقیزلر، دوغرو، اولا اوکا قهوه
ویررلر، اونی اُتکلرلردی. خدمتجی واوشاق صنفنه درحال،
موقعنی دویورور، یوکسکلکنی آکلاتیردی. هیچ شبهه‌یوق که
اوزمانکی دورده فکری پاشانك حرمی، خانم افندیلکی تمثیل
ایدن یکانه قادیندی. زیرا بن کندیمی طانیمغه باشلادیغم زماندن
صوکره اُسکی وکلا حرملکنده اویوکسکلك، اواحتشام قالمامغه
باشلامشدی. بر طاقم آخرتلك یوزونتولری یاخود، اصناف
قیزلری ناظر، ماپینجی حرمی اولوب شیللیق قیافتلر، محله
ادالریله موقعلك قدرینی دوشورمشلر، سرایده خارجك نفوذینی
قیرمشلردی.

... قوناغك أك عجائب آدامی ، تحمل ایدیلمز بر بلاسی داماد بکدی. آمان یاربی، بو نه ماسقارا ، نه مجنون بر حریفدی... کوروجیلك ، سوز کسمه، نکاح ، دوکون هپ اسکی اصولده، عنعنه یه موافق بر طرزده، بیلدیز پاریشیقلغی ، نکاحدن کرامت بکله‌نه‌رك توکلت علی الله یاپیلدی. دامادك پدری باب مشیختده، چوق مهم بر موقعده وضیعسکر رتبه‌سنده‌یدی . اسکی روس محاربه‌سنده قیزانلقدنمی ، تاتار پازارجغندنمی ، اویله بر یردن باشنه بر آرشون صالاشبور دولایوب کلمش ، مدرسه مدرسه خوجا ابریقی دولدوردقدن ، هکبه ولایجین طاشیدقدن صوکره کرسی شیخلکندن درجه درجه یوکسلمشدی . صوکره بر وسیله چیقمش ، پادشاهك آرابه‌سنك آلتنه‌می آتیلمش، یوقسه باشنه بش اون کیشی طوپلایوب جمعه سلاملغنده قصیده‌می اوقومش ، ایشته بویله بر عارسزلقله پادشاهه صوقولمش، آز زمانده نفوذی شیخ الاسلامی بیله قورقوته‌جق درجه‌یی بولمشدی. اسحق بك ایشته بو صوفتالك اوغلیدی. نه کورکوسز ، نه‌عادی به‌تیشمشدی... کویا ملکیه‌دن، حقوقدن مأذوندی، کویا باب عالینك اك مهم قلمنده باش کاتبدی ، فقط بر حمال ، بر لوستراجی ، بر لوناریاجی قدر بیله تربیه‌سی یوقدی . ذاتاً اولرنده الآن سینی‌ده، بر سوفراسنده یمك ییورلر، حاصیرلی اوطه‌لرده، مانغال باجاقلرینك آراسنده یاری مهاجر کبی اوطوره‌رق قادینلری حالا اوچقورلی چارشاف کییورلر، ارککلری یاندن لاستیكلی چکمه فوطیندن بشقه‌سنی بیلمیورلردی . عادی، بیاغی شیلردی! یاری کوزل ، شانلی بر چوجوق اولسه‌یدی ... بوده دکل !

یاری چوروك آبوا رنگنده لکه‌لی، وکیرلی بر یوزی و آچیق
یشیل کیرپیکسز، بیلان باقیشلی، اوفاجق کوزلری واردی؛
سه‌یره‌ك، صولوق، چه‌لیمسز صاچلرینی ما کنه ایله کسدیرر،
فسنی قولاقلرینه قدر کچیرردی. میدانده قالان قیلسز فضله
بیاض، اینجی بوکلوم اکسه‌سنی شیمدی خاطرلیورم‌ده وجودمه
صوثوق بر ثورپرمه عارض اولوبور؛ بلکه بو دامه چیرکین
دینه‌مزدی، سقطی یوقدی، علتی یوقدی، فقط طوپاللری،
ورملری اوکا ترجیح ایدردم. بکا صوقولمق، سورتونمك
آرزوسی هیچ ویرمیوردی؛ حالبوکه بلکده مشکل پسند برقیز
دکلدم؛ خدمتجیلر آراسنده‌بیله اونی خوش‌کورن ذاتاً یوقدی.
دمیری مقناطیس ناصل چکرسه، او شدتله، اونك عکسی
بر خاصه ایله انسانی کندندن ایتر، اوته‌یه آتار، یانه‌صوقمازدی.
دها ایلك کونی قاپیدن ایچری چارپلمش، قیوریلمش، سونه‌یه
بر طورله کیرنجه هپ کدرلندك؛ برقولتوغی اداره ایده‌مدی.
هر طرفه چارپدی، نه صاغنی بیلدی، نه صولنی بولدی،
راست کله، سنده‌لیه صارصیله مردیوندن برچیقدی، دنیایه
شاشقینلق چوکدی. ایلله دل‌آرا خانم افندی تا یوره‌دندن
وورولدی. او، اخلاق‌بوزوقلغنی، خویسزلغنی، چیرکینلکی،
بوتون قصورلری عفو ایدردی؛ لکن دوشوکلکی، عادیلکی،
محله طورنی بر درلو چکه‌مزدی؛ بر انسان سفیه اولسون،
رزیل اولسون، چالسین، دولاندیرسین، خلاصه شرندن،
بلاسندن بدی محله شکایت کتیرسین، شاید اطواری کبار،
دوروشی چالیملی وکوستریشلیسه نظرنده فنا آدام صاییلمازدی.

قصورلرینی، قباحتلرینی، حق جنایت ایشلەسە اونی بیلە نورنمکە معذور کورمکە چالالاردی .

اسحق بك آخر عمرینك اك بویوك دردی ، عادتا فلا کتی اولدی . حقیقةً بو آدامدە هیچ شنلك کورمەمش ، یاشاماسنی هیچ اوکرەنمەمش ، هودوك ، چاپاچول بر مخلوقدی . قهوه ایچرکن فنجانی ایکری طوتار ، قنبەلری لکەلردی ؛ همان بر بز صابونلایوب سیلمکە قوشاردق . صالوندن کچرکن وازولره چارپار ، ماصەلری صارصار ، ساقسیلری دەویرردی ؛ آرقەسندن قیریق پارچەلر طوپلاردق ؛ آرابە قوللانمغە قالقاردی ، آقشامە یا دینکیلی سقطلانمش کلیردی ، یا تکرلك پارالانمش . . آتە بینردی ، خندکلرە صاپلانیر ، بار کیرك دیزقاپاقلرینی آچاردی . . .

اصل کورولەجك ، سیر ایدیلەجك حالی بیکدە ایدی ؛ بعضاً راحتسزلانیردی دە حرمدە یردی . او نە عجیبجە او نە باباغی اوطوروشدی ! دها چاتال و بچاغی طوتماسنە ألی یاتمامشدی ؛ ایکیدە بر دوشــو وردی ؛ ماصەدن درت قاریش اوتەدە ، یانیوری دورور ، هاولوسنك بر اوجی طاباغنە صیقیشدیرر ، اوبر اوجنی غیرتلاغندن بربر اوکلجی کبی صیقیجە کچیرردی . ایچنە اکمك دوغرابەرق هوهلیە نوفورە شاپیر شاپیر ، قاشیق دولوسی بر چوربا ایچیشی واردی ، بوتون صــوفرا خلقنك سـکیرلرینی اوینانیردی . دوکە ، صـاچە ، عجە عجلە ، بر لزومسز ایش یاپار ، بر اشاریە صاوار کبی جیکی هر کسـدن ال بیتیریر ؛ قوجامان بر :

ـــ الحمدالله !

چکدکدن صوکره ییلان کبی قایه‌رق یان قاپودن اوداسنه چکیلیردی . باش مراقی دیندارلقدی؛ روم خدمتجیلره مسلط اولور ، اهتدایه تشویق ایدردی؛ حتی بعضیلرینه یاری یاری‌یه موفق‌ده اولمشدی ؛ همان قاتیناپی فاطمه بلقیس ؛ ماریقاپی خدیجه ام کلثوم کبی اسملره چه‌ویرر ، باشلرینه برر یشیل یمنی باغلاتیر ، نماز سوره‌لرینی اوکرتمکه باشلاردی . اك باشلیجه مجبتی دیانتدی ؛ طلاقته کلوب جهنمی آکلاتیر ، یوره‌کمزی قورقو ایله دولدورور ، یاخود جنتك مدحنه کیریشیر ، کوکلمزی آووتوردی . عربجه قصیده‌لر ، عجمجه غزللر اوقور ، دیوانلردن اوزون اوزادی‌یه دم ووروز ، اسکی طرزده شعرلرده یازاردی . برزمان بکا مسلط اولمشدی :

— کل بقالم خوجا خانم !

خطابیله امتحانه چکردی ؛ فقط کندی صوروب کندی آکلاتیردی . قوناقده بردن اوقادار قادین ایچنه کیرنجه آدمجغز چیلغینه دونمشدی . دولغون ، ایری وجودلره دوشکوندی ؛ بزم قیزلرده هپ شیشمانجه شیلردی ؛ یوزلرینه ییه‌جك کبی باقاردی . یانلرندن کچرکن چاریه جق ، قوجاقلایه جق ظن ایدردك ؛ هیچ بریمز ، تك باشمزه اونکله براوده قالامیوردق . همان برندن فیرلایوب اوستمزه آتیله‌جق کبی ایچمزه بر قورقو ، بر توبرمه کلیردی . غایت اخلاقلی ، دیندار ، عرض اهلی کورونمه‌سنه رغماً بك أیی بیلیردك که ایچین ایچین دنیانك اك فنا آدملری کبی دوشونور ، هپمزه فنا کوزله ، عادتا خیالنده صویوب آچه‌رق اویله باقاردی . غایت فصال ، دیدی

قودیجیدی‌ده ... هر کلن مسافر خانمك ناموسندن شبهه کتیریر :

— قالتاغك بری ، یورویشندن بللی ...

یاخود :

— خالص آشفته ، اوستندن آقییور...

کبی محله واری سوء ظنلرله دنیایی لکه‌لر ، کیرله‌تیردی ، نظرنده بوتون قادینلر اوکا طوتغون ، یاخود میالدی ؛ هر کندینه چه‌وریان باقیشی دعوت ، التفات فرض ایدردی :

— ها ، شو معهوده‌می ؟ طانیرم ، کچن کون بکا ، واپوردن چیقارکن یلته‌ندی اما یوز ویرمدم !

طرزنده بر بهتان صاوروردی . زواللی کوچوك خانم افندی نه‌لر چکییوردی... طانیلماز حاله کلدی کدر یارادی ، شیشدی شیشدی کویه دوندی ... فقط چوق عزت نفسلیدی ، « بکنمیورم ! » دییوردی ؛ هم دوغروسی ، حریفه اوزمانك بوتون ناموسلو قیزلری کبی ـ ایلك ارکك اولدیغی ایچون ـ فنا طوتولمشدی . خدمتجیلردن ، قومشولردن ، بندن ، هر دیشیدن قیصقانیوردی . حق ده واردی ؛ اسحق بکك نظرنده آتلی ، جانلی هر قادین همان بردی ، مقبولدی . مسلمان ایتمك ایچون قارشیسنه آلدیغی قیزلری چتره‌فیل تورکجه‌لری ویاری به‌لته‌ك شیوه‌لریله کلمهٔ شهادت کتیرمکه باشلادقلری زمان داماد بك ده ایچندن ، بابیله آییله « اشهد .. » دییه ایکلر ، حرمی‌ده بری اوداده « یاصبور ! » چکردی .

نه غریب خویلری واردی ؛ مثلا ، بعضاً ، هیچ سببسز

یاقائن پدرینه یاخود قائن والده‌سنه کوسردی ؛ سلام ویرمز ، بولوندقلری اودایه کیرمز ، آغزینه اسملرینی آلماز ، یمکلرینی صومورتقان برصورتله هفته‌لرجه اوداسنه قاپانیر ، عمرینی تلف باشنه ، قهوه آلتیله کچیرردی . بویله زمانده اوده هرکس بربرینه :

— داماد بکی ینه پریلر باغلادی !

دیردی . بعضاً ده برنشئه‌سی طوتار ؛ اودالردن اودالره قوشوب قائن پدرینی کوکلره اوچورور ، قاینانانی ایرمشلر منزله‌سنه چیقاریر ، قاریسنی قادینلغك باش تاجی ایدر ، بوتون اوخلقی مدحه باشلاردی . عادی‌جا شوایدی هدیه‌لر داغیتدیغی زمانده اولوردی ... خدمتجیلره جام بیله‌زیکلر ، بزلره حاجی باغ قوقولی بویا رنکلی لواطه‌لر ، خانم افندیلره دیره‌کلر آراسی ملی لدیوه‌نلر ، بالدیزینه کلین صهبی ، قائن برادرلرینه آللی ، کاللی بویون باغلر ، بوقبیل بر سورو بایاغی شیلر . . صوکره هیچ بوقدن ینه برکوسکونلکی طوتار . اوده ساز یاپیلدیغنه قیزار ، اقی ایچیلدیکنه کوپورور ، کوچوك بکلك چاپقینلقلرینه وورولور ، اوداسنه قاپانیردی . الك فنا دوری کورنی قادین حرصی بورودیکی زماندی . بز ، هپمز ، درحال باقیشندن ، کریشندن بوده کیشلکلك فرقنه واروردق . آشاغی قات وسیله‌لر بولوب صیق صیق انر ، چینغراغه ایکیده بر باصوب اوداسنه مناسبز شیلر ایچون خدمتجیلری چاغیریر ، قوماغی یاخود یالی‌بی اوزرینه قاپولر قپانمش برقیزغین کدی طوریله کوزلری جام کبی پارلیه‌رق ، بیرتیجی وحشین برته‌وییه دولاشیردی .

اونی بویله اتکلرینك آردنده آچ آچ کزدیکنی کوردنجه‌ده قیزلری بر قیریلوب دوکولمه، بر معنالی معنالی کولوشمه، بر فینکیرتیلك آلیردی.

دوکوندن آلتی آی صوکره ایدی. بر آقشام داماد بك قوناغه کلمه‌دی؛ اوینه خبر کوندردك. اورادەده یوقدی؛ کوندوزلری دائره‌سنه کدییور، فقط کیجه‌لری نه کندی اوینه، نه‌ده قوناغه کلییوردی نه‌یاپیوردی؟ بیلن یوقدی. کوچوك خانم افندی دوشوب دوشوب بایلیوردی. آرایه دایی بکی واسطه قویدیلر، مدد خانم‌ده آیریجه باش ووردی، مجذوبانه برادا ایله:

— خیر وسلامت بونده‌دور!

دن باشقه جواب آلینامادی. تام قرق کون اسحق بکك یوزینی کوره‌مه‌دك؛ قرق برنجی کونی، آقشامه دوغرو، کویا صباحلین اون چیقمش، هیچ بر وقعه اولمامش کبی صالینه صالینه کلدی؛ کندیسنی نمازه، نیازه وردی. النده تسبیح، جیبنده قرآن، بوینی اکیك، آغزی اوزوجلی اویله کزییوردی. خدمتجیلرله قونوشورکن باشنی قالدیرمیور، کناه ایشله‌مکدن قورقار کبی هپ اوکنه، یره باقیوردی. توبه استغفار عالنه دالمشدی. قاریسنی متمادیاً عبادته، دیانته تشویق ایدییوردی. نهایت موفق‌ده اولمشدی. برابرجه، تربه تربه، استانبولی دولاشییورلر، فقرایه پاره داغیتیورلر، تکیه‌لره قربان کونده‌رییورلر، مکتبه چوجوق باشلاتییورلر، خیرات وحسناتله عمر سوریورلردی. نماز وقتی کلنجه اودایه بربرندن اوچ، درت

قاریش آرقه‌ده ایکی سجاده سه‌ریلیور ، اوکده کنه اسحق بك کچیور ، او برینه راغبه خانم ، فضله‌سیله ، نافله‌سیله ساعتلرجه عبادت ایدییورلردی . حق حجه کیتمکه بیله قرار ویرلمشدی. تام اوصیراده ، برکون اوست قات سالونده داماد بکه راست کلدم؛ نوبتی طوته‌جق اولان بردلی کبی کوزلری تمامآده کیشمش، دیکله‌شمش، یوزینه برحرص ، وحشت کلمشدی . طبیعی اسکی کونلرنده‌کی باقیشله بنی ، آنادن دوغمه ، برسوزدی؛ شویله‌یان چکیلمکه ، قنبه‌بی وجودیمه سپر ایتمکه وقت بولامادم . یولنی چارپوتدی ، کویا عجله‌سندن ، دقتسزلکندن یاپیورمش کبی کلوب تاکوکسمه حماجه‌سنه چارپدی . کندی کندیمه :

— الوداع نمازه ، نیازه ... ینه کوچوك خانمك قرق کون مجله‌سی باشلایور ! دیدم . حقیقةً اویله اولدی . داماد بك بر ، ایکی کون اوده صولویه‌دوندی ، دولاشدی، اودادن اودایه قوشدی ، صوکره باشنی آلوب کیتدی .

اسحق بکك بویله هفته‌لرجه ، آیلرجه قوتاقدن اوزاق قالمسی بسیم بکك راحتنی بوزمادی ؛ او ، بر معتاد بول بول، کنیش کنیش ، ییر ، ایچر ، اویور ، « بن بوراده نه آرایورم، بو عائله‌ایله مناسبتم نه؟ مادامکه بك یوق ، بن کیتمه‌لی‌یم ... » کبی ذهنندن استراحتنه مانع اوله‌جق هیچ برفکر کچیرمزدی . حق طایا خانم اوکا مراجعت وشکایت ایتدیکی زمانلر :

— واللهی والده خانم ، بن بو دەلینك ایشنه قاریشمام ، ابدیله قویویه ایندیلیر مخلوق دکلدرکه ... هله برآز بکله‌ییلك ، یقینده ایکسنه یوتمش کوپکه دونر ، کلیر ...

دیردی . حقیقتده اویله ادلوردی .

دامادبك ایکنجی دونوشنده عبادت‌یرینه رسمه باشلادی؛ بویالر ، چرچوه‌لر ، سهپالر ... قلمی آلدی ، باب‌عالی‌یی سردی ، بویاجیلغه قاپیلدی ؛ کل یاپار ، یارایه بکزردی ؛ بازداق مشربه‌دن ، مشربه‌دستیدن فرق اولمازدی ؛ قارپوز ایستاقوزدن سه‌چیلمز ، صندالیه ماصه‌دن آییرد ایدلمزدی ... آل ، مور ، یشیل ، صاری رنکلری بربرینه قاریشدیرر ، قاریشدیرر ، قیرلر ، چایرلر ، بهار منظره‌لری یاپار ، آلتنه‌ده بیتلر ، قطعه‌لر یازاردی . صوکره بونلره آغیر ، بهالی چرچوه‌لر یکیرتیر ، جاملاتیر ، قوردونلرله سوسلر ، صالونلره ، صفه‌لره آصاردی . بوز ، کوز ، اوست باش بویالر ایچنده ، اطرافه تربه‌نتین قوقولری صاچارق ، بوی آستاریسیله ، چیپلاق آیاق دیلیفی دوداقلرینه یاتیره کوشه‌ده برچالیشیشی واردی ، کوچوك خانمه ایشی بللی ایتمه‌مك ایچون قارشیسنده کندیمی کوچ ضبط ایدردم . داماد بکی اوچنجی دفعه‌کی عودتنده سونکوسی دوشوك بولدق . صاری ، صولغون ، خسته‌لقلی کوردونیوردی .

کوچوك خانم افندیله هکیم خوجا دولاشیبورلر ، کوچیلره باش ووروبورلر ، یلجیلردن مدد اومویورلردی . دولابلر علاج شیشه‌سی ، کلاج قوطوسی ، معجون ، مرهم قاوانوزیله‌دولدی . اسحق بك آرتق نه‌یمله اکلنیور ، نه آشاغی قالده فیریل فیریل دونیوردی . اوکسورویور ، توکورویور ، ایکلیور ، تنقیه‌لر یاپیور ، مسهللر آلیور ، یالکز دزدیله ، علتیله اوغراشیوردی . « نه‌سی وار ؟ » دییوردق . بو ، معلوم دکلدی . متمادیاً اریور ،

بوزولبوردی بردن علاجلر براقلدی . اودادن برچاشیرسبق شیشه وقاراوز چیقاروب آتدیلر . شیمدی غدا باشلامشدی . کوننده تام یکرمی درت یومورطه یوتیور ، بر اوطوروشده درت بش ییوردی ؛ بر صندق بیرا اون کون کتمیوردی . اوکنه کلنه یومورطه‌نك خاصه‌لرینی ، بیرانك ترکیباتنی آکلاتیور ، بیرایی مدح ایدییور :

— آز دها ئوله‌جکدم ! برکت یومورطه‌یله بین ، برده بیرا امداده یه‌تیشدی ... دییوردی . حقیقةً آز زمانده طوپلامغه ، قوتلتمکه باشلامشدی . یوزی شیشدکجه شیشیور ، کوزلری بوآیلاق ، ایری ، أتلی یوزوك اورته‌سنده کدی کوزینك ألبئی کی کیتدکجه اوفالیور ، کوچولوب قاپانیوردی . خسته‌لغی اثناسنده طایا خانم بعضاً مابین اوطه‌سنه کیدوب دوقتور نسیم بکه چاغیرتیور ، بکك راحتسزلغنی صوربیوردی ؛ اوبری غایت لاقید برادا ایله :

— اهمیتسز شی جانم ، اوکا برشیلر اولماز ، یدی جانلیدر ؛ وار کیت ، کیفنه باق ! دییوردی . نهایت غدانك فضله‌لغی اسحق بکك بدنی بوسبوتون آلت اوست ابتدی .

چوجوغك بر سوت ننه‌سی واردی ؛ اویناق ، آشفته برمهاجر قیزی ؛ اوبله بویلو بوصلو ، آهم شاهم برشی دکلدی اما صوقولغان ، شیرین شیدی ؛ داها یکرمی بشنه باصمادیغی حالده درت قوجه‌دن بوشانمش ، بش چوجوق یاپمش ، یکرمی قاپی دکیشدیرمشدی . یرنده دوروب اوطورماز ، پنجره‌لردن کندینی آلامازدی . چوجوغی کزدیردیکی ایچون اوکا سلاملق

طرفی، باغچه، هر طرف آچیقدی؛ باغچوانلرله، سایسلرله ساعتلرجه چان چان ایدر، شاقالاشیر، صوکره غوغا چیقاروب برارکلک کبی آتیشیر، سوکوشـوردی . داماد بك ایشـنه بوکا مسلط اولمشدی . بزبیله ایشی سه‌زمشدك؛ « باقالم نه چینغار قوپه‌جق! » دییوردق . بر کون سوت نینه اودن غائب اولدی؛ چوجوغی بشیکده بیراقوب کیتمشدی؛ بر ساعت، بش ساعت، خبر چیقمادی، قوناق خلقی بر برینه کیردی؛ همان قومشودن امریکالی بر خانمك ألنه، أتکنه قاپاندیلر، برته‌ویه‌یه آغلایان مینی مینی یی دویوردیلر؛ قادین نره‌یه کیتمشدی، نیچون کیتمشـدی؟ بر بوخجه بیله کوتورمه‌مش، قاپیدن چیقدیغنی بیله دویورمامشـدی. اسحق بك ایکیده برده :

— های یللوز، باشمزه ایش آچدی!

دییوردی. سلاملق، حرم بوخبرله چالقانییوردی. آرادن ایکی کون کچمه‌مشدی که داماد بکده سره‌قدم باصدی. دوقتور سلامی بك وقعه‌یه هیچ اهمیت ویرمییور، ساده :

— قاری‌یی کوتوروب براوه قاپاتمشدر، اسکی عادتیدر، اوزون سورمز!

دییوردی کوچوك خانم افندی بر کونده تام درت کره، بش کره باییلیور، دیشلری که نه‌دله‌نوب قاص قاتی ساعتلرجه قالییوردی . آییلدیغی زمانلر بردوشـونجه‌سی واردی : نره‌ده اوطوردقلرنی آکلاـقدن صوکره کیدوب الیله باصمق .. کانی سوقاق سوقاق استانبولی طانیردی؛ اوکا، بنم واسطه‌مله بش لیرا ویردی، یکرمی بش لیرا ایله برقاتده البسه آدادی،

تعقیبنه یوللادی . بن ، کیجه‌لری ، کوچوك خانمدن باشقه هرکسدن کیزلی دونمه دولابه کیروب اوته طرفه کچیبور وکانی ایله بولوشوب تفصیلات و جواب کتیریبوردم . چوجوقجغز آری کبی چالیشیوردی . استانبولی آلت اوست ایتمش ، نشانطاشی ، بشکطاش جهتنی سوقاق سوقاق دولاشمش ، قاضی کوینده کوتلرجه آرامش ، باش وورمادیغی سمت قالمامشدی . بر چوق مصرف ایدییور ، فقط کوچوك خانم پارانك کیتدیکنده باقمیور ، برطرفدن کانی‌یه ، برطرفدن دیکر قادینلره رهینه آلماسلرینی قویه‌رق بوینه پارا یه‌تیشدیر- ییوردی . نهایت برکیجه خبر آلدق که أو بولونمش ... کانی نفس نفسنه آکلاتییوردی :

— یکرمی‌بش لیرامی‌ایسترم ها، پشین، باشقه درلو اولماز؛ آز زحمتمی چکدم ؟ وای ابلیس حریف وای ، هیچ خاطره کلیرمی؟ کیتمش صله‌جقده أو طوتمش، ایزبه، قویتو برمحله‌ده ، فقط ده‌کیزه ناظر ، باغچه ایچنده ، یکی بویا ، قوطو کبی برشی ... کندیسنی معزول طشره مأموری کبی کوسترمش ، کویا اشیالرینی دها کتیرمه‌مشلر ، ذاتاً چوق‌ده دورمیه‌جقلر ، تکرار برمأموریت آلوب کیده‌جکلرمش .. بونی بکا آکلاتان مؤذن :

— چوق عرض‌اهلی‌شیلر ، حرمنك یوزینی کورن یوق ، افندی‌ده کوزی یرده بر ذات ... دییوردی . نه‌دیرسك شو حیله‌یه ؟

کوچوك خانم افندی بو کشفدن خبردار اولونجه درحال

دوشدی ، بایبلدی ؛ غالبا ایشـلك شو نتیجه‌یی آلاجغنی امید ایتمیوور ، قوجاسـنك خیانتنه یك ایناتمیوردی . شـیشه شیشه لقمان روحلری ، برومورلر ایچیریوردق‌ده بکامی دیمیوردی؛ بویله کونلرجه چیرپینمه‌لر ، طیقـانمه‌لر ایچنده یاتدی . بر آز کندینی طوپلار طوپلاماز ایللك ایشیمزه باصقین حاضرلغی کورملك اولدی . بو ، خیلی غریب بر وقعه‌در :

بن ، کیجه‌دن ایکی خدمتجی چارشافی تدارك ایتدم ، قالین پچه‌لر بولدم ، اسکی ایسـقارپینلر آیبردم . ایرکندن قالقدق ، ذاتاً کیجه اویویامامشـدق ، شهزاده جامعنده جمعه ایرتسی صباحلری غایت یانیق ، خوش برسـسله الصلاة ویررلردی ، بحره‌یی قالدیروب بونی قلبمز چیرپینه چیرپینه درین بر حزنله دیکله‌دك . کوچوك خانم قادینه آچیلمق قابل دکلدی ... بن بوینه :

— وازکچیکز راغبه خانم افندی ، سزه بویله محله قاوقالری یاراشماز ؛ او حریفـدن آرتق خیر کلمیه‌جکی محقق ، آیریلمغه باقیکز !

دییوردم ؛ فقط .. نه صاقلایایم ؟ - کیتمه‌سنی‌ده ، ایچین ایچین ایستیوردم ، بو ، آزیاندومیامیدی؟ نه‌قدر أکلنه‌جکدم... راغبه خانم :

— قابل دکل ، بر کره فکریمه صوقدم ، ألمله طوته‌جغم ، کوزمله کوره‌جکم ویوزلرینه توکوروب اوندن صوکره آیریلاجغم !

دییور ، تولو بکزی باغلایان یوزندن یاشـلر مینی مینی طومبول وکبار أللرینك اوزرینـه متمادیاً ، دانه دانه ، زحمتسز

دوکولویوردی . یولده دوشوب بایيلماسندن قورقویوردم . او بکا تأمینات ویرییور :

— مرق ایتمه عصمتجیم، کندیمی طوتارم، أوه دونجه‌یه قدر بر شیجك اولمام !

دییور ، واز کچمه‌مم ایچون ـ او حالنده کولمکه چالیشه‌رق ـ چکه‌می اوقشایور، قولاغمی چکه‌رك شاقالاشمه تقلیدی یاپیوردی. قوناق دها اویقوسنده‌یدی . یالکز طایا خانم ، عادتی اوزره، جوقدن قالقمش، اوداسنده مانغالی أشه‌رك قهوه‌سنی پیشیرییور، جیغاره‌سنی تللەندیرییوردی . بنی کورونجه آلچاق سسله :

— نه او ؟ کیدییورمیسکز ؟

دیدی .

— أوت ، دیدم .

— الله عقللر ویرسین !

او ، بو سفره طرفدار دکلدی ؛ ایستیوردی که هر شی پاشانك نفوذیله، ضبطیه‌لر وسرای خدمه‌لری ایله ، شدت وجبر طریقیله یاپیلسین ؛ مثلا پولیسلر کیدوب أوی باصسین ، سوت ننه‌یی سورسونلر، دامادبکی بشکطاش قاراقولنه طیقوب اورادن طرابلسه یوللاییورسینلر ، مسئله ، بویله‌جه حکومتك قدرتیله تمیزله‌نوب قاپانسین :

— سلطان عزیز افندیمز زماننده نه حدینه بویله برو کلا دامادی ادبسزلك ایتسین ، پادشاهك قولاغنه کیتدیکی کون کندیسنی وابورده بولوردی ... دییوردی . کوچوك خانمی عیبلایوردی ؛ سوقاق سوقاق او حریفك ارقه‌سندن کیتمك

فکری پاشانك قیزینه یاقیشیرمیدی ؟ باشقه دنیاده آدامی قالمامشدی ؟ نه خنکار یاورلری ، نه مابین کاتبلری ، نه‌لر واردی ... بو نه عارسزی ، نه یاپیشقان بر کوکلدی ...

بز بویله ، قارشی‌یه لافه دالمشدق ؛ آرقه‌مزدن راغبه خانم اوصولجه‌جق کلدی ؛ عاریت خالایق چارشافیله بردنبره کندیسنی طانیامادق . ذاتاً بیچاره‌نك طانیلاجق یری‌ده قالمامشدی‌یا ! ملول برسسله :

— هادی ، عصمت ، چکیلمه‌لم قیزم ! دیدی ، درحال آکلادم که قونوشدقلریمزك برچوغنی ایشیتمش ، یارالی یوره‌کنه قوجه‌قارینك بو آتوب‌طوتمالری بر قیزغین آتش دها دوکمشدی ؛ همان حاضرلاندم . کانی بزی کوپرو اوورنده ، اسکدار واپورلرینك یاناشدیغی یرده بکلیه‌جکدی . ساعت اوچ اولدی کلمه‌دی . درت اولدی ینه یوق ... داراجق ، ایزبه ، مردار بر قوووغك ایچنده ، اسکدارك شیرینتی قاریلریله بر آراده بکلمه‌مك نه کوجمزه کیتدی ؛ ایلله بویله بر کونده ... ایکی واپور قالقدی ، بن صیق صیق قاپویه چیقییور ، باقینیوردم ، بر آز کلوب یریمه اوطورسه‌م ، کوچوك خانم افندی :

— قوزوم عصمت ، بر دها باق ...

دییه یالوارییوردی . نه‌دن صوکره کانی کوروندی ؛ اوصولجه‌جق بکا :

— دون کیجه تیاترودیدق ، صباحه قارشی یاتدق ، اویویه قالمشم ! دیدی ، صوکره کوچوك خانمه دوندی ، قوناق تشریفاتجه ، کوزلری یرده ، دیدی که :

— داماد بكك قلمنه اوغرادم ، اوداجيسنه بر كره صوردم ، هر كون كليوردمی ديدم ، بللی اولماز ديدی ؛ بونی كلامق لازمدی ، اوده بولونميه‌جقسه كيتمه‌مز نه ايشه يارارديی؟ صوكره اصل خدمه‌يی بولدم ، برآيدر اوغرامادیغنی خبر آلدم ؛ هر حالده، أله كچيره‌جككز افندم ...

بو يالانی اويله طبيعی بر طورله قيزاروب بوزوله‌دن سويله‌دی كه بنم بيله ايناناسم كلدی . بز صباحه‌جق ده‌نيلن اسكله‌يه چيقديغمز زمان يان طرفده‌كی جامعده اوكله اذانی اوقونيوردی... اوزون ، ديك مرديوه‌نلی بر بوقوش چيقدق ، دكانسز ، كورولتوسز بر طاقم سوقاقلره صاپدق ، كانی كوشه باشندن بزه ، ايكريده ماوی بويالی يشيل يابی ، جومبالی بر كوچوك أو كوستردی ، كندی قالدی :

— بن بورالرده دولاشيرم ، ايجاب ايدرسه قاراقوله خبر ويريرم ، ديدی . ذاتاً كونلردن بری بز نه ياپوب نه ايده‌جكمزی دوشونويور ، پلانلر ياپيور ، خيالمزده وقعه‌يی قورويوردق . آرالرنده نكاح يوقسه ديپوردق ، امامه مختاره ايشی ويوروز ، حريفی رزيل ايده‌رز ... بچه‌لريمزی صيقی صيقی ايندیردك ، يورومه‌مزی ده كيشديردك ، يوره‌كمز خلجاندن چاتلار كبی وورارق قاپويه واردق . طوقماغی بن ووردم . چوق خفيفجه‌می چالدم نه ، جواب ويرن اولمادی . كوچوك خانم باشدن آشاغی سيكير كسيلمشدی؛ همان بنی ايتدی ، بر بر آرقه‌سنه بش كره ، محله‌يی آياغه قالديره‌جق بر كورولتويله طوقماغی ووردی . جومبادن بری باقدی :

— کیم او ؟ نه ایستیورسیکز ؟

دیدی . بو سسی طانیمادق ، بن کندیمی بجریکلی ظن ایدردم ، حالبوکه دیلیم طوتولمش، غیرتلاغم قورومشدی ؛ ینه کوچوك خانم تقلید صدا ایله :

— آچ قیزم ، دیدی ، یابانجی دکل ، قومشویز ، صفا کلدیکه کلدك !

دیدی . « شارق ! » ایتدی ، قاپونك ایپی چکیلدی . همان ایچری آتیلدق . بر جامکان، درت، بش آیاق مردیوه نله پرده‌سز ، دوشه‌مه‌سز ، کونش ایچنده بر کنیش وقفس‌سز صفه‌یه چیقیلیور ؛ قارشیده ده کیز ... آخرتلك :

— بویوروکز !

دییه‌رك بر اودا آچدی . یره شیلته‌لر سرمشلر ، ایکی صندالیه ، باصمه پرده‌لر ، چیچکلك اوزرنده بر بارداق ، بر صراحی، سلانیك بونمارشه‌سنك معهود پرتوسوزلی طوپارلاق ساعتی ... ایشته او قادار . دیشاریده فیصیلدیلر ، آچیلوب قاپانان قاپیلر ، بلك ایی طانیدیغمز بر ارکك سسی :

— قیز ، شونلری قالدیرده اویله ...

بن دوکمش ، قالمشدم ؛ کوچوك خانم افندی آجی آجی کولویور، آرقه‌سنی قاپی‌یه‌دونمش آیاغنی اوینانه‌اوینانه‌بکلیوردی، بکاده اشارت ایتدی : « کندینی کوسترمه ، جویر صیرتی ! » دیدی . وضعیتمزك فنالغنی شمدی، دها وضوحله کورویور ، قورقویوردم ، سوت نینه‌نلك نه‌آجار ، نه شرت مخلوق اولدیغنی خاطرلادقجه بکا بسبتون برخشیت کلمشدی ؛ صونوق بر تر، دکیز

طوتماسی کبی بر بولاتی وسرسامك ایچنده، دیشلرم کلیدله‌نمش، اویله، طوزاغه دوشمش بر آوامیدسزلکیله کوزلرم راغبه‌خانمه دیکلی دورویوردم. بوتون امیدم کایده ایدی؛ وقعه قیزیشیر، فنا برشکله کیررسه درحال قاپوبی آچوب سوقاغه سسلنه‌جك، اونی چاغیره‌جقدم. دیرکن دیشاریده آیاق سسی اولدی؛ قاپی آرالاندی؛ باقیوردم اما آکلایور، کورویوردم.

بردن کوچوك خانم‌افندی یرندن فیرلادی؛ کوزیمی قاپادم.

— نه‌یه؟ قاچه سوت نینه، دییوردی، چاغیر بکمنی‌ده قونوشالم ...

بن‌ده قالقدم، صفه‌یه چیقدم؛ راغبه خانم سوت نینه‌نك آرقه‌سندن صالدیرمش، یان‌اودالردن برینه دوغری قوشویوردی. تام بز ایچری کیره‌جکمز صیراده اودانك‌ده قاپیسی آچیلدی، داماد بك اوزرنده کیجه‌لك انتاریسی، اوپ اورون، برعبولا کبی قارشمزه چیقدی. فقط قاپیسنی کورونجه:

— آ!..

دیدی، میخلاندی، قالدی.

وقعه‌نك بویله اك هیجانلی یرنده ـ غریب دکلمی؟ ـ بن سوت نینه‌نك قیلیغنه، قیافتنه باقیوردم؛ آیاغنده سیب سیوری بورونلی، بوکسك اوکجه‌لی ایسقارپینلر، بر بولی بیاض، بربولی سیاه دامالی قاره‌لی ایتن اتك. آلانغله‌ز بر بیاض بلور، بلده سیاه قایش کمر ... بو، بنم نوزیمك آلیشدیغی. البسه‌یدی، هاـ هرزمان کوردیکم، ازبرله‌دیکم بر قیلیق؛ یوکدرده‌ن، طرابیه‌یه کیدرکن واپورده تصادف ایتدیکم صاریشین صاچلی،

شفاف دەریلی ، ترتمیز انکلیز میسلری واردر ، سوت ننینه اونلره دونمشدی .. بردن خاطرلادم ، ایچمدن : « آه ، ملعون حریف ! » دیدم ، دیشلریمی صیقدم : داماد بك ، قاپاتمەسی مهاجر قیزینه بالدیزینك اُشی البسەلر یاپمشدی؛ راغبه خانمك قیزقردەشی شا یەخانم وندی آمەرقا تربیەسی کورمشدی، کندینه مخصوص قیافتلری، عادتلری، حاللری واردی ، هیچ بزه اویماردی... آکلاشیلان اسحق بك برطرفدن خدمتجیلر آردنده قوشوب دولاشیرکن بالدیزینەده کوز قویمش، بالدیزی ایچون دهندن خیاللر کچیرمش، خولیالر قورمشدی . حتی بلکەده سوت ننینەیی اوکا بکزتدیکی ، اویله صاریشین ، اینجه انداملی، ماوی کوزلو بولدیغی ایچون کتیروب بورایه قاپاتمشدی؛ اونکله بوراده بالدیزینك بیتنه یاشیورردی .

کوچوك خانم‌افندی بو سری کشف ایده‌جك حالده دکلدی؛ ایکی ، اوچ اسم آتدی قوجەسنه یاقلاشدی ؛ تا یان‌یانه ، کوز کوزه ، قارغالیدن ایکی کدی کبی دورویورلر، باقیشیورلردی؛ بزده سوت ننینەیله برابر، ینه طبقی کدی قاوغالرندەکی یاردیمجی وسیرجی کدیلر کبی زآر اوتەده نتیجەیی کورلویور، بکلیوردق. داماد بك غایت بوغوق ، مسکین بر سسله :

— راغبه !

دیدی بو صدا مناقشەیه باشلامق ایچون درحال کوچوك خانم افندی‌یه بر وسیله ولدی چاق چاق، ازبرلەمش کبی سویلیور ، اسحق بکك بوتون قصورلرینی ، ذلتلرینی هیچ برینی

أونوتمه‌دن صایوب دوکویوردی. اوبری باشی أکیك دیکلیور، یالکز آرا صیرا، ثولو سسله :

— راغبه، راغبه !

دییوردی. بویله، بر خیلی زمان کچدی. کوچوك خانم کیت کیده توکه‌نیور، یوروڵیوردی. حق بر آرالق صوصار کبی اولدی؛ صوکره بردن سوت نینه‌یه دوندی؛ آچدی آغزینی، یومدی کوزینی.. محله قادینلری کبی عادی کلمه‌لر قوللانیور، اوزرینه واروب دوکه‌جك کبی طورلر آلییور، باباغیلقلر یاپییوردی. اصل غریبی بنم بیك درلو ادبسزلکلر یاپه‌جغنی ظن ایتدیکم سود نینه‌ده صوصیور، اوکنه باقییور، اسحق بك کبی اونلك‌ده آغزندن آرا صیرا، بوغوق برسسله یالکز :

— خانم افندی، خانم افندی..

کلمه‌لری چیقیوردی، تخمینلرمده هیچ اصابت ایتمه‌مشدم؛ حق ایشك اکلنجه‌لی، مراقلی بر جهتی‌ده قالمامشدی. فقط نتیجه نه اوله‌جقدی؟ آرتق بو أودن چیقمقلغمز لازمدی؛ مطلوب حاصل اولمش، ایکی قباحتلی‌ده بر تمیز آزارلانمش، اوتاندیرلمشدی. بن :

— هایدی، خانمجغم، کیده‌لم !

دیدم، راغبه خانم درحال پچه‌سنی ایندیردی. قوجه‌سنه کین وحدتله دولو صوك بر نظر فیرلاندقدن صوکره قاپی‌یه دوغرو دوندی. ایشته اصل تحفلق اوزمان باشلادی. داماد بك او درین دورغونلغنی بردن بره ترك ایده‌رك طوتوشمش

کی بر سرعتله همان مردیوه‌نلره آتیلدی ؛ قاپینك اوکندن کچدی ، ایکی ألنی قانادلره بردستك کبی کره‌رك هر وقتکی کور صداسیله :

— نره‌یه راغبه ؟ بر یره کیده‌مزسنك ...

دییه هایقیردی . أوت ، قاریسنی بیراقمیوردی ، « کوندرمم ، دییوردی ، بن برجنایت ایشله‌دم ، جانی‌یم ، وور بنی ، ئولدور بنی ، فقط بویله کیتمه ! » منافیانده‌کی آقتورلردن قاپمه ساختە ، سیکیر بوزوجی طورلرله بونلری کویا یوره‌کی یاندیور ، بیغی چاتلایورمش کبی دووونه چیرپینه اویله‌دلیجه‌سنه ، خنزیرجه‌سنه یاپیوردی‌که ایجمه زره قدر اینانمق ، متأثر اولمق کلیوردی . فقط راغبه‌خانم شاشالامش ، دورغونلاشمشدی ؛ یوموشایه‌جق ، قانه‌جقدی . یوزیمه‌باقدی ، « بن قاریشمام ! » معناسنده براشارت یاپدم ، خفنجه‌ده دوداق بوکدم . او ؛ بونی کورمه‌مزلکه کلدی ، آرتق بر آدیم آتمغه قدرتی قالمامش کبی شویله بر صارصیلدی ، اطرافنده دایانه‌جق بر یر آرادی ، صوکره اویب اوزون صفه‌نك اورته‌سنه سه‌ریلدی . اسحق بکك یرندن قاپلان کبی صیچرایوب همان قاریسنك اوزه‌رینه برآتیلماسی واردی ، ئولونجیه قادا اونوتامام ! نه کولونج شیدی یاربی ؟ کویا بایلدیغنه ایلك‌دفعه تصادف ایدییورمش کبی اوزرینه‌قاپانمش ، دوکونیور ، یولونیور :

— راغبه‌م ، راغبه‌م ، آچ کوزیکی !..

دییه متمادیاً هایقیرییور ، بزده متمادیاً :

— الله عشقنه برشی یاپیك ، برچاره بولوك !..

دییه یالواریوردی . راغبه خانم شیمدی قوجه‌سنڭ قوجاغنده ، کندینی بوسبتون غائب ایتمش ، دیشلری کلیدلی یاتیور ، سودنینه‌دیزلرینی اووویور ، بن لری ده اوغوشدیرییوردم . حس ایدییوردم‌که بوصحنه‌نڭ صوڭی بر آلایلی وقعه‌یله بیته‌جك ، بر باریش کوروش اولاجقدی . اویله‌ده اولدی یا !.. کوچوك خانم افندی بر آز آیلر حالنه کلنجه همان قارغه طولومبه ایتدك ، ایچری اودایه ، شیلته‌نڭ اوزرینه آتدق . سوت ننه‌یی بن بشقه طرفه چکدم ، راغبه خانم قوجه‌سیله ، یاری بایغین ، محمود ومحزون ، باش باشه قالدی . کانی‌ده بکله‌مش ، بکله‌مش نهایت کلوب قاپی‌یی چالمشدی . بن آچدم .

— نه اولدی ؟ دییه تلاشله ، مراقله صوردی .

— خیرلر ، دیدم ، هرشی یولنده ، شیمدی اسحق بگی اوکمزه قاتوب اودن اویله چیقه‌جغز ...

صفه‌دن ، داماد بگك دیدکلرینی هپ ایشیدییوردق ؛ نه دیللر دوکیور ، نه یالانلر اویدوروبور ، نه یمینلر ایدیور ، نه یاپماجقلر یاپیوردی ... یمین اوستنه یمین ! « والله ، بالله ! » دیدیکی زمان اوی ایکله‌تیور ، عادتا بر طانه کبی بوکورویوردی . خانم هیچ جواب ویرمییوردی . نه‌دن صوکره اونڭ‌ده میریل میریل برشیلر سویله‌دیکنی ایشیتدك . بر آز دها کچدی ، عادتا قونوشمایه باشلادیلر ؛ همان همان دردله‌شیر کبی برشی ...

سوت ننه‌یی بن اوراقده بر اودایه آلدم ، طلاقتم یرینه کلدی . کانی بر طرفدن ، بن بر طرفدن فیزی بیلدیرمغه ، قورقوتمغه چالیشیوردق . حبسه قونولماسندن ، سورکونه یوللا .

نیلماسندن باشلادق ، دیکیزه آتیلماسنه قدر سکسان درلو جزا صایدق . قادین او جهتلره پك اهمیت ویرمیوردی ؛ اسحق بکدن بیقمش ، بزمش کورونیور :

— نه دلی حریفمش بو ، دیبوردی ، کپازه می ، کپازه .. اوقدر قوجه کوردم ، بویله ادبسزینه چاتمادم ! بیراقسین بنم باشمی ، ایسته مم آرتق .. آیلرجه پشمده قوشدی ؛ واللهی عصمت خانم ، یالان سویله میورم ، ترلکلرم یوقمی ؟ یردن اونی قاپار ، اوپر ، قوقلاردی ، قوناقده ایکن وجودیمه ألی سوردورمه دم ؛ آغلاردی ، صیزلاردی ینه یوز ویرمزدم ؛ زورله اوزه ریمه آتیلدیغی بیله اولویوردی ، « هایقیریرم ، کوچوك خانمی چاغیریرم ! » دییه قورقوتوب قاچیریبوردم .. صوکره ، بنده ده تازه لك وار آیول ، قاندم ، پاره ویردی ، هدیه آلدی ، نکاحدن ، أولنمکدن بحث ایتدی ، آندلر ، شرطلر ، بن ده راضی اولدم ... بیلرمی یم بن ؟ یابان آدامی کبی بر حریفمش ؛ هم ده وجودنده بیك بر علت وار !

تام اوچ ساعت بز سوت نینه یله ، داماد بك ده کوچوك خانم افندیله اوغراشدق ؛ بز آییرمغه چالیشیوردق ، او بری برلشمکه ؛ بر آرالق اوصولجه حق اورادن چیقدم ، کیدوب قاپیلرینه قولاق ویردم ؛ اسحق بك :

— بو ایشده بر بویو وار ، دیبوردی ، بنی ایکیده بر باغلایور ، دلی یه چویریور ، أومدن ، بارقدن صوغویورم .. بویله زمانلرده کندی کندیمی طانیمیورم ، خانمجغم ، یابدیغمی بیلمیورم ، باشقه بر آدامه دونیورم ... باش باشه ، ال اله

ویره‌لم‌ده بز اصل بوكا برچاره بولالم ، اولا شو بویودن قور-
تولالم ، بزم سعادتمز اوكا باغلی ...

ایكنجی دیكله‌یشمده غالبا داماد بك ، ایچریده كوچوك
خانمك آلنی ، آتكنی اوپویور ، آیاقلرینه صاریلیوردی‌كه
اوبری ، متمادیاً :

— بیراق ، قابل دكل ، اولماز !

دیه رد ایدییوردی . نره‌ده ایسه آقشام اوله‌جقدی ؛
كانی صبرسزلانیوردی ، غلطه‌ده احبابلری بكلیه‌جكمش .
ایكندیلر اوقوندی ؛ هوا قارارمغه یوز طوتدی ، قاری قوجه
اودادن چیقمییورلردی. نهایت بن جسارتلندم ، كیدوب‌قاپی‌یی
وووردم :

— قوناقدن مراق ایدرلر ، كوچوك خانم افندی، آرتق
كیده‌لم ! دیدم . داماد بك دیشاری چقدی :

— بن سزی كیچ وقت یالكز بورالردن ناصیل كونده‌ریرم؟
صله‌جقدن واپور یوقدر ، اسكداره ایمه‌لی ، برابر كیده‌رز !

دیوردی - بز : « كانی افندی وار ، یالكز دكلز ! »
دیوردق اما اودیكله‌مییوردی . « ضرر یوق . بن‌ده كلیرم ؛
قاریشیق‌سوقاقلر ، شاشیررسیكز ! » بهانه‌سیله عجله عجله كیینیوردی .
كوچوك خانم هیچ سسنی چیقارمیور ، حاضرلانمش ، آیاقده
بكلیوردی . بزه‌ده صوصمق‌دوشمشدی. اسحق بك كانی‌یه
« كانی بك ، برادر ! » دیه خطاب ایدییور ، بنی : « عصمت
خانم ، همشیره ! » دیه چاغیرییوردی . التفات التفات اوستنه

اوکنزه دوشدی ، سوت نینه او دادن چیقمیوردی . داماد بك آخرتلکه قابیدن سسله‌ندی :

— سز بیمککزی ییکز ، بکله‌مه‌ییکز !

دیدی . ایشته بویله درت کشی ، بر تالیقه آرابه بولوب بیندك ، آقشاملك اسکدار سوقاقلرینی قاپلایان سروی رنکلی وسروی قوقولی قارانلغی ایچنده اسکله‌یه ایندك . داماد بك اوکیجه باباسنه کیتدی ، ایرتسی کون کافی‌السابق ، هیچ بر شی اولمامش، آراده بر وقعه کچمه‌مش کبی قوناغه کلدی . بو غریب قاری‌قوجه سر کذشتنك داهابویله برچوق تحف ، اینانیلماز فصللری واردر .

... شادیه خانم افندی آبلاسنه نه اخلاق ، نه ده چهره جهتندن بکزردی . پاپاتیه کبی صاریلی بیاضلی ، قیوراق ، بر قیز ایدی ؛ قوجامه آلوب أزملك ، صیقیشدیرمق ، یوزینی کوزینی اوپه اوپه خیرپالامق آرزو ایدردم . نه‌قدرده صیقسه‌م ، قوقلاسه‌م دویامیه‌جغم ، قانامیه‌جغم کبی کلیردی . بنم اصل خانمم او ایدی . قوناقده بنی او طوتاردی ، اونك مسافری ، اونك آدامیدم . آه شادیه آه ، شمدیکی حیاتی برده اسکیسنی دوشوندیکم زمان یوره‌کم یانییور . اوکا بو عاقبت لایقمیدی ؟ قوندان کبی آغزده أریه‌جك حسن ویرن او چیچك قوقولی وجودینك بر کون کلوب ده بوقدر خیرپالانه‌جغی خاطرمدن کچرمیدی ؟ کاشکه ئولسه‌یدی دیدیکم زمان اولیور ! کچن کون بن قارلماندن چیقیوردم ، اونی ترامواید ، واتمانك یاننده

قاپی‌یه دایانمش کوردم. نه قار صولمش، صارارمش، نه قادار ده کیشمشدی. محزون یوزینی آغلایه آغلایه اویمك آرزوسی ایچمی بر آجلق کبی أزدی. کوز کوزه کلمشدك. نه آجی کولدی؛ نه یورغون، أریمش برحالده‌یدی؛ بوتون کون اعصابم بوزولدی. آلدیغمی‌ده بیلمه‌دم. ایصمارلادیغمی‌ده ... زواللی شادیه! عمری بر ماصال کبی، بر رومان کبی کچدی!

نه قیزغین، نه قایناییجی بر روحی واردی! آلتدن آلته قایناردی، اسکی اداره، او محفوظ و عنعنه‌لی قوناق شادیه‌یی صاغلام بر شیشه کبی، ایچنده صیم صیقی ضبط ایدییوردی؛ بو مهرلی طپابی، بودار محفظه‌یی بردرلو آتوب پارالایامیوردی. لکن مشروطیت کلنجه مانطاری چیقاریلمش بر شامپانیا کبی طاشدی، کوپوردی، قدح قدح استانبولك کیرلی آغزینه دوکولدی. اونی خشین، خویرات ضربه‌لره دایانامازظن ایدردم؛ حالبوکه تول کبی اینجه، خفیف، مقاومتسز فرض ایتدیکم وجودینی استانبولك توره‌دیلری، آرالرنده مشین کبی سنه‌لرجه چه‌کیشدیردیلر، خیر بالادیلرده آنجق أسکیته‌بیلدیلر.

رسم یاپاردی؛ دورغون کوللرده غوغولر، باحالر اوسقنده لیلکلر، خرابه‌لرده بایقوشلر، تلغراف تللرنده غیرلانقجلر، هپ بویله حزین، دوشوندوروجی، وحتی طابلولر... شعر یازاردی؛ مزارجی‌یی یکی کومولمش اولولرایله قونوشدورور، بوغولمش جسدلره قارشی دالغه‌لره نینیلر سویله‌تیر، فیرطینا ایله یانغینی ایکله‌مه‌لر، خیشیلدامه‌لرله مباحثه ایتدیرر، هپ بویله

قورقونج ، تویلر ئوربرتیجی موضوعلر سه‌چردی . . پیانو چالاردی . هپ یأس ، اضطراب وامیدسزلك ویرن هوالری سه‌وردی. أل ایشلرینك أنواعنی بیلیر ، دیكیش ما كنه‌سنده یاغلی بویا ظن ایدیله‌جك قدر مهارتله یاصدیقلر ایشلر ، قیوراق، اینجه‌دانتلالر ئوره‌ردی هرپاپدیغی ظریف اولوردی، هرحالی خوشه كیدردی . بهالی مجوهرلر طاقمازدی ، آغیر تووالتلر كیمزدی، عظمت صاتمازدی، خانم خانمجق ، معصوم وساكن بردوروشی، ملول، محزون، آجی بركولوشی‌واردی . هركسی كندیسنه جلب ایدردی. فقط بودورغونلغنك، بوحزننك آلتنده اونك نه‌خایلاز ، نه‌سرسری بروجودی ونه فتان، نه احتراصكار برروحی واردی . آنجق سكز یاشنده قادار دق ، بررمضان كیجه‌سی شهزاده باشنده جانباز قومپانیه‌سنه كیتمشدك؛ قارلی قیش رمضانلری .. قوپه آرابه‌یی حاضرلارلر، لالاحمدی آغا یانمزه بینر ، كیبم قوشام ، بركلفت ، براعتنا ایله اوكیره‌ج بادانه‌لی ، كیریش طاساوانلی صالاش تیاترولره قورولوردق ؛ پورتقاللر آلیردق ، شربتلر ایچردك ، فیستیقلر ییردك ، هیچ آغزیمزی بوش براقمازدق ؛ صوكره اویون بیتنجه أوه معده‌لریمز بوزولمش ، كوزلریمز قانلانمش، باشلریمز آغریلی ، خسته وبی‌مجال دونردك . قاپوده أشینه هوهلایه صبرسزلقله بكله‌ین یاغیز، یاخود قیرآتلرك توی كبی اوچوردقلری بوجاملری بوغولو، یاغموردن وصوئوقدن محفوظ، ایلیق آرابه ایله‌دونوش نه‌قدر خوشمه كیدردی . ماوی آطلس پرده‌لرك اوجنده برر اوفاق پوسكول واردی‌كه متمادیاً صارصیله صورونه جامك

اوزرنده بوغوسز، شفاف برآی رسم ایدردی. آرا صیرا آیاغه قالقوب اورادن دیشاری‌یه، تك توك لامبه‌لری پارلایان ایصلاق سوقاقلره باقنی ونره‌لره کلدیکمزی آکلامغی بن چوق سوردم. هرنه‌ایسه، بو برچوجوقلق خاطره‌سیدر؛ أوت، بررمضان کیجه‌سی آت جانبازینه کیتمشدك؛ کاغد قاپلی چنبرلرك بری برندن کچه‌رك هواده عادتا قانادلنمش کبی مهارتلر یاپان چلیك وجودلی، پنبه تنلی، صیم‌صیقی کینمش برجانبازه شادیه عاشق اولمشدی؛ هرکیجه طوتدورویور، اورایه کیتمك ایستیوردی واوبری اویونه چیقدیمی صاراریور، رنکدن رنکه کیرییور، میق‌میق أیله یوره‌کنی باصدیرییوردی، بکا ایرتسی کون دییوردی‌که:

— اوچنبردن کچن جانباز یوقمی؟ رؤیامده کوردم، بنمده برابر هواده کزدیردی!

هب اونك لاقیردیسنی ایتمك، اونی کورمك آرزوسیله بوسکزیاشنده‌کی عاشق برکیجه باباسندن، اوبرکیجه آغابکیسندن، برباشقه کیجه آننه‌سندن اذنلر آلمغه چابالیه‌رق بوتون رمضانی خلجان ایچنده صوله‌صاراره‌کچیرمشدی. اوزمان بز بونی پك‌ده أیی آکلامامشدق؛ لکن یاشلریمز آرتدقدن، دویغولریمز جنسیت فرقنی بولدقدن صوکره تحلیل ایتمش، شاشمش وکولوشمشدك. شادیه اینجه، حساس برقیزدی؛ أیی تحصیل کورمش؛ کوزه‌لی، جیرکینی سه‌چر، کباری، عادی‌یی آکلار، انسانلرك کولونچ جهتلرینی کورور، یوکسلك دویغولیدی. فقط نه‌غریبدی‌که، بوتون بونلره رغماً ارککاحقجه‌سنه، کورجه‌سنه،

قیدسز وشرطسز دوشكوندی. اواویقولو ، دالغین ، محزون
كورونوشنك ، اوفاجعه‌لر ترنم ایدن شاعرلكیله ملال آور
لوحه‌لر جانلاندیران رساملغنك آلتنده یوره‌كنده عادی
براحتراص طاشیر، سركذشتلرنده برسوقاق قادینی پسپایه‌لكی
كوستریردی . چوق دفعه‌لر ، پانجوری آرالق ایدوب یالیده
سلاملق جهتنی كوزله‌دیكنی، اوزون اوزون باغچوانلری ویا
قایقجیلری سوزدیكنی كورووردم. اصل اساسلی ماجراسی اون
آلتیسنده باشلار :

بوغازدن یاتدی ، موشملردن یازدی ؛ جواردن دوقتور
چاغیردیلر . قاپی قومشومزك اوغلی ، اوتوز بش یاشنده
أولی بارقلی برآدامدی ؛ عسكری طبیه‌سندن چیقمشدی ،
بیكباشیدی، اوزمانه مخصوص اوكی‌چیفت دوكمه‌لی، موریاقه‌لی؛
ماوی ره‌دنغوت كیردی ، غایت تربیه‌لی، نازك طورلر آلیر،
أللرینی برته‌وییه اوغوشدورور ، دائما كوزلرینی قاپار ، اویله
قونوشوردی. هیچ كوزل دكلدی. یالكز قانی چوق صیجاقدی،
طاتلیدی، جانه یاقیندی؛ دوقتورلقده‌ده شهرتی واردی . ایلك
كیجه‌سی، كیچ وقت، خسته‌نك باشنه‌اونی چاغیردق، علی‌العجله
كلدی. شادیه خانم، كندینی یاری‌غائب ایتمش، اطرافنده‌كیلردن
همان خبرسز، فنا برحالده ، آتشلر ایچنده یانیبوردی. بن
عجبا قوش یالازیمی دییه قورقویوردم . بویله، بویوك قوناقلرده،
عائله افرادندن بری خسته‌لاندیمی هرطرفه ، درحال ، دەرین
برسس‌سزلك سینر، پایدوس وقتی بیتمش برمكتب باغچه‌سی كبی
هرطرف صوصار، بوشالیر، تنهالاشیردی . خسته یوقاری قاتده

یاتار ، فقط آشاغیده، اوشاق اودالرنده وقغوشلرده بیله‌سسلر قیصیلیر، قولاقدن قولاغه کبی میریل میریل قونوشـولوردی . بوتون چهره‌لره ـ ساخته ویا حقیقی ـ همان بر دورغونلق ، حزن ، اندیشه چوکردی .

دوقتور وصاف هادی بك معاینه‌سنی بیتیردی ، رچته‌سنی یازدی، بوصیراده شادیه خانمك‌ده آتشی دوشمشدی، کوزلرینی آچمش، اطرافنه باقینیوردی . بیـاض کتن چارشـافلی ، آبانی یورغانلی، ایپك جیندکلی تنیش یاتاغك ایچنده آل آل اولمش یاناقلری، مخمور کوزلریله نه‌کوزل کورونویوردی ! برایچم صو دیرلر، شادیه‌ده‌اوراده بردامله‌شروب، بریودوم ایچلی کیبدی، انسان ساده کوزیله دکل، دوداقلریله ، دیلیله‌ده اونی طاتمق ، دویمق ایستییوردی... خسته‌لق اهمیتلی دکلدی ، فقط اوزون برتداوی‌یه محتـاجدی . ایرتسی کون یالی‌یه چاغیریلان . بوغاز حکیمی دورمه‌دن چاره‌سنه باقیلماسنی سـویله‌دی . شادیه خانم هرکون اینه‌میه‌جکمی ، « نه‌یاپالم ؟ » دییه دوشونویورلردی . نهایت وصاف هادی بکك همتنه مراجعت ایدلدی. اوده موافق اوردی شیمدی اللهك کونی یالی‌یه کلیبور، آلنه طاسمه کبی جاملی ، بونجوقلی برشی طـاقیبور ، کوچوك خانم افندی‌نك بوغازینی باقییوردی زحمتسز، اضطرابسز برایشدی. باش باشه قالوب‌اوزون‌اوزون‌قونوشویورلر، آرتق یاواش یاواش بربرلرینه ایصینیورلردی . بن‌ده ا ثریا ایچری کیرییوردم. برده‌دو کولمش براسپرطو کبی‌چارچابوق، آله‌وله‌نه له‌وله‌نه، یوره‌کلرینی‌قاورایان بوسودایی ، کریدن نه طاتلی سیر ایدییوردم . . . اولا بندن

یاری صاقلانان بوماجرا نهایت میدانه چیقارلمدی . شادیه خانم افندی جیلغینه دونمشدی.. پیانویه کچییور، بش ساعت لاینقطع چالییوردی ، صوکره باشنی آلیور ، بنده پیشنه طاقوب هکیم باشی چیفتلکنه دوغرو ، کوچوك صو دره‌سی کنارندن تا ایچریلره ، قورقونج ، قویتو یرلره قدر طیرمانیوردی . آرتق کوکصویه کیتمیوردق ؛ بیلکه کچمیوردق ، کوکلمز هپ تنها ، ایزبه یرلری سه‌ویور ، باش باشنه قالوب دوقتوردن بحث ایتمك ایچون هپ یالکزلق ایستیوردق .

صباحلره قدر کوزیمزه اویقو کیرمیوردی ؛ هپ لاقیردی ایدییور ، مهتابه ، یاخود ییلدیزلی کوکه پنجره‌مزی آچییور ، جیغاره اوستنه جیغاره ایچه‌رك عمریمزی خولیا ایله ، شعر ایله، بانه یاقیله کچیرییوردق . نهایت خبرلر ، ملاقاتلر ، کیجه سیرانلری ... خلجاندن أرییوردق . قلبلریمز دائما چارپینتی ایچنده ایدی . وصاف هادی ، بو أولی یارقلی جدی آدام ، بردلیقانلی کبی ، دیوارلردن آتلایه‌رق ، قووقلره سینه‌رك ، یاغمورلر آلتنده ایصلانوب ئوزوله‌رك عمرینی تهلکه‌لره آتمش ، فداکارلقلر ، قهرمانلقلر کوسترمکه باشلامشدی . ذاتاً بن ده ایش‌سز ، سرکذشتسز دورامازدم. بوماجرا اورته‌سنده حیاتمك الك طاتلی کونلرینی سورویوردم ... کوچوك خانم افندی ایله اوقدر لاابالیله‌شمش ، اویله قاینامشمشدك که اونك چوق سیکیرلی اولوب ده اویومادیغی بعضی کیجه‌لرده بر یاتاقده قویون قویونه یاتییوردق . زواللی‌یی قوجاغمه آلیور ، برآنا کبی اوقشایور ، سه‌ویور ، تسلی ایدییوردم .

اسکی دورده بز گنج قیزلک معاشقه‌سی اویله شیمدیکی کبی ، چارچابوق یولنه گیره‌مز ، ملاقاتلر ، تلاقیلر اویله فتورسزجه، هرکسک گوزی اوکنده جریان ایده‌مزدی . بوتون خانه دیشندن طیرناغنه‌قدر سودامسئله‌لری قارشیسنده پرسلاح‌دورور، بکجیلك ایدردی . بیلن بیلمه‌ین ایشه قاریشیر ، خبر ویرر ، منع ایدر ، کندی دردینی براقیر ، قومشوسنککی ایله مشغول اولوردی . اهالی آراسنده بو خصوصده مدهش بر اشتراك واردی ؛ هانی یکی کتابلرده اوقویوب اوکرندیکمز « تساند » یوقمی ، ایشته بو، بوتون شدتیله، بوتون قوتیله حکم سوره‌ردی. عادتا واسع برجمعیت خفیه تشکیلاتی واردی. گیزلی ظن ایتدیکك بوقبیلدن برسر، درحال، پاصو پارولا هرکسك قولاغنه واریر، بوتون استانبول قاواقلردن پنجره‌لره ، آیاستفانوسلره قادار مسئله‌دن خبر آلیردی . شادیه خانمك‌کی اوجری بربالی ایچنده قاپالی قالدیغی ایچون برمدت دویولمادی . یاز موسمی تهلکه‌سز کچیردك . اکثری گیجه‌لر، شویله قورودە بردولاشمق بهانه‌سیله باشلریمزه برر ثورتو آلیر ، برابرجه دیشاری چیقاردق دوقتور یالینك دیوارله چه‌وریلمش حدودی ایچنه گیرمکدن ، پك حقلی اوله‌رق چکینیردی بزجسارت گوسترر ؛ کوچوك‌ه‌وکنارنده‌کی بوستانلرك اوزرنده قویتو بر یر سه‌چشدك ، اورایه گیدر ؛ کندیسیله بولوشوردق . بن شویله ، بر آز آیقری دورور ، راحتجه قونوشا بیلمه‌لری ایچون صبرتیمی دونر ، صوصاردم . اونلر بو حالدن پك ممنون قالمقله برابر جانمك صیقیلماسندن ، گوکلمك قیریلماسندن قورقه‌رق ایکیده‌برده خاطریمی آلمغه چالیشیرلر:

— نیچون اوزاق دوروپورسك : عصمت ، قیزم !

خطابیله بنی مجلسلرینه چاغیریرلردی. ذاتاً ، وقتلرینی سکوت ایله ، دالغین ، نشئه‌سز کچیررلردی . بن نصیحت ویرمك لزومنی دویار :

— جانم ، دیردم . بویله سکوتی دوراجقسه‌کز نه کلدك؟ برآز قونوشیکز ، کولوشیکز .. ایچیکز فرحلانسین ...

دها صوکرالری بر ئولو، بواویوشوق معاشقه‌جانمی صیتدی. عادتا یاری ینکلك ایچکه باشلادم . یانلرندندن قالقوب تا اوزاقلره کیتدم ؛ ساعتلرجه سمتلرینه اوغرامادم . ینه بویله ایکیسنی‌ده اوزون مدت باش باشه بیراقدیغم بر کیجه‌یدی ، اوه دوندیکمزده شادیه‌یی آللی آل ، موری مور بولدم ...

— آ ، نه‌ك وار ؟ دیدم .

کوزلرینی ایندیرمش ، یوزیمه باقامییور ؛ عجله عجله صویو-نویور ، یاتاغنه جان آتییوردی . بن‌ده صوصدم ؛ آرتق صورمادم . دیرکن یاغمورلر باشلادی . صوك بهار کلدی . تشرین اولك بوایللك بوزوق هوالری صیفیه‌لرده یاز معاشقه‌لرینه باشلامش کنجلری ـ اوزمان ـ نه‌قادار ئوزه‌ر ؛ مکدرایدردی. کوکصوبك، یاخود فنار یاغجه‌سنك موسمی قاپانیردی؛ آرابه‌دن آرابه‌یه، صندالدن صنداله کوز کوزه طوپلانان ذوقلر ، بوکوز تلاقیلری آرتق تعطیل اولوردی. کوکلری بولوطلو، یوره‌کلری حزنلو قاپلار ، ایچریده لقمان روحی شیشه‌لری بوشالیر ، دیشاری‌یه یاغمورلر دوکولوردی . درحال سودالی خانملر پیانویه اوطوررلر :

قیش كلدی فراق آجه‌ده‌در سینه‌مه یاره
وصلت ینه‌می قالدی كوزل وقت بهاره

شرقیسنی چالوب قولتوقلر وقنابه‌لر اوزرنده یاری بایغین وقتلرینی تحمل ایدلمز براچ صیقینتیسیله كچیریرلردی. روزكارلر اوغولدار، دكیزلر چیرپینیر، داغ تپه‌لرینی دومانلر صارار، حقیقةً بوغاز ایچی قسوتلی برحال آلیردی. صوكره كوچلر باشـلاردی. برر برر دویاردق: شوپاشـانككیلر طاشینمش، بوبكلر جمعه ایرتسی‌یه حاضرلانمش، قیرمزی یالیده‌كیلر دها قالاجقمشلر، كیراجیلر هپ كیتمش ... نهایت بزم یالیده‌ده خارارلر باصیلیر، ده‌نكلر یاپیلیر، قالفه‌لرله خدمتجیلر برهفته‌اول قوناغه كونده‌ریلوب كوچ تمیزلكی كورولوردی. برصباح ایركن، طاتلی بریاز كچیردیكمز یالی‌یه، یاپراقلری دوكولمش قورولرله چیپلا - قلاقمش باغچه‌یه وداع ایدر، بزده كیدردك ...

بوسنه‌كی وداعمز پك حزنلی اولدی. شـادیه هفته‌لرجه اولدن كوز یاشی دوكمكه باشلادی؛ علاج آلمه‌دن اویوپامازبر حاله كلدی. حتی اصرارلرینـه دایانه‌مدیلر، اون كون قادار دها فضله قالدیلر. عكسی كبی بومدتدن هیچ استفاده ایده‌مه‌دك، هوا متمادیاً بوزوق كیتدی. یاغموردن كوز آچامادق؛ تشرین اول مهتابی هپ بولوط آلتنده، صیرصیقلام كچدی. قاچ دفعه كیتوب قوشـانوب تام مردیونلری اینركن بر صاغناق كلیر، بزی كری چه‌ویریردی. سودالیلر بربرلریله آنجق مكتوبله قونوشابیلیپورلردی. بن ایكی كونده بردوقتورك معاینه‌خانه‌سنه

اوغرایور ، پوسته‌جیلق ایدییوردم . یالکز قوناغه طاشینا-
جغمزدن برکیجه اول وصاف بك بویوك برجسارت کوستردی:
ایچری کیره‌جك، یوقاری قادارچیقاجقدی؛ بن قورقویوردم ،
کوچوك خانم یالواریبور ، ألمی ، یوزیمی ئوپویوردی . نهایت
قاندم ، سرسری روحم بویله برسرکذشتك‌ده طادینی آلمق
ایمتیوردی ؛ بو ، هپسندن دها تهلکه‌لی ، بناءً علیه دها
هیجانلیدی... برشرط قویمشدم :

— اوصلو دوراجقسکز ، ها !

دییوردم . شادیه قیزاروب بوزاره‌رق :

— ده‌لیمیسك عصمت ، سویله‌مکه لزومی وار ؟

دییور ، بوسوزمدن ایجینمش کورونویوردی . اوکیجه
هوا ینه فنا ایدی ، هانی ایصلاق روزکارلی ، یاری قارا ،
یاری بیاض بولوطلی ، قارما قاریشیق کیجه‌لر واردر ، قیرپیق
وعجله‌جی برآی‌ده کوکك اورته‌سنده دالغالی ده‌کیزه دوشمش
برتنکه کبی کاه پارلایوب کاه سونه‌رك ، باته چیقه کیدر . . .
ایشته اویله برکیجه‌یدی ؛ بوتون کون یریمزده بردقیقه راحت
اوطورامادق . ایلله بن - سکیرلرم بوزولمش - بر آشاغی ،
بریوقاری اینوب چیقییور، متمادیاً أسنیبورومتمادیاً آجیقیوردم..
دوقتورایچون برده هدیه آلمشدق، شیفره‌لی شیق برجزدان...
اونی ایکی کون اول کوتوروب معاینه‌خانه‌سنده بن ویرمشدم ،
باقالم نه ایله مقابله ایده‌جکدی ، بونی‌ده مراق ایدییوردم ؛
قابا برشی ویرمه‌سندن قورقویوردم .

هرشی حاضر اولدی ؛ فقط کوچوك خانم خلجانندن

سوفراده آغزینه برلقمه یمك قویامادی ، دیشلری کلدلنمش کیبدی ، حق قونوشامایوردی . « نه‌ك وار؟ » دیبه هر کس صوردقجه ؛ برمعتاد : « برشیئم یوق ، اعصابم بوزوق ! » دیبه جواب ویریبور ، چهره ایدبیوردی همان اوداسنه قاپاندی ؛ یوره‌کی چاتلایه‌جق ، یرندن فیرلایه‌جق قادار ، برته‌وییه ووروبوردی ؛ « تر قوقلاندم ، اللی ، آلتمش دامله بردن برومون ویردم ، والیدول ایچیردم . رنکی کاغد کبی بیاضدی ، دوداقلرنده برداملە قان قالمامشدی . بوقادار اضطرابه مقابل صانکه نه‌اوله‌جقدی ؟ برآرالق خانم افندی اودامزه کیردی ، کوچوك خانمی اویله ، ئولو بکزیله ، علاج شیشه‌لری آراسنده کوروبجه ئورکدی ؛ بویوك اوغلنه خبر کوندردی ؛ احسان بك قوناقده یاری دوقتور صاییلیردی ، هرشیدن برآز آکلار ، هرایشه قاریشیر ، هیچ کیمسه‌یی بکنمزدی ، غالبا بوکیجه وهمی اوزرنده‌یدی ، قرده‌شنی بردوقتور طوریله اوجه معاینه ایدوب نبضنی ، کوکسنی دیکله‌دکدن صوکره :

— وصاف بکه خبر کونده‌ریلك برکلسین باقسین !

دیدی ؛ شادیه ایسته‌میبوردی ، « برشیئم یوق ، جانم بچره آداجغزه نه‌یه زحمت ویره‌لم ؟ » دیبوردی . فقط دیکله‌نه‌مه‌دی . بزم پلانلر تماماً آلت اوست اولمشدی ، بر ، ایکی ساعت صوکرا ، قاچاق وکیزلی برصورتده دیواردن آتلایوب کوشه‌لره سینه‌رك کله‌جکنی بکله‌دیکمز دوقتور ، اوکده آغا فنر طوته‌رق قاپیدن کیرمش :

— کیمسه اولماسین ، بویوروك !

ندالريله قارشيلانەرق اوسـت قاته ، اودايه چيقمشدی ، وصاف بكله كوز كوزه كلنجه بن كولەمی كوچ طوتدم ؛ او، شاشقين برحالده ايدی . نهايت پروژەمز تطبيق ايديلەمەدی ؛ سودازدەلر هر كسلك ايچنده بريرلرينی ياريم ساعت قادار كوردكدن صوكره آيريلديلر . بوهوس، بومراق ايچمزده قالدی . خوش صوكرالری اوندن ده بەزدك، بيقدقيا .. شاديه خانمك دوقتور ايله اولان ماجراسی ، قوناغه طاشـيندقدن صوكره تدريجاً قاپانمغه يوز طوتدی ؛ يكی برسر گذشتك قاپيسی آچيلمشدی ، بودها خشين ، دها كوروالتولو اولدی :

وصاف بك كوچوك خانمی بك چابوق اونوداماد ی ؛ بن آرتق معاينەخانەسنه اوغراماز اولمشدم . قوناغه برطاقم قادينلر كوندەريبور ، پاكت پاكت مكتوبلر ، رسملر يوللايوردی . هپسی كلوب بنی بوليورلر ، هديەلر كتيريبورلردی . شـاديه خانم قطعياً منع ايتمشدی ، « هـيچ برشی قبول ايتمەجكسـك عصمت ، نه كوندريرسـه بكا سويله ، سكا ايكی مثلی آليرم ! » ديمشدی . برآرالق وضعيت قورقونج برحاله كيردی ؛ پوستەايله امضاسز ايكی قارت كلمش ، پوطورلی ، شالوارلی برحريفده سلاملغه اوچ دفعه باش ووررەرق، « كوچوك خانمی كورەجكم ! » ديه چيقشمش ، باغيرمشدی . طبيعی ، قاپوجی دهـا فضله سويلەمەسنه ميدان ويرميەرك دفع ايتمشدی . ياشلی ، باشلی ، علم ، آوروپا كورمش ، اولاد عيال صـاحبی برآدامدن بوصورتله باياغی معاملەلره معروض قالمق شاديەنك حدتی ، نفرتی بسبتون آرتديرمش ، آزديرمشدی . برآقشام صوبانك قارشيسنه كچدی ،

دوقتورك مكتوبلرينی، هديه‌لرينی، رسملرينی هپ بردن ياقدی. ايچين ايچين بنه قايناپوردی، بن بك اعلی حس ايديپوردم كه بنه بريسيله، بر بشقه‌سيله مشغولدی. اولا، برمدت، آتلی طوتدی، صوكره بك اوعلنه ايندكمز بركوندی، آچيغه، سرينی سويله‌مكه مجبور اولدی: احسان بكك مسافرلری آراسنده بررجائی بك واردی. استانبولك اكشيق اك پارلاق كنجلرندن، البيسه تووالت مراقليسی بر پاشا زاده‌يدی. جمعيت رسوميه‌ده اعضا ايدی اما اورايه هيچ اوغراماز، عمرينی سوقاقلرده قادينلر پيشنده، هوا وهوسيله كچيرردی. هم كوزلدی، همده كباردی؛ دوغروسی بن بيله، قوناغه كيروب چيقاركن فرصت بولوبده بردفعه كورمك ايچون پنجره‌لری بكلردم. بر چوق قادينلر، روايته نظراً اونك اوغرنده ثروتلرينی توكه‌تمشلر، قوجه‌لرندن آيريلمشلر، كنديلرينی زهرله‌مكه قادار وارمشلردی. ايلله مصرلی بر پرنسس بيليردك، رجائی بكك عشقيله عادتا چيلدبرمش، راقی‌يه، اتره، مورفينه دادانه‌رق برقاچ سنه‌ده چوكمش، انقاضه دونمشدی. برقادينله آلتی آيدن فضله دورماز ديبه شهرتی چيقمشدی؛ آيريلانلر بردها اونی اونوتاميورلر، دردندن قورتولاميورلردی. همده دائما اك يوكسك خانملره، موقع، حسن اعتبارله اك ايلريده كيلره مسلط اولويور، حتی، ده‌نيلديكنه باقيليرسه، مناسبتده اولديغی قادينلرك‌ده ثروتيله كچنيوردی.

ايشته شاديه خانم شيمدی بويله بر آدامه طوتولمشدی. بونمارشه‌ده، لاوانطه جامكاننك اوكنده بز شونی بونی آلمقله

مشغولکن یانمزدن کچدی ؛ کوچك خانم ذاتاً ، دها اولدن ، برلشـقه‌لاشمشدی ؛ قابنه صغامیور ، صاغنه صولنه متمادیاً دونوب قیو یله‌رق لزومسز بر تلاش ، سببسز بر خلجان کوستریبوردی . بن ، قولندن اوصولجه دورته‌رك :

— آ ، بافکنز کوچوك خانم افندی ، رجائی بك کچیور !

دیدم ، ایکیسی‌ده دوندیلر ، کوز کوره کلدیلر وسـلاملاشمه معناسنده بر خفیف کولومسه‌دیلر .. قافامه دانق دیدی !

عجبا ناصل ، نه واسطه ایله شوقادارجق اولسون مناسبت پیدا ایده‌بیلمشلردی؟.. حیثیتمه دوقونولمش کبی کوزلرم دولو دولو اولدی ؟ قب قیرمیزیدم ، قولاقلرم اوغولدویوردی :

— یا ! کوچوك خانم ، بندن کیزلی ها ؟!

دیدم ، عادتا آغلایه‌جقدم . شادیه تلاشه دوشدی ؛ هم بنی نوزدیکنـدن دولایی ، هم‌ده علیهنه دونمه‌مدن چکینه‌رك متأثردی :

— دەلیمسك عصمتجیم ؛ بن سـندن نه‌می صـاقلارم ؛ سویلنه‌جك برشی یوقدی‌که ... شویله ، کوز آشنالغی ...

دیدی ، همان نارك داماریمی بولدی :

— سویله ، باقایم ، دیدی ، سکانه آلایم؟ طاراق ایسترمیسك؟ شونلردن ، شوباغه‌لردن؟.. اوسنه‌لرده استانبول مدهش بر طاشلی طـاراق موداسی کچیریبوردی ؛ اورته حاللی خانملردن هله قاریلرینه قادار هرقادینك باشنده رنك ، رنك ، شـکل شـکل طاراقلر دولو ایدی ... آری ، کله‌بك ، نوروبجك رسـملری وقیرمزی ، یشیل ، بیاض برچوق طاشـلر ... بونمارشـه‌ده

بولونابىلەجكلر ك ألك بهاليسندن سەچدلك، صوكرا اوليونەكيندك، اوراندەده بكا برچارشافلق كسديردى ، حالا خاطرمدەدر ، ليمون كوكى رنكندە اينجە قديفەدن .. قديفە چارشاف مواسى دە او زمانلر يكى باشلايوردى . قيريلمش اولان كوكلم بردرجە يرينە كلمشدى . دونركن آرابەدە اصرار ايديبور ، «كوچوك خانمجغم آكلات بكا ... » ديبە ياوارييوردم . بر مدت دايانمدى :

— واللهى آكلاتەجق بر شى يوق ...

ديبە حالا صاقلى طوتمغە چاليشدى ، صوكرە كەوشەدى ، آچيلدى .. آه او مادام تيرەللو ! توكلى برزمانلر پيانودرسلرى صيقلاشمامشدى .. باش باشە ويروب ايچريدە هپ بونلر قونوشولويورمش ؛ ايلك خبر مادام واسطەسيلە كلمش ، دها دوغروسى ، ايلك خبرى مادام كوتورمش ، زيرا تشبث بزم كوچوك خانم افنديدن باشلامشدى . مادام تيرەللو — دائما سياه البسەلر كيير ، طيقناز ، كوستريشلى ، دالقاووق بر ايتاليان ملزى — عينى زماندە رجائى بككك همشيرەسنەدە درس ويرردى ؛ فقط ايكى عائلە بربرلريلە كوروشمزلردى ، حتى اوزاقدن بيلە طانيشمازلردى . پيانو خوجاسنك اورادەبزدن ، بزدە اونلردن بحث ايتمەسيلە ايكى طرفدەدە بر مراق حاصل اولمش ، بر كون — قرارلاشديريلەرق — ايكى كنج خانم مادامك آياس پاشادەكى أوندە بولوشوب كوروشمشدى . ايش بورادەنردە ايكن آرايە رجائى بككك مسئلەسى قاريشيورمش ، حتى بنم خبرم اولمەدن ، مناسبت برخيلى ايلريلەمشدى .

فقط بويكى معاشقە هم تهلكەلى ، همدە صعوبتليدى .

بللدي كه اوزون بر زمان ساده سوقاقده كزلي بر آشنالق ايتمكله و آرا صيرا بر قاج كلمه يازوب چيزمكله قالاجقدي. مادام تيره للو اوني بو بله كيزلي ملاقاتلره تخصيص ايتمكدن قورقويوردي. چارشافلي بر خانمك وشيق بر بكك كلوب كيتمه لري پوليسك نظر دقتني جلب ايدرسه قادين ايچون فلاكت اولوردي. او دورده حكومتك كوزي بوقبيل ايشلره كيجه ، كوندز آچيقدي. بالمجبوريه مكتوبلاشمه باشلادي. ايكي طرفده كرك كاغدلرك جنسنده ، كرك مركبده وطرز تحريرده شيقلغك ، كبارلقك صوك درجه سني كوسترمكه چاليشيوردي. دكان دكان كاغدجيلري كزييور ، اك آغيرني ، اك ساده و بهاليسني آرايوردق. نهايت بولدق ، كميك كبي سرت ، بوكولمز ، قيريلماز ، درت كوشه برشي ، بن كيتدم ، يوكسك قالديرمه‌دكي حكاكلره صوثوق تمغا بر « ش ، ف » شيفره سي قويدوردم ؛ قاپ قارا پاريل پاريل يازان بر سياه مركب سه چدك ، آلتون قاپلامه قلم اوجلري آلدق . رجائي بكك كاغدلري ده شيفره ليدي ؛ هپ لوندره مالي قوللانيوردي . ذاتاً روايته كوره چاشيرلريني ، البسه لريني ، بوتون اشيا ولوازماتيني انكلتره دن كتيرتديريردي. صوكرا ، خصوصيتنه قادار كيروب ده كوردم ، حقيقةً بو آدام قادار حسن انتخابه مالك ، ذوقي كبار ، طورلري وياشاييشي باشقه بر كنج بن كورمه مشدم ، ايشيتمه مشدم . يازيسنده ده اويله ايدي ، فرانسزجه مخابره ايديورلردي ، كندي قارشيليقلي اعترافلرينه كوره توركجه ده صميميت ، شفقت وعشق اظهار ايده جك كلمه لر يوقمش ، بزم لسان حسياتي

افاده ایده‌مزمش ، ابتدائی ، عادتا وحشی ایمش ، مثلا « عشق » کلمه‌سی نه‌قادار بایاغی ایمش . دوشونوکز ؛ لامور ! اونه ه‌دینلك ، اونه آهنك ، نه آتش !.. شادیه خانم رسمی ، پیانویی ، دانتلایی ، هپسنی بر طرفه آتدی ، محرره‌لکه باشلادی ، عمرینی ماصه باشنده ، مکتوبلرینك اوزرینه قاپانمش ، یازمق ، چیزمکله کچیرییوردی . هفته‌ده ایکی کون قادار ، تپی ، بورا ، نه‌اولسه محققبك اوغلنه ایدنورلر ، بردفعه بونمارشه‌ده ، بردفعه پازار آلمانده ، بر دفعه‌ده اولبونده تصادف ایدوب اوزاقدن بر کوز باقیشی ویا تبسمله سلاملاشیورلردی . نهایت بوکافی کلمه‌مکه باشلامشدی . بن دائما :

— قوزوم کوچوك خانمجغم ، بوایشك صوکی کلمز ، سز دها قیزسکز ، رجائی بكده بکار ، نیچون أولنمك جهتنی دوشونمیورسیکز ؟

دییه صورویوردم . شادیه خانم بوکا جوابا :

— أولنمکمی ، دییوردی ، ایکیمزده اونی دوشونه‌جك قادار کری فکرلی دکلز . بز بویله حسلرك اوزه‌رنده‌یز ، حیاتی باشقه درلو کورورز ، سن آکلایامازسك !

هدیه‌لر ، یادکارلر آلوب ویرمکده باشلامشلردی . أش‌برر بیله‌زیك یاپدیردیلر ، ئورمه آلتون تلدن ساده ، فقط ظریف برشی ؛ ایچنه صارماشیق یاپراغی حك ایتدیروب آلتنه‌ده فرانسزجه : « صارماشدیغم یرده ئولودم » عباره‌سنی یازدیردیلر . رجائی ارکك اولدیغی حالده بونی هرکون قولنده طاشییوردی ؛

شادیه‌ایسه، قابل‌اولسه، براوجی‌ده دریسنك‌ایچندن کچیرنه‌جك، قاننه، جاننه صوقه‌جقدی .

شباط ایچنده ایلیق ، آیدینلق بر کوندی ؛ بیه‌ر لوتینك رومانلرندن ئوزه‌نمه بر مراقله ابوبده کزینمکه قرار ویردیلر؛ بزی آرابه تربه‌نك قاپیسنده بیراقاجق ، بکله‌جکدی ؛ اوراده رجائی بکله بولوشه‌جق ؛ قبر زیارتنه کلمش کبی یوقوشلره آغیر آغیر طیرمانه‌رق یوقاریده‌تنها بر برده‌اوطوروب‌قونوشه‌جقدق. هپ قویو رنك کیندك . حتی رجائی بك‌ده‌سیم سیاه بر بالطویه بورونمشدی . اوراثرك یاری‌ده عجمیدسیدك ؛ ینه برکت بکا ... خانم افندی ایله برقاچ دفعه‌لر عائله مزارلغنی زیارته کلمشدك‌ده یوللر خاطرمده قالمشدی. دها کوچوککمده‌ده . بهار زمانی، ایوب صیرتنده‌کی او مشهور فولیا تارلالرینی کزمکه کیدردك، محله قاریلرینك بوتون قیش صاییقلادقلری بوسیران نه‌عادی ، نه‌ذوقسز شیدی..راستیقلانیر،دوز کونله‌نیر،یوللره‌دوکولوردك؛ اکثریا یمکلرده حاضرلار، آل سپتلری ، بوخچه‌لر وصو صراحیلریله یاری کوج یاپاردق . کاغدخانه‌یه وخاصکویه قارشی تارلالره اوبك اوبك اوطورور ، لاف ایدر ، یمك ییر ، اوکمزدن کچن کاغخان بکلرینه کوز سوزه‌ردك . کوچوك قلم افندیلریله بویوك قوناق سایسلرندن عبارت‌اولان‌ارکاك‌سیرجیلر بالطبع اورایه بهار اولدیغی ، فولیالر آچدیغی ایچون کلزلردی؛ چاپقینلق ایدرلردی؛ بویله، اوزاقدن،بیق بوکمك،قاش‌اوینا‌تمق، سوز آتمقله نه‌ذوق دویارلردی؛ بونی بز او زمان ، کوچوك

اولدیغمزدن بلك آكلامازدق ؛ فقط نه‌قدر هوس ایدر ، عینی شیلری یاپمق ایچون ناصل آرزولر دویاردق...

ایشته ، شیمدی ، عینی یوقوشلری طیرمانیرکن بن بونلری خاطرلایوردم ؛ اونلر اوکده ، یان یانه یورویورلر ، آراصیرا . دورارق شورایی ، بورایی بر برلرینه کوستروب فرانسزجه کلمه‌لرله تقدیرانده بولونیورلردی. نهایت یورولدق . قاووقلی بر مزار طاشنك کنارینه اوطوردق؛ صوکرا ینه عینی یوللردن، بیك مشکلاتله دونوب چارشی‌یه یقین رجائی بکدن آریلدق . صانکه بو بولوشمانن نه‌جیقمشدی ؟ بن ، عودتده ، عادتا صومورتغان دوردم ... شادیه خانم ایسه ممنوندی ؛ اوقادار ممنوندی که هفته‌یه‌ینه تکرار ایتدی؛ بر سفرده‌قاپالیجه بر هواده، قاضی کوینه کیتدك ، فنر باغچه‌ده بولوشدق ، دها صوکرالری یدی‌قله‌ده بردادی اوی چیقدی ، بردفعه‌سنده‌ده ترنله‌فلوریایه کیدلدی... دیرکن ایش دویولدی. استانبول ایچنده بردیدی قودیدر باشلادی. آرتق بزی یالکزجه دیشاری‌یه بیراقمیورلر، نظارت آلتنده طوتیورلردی . شادیه خانم ده‌لیلکلر یاپمغه قالقیشدی ، قاچمق ایسته‌دی ؛ اوکنی آلدیلر. اوداسنه‌قاپاندی، آیلرجه دنیادن‌الینی‌اتکنی چکدی،منزوی‌یاشادی. نه کیینیوردی، نه‌یازیوردی.. یاز موسمی‌ده اویله، اعتکافده‌کچیردی. صوکرا یکی برماجرا باشلادی ، بونی برباشقه‌سی‌تعقیب ایتدی..اوآرالق مشروطیتده اعلان اولدی ؛ برآز کچدی ، پاشا ئولدی ؛ عائله باغی که‌وشه‌دی ؛ شادیه خانم‌ده ایلك فرصتده آوروپایه کیتدی؛ اوراده نه‌یاپدی ، ناصل یاشادی ؟ روایتلر مختلفدی ؛

شوراسی محققدی‌که پاراسی بیتیرمشدی . استانبوله عودتنده شیشلیده برآپارتمانه طاشیندی؛ مناسبتلی، مناسبتسز مسافرلرله، یابانجیلرله دوشدی، قالقدی؛ دهاصو کرالری برمبعوثله‌اولندی، آلتی آیده بوشاندی. برضابطه واردی؛ اونکله‌ده کچینه‌مه‌دی؛ دوشدی، دوشدی، نهایت کوردیکم، سویله‌دیکم حاله کلدی.

زواللی شادیه ! ..

یکی دور سیمالری

آقشامه طوپلاشان مسافرلر آراسنده سرگذشتلرینه واقف اولدیغم اوچ، درت یکی دور سیماسنی چارچابوق، بر رصولوقده آکلاته جغم .

ایشته بری :

اولجه صاریقلیدی، پاراسزدی ؛ انسانه ماصاللرده کی عقللی کل اوغلانلری خاطرلاتان بوك چهره‌لی، فقط ذکی گوزلو، یردن یاپمه، باسیق باجاق بر وجود ... نه آناطوللی‌یه بکزر، نه روم ایلیلی‌یه ؛ غالبا هر ایکی طوپراقدن قاریشمیشی وار ؛ بعضاً چکه اوزاته، یایوان یایوان قونوشور، بعضاً قسطمونیدن یکی گلمش بر آشچی چیراغی کبی کلمه‌لری یوته یوته لاقیردی ایدر ؛ صاریقلی ایکن چین گوز محله اماملرینه بکزردی، فسلیلیکی آیاق قاوافی یهودی صرافلری آکدیرییور . استانبولك مشهور بر سیماسیدر . آلنه، بر، ایکی مهم دعواده خیلی پارا کچدکدن صوکرا کندیسنی هوای وهوسه قاپدیرمش، آدلی صانلی یامان

برقادینه طوتوله‌رق دلی ، دیوانه اولمشدی . زنکینلکی خلقك آغزینه دوشونجه‌ده‌رحال یازیخانه‌سنه برطاقم آداملر توشوشمش، اونی ذوقه ، اکلنجه‌یه‌سوروکله‌مشدی . حاریغنك امکان ویردیکی قدار خصوصی وعمومی اکلنجه‌لردن کری قالمیوردی . برکون اوکا آرابه ایله کچن برقادین کوستردیلر :

— ناصل ؟ دیدیلر .

مسعود افندی شاشالادی ؛ قفاسنك ایچنده خیالی قوروب قوزوب‌ده حالاجانلیسنه‌تصادف ایده‌مه‌دیکی وجود ایشته‌اوایدی؛ اویله‌سنی ایستر ، اویله‌سنی آرار ، اویله‌سی اوغورنده اسرافلر یاپمغه جان آتاردی . « پارام ناصل اولسه کیدییور ... باری کوکلمك ایسته‌دیکی کیسنه صرف ایتسه‌م! » دیردی . « کیمدر؟» دییه صوردی . « ایری کوزل عایشه‌نك قیزقرده‌شی . » دیدیلر « یا ؟ » دیدی خبر کوندردی .. فقط نه طالعسزلك ! قادین ایکی آی اول اولنمش ، شیمدی دنیان النی اتکنی چکمشدی ؛ صوقولمغه امکان یوقدی ، قاری ، قوجه اطرافه کوز یومشلر، کندی عالملرنده ، مسعود یاشییورلردی .

نه‌یاپه‌جقدی ؟

برفعالیتدر باشلادی ؛ مملکتده ایشکذارلقلریله نام‌قازانمش نه‌قادار معروف واسطه‌لر وارسه باش وورولدی . مبذول پارالر آداندی ، هدیه‌لر وعد اولوندی . نهایت برکون ، غایت کیزلی ، غایت قاپالی صورتده فنر باغچه‌ده ، شویله آیاقده ، ایکی دقیقه قادار کوروشوله بیلمه‌سی تأمینه‌آلیندی . مسعود افندی تلاش ایچنده‌یدی . یبقاندی ، تراشلر اولدی ، لاوانطه‌لر

سوروندی ، زومرود یوزوکنی پارلاتدی ، ایجی بویون باغی ایکنه‌سنی طاقدی . صاریغنی یکبله‌دی ... وقتندن اول کیدوب بکله‌دی . قادین برآز کچ کلدی ، آرابه‌دن بیلک خلجـانله ، آرقه‌سنه ، یاننه ثورکه ثورکه باقه‌رق ایندی . ایلک سوزی بواولدی :

— بك چوق قیصقانجدرده، کوروویرر دییه قورقومدن ئوله‌جکم افندم .. خاطریکز ایچون ، برده سزی شو نتیجه‌سز هوسدن واز کچیرمك ایچون تهلکه‌یی کوزه آلدم ، کلدم !

مسعود افندی یکی بایغینلقدن آییلمش، یاخود یکی بایلمغه باشلا-مش کبی صولغون، صاری، سرسمدی. قادین ایضاح ایتدی: امکان یوقدی، حیات عمومیه‌دن بسبتون چکیلمشدی. اصرار ایده‌جك اولورسه زوجنه مسئله‌یی آچمغه مجبور اولاجقدی ؛ نیچون شو سعادتلرینه بر ضربه وورمغه چالیشیورلر ، کناهکاری توبه واستغفاردن واز کچیرتمکه اوغراشییورلردی ؟ بو کندیلرینه یاقیشیرمیدی ؟ زواللی قادینجغز آغلامق اوزره ایدی؛ کوزلری دولو دولو اولمشدی. بو حال اوکانه‌قدرده یاقیشمشدی. مسعود افندی طلاقته کلدی ؛ اونك مقصدی فنا آکلاشیلمشدی ، کندیسنه مشروع بر مناسبت تکلیف ایدییوردی ؛ اونسز یاشایامیه‌جقدی وسودیکنك سعادتنی تأمین ایچون جانی ، مالنی تماماً فدایه حاضردی . بونك اوزرینه قادین برآز سکون بولدی ، ساعتنه باقدی :

— آه ، دیدی ، نه‌قادار کجیکمشم .. بشقه برکون ، قابل اولورسه ، بن سزه خبر کوندریر ، راندهوو ویریرم .

۸

خوجابی یول اوزرنده لا. و أبكم بیراقوب قاچدی، كیتدی! بر هفته كچدی ، اون بش كون كچدی ، خبر یوق . . تكرار واسطه لر ، تكرار فداكارلقلر ، نهایت بیك مشكلاتله ایكنجی ملاقات زمینی حاضرلاندی . بو ، بر آز دها اوزون سوردی، قادین قوجه سندن آیریلمغه راضیدی، فقط بافالم او بیراقمق ایسته یه جكمی ؟ بو جهت ناصل حل اولونه جق ؟ مسعود افندی اوغراشدی ، دیدیشدی، چیرپندی؛ نتیجه ده قادینك قوجاسیله بر پازارلق قاپیسی آچدیرا بیلدی .

او آدام دییوردی كه :

— لاف دكل ، بن ایری كوزلی عایشه نك قیز قرده شینی تام بش آی بسله دم ، بش آی كیدیروب قوشاتدم ، بش آی چله سنی چكدم ، بلاسنه قاتلاندم ؛ قولای قولای بیراقیرمیم ! بوتون ضرر وزیانمی ایسترم ، هم مادی هم معنوی تضمینات ؛ آكلاشیلدیمی ؟

مسعود افندینك آداملری چه كینه چه كینه صوردیلر :

— نه ایسترسك ؟

او بری وقور بر طورله ، آغیر آغیر هجاله دی :

— اوچ بیك یدی یوز اللی لیرا . . .

بو پازارلغك یاپیلدیغی زمانده لیرانك قیمتی واردی، زیتون دانه سنی یوزیكرمی غروشه آلمازدق . مذاكره بالطبع، انقطاعه اوغرادی . حریف :

— سز بیلیرسیكز ، دیدی ، بنده قالسین ؛ البته بشقه بر مشتری چیقار !

ذواللى مسعود افندى بوأوليلكك جديتنه ايناناملردندى؛ بيلميوردى كه قوپاريله‌حق اولان شو اوچ بيك يدى يوز اللى ليرانك بويوك برقسمى يكى منكوحه‌سنك حصه‌سيدى ، اوكا دوشه‌جكدى... برآزدهاچه‌كيشديرديلر، اوچ يكاينديرديلر. بازارلق اويدى ؛ بر كون يكى زوج طرفى اسكى زوجه بر « چك » كوتوردى ، صاغ اليله اونى ويردى ؛ صول اليله بوش كاغدينى آلدى .

أوله‌نديلر .

قادين ايلك ايكى آى أودن چيقمادى؛ فقط ترزيلر،قويومجيلر قافله‌سنك آردى آراسى كسيلميوردى . آتلر، آرابه‌لر، دبدبه، دارات، هپسى يرنده‌ايدى اوچونجى آى خانمك اوكله يمكلرنده بعضاً اوده بولونماديغى اولويوردى.دردنجى آى كيجه غيبوبتلرى ده عادت اولمشدى. آلتنجيسنده آرتق « ايرى كوزلى عايشه‌نك قيز قرده‌شى » جانك ديله‌ديكى كبى كزييور ، توروبور ، قوجاسنه برونك اوجنى بيله كوسترميوردى. آيريلديلر. مهر مؤجل اوله‌رق تام ايكى بيك ليراده اوسته ويريلدى .

مسعود افندى ، شيمدى ، بر ايتاليان آقتريسله ياشايور ، پانغالتيده اوطورويور. صارينى، يكى مناسبتى‌اوزرينه، چيقارمغه مجبور اولمشدى بو ، دينده عكسى كبى : « ايلله نكاه ، يوقسه بيراقير كيده‌رم ! » ديپورمش ... غالبا أوله‌نه‌جكلر ! ينه عينى ماجرا ...

بر باشقه‌سى :

حربك اعلانندن اول املاك دلاللغی ایدرمش .. طالع هیچ یوزینه کولمه‌مش ، قرق یاشنه قادار یاقاسی سفالتدن ، مصیبتدن قورتولامامش . ایریلی اوفاقلی چوجوقلر؛ بالدیزلر، قائن برادرلر، بویوك آنالر ، زواللینك باشنده یکرمی کیشی . هپسنی بسله‌مکه چاپالار، آرقه‌سنده یازین بر صوف چاکت، قیشین هاوی دوکوك بر پالطو غلطه خانلرینی دونر دولاشیر ، ایش آرارمش ... دیرکن محاربه باشلامش. بر ظانیدینی ارمنی صراف دیمش که :

— علی بك ، ایکی اوچ یوز لیراك وارسه سکا بر ایش اوکره‌ته‌یم !

علی بك اوموزینی سیلکمش :

— متالکه قورشون آتیورم آرتین آغا ، دیمش ، بنده لیرا نه کزر ...

او بری اصرارایتمش: «سوکره ألیمی اوپه‌جکسك، بکا دعا ایده‌جکسك... هله ایکی یوز آلتون بولده کل، أییلکنی کوردم. بر خدمت ایده‌یم! » دیمش. علی بك ایلك أرمنی پاطیردیسنده آرتین آغایی یاننه آلوب أو بنه صاقلامش ، جانی قورتارمش اولدیغندن دائما صرافدن اوفاق تفك یاردیملر کورورمش . ایکییوز لیرا بو ... نره‌دن بولاجق ؟ هان قاریسنك کوپه‌لرینی، کندی ساعت قوردونی، آنتیقه بر صو طاقمی، ایکی شمندوفر تحویلنی ألدن چیقارمش ، اوتوز لیرا قادارده بر یردن بورج آلمش، فقط ینه دولدرامامش ...

— آمان آرتین آغا دیمش. تماملایامادم !

اوبری دیکله‌مه‌مش :

— بول ، کثیر؛ بره بیك قازانج !

زواللی علی بك صاغه قوشمش ، صوله قوشمش ، نهایت اوداسنك خالیسنی بیله اوقوتمش ...

— آل ، دیمش ، ایشته تام ایکی یوز صاری آلتون !

آرتین آغا بر قوجه « آفرین! » چکمش؛ پارالری درجیب ایتمش ... آرادن برآی کچمش ؛ علی بك دکانه اوغرایوب صورمش ؛ صراف :

— لیرا چیفته‌له‌شدی !

دیمش ؛ ایکی آی کچمش ؛

— لیرا اوچله‌شدی .

جوابنی آلمش ؛ آلتنجی آیده آرتین آغا دیمش که :

— ایسترسه‌ك سکز یوز لیرا ویره‌یم ، حسابی کسه‌لم !

علی بك حیران ، فقط متالکسز ؛ حسابك کسیلمسنه راضی اولمامش ؛ یوز لیرا اودونج آلمش ، بکله‌مش ...

برکون آرتین آغا احمد بکك اوکنه دوشدی بانقه‌لردن برینك ارضیه‌سنه موقدی. قاپالی درت صندوق کوستردی :

— ایشته ، دیدی . مال بو ؛ نه قوقار ، نه آقار ؛ نه یاصلانیر ، نه بایاتلار ... دها دورسونمی ؟

علی بك :

— دورسون باقالم ...

دیدی. بر بچوق سنه‌ده ایکی یوز لیرا تام یکرمی بیك لیرا دوغورمشدی . نهایت قرق بیك لیرایه‌ده چیقدی ؛ آرتق

صاتدیلر ایشته بو معامله‌دن دولایی علی بکه « قالای علی بك » نامی طاقیلدی زیرا ماغه ارضیه‌سنده دوران مال قالایدن باشقه بر شی دکلدی. هم کیدی طـالع وهم کیدی حرب: قالای آلتوندن بهالی‌به‌ده صـاتیلرمش... آرتین آغا اوقه‌سی اوتوز ایکی غروشدن آلمش، ایکی بیك سکز یوز اللی غروشدن صاتمشدی. بوسایه‌ده کورولتوسز، شاماطاسز بر معامله مایه‌سنده علی بك زنکینله‌نمش، صراف ایله اور ناقلغه باشلایوب عسکری متعهدلر آراسنه قاتیلمشدی. اوکا بر مراق کلمشدی:

شونی، بونی أولندیرمك.. اولا قیزلرینی، بالدیزلرینی، اقربالرینی بر بر آرقانه‌سنه قاجابه ویردی بر بر آرقاسنه دوکونلر یاپدی؛ صوکره یاننده کیلره، خدمتنده کیلره کچدی. اوشاغندن یاریجیلرینه، خدمتجیلرندن مربیه‌لرینه قادار أولندیردی. بو خصوصده حسابسز، کتابسز بول پاره صرف ایدییوردی. صوکرا آرقداشلرینه باشلادی. هر کسی ازواجه تشویق ایدر، هرکسه قیز ویا قوجا بولوردی ایلك طانیشدیغی آداملره درحال أولی اولوب اولمادقلرینی صورار، بکار اولدیغنی آکلارسه چشید چشید قیزلر صـایار، مدحیه‌لر یاپار، هر ایشی، هر ذوقی بیراقوب بو مسئله‌نك آردنده کونلرجه قوشـاردی. بر زمان دلاللغنی ایتدیکی بتالری شیمدی آلیجی صفتیله کزدکی یاننده کیلره دائما:

— أو آلمالی، عائله تشـکیل ایتمه‌لی، صوکراسی ناصل اولسه کلیر...

دیردی. بونی، ساده، بابایانی بر آدامدی.

بر اوجونجی :

ژاندرمه ضابطی ایمش. بیقلری دیلك کی شیمدی قیرپدیرمش. جیزمه‌یه، قیلیجه توبه‌لی، فقط اوزرنده حالا اوسرت، قاباطور یاق ... بر زمانلر روم ایلیده اشقیا پیشنده چکمدیکی صیقنتی قالمامش؛ داغلرده یاتمش؛ آج قالمش؛ وورولمش؛ آرقه‌سنده ایپلکلری بیاضـلانمش بر اسکی قاپوط، بالقانلردن بالقانلره سورت آللهم سورت. نهـایت صیتمالرله، باصـورلرله، صاریلقلرله خراب اولان وجودنده بر صیقیملق جای قالمش.. تام اوصیراده مشروطیت پاطلامش داغده کیلره کون دوغمش. اوتوز بر مارتده استانبوله عونه‌سیله شانلی شرفلی کیره‌رك هر ده‌لیکه بروتنی صوقمش؛ ییلدیز یغماسنه قاریشمش، حبنی دولدورمش؛ اسکی پاشالری تورکوتمش، صویمش؛ حبسخانه ـ لردکی موقوفلره بیله طوقات وورمش، آصلانلری برر برر کیتمش، کورمش؛ صاغه امر ویرمش؛ صوله آت قوشدورمش، شوکاطبانجه چکمش، بوکادایاق آتمش، خلاصه ایتمدیکی رذالت قالمامش : کریم بك تشاغی کریم بك یوقاری ... آك خفیف سوزی : « شیمدی قافاکی، کوزیکی یارارم ... » اك اهون آزاری : « یاقالانجه ایپه‌چکرم ... » اك طاتلی التفاتی : « بری قاطر ! » .. وارسه حریت، یوقسه حریت، حریت دیرکن « ر » حرفنی اللی کره چارپیور، تونددورویور؛ ایچوب ایچوب، دووب سوکوب « یاشاسین حریت! » دییه نعره‌یی باصدیمی جاملر صارصیلیور... جمعیتده باش اعضا، باش قهرمان؛ باش فدائی؛ کوکسنده یاورقوردونلری؛ باب عالیدن حربیه‌یه، حربیه‌دن

باب عالی‌یه بر کلوب کیدیشی دنیـاپی ئورکوتویور ... دیرکن مبعوث ، صوکرا تجار؛ حربیه نظارتی متعهدی‌ده ، لاف دکل؛ حربك اعلانندن اول ذاتاً ایشی یولنه کیرمش، اوندن اوته‌سی دیو آدیملریله کیدییور . هم تجـار ، هم پولتیقه‌جی .. مخالف کله‌سی آغزندن چیقارکن باشنه قان فیرلیور، کوزلری دونویور، باشقه لاف یوق :

— آصمالی !

شیمدی آلمانلری طوتدرمش :

— کوزنی سودیکم هیدنبورغ ، تپه‌له شو روسلری .

بردفعه بوجهتدن آچارسه کیمسه‌یه لقیردی نوبتی دوشمیور؛ آلمانلر آلمادیغی مملکت ، کیرمه‌دیکی قطعه ، صوك تفریبنه قادار اسیر ایتمه‌دیکی حکومت قالمیور . جاهل ، متعصب بر حریف... ایکی قدح ایچنجه همان :

ایل مالی .. سنی ناصل صارمالی؟

تورکیسنی طوتدیروب صیزنجیه قادار سویلیور . اك بویوك مراقی : قومار .. کاغدلره کفر ایده‌ایده اوچ کون اوچ کیجه هیچ قالقمامه‌جه‌سنه اوینیور ، غائب ایدییور . طبیقی داغده اشقیاتعقیب ایدرمش کبی خویرانجه‌سنه براوینایش... قازاندیغی بو ده‌لیکدن آقوب کیدییور . زنکیندر دییه اسکی‌وزرادن برینك قیزنی ویرمشلر . نازك ، اینجه ، توی کبی برقیز.. اوکا روم ایلی آغزی :

— آبه قیزیم ...

دییه التفات ایدیشی آکلاتیورلر ، تحمل ایدیلیر شی دکل...؛

لکن أوك دبدبه‌سی یرنده : اوتوموبیل، موتور، آرابه .. حالا حکومتجه اوقادار اعتبارلی که صدراعظم ایله ایکیده بر چفتلك کزمه‌لری یاپیورلر، برابرجه ساعتلرجه اوطوروب حسبحال ایدییورلر، سنلی بنلی، ایکی اوموزداش کبی کوروشویورلر. اوندن بحث ایدرکن کریم بك :

— یاماندر بزم آخرتلك !...

دییور . ایشته بویله بارکیر کبی بر آدام، بر میلیونر ...

دیکر بری :

تام آقسرای بکی ؛ برآز دها اول دنیایه کله ایمش اون ایکیلره قاریشیرمش، فقط میدان بوله‌مامش، دنیانك دار زماننده کوزینی آچمش، بویوك ایشلر کوروب نام، عنوان آلامامش؛ لکن ییجیم، جاقا، اما غایت یرنده، کسکین کاغخان بکی ... صندوقه کیرمش، پهلوانلق ایتمش، أو باصمش، آدام وورمش، حمام قاپاتمش، میخانه ییقمش... کوزل زیبك اوینار، برونك ده‌لیکنی قاپانوب یامان زورنا تقلیدی یاپار، یاناقلرینی شیشیرتوب چیفته نعره کبی أوتر ... شویله بر قادین کبی دوماتسی صویوب بیبریله، صوغانیله بر صالاته یاپیشی، بر پطلیجان دوکوشی، برقیر سیلکمه‌سی یاپیشی واردر، لطیفدر. آرقاسنده قولسز برتیره فانیلا، پانطالونی قایتمش، آیاغنده ترلکلر محله‌ده أوی کبی دولاشیر، قهوه اوکنه اوطوروب نارکیله ایچه‌رك کلن کیده‌نه لاف آتار، تعریض ایدر. طابانجه مراقلیسیدر. خلق اوکا باش ووروب سلاحلرینی کوستررلر، فکرینی صورارلر!

دها اوزاقدن رووه‌لوه‌رلرك جنسنی طانیر. اسمنی تعیین ایدر :

— سمیت وه‌نسون تقلیدی ، ایشه یاراماز !

یاخود :

— خالص ناغانت، کوردوکمی مالی! برمحله‌یه قارشی قویار! کی تنقیدلرله خلقی ارشـاد ایدر . فقط کندیسی یالکز براوسترا طاشیر ، بشقه سلاح قوللانماز :

— بکا یه‌تیشیر ، دیر ، اك صاغلامی بودر !

لطفی پهلوان ، عینی زمانده کومرو کده‌ده کاتبدی ؛ اسکی دورده هیچ اوفراماز مش، صوڭرا کنده‌دوامه باشلامش، ترقی ایتمش، مدیرلکه قادار چیقمش .. زیرا قوجه مصطفی پاشاده جمعیتك ممثلی ، جانی، مدافعی اودر . اوفاق تفنك کارلرده کوسترمشلر ، بوستانلردن برینی یوق بدلنه اڭقافدن عهده‌سنه کچیرتمشلر ، چیفته قهوه‌لر مستأجرینی تهدید ایده‌رك قاچیرمشلر، یرینه بونی کتیرمشلر . انتخابات زمانی فعالیته کچر ، مفرزه‌لر، چته‌لر تشکیل ایدر ، معیتنده صوپالی ، قامالی قرق ، اللی آدام واردر ، بونلری صاغه، صوله صالدیرر، اطرافه دهشت ویرر؛ ایشنی کورور . آق کوزلرینی ده‌ویره‌رك مخالفلره خائن خائن بر باقیشنی سـویلرلر ، نویلر ئوررتیرمش . مخالف غزته‌لر نه حدینه قهوه‌لره کیرسـین ، موزعلر آدینی چاغیرسین ! لطفی پهلوان کورور ویاایشیدیرسه انسانی محو ایدر. ایشته بو حریف شیددی حرب زنکینیدر .

آنقره‌دن تفنك طوپلاتمش ، طرزونه ، صـامسونه قایق ایشله‌تمش ، جانی نه بایمق ایسته‌دیسه ، هانکی ایشه کیردیسه

معاونت کورمش ، موفق اولمش... آدانك اوتللری ، بروسه نك قاپلیجه لری ، خلیجك ماوونه لری هپ اُلنده در. قادین، قومار، ایچکی، اسرار ، خلاصه بلکه نه ذوق ، نه ابتلا ، نه رذالت ، وارسه اونده موجوددر ، بربر اُوستنه اُولنمش، اوچ اُو اداره ایدییور ، برقاچ ده قاپاتمه بسلییور. بونلردن آرته قالان وقتده ده شیشلینك اُولرینی قاپی کزییور... شیمدی پولتیقه ایله هیچ مشغول دکلدر ؛ کندیسنی صفایه ویرمش ، کارلرینك اوزرینه یان کلمش، یاقمش نارکیله سنی، کیفنده ..

نه دن بحث اولسه :

— بکا نه به !...

دییه هایقیریر، انکلتره دن، یاخود آلمانیادن، صدراعظمدن، یاخودسرعسکردن ، خلاصه هانکی دولتدن، هانکی دولتلیلردن لاقیردی آچیلسه :

— طوپنك جانه ...

دییه کفر ایدر . اوکا ساده قادیندن ، قوماردن، ایچکیدن بحث ایتمه لیدر ؛ آرتق کارده قالمشدر ؛ ایشلرینی کندی حالنه براقمش ، ذوق پیشنده دولاشییور ؛ دنیـا اوموروندە دکل ، وارسه قادین ، یوقسه قادین .. کیتمش آلمانیایی ، آووستریایی آیلرجه بومقصد اوغورنده کزمش ؛ کونده یوزلیرا ، ایکی یوز لیرا اوچ یوز لیرا صرف ایتمش ، ینه قانمامش؛ فقط مملکتنه ده مربوط :

— استانبول باشـقه یاهو ! اورادە کبروب قالاجغم دییه قورقدم ، مزاریمی بو طوپراقده ایسترم !..

دییور . کیدیشنه باقیلیرسه بر قاچ سنه‌ده فلوس احمره محتاج قاله‌جق، ینه قوجه مصطفی پاشایه چکیلوب طابان ایسطه‌ماطورلنی یاپه‌جق ... کلخان بکنك بری !

بر باشقه‌سی :

دها یکرمی آلتی یاشنده یا وار، یا یوق؛ شیماریق ، یوزسز، تحمل ایدیلمز بر اوغلان ... محاربه‌نك باشلانغیجنده الکتریك شرکتنده تحصیلدارمش ، عارسزلغندن دنیا یاقا سیلکمش ، شکایت شکایت اوستنه، قوو‌ولمق اوزره‌ایمش، لوازماته چاتمش .. اویله لاابالی بر طبیعتی وارکه درحال ، ایلك کوردیکی آدامله سنلی بنلی اولویور ، اوموزینه وورەرق ، صیرتنی اوقشایه‌رق، باجاغنی دورته‌رك اویله تربیه‌سزجه قونوشـویور ... هر بحثدن آچییور ، مردار مردار لافلر ایدییور . بش سنه‌لك عمرینك یاریسندن فضله‌سنی برلینده کچیرمش؛ آراصیرا استانبوله اوغرایور و هرطرفه حقارت صاوورویور، صوکره‌سوکویور ، صاییور، ترنه بینوب کیدییور. اما جیبلری توصیه‌دولو، فخری ملازم، رسمی متعهد ، ایجـابنده خارجیه مأموری ... بوتون وکلا ، وزرا ، ارکان‌رجال ایله یوز کوز اولمش ؛ قاپیلرینی وورمه‌دن، قارتنی کوندرمه‌دن ، خدمه‌یه آلدیرمادن اودالرینه کیرییور ، وقتلی‌وقتسز اولرینه کیدییور، اویقودن‌اویاندیرییور، یاتاقلرینك اوزرینه اوطوروب قونوشویور، فرنك‌واری حیاته دوشکون؛ یاننده دائما بر قاچ مهندس بوزونتوسی ، بایاغی یوزلو ، فقط شاپقه‌لی حریف ، اوتوموبیل ایله اسـتانبولی ویزیلد ویزیلد

دولاشییور ، آلمان سوسیەلرینە کیروب چیقییور ، جنرال بیلمم کیمك قیزی یانندە چارشی یی کزییور ، مدیر عمومی بیلمم نەنك مادامەسیلە ایوبە کیدییور ، یالکز اونلرلە دوشوب قالقییور . ترامواية بیلتجی اولەجق قدر اهلیتی یوق ؛ اویلە جاهل ، اویلە عادی ، اویلە چرکیف بر حریف کە انسان قالقوب آیاغنك آلتنە آلمق ، باشنی ، کوزینی یارمق ایستیور ؛ ئولومی جهانە نعمت .. . ایری ، سەیرەك ، قورقونچ دیشلرینی کوسترەرك متمادیاً بر کولوشی ، بر کورولتولی قونوشوشی وار ، قارشیسندەکنك یورەکنە بایغینلقلر چوکدورویور . بر آرالق بنم یانمە یاقلاشدی :

— خانم افندی ، دیدی ، آلمانیایە کیتدیکزمی ؟

— أوت ، دیدم ، قاشلریمی چاتدم . همان قنبەیە اوطوردی ، کویا ظریف ، حرمتکار اولان بر طورلە طوتدی بکا برلبنی تصویرە ، خاطراتمی احیایە قالقیشدی . نە صاچمەلر سویلیوردی ، نە عقلسز آدامدی بو ... هیچ یوزویرمەدم ؛ صوکرە کیتمش کانی یە بنی صورمش حقمدە ایضاحات آلمش اوچ کون کچمەدی ، سوقاقدە راست کلدم ، همان قوشدی :

— ناصل ، کانی نەعالمدە ؟ دیدی . چوق سلام سویلەییك ، بو اقشام کیدییورم ... [بر آز دوردی] ایسترسەکز برابر کیدەلم جانم ، خوش وقت کچیریرز . بر عالم یاپارز !

تربیەسز !...

صوکنجیسی :

هدایت بك ... حربدن اول طالع کندیسنە غایت غریب

بر طرزده کولومسه‌مش ، رفاهه ، ثروته قونمش ، دنیایی قیسقاندیرمش بر کنج ! باقیکز ناصل : اسکی دورده وشدیه‌سنی بیله اکمال ایتمه‌دن هانی قلملره چراغ ایدیلن دوائر ارکانی مخدوملری واردی ، مدیر ویا ممیز بك کیدر ، مکتوبجینك ویا محاسبه‌جینك اتکنی اوپر ، اوده ناظر پاشایه سویلر ، بر مذاکره یاپیلیر ، موجبنجه‌سی چکیلیر ، اولدی بیتدی ، بر حقه ، بر قلم ، بر سندالیه وماصادن برینك کنارنده شویله داراجق بر یر ... اوندن صوکراسی کل ، کیت ! ایشته هدایت بك عموجه‌سنك خاطری ایچون بو منوال اوزره قلمه قید ایدیلمش و دوامه باشلامشدی ؛ یاشی دها اون سکزی بولمامشدی . اما ایریجه کمیکلی ، کوستریشلی ، کوزلجه بر کنجدی ؛ کوزی بویوکلکده ، تمیز کبینمکده ، میراث یدیلکده ایدی ؛ باباسنك حالی ، وقتیله بك فنا دکلدی ؛ تك آتلی بر آرابه‌لری واردی ، هدایت بك پازار ، جمعه کونلری اوکا بینر ، قلندره دوغرو صاری یردن بر کزینتی یاپاردی . زواللینك تمیزجه بر قات البسه‌سندن ، بر یکیجه فوطیننندن ، باشی کوموش بر تك باستونندن باشقه خلق ایچنه چیقه‌جق بر قیافتی یوقدی اما ینه نه‌دنسه دائما باشقه‌طاقم کیینمش کبی کورونور ، کوزی آووتوردی . بو سیرانلر اثناسنده دها اون آلتیسنی بولمامش بر پاشا قیزینه بر مدت عاشقلق ایتدی ، صوکی کله‌دی ، بر ایتالیان مادامك پیشنده دولاشدی ؛ نومید اولدی . صاغه دوندی ، صوله باقدی ، سکسان سرکذشته آتیلدی ، ألی بوش چیقدی ، پاراسز ، قیافتسز وموقعسز اولوب‌ده بویله یوکسکجه ماجرالر آردنده قوشمق نه قدر

مشكلدر .. بيچاره، آرابه‌يی باباسندن آلينجه‌يه قادار بيلك خلجان چكيرير، آناسندن بر مجيديه قوپارنجيه قادار خراب اولور، بر چيفت يكی چوراب آلمق ايچون كونلرجه اقتصاده قاتلانيردی. ايشته بو وضعيتده، قلمده معاشی آنجق ايكی يوزه چيقمق شرطيله ايكی سنه ديدينديی، دوردی، نهايت بر كون، حشمتلی بر آرابه‌دن، پچه‌سی صيقی صيقی‌يه اورتولمش كوستريشلی بر قادينك كنديسيله مشغول اولوشی نظر دقتنی جلب ايتدی. صوردی:

— آ، ديديلر، مشهور تونسلی زلال پاشانك حرمی.. قوجاسی ايتاليادن آفريقادن كچركن بر فيرطينا اثناسنده بوغولمش، ميليونلرجه ثروتندن قاريسنه‌ده ايكی يوز اللی بيك فرانسز ايراسی بر حصه دوشمش؛ آلمشلق، بر قادين لكن اوقادار كوستريور، تووالته دوشكون، كنجلكه مراقلی، كوزی كنج قوجاده، اوله‌نه‌جكمش اماداها كيمسه‌يه كوكلی ياتمامش، دوشونويورمش...

هدايت بك اوهفته آرابه‌سنی شوق‌دل خانم افنديننك ياليسی اوكنده بر آز ديكله‌نديرمش، حيوانه صولوق آلديرمش... پازار كونی كذا. . قلندرده، چايرده، بندلر يولنده‌ده يارى كيزلی، يارى آچيق، فقط چوق تربيه‌لی بر تعقيب. قادين ايسه عادتا مساعد كورونويور، حتی بردفعه‌سنده پچه‌سنی آچمش، يوزينی شويله بر لحظه كوستريورمش... واللهی هيچ‌ده فنا دكل؛ بركره يوزلر حالا كنج، حالا لطيف، اورون، قيوريق، صاب صاری اوقسيژه‌ته صاچلر اورته‌سنده اعتنا ايله بويالی چهره‌ده اويله پك خراب كورولميور؛ ياقيندن بلكه بوروشوق،

یورصوق ، قصورلیدر؛ لکن اوزاقدن اوتوزلق بریوز ، اویله طراوتلی ، تازه‌دورویورا هدایت بك امیدلنمش، قلبی سرمش، بایاغی کونلرده‌ده یایان ، یالینك اوکنده دولاشمغه باشلامش ، نهایت بر کون ، آقشامه دوغرو ، بوغار ایچی کولکه‌لرله دولارکن پانجورك بری آچیلمش، شوقدل خانم افندی کورونمش، دلی ، دیوانه کبی کیجه کوندوز قاپیسنی بکله‌ین بو عاشقنه اوزون اوزون بر باقمش ...

ایشته ، بونك اوزرینه هدایت جسارتی آرتدیردی؛ خلق بویوکدره چاییرنده انکلیزلرك فودبول اوینایشنی سیر ایدرکن یان یانه تصادف ایتدیردیکی آرابه‌سندن اوصولجه‌جق ، یالکز خانم افندی‌یه سزدیره‌رك بر مکتوب آتدی . ایرتسی کونی اوکی ایلیکلی بر حرم آغاسی جواب کتیردی . ایش یولنه کیرمشدی ؛ قیشه نکاح ... هدایت هدیه‌لرك صاغناغی آلتنده شاشیرمش قالمشدی ؛ ترزیلر قره‌دی اوستنه قره‌دی آچیورلر، مغازه‌لر مشتری ایتمك ایچون تا أوینه‌قادار کلوب یالواریورلردی. البسه ، چماشیر ، پارا دولو برطاقم صندقلر، سپتلر ، چکمجه‌لر طاشینیوردی . نهایت ایلك بهاره أولندیلر . هدایتك مهارتی اصل بوندن صوکرا باشلادی ؛ ذکی ، یامان اوغلانمش : قاریسنه ده ایجه‌سنه مفتون، دیزی یاننده آیریلیور، قیصقانجی قیصقانچ ! حدینه‌می خانم کزمکه چیقسین ، استانبوله اینسین ... دائما برابر ، دائما برون برونه ، یان یانه ... یالیده‌کی حرم آغالرندن بیله قیصقانیور ، برادرلرینه ، عموجه‌لرینه بیله چیقارتمیور :

— اولاماز ، شوقدجكم ، قابل دكل، زور ايله دكل آ، دايانامیورم ، كوجه كيديور ، اضطراب چكييورم ...

دييور ؛ خانم افنـدی ده ایجندن ممنون ، مسرور عادتا سوینجندن باییلمالر كچيريیور، فقط ظاهری برعشوه كوستریيور:

— خاق نه دیر آرسلانم ، سوزاولویور، بنی بيزلوآ؟!..

طرزنده یاری اعتراضـكار مقـابله ايله بكك هر امرینی اجرا ایدييور . بو مراق ایسـه — قادينه ويرديكی امنيت نسبتنده — آرتيور، مثلا قيصقانجلق جانليلردن جانسزلره كچيور؛ بويوك اندام آينه‌لرينـه تولار تورتوليور ، ده‌كيز جهتنده‌كی پنجره‌لره ، پانجورلردن باشقه قفسلرده طاقدیریليور ، فايطونلر آرابه‌لغه چكيلوب يالكز قوپه‌لر قوللانيلييور. شوق دل كوندن كونه قوجاسنه مفتون ، هدايت بك هر ساعت باشنده بر مثلی دها قاریسنه عاشق، بوبله ياشيبورلر. حال‌بوكه بو غريب ميراث يدی صمان آلتندن نه صـولر يوروتويور ، بك اوغلنده ذوقنه نه‌مكمل خدمت ايدوب برطرفدن ده‌پاراسنی نه كوزل قوللانيیور، اوقادار كه حربك اعلاننده سرمایه‌سنی اورته‌یه آتينجه بياسه‌ینی اله كچيرييور ، الك بويوك ايشلره صوقولوب ثروتی كعبه وارمياز بر درجه‌يه چيقارييور . لكن شـوق دلنه ينه مجلوب ، ينه قيصقانج ... دوشـونويوركه چوغی كيتدی آزی قالدی ؛ البته بو كون يارين ، ذاتاً شـيمدی يمشنی كچمش اولان شو قادين كوزنی يومه‌جق و اوكا كنديش ، فرح ، امثالسز بر ميدان بيراقاجق ...

عقللی ، حیله‌باز ، دیپلومات بر کنج !

ایشـته کاینك دعوتلیلری بونلردی ؛ ایچدیلر ، ییدیلر ، جوشدیلر ، آ کلاشمق ایسته‌مدیکم بیك رزالتدن صوکره صباحه یاقین هر بری بر طرفه داغیلدیلر. آه ، اسکی زمان دعوتلری .. اونه لطیف شـیدی ، بعضیلرینی خاطرلییوردم ده بر دها عینی ذوقی دویامیه‌جغم ایچون عادتا محزون اولویور ، حسرتی چکییوردم !

یکی دورك بو توره‌دی حرب زنکینلرندن باشـقه برده توره‌دی پولتیقه زنکینلری واردر ؛ طالع بکاوونلری ده بر زمانلر طانیتـیرمشدی . اونلرده کندی طرزلرنده بام باشقه آداملر ، عجائب ومناسبتسز شیلردی . بزم پاشانك بویوك مخدومی احسان بك سـیاسیات مراقلیسی اولدیغندن . مشروطیتك اعلاننـدن صوکرا سیوریلوب میدان آلان نه‌قادار یکی یه‌تیشمه کنجلر وار ایسـه قوناغه طوپلار ، ضیافتلر چکر ، اکراملر ایده‌ردی . اوطوروب قالقماسنی ، ییوب ایچمه‌سنی بیلمه‌ین او کسوزاولاد طورلی ، جولوق جوجوق مقوله‌سی بو سونه‌په رجال هر دفعه سنده براز دها کسـتاخلاشمش ، براز دها یوز بولوب شیمارمش اوله‌رق صیق صیق کلیرلر ، صباحلره قدر پولتیقه‌دن ، صلاحات واجراآتدن بحث ایدرلر ، اکثریاده دوووشه‌جك ، سوووشه‌جك قادار مناقشـه‌یی ایلری کوتوره‌رك بربرلرندن دارغین آیریلیرلردی . فقط صـوکرا چارچابوق ینه باریشـیرلر ،

چوق کچمه‌دن قول قوله دونرلر ، بحثلرینه عینی حرارتله دوام ایدرلردی . احسان بك ایچلرندن برقاچنه مفتون ایدی :

— نه طلاقت ، نه قلم ، نه ذکا !.. مملکته بویوك ایلیکاری اوله‌جق ، دولتی قورتاره‌جقلر ، ملتی اصلاح ایده‌جکلر ، وجدانلی عرفانلی ، یامان آداملر !

دییه مدح ایدر ، کزردی . حتی دور سابقه آثار ، طوتار ، اسکی پادشاهه قیزار ، نه‌دن بوپارلاق ذکالردن ، بولکه‌سز ناصیه‌لردن استفاده ایتمه‌یده حکومتی جاهللر ، خیرسزلر ، اوشاقلر اُلنده براقدی دییه آغزینه کلنی سویلردی . خوش اوزمان — اوزاقدن اوزاغه — بن‌ده بوفکرده ایدم‌یا .. لکن احسان بك پاراسز دلاللری کسیلمشدی . اونلری برر برر پیشنه طاقار ، طانیدیغی نه‌قادار اجنبی دوستلری ، کباراحبابلری وارسه طاشیر ، طانیتیردی . حتی دها ایلری‌یه واریر ، البیسه وجاشیر جهتندن پك فقیر ، پك چولسز اولان بو مستقبل دولتلیلره — ضیافت ویا دعوت اولونجه — طاقم طاقم اُوابلرندن برر قات آییریر ، کوملکندن بویون باغنه قدر کییدیرر ، قوشاتیر ، انسان ایچنه چیقیله بیله‌جك قیافته صوقار ، اویله کونده‌ریردی . آیلر کچدکجه اونلرده یاواش یاواش پارانك طادینی ، موقعلك شرفی طادمغه باشلایورلر ، برر آرقه‌سنه یوکسلوب هپ بویومك ، پارلامق شرطیله مقاملردن مقاملره کچیورلردی . آرتق زیارتلری سیره‌کلشیور ، کلدکلری زمان‌ده باش آغریسی ، یورغونلق بهانه ایدیله‌رك ایر کنجه یاتمق یولی طوتولویوردی . احسان بك ایچین ایچین کندینی ییور ، دها حرصنی ، حدتی ،

بك بللى ايتميه‌رك عليهدارلغه دوغرو آديم آديم ، ياواشـدن يورويوردى :

— غاليا ، ديپوردى ، بونلردن‌ده خير كلميه‌جك ..

صوكرا تيز پرده‌دن مخالفت ايتدى ، عادتا كوپوردى ، قودووردى :

— هاى آلچاقلر ، مقصدلرى مقام ، مسند ، منصبمش .. اسكى دوره رحمت اوقوتديلر ، آوروپايه قارشى نه شرفمز قالدى ، نه حيثيتمز ؛ كلخان بكلرى آلتى يوز سنه‌لك دولتى بر پارالق ايتديلر !...

طارزنده آغزينى آچدى ، كوزينى يومدى . نهايت ياقاسندن چكديلر ، دوام ايده‌جك اولورسه اسكى احبابلغه باقميه‌رق ، خاطر كوكل صايميه‌رق جاننى ياقه‌جقلرينى خبر ويرديلر . اوده خومورداته صوصدى .

قوناغه صيق صيق كلدكلرى صيرالرده شاديه خانمله برابر ، او خلقى اويودقدن صوكرا كيدر ، صالون قاپيسنك آردندن محبتلرينى ديكلردك . بالطبع بزى بودرجه هيجانه ، فداكارلغه سوق ايدن يالكز بو ثيقه لافى دكلدى . بر آز ده كنجلكلرينك ، اركككلكلرينك دخلى واردى . ايلله ايچلرندن بريسى ايكيمزكده بك خوشنه كيدردى . ايستردك كه هپ اوقونوشسين ، بز لذتله ديكليه‌لم ... عكسى كبى سسى بك چيقمازدى . ساده ديكلر ، ساكن دورور ، مناقشـه بك آلەولەنديمى يان اوطه‌يه كچر ، كتاب اوقوردى . دورغون بر مخلوقدى . فقط او دورغونلغك آلتنده ـ طبقى شاديه خانم كبى ـ آزغين ، حاشارى بر يوره‌كى

واردی. ایکیمزده عاشق اولمشدق. طبیعی کوچوله خانم ایشی - برمعتاد - ایلری‌یه کوتوردی. غالبا مرامنه‌ده ایردی، فقط اوصیراده بریریمزی آرتق بلکه آزکورمکه باشلادیغمزدن ماجرایه واقف اولامادم. بو کنجلك سیاسیات عالمنده‌ده شهرتی آفاقی طوتدی، خلق اوغورنده وورولدی، ووروشدی؛ قادینلرده همان اویله ... معروف اولدی، مقبول اولدی، زنکینله‌شدی. فقط آدام اولامادی، برکون ئولیویردی، اونودولدی، کیتدی.

اوبرلرندن بر چوغی‌ده مقاملرك اك یوکسكلرینه کچدیلر، سنه‌لرجه بودواق اداره ایتدیلر، اوقادار مشهور اولدیلرکه حیاتلری حقنده خلقك اوکرنمدیکی برجهت قالمادی؛ شیمدی بتم یاپاجغم أك قاپالی تعریفلر بیله اونلری طانیتابیلیر، بناءً علیه کچیورم ... نه ذوقلری ذوقه، نه احبابلقلری احبابلغه بکزه‌مین بویردن یاپمه زیبیدی پولتیقه قهرمانلرینك خویراتجه، خاشاریجه، تربیه‌سز تربیه‌سز قالقوب اوطوروشلری، بیبوب ایچیشلری بزه‌او زمان نه فنا تأثیر ایدردی ... اسکی اداره‌نك عنعنه‌لرینه هنوز باغلی برحالده ایدك؛ کوزلریمز وقارلی حرکتلره، تمکینلی معامله‌لره آلیشقیندی؛ کنجلردن چوق سکوت، آز سوز، آغیر طور بکلردك. بوبکلر قوناغه، چوق زمان آخورلرنده قالوب بردن قیره چیقاریلمش خاشاری، آزغین میدیلیلر کبی کیرمشلر، أو خلقی ئورکوتمشلردی، ایلله زواللی پاشانك آرا صیرا مسائل حاضره حقنده مداوله‌ٔ افکار ایتمك ایچون اوداسنه کیررلردی؛ فقط نه طورلرینی ده کیشدیررلردی، نه معامله‌لرینی ... باش

كوشه‌لره كچرلر ، آياق آياق اوستنه آتارلر، هپ اسكی حكومته آتوب طوتمق شرطيله وقابا قاباتعبيرلرله قافالرندن كچنی سويلرلردی. فرنكجه كلمه‌لرك مبذوليتنه باقيليرسه پاشا بو صحبتلردن هيچ برشی آكلامازدی . فقط بللی ايتمزدی ، ذاتاً هيچ قونوشماديغی ايچون كنديسنی آغير صانمش اولوردی . لكن ايچين ايچين شو كستاخانه معامله‌لردن دلگير اولديغنه شبهه يوقدی، هرحالده هيچده تماس ايتمك ايسته‌ميوردی اما احسان بك ايكيده برده باباسنی زورلويور :

— يكی طرز اداره حقنده‌كی معلوماتكزك توسعنه يارار، آرا صيرا بونلرله كوروشوب قونوشماليسيكز !

ديه‌رك احبابلرينی ساعتخانه‌يه صوقويوردی . حتی بر آرالق شاديه خانمك بويكی بكلردن بريله اولنديريلمه‌سی ايچون خيلی چاليشدی ، چابالادی ، لكن مرامنه ايرمه‌دن آراسی آچيلدی . قانلی بيچاقلی اولدی، فكرندن ـ بالطبع ـ واز كچدی .

برآز صوكرا اويوقسول آدملرك هر بری كوشكلره ، ياليلره قورولمشلر، حشمت، دبدبه، هوسنه قويولمشلردی؛ فقط پارالرينی مملكتده دكل ، ديشاريده، فرنك ايللرنده ييورلر ، بوراده ظاهراً غايت مقتصد بر حيات سوره‌ر كورونويورلردی. هيچ شبهه يوق كه بزم پاشانك اسكی دورده صرف ايتديكندن فضله‌سی جيبلرندن چيقيوردی، لكن بو مملكتك آداملرينه دكل ، پارسك، برلينك محبوبه‌لرينه قسمت اولويوردی. ياواش ياواش قوناقلر داغيليور، اوفالوب پارچه‌لانيوردی . يازيق كه

اسكی دورك اویكانه كوزللكی بو پسپایه كوكالی آدملرك ألنده محو اولوب كیتمشدی .

أوت ، ایشته یكی دور سیمالری هپ بویله شانسز ، بایاغی ، ذوق ویرمز ، قابا آداملردن عبارتدی .

اسکی دور سیالری

اسکی دور سیالری ... اونلرده باشقه بچیم عجائب شیلردی؛ فقط — دوغروسی — آز ضررلی، بابا آداملردی؛ الك خودبین، الك نفس پرستنك بیله ینه اطرافنده اولوب بیتن ایشلرله، چکیلن محنتلر وسفالتلرله بر علاقه‌سی؛ انسانی حدتلندیرمه‌ین، کوزه باتمایان، قانه دوقونمایان بر مسافدلسکی، برجاهللکی واردی. محبتلری، سیرانلری، قناعتلری هپسی کندیلرینه مخصوص، نوعی شخصلرینه منحصر، کوکلدن دوغمه، یوره‌که باغلیدی؛ ایمانلری، اعتقادلری ایچنده نه‌راحت، نه‌مستریح یاشارلر، بوکونلک آداملرینه نسبتله بر چوجوق کبی کناهسز، فتورسز عمر سوروب نه‌تمیز، نه‌مسئولیتسز وعذابسز ئولورلردی. بونلردن برچوغنك طرز حیاتنی تایاقیندن، ایچلرندن، یوره‌کلرینك کوشه‌سندن بیلیرم؛ کنجلکم اونلرك یاننده، دیزلرینك اوزرنده، کیرلی چماشیرلرینك آراسنده کچدی، قادینی، ارککنی آووجمك ایچی کبی طانیرم؛ شیمدی دوشونویورم‌ده هپسنی کوزیمك اوکنده برر عزیزه کبی باشلرنده برر نورلی هاله‌یله کچیور، بکا حرمت ویریور. الك مفسد و مزوری

بیله نظرمه بوکون ـ نسبتاً ـ یا کدامن ومبارك كورونیور . صوك زمانلرده اویله شنیع شخصلرله ، اویله حیاسز وقانلی آدملرله دوشوب قالقدم که ماضینك سیمالری بکا ، برمحبوسك چوجوقلق آرقداشلرینی ، مکتبنی دوشونوشی کبی هپ صاف ، سویملی ، قباحتسز وکناهسز بر تأثیر یاپیور . اسکی دوری بوسوزلرمله حمایه ویا مدافعه ایتمیورم ، اونده ده نه رزالتلر کوردك ، نه ماسقارالقلر سیر ایتدك ؛ فقط او بر جنایتدی ، بو بر قتال ... او بر صانصاردی ، بو بر صیرتلان ... اسکیدن تویلریمزك ئوربرديكی اولوردی ، شیمدی دیکن دیکن اولیور ؛ اسکیدن یوره کمز بولانماز دکلدی ، شیمدی ده کیز طوتمش کبی یز ، چکرلریمز سوکولدی ...

خاطریمه کلن برقاچ سیمایی دفتریمه کچیریورم ، شویله ، ایکی ، اوچ فیرچه سوروشیله ، قیصه قیصه ، کولکه سز وسوسسز آکلاته جغم .

برى :

صفوت بك ... نظارتلردن برنده مستشار . یوز لیرا آیلق آلیر وبونی اولدیغی کبی ، نه یارینی ، نه اختیارلغنی ، نه ده چوجوقلرینی دوشونمه دن صرف ایدر . سازه ، سوزه مراقلیدر ، اونده هر کیجه فصل واردر ، زمانك اك نامدار ، اك مرغوب خواننده وسازنده لری اوراده طوپلاشیرلر ، جوش وخروشه كليرلر ، مست ایدرلر ، مست اولورلردی . نه تییم ، نه قوشام ؛ نه اشیا ، نه انتظام ... بوتون ، قوناق خلقنك یکانه دوشونجه سی ،

یگانه مشغولیق مسافرلره یمك ، یاتاق ، عشرت صوفراسی...
کیجه‌ده سکز ، اون دفعه توکه‌نیر، تکرار دوزه‌لیر ، یمك
شفق آته‌جغی وقت بیتیر ، برآز صیزیلیر ، صوکرا قالقیلوب
صباح فصلی یاپیلیر، اوکله طعامی ایدیلیر و آقشامه قادار او بوندقدن
صوکره تکرار سازه باشلانیر ، تکرار جوشولوب تکرار
صیزدقدن صوکره تکرار بر کون اولکی پروغرامله ذوقه
دوام ایدیلیوردی. صفوت بك خاندان برآدامدی ، جد بجد بویله
یاشامش بر عائله‌یه منسوبدی . یاز ایسه اینجه‌جك مصر کتننددن
أنتاریسنی، تا که‌سنی کیر، آرقه‌سنه کزی قابلی پهله کورکارندن
آلیر، کوشه‌یه چکوب کمال وقار وعظمتله تسبیح چکردی. قیش
ایسه چوخه وصمور کورك کیر؛ حق دها صوئوق هوالرده
برده بونك اوزرینه دوه تویندن دوقونمش نادیده برعابا
طاقاردی. تی‌تیز ، عکسی ، مستبد خویلویدی . قارشیسنده
هرکس بویون أکمکه، صوینه کیتمکه ، کیفنه خدمت ایتمکه
مجبوردی. قاننده حالا دره بکلك زهری دولاشیور ، کندی
ایستدیکندن باشقه دورلو حرکت ایدنلری حالا یاقوب ییقمق،
آصوب کسمك آرزوسنده بولونیوردی. اونه‌دیرسه مسافرلری
تصدیق ایتمه‌لی ، آقه قارا دیرسه «های ، های !» دیمه‌لی ،
ماقاصه بچاق دیدیمی «شبهه‌سی وار، البته!» دیه هپ برآغیزدن
موافق بولمالیدی؛ یوقسه قیامتی قوپارر، هایقیرر، باغیرر، مجلسك
طادینی، طوزینی بوزاردی. اعتراض، مناقشه سومزدی .
او سویله‌مه‌لی دیکرلری جان کوکلدن دیکله‌یوب به که‌نه‌لیدی؛
یاخود اودیکلرکن دیکرلری هپ اونك به که‌نه‌جکی طرزده

سویله‌مه‌لیدی. بوجهتدن خوینه کیدلدیکی دنیاده اوندن أیی اوندن کبار ونازك آدام اوله‌مازدی . ذاتاً سوزی محبتیده یرنده‌یدی. ذوقنه دوشکون اولماسه‌یدی چوقدن والی اولور ، ناظر اولور ، پادشـاهه حلول ایدردی . فقط کوزی بویله ، مسند ومنصبده دکل، ذوقده ، صفاده‌یدی.. او ، کوشه‌سـنه کچسین، ألنه تسبیحنی آلسین ، مسـافرلر قارشیسنه دیزیلوب ساز باشلاسین ، دنیانك خزینه‌لرینه باشنی چه‌ویروب باقمازدی. « کل کیفم کل ! چالغی ، چاغناق ؛ سوز ، محبت ؛ ییمك ، ایچمك ... دها نه ایستر آغامك اوغلی ؟! » دییه‌رك آراصـیرا حالندن ممنونیت کتیریر ، سه‌وینیردی. معایده‌لره کیتمز ، سرایه اوغراماز ، ناظر پاشایه دالقاووقلق ایتمز ، دیك قافالی ، نی‌تیز خویلو کندی عالمنده سربست یاشاردی. اوکا کیمسه ایلیشمزدی. مثلا برآرالق ساز طوپلولقلری شدتله منع ایدیلمشـدی ؛ معتبر آداملردن درت کشی بر آرایه کلوب‌ده شـویله ، بر قاچ ساعت أکلنه‌میورلر ، بر فصل دیکلیه‌میورلردی؛ژورنال‌ژورنال اوستنه ، ضبطیه ناظرلری ، بشـکطاش محـافظلری، فهیملر ، صقاللیلر سرایی ولوله‌یه‌ویریورلردی. بونی‌ده اخبار ایدرلردی؛ فقط پادشاه آلدیرمازدی . حتی نهایت :

— دوقونمایك اوکا جانم ... کندی حالنده وارسـین أکلنسین !

بیله دیمشـدی. آرتق بونك اوزرینه صفوت بك ذوق و صـفانك امتیـازینی آلمش اولدی ؛ ژورنالجیلر دیللرینی کسمشلر ، قوناغنی راحت براقمشلردی .

بزه قومشو ایدیلر. ساز بعضاً پك پارلاقلاشیر، طنبوریلر،
کمنچه‌جیلر، مشاهیر اساتذه‌ده فصله داخل اولورلردی؛
او زمان قومشوخانم افندیلره خبرلر کیدر، دعوتلر یاپیلیردی.
همان قوشاردق، حرم طرفنه ایکی کنیش پاراوانه چکیلیر،
سس‌سز، صداسز ساز دیکله‌نیردی. اونلر نه تربیه‌لی، کبار
مجلسلردی... قولاغه آغیر کلن نه برکلمه ایشیدیلیر، نه کوزه
چرکین کورونه‌جك برحرکتده بولونولوردی. ایچرلر، ایچرلر،
فقط تربیه‌لرینی بوزمازلردی. کوچوك بر سرخوشلق
ومناسبتسزلك کورولمش، ایشیدیلمش شی دکلدی. آرا صیرا
پسدن بعضی «اوف»لر، «آه»لر، «الله، الله»لر
دویولوردی. ایشته اوقادار؛ ایچین ایچین جوشارلر، ایچین
ایچین یانوب طوتوشورلردی. بن بیله، اکثر او حاله کلیر،
اویله متأثر اولوردم که مندیلمی آغزیمه کوتورور، طیقانه طیقانه
آغلاردم؛ فقط کیمسه‌یه بللی ایتمزدم... او اسکی بویوك سازلر
شیمدی قابلمی یاپیلسین! دائماً استادلردن هانکیسی قالدی که...
مشروطیتدن صوکرا یووالری داغیلدی، سفالت، نسیان ایچنده
برر برر ئولوب کیتدیلر.

بیچاره صفوت بکده پریشان اولدی. تقاعده سوق ایتدیلر.
آلنه اوتوز لیرا قدر بر پارا کچیوردی. اونکله نه یاپابیلیردی؟
بر مدت أوك کیدیشنی بوزمق ایسته‌مدی. مغلوبیتنی اعتراف
ایده‌مدی، آلیشدیغندن آیریلامادی. بورج ایتدی، اشیا صاتدی،
فقط قابلمی؟ آشجیلر صاوولدی، اوشاقلر داغیلدی، مسافرلر
سیره‌کلشدی. خواننده‌لر یکی قاپیلره چاتدی؛ برده یانغین کلدی،

ایکی یوز سنه‌لك اوشنلكلی قوناغی اشیاسیله برابر ایکی ساعتده سیلدی سوپوردی، کول ایتدی. اوزمان صفوت بك چوق کدی. بر انقاض حالنه کلدی، کوچوك بر محله أوینه طاشیندی، آرتق نه کلن وار نه کیدن؛ نه ساز وار، نه سوز ... بوتون دنیا قارشیسنده شیمدی اعتراضکار و مناقشه‌جی ... آق دیدیکنه قارا دییورلر؛ ماقاص دیدیکنه بچاق! نره‌ده اویكرمی کیشیلك مسافر مجلسنه ریاست ایدن تی‌تیز بك؟ نره‌ده طنبوریلر، نره‌ده کمنجه‌جیلر، نره‌ده او درین درین «اوف»لر «آه»لر؟ أوك قارشیسنده صباحدن کیجه یاریلرینه قادار حافظ عاشرك غزللرینی، شامرانك قنطولرینی چالوب سویله‌ین قهوه‌غرامو فونی دیکله‌مکه مجبور اولان صفوت بك هردقیقه بر آزدها زمرله‌نه‌رك، قافاسنه اویمایان هر وقعه و حادثه‌دن یوره‌کنده بر یارا دها آچیله‌رق بویله کوندن کونه أزیله خیرپالانه آجیقلی بر عمرله مزاره یاقلاشییور.

زواللی آدامجغز!

دیکر بری:

ضیا بك ... کنجلکنده معلوماتلی، درایتلی، ایشکذار بر آدامتش، اجنبی لسانلرینی اوکره‌نمش، لوندره‌یی، پاریسی کورمش، فرنکلرله خیلی دوشوب قالقمش، صکره پادشاهك ناصلسه توجهنی غائب ایده‌رك فعالیتدن چکیلمش، شورای دولته اعضا اولمش. ادبیاته مراقلی، افکار جدیده‌یه پرستشکار، ألّی بشلك بر ذات ... بابادن قالمه بر قوناغك دادیلی

باجلی، قالفالی لالالی بر اسکی زمان عنعنه‌سی ایچنده یاری مدنی بر عمر سورویور. قوجامان بر کتبخانه، هوغونك، لامارتینك، موسه‌نك رسملری، کرهٔ مسطحه‌لر، آلجیدن مشاهیر ماسکه‌لری ابحافلی بر ایکی فرنك فوطوغرافی... وازولر ایچنده قورومش سازلر، صاقسیلرده قیش چیچکلری، سوس یاپراقلری، پرده‌لر یاری ایذیك عمرینی تتبع ایله، مصاحبه ایله فرنکانه کچیرییور.

حرمی اسکی زمانك تحصیلسز، فقط اصیل خانملرندن یاشلی باشلی بری؛ أوی انتظام ایله، اقتصاد ایله، کبارانه اداره ایدییور، بك افندی‌یی ترتمیز بر اعتنا ایله یاشاتییور، آوروپالیقلرینه کوز یومویور، هوپبالقلرینه آلدیرمیور؛ کندی عالمنده، حرمده آیری بر حیات سورویور.

ضیا بك غایت شیق کیینیر؛ او زمانده صقاللی، یاشلی بر آدم ایچون خوش کورولمیه‌جك قیافتلرده سوقاغه چیقوب نظر دقتی جلب ایدر. آرقه‌سنده بونژور، یاقاسنده بر کل، قولنده پاردوسو، تراشلی توالتلی، فس کیمش بر قونسلوس کبی فرنکجه قونوشه قونوشه کنج آداملرله واپورده، ترنده کیدوب کلیرکن عالم حیرتله اوکا باقار، فقط حرمتده ایدر. آدی عالمه، فاضله چیقمشدر. بر چوقلری اویله کوشهٔ انزواده قالیشنه حدت ایدرلر، حکومت استفاده ایده‌جك کیمسه‌لری بیراقیورده بر طاقم جهله‌یی قوللانیور دییه سویله‌نیرلر؛ مع مافیه یانه‌ده بك یاقلاشه‌مازلر، پادشاهلك توجهندن اوزاق قالیشی خلقی اورکوتور. یردن سلام ویروب کچرلر. او، بونلره لاقیددر، ذاتاً آوروپا کاری معلومات وتربیه‌سی اولمایانلرله

گچینه‌مز. مع‌الاسف کندی باشنده مدنی احبابلری‌ده یوقدر. بالمجبوریه کنجلر، یکی یه‌تیشمه‌لرله بولوشور. اونلری اطرافنه طوپلایوب ادبی، فلسفی مباحثه‌لرله کوکلنی آووتور. حیاتده بر غایه‌سی واردر: قادین، ارکك کنجلری باشنه طوپلایوب قاچسز، کوجسز یاشامق، بر ماصه‌نك اطرافنه دیزیلوب اوزون اوزون صحبتلر ایده ایده ییمکلر ییمك، ایچکیلر ایچمك، نکته‌لر صاووروب کیارجه، فرنکجه زندوستقلر ایتمك... فقط خانم افندی، أنکلدر. حرم سلاملقله قطعیاً بیرلشه‌مز. بك افندینك نفوذی اوته طرفه کچه‌مز. اوراده صاچلری زرده‌چاللی قینالی، باشلری خوطوزلی یمنیلی، دزت پیش أنتاری کیر، آبدست آلیر، نماز قیلار یاشلی خانملر دولودر. خانمك بابادن میراث ایراد وعقاری أوك اصل گچینمه‌سنی تشکیل ایتمه‌سه ضیا بك بلکه‌ده شیمدی‌یه قدر چوقدن قاریسندن آیریلیردی. فقط بیلیوردی‌که او زمان دبدبه‌یه، داراته وداع ایتمك لازم کله‌جکدر. صبورانه بکلیور. قاری قوجه توسیع ملك یاپدیردقلرندن برینك ئولومیله یا قوناق بسبتون آلافرانقه‌لاشه‌جق، یاخود بسبتون آلاتورقه‌لاشه‌جقدی... شیمدی ایکیسی اورته‌سی، یاری تکیه، یاری غازینو کیدییور.

بر کون خانم افندی ئولیویریر.

ضیا بك نه‌یاپه‌جق؟ چوجوقلری‌ده‌یوق، بکارده‌یاشایامازیا؟ بر مدت شوراده، بوراده دولاشیر. کیدر آدا اوتللرنده آیلرجه قالیر. قات قات البسه‌لر یاپدیرر. شخصنه اعتناسنی آرتدیرر. أولنه‌بیله‌جکی بر قادین آرار. نهایت تصادف یاردیم ایدر،

ماجراله انكليز قاريشيغى بك اوغلیلی بر عائله‌نك دول كريمه‌سيله ازدواج قرارلاشير . قادين قوناقده اوطورمغه راضى دكلدر ، صيفيه ايستيور ، چوغى فرنك ، آزى تورك كوى نره‌سى ؟ آياستفانوسده بر او آلينير ، قله‌لى ، وه‌راندالى زوببه بر كوشك ؛ اورايه طاشينيرلر ، اوتوز بشلك برقادين اما كوكلى كنجمى كنج ، اطوارى هوپبامى هوببا ... ذاتاً ضيا بك‌ده اويله ؛ اوك ايچى كيجه كوندوز ، وقتلى وقتسز برطاقم چولوق چوجوقله‌دولار دولار بوشانير . پيانولر ، ماندولينلر ، شرقيلر ، رقصلر ، قيركزينتيلرى ، آتا كلنجه‌لرى آو وباليق ، هپسى وار ... بك‌اوغلنك صيفيه‌يه مفتون آپارتمان خلقى قيش ، ياز كلوب كوشكه دولويورلر . صاچلرى پاريل پاريل ، يام ياپيشيق طارانمش فيلز كبى كنجلر ، ممه‌لرى كوكسلرينى دولدورمش تر وتازه قيزلر ، قرقه ياقلاشمش كچكين مادامه‌لر ، قيرانطه موسيولر ، ديون عموميه مأمورلرى ، بانقه كاتبلرى ، سيغورطه وزنه‌دارلرى ، هپ بو عيارده ، بوچشيد مخلوقات طاقم طاقم كليورلر ، شنله‌نديريورلر . نره ده ضيا بكك اوأسكى راحتى ؟ شيمدى البسه‌لرى يارى اوتوسزدر . كوملكلرى پاريلتيسز ، وجودى يورولمش ، باشى اوغولتولو ، عادتا سرسمله‌مش ، بو هاى وهويك اورته‌سنده مسكين مسكين دولاشيور . معده‌سى آغرييور ، اوكسوروكلر صيقلاشيور ، باقيلمغه ، شفقته احتياجى وار ، فقط مادام فرقنده دكل ... صيزلايور ، سويله‌نيور :

— ژوژوجيم ، خسته‌يم ، درمانسزلق دويويورم ، بر آز استراحت ايتسه‌ك ، باش‌باشه قالوب بروجودمزى ديكله‌سه‌ك !

دییور ؛ قادین لاقید ... کلوب اختیارک آرقەسندن ایتییور:

— هادی بنم دونزوآنم، شویله سیلکین باقایم ، گنجلره طاش چیقارتیرسك ، انسان گندیسنی حزنه ، اویوشوقلغه برکره قاپدیردیمی برده‌ا قورتاراماز ، ایلله بزم یاشمزده ...

دییەرك برچوق کیشینك کولوشوب سویله‌شدکلری صالونه قوجاسنی زورله صوقویور . آقشاملری ضیابك بردرلو شطارته، ذوقه اشتراك ایده‌میورکه ... کوندوزك یورغونلقلریله خراب اولان وجودی صیزیلو ایچنده ... یاتاق کوزنده توتویور ، اویوقلویور ، اوزمان مادام یرندن قالقییور :

— ساعت اون ، تام اویقو وقتك ضیا ، یارین ، بیلییورسك یا ، فلوریاده (پیك نیك) وار ، ایرکن یاتمالیسك !

قولنه کیرییور ، افندیسی اوداسنه چیقاروب یاتاغنه صوقویور ، صوکرا آشاغی‌یه اینوب مسافرلریله قهقهه ، آهنك ، کیجه یاریلرینه قادار اوطوریور . زواللی ضیا بك ایکیده بر ، اویقوسندن تورکه‌رك اویانیور : آشاغیده قیامت قوپیور ، قوشوشانلر ، قاچیشانلر ، دەوریلن اسکمله‌لر ، صارصیلان دولابلر ، برحال ... « کل قوهو بوهو » یاخود « انا اه مع الصابرین! » دییور ، ایچنی چکییور ، اویومغه چالیشیور. آرتق کتبخانه اوداسنه کیروب قارشیسنه گنج وحرمتکار مکتبلیلری آله‌رق علم صحبتلری یاپامیور ؛ تتبعاتده بولونامیور ، اثرلرینی یازامییور . أو خالق خدمتجیلره ، اوشاقلره قادار هپ روم وأرمنی ...

— هایدی آوه !

دییورلر ، صباحك رطوبتلی آیازنده ضیـا بکی قالیطاریا نپه‌لرنده دورت دوندورویورلر ، یاخود :

— قوطرایه ، قوطرایه !

دیه باغریشه‌رق چولوق ، جوجوق ده‌کیز طرفنه قوشو-شویورلر ، اونی‌ده‌آرالرینه قانه‌رق روزکار ، کونش قارشیسنده تا یالویه ، هرکه‌یه قادار جولانلر یاپیورلر ؛ یاخودده ، قیش ایسه :

— قار طوپی اوینایالم !

قراریله باغچه‌یه آتیلیورلر ، اونی‌ده آرقه‌سندن ایته‌رك بونالنجیه قادار آلت آلته ، اوست اوسته دیدیشییورلر ، صوکرا صالونه کلوب چای ایچییورلر ، پونچ یاپیورلر ، دیکله‌نیورلر ...

ضیا بك بوحیاتی ، قهقهه‌دن بایيلان کنج قیزلری ، شو کوزلریله قادینلری بیین حریص دلیقانلیلری ، بوار ککلی قادینلی ایده‌ئال یاشایيشی سومییور دکل ، ذوقندن مست اولویور ، فقط :

— قرقدن اول آرالرینه قاتیلمالیدم ، دییور ، کیج قالدم !

هرکون برآز دهاچوکیور واوچوکدکجه‌ اوك کورولتوسی اونسبتده آرتییور ویا اوکا اویله کلییور . آرتق آرالرینه قانمق ایچون اصرار ایتمییورلر :

— بز شیمدی کلیرز ؛ فنره قادار بر طور ، آزیجق هوا آلالم !

کبی بر بهانه وبر وعدله باشـلرینی آلییورلر ، سـاعتلرجه قیرلری دولاشییور .

ضیا بك قولتوغه کچییور ، سـوقاغی دیکلییور . دیرکن

اوزاقدن اوزاغه شطارتلی سسلر، قهقههلر ... قاپی چینغیر - دییور، اتك خیشیلدیلری، پورت مانطویه آتیلان باستونلرله شمسیهلرك طاقیردیسی ... ایشته کلدیلر :

— نصلسك بابامز !

دییهرك اطرافنی آلییورلر، بیمهلرینك، ایچمهلرینك، أکلنمهلرینك حققنی تودهر کبی بر آز شاقلاباتلق ایدییورلر، صوکرا کندی ذوقلرینه، کندی ماجرالرینه دونویورلر. کوشهسندن اوهر سرکذشتی کوزلریله تعقیب ایدییور، کیم کیمك پشنده؟ کیم کیمه عاشق؟ نه درجهلرده؟ کناه فصلنه کیریلدیمی، کیریلهدیمی؟ هپ بیلییور. صوك زمانده قاریسنیده قیصقانمغه باشلایور، یورهکی بورغوایله دهلینیورمش کبی بر آجی، بر صیزی دویور. او وفاکار دادیلر، او امکدار اوشاقلر، او صادق خالایقلر خاطرندن کچدکجه بسبتون ئوزولویور، ایلله قاریسنی عقلنه کتیردکجه فنالاشیور، آغلایور.

— ژوژوجیم، دییور، بن فنالاشیورم ...

قادین قهقههلرله کولویور :

— برشیئك یوق، وهم !

دییور، یاخود، قیزییور :

— بوده یکی چیقدی، دیور، مردهکریزلك !

وبرکیجه آشاغیده ماندولینلر، کمانلر، پیانولر چالینوب بك اوغلی دوکونتولری ذوق ایدرکن زواللی ضیابك بوبرسوری لاقید خریستیانلر اورتهسنده، یاپه یالکز، نادم ومشتکی ترك حیات ایدییور.

بر دیگری :

شیشمان رضا افندی ، بوغازینه دوشکون بر قاضی ؛ ییه ، ایچمه‌دن باشقه هیچ برشی دوشونمز ، نه سوز ، نه ساز ... نه دبدبه‌یه قولاق ویرر نه رتبه‌و منصبه .. اویه‌ین ، ایچسه‌ین ده ایستر آرقه‌سنده صمور کورك بولونسون ، ایستر پوسته‌کی ... ایستر مسیره‌ده او طورسون ، ایستر محزنده ... ایستر احبابلریله اولسون ، ایستر دشمنلریله ... ذاتاً اوك خلقی ، قاریسی ، قائن آناسی ، بالدیزی ، هپسی دائما موطباقده وقت کچیررلر ، هپسنك آیری آیری کندیلرینه مخصوص ییمکلری واردر ، هپسی قاضی افندینك معده‌سنه خدمتله مکلفدرلر . هم نفیس ، هم ده بول پیشمه‌لیدر ، مخن ، طاباق تجره کبی اوفاق تفك قابلر قوللانیلماز ، لکن ، باقراج ، قازان ، لنکر ، ایشته بونلر دولوسی پیشیریلیر ، بر سوفراسنه اوطورولور ، آل ایله شاپر شوپور ، طیقانوب قاص قاتی قالینجه‌یه قادار یه‌نیلیر . مثلا افندینك جانی بر یومورطه ایستر ؛ همان ایکی اوقه قیمه یاپدیریلوب بول صوغانله قیزارتیلیر ، قوجامان کلاج تپسیسنه سه‌ریلیر ، اوزرینه قرق ، اللی یومورطه قیریلیر ، آدام باشنه بشر ، اونر دانه یه‌نیلیر ؛ علی الخصوص کندیسی اویله اوفاق عددلری ، صاییلی ، حسابلی شیلری هیچ سومز . هرکس ، خدمتجی‌یه اوشاق قادار طیقه باصه تیکسینجه‌یه قادار دویمالیدر . أوده دائما خوشاف بولونور ، صراحی صراحی لیموناطه‌لر حاضر دورور ، قارپوز ، قاوون کوفه‌لرله ، پورتقال ، ماندارینه صندوقلرله ، قایماق یوغورت لنکرلرله آلینیر ؛ وقتلی وقتسز ، صباحلین ، یاتارکن ، کیجه یاریسی ، ایسته‌نیلدیکی قادار و ایسته‌ندیکی

دقیقه‌ده یه‌نیر . کلید ، آناختار ، صاپی بوقدر . افندی صباحلین ایرکندن چیقار ، آرقه‌سنده زنبیللی ، طوربالی ، کوجی قوتی برنده بر اوشاق ، پازاری دولاشیر ؛ بوجولان اوچ ساعت سوره‌ر ، صوکرا ایچی‌ده حمال علاوه اوله‌رق هیئت اوه‌دونر . قادینلر موطباقده آله‌ستا بکلرلر ، نواله بوشالتیلیر بوشالتیلماز بر فعالیتدر باشلار ؛ قهقهه ، جنبش مالطیزلرک باشنه توشوشورلر ، آیاقلرنده نعلینلر ، طیقیر طیقیر ، کچ وقتلره قادار ، آری کبی چالیشیرلر . کلن مسافرلری‌ده ذاتاً موطباقده قبول ایدرلر ، یوقاری اوداره چیقمغه ، سوقاغه کیتمکه وقتلری یوقدرکه ... هم بوضیافتلر مسافر ایچون‌ده دکلدر ، کندیلرینه‌در ؛ سنه‌ده آنجق اوچ دورت دفعه قومشولر چاغیریلیر ؛ فقط اونه نفیس یمکلردر ... هندی کوکسندن اشکمبه چورباسیله باشلار ، انفس اون بش درلو یمك ؛ کشکول فقراسنه ، سرای بورماسنه ، آرازوتلی سوتلاجنه قادار یالکز دورت جشید طاتلی ! بابا‌غی وقتده هر یمکده محقق بر ، ایکی درلو طاتلی واردر . سوفرادن قالقیلدیغی رضا افندی أمه‌کلیه أمه‌کلیه ، صولوق صولوغه دوغرو کوشه‌منده‌رینه کندیسنی آتار ، بر چوبوق دولدورور ، قوجافنجان بر ساده قهوه ایچر ، اوندن صوکرا کوزلرینی قاپار ، دالار . تام ایکی ساعت بویله اودانك کورولتوسی ایچنده ، دلیکسز اویور . بر کره اویاندیغی کلسین صو ، کلسین لیموناطه ، کلسین قاربوتات . باشی بنیلی ، آیاقلری چیپلاق آخر تلکلر افندی‌نك حرارتنی باصدیرمغه مأموردرلر ، برته‌وییه کلیرلر ، کیدرلر ، بارداق بارداق صو ، شربت ، لیموناطه طاشیرلر . معده‌سنك آتشی بر آز باصیلدیغی

قاریسی اوکه دوشر، بو دویمق، قایمق بیلمه ین فیلی یان اوداده کی یریاتاغنه چوکه رتیر. آرتق محله یی صارصان خورولتولرله شیشمان قاضی اویقویه واریر، صباحلین اویاندیمی :

— یاهو، جانم برتپسی بوره کی ایسته دی، یانه ده بول جویزلی برتل قدائفی، نه دیرسکز، قیزلر ؟

کبی برجمله ایله ییمك بحثنی آچار، اوبرلری ده :

— صحیح، افندی، نه ای اولور، چوقدن ده یاپمامشدق !

دیرلر ؛ درحال قرار ویریلیر و آقشامه هپسی حاضرلانیر، عافیتله اوطورولوب یه نیلیر ...

رضا افندی، بعضاً بواوده پیشن ییمکلرله ده قناعت ایتمز، مثلا قالقار، بکقوزه پاچا، یاخود ایوبه کباب ییمکه کیدر. مشتریلری حیرته دوشورن براشتها واستیعابله اوقه لرجه کوزلمه یر، صوکراده رجبه اوغرار آلق، یدی پارچه اکمك قدائفی یوتار، راحت ایدر. اوده کی کیلار کوروله جك شیدر ؛ صوجوقلر، پاصدیرمه لر، کلاجلر قانغال قانغال آصیلیدر ؛ طاوملرله پنیرلر، صیرا صیرا قاشار کله لری، دیزی دیزی کوموشخانه المالری، انبارلر دولوسی اریشته لر، روم ایلی یوفقه لری، آناطولو دورومه لری، بوتون مملکتلره خاص انواع خور ایشلری ... سلانیکدن بادم ازمه لری کلیر، ازمیتدن پشمانیه، ادرنه دن صغیر دیلی، بروسه دن کستانه ... اویله مملکتلرده هیچ خاطرلرینی قیرمادیغی احبابلری واردر، وقتی کلنجه قوطولری ویاچواللری حاضرلارلر، اماتجیلره تودیعاً قاضی افندی یه کوندریرلر.

اوآقشام بویکی چشید نواله نك شرفنه اوخلقنه برضیافت

چکیلیر؛ رضا افندی، کوزلری نشئه‌سندن قیویلجیملر صاچه‌رق:

— بالق تماتیله یه‌نیر، هر بیمکك بر شرفی واردر!

دیر، درحال یاقیشیق آلان درت، بش قاب یملك اسمی صایار، چارشویه کندیسنی دار آتار، آقشامی ایپله چکر، نهایت صوفرایه قاووشور، ییر، ییر، صوکرا - برمعتاد - قیلوله‌سنی چکوب حرارتنی باصدیرر، کیدر اویقوسنه واریر. ایشته عمری بویله کچر...

نه‌مشروطیته آلدیرمشدی، نه‌اوتوز بر مارته نه‌ده صوکراکی فرقه‌جیلغه... دنیا اوموزنده دکلدی، اونك یمکنه‌دوقونولماسین، چارشو، پازار قاپانماسین‌ده ایسترسه قان کووده‌یی کوتورسون، استانبول چاییر، چاییر آتشه یانسین... حرکت اردوسی طاش قیشله اوکنده محاربه ایدرکن رضا افندی ترفنده انکنار بولندورمش، زیتون یاغلیسنی یایدیرییور؛ خلاصکاران انقلابنده پطلیجان طورشوسی قورویور، باب عالی باصقیننده - هوانك صوتوقلغندن اشتهاسی بسبتون غلیانه کلدیکی جهتله - هندی دولدورتویور، قدائف پیشیرتیبوردی. ایلله بالقان محاربه‌سنده استانبول اوکنده محاربه‌لر اولورکن قربان بایرامی مناسبتیله شیشمان قاضی طاتلیلی یخنی‌یایدیرمایی، بومبار، شیردن قیزارتدیرمغی هیچ اونوتمامش، معده‌سنی آلیشدقلرندن محروم ایتمه‌مشدی. او شرفی، ملیتی، مظفریت ویا مغلوبیتی هپ یملك سوفراسی آرتنده کورودی؛ دنیانك ایلکنی، فنالغنی یملك چاشنیسیله آکلار، دیلیله طادار، معده‌سیله مقایسه ایدردی. بوزمانه قادار وقوعاتك ارزاق وذخیره اوزرنده هنوز تأثیری اولمامشدی.

اما روم ایلی‌یی غائب ایتمشز ، طرابلس کیتمش ، پادشاه یرینه مملکتی توره‌دیلر قاپلامش؛ اونك اوموزنده دکلدی، ینه بالقان قاشـاری کلییور ، لیمون ، پورتاقال بولونویور ، أت کسیلوب یوفقا صاتیلیوردی‌یا ، الویرر !

فقط حرب عمومی اعلان ایدیلنجه ایشلر ده کیشـدی . بهالیلق ، قیتلق باش کوستردی ، شـکر اون ، یکرمی ، یوز دیرکن اوچ یوزی کچدی ، رضا افندی شاشالادی ؛ مقاومته اوغراشدی ، « ینه یرم ، ایچرم! » دییه سویله‌ندی، کیزدی؛ لکن کوندن کونه موطباغك شرفی آلچالدی ، شـعشعه‌سی سوندی ، نشئه‌سی قیریلدی . شیشمان قاضی ضعیفلیور ، بیکلر آزالییوردی . آرتق قایلوله‌لر یاپیلماز اولدی ، بقلوا سینیلری کورونمیوردی ، هندی دکل بیلیچ بیله کسـیلمیوردی . او بوللق نه‌ایدی، بو قیتلق نه؟ بعضی احبابلری یولده صورویورلردی:

— ناصلسك حاکم افندی ، بر آز ضعیفلامش کورونویور-سیکز ؟

— ئولمه‌دیکمزه شکر !

او شـیمدی مدهش بر پولتیقه‌جی ، کیندار بر مخالف ، یامان بر آلمان دشمنیدر .

— آه شو بوغازلر بر آچیلسه !

دییور ، باشقه برشی دیمیور . بیلیورکه بوغازلرك آچیلماسی دیمك کندی غیرتلاغنك آچیلماسی دیمکدر .

آدام دکل فیل !..

بر بابا و بر اوغل :

سرايك أك كيركين ، استانبولك أك كيرلى خفيه‌لرندن بری ، احمد بك ، ستار افندی زاده ... عائله‌سی جهتندن چوق معتبرمش ، چوق اصیل ایمش ؛ بوتون خلق باباسنی ، دده‌سنی ، اجدادینی خاطرلیه‌رق ، خاندانلقلرینی یاد ایده‌رك ، مملكتده اولان خدمتلرینی صایوب دوكه‌رك بو عادی ، اوزل اولاده لعنت اوقویورلر ، « كبروب كیتسه‌ده فامیلیالك ناموسی قورتولسه ! » دییه دعا ایدییورلر . فقط او ، كون كچدكجه شیاروب خاشاریلاشه‌رق رزالتی آرتدیرییور ؛ افترالر ، تهدیدلر ، بهتانلرله راست كلنی صوقیور ، زهرلییور ، یاقییور ، برونی صوقادیغی یر ، جانی یاقادیغی آدام براقیور ، عمری ذاتاً كوندوزلری ییلدیزده متنفذان اوطه‌لرنده دالقاووقلقله ، كیجه‌لری بك اوغلی سفاهتخانه‌لرنده رزالتله كچییور ، صقاللی محمد پاشادن حسن پاشایه ، فهمیدن فائقه اوغرایه‌رق بیراقدیغی ژورناللری اكثریا ، حكایه یازار كبی ، یولده دوشونوب اویدوره‌رق مخیله‌سندن چیقارییور . ایری یاری ، یاقیشقلی وحشمتلی بر وجودی وار ؛ آت ، آرابه ، كیم قوشامده یرنده ، صو كبی پارا صرف ایدییور ، ولی نعمتلرینك بولونمادیغی هر مجلسده كیمسه‌یه سوز براقمیه‌رق هپ كندی قونوشیور و كیمسه‌یی كندیسندن بویوك بولمیه‌رق باش كوشه‌یه هپ او كچییور . یاننده‌كی بر طاقم أرمنی و یهودی معاونلریله بك اوغلی عادتا خراجه كسمشدی ؛ دكانلردن ، أولردن ، قمارخانه‌لردن عائداتی واردر . په‌را پالاسه كیدر ، اونیون فرانسه‌ز سوواره‌لرینه صوقولور ،

اجنبیلر حقنده سرایه قوجه قاری ماصالی قبیلندن ژورناللر ویرر . استانبولك ایکی طرفی‌ده اونك ادبسزلکندن یاقا سیلکر . استجوابلره ، توقیفلره ، اشکنجه‌لره ، نه‌لره سبب اولماز... شیمدی ، جان ، جکر احباب ، ساعتلرجه قونوشور ، بر چوق التفاتلرده بولونور :

— الله عمریکزی مزداد ایتسین ، افندیمزی کندیمه ولی نعمت تلقی ایده‌رم ، خاکپایکز چراق قبول ایتمز بر قولکزم ...

کی ، باباغی باباغی بر سورو دالقاووقلقلر ایدر ؛ فقط آیریلیر آیریلماز یانینده‌کی آدامنه دونر :

— آتلاتدق حریفی !

دیر صوکراده اوسته‌لك بر ژورنال اویدورور ، آقشامه ، صباحی صباحنه یرینه تقدیم ایدر ، بیچاره‌یی - ایشلك اهمیتنه ودرجه‌سنه کوره - کوزدن دوشورور ، برندن ایدر ، باشنی بلایه صوقار . هم هیچده اوتانماز ، آرادن بر هفته کچمه‌دن تکرار او ذات ایله قارشیلاشسه ایستیفی بوزماز ، یانینه کیدر ، کندیسنی نه قادار سودیکندن ، حقنده نه دەرین بر حرمت بسله‌دیکندن ، آنجق توجهیله یاشادیغندن بحث ایده‌رك معتادی رزالتی یاپار ، حتی اسکیسندن فضله احترام وتملق کوستررو .

مثلسز ، عنندسز بر مفسددر . دنیا بونی بیلیر ، فقط قورقار ؛ بایرام اولدیمی قوناق مسافرلرله دولوب دولوب بوشانیر . حشمتندن ، مضرتندن احتراز ایدنلر کلیر ، اکثریاده اوده بولامادقلرندن اوزرینه « قوللری » « بنده‌لری » کی اسارت

وحيثيتسزلك تمغالری ووردقلری قارتلرینی بیراقوب: « نه ایسه شونیده صاودق ! » دییه سه‌وینه سه‌وینه کیدرلر . آقشاملین بلك قوناغه دوندیمی، قارت‌طاباغنی‌ویا لیسته‌یی ایسته‌ر، اسملری برر برر اوقور ، هپسی ایچون آیری آیری :

— های بوناق ، اوده‌می کلمش ! های تەرەس سنده‌می کلدك ! کبی غیاباً التفاتلرده بولندقدن صکره :

— طوبنك آناسنی صاتایم !...

جمله‌سیله بو حسابه بر یکون چیزوب باشقه‌ایشلرینه دونر.

اوغلی قیصه‌جق بویلو ، اختیار آدام یوزلو ، باباسندن آللی قات یوزسز بر اوغلاندر ؛ کوچوك یاشنده خنکار چاووشی یاپمشلر ، جمعه کونی اولدیمی مکتب سلطانی‌یه‌لالاسی برآطلس بوخچه ایچنده عسکر البسه‌لرینی کتیریر ، مخدوم بکی کیدیرر ، بر آرابه‌یه بندیروب سرایه کوتورور . دها اون یاشنده ایکن بوبوکلکه توزه‌نن بوفساد‌تخمی چوقدن جیغاره‌ایچمکه‌باشلامش، راقی وقمار مراقیله برنده دوراماز اولمشدر ؛ شیمدیدن خفیه، فیتنه ومزوردر . صنفده بری قونوشدی ومبصر آکلامایوب « کیمدر ؟ » دییه صوردیمی درحال اوجواب ویرر ، خوجالره باش شکایتجی اودر . شـویله قولندن خبرلی ایتسه‌لر باباسنك نفوذینی بیلدیکندن همان مدیره چیقار، آغلار ، آرقداشلرینی جزایه چارپدیرر ، حتی باباسنه‌بیله آکلادیر، مکتوب یازدیرتیر، خبر کوندەرتیر ، ألندن کلن فنالغی یاپدیرر .

اون بش ، اون آلتیسنی‌بولونجه آرتق کستاخلغی، کبازه‌لکی تحمل ایدەلمز بر حاله کلمشـدر . دها بیقلری ترله‌مدیکی حالده

یکرمی بش یاشنده‌کی دلیقانلیلرك یاپامیه‌جغی یاپمغه باشلامشدر؛ قیصه‌جق بویبله صمور کورکلی برقوجه‌مان بویوك آدام یالطوسنه بورونوب آغزنده کهربار آغزلغه‌طاقیلی برسیغاره، بلك اوغلی جاده‌سندن قاشلری چاتیق، صورات آکشی، امثالی کورولمه‌مش بر عظمت وهندی قاباریشیله کچیشی واردر، انسانك تویلری دیکن دیکن اولور. هر کسه فنا، لعنت معامله ایدر، مثلا آرابه‌جی‌یی چاغیریر، اویله حقارتلی بر طور، اویله‌دره‌بکجه‌سنه بر جاقا که اوزاقدن سیر ایدنلرك بیله قان باشنه چیقار، مثلا بر یره کیدر، بیمك ییر؛ طاباقلره اویله تیکسینیر کبی بر باقیشی، اطرافی مستهزی بر سوزوشی واردر، عالمه مجلسی زهر ایدر. قونوشمالری نه سیکیر بوزوجی شیدر:

— افندم بو خلق خلق دکل آت... مملکت آخور؛ بز یاشامیورز. آغاج کبی تنبت ایدییورز. اسمم کاشکه علی، ولی اولاجغنه پول، ژان اولسه‌یدی، هیچ ارلمازسه آدام ایچنده یاشاردم...

ایشته بوقبیلدن طوتدورور. آغزینه کلمه‌نی‌سویلر، او کنه کلنی تحقیر ایدر. نشئه‌سی‌ده صوئوقدر؛ باصمه قالب تحفلقلری نه طاتسز دوشر؛ احبابلرینه صورار:

— کیفکز متنهی‌میدر، متنهامیدر؟

یاخود مسافرلرینی قارشیلار:

— صفا آمدی، خوش آمدی؟

عربجه‌ایله اکلهنیر، عجمجه‌یه صاتاشیر؛ (زبان فارسی) دن خاطرنده قالان: «برادرتوکجاست؟» یاخود «قلم من‌بکیست؟»

کبی عبارەلری ایران تقلیدیله ایکیدەیور، صیرالی صیراسز سویلرکن کولر. عربجەدن نصلسە أزبرلەدیکی :

سل المصانع رکباً تهیم فی الفلوات

مصرعنی بلکه برساعتده یوز دفعه تکرارلایوب اکثریاده تورکیلردن، شرقیلردن برینه اویدوروب اصول ایله چالار، یاخود تجوید ایله اوقور ... جکیلەسیر اوغلان دکلـدر. اوکا صوکرالری برعلت عارض اولمشدی : آدام دوومك .. یولده کیدرکن مثلا ایکی کیشی بربریله آتیشیور، همان قاباریر، اسپنیج خروسی کبی کوچوجك بوییله شویله اوزانیر؛ تیربا کی اختیار سسیله :

— نەدر او ؟ نه بو ایتلك ؟

دییه برصورار، اوبرلری آل‌یرمادیمی : «چات !» برینه، «چات !» اوته کنه همان طوقادی ایندیرر، پولیسك یاناشمق، یاخود دایاق ییەنلرك حق طلب ایتمك حقلریمی ؟ یورور کچر، صوکرا آکلادیر :

— باقدم کوپك کبی دالاشییورلر. مملکتمی بو ؟ پولیس یو، ادب یوق، حیا یوق ... ایت آخوری جانم ؟ همان یورودم، حریفلره ایکیشر توقات عشـق ایتدم، «سـکا نه» دیدیلر، بردانه دها ووردم. درسلرینی ویردم !..

بو توقات فصلی آرتدیردقجه آرتدیردی. آرابەجی دوودی، غارصون دوودی، پولیس دوودی، ضـابط دوودی. هیـچ شاقاسی یوق، همان یاپیشـدیرییور. هم کندینـه تعلق ایدن ایشلردە دکل، بوتون اسـتانبوله قاریشیور، حکمی هرکسـه

شامل ... حق ايشى دها ايلريله‌تدى ، نظارت اركاننى‌ده توقا - تلامغه قالقدى . « نه ياپيورسك؟ نه حقلك؟» ديين چيقميوردى. رتبه ، منصبجه‌ده يوكسلمكده بردوامدى ، خارجيه‌دن ، بيلمم نه مجلسنه ، اورادن بيلمم نه اعضالغنه ، بوينه توجهات... برباىرامدن برباىرامه محقق ترفيع ، ضم معاش ... دها يگرمى بشنده ايكن مابينجيلرك ، ياورلرك يانده ، آياغى آياغى اوستنده ، آغزنده جيغارا ، كمال عظمتله اوطوروب قونوشور ، اصلاحات ، اجراآت ايچون ياپيلماسى لازم كلن شيلرى سويلر ، ساعتلرجه ديكله‌نير ، پادشاهه لايحه لايحه اوستنه بونلرى تقديم ايدر. شوراى دولت اعضالغنه نامزد ، همان بوكون يارين تعيينى بكله‌نيور... ديركن اعلان حريت ؛ باباسى بكر آغا بلوكنه طيقيلير ، پاراسنى آليرلر ، كنديسنى سوره‌رلر ؛ مخدوم بك شاشالار ، قالير ؛ اوزمانلر حريت پرورلكه مراق صالار ، غزته‌جيلكه قالقار ، فرقه‌جيلغه باش وورور ، هيچ برى سوكمز . قيليق قيافت اسكيدن ياپديريلمش اولانلره شكر ، برنده اما جيبده بش پاره‌لر يوق ... نره‌ده اوتوقات فصللرى؟ كوتوله‌يوب قالير . دهافناسى بركون تونلدن چيقوب بك اوغلنه آغير آغير دالاركن اوزاقدن برى قوشار ، اوكنه ديكيلير :

— بنى طانيدكمى ؟ دير .

— خايير ؟

— بن سكا شيمدى طانيتيرم !

« پات ! » برطوقات « چات ! » برتوقات ... مكرسه اسكى دورده داياغى يينلردن برى‌ايمش ...

شیمدی ـ آرا صیرا ـ بدر بك افندی یه ده ، مخدوم بك افندی یه ده سوقاقده راست کلدیکم اولیور . غالبا سفالت ایچنده لر ... ایلله مخدوم بك بیتیك ؛ بوینده کاغد یاقالق ، آرقه سنده اون بش سنه لك قلوش پالطو ، آیاغنده آلتی پنچه لی قوندورالر ، بر سرخوش کبی صارصیله سنده له یه یورویور .

شاشیورم او کستاخلقلریله ناصل اولدی ده یکی دورده ده پارلایوب مسندلره ، منصبلره کچه مه دیلر !..

بر باشقه سی :

احیا افندی زاده نظمی بك ، باب عالیده قلم مدیری . کاتب ، خوش صحبت بر ذات ؛ فقط عکسی خویلری ، فنا اعتیادلری وار ؛ مثلا غوغادن حظ ایدر ، دها دوغروسی غوغاسز یاشایاماز . او خلقیله ، دائره ده کی مأمورلرله ، سوقاقده کی اصناف ایله ، کلن کیدن مسافرلرله ، خلاصه نره ده اولسه وکیمکله اولسه هیچ یوقدن مناقشه چیقارر ، مارازایه باشلار . اما ، یالکز آغز غوغاسی ... غایت قورقاقدر ، أل شاقاسنه ، طابانجه یه ، قامایه ، تهلکه لی ایشلره هیچ کله مز . آقشام اولدیمی ، شیشمان وجودینی بریوك کبی هوهلیه پوهلیه ، سویله نه میریلدانه ، بیك مشکلات ایله طاشیه رق أوینه دونر ؛ اسکی اصول ، بابادن کورمه آلاتورقه ستریسنی درحال چیقاریر ، صویونور ، أنتاریسنی کییوب یاز ایسه باغچه یه چیقار . باغچه دیدیکی درت دیوار آراسنده قالمش بر آرالقدن عبارتدر . زیرك سمتنده بوبله ، ایکی جیلیز اینجیر وزردالی آغاجی دیکیلمش ، طافالانلرله سوسله نمش ،

فنجان قادار حوضلی أو باغچه‌لری چوقدر . نظمی بکك گوده بونلردن بریدر ؛ وفقط هیچ اعتنـا کورمز ، کیره‌جسز ، خرجسز ، طاشـلر برر اوزه‌رینه قونه‌رق بك طرفندن جمعه کونلری أوده قالینـدیغی زمان یاپیلمش اولان دیوار ، ایکیده برده ، برآز یاغمور وصبق برلدوسله ییقیلیر ، دائما کدیکلیدر . حوضك صوبی توکنمش اولدیغندن ایچنده شیمدی ایکی قاریش چامورله بوصون وآناچ قوربغه‌لر دولودر . ایشـته نظمی بك بونك قارشیسـنه کچر ، راقی ایچر ، احکام قورار ... اوقادار ایچرکه ایکی لقمه بیمکی کوچ ییر ، کندیسـنی یاتاغه دار آتار . اصل مراق آلیش وریش ایتمك و بو وسـیله ایله بول بول ، چشید چشید غوغا چیقارمقدر . صباحلین زنبیلی اوشاغه ویرر ، چارشی‌یه کیدر ، بردفعه سبزه‌جیلری دولاشیر ، اونلرله آتیشیر . هم اویله آتیشیرکه خلق باشنه ئوشوشدورور ، دنیایی مراقبه ویرر ، پسدن ، ئورتولو دکل ، آواز آوازه ، سـوکه صایه ، اهالی‌یی چاغیروب اشهاد ایده ایده ... شو ، بو دلالت ایدر ، بکی اورادن چیقاریرلر ، قصابه کیرر ، اونکله‌ده برمقدار آغیز شاقاسی ایدر ، بقاله باش وورور ، اورادهده برآز خارازا ... نهایت سا کنله‌شمش ، راحتلاشمش برحالده دونر ، اوکونکی وظیفه‌سنی بیتیرمش کبی برممنونیتله شـویله یاریم سـاعت قادار اویور ، صوکرا کینوب قلمنه کیدر .

جمعه کونلری اوده قالیر ، یا أنتاریسـنك أتکلرینی قوشاغنه صوقوب دیوار تعمیریله مشغول اولور ، یاخودده آلت

قات جومبايه قورولوب كلن كچن صاتيجيلرى چه‌ويرير، پازارلق وغوغا ايدر. مثلا يغورتجى‌يى چاغيرير :

— آ، بو يغورت صولو ! يغورتجى اعتراض ايدر :

— طاش كبى أفندم، دير، نره‌سى صولو؟ تنكه‌يى چه‌ويرسه‌م دوشمز ...

— يا اويله‌مى ، وير باقالم !

نظمى بك ألنى اوزاتير، تنكه‌يى ياقالار، چويروب حريفك باشى اوزرينه « لارپ ! » يغورتى دوكر . طبيعى بر قيامتدر قوپار ؛ بعضاً پوليس بيله كلير. فقط صاتيجى حقسز چيقار ، لعنت اوقويه اوقويه كيدر .

نظمى بك قادار محافظه‌كار آدام بولونماز. قوناق ييقيجى‌يه ويريله‌جك حاله كلمشدرده ايچنه بر تعمير صوقامشدر. پويراز طرفندن لدوسه نقل ايدر ، لدوسدن پويرازه ؛ أوك ايچنده موسم موسم دولاشير، كوچ طاشير ؛ فقط باشقه بر سمته ، ياخود بر سنه‌ده ، نه اولور شويله بر صيفيه‌يه كيتمز .. ذاتاً واپوردن ، ترمندن ، آرابه‌دن قورقار. ده‌كيزده ايكن بر كيلو مترو اوته‌دن بر باشقه واپور كورونسه صارارمغه باشلار . قاپودانه اشارتلر ايدر، خلقك نظر دقتنى جلبه اوغراشير :

— بو نه احتياطسزلق جانم ، قوجه ده‌كيزه صيغمايورلر، بربرلرينه سورتونه كچيورلر !

ديه سويله‌نير ، آرابه‌ده ايكن هيچ قونوشماز ، متمادياً صاغنه ، صولنه تورككك باقينير ، صارارير وياقين بر آرابه كچديمى « آى ! آمان ! » قبيلندن برطاقم سسلر چيقاروب

کوزلرینی قاپار. تزنده‌ده هیجان ایچنده‌در. دیشجی اسکمله‌سنه اوطورمش سیکیرلی قادینلر کبی صاپیر صاپیر تتره‌ر، تر دوکر. ایشته اونك ایچون نه مسافرلکه کیدر، نه صیفیه‌یه.. صباحلین چارشی، اوکله‌یه دوغرو قلم، آقشامه عودت، راقی، اویقو... ایشته بو قادار! اویله باب عالی آراسنده‌کی یولی آیلر، کچر، ده کیشـدیردیکی کورولمز. سنه‌لر اولمشدرکه کوپرودن اوته یانه کچمه‌مش، سمتندن باشـقه طرفه آیاق باصمامشـدر. او غوغاسـنی ایتسین، باشقه هیچ بر شیئه احتیاجی یوقدر. قهوه‌یه چیقماز، تیاترویه کیتمز، ساز سوز سومز، یالکز حظ ایتدیکی ایکی اوچ احبـابی کلیرسه طاتلی صحبت ایدر، کنجلکنه عائد مناقب آکلاتیر:

— سلطان عزیز دورنده استانبولی کورمه‌لیدیکز، دیر، اونه عالمدی، اونه جنتدی... باشـدن باشه دوکون درنك، چالغی چاغاناق.. پارا پول، مال اوجوز، زمان مساعد؛ خلقك عمری کیف ایچنده کچردی. کاغدخانه، بندلر، بکقوز چایری، چیریجی، ولی افنـدی یوقمی؟ اورالری تعریف ایده‌یم که.. مثلا صحاف اصنافی، جلب اصنافی، مصر چارشیلیلر طوبلاشیرلر، چادیرلرله، بیمکلرله اورالره سیرانه کیدرلردی؛ اما بر کون ایچون، اوچ کون ایچون دکل... برهفته قالیر، ایچرلر،ییرلر، بروتلری قاناماددن، آرالرنده هیچ بر نزاع چیقمه‌دن کولوشه اکلنه دونرلردی. قیشین حلوا صحبتلری، بهـارده قوزو چویرمه‌لری... ایلله بك اوغلی عالملری! بن او زمان کزکینجی ایدم، آچیق کوزدم، چابقیندم؛ قله دیبنده‌کی

برنجینك غازینوسنده لهلی قیزلرینی دیكلمك ایچون همان هر آقشـام اورایه كیدر ، راقیمی اوراده ایچر ، صـوكرا بالق بازارنده كتفالونیالی بر یانینك لوقانطه‌سی واردی ، غایت نفیس بالیق قیزارتیر ، ییمكمی‌ده اوراده یردم . آرایه‌یه بر مجیـدیه ویردكمی سنی بویوكدره‌یه قادار كوتورور كتیریردی . اوزمانلر زنكین أرمنیلر چوقدی . سرایلرده متعهدلك ، نقاشـلق ، قلمكارلق ایدرلردی . ایشـته بك اوغلنك ذوقنی چیقارتان اونلردی ، سـفاهق ، ذوق اونلرده كورمه‌لیدی ... حریفلر آرابه ایله بویوكدره‌یه كیـدرلر ؛ قاریلر قولتوقلرنده صباحه قادار ذوق ایدرلر ، چالدیررلر ، سـویله‌تیرلر ، صوكراده جاقا صاتارلردی . مثلا آرابه‌جی‌یی چاغیررلر :

— قاچ لیرا آرابه‌نك بدلی ؟

— قرق آلتون آغا ...

— آل ، بش‌ده جابامی !

پارالر صاییلیر ، آلیش ویریش بیتردی ؛ دیركن غارصونی چاغیررلر :

— بر تنكه غاز كتیر شو آرابه‌نك اوستنه‌دوك ، ویر آتشی !

— باش اوستنه آغا ..

اعتراض ، قورقو ، مداخله ، نزاع یوق ... جانم آرابه چاییر چاییر یاقیلیر ، اطرافنـده جنبش ایدیلیردی . بو درجه اسرافه واراميانلرك هوسلری ایچلرنده قالماسین دییه شیمدیكی تعلیمخانه میدانی یوقمی ، اونك آشاغیسنده بر صیرا غازینولر یاپمشلردی . آفتوسـفی آلان اورایه كیدر ، جام قیراردی . ذاتاً

بوبنالراونك ایچون چوروك چاریق، جام تحته سندن قورولمشدی. شویله آباندکمی « کور ! » بر طرفه دوریلیویر، بوتون جاملر شانغیر شونغور قیریلیردی. او زمان صایارلردی :

— قاچ پارچه ؟

— آللی سکز !

— نه ایدر ؟

— سکز یوز یکرمی بش !

— آل !..

آلتونلر ترکاهك اوسـتنه فیرلاتیلیر، مشتریلرك تقدیرلری آراسـنده قولتوق قابارته قابارته غازینودن چیقیلیردی؛ قادین ممنون، حریف مغرور، دنیا آفرین خوان؛ بر حال .. بز بویله کونلر کوردك. شیمدی توکلی دکل قاپی طیشاری چیقمام! چنکانه جه اکلنجه لردن ذوق آلمیورم، والسلام !

نظمی بك حقیقةً بوآکلاتدقلرینی کنجلکنده کورمشدی؛ حقیقةً چاپقین بر عمر سورمشدی، فقط صوکرا، سفاهتك افراطندن سیکیرلرینه بر ضعف کلمش، بویله ئورکه‌ك، غوغاجی، عکسی بر آدام اولمشدی. موقعنك حرمتنه اسکی دورده اونك ده‌لی ده‌لی غوغالری نتیجه‌سز قالیر، کیمسه‌یه مقابله جسـارت ایتمزدی؛ حتی أوینك اوکندن جنـازه کچیردکلرندن دولایی محله امامیله آزمی بوغوشـمشدی ؟ بو ایش ایچـون فسق باصدیروب ناظره قادار چیقمش، شکایت بیله ایتمشدی. غالبا منعنه‌ده موفق اولمشدی. یکی دور کلنجه ایشـلر ده‌کیشدی. محکمه‌دن بر ایکی جلب کلدی. زواللی نظمی بك قورقدی،

دیشاری چیقه‌مار اولدی، باشلادی یالکز اوده کیلری حاشلامغه... اونلرده بردن حریتك ویردیکی جسارتله معامله‌لرنی تبدیل ایتدیلر، جواب ویردیلر، حق اوستنه یورودیلر... شاشالادی، سیندی، خسته‌لاندی، چوق کچمه‌دن غوغا ایدمه‌مکدن متأثراً وفات ایتدی.

صوکجیسی:

حاجی اسحق افندی، منورواسحق افندی دیمکله معروف، جامع امامی... کیربیکسز ماوی کوزلی، لکه‌لی چیللی یوزلو، سیره‌ك صقاللی بازرکانه بکمزر شانسز بر آدام؛ جاهلمی، جاهل، خسته‌لقلیمی خسته‌لقلی، فقط مفسدمی مفسد!.. بردفعه انسانی دیلنه دولادیمی، قورتولوش یوقدر، سکسان یره کیرر و سکسان یرده یحثنی آچوب فساد، افترا نامنه نه یاپیلمق قابلسه یاپار. ذاتاً محقق بر آدامله اوغراشمالی، دیدیشمه‌لی، اونی یره سرینجه‌یه قادار، بر آیمی کچر، ایکی آیمی، هر ایشی بیراقوب اوکا کندینی جان و کوکلدن وقف ایتمه‌لیدر.

بویله تزویر پیشنده صرف ایتدیکی قدرتی، فعالیتی، او حرارت وهیجانی باشقه بر ایشده، باشقه بر مسلکده کوسترمش اولسه نه موفقیتلر قازانماز، نه‌لر اولمازدی... فقط کوزی موقعده، پاراده دکلدر؛ دیدیشمه‌ده‌در... محله‌ده هیچ یوقدن مسئله‌لر چیقاریر، اهالی‌یی ایکی طرف ایدر، بربرلریله اوغراشدیریر؛ صوکرا کچر قارشیدن کیفله سیر ایدر. مثلا برچیقماز یول واردر؛ اونی آچدیرمغه قالقار، بلدیه دائره‌لرنی، دفتر

خاقانی قلملرینی، اوقاف ارکانی کونلرجه تعجیز ایدر، خریطه لرینی، سندلرینی میدانه چیقاریر ، کلیر قهوه ده اوقور ، آکلاتیر : « حقمزدر ، بوراسنی آچا بیلیرز ، یولمز تام سکز بچق دقیقه قیصالاجق ، محله ده شرف بوله جك! » دیر . اهالینك برقسمی موافق بولورلر ، لکن دیکر بر قسم « او چیقماز سوقاقده اوطورویده آرابه پاطیردیسندن ، کلن کچن یابانجی آدملرك حضورندن ، توزدن وچاموردن مصون قالانلر طبیعی اعتراض ایدرلر . ذاتاً مزور اسحق افندینك مطلوبی ده بودر؛ ایچلرندن برینه قانجه بی آتمش ، مقصدی ، اونی ئوزمك ، اوکا اذیت ایتمکدر . یوقسه یول آچیلمش ، سوقاق شرف بولمش ، نه اومورنده ... بوتون محله شیمدی بو مسئله آرنده هر ایشی براقیر، مشغول اولور. اسحق افندی آرتق کوروکله مکله مشغولدر . اورته صنف اهالی یی کیدوب بویله قهوه لرده ، جامع آولوسنده ، شادروان اطرافنده زهرلر ، یوکسك صنف محله ارکانی ده قوناقلرینه اوغرایوب مسئله دن خبردار ایدر، معاونتلرینی، توسطلرینی دیلر ... امام افندینك طرفنی طوتانلر دائما غالب کلیرلر ، نه لر یاپماز ، نه لر یاپدیرماز . چیقماز سوقاق سکنه سی ایشی آرتدیرلر :

— هله کچمکه قالقلك، ویرانه دیوارلرینی ییقمق ایسته ییك، باق نه یاپارز ، قافالریکزه قاینار صولر دوکه رز ، طاش یاغدیریرز !

کبی تهدیدلره قالقارلر ، دائره لره استدعالر ویریرلر ، « باغچه لرینك او چیقماز سوقاغه ناظر اولدیغندن چماشیر کونلری

اولرنده ایش و کوجلریله مشغول اولان مخدرات اسلامیه‌نك مارین وعابرین طرفندن تجاوزاته معروض قالماسی ، احتمالی اوکه سوره‌رك برقورتولوش چاره‌سی آرارلر . اوبر طرفده کیتدکجه جوشار ، کوپورور :

— ییقاجغز ، یاقاجغز !

دییه هایقیرور . ایشه دلیقانلیلر ، آجار آداملرده قاریشیر ؛ فقط اوبرلرینكده آرالرنده ایشکذار ، عقللی ، نفوذلی آداملر واردر . کیجه کوندوز طوپلانوب استشاره ایدرلر ، چاره آرارلر ، غلبه امکانی حاضرلارلر . دیرکن برصباح یولك آچیلماسنه طرفدار اولان مزور اسحق افندی طرفنی برشاشقینلق آلیر . آغزدن آغزه برخبر :

— چیقماز سوقاغك تام صوکنه برمزارطاشی دیکیلمش !

— بره ایتمه !

برتلاشدیر کیدییور ، یالانده دکل ، قوجه‌مان برطاش ، قاووقلی ، کتابه‌لی ، شویله یان یاتمش یولی بکلییور . حدینه‌می ایلیشیلسین ، قان کووده‌یی کوتورور . اسحق افندی حدتندن صارارمش ، کوزلری دونمش برحالده کندیسنی سوقاغه دار آتار ، بول انفیه چکرك آقشاملره قدر یدی قوله بوستانلری آراسنده برباشنه دولاشیر ، دوشونور ، شو چیقماز یولدن قورتولمغه اوغراشیر . وای ملعونلر وای ، بونلر فرقنده اولمه‌دن ناصیل او قوجه طاشی کتیرمشلرده دیکمشلر . . . نوه ، اه بلاسنی ویرسین ، اویقویه یاته‌جق صیرامیدی بوزمان؟ . . صباحه قدر چومبایه چکوب سوقاغی بکله‌مه‌لی ، هرطرفه کوزجیلر

قویمالی ، نوبتجیلر دیکمه‌لیدی .. ایشی برباد ایتدك ، کیتدی .
تمیزله باقه‌لم شیمدی شو پرنجك طاشنی !

اوبویله کدرلی کدرلی قیرلرده دولاشیرکن دیکر طرف نغمه ایچنده‌در . همان ایرتسی کیجه اك نفوذلیلرینك اونده بر ضیافت چکیلیر، ساز، سوز ، قهقهه ، شرقی ، قیامت قوپار ... یولده ایکی طرف بربرلرینه معنالی سوزلر فیرلاتیر ، کنجلر آراسنده مارازا قوپار ، برآز آتیشیلیر ، ایتیشیلیر ، مع مافیه چیقماز سوقاقده کیلر الآن مستریح دکلدرلر ؛ کیجه‌لری نوبتله طاشی بکلیورلر ، باصقینه اوغراماسندن قورقویورلر . اویله یا ، بونلر ناصیل کتیردیلرسه اونلرده اویله کوتوروولر ؛ مزور اسحقك حالی معلوم، چوق ساکن کبی کورونیور، چه‌ویره‌جکی بردولاب واردر .. حقیقةً اویله درده ...

هم امام دییورمش که :

— او طاشی کتیردکلری کبی بن اونلره کوتوره‌بیله‌جکم، کندیلری آلیمی آتکمی اوپوپ طاشییه‌جقلر ؛ فقط راضی‌ده اولمیه‌جغم !

آرادن اون کون کچر ، برصباح قالفه ، ایکی دولکر بر دآرابه قوم ، چاقیل ، کیرمچ ، خلاصه یاپی لوازمی ، اوکده اسحق افندی سوقاغه کیررلر ، عجبا نه‌وار ؟ نه‌یاپیله‌جق؟ شمدی به‌ری طرف متبسم، برکیفدرکیدییور، نهایت اوسوقاق سکنه‌سندن بری صورار :

— نه‌او اسحق افندی ، نه‌بو حاضرلق ؟

— اولیاءاللهدن برذاتك بویله سوقاق اورته‌سنده یاتماسی

ولی نعمت افندیمز ترویج بویورمامشلر؛ برمقدار عطیهٔ شاهانه احسان بویوردیلر ، تربه یاپه‌جغز !

گوردیگزمی ایشی؟ حالبوکه اورایه‌بربنا چیقارسه‌سوقاغك منظره‌سی برباد اوله‌جق . بوتون اولر ، یان پنجره‌لریله ده گیزه اورادن باقارلر ، ذاتاً ایکی قلعه دیواری آراسنده بوش قالمش یگانه بر اوراسی ؛ شیمدی اوده قاپانیرسه یدی اوده منظره‌سز قاله‌جق؛ هم اسحق افندینك تربه‌یی‌عنادینه اوپ اوزون،سیپ سیوری یاپدیره‌جغنده شبهه یوق ... باقیك مزورك چه‌ویردیگی دولابه ؟ مابینه قادار ، پادشاهه قادار دایانمش !

عمللر درحال قازیلمغه باشلادیلار ، بویوك بر بنا یاپمغه پاره کافی دگلدر ، اما امام افندی اعانه طوپلامغه چیقمش بیله ... حاضرلق دهشت، تربه دگل عادتا تکیه یاپیله‌جق ، بیلمم نه‌پاشا اویله آرزو ایدییورمش، بلکه کناره برجامع ده یاپدیراجقمش... دیگر طرف هیجان ایچنده‌در . براوزلاشمه چاره‌سی آرارلر، گلوب اسحق افندیدن رجا ایدرلر : « سوقاغی آچالم، بز طاشی گتیردیگمز گبی برگیجه ینه اوصولجه‌جق گوتورورز ، تربه‌یی گوشه باشنده‌کی مقبرك‌اوزرینه‌یاپدیریرز، اوستنه پاره‌ده‌ویریرز!» دیرلر. فقط اوبری راضی اولورمی هیچ، ارادهٔ سنیه‌شرفتعلق ایتدیگندن بحث ایدرك رجاجیلری گری چه‌ویرر :

— آرتق بنم الده دگل، دیر، گتیردیگکز طاش‌بومبارك ذاتك طاشیمش ، الله اوکا تربه مقدر ایتمش ، خلافنه حرکت ایده‌مه‌یز !..

نهایت عمللر بیتر ، چاتی آلینیر ، یان طرفه برده سبیل

سیوری تربه‌دار اوداسی یاپیلیر ؛ سوقاقده‌کیلر بلدیه‌یه باش وورورلر ، سرایه قادار مراجعت ایدرلر ، دیکله‌ته‌مزلر ، تربه قورولور .

ایشته بونك کبی ، بویله ، بیك ماجرا ... خصوصی عائله ایشلرینه‌ده قاریشیر ، برکت محله‌امامی دکلدر . اویله اولسه‌یدی عجبا نه‌لر یاپمازدی ؟ .. اوطوردیغی سمتك صاحبی ، کهیاسی ، پولیسی ، هپسی اودر . طانیمادیغی آدام یوقدرکه ... ضبطیه ناظرینی طانیر ، بوتون مستشارلر ، محاسبه‌جیلر احبابیدر ؛ ماینجیلره قادار آل قول ، صالمشدر وبوتون بوقوتلری شونك بونك علیهنده ، تزویر ایچون ، بلا چیقارمق ایچون قوللانیر ؛ مرصوقولدیغی ایشدن غالب ، مظفر چیقار . دها اللی یاشنه هنوز کیرمشدی ، وفات ایتدی . ئولومی غایت غریب اولمشدی :

قومشوسی باغچه مراقلیسی ، کندی حالنده برآدامدی ؛ صوك کونلرده اوکا مسلط اولمشدی ، بر دیوار مسئله‌سندن دولایی دیدیشیپوردی . برآقشام هرکس یاتدقدن صوکره دیشاری چیقار ، شفتالی زمانیمش ، اوصولجه‌جق دیواردن آشه‌جق ، کیدوب صاحبنك بیك اعتنا ایله یه‌تیشدیردیکی ویارین اوبرکون قوپاراجغی میوه‌لری چالاجق .. حالبوکه اوده اوکون تمیزلنمك ایچون انم چوقوری آچدیرمش اولدیغی اونودور ، باغچه‌داخلنده‌در دییه فنرده یاقدیرمامشدی ، قارانلقده یورور ، ایچنه یووارلانیر .

ایرتسی کونی ئولوسنی بولورلر ، قوپاردیغی شفتالیلرده کورکنك جیبندن چیقار !

حرب دورینك خائنلری

کائناتك اسرارینه دایانامادم ، کچن کون بویوك آدایه ، شایانی کورمکه کیتدم ، ذاتاً مراقده ایدییوردم ، ثروت وسامانی دیللره دستان اولان شو دونکی آخرتلکی یقیندن سیر ایتمك قاچیریلیر فرصت دکلدی . کیم بیلیر نه مناسبتسزلکلر ایده جك ، نه شیماریقلقلر ، نه خوپپالقلر یاپه جق ، بنی ناصل قیزدیره جك وآکلندیره جکدی ... دوغروسی سویله مك لازم کلیرسه ایچمده قیصقانجلغه ، حسده بکزه ین و بنی قوورت کبی یاواش یاواش کمیرن برشی یوقدی دییه مم . ئوزولویور ، کیتمکده تردد ایدییوردم . فقط دوشوندم که بن ده محتاج ، سفیل دکلدم . علی الخصوص یاشمه رغماً حالا کوزلدم ، حالا ده کنج کبی اطرافمده تأثیرلر یاپیور ، سه ویلیور ، سه ویلیور ، حیاتدن ذوق آلییوردم . ایشته او بوندن محرومدی . اونك پاره سی بونی تأمین ایده مییوردی ... بناءً علیه دائما شایانه کندی وارلغمی دویورا بیلیر ، دائما اونی قهر ایدر ، زهرلیه بیلیردم . ایشته بویله دوشونه رك زیارته قرار ویردم ؛ کندی حسنمه ، وجودیمه کووه نه رك بوکا تشبث

ایتدم . ایچ چاشیرمدن بچه‌مه قاداز ساعتلرجه ئه‌ویروب چه‌ویروب معاینه وتجربه ایدوب اویله اعتنا ایله کیيندکدن صوکرا توقاتلیانه اوغرایوب چوجوقلره شکر وچیقولاته آلدم، أك بهالی قوطولره قویدیردم ، واپوره بیندم . آدا اسکله‌سنده آرابه‌جیلردن برینه دیدم که :

— کانی بکك اوطوردیغی کوشکه کیده‌جکم !

— بویوروك !

هرکس بیلییور . بر قاچ آیده عنوانسز ، مأموریتسز کندیلرینی قوجه زنکین آدایه طانیتا بیلمشلر ، بر اسملرینی سویله‌مك کافی کلییور . بر آز آلینارق، آرابه‌یه هر زمان بینمك معتادی اولانلره مخصوص بر وضعیتله اوطوردم . نظام‌جاده‌سنه صاپدق . کوچوك یاشمدن بری هراوکندن کچدکجه نظر دقق جلب ایدن یاری کارکیر ، یاری اخشاب ، قونت یاپیلی، مهابتلی بر کوشکك اوکنده دوردق . ساعت ایکندی‌یه یاقیندی، قاپی‌یی ایتدم، چنغراق صاللاندی... چام وماتولیا آغاجلریله کولکه‌لنمش وصولانمش سرین بریولدن یورودم . قاپیسی یول اولرده بنی شاشیرتان برجهت واردر؛ عجبا أوخلق هانکی طرفدن ایشلرلر وهانکی طرفه کیدیلیرسه عجمی کورونولمز ، بالعکس اورانك اعتیادینه موافق حرکت ایدلمش اولور ، شاشیرتیلماز . مرمر مردیوه‌نلری چیقدم، زیله باصدم، قولالانمش بم بیاض اوکالکلی برروم خدمتجی قاپی‌یی آچدی . بویله زمانلرده قیافتك ، حال وطورك چوق تأثیری واردر ، بنم : « خانم افندی أوده‌می ؟» سؤالمدن، بوسوزك چیقیشندن درحال اهمیتمی، موقعمی آکلادی،

شویله بر باقدی ، ظاهر قیافتمده امنیت ویردی که درحال :

— بویوریکز !

دیدی . اشیا هپ آغیر، کوستریشلی... یان صالونه کیردك، همان باش طرفه کچدم ، اوطوردم . آلت قاتدن واوست قاتدن برچوق سسلر کلییوردی ، اوده بر تلاش واردی، بر مسافر یاخود بر ضیافت حاضرلغی ، حتی دها فضله‌سی‌ دها اهمیتلی ودها تلاشلیسی... بوحال هیچ خوشمه کیتمه‌دی، علی‌الخصوص مردیون باشنده برطاقم فیصلدیلر اولویور ، عادتا بر کوچوك مناقشه یاپیلییوردی. قولاق ویردم، غالبا خدمتجی‌یی آزارلییورلر، نی قبول ایتدیکندن دولایی چیقیشییورلردی . بسبتون صیقیلدم، برمدت صوکرا قالقدم، صفه‌یه چیقدم ، دونوب کیده‌جکدم . آرقه‌مدن بری :

— آ، عصمت ، عصمت خانم !..

دییه سویله‌ندی ، دوندم ، شایانله قارشیلاشدق . نه غریب شی، بر بریمزی هیچ سه‌ومه‌دیکمز حالده‌ینه درحال قوجاقلاشدق، ئوپوشدك . بسبتون قوپ قورو، قاس قاتی، دیشله‌لك وسه‌ویمسز اولمش ...

— خیانت، دییوردی ، بکا برکره اوغرامادك ، اوزاقدن اوزاغه خبرلریکی آلییوردم، فقط بردرلو ایزیکی بولامییوردم که... برازمیرده ، برویانه‌ده ، دنیایی آلت اوست ایتدك !

بوحسن قبول اوزرمده درحال تأثیرنی کوستردی ، صانکه شایانی اسکیدن بری سه‌ویوردمشم کبی ایچمده قوتلی بر دویغو

واردی ؛ یوزینه عادتا ممنونیتله، کوچوجك بر تحسرله، ایسته‌یه ایسته‌یه باقیوردم، سوزلرینی لذتله دیکلیوردم.

— قرده‌شم، دیدی، قیلغمی عفو ایت، کوزویورسك‌یا، کیتمیوردم، بر خانم کلدی دیدیلر، کیمدر دییه مراق ایتدم، آشاغی ایندم، بر کره کوره‌جکدم، یابانجی‌ایسه چیقمیه‌جقدم، باقدم سن... ناصل اوزریکه آتلدیغمی بیلمیورم، نه‌ایی ایتدك، ذاتاً کانی سویلیوردی «واپورده راست کلدم، رجا ایتدم، بوکونلرده کله‌جك» دییوردی؛ قاپی‌ده‌هر آرابه‌دوردقجه‌یوره‌کم قالقیوردی، پنجره‌یه قوشویوردم. [بر آز دوردی] نه ایی تصادف، طالعلیسك، بو آقشام دوکونمز وار، مکمل اکلنه‌جکز!

بن:

— نه دوکونی، کیم اوله‌نیور! دییه صوریوردم، اوجواب ویرمیوردی. شیمدی سکا کلینی کوستره‌جکم، باقایم بکنه‌جکمیسك؟ دییوردی. الملدن طوتدی، مردیوه‌نلری چیقدق. یوقاری‌قاتده تلاش دها زیاده‌یدی، کولوشویورلر، قونوشویورلر، شورایه بورایه عجله ایله کیدوب کلیورلردی. بر سورو قادین، بر چوق کنج قیز، البسه‌لر، قماشلر، قوطولر وبوغچه‌لر آراسنده قایناشیوردی. بر اودایه کیردك. تووالتك اوکنه بر بودور قیز اوطورتمشلر، صاچنی یاپیورلردی. شایان بکا اوصولجه‌جق ایضاحات ویریوردی:

— بزم‌خدمتچی‌ییکر، دییوردی، اونی‌قوجه‌یه ویریوردم، هم بردن قرارلاشدی. دون صباح، کونش یکی چیقمشدی.

بن بالقونده حالا اویویامامش اوطوروبوردم . بعض گیجه‌لر بویله اویقوم قاچییور، چاملغه دوغرو بر باشمه کزمکه بیله چیقدیغم اولویور، ینه دولاشمغه نیت ایتدم ، کورولتو یاپمادن مردیوه‌نلری ایندم ، قوجه اوقك ایچنده بندن باشقه اویانیق یوق ظن ایدییوردم ، مکرسه وارمش ، همده نه‌اویانیقلر ... بر قاپی غیجیردادی ، بر فیصیلدی اولدی ، ایرکیلدم ، صوكرا کندیمی کوسترمه‌مك ایچون پورت مانتونك آرقه‌سنه کیزلندم . برده نه‌باقایم ، ایشته‌شو قیزیاری چیلاق ، آرقه‌باغچه‌نك نجره‌سندن صارقمش بریسیله قونوشویور، طبیعی اوشاقلردن بریله ... عجبا هانکیسی ونه قونوشویورلر ؟ اوصول اوصول ، آیاقلریمك اوجنه باصه‌رق آرقه‌سندن یاقلاشدم . باقدم بکرك سسی، بزم وکیلخرج: « قیز بیکر ، سنی قاچیراجغم ! » دییور ، اوبری‌ده یاپیق یاپیق « حدینه‌جی دوشمش سنك ، صاچك تلنه ایلیشه‌مزسك ! » دییه جواب‌ویرییور. عاشقانه‌محبت‌ایدییورلر. هیچ بللی ایتمه‌دم ، دوندم، فقط قراریمی ویرمشدم. کانی‌یه بیله دانیشمادم . برآز صوکره بکری قارشیمه چاغیردم :

— سکا بیکری ویرییورم، شیمدی نکاحکز اوله‌جق ، یارینه دوکون !

— آمان افندم ، بر قباحتمی ایتدم ...

— خایر ، فقط راضی اولمیه‌جقسه‌ك بر ساعته قادار خبر ویر ، یریکه باشقه‌سنی طوته‌جغم !

صوکره بیکری بولدوردم :

— سنی بکره ویرییورم ، شمدی امام کلوب نکاحکزی

قيه‌جق ، يارينه‌ده دوكونكز اوله‌جق. راضى دكلسه‌ك سويله،
اودن چيقه‌جقسك !.. بر ساعته قالمادى، ايكيسى ده ذاتاً جانلرينه
منت، يانمه كلديلر ، اتلك اوپديلر ، تشكر ايتديلر . بن اوكله
اويقوسنه ياتمادن امام ايشنى بتيردى. اوشاقلردن كيمى وكيل
اولدى، كيمى شاهد ، عجله عجله نكاحى ياپدق . بو آقشام‌ده
باغچه‌ده‌كى ايكى اوطه‌لى بكجى دائره‌سنده كووه‌ى قويه‌جغز.

انسانه پارا نه‌لر ياپديرييور... او آلت اوست اولمشدى ؛
جدى بر دوكون وارمش كبى يمكلر حاضرلانييور ، قومشولر
چاغيريليور ، ساز كتيريليور ، قيامت قوپيوردى . شيمدى
كيم قوشام ساعتيدى. شايانك قيزى حلاوت ، يانمه اقرانلرينى
طوپلامش، شماريق سويله‌يوب كوله‌رك كلينى حاضرلييور،
سوسليوردى. پيكر مطيع، ممنون، طاش بك كبى اسكمله‌سنك
اوزرنده دوكلمش، كنديسنى بوعارسز قيزك النه بيراقمشدى .
نه‌لر ياپميورلردى... كيمى طيرناقلرينى پارلاتيور، كيمى دوداقلرينى
بوياييور ، كيمى كوز قاپاقلرينه سرمه چكييور، كيمى كيرپيكلرينه
بويا سوروييوردى. برصاچ ياپمشلردى، حقيقةً مكمل اولمشدى.
ذاتاً كلين كوزلجه ، آلميلى بر قيزدى . توواليتله بر قات دها
كوزلله‌شمش ، دها پك كوربه ، پك كوچوك اولديغندن قيوريم
قيوريم صاچلرى ، ماوى كوزلرى ومعصوم چهره‌سيله فرنك
رسملرنده‌كى قانادلى ملكلره دونمشدى. بنم خوشمه كيتدى .
« كلينمزده پك كوزلمش جانم ، بر ايچيم صو ... » ديه قيزى
اوقشادم، قيزاردى ، كوزلرينى يره ايندیردى. شايان درحال اوكا

بر چفت فلمنك کوپه، بر بیله‌زیك، بر یوزوك و یرمشدی؛ حلاوت خانم‌ده شیمدی، نم یاغمده، چکمه‌جه‌سنی آچمش:

— هانکیسنی ویرسه‌م؟ عجبا شونی، یوقسه بونیمی؟

دییه مجوهراتنك ایچندن عادیجه‌لرینی برر برر سه‌چییور، بزه کوستربیور، فکر دانیشیوردی نهایت برخفیف، چوجوق ایشی یاندانقف آییردق، سوقاغه آتسه‌ك صو ایچنده‌ینه بوپارا ایله یتمش، سکسان لیرا ایدر. کلین حاضر اولدی، فقط تلی أکسیکدی، استانبوله تلفون ایتدیلر، یازیخانه‌دن بر آدام همان آلسین کلسین دیدیلر. أو خاقی خانملردن خدمتجیلره قادار حققی بر دوکون اولویورمش کبی کیینمدیلر. دیرکن مسافرلرده کلمکه باشلادی. آدا خانملری بوفرصتی قاچیرمامشلر، طاقمش طاقیشدیرمش، دعوته اجابت ایتمشلردی.

ایشدن کانینك هنوز خبری یوقدی؛ شیمدی، أوینه دونجه بوحاضرلانی، بوشعشعه وشندکی کوروب شاشیره‌حق، بو اوکا بر «سورپریز» اوله‌جقدی... اما بوکیجه کلین کوه‌یه ویریلن هدیه وساژه‌لرله برابر من حیث المجموع مثلا یدی یوز، سکز یوز لیرا مصرف ایدلمش؛ نه چیقار، درت، بش ساعت أکلنیلمك احتمالی واریا... فدااولسون! بونی شایان سویلییوردی؛ هانی بزم شایان:

— سق؛ سق!

دییه هنزاد مالی بر کوپه ایچون طاپا خانمك اتکنه واران شایان!

ینه اوطاپا خانم آکلانیردی، اسکی بویوك قوناقلرده بعضاً

بوقبیل ساخته دوکونلر یاپیلیرمش ، فقط حرمده ، یالکز خانملر آره‌سنده ... مثلا خلایقلردن برینی کلین صایارلرمش ، برینی‌ده کووه‌ی ، برینی تلله‌زلر ، بوللارلر ، اوبرینی ارکك قیافتنه صوقارلرمش ، صوکرا دعوتلر یاپیلیر ، طاقم تفرعاتیله بر چوق خانم افندیلر ، صاحبجی بر دوکونه کلینیورمش کبی هدیه‌لری باش قالفه‌نك قوینـده اولدیغی حالده قوناغه کلیرلرمش . سازاولور ، سوز اولور ، ینیر ، ایچیلیر ، کولوشوب اکله‌نیلیرمش . اوزمانلر ایچون بوهیچ‌ده آیقیری دوشمزمش . زیرا حرم حیاتی‌پك محدودمش ، خانملردیشاریده اکله‌نه‌مزلر ، کوکللرینی آووناماز‌لرمش . بویله وسیله‌لر بولمق ، سببلر ایجاد ایتمك لازم کلیرمش ... غالبا شایان ، طایا خانمدن بر وقتلر ال پنچه دیوان دیکله‌دیکی بوماصالی شیمدی تطبیق ایدییوردی . اوکا ئوزه‌نیور ، اوکا یلته‌نیوردی .

کانی کلدی ، فقط أوده‌کی بوعجله دوکونه هیچ شاشمش کورونمه‌دی :

— پك اعلی ، پك اعلی ! أکله‌نیك !

دیدی ، البسه‌سنی ده کیشدیردی ، قالقدی کیتدی . بز ، قادینلر ، بز بزه قالدق . آرامزده یالکز ایکی أرکك واردی . بری حقوقده‌می ، دارالفنونده‌می ، بربویوك مکتبده معلم ایمش ، اما معلمه بکنزه‌بن برجهتنی بن کوره‌مه‌دم ، زوبه‌نك اعلاسی ، صرتنده بلی کمرلی دابـدار اجق حرب مودانسی البسه ، بیله کنده آلتون بیله‌زیکلی شکلسز ، عجائب بر ساعت ؛ ایپك کرکین چورابلرینی تا بالدیرینه قدر کوستروب اویله اوطوریور ،

لاوانطه‌دن ، قماشدن ، ترزیلردن بحث ایدییور ، صوئوق صوئوق غالانتریلر یاپیور . فقط کوزل چوجوق ... خانملر کوزلریله اونی ییورلر ؛ فطین بك اشاغی ، فطین بك یوقاری ، باشقه لاقیردی یوق ، مجلس صانکه اونك شرفنه قورولمش ، خلق اوکا خوش کورونمك ایچون کینمش ، سوز اونی اکلندیرمك ایچون سویله‌نیور .. یکرمی خانمك بردن شو کنج چوجوق اوغورنده بو قادار قیریلوب دوکولمه‌لری جانمی صیقیوردی . او ، مستغنی ، لاقید ، هیچ بیسنی ارزوسنه رام ایده‌جکندن أمین ، اورته‌ده بر پرنس کبی دولاشیور ، خدمتجیلره امرلر ویرییور ، تازه قیزلرله شاقالاشیور ، اوداداکیلردن کیمنه :

— شکر آبلا !

کیمنه :

— جیجی یکنکه‌جیم !

کیمنه‌ده :

— یاقوت خانم !

دییه خطاب ایده‌رك التفاتلرده بولونیور ، بر سورو شیماریقلقلر ، لاابالیلکلر یاپیوردی .. هرکس بونلری خوش کورویور ، حق بکلییور ، ممنون اولویوردی . او بر ارککك بر احتیاط ضابطیدی . سیپ سیوری ، قوپ قورو ، ساده کیمکدن عبارت بر کنج ... فقط بللی که أینی پارا طوتویور ، ایشی یولنه قویمش ؛ خط قومیسرلکنده‌می مأمور نه‌در ، خانملر اوکاده فضله ملتفت ؛ ایالله تجارت یاپان اوچ قادین واردی ، پیشنی بیراقمییورلر ، صیرا ایله کوشه‌لره چکه‌رك فیصیل فیصیلی ، میریلی

میریل قونوشـویورلر ، بر طرفدن ده جوجوغه امید ویرمك ایچون خوببالقلر ، خفیف مشربلكلر ایدییورلردی . او قادینـلره قارشی زبون و عجمی كورونویوردی ؛ أیجـه آولامشلر ، قومپانیه لرینه صوقوب ایشلرینی كوردورمكه موفق اولمشلردی ؛ واغون ، قولی ، پیاسـه كلمه لریله دولو تجاری بر حسبحال ایدیلیركن طوز ، بیبر مقامنده ؛ بم ، طوزاق اولسون دییه بوشاشقین بكه فضله جه صوقولویورلر ؛ اوندن بحث ایدركن یوكسك سسله :

— بزم آغابكمز او !

یاخود :

— كوجوك ولیعهد !

كبی تعبیرلرله عزت نفسنی اوقشیورلردی . خلاصه فطین بك ده ، خلق بك ده ، آیری آیری سببلرله شیمارتیورلر ، باش تاجی ایدییورلردی . كوشك باشـدن آشاغی آیدینلقلر ایچنده یانیوردی . هپ قادینله دولویدی ؛ بوایكی بك شو شعشعه دار ، شو یاری سرخوش و جوشغون حرمك صاحبلریدی .

كلین ، شیمدی تللرینی طاقمش ، دوواغنی شویله باشندن یان آتمش آرامزده كزدیریلیور ، كولوشمه لره ، آلایلره سبب اولویوردی . بیچاره قیز آلیشمادیغی بودار البسه ، بو آغیر یوك ، كندیسـیله مشغول بو خلق اورته سـنده قیپ قیرمزی ، حق موسموردی .

صیقیلتیدن ، یورغونلقدن وهیجاندن طاقتسز ، مجـالسز دوشمشدی . بن آجیدم ده مداخله ایتدم ، « اونی بكله تمیه لم ،

وارسین کیتسین ، راحتنه باقسین ، دییه بر آن اول ألمزدن قورتاردم .

کوشه‌لردن برنده درت ، بش خانم خلقه اولمشلر ، آوروپا سیاحتلرندن بحث ایدییورلردی . کیمی اسویچره‌ده اوزون مدت قالمش ، کیمی شویله ، ایکی آیك ایچنده بوتون آلمانیایی وآوستریایی دولاشمش ، کیمی‌ده براینده سنه‌لرجه اوطورمشدی . متمادیاً بربرلرینك خطالرینی دوزه‌لتییورلر ، متمادیاً معلومات فروشلق کوستروب حسبحال دکل مناقشه ایدییورلردی . ایلله ایچلرندن بریسی سیاحت رهبری کیبیدی ؛ بر آزده آلمانجه بیلیوردی ، قبلی باشقه‌سنه سوز سویله‌تسین ، نفس نفسه ، هیجاندن هرطرفی اوینایه‌رق ، کوزلری دونمش ، کندینی غائب ایتمش ، امثالی کورولمه‌مش بر جوشقونلقله کیمسه‌یه لاقیردی صیراسی ویرمییور ، ما کنه کبی هپ کندی سوییلیوردی . نهایت طاقتسز قالدی ، توکندی‌ده اویله صوصدی . اوسویلرکن اوبرلری دیکله‌ملك موقعنده قالدقلرندن دولایی نه‌قادار صیقیلیور-لردی ... بواونلر ایچون دایانیلماز بر عذابدی ، ذاتاً نیچون سیاحت ایتمشلردی ؟ سیاحته چیقامیانلری قیصقاندیرمق وغودتده بول بول لافنی ایتمك ایچون دکلمی ؟ .. حالبوکه بو مجلسده کیلرك هپسی آوروپایی کورمش قادینلردی و شو که وه‌زه خانمدن‌ده صیرا دوشوروب بیلدکلرینی ، یاخود ، دیکرلرینك بیلمه‌دکلرینی آکلاتمغه موفق اولامییورلردی ... بناءً علیه فنا حالده جانلری صیقیلییوردی .

اوته‌ده برباشقه غروپ ، کنجلر وکوزللر ویا کندیلرینی

کنج وکوزل عد ایدیلر فطین بکك اطرافنده طوپلانمشلر ، اینجه ، دەرین بر مباحثەیه دالمشلردی . هانی خانملرك باصمه قالب محبتلری واردر: زوج ناصل اولمالیدر، أولیلکده سعادت وبدبختلق نەدر؟کیم بیتوب توکنمز وانجبر چکرەکی دولدورماز مباحثەلر ، ایشته بونلردن بریله مشغولدیلر . هیچ بری حیاتندن ممنون دکلدی ؛ هیچ بری قوجاسنی کندیسنه لایق کورمیوردی ، هیچ برینك کنجلکنده تخیل ایتدیکی سعادت حاصل اولەمامشدی . بونی آب آچیق ، دوبرا دوبرا سویلەمیورلر ، مأیوس ، مغموم برچهره طاقنەرق وکندیلرینه آجیندیرمغه چالیشەرق کیزلیدن اشراب ایدییورلردی . بوخزینەلرك نا أهل اللره کچدیکنه ، بوانجیلرك خروسه قسمت اولدیغنه انسانك آجینەجغی کلیردی . فقط حقیقت هیچده اویله دکلدی ؛ طالعلرندن وآکلاشیلامادقلرندن شکایتلری فطین بکه برکوستریش ، فطین بکك رقتنی ونظردقتنی جلب ایچون بربهانه ، بر واسطه ایدی . حیاتك دردسز ، سرکذشتسز ، سکونتله کچدیکنه راضی اولمایان بو خانملر راحتجەجق یاشادقلری أولرینه ، قوجالرینه قارشی مخالفت ایدییورلر ، کندیلرینی مغدور موقعنده کوستریورلردی . حالبوکه فطین بك غایت قیدسز کورونیور ، یاری دیکلییور ، برمعتاد :

— شکر بکمجیم ، جیجی آبلاجیم ...

خطابلریله شاقالاشییور ، کوکلنی أکلندیرییوردی .

باشقه برکوشەده خانملر بوکر اوینایوردی . کورولتولو ، نزاعلی واصولسز بر پوکر ... دلی دلی بلوفلر یاپەرق

عرب صاجی کبی اویونی قارما قاریشیق ایدییورلردی . برقاچ دفعه داریلیشدیلر ، غوغالر یاپدیلر . صوکرا تکرار باریشوب بر مدت کچنجه ینه بوزوشدیلر . بو بوکر متمادی بر نزاع وسیله‌سیدی . هر کاغد دونوشده اورته‌ده بر قاچ بوب اکسیلك اولویور ، قومپایان کیمسه بر دولو آکلاشیلمییور ، اوزون اوزون استنطاقلرله اویون عارضه‌یه اوغرایوردی . هپسی :

— ره‌ستکز !

دیه‌که‌مراقلیدی ، صانکه بونك ایچون ، بونی سویله‌یه‌بیلمك ایچون اوینایورلردی . باشلرنده دوروب بر آز سیر ایده‌بیلمك ایچون انسان ، علی‌الخصوص اویوندن آکلایان بر کیمسه ، نه صبرلی ، نه‌متین اولمالیدی ... بن تحمل ایده‌مه‌دم ، کوچوك خانمك اقرانلریله اوطوردیغی اوبر اوده‌یه کچدم ؛ بر آزده اونلرله وقت کچیردم . هپ توره‌دی قیزلری ... خانملری اوده یوقکن البسه‌لرینی کینوب سالونه کچن وخانم تقلیدی یاپان بر سورو آخرتلکلر ایچنده‌یم ظن ایتدم ؛ اویله ، بیلیشمیق بیلیشیق کولوشیورلر ، اویله بربرلرینی دورته دوشیورلر ، اویله قاش کوز حرکتلریله اشارتلر ایدییورلردی . دها ایکی ، اوچ سنه‌دن بری زنکین حیاتنه قاریشان بو محله چوجقلری ثروتك طلسملی النده البته دوزه‌له‌جکلردی ، البته دوزه‌له‌لری لازم کلیردی . فقط هپ کندی آرالرنده ، بو توره‌دی محیطنده پاشادقلری ایچون بردرلو اصلاح ایدیله‌مییورلر ، ده‌کیشه‌مییور-لردی . ایچلرنده نه‌ده کوزللری ، طراوتلی ونفیسلری واردی .. وجود ، شکل ، البسه اعتباریله کوزلرمی آلدیلر ، کوکلی

آووندیلر .. لکن حرکت وسوز جهتندن پك عادی ، پك آشاغی
مخلوقلردی . هرشیئه بردن باشلامشلری : سازه ، لسانه ،
تووالته .. فقط هیچ برینه اهمیت ویرمییورلر ، اوکره نمیورلر ،
چالیشمییورلردی . کوزلری هپ خاشاریلقده ، چاپقینلقده ایدی ؛
عمرلرینی استانبوله اینوب ترزی ترزی ، دکان دکان دولاشمقله ،
پاره صرف ایتمکله کچیرن بوقیزلرك بللیدی که پیشلرنده برر ویا
بر قاچر زوبیه کزییور ، آتکلرنده حریفلر دولاشییوردی .
کیم بیلیر ناصل آداملردی . کیم بیلیر پك یاقینده نه ماجرالر
اوکره نیله جك ، نه کیرلی ، بولاشیق سرکذشتلر دویولاجقدی !...
بیچاره‌لر پك ده طوی ، جاهل ، ادراکسز ، عرفانسز چوجو.
قلردی ؛ اون دردر ، اون بشر یاشنده اولمالرینه رغماً کوچوجك
جوجوقلر کبی صاچه صاپان ، دەلی دولو قونوشیورلر ، صاپ
دیوکن صامانه آتلایورلر ، ابتدائی مکتبلرینك لسانیله بربرلرینه :

— آقردەش ...

دییه خطاب ایدییورلردی ...

کوچوك خانملر آراسنده بر « مادمازەل ماری » ایله برده
« میس نووارط » دولاشییوردی . بری روم ، بری ارمنی ...
اونلره اعتبار فضله ایدی ؛ استانبول و آداسیرانلرنده بوکوچوك
میلیونرلره رفاقت ایدن شو عادی قومشو قیزلری جد بجد خاندان
بربویوك اجنبی عائله‌سنه منسوب پرنسسلر قادار اکرام واحترام
کورویورلر ، زواللی بزم پارالی ، فقط عقلسز چوجوقلری
اطرافلرنده پروانه کبی دوندوریورلردی . مادمازەل ماری آله
باقمقده ، فال آچمقده متخصص ایدی ؛ خلاوت خانم ده شیمدیلك

بوكا مراق صارمشدی ، بكا بیله مسلط اولدی ، مادمازه‌له یالواردی ؛ طالعمه باقدیرمق ایسته‌دی . روم قیزی پسپایه‌لكنه رغماً ـ هیچ شبهه یوق ـ بزم كوچوك خانملردن داها تربیه‌لی ، داها مجلس آرا ، داهاده‌وقارلی ایدی . بویله برضیافت وجمعیت كیجه‌سی فالجیلق تكلیفنه معروض قالمقدن متأثر اولدی ، قیب قیرمزی كسیلدی ، شیمدی صیراسی اولمادیغنی ، یارین ، كوندوز كوزیله باقه‌جغنی سویله‌دی ؛ اوبری ایشی آ كلامایه‌رق اصرار ایدییور :

— هادی مادمازه‌ل ، اوح بنم جیجی مادمازه‌لم ، كوپكك اوله‌یم ... دییه عارسز عارسز یالوارییوردی . نهایت دیكری بسبتون قیزدی ؛ یرندن قالقدی ، اوزمان میس نووارط ده‌نیلن آمه‌ریقان تحصیللی ارمنی قیزی :

— سزه باقیشیق آلیركه بویله مجلسلرده فال لافی ایده‌سكز .

اعتراضیله بزمكیلری آزارلادی ، مادمازه‌ل ماری‌یی مدافعه ایتدی . بن‌ده بوزولدم . آه‌بو میس نووراط .. هادی اوروم قیزی نه ایسه ، ینه بر خوش جهتی ، هیچ اولمازسه قاننك صیجاقلغی و چهره‌سنك سویملیلكی واردی ؛ یابوكا نه‌دییه‌یم كه نه سوزی چكیلیر ، نه یوزی ... قوجامان برونلی ، قوجامان كوزلكلی وقوجامان ألّلی ، آیاقلی بر قاووروق ، قارت قیز .. معلوماتفروشمی معلوماتفروش ... یانلرنده اوطوردیغم اون دقیقه ایچنده بكا كندیسنی صاتمق ایچون نه‌لردن ، نه‌لزومسز شیلردن بحث ایتدی .

هانی دنیانك بیلدیكی ، ایشیده ، ایشیده بیقدیغی لقردیلر

واردر، ینه متوسط آدملره سرمایهٔ کلام اولور ، ایشته اونلردن بوینه سویله‌دی : کیجه یاتارکن قیش، یاز پنجره‌لری آچالیمش، فرانسز آقاده‌میسی بیلمم نه‌قادار سنه‌ده فرانسزجه لغتك بیلمم نه حرفنه کلمش ، آوروپاده تراموای بکله‌ینلر موقفدن برر تومبرو بوصله‌سی قوپارر ، اوکا کوره آرابه‌لره بینرمش. الخ ... کوچوك خانملر بولاقیردی قیرینتیلرینی جان و یوره‌کدن، حیران حیران دیکلیورلر ، بکاده کوز قیروغیله :

— ناصل ، کوردکمی میس نووارطی ، نه معلومات ، نه معلومات ، دکلی ؟ معناسنده برر کره باقیورلردی . ایچمدن « الله سزه باغشلاسین ! » دیدم ، قالقدم ؛ ممنون‌ده اولمادیلر دکل ، زیرا کندی آرالرنده قالوب تکلیفسز ، کلفتسز ، سه‌ره سرپیم اوطوروب جیویل جیویل ئوتمك دها ایشلرینه کلیوردی. ذاتاً خانملر مجلسنده‌ده بویله براعتبارلی قادین ، برمادام آلدیبادو موجوددی؛ یامان بریهودی قاریسی.. بلکه‌ده وقتیله بوخچه - جیلق ایدردی ، عادتا کوزم ایصیریبوردی . قوناقده ایکن آراصیرا خبر ویررلردی :

— بوخچه‌جی مادامه کلمش ، چیقسین‌می ؟

جانمز صیقلیور و نشئه‌مزده یوق ایسه « یکی ، کلسین ! » دیردك ؛ شیشمان برقادین ، یاننده ایکی عظیم بوخچه ایچری کیرر ، أتك اوپر و مالنی بیلك اعتنا ایله آچوب صوکراده دەوشیروب قاتلایه‌رق صیرا صیرا کوستردی . خدمتجیلر ، خلایقلرده سیرینه کلیردی ، اونلرده قماش کسدیریلیر ، هدیه‌لر آلینیردی . بوخچه‌جی مادامله قوناق ارکاننك دائما بر حساب

جاریسی واردی . هر آلیش وریشدن صوکرا برر دفعه صورولوردی :

— بنم بورجم نه قادار ایتدی مادامه ؟

او، کیرلی برموشامبه یهودی دفتری آجار «ترهسییونتوس، ترهسییونتوس ای‌سین قووانتا، قووانتا چه‌نتروس» دییه بر حساب یاپار، پارانك بر قسمنی آلیر ، قالقوب کیدردی . صوکرالری بوخجه‌جیلر اورته‌دن قالقدی، بوعادت‌اونودولدی. حالبوکه ، بکا اویله کلییورکه اسکی قوناقلرك واسکی معاشقه‌لرك بوبوخچه‌جی قادینلر اهمیتلی بررركنی ایدی. اونلری بیله کوزم آرییور .

مادام آلدییادو بابادن اسپانیول و آنادن ایتالیان اولمق ادماسنده یاری دالقاووق بر خوش صحبت قادیندی ، اوندن چوق حظ ایتدم ، یالکز ساخته وطن پرورلکی هیچ خوشمه کیتمه‌دی . دولتمز ، دییور ، دولتمز ایشیدییوردی . اونك ذاتاً ایشی کوچی قونسر ، تیاترو بیلتلری صاتمق صورتیله اعانه طوپلامق ، جمعیت خیریه‌لر پیشنده قوشمقدی . نره‌ده اعضا دکلدی که ... هلال احمرده، مدافعهٔ ملیه‌ده ، فقرا پرورلرده، آشجیلرده ، ایشجیلرده ، هریرده ... هپسنده‌ده مجلس اداره اعضاسی ... مادام آلدییادو بو غیرتنك مکافاتنی مع زیادةٍ کورویوردی . برکره ، عثمانلی بانقه‌سنده اون بش لیرا آیلقلی عادی برقاصه‌دار اولان قوجاسنی ، فرصت چیقار چیقماز همان یکی بانقه‌لردن برینه قلم مدیری یاپدیرمش ، بوتون عائله‌سنی قادینلی ارککلی درجه واقتدارلرینه کوره تلفون ، تراموای

شرکتندن اعاشه، پوسته نظارتلرینه قادار هر مؤسسه و هر دائره‌یه قاپولاندیرمشدی. آلدیغی عائله‌سی بو کون رفاه، اقبال ایچنده‌یدی. بنم نفوذلی بر قادین اولدیغمه احتمال ویره‌رك، نه اولور نه اولماز، ایلك دقیقه‌دن دوستلغه باشلادی. ایکیده برده یانمه کلیور، باشقه‌لرینه خطاباً بنم ایشیده‌جکم صورتده:

— عصمت خانم افندی‌یی جانم چوق چکدی!

کبی التفاتده بولونویوردی. بو قادینك یکی دور ارکانندن طانیمادیغی آدام یوقدی؛ اسملریله، جسملریله بیلیور، احباب اولدقلرینی سویلیوردی. هم، بللی که، یالان ده کلدی؛ هپسنك، هم ده دائما مدح ایده‌رك، خصوصی حاللرینه عائد معلومات ویره بیلیوردی.

بر آرالق شایانله کوشه‌ده باش باشه قالدق. اودالر جیغاره دومانیله بوغولمشدی؛ مسافر خانملرك هپسی ده توتونه دوشکون‌دیلر؛ خوش ساده توتونه دکل، ایچکی‌یه، لقمان روحنه، حتی مورفینه بیله دوشکوندیلر. مثلا برینی کوستردیلر، نرمین خانم، ساز کبی اینجه، صولوق، جانسز بر قادین؛ یوزی صاپ صاری، کوزلری جام کبی پارلیور، غالبا ورم دییوردم، مکر سه اتر قوللانیرمش، یانمزه کلدی، شایان صوردی:

— ناصلسك جیجیم، روحکله آراك ایی می؟

بن بو «روح» اسمی ویریلنك بر دوست اولماسی احتمالنی دوشونه‌رك کندی کندیمه: اوده‌می عاشق؟.. دییه صوریوردم. حالبوکه «روح» دییه لقمان روحی مراد ایدییورلرمش؛ نرمین خانم‌جان وکوکلدن ایضاحات ویردی؛ آکلاتیرکن سسی

تیتریبوردیلمه ـ هیجاندمی، یوقسه علاجك تأثیرندمی ، نه ـ برطوتوقلق ، برآغیرلق کلییوردی :

ــ آه ، دیدی ، باشم شیشدی ، بر کندمی اوه آتسه‌م ، همان سونکریمه قاووشه‌جغم ، بنم ایچون آرتق حیاتك باشقه ذوقلریله آوونمق احتمالی قالمادی؛ باق، آقشامدن بری شورادەیم، أکلنمه‌م لازم کلزمی ، خایر، عقلم هپ روحده ... سوکیلی‌می بکلر کبی ، سوکیلمله بولوشه‌جغم کبی ، هپ اونی دوشونویورم، فکریمی باشقه برایشه چه‌ویرمییورم ...

کویا بیلمییورمشم کبی صوردم :

ــ اوقادارمی ذوقلی‌شی جانم ، دیدم، سزه ناصل برکیف ویریبورکه ؟...

یوزیمه حیرتله ، حدتله ، خلاصه خوشنودسزلقله باقدی ، باشنی صاللادی :

ــ آکلاتامام‌که ، دیدی ، هیچ طاتمامشلره آکلاتیلا ـ مازکه ... هرسفرنده دنیاده باشقه عالمه ، یدی قات‌کوك یوزینه چیقارم... اوراده کدر یوقدر؛ غم یوقدر؛ آجی، اذیت یوقدر؛ طاتلی برروٴیا ایچنده ، قولاقلریکمز طاتلی خاطره‌لرله چینلایه‌رق، اویله ، دنیا یوزنده امثالی کوره‌میه‌جککمز بر سعادتله بش ، اون دقیقه یاشارسکمزکه بونون بر حیاته بدلدر .. یانکمزده اوصیراده داوولر چالینسه ، صحن قاپاقلری ووروسه ، سلاحلر پاطلایوب آداملر بوغوشسه برموسیقی کبی خوش کلیر، دیدم‌یا، بزم ایچون ، شیشه‌مز الّمزده ایکن ، حیاتده فنا سس، فنا ایش یوقدر ، هرشی طاتلی ، هرشی لطیفدر ...

بزدن صوصدی ، برآز دوشوندی :

— الله اصمارلادق ، بن کیدییورم ، اشتهامی کتیردیکز ، ذاتاً صباح ، بافیکز اورته‌لق آغاردی ... آدییو !

شایان بکا دیدی :

— کوردکمی بیچاره‌یی ، باشندن نکچن فلاکتلرله بو حاله کلدی ، بلکه ایشیتمشسکدر ، استانبولک مشهور حکایه‌لرندن بریدر ، هانیا ایکی قیز قرده‌ش کندیلرینی سوبلیمه ایله زهرله‌مشلردی ، بر عشق مسئله‌سی ... جانم خاطرلامییورمیسک ، بندکده ایکی سنه اولویور ...

— ها ، خاطرلادم ...

دیدم . فی الحقیقه شیمدی وقعه‌یی ایجه خاطرلامشدم . آز چوق آجیقلی ، خیلی عجائب بر حکایه‌در . آکلاتایم :

اوچ کواکب زاده‌لر

ایکی قیز ، برارکك اوچ اقربا ، اوچ کواکب زاده‌لر ... اوچ مخلوق‌ده بربرلرندن حساس ، بربرلرندن مریض ... ذاتاً اینجه‌جك ، فیلیز کبی ، مغموم ادالی ، بدبین کوکللی ، شاعر ، عاشق‌شیلر ... تا کوچوك یاشلرنده طانیشییورلر وسه‌ویشییورلر ، اما هراوچی‌ده ، عینی شدتله ، عینی قوتله ، بربرینی دیکرندن آییرد ایتمه‌دن سه‌وییورلر . ارکك بوایکی قیز قرده‌شه‌ده عاشق ، ایکی قیز قرده‌ش‌ده ارککه عاشق ، آیریجه بربرلرینی‌ده دلیجه‌سنه سه‌وییورلر ، خلاصه کرفت اولمش بر محبت ؛ چوزولمز ، سه‌چیلمز ، تقسیم اولماز برغریب سودا ... آقشام ، صباح

باشلرینی آلیورلر، یاده کز قیلرنده، یا تارلالر آراسنده ساعتلرجه قول قوله هراوچی دولاشیورلر، قیصقانجلق دوبمه‌دن، بربرلری ایچون هیچ فنافکرلر طاشیمه‌دن، مسعود یاشیورلر. نرمین، کوچوکی، هنوز قیزارمامش، مصر بوسکولی کبی رنکلی آچیق صاچلریله، قانسز چهره‌سیله، صاری کوزلری، نازین بویی ودورو بیاض تنیله اویله هوائی، اویله یاری موجود بر مخلوق که انسان نه‌ایله، ناصل، نیچون یاشادیغنی بردن آکلایامیور، مراقله، شاشقینلقله یوزینه دیکه دیکه باقمغه مجبور اولویور؛ چین کاغدندن، قماشدن یاپیلمش، رنک ومشابهت ویریله‌مه‌مش برببک .. اوبری، منیره، ایکی یاش بویوکی، طبیقی نرمین، وجودلرینک بچیمی تماماً عینی؛ لکن بونک صاچلری وکوزلری سیم‌سیاه، بناءً علیه قرده‌شندن دها جانلی، دها قدرتلی کورونویور. اونده یاشادیغنی باشقه‌لرینه‌ده حس ایتدیرن برحال وار، دیکری کبی اویله آسمانی، خیالی دکل، موجودوقادر... فقط حساسیت جهتندن ایکیسی‌ده بر؛ ایکیسی‌ده شعرله، رومانله مشغول؛ بیدار بلکه‌ده اوپ اوزون صاچلری، صولغون چهره‌سی، کنیش مانطوسیله استانبولده برآلفره‌دوموسسه کبی دولاشیور، کیجه صباحلره قادار اوطوروب اوداسنده شعر یازیور، تنها تنها کوشه‌لر بولوب هجرانلرینی ترنم ایدییور... بردویغو وبرلافدن عبارت بر آدام... کوچوجک‌کن عادی ترجمه رومانلرله باشلامشلر، «آموری»لر، «آنتونین»لرله سیکیرلرینی ایچه که‌وشه‌تدکدن صوکرا یاواش یاواش «لادام اوقاملیا»لره کچمشلر، دها

صوکراده فرانسه‌نك آتشلی و مریض ادبیاتنه غیرتلاقلرینه قادار دالمشلردی . فرانسزجه اوکرنه‌لری اونلر ایچون بدبختلق اولمشدی ؛ اونلری بولسان آشنالق بسبتون محو ایتمشدی ؛ رومانتیزمایه مستعد بر آدامك یالی‌یه طاشینماسی کبی اونلرکده فرنکجه‌یه نقل فکر ایتمه‌لری بتبتون خسته‌لانمه‌لرینه سببیت ویرمشدی . قرق ، آلتی سنه اولکی رومانتیك بر معاشقه ... «رافائل» لر ، «غرازیه‌للا» لر ألارنده ، دنیادن بی‌خبر ، حیاتك مادی وصاغلام ذوقلرندن اوزاق ، خولیاده عمر سورویورلردی . نهایت یاشلرك آرتماسی ، طالبلرك ظهوری ، آناده ، باباده اولندیرمه آرزولری بو عارضه‌سز حیاته أنکل اولمغه باشلادی . ازدواجمی ؟ بونی عقللرندن کچیرمیورلردی ؛ بویله ، الی‌الابد ، فکرلرینك ازدواجیله اکتفا ایده‌جکلردی ، بویله ، الی‌الابد ، پاك و تزیه یاشایه‌جقلردی !

بیدار ، ترمین ، منیره بر صباح ، اورته‌اق آغارمه‌دن صندالله بیندیلر و طاوشان آداسنه کیتدیلر ؛ اوراده اك یوکسك بر قایانك اوزه‌رینه چیقه‌رق ، یکی دوغان قیزیل بر آغستوس کونشنه قارشی ، أل‌أله ، هیچ اولنمه‌مکه عهد و پیمان ایتدیلر . آه ، بو صباح ... قاییقده بربرلرینه صوقولوب دایانه‌رق یوره‌کلری بسبتون یقانمش ، روحلری دها خفیفه‌شمش ، دها اینجه‌لمش ، کوزلری شکران و محظوظیتله دولو نه اونودولماز بر عودتدی بویاربی ! ... هیچ قونوشمامشلردی ؛ یالکز ساکن ساکن ، ممنون و بختیار بربرلرینه ده‌رین باقیورلر ، کولومسیورلردی . فقط حیاتك احتیاجلری ، ابراملری واردی ؛ بونی نظر دقته

آلامشلردی .. حالبوکه قیزلرك بر آن اول اولنوب عائله یوکنی حفیفله تمه‌لری لازمدی ؛ بیدار بك ده مأموردی ، هم بوتون بو خیالی عمر خارجنده کوتنده یدی ، سکز ساعت کیرلی ، لوش ، باصیق بر قلم اوداسنده کانبلك ایده‌رك غایت برباد بر صورتده چالیشماسی ایجاب ایدییوردی . عکسی کبی طالبلرده چیقیوردی ، علی‌الخصوص منیره ایچون ... کوچوك خانملرك هر طالبی رد خصوصنده کوستردکاری شدت وقطعیت نهایت اوخلقی شبهه‌لندیردی وبر طاقم تدبیرلر آلمق لزومنی کوستردی ؛ بیدار بکه اخطاراتده بولوندیلر ؛ او ، بوندن ، درحال هیجانه کلدی . بر قاچ کیجه ، بربر اوسته « وه‌رتر » ی اوقویه‌رق انتحار آرزولری ایچنده قیوراندی ، صوکرا فدا کارلغه قرار ویردی ، نفسنی فدا ایده‌جك ، زمینی ، منیره‌نی قورتاره‌جقدی . اوزون بر مکتوب قلمه آلدی . اونلره « روحمك همشیره‌لری وفکرمك پرستیده‌لری » دییه خطاب ایده‌رك یوره‌کنك بوتون آتشنی ، بوز کبی صوئوق تعبیرلرله کاغده دوکدی . کیجه‌دن ایشی هیچ سه‌زدیرمه‌دی .. هوا وموسم ده تام بویله بر رومانتیك افتراقه یاقیشیر حالده یدی . دیشاریده قاسم فیرطینالری قیامتلر قوپاریبور ، پنجره‌لره خزان یاپراقلری دولوبور ، بیتمز توکنمز یاغمورلر ، ایلك صوئوق یاغمورلر انسانك یوره‌کنی اوشوتوبوردی . کیج وقته قادار ، معتادلری وجهله ، ایکلیه‌رك ، صیزلیه‌رق ، مشتاق وبرهجران صحبت ایتدیلر ؛ بربرلرینك صاچلرینی اوقشادیلر ... آرالرنده بوکا مساغ واردی ، دها ، وغروسی ، یکانه نوازشلری بو ایدی : ساعتلرجه قارشیلیقلی صاچلریله

اویناورلردی. مع مافیه بیدار کدرینی بر آزبلمی ایتدی: آیریلیرکن کوزلرندن ایکی داملە یاش برلشمش اولان آللرینک، اوچ اُلك اوزرینه دوکولدی. قیزلر بویوك بر خوف و خشیتله:

— بیدار، نەك وار، سویله!

دیيەرك هایقیریشدیلر. بیدار بك:

— هیچ ویا هر شی، کوزیاشی ویاشبنم، یأس ویا سوینچ!

دیيه بر جواب ویردی. بو شعرله مست، بو دەرین سوزلرله بر هیجان آیریلدیلر.

ایرتسی کون بیدار بکك ایتالیانلره قارشی حرب ایتمك اوزره طرابلسه کیتدیکی خبر آلیندی. منیره و نرمین یاش باشه، عینی بویوك و قدسی عشق ایچون آغلاشدیلر، آغلاشدیلر...

اووخ! بو نه شدید بر «مسهوفیت غرام» ایدی!

ایکی همشیره سیاهلر کیندیلر، کوکسلرینه عفت و بکارتلرینك علامتی اولەرق برر بیاض چیچك طاقدیلر و بر مدت، تارك دنیالر کبی شهره ایمیەرك پندکك تنها قیرلرنده و اوجری ساحل بویلرنده خلقدن اوزاق یاشادیلر. هر آقشام اوطوروب تام یکرمی بشر ساطرلق برر احتساسنامه یازییورلر و بونی مشترك بر دفتر محسره کچیریورلردی. عجبا بیدار شیمدی نرەلرده ایدی؟ بوراده قارلر یاغارکن او، طرابلسك قیزغین چوللرنده بلکەده یورەکنده تازه بر یاره، صوسز و امدادسز ناصل جان چکیشیور، نرمین ایله منیرەسنی یاد ایدرك ناصل متحسر و پریشان اولوبوردی...

«بیدار، بیدار، بیدار؟!.» دفترك یاریسی ایشته بویله

تکرار ایدیلن بر اسمله بر چوق تعجب وسؤال اشارتلریله دولوبدی. یوره‌کلرندن قوپوب کلن آتشلی دویغولری لسان تحریره صوقه‌بیله‌جك کلمه و اشارت یوقدی‌که... ایشته بویله ایکیم ایکیم: « بیدار! بیدار! بیدار! » دیه ایکلیورلر، انجق بو اسمك تکریله برآز تسلی وسکون بولابیلیورلردی. أوت، عجبا « او » شیمدی نره‌ده‌یدی؟ دها هنوز نه خبر، نه مکتوب آلابیلمشلردی... مع‌مافیه بوخبرسزلك، بوسبوتون تحسر وافتراقه، روحلرینك قارا کلغنه دها مونس، دها خوش کلیوردی:

— « أله ده‌کیزینك، تا اعماقنده یاشایورز »، « بویوك یأس » دن بزده طاتدق »، « أبدی کدر »، « بزده واقفز!

کبی معناسی چوغمزجه مجهول برطاقم مبهم تعبیرلر وترکیبلرله آوونویورلر، حق بوفلاکتله عادتا اوکونویورلردی. ایشته بویله، شو افتراقه آدام عقللی آلیشوب بنمسه‌دکلری بر صیراده‌یدی، آفریقادن پارس طریقیله بر احباب کلدی، او، طرابلس ایشلریله مشغولدی، هرشیدن خبرداردی. قیزلر محزون چهره‌لری وآرتق بسبتون صارارمش ئولو بکیزلریله بومسافری قارشیلادیلر:

— بیدار ئولدی، دکلمی؟ بزه دوغروسنی سویله‌ییك!

دیدیلر. اوبری:

— بزم بیدارمی، دییه صوردی، هانی داپی زاده‌کنج شاعر بیدار؟

— أوت...

آداجغز کولەدن لاقیردی سوبلەیەمیوردی کە ... یالکز « نە سرکذشت ، اولور شی دکل .. » دییە مریلدانیوردی . نهایت : « خایر ئولەدی ، برکت ویرسون وقتندە یەتیشدك ، قورتاردق ! » دیبە بیلدی .

زمین صوردی :

— یاراسی نرەدەیدی ؟

منیرە صوردی :

— چولدەمی وورولدی ؟

مسافر قیزدی :

— جانم ، دیدی ، هانکی یارا ، هانکی چول ، سزنەدن بحث ایدییورسیکز ؟ بیداوك چوللە ، یارا ایلە ایشی نە ؟..

صوکرا آکلاتدی :

اوزون صاچلریله پارسەدەکی هیئتك حضورینە چیقمش ، « ئولمکە کلدم ، دوووشمکە کلدم ، بکا حرب میدانڭك یولنی کوستریك ، ملك‌الموتلە طرابلسدە راندەووم وار ؟ » دیمش ، هیجاندن قابنە صیغامییورمش ، صباح ، آقشام ، کوندە ایکی دفعە کلوب سفارتخانەدە کیلری تعجیز ایدییورمش ؛ باقشلر کە اولیەجق ، بوعنادجی کوکلی پی اوصیرادە کیدەجك اولان بر هیئت طبیە معیتنە خستەنە باقیجی اولەرق قید ایتمشلر وکوتی سولەمشلر ؛ « وقتندە ، ساعتندە کل ! » دیمشلر ، حالبوکە بر داها بیداردن خبرچیقمامش ، نام ونشانی سیلینمش ، قوید کسە بول ... نەدن صوکرا بر حوادث : بیدار کندینی زهرلەمش ، قوشوشمشلر ، قورتارمشلر ... مکرسە بر قادینە ، عادی بر

سوقاق قادینه طوتولمش ، هفته‌لرجه پیشنده قوشمش، پاراسنی توکتمش، اوندن‌صوکراده بر شیشه آفیون روحی یووارلامش، فقط دها اولدن ، چوق اولدن انتحار ایده‌جکنی مکتوبله آرقداشلرندن برینه بیلدیردیکی ایچون یتیشمشلر ، حیاتنی قورتارمشلر ، شیمدی حالا : « ژورژه‌تم ! » دیبه سوقاق سوقاق ، سفیل و پریشان پارسی دولاشیبور ، حالا او قادینی آرایورمش !

ترمین‌ایله‌منیره حکایه‌نك بو جهتکی ، بو کولنجلکی قارشیسنده جدیتلرندن بر شی غائب‌ایتمه‌دیلر ، ایکیسی بردن، غایت اهمیتله، وقار و حاکمیتله تکرار صوردیلر :

— قادین‌وجودجه، چهره‌جه‌عجبا‌ناصیلمش،بیلیورمیسکز؟

— بن کورمه‌دم ، فقط بیلنلر وار ، ضعیف ، اینجه اوزون ، صولغون بر قیزمش ، محزون صوراتلی ، سیلیك ، صولوق بر شی ..

— هاه ، شیمدی آکلادق !.

ترمین ایله منیره‌نك ظننه نظراً بیدار پارسده کندیلرینه چوق بکزه‌ین بر قادینه تصادف ایتمشدی ، ژوره‌ژت بو ایدی. زواللی چوجوق او هجرانی ، غربت و تحسر کونلرنده قارشیسنه منیره ایله ترمینك ، پرستیده‌لرینك بر نسخهٔ ثالثه‌سی چیقنجه آرتق کندیسنه حاکم اوله‌مامشدی . ژورژه‌ت ایچون دکل ، ینه بونلر ایچون صیزلامش ، بونلر اوغورنده انتحار ایتمشدی ..

— آه معصوم ، یوکسك روحلی بیدار !

ایشته بو جمله‌لریله تکرار بیداره عرض صداقت ایتدیلر ، « کیم بیلیر نه‌لر چکدی ، ناصل یاندی ، صیزلادی ؟ » دییه بربرلرینه صوروبورلر ، کوز یاشی دوکویورلردی .

ایکی آی صوکره بیدار بك دوندی ، کلدی .. فقط قولنده برده قادین !

منیره ایله ترمین درحال صوروشدوردیلر : عجبا بزه بکزیبورمی ؟.. عکسی کبی بو فرنك قاریسیله ایکی همشیره‌نك آراسنده ذره قادار مشابهت یوقدی . او قوجامان کوکسلی ، آزمان کبی صوراتلی ، ابرو یاناقلی ، قوجامان بر مخلوقدی ، قوجاسنی :

— بی‌نارر ؛ بی‌تارر !

دییه بر چاغریشی واردی ، انسانك سکیرلرینی بر باد ایدییوردی . فقط اونلر ینه تسلیسنی بولدیلر . محقق ، دییورلردی ، بو قادینی مخصوص قولنه طاقوب کلدی ، بزی کندیسندن صوغوتمق ، بزی اولنمکه تشویق ایچون .. بیچاره بیدار شو حس‌سز مخلوقله یان یانه کیم بیلیر نه عذاب چکیور.. فداکار چوجوق ، فداکار قلب ! ابدی دوست !

حالبوکه بیدار ماداماسنه پك مجلوبدی؛ اوزون تویلو پرفینو کوپکی کبی یالتاقلانه یالتاقلانه قادینك آیاقلری آلتنده سورونوب دورویور وپك ممنون کورونویوردی . شیمدی ، مأمورتجه‌ده ایلریله‌مشدی ؛ پارسده طانیشدیغی برقسم قومیته‌جیلر اونی طوتیورلر ، یوکسه‌لتیورلردی . ایکی همشیره الآن عشقلرینه صادقدیلر ، الآن بو « بوبولك وقدسی سودا » پیشنده اریبوب

خراب اولویورلردی . بر آقشـام قرار ویردیلر ، اوزون بر مکتوب یازدیلر :

« بیدار ، دییورلردی ، سنك فداکارلغك بزمکنی کچدی ، سن بزم « بویوك وقدسی سـودا » مزه ایچنده أك مشقتلی وأك مشکل وظیفه‌یی درعهده ایتدك ، سن بزی شرفسز ، شانسز براقدك ؛ فداکارلقده سنك مرتبه‌کی بز بولامادق .. هردقیقه‌ك عذاب ایچنده کچییور ، نه‌قادار صاقلامق ایستسه‌ك بز بیلییورز ؛ حیـاتك زهرلرله دولدی ، نه‌قادار کوسـترمه‌مك ایستسه‌ك بز کوروبورز ؛ بزی قورتارمق ایچون کندینی فلاکتلرك برندن اوبرینه آتیورسلك ، نه‌قادارسویله‌مه‌سه‌ك بزآ کلایورز ... سویله بو « بویوك وقدسی سودا » اوغورنده ، اوکا لیاقت کسب ایتمك ایچون نه‌یاپالم ؟ »

بیدار بوکا جواب ویرمه‌دی . « حالا فداکارلق ، حالانفسیله مجادله ... » دیدیلر ، جوابسز براقماسنی قصداً لاقید کورونمك ایسته‌مه‌سـنه حمل ایتدیلر . شـیمدی بر آرزولری واردی : اونکله یاریم ساعت قونوشمق وصوکرا ، صوکرا ترك حیات ایتمك ... فقط مراجعتلرینی بیـدار رد ایدییوردی ، اونلره خبر کونده‌رییوردی : « واز کچسینلر بوایشدن » دیدیرتیبوردی ، أوله‌نسینلر ، مسعود اولسونلر ! » حتی اوصیراده برده چوجوغی دنیایه کلمشدی ، یعنی بیـدار اویله ، قیزلرك ظن ایتدیکی کبی ، نفسنه برظلم اوله‌رق یاشامییور ، بلك اعلی ، هرکس کبی ، طبیعی برأولی حیاتی کچیرییوردی . بونلرك بیتمز توکنمز تعجیزلرندن نهایت ، غالبا ، حدته کلدی ، آجی برمکتوب یازدی ، ایچنده

ماضی‌یه‌ده ، او « بویوك وقدسی سودا » یه‌ده ، خیالاته‌ده ، علویاته‌ده بر چوق تحقیرلر صاووردی ، اونلره جدی بر تداوی توصیه ایتدی ، دلی حکیمی اسملری صایدی ، آلای ایتدی... لکن ینه ایناندیرامادی :

— بوساطرلری کوز یاشلریله یازمشدر ، هیچ قیزیرا آغلایه...

دییورلردی . نهایت اك بویوك قرارلرینی آلدیلر ، بر کون کیندیلر ، بیدارك دائره‌سنه اوغرادیلر ، خدمه‌یه ایکی خانمك کندیسنی آیاقده ، بر دقیقه کوره‌جکنی سویله‌دیلر . بك ، علی العجله ، النده قلمی ، فس‌سز اوداسندن چیقدی . ایکی قرده‌شك بچه‌لری صیقیجه طورتولیدی ، سنه‌لردن بری اونلری اوقادار اوتونمش و کورمه‌مکه ، دوشونمه‌مکه آلیشمشدی که طانیامادی :

— بر امریکزمی وار ؟

دییه صوردی . جواب ویرمه‌دیلر ، یالکز بچه‌لرینی قالدیردیلر : صولوق ، بیتکین ایکی ماتملی چهره .. بیدار ایرکیلدی . هیچ برشی دیمه‌دن ینه بچه‌لرینی ایندیردیلر و دونوب کیتدیلر . او آقشام سوبلیمه ایچمشلردی . تام یدی کون صانجیلر ایچنده قیوراندیلر ، منیره قورتولامادی ، بویوك وقدسی سوداسی اوغورنده اولدی . نرمین یاشادی ، حق اوله‌ندی ، زنکین برقوجایه دوشدی ، فقط فلاح بولمادی ، یشته بویله ، کندیسنی اته‌ره ویردی . چوق کچمیه‌جك ، اوده اوله‌جك ، هم ده الآن بیدارك کندیلرینی سودیکنه وعشقلرینه صداقت کوستردیکنه ایناناراق ...

بیدار بك شیمدی سفارتلرك برنده باش کاتیبدر . روایته

کوره صاچلرینی کسدیردکدن صوکرا محقده یوانه کیرمش ، یاناقلری آللاشمش ، أککسه‌سی قابارمش ، یوص یووارلاق ، طوس طوپارلاق بر آدام اولمش !

بن بونلری ذهنمدن کچیرکن مادام آلدیبادو یانمزه کلدی ؛ اوزون مدت أو صاحبه‌سندن اوزاق قالمق ، معتادی اولان التفات ودوستلقلرینی کوسترمه‌مك اونك ایشنه کلمز ، یلانلرینه اویمازدی . یهودی قاریسنك قافاسی دائما بویله هرکسی ممنون ایتمك ، هرکسه خوش کوروتمك ، دنیاده بر دها قارشیلاشماسی امکانی اولمایان کیمسه‌لره قارشی بیله صمیمیت ومحبت کوسترهرك نه اولور ، نه اولماز ، احتیاطاً احباب لیسته‌سنه صوقمق عادتیدی . درحال بکا ینه التفاتلر بذل ایتدی :

— آمان ، نه طاتلی خانم افندی بو ، جانمك ایچنه صوقه‌جغم کلدی !

دییه باشلادی ، نره‌ده اوطوره‌جغمی صوردی ، پك یقینده ، برکون اوغرایه‌جغنی سویله‌دی ، ازمیردن تفصیلات آلدی ، بوتون طانیدقلریمه آشنا چیقدی ، هپسنی مدح ایتدی ، خلاصه یکرمی دقیقه‌ده بنی کندیسنه یکرمی سنه‌لك احباب کبی طانیتدی ، ایصندیردی ، حتی ، برآزده ، سه‌ودیردی . شایان شیمدی بکا یکی برماجرا آکلاتیور ، فطین بکك اطرافنده آلك جوشقون وطاشقین برعاشق طوریله پروانه کبی چیرپینان خیلی یاشلیجه بر خانم حقنده معلومات ویریوردی . مادام آلدیبادوده دیکلیوردی . لکن سوز علیهنه بر شکل آلدقجه غایت جاندن

مدافعه ایتمکه قالقیشیور ، بزه دیدی قودی یایماه‌مز ایچون نصیحتلر ویریبیوردی. فقط ایچمدن أمینم‌که بیلمه‌دیکی بر جهت وارسه اونی‌ده او کره‌نمك ایچون جان آتیوردی.

بو خانم قرقی کچکیندی؛ فقط اوتوزینی آتلامامش کورونمك ایچون چابالادیغی پك کوزه چارپیوردی. محقق وقتیله پك چوق کوزه‌لدی ؛ حالاده بوزولمش عد ایدیله‌مزدی‌یا... باشندن کچن قارمه قاریشیق ماجرالردن، اذیت وصیقینتیلردن صوکره اونك حالا ارککك پیشنده قوشوب دیدیشه‌جك بر حالده بولونابیلمه‌سنه شاشیوردم. حکایه‌سنی — بیلدیکم قادار — آکلاته‌یم :

... اوکا سنیحه خانم دییورلردی، فقط غالبا بو اسم اصل آدی دکلدی ، تورك زندوستلغنك طاقدیغی بر اسمدی ، سنیحه‌یی طالع ، بر مدت ذوق عالملرینه آتمش واورادن شهرت وثروتك الك یوکسك ذروه‌سنه چیقاردقدن صوکره تکرار یره‌ یورمش ، تکرار چیقارمش وبویله قرارسز ، دوامسز بر صورتده ، که‌ه سورونه‌دیره‌رك ، که‌ه اوچوره‌رق اوکا ماجرالی بر عمر کچیرتمشدی. الآن‌ده اویله کیدییوردی . دها پك کوچوککن آبلاسی بر ملازمه‌ویرمشلردی،ایکی طرف ده پك فقیر،پك محتاجدی؛ چوقور بر محله‌ده قوت لایموت ، دیدیشه دوووشه ، خیرلاشه خوموردانه یاشییورلری . انشته بك ، دها أولندیککنك سنه‌سی اولمادان آبلادن بزمش ، اوفاجیجق بالدیزینه کوز آتمشدی . بو ترجیح قیزك عزت نفسنی اوقشامش ، تماشاتکار اولماسنه یاردیم ایتمشدی . نهایت قیامت قوپمش ، سنیحه‌اون آلتیسنده

أودن آتلاتيلمش، اورته حالى بر عائله يه خدمتجيلكله ويرلمشدى، اوراده ده آز زمانده وقعه لر اولمهدى، اوك اختيار بكى بر طرفندن يكى خدمتجى يه آشيرى التفاتلر ايدركن كوچوك بكده ده جوشه كلمش، طاشقينلقلر كوسترمشدى. بالطبع بو چيفته محبت اوه صيغمامش، اوزمانه قدر پك ساكن، پك تربيه لى ياشايان بو بابا اوغول بربرلرينه چاتمشلر، كلخان بكارى كبى ووروشوب دوووشمشلر، رزالتلر قوپارمشلردى. سنيحه يه اورادن ده يول كورونمشدى. اوزمان بر خفاف چيراغى طالب اولمش، همان كلين ايدلمشدى. فقط بو دفعه ده بر قائن برادر مسلط اولمش، كچنمه لرينه سكته ويرمشدى. ايشته بو اثناده سنيحه اك آشاغى طبقه نك اوغراغى مردار اوله دوشمشدى. لكن چوق كچمه دن بر تصادف اونى قورتارمش، بصره لى زنكين بر آدامه زوجه يابمشدى. مكلف بر حيات ... اسعاف ايديله ين هيچ بر آرزوسى يوق ... قيش اورتاسى مثلا چيلك ايستيور، آقشامه بولدو- رولوب اوكنه قويولويور. يازين چامليجه يه طاشينيورلر، خانم افندى صيقيليور، بر آى كچمه دن بويوكدره يه نقل اولونويور، اورانك ده هواسيله امتزاج ايديله مييور، بويوك آدايه كچيليور. خلاصه بر موسمده درت يرده كيشديريليور. سنيحه ينه ممنون دكل، بيچاره عربه ياپمادينى اذيت قالميور، اوداسنه قاپانييور، آدامجغزى يانـنه صوقمايور، أوى حكيم، خوجا ايله دولدورويور، سـيكيرلرينه عارض اولان خسته لق كون كچدكجه آرتيور. شيماريقلغك صولك پرده سى ... مثلا قوجاسنى كورور كورمز، چيغلق چيغلغه هايقيرمغه باشلايور :

— كيت حريف كوزيمك اوكندن ، دفع اول !

اوبرى هيچ قيزمييور ، اعتراض ايتميور ، سيلينوب غائب اولويور . صوكرا ، بر آز كينجه چاغيرتيور ؛ عفو ديليور ، شاقلاباز لقمز ايدييور ، ديركن بردن ده كيشيور :

— نه يه يانمه كلدك ، نه آرييورسك بورادە ؟

عرب چترەفيل لسانيله ايضاح ايتمكه چاليشيور :

— چاغيردى سن ، كلدى بن ، العفو ، العفو !

فقط مرام آكلاشيلق قابلمى؟ سنيحه قيپ قيرمزى ، هرطرفى تيترەيور ، كوزلرندن شمشكلر چاقييور :

— كيت حريف ، زەبەللا حريف !

فريادیله آداجغزى تكرار اودادن آتيور . برآى ، بش آى بويله ، نهايت بصرەلينك تحملى توكه نيور ، كوكنك برنده ينه سنيحه :

— كيت حريف ، زەبەللا حريف !

ديه باغيرركن هرزمانكى كبى اوصلو اوصلو ، مطيع وأسير ديشارى چيقه جغنه صوباماشەسنى قاپييور ، قادينى برغيزدوويور ، صوكرا آداملرينه طوتدوروب قاپيدن آتديرييور ، آرقەسندن بوش كاغدينى ده كوندەرييور ...

سنيحه برمدت ازدواجندن صوكره پيدا ايتديكى ناموسلى احبابلرى أونده ، مسافرصورتندەياشادى ، بصرەلينك تكرار نكاح ايتمەسنى مأمول ايدييورلر ، « قابل دكل سندن آيريلاماز ، بوكون يارين خبركلير ! » دييورلردى . حالبوكه عرب حقيقة عنادجى ومتين چيقمشدى ؛ هيچ آلديرمادى ؛ اوزمان سنيحه

یالوارمغه باشلادی ، واسطه‌لرك بری کلوب بری کیدییور . لکن برایش کوره‌میوردی . حریف بردفعه :

— لا ، والله ...

دیمشدی ، آرتق یمیننden دونمیوردی . حق قلبنك یومو- شاماسندن قورقه‌رق طاسی طاراغی طوپلامش ، مملکتنه قاچمشدی ، ایشته اوزمان سنیحه احباب أونده یر بولامامغه باشلامشدی ؛ استثقاللر آرتمشدی . نهایت تکرار اسکی حیاتنه دوندی . فقط بودفعه طالع هیچده یاردیمنه کلمیوردی . کرکلنه برآج کوزلیلك ورقت عارض اولمشدی . بوینه ، شوکا بوکا عاشق اولویور ، یانیور ، طوتوشویور ، وقتنی کوز یاشلری ایچنده قیصقانمه‌لر ، قیزغانمه‌لرله کچیرییوردی . بش پاره‌سز قلم‌افندیلرینه وجودینی وقف ایتمشدی . بویله استفاده‌سز ومشقتلی بر عمرله کوندن کونه توکه‌نیور ، بوزولوب خیرپالانیوردی . کیم قوشام ، ثروت ، سفاهت کوزنده دکلدی ؛ او ، شیمدی ، یالکز ، دکرسز ولزومسز برطاقم عاشقانه ماجرالر و دلیقانلیلر پشنده أسیر ومنقاد ، نندیسنی أزوب أرزویور ، کوچوك ازدواجلر ، مینی مینی برأو ، برآزوا حیاتی تخیل ایده‌رك بوأملی آرقه‌سنده علیدن ولیه آتلایور ، اذادن اذایه قوشویوردی .

برکون ایشده کیشدی ، بختك ایکی قوتلی قولی تکرار سنیحه‌یه صاریلمدی ، آغوشنه آلوب اونی تکرار شیمارتدی . اوصره‌ده بك‌اوغلنده زال بلشدیه برحریف پیدا اولمشدی ؛ افه‌لردن ... سرایك آدامیدی ؛ بوتون میخانه‌لرله قمارخانه‌لری ، بوتون تجارتخانه‌لری خراجه کسمشدی ؛ آی بآی تحصیلدارلری کیدرلر ،

عوائدینی طوپلارلردی . بو حریف بویله نصل موقع صاحبی اولیویرمشدی ؟ بو ، قاریشیق ، اسرارلی بر ایشدی ، غالبا بو کسکدن کلن بر امره اطاعت ایدەرك مهم ، حیرت بخش بر جنایت ایشلەمش ، بویوك بر خدمت کورمشدی ، بوندن اوزرینه پارلامش ، استانبولی بنمسەمشدی . کیجەده بر قاچ یوز لیرا قازانیوردی . ایستدیکی آدامی دوومکه ، ایستدیکی دکانی قاپاتمغه ، ایستدیکی بنایی قمارخانه یاپمغه حق واردی . اطرافنده کندیسندن بدتر سکز ، اون حیدود ، بك اوغلندن مالکانەسندەدولاشان بردره بکی کبی کچر ، اطرافه هیبت و دهشت ویریردی . ایشته بوزال بك سنیحەیەوورولمشدی . درحال نشان طاشنده برقوناق طوتلمش ، دوشنمش ، داپانمش قادین اورایه بالعز والعافیه نازل اولمشدی . حدینەسی کیمسەنك شویله سنیحەیه یان کوزله باقسین ... مکلف کیلیر ، قارشیسنده بری زنجی ، بری چرکس ایکی خلایق ، آرابەجینك یاننده برلالا ویاسایس ، سلطان کبی بردبدبه وحشمتله مثلا کاغدخانەیه کیدردی . آرقەسندن اوزاق ارزاق زال بکك آداملری ده آرابه ویا آت ایله تعقیب ایدرلر ، آقشام افندیلرینه معلومات ویریرلردی . بویله بر حیات ، صوك زمانده ، کیمسەلره میسر اولمش برشی دکلدی . ذاتاً زال بك اوه ایکی اوچ کیجەده بر ، اوده یورغون آرغین اوغرار ، همان یاتوب اویور ، ایرتسی کونی ایرکندن قالقوب کیدردی . هر اوغرایشنده سنیحەیی الماسه ، آلتونه غرق ایدردی ، بو حال ، نه یازیق که ، اوزون زمان دوام ایدەمەدی . زال ده کیشدی ، باشلادی قادینی خیرپالامغه ... بو خیرپالامه کون بکون آرتیوردی ،

نهایت دایاغه قادار واردی؛ آرابه‌لر صاتیلدی، خدمتجیلر صاوولدی، ألماسلر و آلتونلر کری‌یه آلیندی. أوده یمك پیشمه‌دیکی کون چوق اولویوردی. سنیجه قاچوب قورتولمغه جان آتیوردی، فقط قابلمی؟ زالك الندن قورتولونامازدی؛ نه‌یه کیزلنسه بولدورور، یاقالاتوب دوودورردی. نه‌یالوارمه، نه‌ناز وعشوه، نه حسن وآن، هیچ بری فایدا ایتمیوردی. چیزمه‌سنی ووردیغی زمان قادیجغز اوچ آرشین اوته‌یه فیرلا-یوردی. ظلم، اشکنجه ایچنده ئولمك اوزره ایدی، دیرکن برکیجه زال بکی تایوره‌کندن ووردیلر، ویق دیبه‌مه‌دن کوجدی؛ سنیجه‌ده قورتولدی.

اوزمان اسکی متحسر ومفتونلرندن بر اورته حاللی آدام امدادینه یه‌تیشدی؛ طوتدی تاقاواقلرده برأو بولدی، برقادین بکجی تعیین ایتدی، سنیجه‌یی اورایه قاپادی؛ استانبوله ایمك یاساق، مسافر قبول ایتمك یاساق، باغچه حدودینی آتلامق یاساق... شیمدی‌ده بویله برحیات باشلایوردی؛ بر زمانده بوحیاتی سوره‌جکدی. فقط زال‌بکدن صوك کونلرده اوقادار چکمشدی‌که هپسنه‌راضیدی؛ کندیسنی برأو خانملغنه ویردی. یمکلراوکره‌ندی، طورشیلرقوردی، دیکیشه، اویایه باشلادی، خانم خانمجق، قادین قادیجق یاشیوردی، ممنوندی... جمعه کونلری‌سیتلرینی‌حاضرلارلر، فنره‌کزمکه‌کیدرلردی. استانبولك اك دبدبه‌لی، اك فسق‌وفجورلی اکلنجه‌لری‌ایچنده مست‌اولمش، خراب اولمش بووجود شوسکونتلی، ادبلی سیرانلردن ذوق آلیورمیدی، یوقسه بوکا قاتلانیورمیدی؟ آك دوغروسی

سنیحه‌ده ایکی نفس ، ایکی بناك واردی . بعضاً بریسیله ، بعضاً اونه کیله یاشاردی . وقت وقت اوصلانیردی ، وقت وقت آزار ، آزغینلاشیردی . شیمدی سکون دوره‌سیدی ؛ یارین تکرار قودوراجقدی . چوق کچمه‌دن ده کیشـدی ، خیرچینلاشدی و بر کون قاچوب کیتدی . هم کیمه ، بر بالقجی‌یه ...

بوغار ایچنده‌بش ، آلتی‌دالیانی ، معیتنده‌سکسان ، دوقسان آدامی واردی ، خاطری صاییلیر زنکینلر دندی ؛ ایکی سنه اول باباسی ئولمش ، یرینه بو کچمشدی ؛ اوقوماسی یازماسی یوقدی ، جیکن ، پوطور کیبر ، عمرینی قاییقده ، ده کزده کچیرردی . دها یکرمی دردنده ، طوسـون ، اوچاری ، خنزیرجه‌سـنه سه‌ویملی ، غریب بر مخلوقدی . سنیحه فنر سیرانلری اثناسنده ، اوزاقدن اوزاغه اونی کورمش ، خوشلانمش ، بر کون ده بکیله برابر یاغمورده طوتولدقلرندن قولوبه‌لرینه صوقولمشدی . بالیقجی آغاسی درحال اکراملرده بولونمش ، اونلره نفیس بر بالیق چورباسی پایدیرمش ، تا آقشـامه قادار آلیقویمش ، صوکرا قوجامان قاییقلرله مشعله‌لر یاقه‌رق أولرینه کوندرمشدی . ایشته بو ظاندیشه‌لرك تأثیریله ایکی طرف بر برینه کوز آتمشدی .

سنیحه‌نك اك خوشلاندیغی ماجرا بو بالیقجی ماجراسی ، بو صوك مناسبتدی . علی بکه کور کورینه ، ده‌لیجه‌سنه مفتوندی . یاشی ده خیلی ایلریله دیکندن سه‌ودیکنك کنجلکی ، تروتازه‌لکی عزت نفسنی اوقشویور ، فوق العاده ذوقنه کیدییوردی . بسبتون کویلیله‌شمشدی ؛ صانکه ، بر زمانلر آدالری ، چاملیجه‌لری ، نشانطاشلرینی سوسله‌ین ، زینت و شعشعه ایچنده یوزه‌ن قادیندن

اونده اوفاجق براثر، برخاطره بیله قالمامشدی؛ هپسنی اونوتمشدی ؛ بصره لی بی ، کاتبلری ، زال بکی ... برعلی بکی بیلیوردی ، بر علی بکی کورویوردی ، اونك ایچون دوغمش ، اوکا واصل اولا بیلمك ایچون بوقادار اذیتلر چکمش، خلاصه ازلدن اوکا نصیب اولمشدی . اوزون و مشقتلی بر یولدن کیده جکی یره وارمش اولانلره مخصوص بر ممنونیتله شیمدی صاری یارك آتشی یوبالی برباد بر بالیسنده ، قائن آنالر ، کوروجه لر آزاسنده دیکله نیوردی . بوقاچنجی نکاح ، بوقاچنجی اودی ؟...

هیچ عقله کلمه ین برزمانده علی بك خسته لاندی، هفته سنه ذات الریه دن توتدی . قیلیج بالیقلری دالیانه وورمشدی ، ایریلری ، آغلری قورتارمق ایچون عونه سیله کیجه یاریسی بوغازك آنافورلری قارشیسنده چوق چالیشمش ، ترله مش ، صوکرا کندیسنی محافظه ایده مه دیکندن نهایت قربان کیتمشدی . سنیحه چیلغنه دوندی ، آیلرجه حیاتندن امید کسدیلر... فقط صوکرا ، بردن ده کیشدی ؛ تکرار ذوق عالملرینه دالدی ، وورپاطلا- سین ، چالداوینا سین ، یاشایوب کیدیوردی . یکی کنج ناظرلر ، کنج جنراللر پیشنده قوشویوردی نه دنسه اوانناده کوزللککنلك شعشعه لی دورینی کچیریوردی ، بو ، غالبا حسننك صوك پارلایشی ، صوك شعله سیدی . حق ، برزمانلر ، چوق مهم آداملردن بریله اولنه جکنی سویلیورلردی ، وکلا قاریسی اولمغه نامزددی . فقط بونك اصلی چیقمادی ، برمصرلی ایله اولندی . کیدوب سنه لرجه قاهره ده اوطوردی . اورادن قوجاسندن آیریلمش دوندی ، پاراسی ده واردی ؛ آرتق اولنمیور ، کیمسه ایله اوزون وکلفتلی

مناسبتلره کیرمییوردی؛ بویله ، خفیف مشرب سالونلرده ، راست کلدیکی کنج بکلره مسلط اوله‌رق کوکلنی آووتویور ، کیفنه باقیوردی . نه‌ماجرالی ، نه فوق‌العاده برحیاندی !...

... سنیحه بزم کندندن بحث‌ایتدیکمزدن بی‌خبر، فطین بکی برکناره چکمش ، آیغین بایغین ، سوزوله سه‌ریله ، بیك ادا ایله قونوشویور ، کوزلرینی کنج آدامك تا کوزلرینك ایچنه دیکمش ، سحرباز جاذبه‌سی آلتنده طوتمغه اوغراشییوردی . اوبری‌ده، قوجامان برماضی‌صاحبه‌سی اولدیغندمیدر ، یوقسه آرزولری وکیفلری اوغورنده ایسته‌دیکی کیمسه ایچون بول بول پارا صرف ایتدیکنی بیلدیکندمیدر ، نه‌ده‌نسه بو کچکین قادینه هپمزدن فضله علاقه‌دار کورونویور ، عادتا خوشنه کیتمکه چالیشیوردی . اونك بو تمایلنی ایچمزده اك چکه‌مین‌خانم لیلا خانمدی .

... لیلا خانمی تا اسکی‌دوردن طانیردم ، فقط اصل‌شهرتی یکی دورده ، مشروطیتك اعلانی متعاقب باشلادی . ایکی‌قیزی وبرکلینی ایله برابر درحال سیاسیانه آتیلدیلر ؛ چارشافلرینك اوزه‌رینه قیرمیزی بیاضلی قورده‌لالر طاقه‌رق قاپی قاپی اسکی رجال ووکلا اولرینی دولاشدیلر و تهدیدکار طورلرله اعانه‌لر طوپلامغه قویولدیلر . دردی‌ده ، درغروسی ، کوزآلیجی ، شاتافاتلی شیلری ... ذاتاً لیلاخانمله قیزلری آنا واولاد کبی‌دکل قیز قرده‌ش ، آبلا کبی دوروولر، عینی‌طرزده

یاشارلردی. حریت پرورلك وادیسنده آری کبی، یورولمه، دینکلنمه بیلمه‌دن چالیشیورلر، ألده ایتدکلری پارایی کوتوروب مرکز عمومی‌یه تسلیم ایدییورلردی. اوراجه مرغوب خانملردی؛ حتی ارکاندن بعضیلری آراصیرا کلوب أولرنده یاتارلر، بر عائله افرادی کبی معامله کورورلردی. اوزمانه قادار سلانیك واسکوب قهوه‌خانه‌لریله شانتانلرندن باشقه عالم وحیات کورمه‌مش اولان بویونتولمامش، رنده‌لنمه‌مش، خام، خانطال کوتوکلر لیلا خانمك دعوتلرنده عادتا آلیقلاشیرلر، اوطوروب قالقمه‌لرینی شاشیرلردی. فقط مستعد کنجلردی. آز زمانده تجمیلکارینی اوزرلرندن آتیورلر، زمین وزمانه اویورلردی. بو درت کوزل قادینك محیطی سه‌ویلمز، ایسته‌نیلمز شی دکلدی که... دها، اوزمان، لیلا خانمك ایکی قیزی‌ده هنوز أولنمه‌مشدی؛ اون آلتی واون سکز یاشلرنده توی کبی خفیف، پری کبی کوزل، غایت جانلی ونشئه‌لی، آفت شیلردی؛ بری کمان چالاردی، بری پیانو... کلین خانم ایسه آلافرانغه شرقیلر اوقوردی، خوش برسسی واردی. اوچی برلشوب‌ده فصله باشلادیلرمی بوداغلی دعوتلیلر عقللرینی غائب ایدرلردی... آز زمانده هپسی‌ده عاشق اولدیلر، بر طرفدن مملکتده موقعلری یوکسه‌لیور، اوبر طرفدن آرزو وحرصلری آرتیوردی. لیلا خانمك مقصدی قیزلرینه دور ارکانندن ایکی سه‌چمه قوجا بولمقدی؛ بوحریت پرورلکی، اعانه جیلکی، بوغیرت وفعالیتی هپ شو مقصده ایرمك ایچوندی. مع‌الأسف آچیق وصاچیقلقده، دوکولوب سه‌ریلمکده آشوری کیتمشلردی.

دعوتلیلر ازدواجدن زیاده خوشجه وقت کچیرمکی دوشونیو-
رلردی. هر بری ، آیری آیری ، بر دفعه کریمه خانملره ، قاباجه ،
خویراتجه تجاوز ایتدیلر ، موافقت کورمه‌دیلر ، اونك اوزرینه
برر برر صاووشدیلر ، باشقه طرفلره باش وردیلر . ازدواج
پلانی نتیجه‌لنمه‌دی ؛ قیزلرك آدی کیرلندی ؛ ساده آدی دکل
اخلاقلری‌ده بوزولدی ؛ ارککله یوز کوز اولدیلر ؛ اوك حیثیق
قیریلدی . آرتق مسافرسز ، دعوتسز یاپامادیلر ؛ حریت
قهرمانلری اوغراماز اولونجه شو ، بوچاغریلدی ، دیرکن ایش
دها عمومیله‌شدی ، بسبتون چیغریغندن چیقدی . نهایت میراث
یدی دوکونتوسی ایکی حریف طالب اولدی ، قیزلرله اوله‌ندی .
فقط کچینه‌مه‌دی ، کچیندیره‌مدی ، آز زمانده بوشادی . کلین
خانم‌ده باشنی آلدی ، آوروپایه کیتدی ، قافه‌شانتانلره دوشدی ،
خلاصه بوعائله ذلیل ، سفیل اولدی . یالکز اصل قباحتلی ،
آنا ، لیلا خانم دها طالعلی چیقدی ، الندن ، آووجنده ثروتندن
نه‌قالدیسه آرتق توکه‌نوب سوقاقده قالاجغی بر صیراده طالع
یوزینی کوستردی : تا کنجلکندن بری کندیسنه قارشی
اونودلماز ، اورتولمز بر محبت طاشییان اختیار بر زنکین ،
سوزیه‌لی بر پاشا ــ قیزلرینی طانیمامق شرطیله ــ اوکا ازدواج
تکلیفنده بولندی ؛ طبیعی درحال قبول ایتدی . شیمدی ،
سکسان یشلك قوجاسنك سایه‌سنده مرفه بر عمر سورویور ...
رفاه ، ثروت‌ده یاردیم ایتدی ، تکرار کنجله‌شدی ؛ کوزی
بویله ، فقط یئه کی تازه دلیقانلیلرده .. اونلردن بریله
قارشیلاشدیغی ، درحال بختسزلغندن ، قوجاسنك یاشلیلغندن ،

روحنك اوكسوز قالديغندن ، خلاصه بويله بر طاقم كولونج وبی‌معنا مسئله‌لردن بحث ايديبور ، آهلر چكييور ، حق ياشلر دوكيور ، دقتی جلب ايده‌رك حلوله چاليشييور ، فقط هيچ ده موفق اولاميور . سنيحه خانمله ليلا خانم ، بوايكی كچكين وخوپپا قادين بربرلرينی هيچ چكه‌ميورلر . ايالله ليلا ، كين وخصومتنك شدتندن بعضاً نوبتلره دوشويور ، چاير چاير يانيبور :

— بوقادين بنی ئولدوره‌جك ، بوقادين بنی ئولدوره‌جك !

دييه احبابلرينه دائما شكايتده بولونويور . فطين بك غالبا بو حادثه‌ٔ موتی تسريع ايده‌جك ، ليلايی ياشلي‌لق دردندن الی‌الابد قورتاره‌جق !...

... مسافرخانملر آراسنده‌ بنم ، اوزاقدن ، بر طانيديغم داها واردی : نميقه خانم ... نميقه‌خانم مشهور نريمان خانمك قيزيدر ، نريمانی بوتون استانبول طانير ، ليلا ايله سنيحه‌نك بر باشقه نوعيدر . اوبرلرندن فرقی بونك داها اصيلي ، داها كبار بر عائله‌دن اولوشی وشيمدی ، آرتق بسبتون ساكن وحيثيتلی برطرزده ياشايشی ... بوقسه ، داها بش ، آلتی سنه اول ديكرلرندن هيچ‌ده آشاغی قالمازدی ؛ رذالت ايچنده يوياندی ؛ كنديسندن الك چوق بحث ايتديرنلردنده بريدی ؛ هيچ بكله‌نيلمه‌ين بر كونده اورته‌دن چكيلدی ، احبابلريله سلامی كسدی ، بوش ، مجهول بر آدامله اوله‌نوب سكون وانزوايه كيردی . استانبولك الك كوزل ، الك شهرتلی قادينلرندن ايدی ، قيزی‌ده

اونك قادار كوزلدر واونك قادار مشهوردر. لكن بوشهرتلر آراسنده‌كی فرق چوق بویوكدر، نميقه خفيف مشرب بر قادين دكلدر، او، قوجاسنه اولان صداقت ومحبتيله شهرت قازانمشدر. بلكه باشقه برقادينده اولسه بومزيت شهرت ويره‌جك قادار اعظام ايدلمزدی، لكن نريمان خانمك قيزنده بوحيرتلره سزا بر فضيلت تشكيل ايده‌بيليور، صاحبه‌سنه آد، صان قازانديرييوردی. نميقه، آننه‌سنك مناسبتسز حياتندن وقتيله اويله بيزاز، اويله مأيوس ايدی‌كه برقاچ دفعه اوی بيراقمش، احباب، اقربا ياننه قاچمشدی. فقط دائما اونی — كوزه‌للكندن وآناسنك آدندن قورقه‌رق — كری چه‌ويرمشلر، بردورلو قبول ايتمه‌مشلردی. نهايت بردفعه‌سنده تام ايكی آی ايزينی غائب ايتمش، بر درلو أله كچمه‌مشدی. نه‌ياپمشدی، نره‌لره ياش وورمشدی؟ بوتون خلق عليهنده سويله‌مش، آناسنك يولنه صاپديغنی، كيم‌بيلير كيمكله برابر قاچديغنی ادعا ايتمشدی. حتی نريمان‌ده اويله تخمين ايدييوردی:

— فضيلتدن بحث ايدوب بر كون بويله ياپه‌جغنی بن بيليردم! دييوردی. حالبوكه حقسزلق ايدييورلردی. نميقه ظن ايتدكلری كبی ياپمامشدی. آرقه‌سنه‌درت بيشلی بر أنتاری كچيرمش، بر يوكلی چارشاف كييمش، وقتيله داديلرندن بريسنك اوطورديغی اوزاق محله‌لردن برينه كيده‌رك قاپی‌قاپی دولاشمش، خدمتجيلك آرامشدی، بركت همان ايلك كونی اورته حاللی بر عائله، فضله ايضاحات ايسته‌مه‌دن اونی قبول ايدیویرمشدی.

نه‌قادارده أبی باقیورلردی... أوك خانمی، نمیقه برآز فضله‌جه یورولوب مجالسزله‌شدیمی، همان :

— یاوروم سن چه‌لیمسزسـك، وجودك بوزجمته کلمز، هله ایشنی برآز براقده شویله صوبانك یاننه اوطور، برآز ایصین، دیکله‌ك...

دیر، خاطرینی آلیر، استراحتنی تامین ایدردی. بوتون أو شبهه‌یه دوشمشدی؛ اسرار انکیز برایش سه‌زییورلردی اما بونی قیزه حس ایتدیرمه‌مکه چابالیورلردی. نه‌نازك، نه‌ناموسلو برعائله ایدی بو...

برکون خانم، نمیقه‌یی یاننه چاغیردی :

— شـویله کل باقایم قیزم، اوطور، سـنکله برآز قونوشـاجغم! دیه باشـلادی اوندن حقیقی اولدیغی کبی سویله‌سنی رجا ایتدی. خدمتجیلکدن یه‌تیشدیکنه ایناناممشلردی، حتی یقینـاً بیلیورلردی که اویله اوفاقدن برعائله‌یه‌ده منسـوب دکلدی، صوبی صوپی بللی برفاملیا قیزی ایدی، باشندن ناصل برسرکذشت کچمشـدی‌ده بویله ایل قاپیلرینه دوشـمشدی؛ آکلاتیرسه کندیسنی اولادلری کبی حمایه ایده‌جکلردی، ارزوسی خلافنه برشی یاپمیه‌جقلردی...

نمیقه اولا یالاننده اصرار ایتمك ایسته‌دی، فقط بوکوزل معامله قلبنی یوموشاندی، کوزلرندن یاشلر دوکولدی؛ هینچقره هینچقره بوتون یوره‌کینی آچدی، دردلرینی دوکدی، کیمك نه‌سی اولدیغنی آکلاندی؛ أوك خانمی‌ده اونکله برابر هونکور هونکور آغلایوردی!

— آه یاوروم ، آه قیزم !

دییه‌رك نعیمه‌یی باغرینه باصیور ، یاناقلرینی اوپیور :

— شویله کچ ، شویله اوطور !

دییه باش کوشه‌ده یر کوستریوردی . او آقشام اوك بکی ، یاشلی ، حیثیتلی بر آدام ، اونی یمکده تا یاننه اوطورتمش ، توزولمه‌سی ایچون برچوق التفاتلرده ، وعدلرده بولونمشدی . نعیمه درین برسعادت حس ایدییور ؛ ایچندن :

— کاشکه بنم آنام بابام بونلر اولسه‌یدی !

دییه سویله‌نیوردی .

ایرتسی کونی اوکا تمیز بر اوده آییردیلر ؛ اما آننه‌سنك اوده‌کی کبی بیاض لاکه دوشه‌مه‌لی ، کسمه بلور آیینه‌لی ، بخارا خالیلریله سوسلو ، دانته‌لا تورتو و کوموش طاقملرله دولو بر آغیر اوده دکل ، شویله بر صاری پرنج قاریولا ، بر آیینه‌لی دولاب ، بر صدفلی ماصه ، ایشنه اوقادار . . نعیمه سرایلره کیرمش ، تختلره چیقمش ، تختروانلره قورولمش کبی بو باباغی اوده‌نك ایچنده ممنون ، مسعوددی . فقط بو ، دوام ایدر بر حیات دکلدی ، چوق غیر طبیعیدی ، یاواش یاواش اوك بکنه برقورقوده کلیوردی . یا آناسی بر شکایت قاپوسی آچارسه ، یا دعوا ایدرسه . . شرت برقادین ، اوکا نامصل دایانابیلیرلردی ؟ کیدوب محله‌نك ذکی وایشکذار طانینمش آداملریله استشاره ایتدی . کونلرجه مذاکره‌لر ایدلدی ، زواللی نعیمه هر دقیقه عکسی برقرار آلالرندن قورقه‌رق خلجان ایچنده یاشایوردی .

نهایت قورقدیغی باشنه کلدی ؛ محله‌نك اعیانی بکی بو بلالی یولدن

چەویرمشلر ، آناسنە خبر ویرمك ایچون اقناع ایتمشلردی .
کونك برندە اوك خانمی یاننە قومشولردن برجربزەلی قادین
طاقەرق نریمانە کیتمش ، ایشی آکلاتمشدی . اوزمانە قادار
غایت قیدسز ، مراقسز دوران والدە خانم بردن محبت وشفقتلە
طغیان ایتمش ، همان حاضرلانمش ، قیزینی آلمغە قوشمشدی .
نەدیللر ، نەکوز یاشلری دوکویوردی ؛ وعدلرك بیکی برپارایە...
قیزینی کوکسنە باصدیرەجق ، دنیایی اونوتەجق ، برطرفە
چکیلوب آرتق حضور وسکون ایچندە مسعود یاشایەجق ...
نمیقە هیچ برینە ایناسیوردی اما برابر اوینەدونمکدن باشقەدە
چارە بولامیوردی . حامیلری شمدی هپ آناسنك طرفنی
طوتمشلر ، اوکا عودت نصیحتی ویریورلردی .

ایستەمیە ایستامیە دوندی .

فقط ایرتسی کوندن نزاعلر ینە باشلادی . هفتەلر کچردی ،
آنا قیز بربرلرینك یوزینی کورمزلر ، برکلمەلاقیردی ایتمزلردی .
ایشتە بواثنالردە نمیقەنك یورەکنە یکی برحس کیردی ؛ کوز-
لرینك اوکندە یکی بردنیا آچیلدی ؛ عقلی تفرعاتدن اوزاقلاشەرق
یالکز بر نقطەیە طوپلاندی : سەویوردی ، تر تمیز قلبنك
اولانجە صافلغی ، بریکمش قوتی ، عجمی شدتیلە برمجنون کبی
سەویوردی ؛ هم کمی ؟ باشقە قادینلرك یوزینە باقمغی خاطر-
لیەمیەجقلری چیرکین ، عجائب برکنجی .. قیصەجق بویلو ،
بوروشوق یوزلو ، شانسز ، شهرتسز بر چوجوق ، اخلاقنك
کوزللکی هرکسجە مصدق اما نە پارەسی وار ، نە موقعی ...
چوق جدی برتحصیل کوردیکنی ، پك عقللی اولدیغنی ، غایت

معروف بر عائله‌دن یه‌تیشـدیکنی بیلیورلر اما چیرکینلکی بو فضیلتلرك هیـچ بری اورته‌میور ؛ خلقدن اوزاق یاشـایان ، عمرینی کتابلرینك اوزه‌رینه قاپالی کچیرن بو مجل العجائب کنجی ناصل سه‌وه‌بیلمشدی ؟ بوالآن برمعما حالنده دیللرده دستان اولوب سویله‌نیور ... نریمان خانم ماجرادن خبرآلنجه کوپلره بینمشدی ؛ او ، قیزی ایچون شانافاتلی برازدواج تخیل ایدردی ، ایلله دامادینك شـخصنه ، شکل وشمائلنه [illegible] اهمیت ویرردی . اطرافنده دونوب دولاشان [illegible] شقلی [illegible] طورلی کنجلر وار ایسه کوزدن کچیرر ، [illegible] بی اونلرده صرف کندی بکندیکی جهتـلری آرار ، کندی خوشنه کیدن جهتلری تدقیق ایدردی . عثمان بك ایسـه بو دلیقانلیلره هیـچ برجهتدن بکـزه‌مزدی ؛ زواللی بك دوشولك ، بك سیلیقنی برچوجوقدی ؛ نه کینمه‌سنی بیلیردی ، نه قونو - شماسنی ... درت کیشینك ایچنه چیقنجه شـاشقینه دونردی ؛ صورموتور ، برکنارده اوطورردی . بناءً علیه نریمانك آرزو ایتدیکی تیپلردن دکلدی . کورور کورمز :

ـــ ایسته‌مم بن بو حمام بوجککنی ...

دییه هایقیرمش ، فریادلر قوپارمشدی . فقط نعیقه محبتنده عنادجی ایدی . هردرلو مانعه‌لره رغمـاً عثمان بکله أولنه‌جکنی سویلیور ، دیك ، قطعی بر طورله آناسـندن موافقت ایتمه‌سنی ایستییوردی . بو مناقشه تام ایکی آی سوردی ، ایکی طرفده یوموشامییوردی . نهایت برصبـاح نعیقه تکرار غائب اولدی . بو دفعه آرتق دونمه‌دی ؛ سوکیلی عثمانیله اولنمش وجزئی برمعاشه

راضی اوله‌رق قوجاسیله تا قونیه‌یه کیتمشدی. سنه‌لرجه اورا‌ده آزه‌قانع، یاری فقیر و محتاج، فقط مسعود یاشادیلر. بر برلری ایچون چیلدیریورلردی. صوکرا طالعده یاردیم ایتدی، عثمان بك بر بر آرقاسنه ترفیعلر کوردی؛ کلدی، استانبوله بول بر معاشله یرله‌شدی.

نعیقه دنیانی حیرت ایچنده بیراقان اولمشالسز کوزللکنی ساده قوجاسنه حصر ایتمکدن بویوك بر سعادت وافتخار دویه‌رق صادق و وفاکار بر عمر سورمکده‌در. عثمان بك کون کچدکجه چیرکینله‌شیور، نعیقه یاشلاندقجه کوزلله‌شیور، فقط آرالرنده‌کی محبت زره‌قادار آزالمیور، ده‌کیشمیور... آناسی حالا عنادنده ثباتکار:

— ایسته‌مم بن بو خام بوجکی...

دییه حالا هایقیریور، فریادلر قوپاریور؛ قیزیله حالا روبرو کلمیور.

بن ذهنمدن بونلری کچیرر کن مادام آلدییادو شایانله باشقه بر بحثه دالمشلردی. آغزلرنده بر فیضیه خانم لافیدر کیدییوردی. عجبا بونم و عالمك بیلدیکی فیضیه خانممیدی؟ صوردم، أوت او ایمش، نزله‌سی اولدیغندن بو کیجه‌کی عالمه کله‌مه‌مش.

... فیضیه خانم استانبولك کوزللکیله شهرت قازانمش، کندندن چوق بحث ایتدیرمش، ذهنلرده ایز بیراقمش قادینلردن بریدر، اسکی، دوراونلك پارلاق زمانه تصادف ایتمشدی. باباسی جهتندن

اویله پك یوكسك ، پك كبار ، نفوذلی واهمیتلی دكلدی ؛ لكن كندیسی زمانك اك ایلری كلن عائله‌لریله احبابدی ؛ اك بویوك دوكونلره دعوتلی اولور ، كوشه‌یه صانكه او اوطورور ، صانكه خلق اونی سیره كلیردی ؛ كلینلر كولكه‌ده قالیردی ... اودورك كییم قوشام دوشكونی قادینلری نه قادار پارا صرف ایتسه‌لر ، قابل دكل اونك مرتبه‌سنی بولامازلر ، اونك شهرتنه وارامازلردی . مسابقه‌یه كیرنلر هپ غائب ایدرلردی ؛ هردوكوندن صوكره بویاریشك دیدی قودیسی هفته‌لرجه ، قاپالغه ووران برلدوس‌ده كیزی كبی انسانی بیقدیران ، سرسم ایدن بر كورولتویله چالقانیر دورووردی . عینی قماش ، عینی ترزی ، عینی وجود هپ برلشسه ینه اورته‌یه بر فضیه خانم چیقامازدی . فضیه خانمده بیلینمز ، آكلاشیلماز ، سری كشف ایدلمز بر باشقه‌لق ، فوق‌العاده‌لك واردی كه ایشته اونی نه پارا ، نه ترزی ، نه‌ده كوزه‌للك تأمین ایده بیلیردی ... بو ، اونك امتیازی ، ذكا كبی منحصراً اونك آلینماز ، چالینماز ، تقلید ایدلمز برمالیدی .

هرالبسه اوزرینه یاقیشیردی ؛ نه كیسه كوزل دورووردی ؛ نه رنك اولسه آچاردی ؛ نه بیچیم یاپدیرسه او كونك موداسی اولوردی ... چالیشوب ئوزه‌نمه‌دن ، كندی كندینه اولمش كبی حالنده اویله بر طبیعیلك كوزه چارپاردی كه هپمز شاشار ، آرامزده بونی سویله‌شیردك . حالبوكه نه‌قادار چالیشیر ، ئوزه‌نیر ، دیدیشیر ، خراب اوله‌رق كینیردی . دنیاده باشقه دوشونجه‌سی یوقدی كه ... یا ترزی‌یه ، یاخودده دوكونه كیتمك ایچون

ســوقاغه چیقاردی . ذاتاً اونك دعوت ایدلمه‌دیکی دوکونلر شعشعه‌سنی ، اهمیتنی ، سبب و حکمتنی غائب ایدردی . فضیه خانم استانبولك یوکسك حیاتی حکمنه رام ایتمش بر کبیم قوشام سلطانیدی . بر طرفدن خانملر البسه‌سنك پیشنده سوروکله‌نیرلر ، اوبر طرفدن‌ده ارککلر اندامنك جاذبه‌سنه طوتولمش ، آیاغنك ایزینه ثوشوشورلردی . اصیل دنیایی مراقه صوقان بر جهت داها واردی ، بو درجه اعتنالی و بهالی کیینه بیلمك ایچون لازم کلن بول پارایی نره‌دن بولویوردی ؟ باباسنك و قوجاسنك ثروتی بوکا کافی کلمزدی ؛ خصوصی بر ثروتی ، ایراد و عقاری‌ده یوقدی ؛ کیمسه بر مناسبتنی ، بر خفیف مشربلکنی‌ده بیلمیوردی . نه‌ی ، بو ناصیل اولویوردی ؟ ارکك ، قادین ، بوتون خلق بو معمانك حلی ایچون اوغراشیبوردی . پیشنه دوشوب کونلرجه اوزاقدن اوزاغه تعقیب ایدن بکلر هیچ بر اماره‌یه دسترس اولامامشلردی . خانملرده برایپ اوجی یاقالایامامشلردی ؛ مع‌مافیه خیلی یاقیشیق آلیر حکایه‌لر اویدورویورلر ، فیضیه خانمی لکه‌لمکه چابالییورلردی . فقط او ، علیهنده آتیلان آلته چه‌وریلن بو فسادلره اهمیت ویرمیور ، زینت و احتشامنه دوام ایدییوردی .

فیضیه‌نك الك پارلاق دوری حریتدن اولکی دوره تصادف ایدر . زیرا اوزمانلرده مکلف دوکونلر ، قادین اجتماعلری اولوردی ؛ کرانبها کینمش برقاچ یوز خانمك آراسنده کندیسی مزین و آغیر براوادانك اورته‌سنده دوران آویزه‌لرکبی یاقیشیر ، اطرافنه شعشعه ویرردی . صوکرالری یکی یه‌تیشمه قادینلر

اورته‌سنه دوشه‌دی ، اودرجه کوزه چارپمادی ، اینجه‌لیکی ، ظرافتی پك‌ده ایی آکلاشیلامادی . ایلله مشروطیتك اعلانی متعاقب بویوك قوناقلر قاپیه‌لرینی ئورتوب‌ده میدانده اوکاتوالتلرینی تشهیر ایده‌جك اجتماعلر قالمایجه ، آرتق کیمسه سوس وقماشله مشغول اولمایجه شاشیردی ؛ ظن ایتدی‌که آرتق استانبول بسبتون مجلس‌سز و خانمسز ، هپ بویله کورولتو ، هیجان ایچنده قاله‌جق ، کیمسه تووالته ، زینته آلدیرمایه‌جق ... عادتا ماتم ایدییوردی . نه‌دن صوکرا کدرلری بر درجه یاتیشدی ، باقدی‌که دها حرکتینمك ، البسه‌لرینی دها کیفنه ، آرزوسنه کوره یاپدیرمق شیمدی قابل ؛ پولیسك ویا خلقك مداخله‌سندن اودرجه قورقولمیور ؛ بر بر آرقه‌سنه چارشافلر دیکدیردی ، یکی مودالر چیقاردی . اسکی دوردن قالوب‌ده بودورله‌ده اویوشان رجالك خانملری تك توك میدانه چیقمغه باشلامشلردی ، یکی زمانه آداملرینك دها پك عجمی ، پك زیبدی اولان عائله‌لری‌ده یاواش یاواش سیوریلییورلر ، او بارق ، خدمه حشمه صاحبی اولویورلر ، سوسه دوشویورلردی . یکی بر عالم قورولمشدی . فیضیه خانم ینه‌باش صفه کچدی ، بودورك‌ده ینه محبوبی اولدی . فقط اولکیسنه دائما متحسر قاله‌رق ...

حرب عمومی‌یه قادار اونك ینه کمافی‌السابق ، تووالتلرینه دوام ایدیشی اودرجه شایان حیرت کورولمه‌دی ؛ احتیاجاتنه یه‌تیشن بر کلیری واردی ، او منبع خلقك مجهولی ایدی اما موجوددی ، البته‌بر کون آکلاشیله‌جقدی ، فقط حرب باشلایوب‌ده البسه‌لر یکرمی مثلی آرتنجه ظن ایدلدی‌که فیضیه خانم آرتق

دوراليه‌جق ، مسابقه‌يى ايلك دفعه اوله‌رق غائب ايده‌جك ...

حالبوكه هيچ‌ده اويله اولمادى ، بالعكس داها آرتديردى ، برينى كييور ، برينى چيقارييوردى ؛ بلكه آيده بش ، آلتى يوز ليرا صرف ايده‌بيليوردى. اونك بويله هر دوره كافى كلن وارداتى عجبا ناصل اسرارانكيز برمنبعدن چيقيوردى ؟ آكلا-شيله‌ميه‌جقميدى ؟...

ترزيسى احيا اولويوردى ؛ كيم بيلير اوكا نه قادار منتدار قاليوردى . بن بيله فيضيه خانمك توالتلرينه ايمره‌نه‌رك ، اوكا بكزه‌مك ايستيه‌رك صوك البسه‌لرمى هپ عينى ترزيده ياپديرمشدم. قيزلره هيچ اسم ويرمه‌دن شويله اولسون ، بويله كلسين ديبه تعريفلر ياپاركن وموده‌لردن اصلاحات، تعديلات ايستركن اويله سه‌زييوردم كه هپسى بنم فيضيه خانمك صوك چارشافنه بكزتمك ايسته‌ديكمى پك اعلا آكلايورلر واچلرندن كولوشيورلردى. حق بن آكلادقلرينه اوقدر قانع اولدم كه آرتيق گيزلى‌طوتمغى لزومسز كوردم:

— جانم ، بيليورسكزيا ، فيضيه خانمك صوك ياپديرديغى چارشافى كبى ... ديمكه مجبور قالدم . بن بونى سويلركن ديكر ايكى خانم‌ده اوته‌ده عينى تعريفى ياپيورلر ، عينى بيچمى ايستيورلردى.

اوت ، ترزى، فيضيه خانم سايه‌سنده احيا اولويوردى ، بو محققدى !

فقط قادين او قادار پارايى نره‌دن‌ده بولويوردى؟.. نهايت بن ، يالكز بن، ايشى سه‌زدم ؛ اركك، قادين سنه‌لرجه پيشنه دوشوب‌ده كيم ونه اولديغى آكلاياماديقلرى او اسرار انكيز

حامینك ، اوبر کتلی منبعك اسمنی ویرینی اوکرندم . زاواللی فیضیه هرکسك ظن ایتدیکی کبی فنا وچیرکین بر سرکذشتله هیچده علاقه‌دار دکلمش ، نه دوستی وارمش ، نه ثروتی ... بوتون او البسه‌لرك پاراسی نه یابانجی بر ارکك جیبندن ، نه‌ده کندی کلیرندن چیقیورمش ، ساده‌جه ترزینك مالی ایمش... أوت فیضیه بر نوع ره‌قلام ، چیغیرتغان ، اوکسه ایمش ، اویله سلطانلر، میلیونرلر کبی کیینیر ، عظمت صاتار، حرمت واکرام کوروکن یکی اصول بر بوخچه‌جیلق ایدرمش...

شیمدی خانملر اوندن حیرتله، تقدیر وحسدله بحث ایدرلرکن بن کنارده ایشك حکمتنی بیلدیکم ایچون شیطان شیطان کولومسویور ، أکله‌نیوردم . فیضیه‌نك حیاتی بنم ألمده‌یدی ، أمیندم که سرینك فاش اولدیغی کون اوکا ئولومدن باشقه چیقار یول قالمازدی... فقط سویله‌میه‌جکم؛ زیرا خیاتی چوق سه‌وه‌ریم، او جانم وجودینك قارشیسنده بر ارکك کبی که‌وشه‌دیکمی دویارم ! أوت ، طبیقی بر ارکك کبی ....

... بو کیجه طانیدیغم خانملردن بری ده لمعان خانمدی؛ دارالمعلمات یه تیشدیرمه‌سی کنج بر قیز... بوراده، اولدقجه یاشلی ومعروف قادینلر آراسنده، اونك ده ایشی نه‌ایدی ؟ ایچوب سویله‌مه‌ده داها عجمی، خانم افندیلك طورلری آنقده هنوز پك تجربه‌کسز ایدی ؛ بیلمیدی که بول پارا ایچنه یکی دوشمشدی، پك تلاشلی، پك کورولتولو ، پك سر[illegible] چیرپنیوردی ؛ بو ثروت ده کیزینك اورته‌سنده ساکن وراحت یوزمکه داها آلیشاما-

مشدی. اوچ، درت آیلق تورهمه‌یاوروسیدی. فرصتی قاچیرمادم؛ حقنده معلومات طوپلادم؛ بر آرالق یاننه صوقولوب باش باشه قونوشدم‌ده ... اوکره‌ندیکمی وآ کلادیغمی یازییورم :

تخمین ایتدیکم کبی، لیلی قیزمکتبلرندن برنده طلبه‌لك ایتمش؛ اسکی دورده وفات ایدن بر یوز باشینك ایکی، اوچ یاشنده یتیم قالمش قیزیمش؛ فاتحده چهارشنبه سمتلرنده اوطورورلر، بیك مشکلات ایله کچینیرلرمش؛ فقط، معلوم یا، هپ بیلیرز، او زمانلرده اك فقیری ینه بر نوع رفاه ایچنده، اتیله اکمکیله، رچلیله، شکریله یاشاردی. آه، او اوفاق اولرك حیاتی نه‌قادار سه‌وردم... حتی قوناغك مبذولیت ودبدبه‌سندن بیقدیغم اولوردی‌ده آراصیرا بویله، استانبولك فقیر محله‌لرنده اوطوران اسکی احبابلریمزك اولرینه، کیجه یاتیسنه مسافرلکه کیده‌ردم. بویوك بر قوناقدن کلمش اولمق اعتباریله فضله اکرام ایدرلر، بنی ممنون ایتمك ایچون بیك پارچه کسیلیرلردی.

نه قادار وقتسز وخبرسز کیتمش اولسه‌م ینه، اوکه، درحال طاتلیسی وطوزلیسیله درت، بش درلو یمك، یاخود، قهوه آلتی چیقاردی. بك ایی بیلیردم‌که او اوه آیده نهایت اوچ یوز، درت یوز غروش کیرردی؛ بوپارا ایله ناصل یاشایابیلیرلر، چشید چشید یمکلری وطاقم طاقم البسه‌لریله رفاهه یاقین ناصل برعمر سوره‌بیلیرلردی!.. ایشته بواحوال او زمانك فضیلتلرندن بریدی... بو اوجوزلق استانبولك اخلاقی اوزرنده بر نوع ملك‌الصیانه‌لك ایدردی. ذاتاً فقیر سمتلر قادینلرینی ایکی عامل باشدن چیقاردی: بهالیلق ومکتب ...

لمان بوائیکیسنك دوغورماسیدی. فنا بر تدریس ایله مردار مطالعه‌لرك تحت تأثیرنده أیجه خیرپالاندقدن صوکرا مکتبدن چیقدی، نه‌یاپه‌جقدی ؟ معلمه‌لك ... عکسی کبی معلمه‌لکی أك برباد بر زمانه تصادف ایتمشدی ، محاربه مملکتك آلو طوتار یرینی بیراقمشدی‌که ... وقتیله درت یوز غروشله یك اعلی کچینه‌بیلن بوعائله شیمدی قیزك قازاندیغی پاراده علاوه ایدلدیکی حالده آجلقدن پریشاندی ... فقرا سمتنه بهالیلقله برابر برده کیدیم قوشام مراقی کیرمش ، دها دوغروسی، بو مراق بسبتون آرتمشدی . او زمانه قادار یالکز خیاللرنده مناسبتسزلکلره دوشن‌لمان شیمدی،یاواش یاواش حیات حقیقیه‌سنده‌ده سقوطه باشلایوردی. بر دفعه ، آلنه کچن معاشی اولدیغی کبی کوتوروب قماشه ، آیاق قابیه ویریپوردی. آننه‌سنك اوکونه قادار بیك اهتمام ومشکلاتله طوپلایوب حاضرلادیغی جهاز طاقملرینی آرتق بویله البسه وچماشیرلر کیله‌میه‌جکندن دم‌ووره‌رق صاتدیرییور، صاتدیرییور، اونلرك یرینه یاقیغین، چوروك قماشلردن چارشافلر، تاپیورلر یاپدیرییوردی. آیاغنده دەقولته اسقارپینلر، آرقه‌سنده جیجیلی بیجیلی بر چارشاف ، قولتوغنده جزدانی کندیسنی او دار أودن بردیشاری آتدیمی، سعادت!...قیریله‌دوکوله‌مکتبك یولنی طوتویور ، اوراده بر آز وقت کچیردکدن صوکرا یاننه کندی جنسندن بر قیز داها قاته‌رق سوقاقلره دوشویوردی ؛ سورت اللهم سورت : نه‌استانبول قالیپوردی ، نه‌بك اوغلی .. کولوشه شاقالاشه، کلن کچن ارککلرله أکلنه سوزله‌شه تا کیج وقتلره قادار دیشاریده ، اوزاق سمتلرده دولاشیپورلر ، أوه

اوغرایوب نه‌وارسه، بر جوربا ویا بر سبزه، اونی آتیشدیروب ینه، علی‌العجله کیجه مسافرلکلرینه کیدیبورلردی. حتی، بعضاً بربرلرینك اونده قالییورلر، کوزلرینه اویقو کیرمه‌دن بیلك مناسبتسزشیلردن قونوشه‌قونوشه صباحی ایدیبورلردی. بوطاقت تو که‌تیجی حیات، بوغداسزلق وجودینی بیتیریبوردی؛ بوینده اورلر پیدا اولمش، کوکسی سقطلانمغه باشلامشدی. اویله کونلر اولویوردی که آغزینه ایکی زیتون دانه‌سی کیرمیوردی.. آناقیز متمادی برغوغا ایچنده‌ایدیلر. صانیله‌صانیله اوآرتق اییدن ایی‌یه خفیفله‌مشدی، مثلا بردفعه‌سنده لمعان لاوانطه آلمق ایچون تااسکی‌زمانلردن ناصلسه قالمش اولان قیمتلی برکاسه‌یی‌یوق‌بهاسنه اوقوتیویرمشدی... بر دفعه‌ده آیاق قابی ایچون اوك مانغالنی صاتدیرمشدی. آننه‌سی برآز فضله سوبله‌نديمی همان اوزرینه بایلمه‌لر کلیور، نفسی کسیلیور، هایقیرا هایقیرا بوتون محله‌یی باشنه طوپلایوردی... اواسکی ساکن، اوصلو حیاتدن شیمدی خاطره‌بیله قالمامش، اوفقیرانه‌رفاهك طادی بیله‌اونودولمشدی. آکلاشیلیوردی که لمعان بسبتون اورتایه دوشمك ایچون اوغراشیور، فقط واسطه‌سزلق و عجمیلك یوزندن الآن محفوظ قالیوردی.

نهایت اوفرصتده چیقدی؛ کونك برنده پارا کونشی لمعانك باشنه‌ده دوغدی؛ همده نه‌غریب برصورتده:

اقربالرندن برسرسری واردی، حربیه‌دن طردایدلمش، نفره چیقاریلمش، صوکرا آرقداشلرندن برینك کوکسنه خنجرینی صوقوب حبسه آتیلمشدی، اشرادن بر مخلوق... محاربه‌نك

اعلاننده هنوز زندانده ایدی ، بر آرالق تشکیلات مخصوصه آلاینه قاتیلوب قافقاسیه‌یه ، اورادن‌ده عجمستانه کیتدیکی دویو- لدی ، صوکرا خبر کسیلدی ، طانیانلر ئولدیکنه حکم ایتدیلر ، ممنون اولدیلر . آدی صانی اونوتولدیغی صیراده‌یدی بر کون طاق طاق قاپی ، لمعانك اوینه باشنده عجم کلاهی ، صیرتنده بوزمه‌لی یشیل بر کوملك ، صاچی صاقالی قینالی بر حریف کلدی .

— کیمی ایستیورسکز ؟ دییه صوردیلر ؛ طانیامامشلردی . عجم فصیح بر تورکجه وطانیدق بر سسله :

— آچیك جانم ، بن کلدم ، عزیز ...

دیدی ، حیرت ایچنده قالدیلر ؛ لمعان یوقاریده آیدینلق آیی ووروسون دییه طوپلو ایکنه ایله دیواره ایلیشدیردیکی طوپارلاق مزادمالی آیینه‌سنك قارشیسنده یوزینی بویامقله مشغولدی ، یرندن قالقدی ، مردیوندن اکیلوب باقدی . اوت ، قوجه بر عجم ، آننه‌سی اوکنده اوست قاته چیقیورلردی . عزیز آغابك دییه چوجو- قلغنده بر آزیجق طانیدیغی بیلدیکی ضابط البسه‌لی کنجك بوشکله کیره‌جکنی عقلنه کتیریرمیدی ؟... مراق ایتدی ؛ اوطوردقلری اودانك قاپیسنه قولاغنی ویروب ایچریسنی دیکله‌دی ... کیتدکجه حیرتی آرتیوردی ، عجبا دیدکلری دوغرومیدی ؟ بیك بر کیجه ماصاللری کبی بر سرکذشت ... عزیز ایرادن ، عقاردن ، پارادن پولدن بحث ایدییوردی :

— صیقینتیکز واردر ، بیلیورم ، دییوردی ، آرتق قورتا- ییلك ، بن سزه یاردیم ایده‌رم ، باشقه اقربالرم یوق که ... شیمدی هرشیئم سزسکز !

صوكرا كوزولتولو كورولتولو كولويور :

— هم بنده كيلر هپ آلتون پارادر ، كاغد قوللانمام !

دييه اوكونويوردي . لمعان قيپ قيرمزي كسيلمشدي . ايلله بر آرالق كندي آدينك ده كچديكني ايشيدنجه بسبتون خاجانه دوشدي ؛ كوزيني آناختار ده ليكنه داعا اپي ياقلاشديردي . عزيز تا غارشيسنده يدي ؛ ايري ياري ، كوجلي قوتلي بر آدام ، البسه سني وقيافتني دكيشديرسه هيچ ده چيركين كورونميه جك ، فقط بو حاليله ، معاذاه ، اوكنه ميليونلر دوكسه ياقلاشلماز... برساعت قادار ايچريده حسبحاللر ايدلدي ، يانمه چيقمغه جسارت ايده ميوردي ، بلكه آننه سي راضي اولميه جقدي ، حالا ، اورالرده قاچ كوچ عادتي باقيدي . لكن كنديسي هيچ ده حس ايتديرمه مكي موافق بولمادي ، كوكلي بوكا راضي اولاميوردي ؛ قاپي ني آرالادي ، باقديغني بللي ايتدي . داها صوكرا آننه سني چاغيردي ، يوكسكجه وطاتليجه بر سسله صفه ده قونوشدي . ايچندن دييوردي كه :

— شيمدي او بني تحصيلسز عرفانسز ، قابا صابا بر محله قيزي فرض ايدر . ناصل ابتسه مده قيافتمي كوسترسه م.. احتياطاً كيندي ، قوشاندي ، جزدانني قولتوغنه آلدي ، حاضر دوردي . مسافر كيتملك اوزره نام طاشلغه اينركن اوده موطباق قاپيسندن خبري يوقمش كبي چيقدي ، « آ ! » ديدي ، كري دوندي . عزيز آننه سنه اون دانه صاپ صاري ، چيل چيل آلتون براقمشدي . ياقينده ينه كله جكدي . حقيقةً ايكي كون صوكرا ، لاستيك تكرلكلي بر آرابه يه قورولمش ، عجم البسه سيله تكرار

گلدی . لمعان آوتق چه‌کینمه‌دن ، عزیز آغا بگیسنك یاننه بر باش اورتوسیله چیقدی ... آناسی آشاغیده ، موطباقده اون لیرانك أوه صوقدیغی موقت بر بوللقله یمكلر یاپارکن باش باشه قالدیلر ، قونوشـدیلر . مسئله أکلاشیلمشدی ، عزیز ایران حدودی داخلنده‌کی عشیرتلر آراسنده پروپاغاندایه مأموردی؛ حسابسز ، کتابسز پارا آلیور ، انکلیز مفرزه وقاراقوللرندن قاچیرمق ایچون عجم قیافتنه گیروب تا ایچریلره صوقولویوردی . بوپارایی گویا عشیرتلره داغیتیوردی ؛ شیمدی ، ینه پارا آلمغه گلمشدی ؛ ضربخانه‌ده اونك ایچون بالخاصه آلتون باصیلیوردی . لمعان صباحدن بری قاپیده بکله‌ین آرابه‌نك قومشولری حسده دوشوره‌جگنی خاطرلادقچه قابنه صیغامیوردی . عزیز یمکدن صوکره بردن :

— بکا بر آز مساعده ، شوراده یاریم ساعتلك ایشم وار ، ینه گله‌جکم !

دییوب گیتدی . آقشـامه دوندی ، فقط بر بیغین پاکتله برابر ... آنا قیز ایکیسنی‌ده سـوینجلرندن چیلدیرته‌جق قادار آغیر ، بهالی هدیه‌لر گتیرمشدی . قاشلر ، آیاق قابلر وشکرلمه‌لر ... بلکه ایکی یوز لیرالق مال ! آرتق عزیزك زنگینلکنده شبهه یوقدی :

— بن جانمی دیشـیمه طاقدم‌ده اویله بوپارایی قازاندم ، دییـوردی ، گلدیکم گون انور پاشـا « هندك یولنی بزه سن آچیورسك ، پاشـا قرده‌شم ! » دییه آلنمدن اوپدی ... قاچ دفعه بولوملردن قورتولدم ، نه‌لر چکدم بیلیورمیسـکز ؟ تام

درت آی وجودم یاتاق کورمه‌دی ، قورصاغمه صیجاق بیلك کیرمه‌دی... بز اوبله چالیشدق. شیمدی بکا یارین کیده‌جکسك دیسه‌لر بردقیقه دورمام ، قوشارم ، ایکی کون داها دوروب ده دیکله‌نسه‌م بیله دییه‌م ...

کلن هدیه‌لر آراسنده برپاکت واردی که عزیز اونی صفه‌ده آلیقویمشدی ؛ آقشام باصنجه :

— قوزوم تیزه ، شونلری بر تپسی‌یه قوی‌ده کتیریویر ، برقدح چاقاسه‌م اویویامیورم !

دیدی. مکمل مزه‌لر ، خاویارندن صیغیر دیلنه قادار هرشی وار ... ایرتسی کون آرابه قاپی‌یه کلدی ، عزیز دیدی‌که :

— هایدی ایکیکزده کیینیکز ، برکزمه یاپالم !

خانونجغز آرتق اعتراض قوتنی کندیسنده بولامیوردی ، ذاتاً لمعان‌ده برته‌ویه آناسنی صیقیشدیرییور ، یوله صوقویو- ردی . برابرجه کیتدیلر ؛ یولده‌بلکه یکرمی مغازه‌یه اوغرادی واشیا صاتین آلیندی ... پارا عزیزك ألنده صو کبی آقییور ، کوچوجك أوك ایچی ثروته غرق‌اولویوردی . سیرانلر صیقلا- شدی ، هم والده خانم اکثریا أوده قالییوردی . عزیز قیافتنی ده کیشدیرمشدی :

— آرقه‌مده خفیه‌لر دولاشییور ؟ بنی راحتسز ایدییور ، ایسته‌دیکم وقت ینه اسکیسندن عجم اولورم ، او بنم ألمده ...

دییوردی. لمعانه‌ایچه طوتولمشدی ، بر آقشام هرایکیسی‌ده فضله ایچدیلر ؛ ایرتسی کون عزیز تیزه‌سندن :

— برنکاح قییسه‌ق داها أیی اوله‌جق ، دکلی ؟

دییه صوردی. نکاحده قییلدی؛ یاز موسمیده کلیوردی، او بول پارا ایله چهارشنبه محله‌سنده اوطورولمازدی یا ... آدایه طاشینمغی قوردیلر، اشیالی برأو آرادیلر... أك أیسی بولوندی، سکز یوز شوقادار لیرایه ... بر آشجی، اوچ خدمتجی، درحال یرله‌شیلدی !

ایشته قولاغنده‌کی کوپه‌لری کوزلر قاماشدیران لمعان خانم او معلمه وجیبـلرندن التون دوکولن عزیز بكده اوزندان قاچیشیدی . نه سرکذشتلر ، نه آداملر ، نه عالم ، یاربی !...

... أوت ، ایشـته شایانك دعوتلیلرندن واونلرك بنده خاطرلاتدقلری خانملردن برقاچی ... داها نه بیلدکلارم ، نه‌مناسبتسزلری ونه اخلاقسزلری وار ؛ یازدقجه آرقه‌سی کله‌جك، بوباب اوزانه‌جق، توکنمك بیلمیه‌جك ... أیسیمی کسه‌جکم! حیاتلری هپ بویله ماجرالرله، انتظامسزلقلر وحیثیتسزلکلرله دولوسیمالر شیمدی استانبولده اوقادار چوق که سیئات ورذالت فصلی آراسـنده بر آزده خیرات وفضیلته یر بولمق بیله قابل اولمیه‌جق ... ذاتاً نه صنف قالدی ، نه درجه ... نه یوکسك محیط بللی ، نه آشاغی خلق ... خلل وخمور اولدق ؛ هپ کیرلندك، هپ لکه‌لندك . انسان روحنه سکون و اسـتراحت ویره‌جك ایکی حکایه ایشیده‌میور؛ فضیلته ایمان ایده‌جك بر احباب بولامیور؛ بر مزیتلی یه تصادف ایده‌میور... متمادیاً آلچالییورز، عادیله‌شییورز، اخلاقسزلاشییورز . اسکیدن علی العاده آداملردق ، نه چوق ضررلیدك ، نه ده چوق فائده‌لی ، فقط بوکون هرکس مضر...

قارما قاریشیق ، آلت اوست اولدق ، نه‌قادار یازیق !...

... دوکونك ایرته‌سی کون اوکله‌یمکنده طوپلاشدق؛ کانی‌ده بنم شرفمه اوده قالدی ، کوچوك خانملك میس نووارطی ایله شایانك مادام آلدییادوسی‌ده برابردی . ذاتاً دائما اوده بویله لاابالی وفضولی مسافرلر بولونویوردی : برکت اونلر علی‌العجله سوفرادن قالقدیلر ، واپوره ، بر واپورینه قوشدیلر ... کانی دییوردی که :

— فنا صیقیلیورم ، احباب یوق ، ایش یوق ، اکلنجه یوق ... قیش‌ده کلیور ، هرطرف چیرچیپلاق ، صیرصیقلام ، چامور ایچنده قاله‌جق ... خلق آچ بی‌علاج ، دیلنجیدن یولده یورونه‌میه‌جك ؛ انسان ، جیبنده پاراسی‌ده اولسه بو مملکتده شویله جان وکوکلدن بر « اوخ! » دییه‌مز که ... نیتم کیدوب قیشی ویانه‌ده ، برلینده کچیرمك ؛ ذاتاً کچن سیاحتده سفیرله لاابالیله‌شمشدك ، ایی اویوشویورز ، کارلی ایشلره‌ده کیره‌بیلدم ، نه‌دیرسیکز ؟

بن صوصویورم ، استانبولك قیشندن ، چاموروندن شکایت ایدن شوزنکینه اسکی کوزله ، فکری پاشانك سلاملغنده یاتوب قالقدیغی وکیجه یاریلرینه قادار سراجخانه باشینك مردار سوقاقلرنده دولاشدیغی زمانکی کوزمله باقیوردم. شیمدی برلینه کیدوب‌ده سفیرلرله ، مستشارلرله باش‌باشه ، ثروتلی واحتشاملی یرلرده یاشایه‌جق‌اولان اوآدامیدی؟ چوقورچشمه قهوه‌لرینك کدکلی مشتریسی کانیمی کیدوب آدلون اوتلنك باش دائره‌سنه

یرلشه‌جك وذوقی ایچون بیکلرجه‌لیرا صرف ایده‌جکدی ؟...
شایان قوجاسی تصدیق ایدییوردی :

— دوغرو قوجه‌جیم ، دییوردی ، سن کیت‌ده صوکرا بزی‌ده آلدیر ، راحت ایدرسه‌ك آرتق بسبتون یرله‌شیرز ، استانبولك یاشانیر یری قالمادی‌که ... برآزده آدام ایچنده عمر سوره‌لم ، یاشادیغمزك لذتی دویالم ... اویله دکلمی عصمت ؟

بن ینه صوصویوردم ؛ یاشادیغنك لذتی دویامادیغندن ، استانبولی به‌که‌نه‌مدیکندن بحث ایدن شو طالعلی آخرتلکه اسکی کوزله ، فکری پاشانك حرمنده افطار تپسیسی حاضر - لارکنکی کوزمله باقییوردم. شیمدی آوروپایه کیدوب‌ده آدام ایچنده یاشامغه جان آتان‌قادین اوسایس یانینك‌حمامه صوقوب‌ده کوبك ییقارکبی زورله ییقادیغی صاچاقلی وحشی یاورو - سیمیدی؟ شایانمی برلینه‌یرلشه‌جك‌واوراده عمرینی‌کچیره‌جك؟...
قیزلری بوبحثدن نشه‌لنمشدی :

— کیده‌لم بابا ، دییه‌شیماریییوردی ، بکا « سورتی‌دوبال»لر یاپدیررسیکز ، اوراده لوجه‌من اولور ، هرکیجه کیده‌رز ؛ بن برطرفدن‌ده موسیقی‌مکتبنه دوام ایده‌رم ... برلین دوروركن استانبولده یاشانیرمی هیچ ؟ ویانه‌یه ، پشته‌یه ، بکرەشه بیله راضی‌یم ...

بن الآن صوصویوردم ؛ هـای محله قیزی های ! سنمی آرقه‌که آغیر مانتولر طاقوب تیاترولرده دولاشه‌جق واستادلر آلندن موسیقی اوکره‌نه‌جکدك ؟ تحته‌یه صوقولو آلما شکری یالایه یالایه بایرامی فاتح میدانینده کچیره‌ن بو صویسز قیزمی

مملكتندن اوزاقلاشمق آرزوسيله چيرپينييوردی ؟.. آرتق دايامانامادم ، فقط بوسبوتون جدی اولمغه‌ده جسارت ايده - مديكمدن يارى آلاى:

— جانم ، ديدم ، نه‌در بو استانبولدن شكايتكز ؟ سزه ضررى نه؟ بالعكس اونك ايچنده دوغديغكز، ياشاديغكز واقباله قاووشديغكز ، نانكورلك ايتمه‌سه‌كزيا!

كانى قيزدى ؛ ديدى كه :

— بن بوغيرتمله ، بوعقلمله، بوطالعمله نره‌ده‌اولسه‌م پارا قازانيردم ؛ هيچ اولماسه آدام آلندن قازانير ، آدام ايچنده ييردم ... بو حكومته امنيت جائزمى ؟ يارين مالمى ، ملكمى مصادره ايدر ، بنى‌ده طوتوب دار آغاجنه كوتورور ... سبب نه؟ زيرا زنكينم... كيچ جانم، بزدهاقبيله حياتى سورويورز!

آنا قيز اونى تصديق ايدييورلردى . بو درت كونلك زنكينلرده نه‌درين بر مملكت عداوتى واردى . خارجده رفاه ايله ياشايه‌بيلمك امكانى حاصل اوليويرنجه ، درحال ، اونلره بر وطن دشمنلغى كليور، مملكتى هروسيله ايله تحقير ديللرينك پله‌سه‌نكى اولويوردى . هانى متالكسز دامادلر ويا مخدوملر واردرده‌قاش پدرلريله بابالرينك ياننده بر صيغينتى كبى ياشارلر، ذليل، حيثيتسز سورونورلر، صوكرا جيبلرينه كچنه بيله‌جك قادار پاره كيرديمى همان طور ومعامله‌يى ده كيشديره‌رك بوينه‌آوى بيراقوب آيريلمقدن دم ووررلر ... ايشته بويكى قارونلرده‌ده عينى حالى كورويوردم وكنديمده‌ده بعضى بعضى، ايستر ايسته‌مز بوكا ياقين حسلر دويعامه رغماً ينه آلتدن آلته قيزمقدن نفسمى منع ايده‌ميوردم.

آرالق آرالق کانی اوطه‌یی تنها بولدقجه یانمه صوقولویور ، کوزلرنده شمشکلر چاقه‌رق :

— وای بنم بیلیجیم...

دییه سویله‌نیبور، کیتمه‌دن اول ایله شیشلیده بر آقشام بولوشمامزی ایستیوردی؛ اوقادار مسلط اولویوردی که بوینه، هر دفعه‌سنده تأمینات ویرمکه مجبور قالیوردم. بوصوك زمانلرده اوکا بسبتون برا کانجه، ذوق، صفا مراقی عارض اولمشدی. آرتق استانبولك اکلنجه‌لری کافی کلمیوردی . بورانك محدود عالملریله چه‌لیممز ومریض قادینلری کوکلنی آووتامیوردی . ذاتاً بونك ایچون آوروپا سیاحتنه چیقه‌جقدی . صانکه ، پك یاقینده ، دنیادن النی اتکنی چکه‌جکمش کبی آز زمانده چوق ، پك چوق ، ذوق دویمق آرزوسی ایچنده صاغه ، صوله ، هر طرفه باش ووروبور ، « یاشامالی ، یاشامغه باقمالی ! » نقراتی آغزندن بیراقمیوردی .. قودورمش ، چیلدیرمش دینه‌جك باقیشلری واردی . ایچمده کانی ایچون بر قورقو دویویوردم !

اسکی ویکی استانبول

ایشته استانبولی دولدوران شخصلرله سرکذشتلردن بر چوق نمونه... بن کوردیکمی وبیلدیکمی اولدیغی کبی ، هیچ دکیشدیرمه‌دن ، سوسله‌مه‌دن ، خیالمدن برشی علاوه ایتمیه‌رك یازدم . او قادار مختلف سیمالر وماجرالر طوپلادم که شمدی بنم بوتصویرلریمی اوقویانلر یولده راست کلدکلری بر چهره ویا قولاقدن قولاغه ایشیتدکلری بر وقعه قارشوسنده، ظن ایدرم که، بر آشنالق دویه‌جقلردر . فی‌الواقع داها بیلدیکم وخبر آلدیغم نه سرکذشتلر ، نه وقعه‌لر وار ؛ استانبولك چیزمه‌دیکم داها نه‌قادار صحنه‌لری ، کندینه خاص نه‌باشقه شکللری موجود... فقط اویله، بربری آردینه صولوقسز واستراحتسز یازمقله‌اثریمه فضله بر قاریشیقلق ویرمکدن ، کتابی دار بر باوول کبی طیقه باصه دولدورمش بولونمقدن چه‌کیندم . هم بعضی مشهور سرکذشتلر واردرکه اوزلرندن براز زمان کچمه‌دکدن صوکرا یازیلیرسه لذتسز اولور . بو خاطره‌لری اوقویان قارئلر ، مثلا دیه بیلیرلر که :

— کانی نه اولدی ؟ سن نه‌اولاجقسك ؟ نتیجه نه‌در ؟

مع‌الاسف بونلرك جوابنی شیمدی ویرمیه‌جکم ، دیدیکم

بر آرادن وقت کچیرمك لازم کلیور . هم حقیقتـه او قادار صـادق قالمق عزمنـده‌یم که کتـابمه دوس دوغرو بر نتیجه ویره‌بیلمك ایچون داها بر مدت بکله‌مك اقتضا ایدییور . بن تاریخ نویسم ، وقعـه‌لری قید ایدییورم ، مخیله‌مدن امـداد بکلیه‌مم..

بر کون ، صیراسی دوشوروسه‌م ، ینه استانبولدن ، اونی دولدوران شخصیتلردن ، بلکه‌ده بوروماندەکی اشخاصك نتیجه‌له‌نمه‌مش کورونن ماجرالرندن تکرار بحث ایده‌بیلیرم .

ذاتاً دوغرو دوشونولورسه ، «نتیجه» دەنیلن شی حیاتده موجود دکلدرکه ... مثلا ، کانی ایچون: «بمله کور وشدیکنك ایرته‌سی کونی سـکتهٔ قلبدن وفات ایدیویردی . » دیسـه‌م تام معناسیله بو بر نتیجه‌میدر ؟ یاخود شایاندن بحث ایدرکن: « دەلیجه‌سنه حرکتلری آرتدی ، آرتدی ، نهایت چیلدیردی ، شیمدی آلمـان خسته خانه‌سـنده ، یاخود آلمانیـاده تداوی ایدلمکده‌در . » دییه یازسه‌م بونی بر « نتیجه » می صایه‌جغز ؟ انسـانلرك حیـاتی بعضاً « نتیجه » ظن ایدلدیکی یرده تکرار باشلار وباشلایه‌جق کورونن یرده بردن کسیلیر... بز عمرلریمزی آقوب کیدرکن سیر ایتمه‌لی‌یز ، اصلی او زمان شایان دقتدرلر ، منصـبلرینه قاووشـدقلری یرده اهمیتلرینی غائب ایدرلر . بن بوراده وقعه‌مك اشخاصنی حیاتده اولدقلری کبی قونوشدوردم وکندیمی‌ده ، اونلری‌ده زورلامادن ایلری ، کری یوروتدم... بونی یاپه‌بیلدیکمدن دولایی چوق ممنونم !

استانبول‌دها زیاده أسکی دورده شخصیتلی واهمیتلی ایدی.

شیمدی رنکسز وسفیل ... دار ، فقط سوسلی ، آلافرانغه
بر آپارتمان اوداسنده اوطوروب دیشارینك ترامواى واوتوموبیل
سسلرینی ایشیده‌رك شو ساطرلری الکتریك ضیالری آلتنده
یازارکن پارامه واستقلالمه رغماً هیچ بر ذوق دویمادم. موسم
قیش .. فقط نه‌جانسیز بر قیش ! کنجلکی ، کنجلکمك
قیشلرینی ، قیش کیجه‌لرینی خاطرلیورم ... ایصلاق قاپلامالی
چورك ، خراب اولرده ، دالغالی وبنکلی شیشه‌لری کوشه
باشنده‌کی بقالدن آلینان سکز نومرو مور پترول لامبه‌سنك
ایشیغنه طوپلاشه‌رق نه خوش زمانلر کچیردك . آه او زمانکی
استانبولك صاتیجی سسلری ... دورغون وقارا کلق سوقاقلرده
دولاشان کیجه سیمیتجیلری ، بوزاجیلر ، کتن حلواجیلر ...
تحسرله اونلری آکیورم وأریورم ؛ یوره‌کم صیزلیور ، ماتم
ایچنده کبی‌یم ؛ چوق یاشلانمشم‌ده کنجلکمی خاطرلیور کبی
لذتله ایچین ایچین دالیورم ... شمدی دفتریمی قاپادم ؛ ناچارداقلی
طورشیجیدن باشلایه‌رق سراجخانه باشنده‌کی قوناغی ، فکری
پاشانك ساعتلی اوداسنی ، خدمتجیلر پیشنده قوشان داماد بکی ،
بزم او سرسری روحلی کوچوك خانم افندی‌یی ، هرکسی ،
هریری تکرار کوزیمك اوکندن کچیرییورم ؛ پك ایی طانیدیغم
وکوردیکم او دورك شایان دقت بوتون سیمالرینی برر دفعه‌داها
خاطرلیورم ونه قادار ذوق دویورم ... حالبوکه صوك
سنه‌لرك یاد خاطراتی بنده بویله کوزل وحضورلی بر تأثیر
یاپامیور ؛ یوره‌کم صیقیلیور ، سیکیرلرم کریلیور ، وجدانم عذابه
بکزر بر صیزیله دولویور ؛ عادتا ئوزولویورم. هیچ شبهه یوق که

کانی بیلدیکم او « آلما کانی » اوله‌رق قالمالیدی، شایان آخرتلکدن چیقمامه‌لیدی ، حتی بن بیله قولتوغمده عود قوناق قوناق دولاشمقده‌دوام ایتمه‌لیدم... دنیانك انتظامی ، مملکتك خیری ، استانبولك کوزللکی نامنه بو، بویله اولمالیدی!

... بزم هپمزه اسکی دور بیچلمش بر قفتان ایمش !

بوکیجه هیچ اویویامادم، صباحك آلاجه قارانلغی جاملری آغارتیرکن داها بن آیاقده‌یدم، کوکلم ، نه‌دنسه ، هجرانله، یأسله دولو . .. لامبایی سوندوردم : اطرافده کوردیکم اشیا ناصل هنوز بللی ، بلیرسز دورویورسه ، پرده‌لر ، ماصه‌لر ، قولتوقلر آنجق فرق ایدیله‌بیلیبورسه بن‌ده اویله‌یم ؛ کندم ایچون یاری موجود، یاری حیاتده‌یم ... یالکنز ده‌رین ، کسکین برشی، بر آغیرلق وقوت وارکه کوکسمدن باصیبور. آلتنده آزیلمش کبی ، ئولمش کبی‌یم .. کندیمی دویمایورم ، فقط حزنمك ، هجرانمك آجیسنی دویویورم.

عجبا بر سیکیر خسته‌لغنك باشلانغیجی‌می ؟

تجربه‌یی آچدم، بالقونه چیقدم: ئورتولو بر قیش صباحی، کوکده ده‌کیشکسمز صدفی بر آیدینلق ؛ نه‌ینه بر چیزکی، نه‌ماوی بر پیرتیق ، نه منــاره‌لر ، نه مدرســه داملری ، نه‌ده قلعــه دیوارلری ویا صــو بندلری .. شیشلینك چیرچیلاق ، یاری اکمال ایدلمش ، آرالری عرصــه‌لرله فاصله‌یه اوغرایان ذوقسز بر محله‌سی ... شیمدی قولاغمه بوآلاجه قارانلغك ایچندن بر تمجید ویا اذان سسی کلسه و کوزیمه شویله ، اوزاقدن اسکی استانبولك بر پارچه‌سی کورونسه نه‌قادار ممنون اولاجغم !

غربتده ، یابانجی دیارلرده قالمش کبی‌یم ؛ یریمه ، أویمه، منبعمه دونمك آرزوسنك بر آجلق کبی ایچمی بایپلتدیغنی دویویورم . عینی استانبولك ایچنده استانبولی آرییه‌رق و آرتق بولامیه‌جغمی بلك أیی آکلایه‌رق هینچقیره هینچقیره آغلامق ایستیورم.

بن استانبولك ، اسکی استانبولك ، اوشخصیتلی وکوزل استانبولك ایچ یوزینی آقاجانجه‌سنه طانیدیان بر اولادیدم؛ اونی بن نه أیی آکلادم ... صانکه اوده بکا آیریجه ، هرکسه یاپدیغندن فضله یوره‌کنی آچاردی.

ایشته بن بوینك أیی طانیدیغم‌ویك‌چوق سه‌ودیکم‌وجودی غائب ایتدم . اوکا یانیورم ، اونك حسرتنی چکییورم !

روبرت قولج ، ١٥ ایلول ـ ١٥ کانون اول ٣٣٤

صوك

کریمه‌نك دیدیکلری

احمد احسان وشركاسی

مطبعه‌جیلق عثمانلی شركتی

آرابه جینك دردی

دیوان یولی ینـه اوکون چاموردن لچیلیر کبی دکلدی ؛ آرقداشمه، کنارده مشتری بکله‌ین آرابه‌یی اشارتله ، « بینه‌لم » دیدم وموافقتندن أمین، اوطرفه یورویه‌یوردم؛ حالبوکه اوقبول ایتمدی. « آرابه‌یه بینمم ، دائما یوروروم » دییه سویلندی . بن بونی برنزاکت عدایدرك اصرارده بولندم ؛ اوزمان قوللرمدن چکدی، حدتندن قیزاردی، و، پك وخیم برسرافشا ایدرکبی ، « یمینلی‌یم ، عهدلی‌یم ! » دییه هایقیردی .

— نه‌دن جانم ؟ سببی نه ؟

— هله یورویه‌لم‌ده آکلاتیرم !... آکلاتدی :

— خیلی زماناولویور؛ اوزاق بریره‌ن مطبعه‌یه‌دونویوردق؛

مجهول برایشه یارامق ایچون درت تکرلك طاقیلمش برعسکر قولوبه‌سنه بکزه‌ین بویاسی دوکوك قوپه‌مزك جامنه ، یازی یولده ، آرقداشم برایکی ضربه‌ایندیردکدن صوکره بکادیدی که : « شوراده برأوه اوغرایه‌جغم ، بنی براز بکله ! » و آرابه‌جی‌یه سسلندی : « شمدی کلیرم ، ایکی دقیقه ! » حالبوکه بن طانیمادیغم سوقاقلرده آرابه ایچینده آدم بکله‌مکی ، برده - چوق غریبدر - تخته قوروسنی هیچ سومم . چوق صیقیلدم ، برسیغاره‌یاقدم . آرابه‌جی اسکمله‌سندن دوغروله‌رق صوردی :

— دها بکلیه‌جکمی‌یز ؟

— بیلمم که، دیدم ، شمدی کلیرم دیدی ایدی ....

بوجواب اوکا کافی کلمدی ، براز اسکی وضعیتنده قالدقدن صوکره شدتلی برسسله سویلندی :

— ایکی دقیقه ، ایکی دقیقه ..... بز بویله ایکی دقیقه دییوب‌ده یاریم‌ساعت کلمه‌ینلری‌وصوکره آووجمزه ینه‌برچاریك طوقه ایدنلری چوق کوردك .

— البته بربخشش‌ویرر ! دییه کګلدم ...

— بخشش ، بخشش ! (دوامله) آرقه‌که برچووال پالطو کچیر ، الکه برقامیش آل ، بیقلریکك اوجلرینی یول ، اورتاسنی شیشیر .... اولدك ایشته برژون .... تحصیلدار کبی سکز یره اوغرایه‌جق ، کیتدیکك یرده دوه کبی چوکوب

ع

اوطوراجقسه‌ك، آرابه سنك نه‌كه؟(شیطنتله)بیترکن اوغرایه‌جغکی نه‌یه سویلدکدی؟ بك حیله‌سی بو ، طانیرز. (ندامتله) بیلسه‌یدم بیندیررمیدم ؟...

— (حدتلنه‌رك) بیندیرمه‌مك نه دیمك؟ پاره‌سنی‌ویردکدن صوکره بنی ایستدیکم یره کوتورمکه مجبورسك ! نظام وار ، تعرفه وار !

— (بوصوك کلمه‌لری دویونجه‌صچرایوب فوق‌العاده‌کبی دیشلرینی دوداقلرندن طاشیرارق و هایقیرره‌رق) نظام ، تعرفه ! بوده‌یکی چیقدی ... جونبایه ساقسی قویمه، یاساق ! سوقاغه چیرکف آتمه، یاساق ! پنجره‌یه چماشیر آصمه، یاساق ! پازارلق یاساق ! ئه‌ی نه‌اوله‌جق ؟ دونمی فیز قله‌سنه‌می آصه‌یم ؟ کیرلی‌صـوینی دسـتی‌یه‌می بوشالته‌یم ؟ مشتری بر متالك ویررسه « الله عمرلر ویرسین » می دییه‌یم : بر فدان کل ایچون قوجه بر بوستانمی طوته‌یم؟ (کندی کندیسنه تکرارلیه‌رق) نظام ، تعرفه.... (بردن ،حتی تکرلکه‌باصمغه وقت بولامیه‌رق‌وچامورلره،دکره کیرر کبی، آتلیه‌رق قاپو جامنك آرقه‌سندن) بوکا کلنجه‌یه قدر دهـا نه‌لر وار ؟ اونلری یاپك ! یوللر ، تراموای دمیرندن هواده‌کی تلغراف تللری ییغیننه، قانون چالغیسنه بکزه‌دی.اوت اکمك بهاسنه چیقدی ،آربه بقلوه‌دن بهالی ، چشمه‌لرك‌صولری خسته‌لق وار دییه طیقالی .... حیوانلرك نعللری اوچ کونده

سیلیك مجیدیه‌لر کزه دونیور ! صوکره نظام ، تعرفه ! لاف اولسون‌ده ... (باغیره‌رق)هانی بزه براورنك البسه کیدیره‌جکدیکز ، آرابه‌لری یکی یاپدیره‌جقدیکز ، اوده لاف ! قیافتمز قورقولقدن بدتر! اسکمله‌دن آتلارکن ألمه اوکیمی‌می آرقه‌می‌می اورته‌یم شاشیرییورم ، یاغمور آلتنده تنته کبی ایصلانیورم ... ناه ایشته بیندیکك آرابه‌نك سوپروتی تنکه‌سندن فرقی نه ؟ درت تکرلکی دکلمی ؟ یاره‌لی ، علتلی طاشیه‌طاشیه قماشی صیچان دریسنه ، یاره صارغیسنه دونمش ؛ نظام ، تعرفه ! (غضبندن شدتله خارجدن چرچوه‌یی زانغر زانغر صارصه‌رق ، آوازی چیقدیغی قدرفریاد ایدر) هپسی‌لاف ، هپسی! کوجکز ، قوتکز وارسه بلغاری ازسه‌کزه ... یونانی تپه‌له‌سه‌کزه .. مالمزی ، ملکمزی آلیر ، حدودلرده عسکرمزی کسوب بیچرلر ، شمندوفرلرمزی اوچورورلر ، صوکره ، ئه‌ی ، نه‌یمش ؟ شیشلی‌یه بش غروش ؛ بویوکدره‌یه برمجیدیه ؛ قوجه برمقوا ، مشتری بکلنسین بکلنسین سویله‌سین ... کوجکز بزه‌می یتییور ؟

— (ککه‌لیه‌رك واطرافی احاطه ایدن مناوه ، سقایه ، بقال چراغنه ، قامچی صاتان چرکسه وبرخیلی صاریقلی‌یه مرام آکلاتمق ایستیه‌رك) ایلری کیدییور ، تربیه‌سزلکك لزومی یوق(کندی کندیمه) نره‌ده قالدی یا ، کلمیه‌جکمی ، قاچه‌یمی؟

— (ماجرایی خلقه خیلی دکیشدیروب آکلاتدقدن

ـ

صوکره) آرابه‌جیلر ادبسزدر دیرلر؛ ناصل اولماسینلر ؟ یانغیندن صوکره عرصه‌که او یاپدیرمه ، پازارلق ایتمه ، کیجه‌لری ایکی فنریاق ، صوکره ، المزه، اولمش ماندا کوزی کبی بر چاریك دولاییور ، اونی‌ده اصناف تذکره‌سنه آل ... باق ، ملتلر بزه پاره ویرییورمی ؟ عقللی آدملر ... قوجه صدر اعظم بزم دکنکجینك یاماغی کبی یورویور دولاشییور، آمان زماندییورده حریفلر بزه‌می دیمییورلر ؟ (اوستمه یورویه‌رك) نظام ، تعرفه ، بیلمم نه ؟ ...

— پولیس یوقمی ؟ امداد ، پولیس یوقمی اوراده !...

— (آرابه‌جی خلق ایله برابر برمدت قهقهه‌لرله کولدکدن صوکره) باشده یان فس ، بلنده‌بر آلتی‌پاطلارله برده شمسیه دمیری قدر سونکو، نه‌وار ؟ پولیس ... اولا بقالك بورجنی سیلسین ، قاریلرینی دوکمه‌دن وازکچسین‌ده ، صوکره کلسین ، ألمه کلیجه وورسون ...

آرتیق باییله‌جق حاله کلمشدم ، قاچمغه امکان یوقدی ، برده نه سویله‌سه‌م آرابه‌جی قصورینی بولویور ، بنده آغیز آچمغه قدرت بیراقمیوردی . معاذالله ، یاکلشلقله آغزمدن بر « مکتب » ویاخود « معارف » سوزینی قاچیریویرسه‌م ، هیچ شبهه‌سز، محله مکتبنك خواجه‌سز قالدیغندن باشلایه‌رق معارف ناظرینك آرابه‌سنده فوطینلرینی اونوتدیغنه قدر آکلاته‌جقدی.

اوصیرده ـ عکسی تصادف ـ اوزاقده بر اوتوموبیل بوروسی اوتدی . بن، آرابه‌جی‌یه دویوروب اغضاب ایتمه‌مك ایچون بلند آوازله لقردی ایتمك ایسته‌دم :

— هرشی دوزه‌لیر ، بردن بره اولماز ، صوکره سنك یوزکده کولر ...

— (کوپوره‌رك) تعرفه ، نظام ... ساقسی‌نی جو - نبایه قویمه ، دکان لوحه‌سنی سوقاغه اوزاتمه ، یدی قوله‌یه یدی غروشدن فضله آلمه ... صوکره ایشیکز ، کوجکز اویون ، کوزبویامه ... غلطه سرایندن بون مارشه‌یه قدر ، بایزیددن حسن بابا تربه‌سنه قدر ترامواى ، نه ایمش ! مصرف ایت، تخته‌دن قورشون یاپ ، صاغ طرف یکیلدی ، صول طرف قلعه آلدی ، نه در او ؟ مانه ورا! بونی جامع آولیسنده چوجوقلره اوینامق یاراشیر (قاپونك طوپوزینی حرصله سو - کر. آتار) نظام ، تعرفه : ایکی کوتوکمی‌یه سور چینقو رنکنی، کیت شماندیرا کبی دیك بوغازه، نه‌در بو ؟ زرهلی. (آرابه‌یه بر یومروق ایندیرر) بونك تخته‌سی دها دایانقلیدر به ! (فنرك آلتنی قوپارر ، النده صاللایوب جامه وورور) شونی قالایلا - ته‌یم، باق نه پارلار ، نه کوز آلیر! نظام ، تعرفه !... شوراده درزیلر ، بوراده عربلر، اوته‌ده آرناوودلر آزمش، صورارسه‌ك اطراف سوت لیمان. (اوت طوربه‌سنی سیلکر ، صوکره کیدر

آتلرك باشندن طوتار ، قامچیلامغه باشلار) لاف دیدکمی غیرلا!
(حیوانلر کیشنه‌ر ، چیفته آتار، خلق سا کتانه‌سیر ایدر)
باغریم یانیور به! (قهوه‌جی چیراغنه خطاباً) بر غازوز کتیر!
(غازوز کلیر، پارماغنی صوقنجه پاطلادیر، تراشلرندن داملاته
داملاته ایچر. برمدت یوتقوندقدن صوکره) پاره‌یی آرابه‌ده‌کی
بکدن آل !

بو صیره‌ده آرقداشم قیدسزجه کلیر ؛ آرابه‌جی برده‌کی طوربه‌یی ، فنر پارچه‌سنی، قاپی طوقماغنی یاواش یاواش طوپلار . آغیر آغیر اسکمله‌یه چیقار وحدتله صورار :

— نره‌یه کیده‌جکدك افندی ؟

آرقداشمه مطبعه‌نك آدینی ویرمکه بیراقمام، شدتله منع ایدرم: «آمان صوص ! سویله‌مه . باب عالینك قارشیسنه دی ... »

— نه‌دن ؟

— زیرا ده‌مین غزته‌لری اونوتمشدی ؛ برده اونلره باشلارسه آرتیق بودفعه ساده آرابه‌نك اوته‌سنی بریسنی دکل، هیچ شبهه‌سز طاقمنی،حیوانلری، احتمال که بزیده پارچالار .

آرقداشم صوصدی . صوردم که :

— دیمك ناظرده اولمیه‌جقسك ؟

یوزیمه حیرتله باقدی : « آکلامادم! » دیدی . ایضاحات ویردم : آرابه‌جینك کبی استیضاحلره تصادف چوق ممکندرده ...

— ۲۸ تشرین اول ۳۲۶ —

« تشبث شخصی » می ؟ هیهات !

بر ساعتدر، خسته بر اوردك کبی، چکه‌سنی کوکسنه‌دایایوب اویوقلایان أسکی مکتب آرقداشمه نهایت حدتلندم : « دورمقله، دوشونمکله پاره قازانیلماز ؛ تشبث شخصی دنیلن برشی واردر، هرطرفه باش وورمالی، چالیشمالی ! » دیدم . مخاطبم بو « تشبث شخصی » ترکیبنی دویونجه ، قویروغنه باصیلمش بر ییلان ، ناصوری چیوی‌یه‌چارپمش بر آدم کبی قنبه‌دن دوغرولدی ،باشنی کوکسندن قالدیردی و ماوی ، کیرپیکسز کوزلرینی کوزلرمه دیکه‌رك، برمدت آغزی ایصیرمغه، صوقمغه مهیا برحالده دوردی، بنی بر أیی سوزدی . رنکی صاپ صاری کسیلمش ، صاچنك هربرتلی دیکله‌شه‌رك باشی بر تیمار قاشاغیسی کبی سرتلشمشدی .

کندی کندیمه : « عجبا نه دیدمده بوقدرقیزدی ؟ » دیه دوشوندم والآن ، اوزرمه آتیلوب یاقامدن بر پولیس کبی ییرته‌رق بنی چکوب بر أیی‌ده دوومه‌مسنه حیرت ایدرك ، اویله قالدم .

بردن، ألنده‌کی خسته‌لقلی بر چوجق قدراوته‌سی ، بریسی شیش ، شوراسی بوراسی قیریق وسجیمله باغلی ایصلاق بر شمسیه‌یی « پات » دیه بنم یریمه ماصه‌یه ووردقدن صوکره، « تشبث‌شخصی ! تشبث‌شخصی! اویله‌ها ! » دیه میریلداندی، وتسبیح چکر کبی بوکلمه‌یی بر ألل‌ی قدر تکرارلادقدن صوکره باغیردی :

— بوراده‌ماصه‌نك باشنه‌یان‌کچوب اوتورونجه امرقولایدر؛ تجار اول ، آرپه أك ، آمریقایه‌کیت . یوق ، یغورت صات ، آت جانبازخانه‌سی آچ ! نصیحت دیدکمی، بیك دانه ...صرتم پك ، قارنم طوق، جیبم دولو اولدقدن‌صوکره بن‌ده سویلرم ؛ بن‌ده یان کچر ، سیغاره‌می تللندیرر، آلتون کوستکمی ألمده چویره‌رك ، کوزلکمك آرقه‌سندن شویله بر باقار ، (تقلیدمی یاپار) «تشبث‌شخصی دنیلن‌برشی واردر، هرطرفه باش وورمالی، چالیشمالی ! » دیرم .

ایکی سنه‌در نره‌لرده ایدم؟ نه‌لر یاپدم ، هیچ صوردکمی ؟ یووو !! اومور کده‌می ؟ (ایکی نجه‌سنی‌ده ،أل‌وورماجه اوینار

کبی بر برینه ووردقدن وصورتمه دوغرو اوزاتدقدن صوکره)
اوتوز ایشه باش ووردم ، اوتوز ! آکلایورمیسك ؟

آرقداشم برر برر صایدی وایضاحات ویردی :
قلمده درت یوز غروش معاشم واردی ؛ برکون حریت چیقدی، بایراقلر آچیلدی ، خلق سوقاغه دوشدی. اوصره‌ده باقدم که اختیار ، کنج ؛ چولوق ، چوجوق ؛ فقیر ، زنکین ، مبعوث نامزدی، محله مختاری، شیلته‌سنی رهنه قویان، چوجوغنك آلتون نظرلق طاقمنی صاتان ، حجه کیتمکدن واز کچن هر کس سلاح آلییور ؛ هر لسك بلنده برقاییش، اوجنده آصیلی عجائب بردمیر پارچه‌سی، عظمتندن قولتوقلرینی قابارته قابارته یورویور ، « اتحاد دانم ، احراردانم ! » دییوب میدان اوقویور . شورایه باش ووردم ، اوته کنه‌یالواردم ، بریکندن معاونت ایستدم ، نهایت برسلاحجی دکانی آچدم ... ایشلر ایلك کونلری اوقدرأیی کیتدی که کونده بش اون دفعه قسمی هوایه آتدم : « یاشاسین حریت ، یاشاسین تشبث شخصی ! » دییه باغیردم . دکان اویله بر ایشلییوردی که درت چیراق کوج یتیشیور ، پاکت یاپمغه کاغد الویرمیوردی .
آرتق کندی کندیمه قناعتم واردی : « هیچ شبهه‌سز ، دییوردم ، سلاحجیلق بنی کچندیرر ؛ تجارت شرکتلری آچیلیر ،

صناعت ترقی ایدر ، نده زنکین ومشهور اولورم ! » فقط
کونك برنده بر أمر : اون سانتیمترودن اوزون نامولوسی
اولان سلاحلرك منع فروختی... آمان دیدم ، فقط چاره یوق؛ مالمزی
یاقالایجه طوپخانه یه کوتوروزر ، تورنه یه قویارلر؛ خاووچ دوغرار
کبی سلاحلری باش طرفندن قوپارتوب آتیویررلر ! ... بونکله
قالسه ایی ... بش کون صوکره بر امر دها : بش سانتیمتره دن
اوزون نامولوسی اولان سلاحلرك قورشونلری نافذ اولدیغندن
منع فروختی ... ینه آمان دیرز ، زمان دیرز چاره یوق ؛
اوکودوك مالمزی تکرار قوجاقلایجه طوپخانه یه کوتورور؛
تورنه یه ویریر ، تخته یونتار کبی سلاحلری باش طرفلرندن
« شارق ، شارق! » کسوب کسوب تالاش کبی یرلره سره رلر ...
اوجانم رەوولوەرلر کیرچ اوچاغنه دوشمش ، تویلری قوپوق
طاووقلر کبی غریب بر شکله کیرر ، چیلنکیر آلاتنه دونر !
بالطبع ایشده یورومز ، دکانك قاپوسی آچیلماز اولور ؛ اولا
چراغك بریسنه ، صوکره دیکرینه ، دها صوکره ده کندیمه
اذن ویرر ، چیقارم ! بونك اوزرینه آیلرجه شوراده بوراده
سوروندم؛اوفق تفك ایشلرك تعدادی اوزون اولور، پطریقخانه ده
اوداجیلقدن طوتده تراموای شرکتنده مفتشلکه قدر باش
ووردم ؛ نهایت برغزته تأسیسنه قرار ویردم .

ناقل ، بوزوق بردمیرجی کوروکی کبی، اوزون فقط قوتسز برنفسدن صوکرا ینه دوام ایتدی :

اداره‌خانه طوتولدی، قلیشه‌لر یاپیلدی، مطبعه‌قرارلاشدی، هر شیلر حاضرلاندی ؛ برکون « مجموعهٔ حوادث » بویوك کورولتولرله انتشار ایتدی . نه صاتیش کورسه‌ك ! ماکنه کوج یتیشیور ، موزعلر مطبعه قاپوسنده بربری أزییوردی ؛ ایلك کونی ایچلرندن تام دردی یارالاندی، بری بایبلدی ویکرمی بیك نسخه صاتیلدی .

آرتق کندی کندیمه قناعتم واردی: «هیچ شبهه‌سز، دییوردم، غزته‌جیلك بنی کچیندیرر، مطبوعات جمعیتلری آچیلیر، معارف ترقی ایدر ، بن ده زنکین و مشهور اولورم ! » فقط کونك برنده برأمر: شوندن بحث ، بوندن نقل حوادث جائز اولمامقله دقت ایدلمسی ... برهفته صوکره برتذکره دها : قرق لیرا جزای نقدی ... آمان دیرز، زمان دیرز، چاره یوق؛ پاره‌لری رمشین طوربه‌یه قویار، آعزینی مهرلر ، کفرتی بودر دییه یرینه کوندریرز. بونکله قالسه أیی ؛ بش کون کچمز: « چشمه صولرینك بولانیق اولدیغنه دائر صرف اکاذیبدن عبارت » بر حوادث ویردیکمزدن دولایی اون‌بش کون حبس جزاسی ... برآرابه‌یه بینر ، لوازم سفریه‌مزی یوکله‌تیر، توقیفخانه‌یه کیدرز! بو صیره‌ده خلق چشمه صولرینك علیهنده یازدیغمدن دولایی

بنی برمرتجع تلقی ایدر، غزته‌مه بویقوت یاپار... بالطبع اداره خانه‌یی قاپار ، لوحه‌یی سوکر آتار وسوقاغه دوشه‌رز!

بونك اوزینه هفته‌لرجه شوراده بوراده دولاشدم ؛ اوفاق تفك ایشلرك تعدادی اوزون اولور ؛ کوپرو باشـنده‌کی اعلان قوطوسنك ایچنه کیرمکدن طوت‌ده روم مبعوثلرینك ترجمانلغنه قدر باش ووردم ؛ نهایت چیفتچیلکه باشلادم .

مخاطبم ، غیرتلاغی آیرلمش برقوربانلق قویون کبی برمدت تپیندی ، صوکره اکلاتدی :

آیدین ولایتنده اراضی کرالادم، آمریقادن بیچمه‌ماکنه‌لری، انکلتره‌دن لوقوموبیـللر ، دنیانك هرطرفندن أك ایی آلتلر کتیرتدم... هرطرف سبز رولدی. تخملر آتیلدی ، فیض وبرکت یوز کوسـتردی ... بیکلرجه کیشی محصـولی طوپلامغه کوچ یتیشیوردی .

آرتق کندی کندیمه قنـاعتم واردی : « هیچ شبهه‌سز ، دییوردم ، جفتجیلك بنی کچندیرر ، شرکتلر آچیلیر ، زراعت ترقی‌ایدر، بن‌ده زنکین ومشهور اولورم ! » فقط کونك برنده قابابرظرف کلیر ، آچارم ، ایچنـده ایکی مارتین قورشـونی ، کاغدك اوزرنده برقانلی پنچه ! حیرت ! عجبا بوده نه‌در؟ آرارم صورارم ... دیرلرکه چاقیرجه‌لینك ویرکوسی... دورمغه کلمز ، اوچ‌درت‌بیك لیرا کوندرمه‌لی! باری حکومت‌ده‌ویرکوسندلرینك

اوزرینه بویله برقانلی پنچه، یاخود بردار آغاجی رسمی قویسه‌ده تأثیری قطعی اولسه !... کیجه‌لری اطرافده سلاح سسلری، اراضیم داخلنده حیوان خیرسیزلغی ؛ بر کونك ایچنده اوواده بغدای تارلالری، کویده دکرمن، داغـده کچی آغیلی چاییر چاییر یانمش! آمان دیرم، زمان دیرم؛ چاره‌یوق ! برهفته کچنجه برقانلی پنچه دها ؛ بونك بوغازمه صاریلماسی یقین؛ آرتق طبیعی دورمغه کلمز، یوروك بر آتك صیرتنه بیننجه دوغرو قصبه‌یه، اورادن ازمیره، ازمیردن استانبوله .

بونك اوزینه آیلرجه شوراده بوراده دولاشـدم ؛ اوفاق تفك شـیلرك تعدادی اوزون اولور ؛ ریختیم اوسـتنده واپور سمسارلغی ایتمکدن طوتده نیقوتینی دافع بر جنس سـیغاره کاغدی ده‌پوزیتری اولمغه قدر باش ووردم . نهایت زوجه‌مك یك اوزاقدن مهدحریتلی براقرباسی بولندیغندن تکرار مأموریته کیردم، آناطولیده برقضایه قائممقام اولدم .

زواللی متشبث، کوزلرینه میل چکیلمش برأسـکی بیزانس حکمداری کبی أطرافه آجیقلی آجیقلی باقدی، صوکره دوام ایتدی:

— کمال دبدبه ایله قصـبه‌یه کیردم، مستعجل ایشـلری چیقارتدم ؛ برآز مدت ایچنده قضایی بر اسوپچره قصبه‌سنه چویردم. متصرف متشکر، والی خشنود، داخلیه ناظری بیله ممنون.

آرتق کندی کندیمه قناعتم واردی : « هیچ شبهه‌سز ، دییوردم ، مأموریت بنی چکندیرر؛ ایشلر یولنه کیرر، حکومت کسب نفوذ ایدر ؛ بن . ه متصرف، والی، ناظر، هرشی، زنکین ومشهور اولورم ! » فقط کونك برنده قولتوغه کومولمش ، استدعالری اوقورکن سوقاقده برکوروالتو دویار ، همان پنجره‌یه قوشارم . بیکلرجه خلق طوپلانمش، اوزری « یا حریت ، اولوم ! » «یا کرید ، یا حرب ! » یازیلی بایراقلر آچلمش،باغره باغره ، یانه یاقیله کلیورلر! « بونه‌در ؟ دیرم، کرید ایچونمی؟ » « خایر، دیرلر اونلر اسکی بایراقلر،سنك علهنده میتینغ ! » تویلرم اورپریر ، برایکی سوز سویلمك ایسترم... اهالی: « قهر اولسون قائممقام ، یاشاسین جمعیت ! » دییه برآوازه باغریر . آمان دیرم، زمان دیرم، چاره یوق . مهم اوراقی بر جزدانه یرلشدیرر ، ایکی ژاندارمه‌نك تحت حمایه‌سنده یوله‌چیقارم .

آرقداشم صوصدی وخسته براوردك کبی تکرار چکه‌سنی کوکسنه دایادی ، دالدی .

نه‌دن‌صوکره، اوسلاحجیلق، غزته‌جیلك، چفتجیلك ومأمو- ریت حیاتنی تکرار یاشار کبی‌ألدرینی هوالاندیروب اوموزلرینی

اوینا توب ، کسیك کسیك سسلر چیقارتدقدن صوكره یك خفیفدن، دعا ایدرکبی قرق اللی دفعه « تشبث شخصی ! تشبث شخصی!» دیه سویلندی وصوكره قفسده‌كی قناریه‌می اورکوتن برصدای جانخراش ایله هایقیردی :

— تشبث شخصیمی ؟ هیهات !

— ١١ تشرین ثانی ٣٢٦ —

بیلمه‌جه بیلدیرمه‌جه ...

اوکله یمکندن صوکره علی الاکثر اداره‌خانه‌ده برساعت قدر استراحت ایدر ، هضمی تصعیب ایتمسین دیه پولتیقه‌دن بحثی موقتاً بیراقه‌رق هوائی صحبتلره دالارز .

دون ینه اوطوردق وطاتلی برأکلنجه آرادق . آرایان شفاسنی‌ده بولور بلاسنی‌ده دیرلر ، نهایت بزده وقتمزی خوش کچیره‌جك بربحث بولدق . معصوملر کبی بیلمه‌جه سویلشه‌جکدك . اولا بن باشلادم ، دیدم که :

— سویلنه‌جك بیلمجه‌لری ایکی درلو حل ایتملی یز ؛ یابه بیلیرمیسکز ؟

آرقداشلر آکلامادیلر : « نصل ؟ دیدیلر ، ایضاح

ایت ! » ایضاح ایتدم :— مثلا « کوچوجك فوچیجق ایچی دولو طورشوجق » نه‌در او ؟ بیلك باقه‌یم !

— لیمون ! ...

— پك اعلا ، فقط دها نیه ، شـکل ، خوی اعتباریله کیمه بکزر ؟ سزه کیمی خاطرلاتیر ؟

هپ دوشوندیلر . نهایت بری بولدی : « مالیه ناظرینی! » دیدی ؛ آلقیشلادق وتکرار صوردق :

— « برکوچوجك عربجق ، باشنده‌در طابله‌جق ! »

— چیوی ! ...

— اعلی ، فقط دها ؟

سنه دوشوندیلر وهپ بردن ، محترم قارئلر ، ناظرلردن شیمدی سزك‌ده درخاطر ایتدیككزك اسمنی ویردیلر . آرتق ایلریله‌مشـدك . بربشقه‌سی : « یرآلتنده بابام باشی » دیدی ، « معارف! » دییه هایقیردق و « یرآلتنده‌بابام بیغی » نی نافعه‌یه؛ «یرآلتنده یاغلی قایش» ی اورمان ومعادن ، « یرآلتنده‌قاینار قازغان » ی اتحاد فرقه‌سنه مناسب کوردك .

« چات بوراده ، چات قپو آرقه‌سـنده » بیلمجه‌سی اختلافاته سـببیت ویردی ؛ آوروپا ایله استانبول آراسـنده صیق صیق کاوب کیدنلرك بربرر اسملری صایـلدی ، بردرلو قرار اعطا اولنه‌مادی . کیمی چوق یردکیشـدیرن والیلری ،

کیمی‌ده دائما تبدیل موقع ایدن کوپرونك مدخلنی بوکا بکزه‌تییور ؛ فقط دیکیش ایکنه‌سی معناسنه کلن « برقیزم وار ، تك کوزی وار ! » بیلمجه‌سی متحداً خارجیه‌یه تنسیب اولونویوردی . وقعه‌نویس صوردی :

— « آغزی وار ، دیلی یوق ، نفسی وار ، جانی یوق ؛ دریسی وار قانی یوق ! » نه‌در او بیلك ؟

— کوروك .

— دها ؟

ایکی اسم صاییلدی ، نهایت برنده رأیلر طوپلاندی :

— عبدالحمید !

« تیپیش تیپیش یورورسك ، سمور کورکك سورورسك ، سن بربکه بکزرسك ، نیچون یایا یورورسك ؟ » بیلمجه‌سی دور سابقده آرابه‌ده کیمکه مخصوص کورکلو پالطولر اعمال ایتدیروب شیمدی یایا کزنلره ویاخود شیمدی کورکلو پالطولرینی آرابه‌ده کییوب صوکره یایا کزه جکلره تشبیه اولوندی .
کولکه دیدی که :

— آلچاجق دال ، یمه‌سی بال !

— چیلك

— دها

— اعیان تخصیصاتی .

« قیصه‌جق بویلو ، قدیفه دونلو »، « حاجی اوغلی خواجه،

قولی بودی قیصه » و « آیاقلری قیصه قیصه ، کندی درمبالیسا » بیلمجه‌لری حقیله مشبه بهنه تفویض ایدیلدی . آرتق خاطرلییه‌مایوردق . بر مدت دوشوندك ، طاشیندق ، ونهایت « بارداق » معناسنه کلن « برقیزم‌وار ، کان اوپر کیدن اوبر » نکته‌سنی مرخص مسئوللرك اتکلرینه بکزتدکدن صوکره بن صوردم :

— « براوغلم وار ، یوزی دریدن ، قولاقلری دمیردن » شونی بیلیر وبکزه‌تیرسه‌کز سزه آفرین ...

برخیلی دوشوندیلر : یوزی دریدن ، قولاقلری دمیردن براوغله مالك اولمق دهشتلی بر طالعسزلکدی . بویله براولاد نه اخطارات وتدریساتی دیکلیه بیلیر ، نه‌ده یاپدیغی خطالر قارشیسنده قیزاریر ، ندامت دویاردی ؛ بن سویلمکه مجبور اولدم :

— دف !

— اعلی ، اعلی ، فقط بودری یوزلو ، دمیر قولاقلی اولادی بشقه نه‌یه بکزه‌ته بیلورسك ، باقالم؟ او ، سکا بشقه نه‌یی خاطرلاتیور ؟

— بونی آکلامیه‌جق نه وار ؟ قابینه‌یی !

— ۱۸ تشرین ثانی سنه ۳۲۶ —

ویرکویی نصل طوپلارلر ؟

کچن کون عدلیه‌نك اوکندن آغیر آغیر کچییوردم ، بر آرقداشه تصادف ایتدم. بکا قابینه‌نك دوشوب دوشمیه‌جکنی ، داخلیه ناظرینك استیضاح اثناسنده بردفعه حدتلنوب‌ده مخالف مبعوثلری دوکوب دوکمیه‌جکنی صوردقدن صوکره : « نره‌یه؟ دیدی ، بوراده نه‌دولاشییورسك؟ ترامووای شرکتندن سنك‌ده اون پاره آقچه فرقی دعوا کمی وار ؟ »

— خایر . دیدم ، آیاصوفیه جامعی تعمیرسزلکدن ییقله‌جقمش دیبورلردی‌ده صوکره بلکه کورمك قسمت اولماز ، بردفعه‌جق دها تماشا ایتدم ؛ هیچ ایشم یوق ، وقتم چوق...

آرقداشم قولمه کیردی ، بنی عدلیه‌نك مدخلنه دوغرو سوروکلدی :

— اویله ایسه کل ، محکمه‌لری دیکلیه‌لم ، اکلنیرز !

قاپو آرالقلرنده، قارانلق کوشه‌لرده، یاخود تا آیاق اوستنده چکمه‌لی برچوق عرضحالجیلر ، چومه‌لوب استدعا یازدیران مشتریلر آراسندن بر یول بولوب دهلیزه کیردك . جیغاره دومانی ، نفس قوقوسی ، ایصلاق البسه بخاری اوراسنی بر دباغخانه هواسیله افساد ایتمشدی . دیرکن برصدای دعوت ایشیدیلدی :

— نادر افندی ! فوزی افندی ، شاکر بك ، حسیب افندی !

بردعوی واردی؛ کیردك . برمدت صوکره رئیس مدعی علیهه خطاباً دیدی که :

— باق سنك ایچون نه دییورلر؟ کچن تشرین اولك برنجی کونی ویرکودن اولان بورجنی استیفا مقصدیله خانه‌که کلن مأمورلردن نادر، فوزی، حسیب افندیلری وظیفهٔ مأموریتلرینی ایفا حالنده تحقیر ایتمش‌سك! وقعه نصل کچدی ؛ آکلات باقالم.

مدعیٔ علیه آیاغه قالقدی ؛ اللی یاشنده قدر واردی ؛ برمدت دوردی ، یوتغوندی ؛ اولا رئیسه، صوکره دیوارده‌کی

طغرانه ، دها صوکره‌ده طاوانه، ترکه‌دن مال بکنیر بر آدم کبی اوزون اوزون باقدی ، نهایت دیدی‌که :

— رئیس افندی ، اولا سزه صورایم ، ویرکوبی نصل طوپلارلر ، کوردیکزمی ؟

رئیس حدتلندی :

— سنك بکا سؤال صورمغه حقك یوقدر ، وقعه‌یه کچ !

متهم آلدیرمادی ، دوام ایتدی :

— أوت ، ویرکوبی نصل طوپلارلر ، کوردیکزمی؟ بوکا طوپلامه دکل ، سوکوب چیقارمه دیمه‌لی ... کوپری مأموری اونلغی دها نزاکتله‌طوپلار، آبی اخلاطی دها خوشجه‌قوپارر، دیشجی انسانك دیشنی ، نعلبند اوکوزك نعلنی ، فورطنه میته آغاجنی دها نازك ، دها انسانجه‌سنه سوکر ... سزه ایشی باشدن آکلاتایم : .

یکرمی کون قدر اولویور ایشته ، أوده چولوق چوجوق اوطورمش « یرینه پولیس قولوبه‌سی قویوب ینه اوراسنی مادام‌که قاپاتاجقلرمش ، حسن بابا تربه‌سنی نیچون قالدیردیلر ، البته او جانم دمیر پارماقلقلر رنکی صولوق تخته پیغننددن دها أییدر . » دیه سویلشیوردق ؛ آجی آجی قاپو چالیندی . پنجره‌دن باشمی اوزاتدم باقدم : آمان یاربی ! بزم اوك اوکنه آرابه‌لر بریکمش ، خلق طوپلانمش ، اماملر ، مختارلر ، محله‌لی

هپ میدانه چیقمش، قفسلره ناقییورلر، أللریله قاپویی ، باجایی، مطبخك تپه جامنی کوسترەرك یأسلی، یأسلی باشلرینی صاللایورلر، میریل میریل سویله‌نیورلردی . عجبا نه واردی ؟ یانغینمی ؟ باصقینمی؟ آصغینمی؟ بیلمیوردم که... جامی قالدیردم، صوردم :

— نه ایستیورسکز ؟ افندیلر !

بو نازکانه خطابمه یتمش قدر اوغولتی . تهدیدکار بر ایکلتی جواب‌ویردی، سوقاق ده‌کیزلر کبی دریندن‌درینه چالقالاندی ، نهایت امامك سسی سویلندی :

— آچیکز افندم ، کیره‌جکز !

بر پولیس علاوه ایتدی :

— قانون نامنه !

خلق بر برینه میریلداندی :

— قانون نامنه ها ؟ وای قانون نامنه به !

بونی ایشیتن رفیقه‌م، اپی چوروك بر مصلوب کبی « پات ! » دییه یره دوشـدی ؛ چوجوقلر، یکی عسکره آلنان استانبول افرادی کبی هایقیره هایقیره اوکا صـاریلدی ؛ آشجی قادین بیـاض کوملکیله کوپرو مأموری کبی أتکلرمدن یاقالادی ؛ اوشاق بر پولیس قدر مهارتله میداندن صاووشدی . هانکیسنه باقه‌جقدم؟ بالطبع هپسنی کندی حاللرینه بیراقدم، اشاغی اینوب قاپویی آچدم... کلید دونر دونمز أك‌اوکده‌کی بابایکیت دایاندی،

محله‌یی صارصان برسسله قاپو قانادینی دیواره چارپوب اوزرمدن بر ایپ جانبازی کبی آتلادی ، مردیونلره هجوم ایتدی ... مأمورلر اونی تعقیب ایدییوردی . آولیده یکرمی بش کیشی قدر واردی ؛ خلق دیشاریده بکلییور ، آرابه‌جیلر قامچیلرینی شاقلاتیوردی . قومشولر قفسلرینی سورمش بزی سیر ایدییوردی. بریسنه دقلاشدم : « نه‌وارافندم دیدم ، مقصد زیارتکز ؟ » یوزیمه باقدی : « سز کیمسکز ؟ » دیدی .

— أوك صاحبی یم !

— اثبات ایدیکز !

شاشیردم ، قالدم . قاریم بابیلمش ، اوشاغم قاچمشدی ؛ آشجی قادین ایسه بنم أوصاحبی اولوب اولمادیغمی دکل تورکجه‌یی بیله بیلمزدی ... نهایت امام امدادمه یتیشدی ؛ اوزمان ایضاح ایتدیلر :

— « ویرکودن بورجکز وار ! تأدیه ایتمه‌مشسکز ، اشیاکزی حجز ایده‌جکز ! » حال بوکه رئیس افندی ، سزده بك اعلا بیلیرسیکز که ، اولا اوچ دفعه اخطارنامه کوندریلیر ... بونی یاپمادیلر که پاره‌یی ویره‌یم ... ممانعت ایتمك ایستدم ، وعده طلب ایتدم ، اولمادی : ژاندارمه‌قره قولنه خبر کیتدی ، دیشاریسی عسکر قوندوره‌سی سسیله دولدی ! باشلادیلر أوی کزمکه ... آمازیاربی ! بوقدر آدمه نه‌دن لزوم واردی ؟ اون سکزندن

اللى بشنه قدر ضعيف ، شيشمان ؛ صاقاللى ، بيقسز ؛ ياقاسى يازيلى ، پانطالونى شريدلى فقط هپسى كيرلى يكرمى آدم ، يكرمى مأمورجغز ايده‌جك اشيا آرييوردى . مطبخدن طاوان آراسنه قدر سوقاغك چامورينى طاشيديلر ، هر طرفه أل اوزاتديلر ، آيينه‌لرده بويون باغلرينى ، فسلرينى دوزلتيلر . بو قارغشه‌لقده برده باقدم كه شوافندى (اينجه اوزون ، آوورتلرى چوكوك ، بيغى ياره‌لى مدعى‌يى اشارتله) قيزمك كلينلك قنبه‌سنه چيقمش ، چامورلى آياقلرينى ، كيرينى اورتن بركدى كبى تپشديره ، تپشديره بوزطغان كمرينى سيرايدييور : « نه‌ياپييورسك ، افندى؟ ديدم ، كناهدر ، صوكره بوراده انسان اوطوره‌جق ! »

آلديرمادى بيله ... حتى آرقداشنى ده يانـنه چاغيردى ، اونى‌ده كمرك تماشاسنه دعوت‌ايتدى . ايشته اوزمان دايانامادم . قان‌باشمه چيقدى ، طبقى استدعاسنده سويلديكى ، دمين‌ده سزك تكرار ايلديككز كبى : « نعللر كله باصديغك قنبه‌لر شهراماتى اوكنده‌كى كوبره ييغينى دكل ! » ديدم . تام بو صيراده قولاغمه بركسر سسى كلدى ؛ يان اوداية قوشدم ؛ اوچ كيشى چوملمش ، برايش كوروييوردى . باقدم ... پيانويه چيوى ميخلاميورلرمى ؟ ...

— نه ياپيورسكز ! ديه هايقيردم ، چيلديرديكزمى ؟

برى كمال سكونتله جواب ويردى : — پيانويى جغز ايچون ديواره چيويله باغلايوب مهرليه‌جكز ، عادت بويله‌در !

کسرك هراینیشنده زواللی آلتك هرتلی آیری برسس چیقا-
ریور ، هرطرفی ایکیم ایکله یور ، بیچاره ، بوغازلانان برقره جه
کبی بوکورویوردی . مأمورلر ایسه بزم أوی یاپان قالفه استاوریدن
درس آلمش قدر مهارتله کسر وورییورلردی . ارتق تحمل
ایده مدم ، کسری شو آدمك (شیشمان ، یاناقلری قابارمش ،
چوق صقاللی مدعی یی اشارتله) ألندن قاپ‌ام وطبقی دمین
استدعاسنده سویلدیکی ، سزکده تکرار ایلدیککز کبی : « دفع
اول بورادن حیدود ، دیدم ، چاقیرجه لی أویمی باصسه پیانویه
چیوی وورماز ، سن هانکی چته نك آدمیسك ؟ »

بنم بوحدتم اوزرینه بوتون مأمورلر کشف وتحریدن
وازکچدیلر ، اوزرمه یورودیلر : « بزمأمورز ، مشروطیت
مأموری یز ! سنی امنیت عمومیه مدیرینه سویلرز ، دیوان حربه
کوندیریرز ، بکر آغا بلوکنه آتارز ! » دییه هایقیریشدیلر ؛
برازدها حدتمده دوام ایتسه‌م بومشروطیت مأمورلری آصیلمامه
قدر قرار ویره جکلردی . آرتق کوپورمشلردی ، راست کله
اشیانك باشنده قفا قفایه وریورلر ، بنی پارمقلریله کوستروب
« مرتجع ، مرتجع ! » دییورلر وموملرینی یاقوب مهرلرینی
نره یه تصادف ایدرسه مثلا جویز آینه نك تا اورته سنه ، لاکه
پاراوانه ده کی لیلك رسمنك تاغاغاسنه ، یاغلی بویالوحه لرك امضا
یرلرینه باصییورلردی . أو فنا فنا بالاومی قوقویوردی .

نهایت کاغدلره برچوق شیلر یازدیلر ، اوتوزقدر ، وحشی قوشلره بکزه ین،امضاقویدیلر، بکاده مهرلتدیلر ، چیقدیلر ... اونلر سؤقاقده بکله‌شن خلقك انظار خوف‌وهراسی قارشیسنده قولتوقلرینی قابارته قابارته آرابه‌لرینه بینرلرکن بنده قاپویی قاپادم ؛ اوشاغی بولوب هکیمه کوندرمك مقصدیله مطبخه دوغرو یورودم، فی‌الحقیقه محمداوراده اوله‌جقدی، زیراباقیرلرك قاریشدیریلدیغنی دویوردم .

قاپویی آچدم ... آه رئیس افندی ، نه کورسه‌م بکنیرسیکز ؟ ایشته‌شوچوجق (اون‌سکز یاشنده قدر جیلیز ، خسته رنکلی مدعی‌یی کوسترر) صحنلغك باشنه‌کچمش هر آچدیغی‌قاپدن آغزینه برلقمه آته‌رق فارنی‌دویورویور ... « بوراده‌نه آرییورسك ؟ » دیدم ، برازشاشالادی ، صوکره‌بنم‌تکرار : « نه آرییورسك‌ها ؟ نه آرییورسك ! » سؤالمه قارشی : « عجز اولونه‌جق اشیا ! » دیدی ... اوعجز اولونه‌جق اشیا دکل ، هضم اولونه‌جق یمك آرایوردی . ردینغوتنك قویروغندن یاقالادیغم کبی بوموطباق پاچاوراسنی‌سوقاغه آتیویردم ، ایشته‌وقوع حال بوندن‌عبارتدر !

مدعیٔ‌علیه قانون‌جزانك یوزاون اوچونجی ماده‌سنه‌توفیقاً اوچ مجیدیه آلتونی جزای نقدی‌یه محکوم اولدی . چیقارکن کندیسنه یاقلاشدم ، دیدم که :

— سزده اونلر علیهنه اقامهٔ دعوی ایتسه‌کزه ، باقیکز
مرتجع دییه تحقیر اولونمش سکز !
مخاطبم شویله بر بکاباقدی ؛ صوکره دیدی که :
— نه‌دن دعوی ایده‌یم ؟... حریت پروراونلراولسونلر ،
بن پیانویه چیوی وورانلردن اولمایه‌یم‌ده ؟...

عجبا دلیمیدی ؟

اداره خانه‌ده نصلسه یالکز قالمش . وکونش تول پرده‌لری
کچه‌رك تا ماصه‌مه قدر کلدیکندن ، دیوار اوستنده یاتان بر کدی
کبی اویوشمش ، کوزلرمی قاپامش ، دالمشدم . بر آرهلق بکا
قاپو آچیلیر کبی کلدی ، صانکه اوداده خفیف بری
یورودی ... باقدم : قارشیمده غایت اوزون بویلو ، تك کوز-
لکلی ، اشتاینك اعلاننده‌کی پالطو کیین شیقه مشابه وقور بر
ذات واردی . سلام ویری . سلامنی آلدم . هیچ بر شی
سویله‌مه‌دن اوطوردی . ردنغوتنك آرقه جیبندن بر اوتولو
کتن مندیل چیقاردی ، اونی تا اورته‌سندن ایکی پارمغنك
اوجیله طوته‌رق حقه‌باز کبی بوشلقده بر سیلکدی و برونتك

اوزرنده برمدت، خالیدن مرکب لکه‌سی سیلر کبی کزدیردکدن، قانادلرینه ووروب ووروب ایصلانمش ، کیرلنمش کبی دائما یرینی دکیشدیردکدن صوکره چویردی ، ترس طرفیله‌ده آغزینك ، بیقلرینك نمی آلدی ، کوزلرینی اوغوشدیردی ، آلتندن کچیردی و نه‌دن صوکره یوزمه باقدی . همان صوردم :

— نه ارزو بویورولویور أفندم ؟

زائر لیسته‌دن بیمك بکه‌نیر کبی دوشوندی ، دوشوندی وصوردی‌که :

— بنی طانیمازسکز دکلمی ؟

دقتله باقه‌رق :

— خایر أفندم ، دیدم ، هنوز مشرف اولمادق ... اسم عالیلری ؟

مخاطبم قاریسنك آدینی صورمشم ق ر حدتلندی : — اسممی نه یاپه‌جقسکز ، دیدی ، بکا بیله برفائده‌سی اولمادقدن صوکره ...

برزمان ایکیمزده صوصدق . او، آغیر آغیر سویلندی : — کوندن کونه خسته‌یم ، کوندن کونه فنالاشیورم ...

محقق مسافرم قاتی شاشیرمش ، بوقاریده‌کی دوقتوره کیده‌جکنه بنی زیارت ایتمشدی ؛ نزاکةً دیدم‌که : — ایکنجی قاتده‌کی دوقتور پك مستعد ، پك حاذقدر ، تشریف ایدلدیمی ؟

بو سوزم مخاطبمك پك خوشنه كيتدى ، كولدى و « محقق كيرپى امضاسيله سز يازييورسكز ... » ديدكدن صوكره بردن جديله‌شدى ، صوردى : — بنم نيچون كلديكمى بيلييورميسكز ؟

— خاير ، بيلميورم !

— بن‌ده بيلمييورم !

زائر تكرار منديلنى عين حركاتله، عين يرلرده صيره‌سنى شاشيرمه‌دن قوللاندقدن صوكره، پك‌ايى بيلديكى بر بحثى خاطرلايامايان برشاكرد كبى بعض كلمه‌لر ميرلداندى ، يوزمه باقمقدن صيقيله‌رق فوطينلرينك اوجنى، قوللرا ميقروبى سيرايدر قدر دقتله ، غرابتله ، كين وغضبله برخيلى تدقيق ايلدكدن صوكره متأسفانه باشنى صاللادى : — بيلمم كه ، ديدى ، نصل اكلاتايم، نصل تعريف ايده‌يم ؟

براز دها دوشوندى ، منديليله براز دها وقت كچيردى وباشلادى :

— آه ، نه‌ديدم ده آوروپايه كيتدم ، نه ديدم ده اوجهان مدنيتى كزدم ، دولاشدم و صوكره بورايه تكرار كلدم ؟ عودتمدن برى جهان كوزمده زندان ! نره‌يه كيتسه‌م ، نه‌طرفه باقسه‌م دائما قصور بولويور ، حدتلنيور ، اوكمه كلنله ، مثلا

آرابه‌جی ، پولیس ، مبعوث ، اعانه تحصیلداری ، کوپری مأموری ، هپسیله غوغا ایدییور ، هپسیله بوغوشویور ، هپسیله جنکله‌شییورم ... بوممکتك هرطرفنی چیلدیرتییور ، هر، شیئی عقلمی آلییور ، بنی خراب ایدییور ...

مثلا تراموایلر ... نه‌دراونلر ؟ قویون واغونیمی ؟ بکجی قولوبه‌سیمی ؟ بللی دکل که ... اوفاجق جاملری آرقه‌سندن یکرمی بش کشینك أزیله باغریشه کوتورولدکلرینی کورنلر ایچنده‌کیلری محکوم ، تراموایی حبسخانه آرابه‌سی ظن ایدرلر . . . آلتنجی دائره یوقوشنی چیقان زواللی بارکیرلری سیر ایدنلر ، قامچی سسلرینی ایشیدنلر تورکیاده آتلر بیله خدمات شاقه‌یه محکوم اولویور ، دیرلر ... آوروپاده‌درت آرشون تخته‌اوزرینه یکرمی کیشی ، یکرمی آدم‌دکل یکرمی قاز دیزسه‌لر پولیس مداخله ایدر ، بویله مردار تخته‌لر اوزرنده استریدیه طاشیسه‌لر بلدیه مانع اولور . . . بوآرابه‌لردن برینی لوندره‌یه کوندرسه‌ك اونجی عصردن قالمه براشکنجه آلتی دییه موزه‌لره قالدیریلیر ، آوروپا کویلرینه آتسه‌ق ایچنده کوبره قوروتولور . . .

امااوکا کوره دها نه‌لروار ! کوپرودن پاره آلمق عادتی. . . تاریخه باقك ، هیچ برملتده کورولمش شی دکلدر . . . آفریقا وحشیلری بیله قوردقلری کوپرولردن پاره آلماز ، أسکیمولر

بو حالدن اوتانير ، بخاراليلر اعتراض ايدر . . . باری کوپرویه بکزه‌سه! آرابه بارکیرلرینه ، صباحلین سلخخانه‌یه کوتورولن اوکوزلره باقك : کوپرودن کچمك لازم کلنجه نعللرینی اوکه دایایوب کریسین کری کیدییورلر، آیاقلرمز قیریلماسین، قافامز یاریلماسین دییه موازنه ایله یورویورلر . . . حالبوکه سیبریا قصراقلری کوپری کچه‌لم ، راحت ایده‌لم دییه قویروق صالالار، قیچ آتار ، سوینیرلر . . .

عشیرت بکلری پولیسلره : « جامنی قیروب کیریکز ، صندوقنی پارچالایوب ایچنده نه‌وار ، نه‌یوق آلوب ویرکوبورجنه مقابل بکا کتیریکز! » دییه امر ویرمز . . . نه‌در بو پولیسدن چکدیکمز ؟ حکومت ساده کلاهلرینی دکیشدیرمکله مشغول؛ نه لزومی‌وار؟ اونلره خیرسزلر ذاتاً کلاه کیدیرییور ،البسه‌لرینه قدر صویویور . . . ایشته امین اوکی قاره‌قوللی میدانده ؛ وورولان اوراده ، صویولان اوراده، قاصه‌سی قیریلان اوراده؛ ایشه یارامادقدن صوکره حکومت احتیاط ایدوب قاره‌قوللی بشقه بریره نقل ایتسه ، زیرا یقینده طاقیله آشیره‌جقلر ! . . کیجه یاریسی طاش اوجاغی آچار کبی قازمه ، کوسکی قاصه قیرییورلر ، خبری اولمیور ، میدان محاربه‌سی کبی درت ال سلاحله آدم دوییورلر ، خبری اولمایور . . . خبری اولمق ایچون شهری اختلاله‌می ویرمه‌لی؟

هپسی بری برندن بدتر . . . شهر اماتی ، شهر اماتی دیرلر، دورورلر ؛ بر کره بناسنه باقك ، اونك ایچنده عمرینی کچیرمه بیانلردن نه بکله نیر؟ امنیت عمومیه بناسنی، جمعیت خفیه لر کشف ایدییور، دییه طوت سرای کبی قوناقلره نقل ایت، شهر اماتنی بر خراب چفتلك آخورنده بیراق . . .

آووستراليادهکی یابانی اوردك قوشخانه لری دها کوستریشلی، دها تمیزدر . . . برانکلیز قطبه کیدر، قار آلتنده صوغوقدن ئولورده بویله بر بناده ایصینوب قورتولمغه تنزل ایتمز . . . عجبا دنیانك هانکی شرکتی، دنیانك نره سنده بویله بر بنایی شهراماتی عنوانی آلتنده سیغورطه ایتمشدر؟ صورارم سزه ، دنیانك نره سنده ؟

صوکرا برچوق کورولتو: واپورلرمز وار، ترنلرمز وار، وار ، وار . . . قونیه یه قرق سکز ساعتده وارییورز ، اون بیك سنه اول دوه لرده بوندن بر آز فضله وقتده اویونی آلیردی . . . یولده اوتلایان اوکوزلر آغیر کیدیشمزه باقوب ترنلری کندی جنسلرندن بر قافله ظن ایدوب مراقله صوقو- لویورلر، شاشغین شاشغین بزه باقیورلر ! . . . مدانیه یه کیدرکن یونس بالقلرینی کوروك؛ باشلرینی دکزدن چیقارتوب چیقارتوب واپوره کولیورلر ، کیدییورمی، دورییورمی ؟ دیه بربرلرینه صورییورلر ؛ نوحك کمیسیده بوقدر کولنجدی !

ویركو ویره‌میوب أشیامزی حجز ایتدكلری كونك ایرتسی چات‌قاپو: دونمااعانه‌سی، تعمیم لسان اعانه‌سی، فقراپروراعانه‌سی!.. كیجه‌قرا كلغنده چوقوره دوشدیكمزك صباحی: تنویریه‌رسمی، بلدیه‌قالدیرم، شوسه رسمی!.. أوده‌كی‌سوپروتی‌یی‌پاكت یاپوب أمله دكزه آتدیغمك آقشامی: تنظیفات پاره‌سی، سوپروتی پاره‌سی، نقلیه پاره‌سی! صویولوب آنامدن دوغدیغم كبی سوقاغه چیقدیغم وقت: قاره‌قوله تلفون وضعی پاره‌سی، بكجی اجرتی، معارف اعانه‌سی... دها بیلیرمی‌یم نه؟ كادن كوسه‌یه معاونت اولسون‌ده !...

ساده بومی یا؟ آیدینده اشقیا، ادرنه‌ده اشقیا، سلانیكده اشقیا، پایتختده بیله اشقیا، هریرده اشقیا، اردو مركزلری صایاركبی... اشقیاسز مملكت، اشقیا اولان مملكت‌قدرغریبمزه كیتمكه باشلادی... غزته‌جیمیسك؟ كوپرودن كچركن «دان!... دان!...» ایكی قورشون، بش اون واه واه!... شویله‌ایدی، بویله ایدی، برازده حشری ایدی!» كبی‌یكرمی اوتوز سطر یازی... اولدی بیتدی!

چفتلك صاحبی‌میسك؟ قصبه‌یه دونركن ینه «بوم!... بوم!...» ایكی قورشون.. بش اون واه، واه!.. «وقعه شویله كچدی، بویله كچدی برازده مرحومك احتیاطسزلغندن كچدی!» كبی سكز اون سطر یازی... ایشته اوقدر!

دار سـوقاقلرده یایا کزنلردنمیسـك ؟ اوینه کیدرکن ، « دوت !... دوت !... » پاشـا چادری قدر بر اوتوموبیل ؛ کیزلیدن برایکیواه ... واه ... « شویله اولمش، بویله اولمش، متوفی یاکلش مانورا یاپدیغندن صوله قاچمش‌ده ! » کبی درت بش سطر برحوادث ... اوته‌سی آخرت ! هانی اوجانی ؟ نرده اوحیدود ؟ نیچون سربسـت اوما کینیست ؟ ازیلن، کسیلن ، ئولدورولن سن دکلسه‌ك سوین سـوین‌ده الله‌ه شـکر ایت ، دیلنی قیصه‌طوت ، اوطور اوطورما که باق !

برپارمق ایزی کورولتوسیدر کیدییور ... صاقین اهمیت ویرمه‌یك ! برازدها چالیشسه‌لرصوکنده ینه‌کندی‌پارماقلرینك ایزینی بوله‌جقلرینه هیـچ شبهه یوق ...

آسیا قومساللرنده صنعت نه‌قدرمترقی ایسه بزده‌ده اوقدر؛ ایکی اودونی بربرینه ووره‌رق آتش یاقمـادیغمزه شـکر ... سوکوکمزی دیکدیکمز تیره‌دن طوت‌ده بحریه مشـاورمزه ، کمرك، عدلیه مستشـارمزه قدر اجنبی مالی ... آوسـتریا بزه بر بویقوت یاپسه استانبول اهالیسنك یاریسی دیوژه‌ن کبی آچیق باش کزه‌جك، صیرتنده‌روماليلر کبی برآتقیدن، آیاغنده‌چاریقدن بشقه برشی قالمایاجق ! آوروپا کوندرمسـه اعدام محکوملرینی سـازله آصه‌جغز ؛ اولرمزده چیرا یاقه‌جغز ؛ طویل البصر اولانلرك کوزینه کوزلك بوله‌میوب میل‌چکه‌جکز !

دها نه سویلیه‌یم بیلمم‌که ؟... مجلس مبعوثانك ضبطنـا-
مه‌لرینی ...

مخاطم سوزینی اکمال ایده‌مه‌دی، کوزلری آچیق برمدت
دوردی، یوتغوندی، صوکره « پات ! » دییه یره‌دوشدی . ذاتاً
چوقدن بری باصمغه حاضرلاندیغم چنغراق دوکمه‌سنه اولانجه
قوتمی ویردم... دیشاریده قوشوشمه‌لراولدی؛ اداره‌مأموری ،
موزع ، قاپوجی هپسی بردن اودایه دولدیلر؛ فقط یرده اوپ
اوزون‌سریلی بر آدم‌کورنجه : «قولرا! قولرا !» دییه‌هایقیروب
بربرلرینی‌چیکنه‌یه‌رك قاچشدیلر... بنم ایچون‌ده آرتق یاپیله‌جق
برایش یوقدی ؛ قسمی قاپدم ، پالطومی یاقالایجـه سـوقاغه
فیرلادم .

عودتمده زائری کیتمش بولدم !...

— عجبا دلیمیدی ؟

— ۲ کانون اول ۳۲۶ —

عقللی بومیدی ؟

آقشام اولمش ، صولر قرارمشدی ؛ غلطه‌دن کوپرویه دوغرو قوشه‌رق أویمه دونیوردم . بردن شدتلی شدتلی « فلیپ » لک جامی وورولدی . وقتیله بزه جوار اوطورمش برقومشویه بکزتدیکم اختیارجه ، قولاقدن آتمه کوزلکلی ، متبسم برچهره بکا باقییور وألیله چاغرییوردی : کندی کندیمه : « نه ایستیور عجبا ، دیدم ، شیمدی‌ده صره‌سیمی ؟ » وقاپودن کیردم .

بنم کندیسنه یاقلاشدیغمی کورونجه شویله بردوغرولدی ، غایت لاابالی برطورله صوردی :

— نره‌یه بویله أفندم ، قوشه قوشه ؟ ...

بن نه‌قدر مجهول ایسه‌م او ، اودرجه ساكن و بنم تلاشمه لاقیددی ؛ علاوه ایتدی :

— هله اوطوروكز شویله باقه‌لم ، چوقدندر مشرف اولامادقدی ...

اعتذار ایتدم : — قابل دكل، دیدم ، واپوری قاچیریرم، صوكره پك كجه قالیرم ، یولده خیلی اوزاق ...

مخاطبم كولومسه‌دی و ألیله تكرار اوطورمامی اشارت ایتدكدن صوكره : — كنجسكز ، دیدی ، اوزون یولك نه اهمیتی وار ؟

— پك دوغرو أفندم ، اما شوصیره‌ده كویده بعض سرقتلر ، وقعه‌لر اولویورده كیجه نوبت بكله‌مك ایجاب ایدییور ، ایركن یاتییور، آلتی‌یه دوغرو اویانوب آرتق لامبه‌می یاقوب اوطوریيورم ...

— اه محافظه ایتسین ، بر شیجكلر اولماز ، اونلر هپ روایت ، افسانه ، لاف وكذاف !

آرتق حدتلندم ، حدتمدن همان صندالیه‌یه اوطوره‌رق — حدت تحف شیدر : اوطورمش اولسه‌یدم آیاغه قالقاردم — اعتراض ایتدم : — نصل اولوریا ؟ غزته‌لر یازدی ، تام آلتی كیشی كیرمشلر ، ارككی ایپله بردنك كبی قیص قیوراق باغلایوب كوشه‌یه بیراقدقدن صوكره قاریسنك شاقاغنه برروولوه‌ر

دایامشلر ، تام ایکی ساعت هم قونوشمشلر ، هم صویمشلر ...
برده کچن کون ینه بویله آلتی‌یدی کیشی دوریه قولی کنزرکبی ..
مخاطبم دوامه مساعده ایتمدی : — ایشده برآز مبالغه اولمالی ، غزته‌لر بو ، دیدی ، بره اون قاتارلر ، هم سزه بن برشی سویله‌یم‌می ؟ سز قدرناشناسلق ایدییورسکز ، أوت ، أوت قدر ناشناسلق ایدییورسکز ! بومحقق !

— نصل ، أفندم ، آکلامادم ؟

— آکلاته‌یم :

— اوغلم ؛ بش پارمق برمیدر ؟ باق ، کیمی کوچوك ، کیمی بویوك ؛ انسان راحت ایتمك ایچون کندیسندن بویوکلره دکل ، کوچوکلره باقمالیدر . اونلری کوره‌رك حالنه شکر ایتملیدر ، برآز اسکی زمانی دوشونه‌رك بوکونك نعمتلرینه قناعت ایلمه‌لیدر ...

ساده شکایت ، ساده اعتراض ... مثلا کوپرو پاره‌سی ویرمه‌مه‌لیمش ... نه‌دن ؟ صورارم سزه نه‌دن ؟ صانکه قایغه بینسه‌ك بادهوامی کچه‌جکسك ، یوقسه قیلیج بالغی کبی یوزه - جکمیسك ، مارطی کبی اوچاجقمیسك ؟ أبی کوتو ، آیاغمز صویه ایریشمه‌دن ، صاللانمه‌دن ، آقینتی‌یه قاپیلمادن قره‌دن قره‌یه آدیم آتییورز ... نیچون پاره ویرمیه‌لم ، لوقنطه‌ده

بادهوامی قارن دویورویورز ، تراموایده بیلت آلمیورمی یز؟ بونکله اونك فرقی نه ؟ دوشون ، بوندن یوزاللی سنه اولی ... صاللرله ، آغاچ کوتوکلریله کوچ بلا کچرلرمش ، یاری یولدهده اکثریا قاینار کیدرلرمش ! شکر بوکونلره !

شکایت اولسونده ... مدانیه‌یه یلکنلرله نصل کیدلدیکنی أولیا افندی سیاحتنامه‌سنده اوقومادکمی ؟ براز انصاف ! شیمدیکی واپورلر اوفاق تفك، اسکی پوسکی اما ، هیچ اونلرسه یورومك ایچون روزکار بکله‌میوریا ؟ ایچنده کیلره کورك چکدیرمیورلریا ! دها نه ایسترسك ؟

یوق، تره‌نلر آغر کیدرمش ، کیجه‌لری ایشله‌مزمش ... آغر کیدریا ! اوروپا غزته‌لرینی اوقو ، باق کونده چابوق کیتمك اوغرینه نیجه آدملر تلف اولویور ... نه‌لزومی وار بو تهلکه‌لی سرعتك ؟ آغیر آغیر کیدرمده صاغ سالم کیدرم ، دها ایی ! کیجه ایشله‌مزیا ؟ اللهك کونلك کونشی دورورکن زیفیری قارانلغنده یوله چیقمانك ایجابی نه‌دن ؟ پنجره‌دن قیرلری ، تارلالری سیر ایده ایده کیدرم دها اعلی ! کیجه یاریسنده قانلی قاتل کبی یوللرده ایشم نه ؟ ایشته هپ بونلر بزم منفعتمزه ، دوشونولوب ده یاپیلمش شیلر ...

یوق پولیسلرماهر دکلمش ، قره‌قوللربیله صویولویورمش ، قاصه‌لر کستانه‌قابوغی کبی آچیلیورمش... اللهك قانلی بچاقلیسیله

اوغراشیلیرمی هیچ ؟ برکره اونلر کوزلرینه حبسی، ئولومی، جهنمی آلمشلر ، کله‌لرینی قولتوقلرینك آلتنه صیقیشدیرمشلرده اویله میدانه آتیلمشلر ... پاره‌سی اولان یاننده طاشیسین ، یره کومسون ، کوپه‌دیزسین ! نه‌وار دمیرچکمه‌یه قویوب اولو اورته هرکسك کوزی اوکنه دیکه‌جك ؟

قول یاپیسی بو ! البته قیریلیرده ، صویولورده ...

بیك‌درلو شکایت ! چووال بیله یاپه‌جق فابریقه‌مز یوقمش، کبریتمزی بیله اجنبیلر کوندرییورمش ، آوستریا بویقوتاژ یاپسه پوطورله ، چاریقله کزه‌جکمیشز ! دها نه‌لر ... پوطور ، چاریق فنا البسه‌لرمیدر ، دوشون برکره ناظرلرمزه کیدیرسه‌ك نه شانلی ، نه کوستریشلی دورورلر ... هم آجانم ، بوتون بوشیلری بزم یاپه‌مزه نه‌دن لزوم اولسون؟ .. پاره‌مز اولدقدن صوکره ایسته‌دیکمزی آلیر، ایسته‌دیکمزی کییر، ایسته‌دیکمزی صرف ایدرز . اونلر چالیشسون رنجبر کبی، بز ییه‌لم بك کبی.. فنامی بو ؟ صورارم سزه فنامی بو؟

ینه شکر ، فرنکلردن اکسیکمز نه ؟ الکتریقمی ایسترسك، لوکس لامبه‌سیمی ، هوا غازیمی ؟ هپسی وار . اللی سنه اول یاغ مومندن ، طلومبه‌لی زیتون یاغی قندیلندن بشقه برشی یوقدی... سوقاقلر شیمدی کوندوز کبی، شمسیه‌کی دوشورسه‌ك، چوقوره قاپانمش ایسه، ال یوردامیله بولویورسك ، اوللری

کندینی بولامازدقده کونشی بکلردك ! سوقاقلر تر تمیز، سرای حوالیسنه دوندی؛ بورغویه بکزه‌ین یوللر بورو کبی دوغرولدی، دوزلندی ؛ صباح اولدیمی ؟ چات قپو ؛ کیمدر او ؟ سوپرونتوجی... یکرمی درت ساعتك کیرینی آلوب کوتورویور، نه‌وار ، نه‌یوق تمیزلییور .. یاصیرتنده سن طاشیسه‌ك نه‌یاپاردك؟

یوق سوقاقلر چامورمش ، قالدیرملر بوزوقمش ... چامورسه لاستیك کی ، بوزوقسه یواش یورو ؛ یا هیچ یول اولماسه‌یدی‌ده أوندن چیقامایه ایدك نه دییه‌جکدك ؟ چوق شکر آرابه‌سی‌ده ایشلییور ، تراموایی‌ده ؛ ایچرلری کوشك قدر راحت ؛ دودوکلر اوتدوره‌رك ، قامچیلر شاقلاته‌رق کوی دوکوننده کبی أکلنه کیدییورسك ! یا اسکیدن اولدیغی کبی آرابه بولامایوب‌ده ادرنه قپوسندن سرکه‌جی‌یه یایا یوروسه‌ك نه یاپه‌جقدك ؟

حقسزلغك ، انصافسزلغك بودرجه‌سی اولماز! محکمه‌سی‌ده وار ، عدلیه‌سی‌ده ... ناظر سکا برتوقات وورسه دعوا ایت، قازانیرسك ؛ صدر اعظمدن آلاجغك اولسه جلب چیقارر ، اشیاسنی حجز ایتدیررسك ؛ تراموای اون پاره فضله آلسه محکمه‌دن اونی کیری آلیرسك ... دها نه ایستیورز بیلمم‌که ؟ دوشونك اسکی زمانی ؟ ینکی چری آغاسی ووردیغنی وورر ، آصدیغنی آصارمش ... شیمدی اویله شیلر اولویورمی ؟

یوق صورارم سزه اولیورمی ؟ حاشا دکلمی ؟

اوزمانلر بویوك آدملر قوجه وزیرك رتبه‌سنی آلیر ، اشیاسنی حجز ایدر ، کندیسنی محاکمه بیله ایتمه‌دن بیلمم نره‌یه سوررمش ، حتی ساده سورمکله قالماز ، برده کوزلرینه میل چکرمش ... شیمدی میل چکییورلرمی ها ؟

مخاطبم ، قره‌یه دوشمش برایری بالیق کبی ، عادتا چیرپینیور ، صوکره تهلکه‌لی عملیاتدن قورتولمش برخسته کبی یوزمه باقه‌رق طاتلی کولومسیوردی . دیشاریده دودوك سسلری ایشیدیلیوردی . کندی کندیمه : « نصل قاچسه‌م ؟ » دییوردم . اوصیره‌ده جاده‌ده طانیدیغم برسیما کوروندی ، همان فیرلادم : « شیمدی کلیرم ، شوکچن آدمه برشی سویلیویره‌جکم » بهانه‌سیله سلام بیله‌ویرمه‌دن قاچدم .

عجبا عقللی بومیدی ؟

— ۹ کانون اول ۳۲٦ —

دوائرده تعقیب مصالح

بر هفته قدر اولویور ، مراقبی ایتمشدم ، یوقسه آرابه‌یه فضله پاره ویرمه‌یه‌یم‌می دیمشدم ، شیمدی خاطرلیه‌مایورم ، بشکطاشدن کلیرکن هرنصلسه اوتوبوسه بینمشدم . حرکت ایدییوردق ، ایچری اقربامدن بری کیردی :

— نره‌دن بویله ، دیدم ، بوراده نه آرییور-لك ؟

— خبرم اولمه‌دن استملاك ایدلمش بردکان مسئله‌سی وارده ، دییه جواب ویردی ، بر آیدر اونی تعقیب ایدییورم ؛ کویا بوکون بیته‌جکدی ، ینه قسمت اولمادی ...

— برمانعمی چیقدی ؟

— برمی ؟ براولسه ایی ، بیك مانع چیقدی ، بیك !...

— ناصل اولور جانم ...

— آكلاته‌یم‌ده باق !

شیمدی كیدییوردق وهپمز ده‌كزه دوشمش بر شیشه كبی برصاغه ، برصوله متمادیاً ومنتظماً صاللانییور ، بعضاً ینه هپمز بردن « هو ! » دیر كبی دوریشانه بویون قیره‌رق اوكه أكیلییور ، بعضاًده ینه هپمز بر وضعیتده هكیمه بوغازمزی كوستر كبی باشمزی طاوانه‌قالدیره‌رق بلااختیار : « آ ! آ ! آ !... » كبی كسیك سسلر چیقارییوردق . قارشیمزده‌كی مادام متمادیاً یرندن قایییور ، چومه‌لیر كبی موقت بر وضعیت آلدقدن صوكره تكرار طوپلانیور ، چوجوغی كمرینه ایكی أللرینی صوقوب باشنی یان تخته‌یه ووردیغندن دولایی آغلاركن باباسی باستونیله كندیسنه براستنادكاه آرییوردی .

بعضاً برصارصینتی‌اولویور ، اقربام مكیك سرعتیله « چات ! » كلوب قوله ووریور وایكنجی برصدمه‌ده اوكیدییور ، بن قوشه‌رف چارپیوردم . اوتوبوسك ایچی غریب برچوخه ماكنه‌ی كبی متمادیاً ایشلییور ، هپمز ، برر آلت كبی صاغه قوشه‌رق ، صوله چارپه‌رق ، بویون بوكوب باش قالدیره‌رق صانكه برقماش دوقویوردق . ایشته بوصیره‌ده اقربام ماجراسنی حكایه ایتدی :

أوت ، بوكون ايش بيته‌جكدی ؛ بو برهفته‌در مقرردی ؛ فقط عكسيلك بنده ، سيس اولوب واپورلر ايشـله‌مديكندن دائره‌يه تام اوكله‌دن اون دقيقه اول كيده بيلدم . مأمور استدعا نومروسنه باقدقدن صـكره : بوايش بش دقيقه‌ده يتمز ، يمك ييه‌لم ، برساعت كچسين ، اوزمان كليكز ! » ديدی وكيشه‌نك تخته پنجره‌سنی برگيوتين بچـاغی كبی ايندیردی . پارماقلرمك أزيلوب كسلمديكنه شـكر ايتدم ، كيتدم ؛ شـوراده بوراده دولاشدم . وقت اوقدر آغير كچيوردی كه ساعتلرك آلتمش دقيقه اعتبار اولونوشنه عادتا حدتلنيور : « آمان ، اعيان شـوكاده بر قرار ويرسه... » ديیوردم .

نهايت چينغراقلر چالينـدی . مأمورك ماصه‌سـنه تكرار ياقلاشدم ؛ آرقداشيله كوروشيوردی ؛ نزاكته محل يوقدی . كاغـدی تكرار اوزاتدم ، آلدی ، فقط باقمـادی ، مخاطبنه آكلاتمقده دوام ايتدی : « — حريف مرمرماصه‌نك اوزرينه روبجـه‌می ، ارمنيجه‌می نه‌در برچوق رقملر (!) دوكدكدن صوكره « يتمش بش غروش ! » ديمه‌سينمی ! فيضی آلدی فتيلی... بنده ايكی مجيـديه قالمشـدی . اومتالك طوتميوردی . كيجـه لاله‌ليدن آرابه‌يه بينمسه ايدی بويله اولمازدی يا ! اون دفعـه سويله‌دم ! »

بو يتمش بش غروش حكايه‌سی يتمش‌بش دقيقه قدرسوردی .

غارسونك حدتلری، فیضینك تحفلقلری ، عجمك بویون باغی
ایکنه‌سنه یارم لیرادن فضله ویرمه‌مسی هپسی جنایت استنطاقنده‌کی
قدر اهمیتله نقل اولوندی . نهایت مأمور افندی یوزمه وقعه‌یی
دیکله‌دیکمدن طولایی ترس ترس باقوب صوردی :
— نه ایستیورسکز جانم !
— شو ألکزده‌کی کاغد ایچون صوراجقدم ...
کاغده برکوز کزدیردی ، صوکره دها زیاده حدتلندی :
— بکا عائد دکل بو ! دیدی ، قارشیکی ماصه‌یه کوتورك.
کورمیورمیسکز نره‌یه حواله اولنمش ؟
بیلیرمیدم بن ، اوداجی اونی کوسترمشدی . لکن وقتمه
آجییه‌رق ، مجبوراً دیکله‌دیکم حکایه‌یه‌شاشه‌رق، اشارت ایدیلن
ذاته باقدم . اوبك مشغولدی؛ یالانییور، قورولانییور، اکیلوب
قالقییور ، اطرافنه هیچ باقمیوردی ... یاقلاشدم : دفترلرینه
ماوی مرکب دوکمش ، پارماقلرینی بیلکلرینه قدر بویامش ،
یوزینی مور رنکلی پوسکورمه بنلرله سوسله‌مش ، مندیلیله
تمیزله‌نییور، ماصه‌سنك اوستنه‌قاپانمش، برمزارجی کبی صولویور،
ترلری شقاقلرندن آقییوردی .
بکله‌دم؛ نه‌لر یاپدی، نه‌لر ! ألنك کیرینی اونوتویور، آلننك
ترینی سیلییور وبونی فرق ایدنجه مرکبلی مندیلیله خطاسنی
کویا تعمیر ایدییور ، آرا صیرا دوکمه‌سندن قورتولان یاقالغنی،

صارقان قوللغنی دوزلتیپوردی . بش دقیقه ظرفنده اکه ممه مش نه اوستنده ، نه ماصه سنده هیچ برشی قالمادی . نهایت اودانك صیجاقلغی مرکبلری قوروتجه قالقدی ، اللرینی ییقامغه کیتدی ، نه دن صوکره قورولانه رق کلدی . ایصلاق مندیلی صوبانك یاننده کی پاراوانه یه آصدی ، برسیغاره یاقدی :

— ها! دیدی. فقط اوجه مقیدافندی یه قید ایتدیریویرکده!...

مقیدی اولکی سفرلرمدن طانییوردم ، اوکادوغرو قوشدم ، بوصله می ویردم . آلدی ، فقط آمان یاربی! بردن ایکی ا..رینی هوالاندیروب برفریاد جانخراش قوپاردی ، صوکره باشنی ایکی اللرینك آراسنه صیقیشدیروب أکیلدی ، طوس طوپارلاق اولدی ... خنجره سندن آجیقلی سسلر چیقیور ، « آمان ! آمان ! » دییه ویله نییوردی. عجبا نه اولمشدی... ؟ آرقداشلری قوشدیلر ، اوداجیلر یتیشدیلر ... نهایت ایش آکلاشیلدی :

— بوهر زمان ، دییوردی ، برلقمه یمك یمدمی ! فقط بوکونکی قدر هیچ طوتمادیدی !

مکر دیشنه برصانجی کیرمش ، دیشی آغریمغه باشلامشدی. متروکبی قبه سنك اوستنده بوکلوم ، بوکلوم آچیلیور ، آچیلیور ؛ صوکره ینه بوکلوم بوکلوم قیوردانیور ، طوپارلانیور ، کوزلری بعضاً موشموله قدر شیشوب بویویور ، بعضاًده مرجمك قدر اوفالییوردی .

نهایت تحمل ایده‌مه‌دی ؛ حمامده یورور کبی اوداجیلرك قولنده ، دیشجی‌یه کیتدی ! بشقه چاره اولمادیغندن بر اسکمله بولدم وبکله‌دم . یاریم ساعت‌صکره قاپودن کوروندی : یوزنده صاریق قدر برصارغی واردی وفسی بونك اوزرنده بر بایراق دیرکی طابله‌سی قدر اوفاق قالمشدی .

قیدمعامله‌سی بیتدی ؛ أولکی افندی‌یه دوندم؛ بنی کورونجه ساعتنه‌باقدی : « او ! ... دیدی ؛ ایکیندینك وقتی‌کچه‌جك ! » چکمه‌سنی کلیدله‌دی ، ترلکلرینی سورویه‌رك کیتدی ، بن‌ده بش‌اون‌دفعه دولاشدم ، مردیونلری ایندم ، چیقدم وعودتمده اونی یرینه کلمش بولدم . کاغدك معامله‌سنی کوردی ، تحریراته حواله ایتدی .

قلمه‌کیردیکم وقت ایکی مأموری ، هیچ شبهه‌سز امتحانله یکی آلنان بر افندی‌یی یازی‌یه آلیشدیرمقله مشغول بولدم . بیچاره چوجق قان‌تر ایچنده بوکولمش ، سطرلر دولدورویور ، یالییور ، قاتلایور ، تکرار باشلیوردی . أسکیلر اوکا اخطاراتده بولونویوردی : ــ ینه آشاغی دوشدیکز ، براز یوقاری ! ــ حا دکل‌خی ... ضادده دیش ایستر ! »

بودرس أکلنجه‌لیدی ، سیر ایتدم ، صوکره دیدم‌که :

— لطفاً شوکا باقارمیسکز ؟

— کوریپورسکز ، دیدیلر ،مشغولز ، شوایش‌بیتسین‌ده...

بر وقت صوكره درس كافی كورولدی ، یكی افندی ترینی قورولاركن دیكرلری سیغاره‌لرینی صاردی ؛ بزم كاغدك ده یازلماسنه صیره كلدی . فقط بتدیمی ؟ خایر ! اورادن قورتاردم ، ممیزه قوشدم ، تام مهرینی حاضرلایوب ، باصه‌جغی یری هوهلاركن مدیر چاغیرتدی ؛ اوراق قلمنه كیرركن سوقاقده بورولر اوتدی ، داوولر چالیندی ، عسكر كچدی ، هركس پنجره‌لره قوشدی ؛ مدیربك امضالاتیركن تلفون اوتدی ، برمحاوره باشلادی و نهایت ظرفك آغزی قاپانیركن دهلیزه آصیلی بر چان تعطیل زمانی اعلان ایتدی .

— آمان رجا ایدرم ، دیدم ، بش دقیقه‌لق برایش قالدی ، اكمال بویورسه‌كز !

مأمور افندی حدتلندی ، كاغدی چكمه‌یه فیرلاتوب آتدقدن صكره آتش پوسكورور كبی دیدی كه :

— یوو ! أفندی ، دور استبدادده دكلز ؛ نظام ، انتظام وار ، خارجنه چیقامایز !

ایشته عزیزم ، دوائرده تعقیب مصالح بو دیمكدر !

اوتوبوس دودوك چالوب قوشویوردی ؛ قارشیمزده‌كی مادام ارتق تماميله چومه‌لمش ، اوغلنی صوصدرمغه چالیشیور ، قوجه‌سی برقاچ دفعه دیشنی قاناتدیغندن باستوننه استناددن واز

كچه‌رك آياقده برنوع موازنه حاصل ايتمكه اوغراشيوردی . بز
ينه بروجه سابق « چات ! » ، « پات!» بربرمزه ووروشيور،
«هو! » ديه أكيليور، «آ! » صداسيله كريليوردق. آرقداشم
متصل تكرارليوردی :

— صانكه بقالم يارينه بيته‌جكمی ؟

— ۸ كانون ثانی ۳۲۶ —

بیقدق بوپولتیقه‌دن . . .

قاپودن کیرر کیرمز مدخلده آرقداشمی اوغلنه نصیحت ویرمکله مشغول بولدم . چوجوغك آغزندن فنا بر لقیردی‌می چیقمشـدی ، یوقسـه غزته‌ده اوقودیغی بر کلمه‌یی تکرارمی ایتمشدی ، نه‌در ، باباسی دیوردی که :

— بردها دویمایه‌یم اویله برسوز؛ عیب ، عیب سکا یاقیشیرمی؟ مبعوثمیسك سن ؟

نهایت آرقداشم بنی فرق ایتدی : « آمان ، دیدی ، حاضر کلمشـکن چوجوغه درت بش نصیحت ویر ، چوقدندر اوینه آزدی ، اویله حایلازلاشدی که . . . هم نه‌در أفندم ، بوپولتیقه خسته‌لغی؟ بشیکده کندن طوتده تابوتده کینه قدر سـیاسیاتله

مشغول : نره‌ده ایسه چوجوقلر آنالرینك قوجاقلرنده « مه ! مه ! » دییه آغلایه‌جقلرینه «فرقه، فرقه» دییه‌فریاد ایده‌جکلر؛ آقشام بابالرینی کورونجه « قابینه دوشدیمی؟ » دییه‌صوراجقلر؛ اویون ، أکلنجه یرینه دونما اعانه‌سی طوپلایه‌جقلر ! . . . ،

اودایه کیردك ، چوجق فرصتدن بالاستفاده قاچوب کیتدی. بن‌ده‌دردینی دوکمکه تشویق ایدر برطرزده آقداشمه سویلندم:

« — یوق جانم ، بوده سنك و همك ، هرکس کندی ایشیله مشغول!» أو صاحبی ، اوا‌طه‌سنه بالق وورمش بر صیاد کبی ، قنبه‌سندن فیرلادی ، هواسزلقدن بوغولان بر معدن عمله‌سی کبی قوللرینی بوشلقده بر ایکی صاللادی ؛ صوکره بر نفسده آکلاتدی :

— وهم می ، کیم دیمش ؟ سن‌ده براز دقت ایت کوروسك ... مثلامسافری بر از بکلتدکمی ، همان سویلنیر :

— صدر اعظم کبی کونکز ، ساعتکز آیری ایسه بیلدیرك‌ده اوکا کوره کله‌لم !

سیغورطه‌جینك بورجنی درت کون ویرمه‌دکمی ، آل بر شکایت :

— دیون غیر منتظمه دفترینه‌می کچیردیکز ؟

آکمکجی‌سکز اوقه ویره‌سیه‌ویرسه، آتی‌تکمه‌لیه‌رك‌میرلدانیر:

— آرتق فرونی بەداوایامی داغیتەجغز، نەدر ؟ تنسیقاتدن صوکره مشتری یانغیندن چیقمشه دوندی ؛ زرهلی ، طورپیدو نەمزه کرك ؟ پاره طوپلایالمدە آچلره عمارتخانه آچالم !

غزتەجی آیك برنده پارەسنی آلیر ، قضارا ویریلەدیمی ، سوقاقدە هم قوشار ، هم شکایت ایدر :

— پاره طوتمایورسەڭ قرائتخانه ده اوقو ، باق قهوەلر فاتحك جنازه نمازی ساعتلرینه دوندی ، ئولو بکلەییجیلردن بر یوق !...

بقالك حسابی تسویه اولنەمادیمی ، غریب بر مکتوب :

— سزه درت کون مهلت ؛ بورجکزی ویرمزسەکز « ضنین » غزتەمزله اسمکزی اعلان ایدەجکم . امضا : سلیمانیه قلوبی اعضاسندن و بقال اصنافندن حافظ اسماعیل .

احبادن بر مکتوب آلوب جوابنی کجیکدیردکمی ، آل بر شکایت :

— آ أفندم ، سزكأوده مجلس مبعوثان عرضحال قومیسیوننه دوندی . کیرن چیقمیور ، یازیلانك جوابی آلینمیور ...

بونلر اهونی ؛ دها دهشتلیلری سوقاقده کیلر ؛ مثلا ترامواید‌ه کیدییورسکز ؛ بیلتجی مجیدیەیی بوزمق ایستەمیوب سزده براز سویلندیکزمی ، أطرافده برمیریلتی :

— اونك قباحتی نه ؟... قومپانیه نك نظامی اویله ؛ سن

کیت‌ده یتمش بش سنه اونی باشمزه بلا ایدن حکومته صور...
براز حدتلندیکزمی ، غریب غریب توجیهلر :
— مبعوث غالبا ، سلانیکلیمی عجبا ؟
ألکزده بریاره‌می وار ، فیص قوص :
— دیوان‌حربده طیرناغی سوکولنلردن بری بواوله‌جق!.
عجبا درسم‌مبعوثنك مجلسده کوستردیکی قوپوق پارماق بونکمی ؟
آیاغکز قایوب دوشدیکزمی ، خلقده برقهقهه :
— ئه‌ی قابینه بیله دوشویور ؛ هیچ انسان دوشمزمی ؟
مثلا برآرابه‌یه بینوب « براز خیزلیجه !... » دیدیکزمی ،
همان برجواب :
— شمندوفرلرکز دهامی چابوق کیدیور ، واللهی یاریش ایدرم ؛ مقری کوینه یاریم ساعت اول وارمازسه‌م توکور یوزومه !
یاخود یاکیلوب « ایچریسی چوق توزلو !... » دیه‌جك اولدوکزمی ، حریف‌ده برحدت :
— هیچ شهرامانتنه کیتدکمی افندی ؟ پاره ایسته‌مم ، سنی بربه‌داوا کوتوره‌یم‌ده برکور ؛ باصدیغك‌زمان چیقان توزایچنده انسان کندیسنی کوره‌میور ، اونك قوقوسی یاننده بمکی پودرا کبی مسك قوقویور ...
پولیسلره‌کلاه اکسا اولونالی، سوقاقده کیدرکن دقت ایتمه‌لی؛

آرقداشنك برلقيرديسنه كولدكمى، أكسه‌كدن طوغرى برسس :

— قالپاغمه‌مى كوليبورسك بك افندى ؟ عيبدر ، عيب ؛ مشروطيتى تزييف سزه ياقيشيرمى ؟

او قنطـه ده اوقه‌لق اكمكى كيرى كوندروب قيزارمش فرانجه‌لا ايسته‌دكمى ، يانده كيلرده برديدى قودى :

— عجبـا كوچوك بك نه امتيازى تعقيب ايدييور ؛ بحر لوطده ايبود معدنيمى ، يوقسه سوريه‌ده اراضى احاله‌سيمى ؟

فرض ايده‌لم كه اوتوموبيلده‌سيكز . فضـله بر سرعتله كيدييورسيكز ؛ تهلكه اولور قورقوسيله اكيلوب شـوفوره « براز ياواش ! » ديمكه كلمز ؛ همان كندى كنديـنه سويله‌نير :

— ده‌ يواش كيتمكدن بيقماديكزمى ؟ برآز جانلانك ؛ اوروپاايله آرا كزده‌مناره‌لرقدر فرق‌وار. قوشمه، أزيله،اولمه ، ئه‌ى نه اوله‌جق ؟ بارى كيتده كوتوروم كبى مندرده اوتور !

برآز يكيجه برپالطو ، ميردن برجاكت ، چامورلى هواده كيرله‌نمه‌مش . لاستيكسز برروغان فوطين ايله « ايسكه‌تينغ » ه كيرديكزمى؛ سزى اوزاقدن‌طانير برقادين همان‌كلير؛ لاقيردى‌يه باشلايوب همان غريب برسؤال‌صورار :

— سن توركيه بانقه‌سنده مأمورسك ، طانيدم بن سنى !

هرير‌ده پولتيقه، بيقدم آرتق بوپولتيقه‌دن ... ترزى سزه قماشى بكندير‌ركن دييوركه :

— بوخاكى رنكدر ، شانلى عسكرلرمزك قبول ايتدیکی ؛ چوق یاقیشیر سزه ، باقکز ضابطلرمزی نصل آچییور ...

بر کتابجی آله‌جقسکز ؛ اعلی براسم : ثروت فنون کتبخانه‌سی ؛ فقط اون غروشی قیزمیزیلی بیاضلی بر کتابه چوق کوردیکزمی ،

قوجه بر اعتراض :

— أفندم ! حریت رنکی بو ... ایکی چاریکی اوغورنده فدا ایتمه‌مه‌لیمیسکز ؟

یاق قابجی ایستیورسکز ، دکانجی قوطولری آچار وباشلار مدحه :

— بونلر خالص انکلیز مالیدر ، پولتیقه‌سی‌ده بویله صاغلامدر اما قدرینی بیله‌میورز ...

بوتون بوکورولتودن ، بو پولتیقه مثاللرندن ، فکرلرندن ، ملاحظه‌لرندن صوکره أوه دونر دونمز زوجه‌کز قارشیکزه چیقار :

— آ ! بك نه‌در بو چهره‌ك ؟ ناظرسکده قابینه‌کمی دوشدی ، یوقسه مبعوثسکده داخلیه ناظری برقابالقمی ایتدی ؟

ایشته ، عزیزم ، اصل قیزدیغم بو ... اوللری چانیق چهره ایله کلسه‌م « قاره دکیزده کمیلرکمی باندی ؟ » دیین حرمم بیله پولتیقه‌دن مثاللر ، تشبیهلر بولویور ... آرتق بو حاله تحملمی ایدیلیر ؟ بیقدق بوپولتیقه‌دن !...

— ۲۳ کانون ثانی —

یکی سنه‌نك اسراری

باقیجی قادین أسکی بر صاردالیه قوطوسندن بر طوتام قیرمیزی توز آلدی ، کوللی مانغاله آتدی . بودومانلر صالیویرن آتشك قارشیسنده بن ، کولباصدی بکله‌ین بر کدی کبی دیز چوکمش ، کوزلرمی دیکمش بکله‌یوردم . بردن خواجـه خانمك آلت دوداغی چشمه کورمش بر کیرا بارکیر کبی تتره‌دی ، چکه‌سنه دوشدی ، حجرهٔ هضمیه‌سنی دکیشدیرن برده‌وه کبی معده‌سندن دوغرو برخومورتی چیقدی ؛ سـونکر قدر ده‌لیك ده‌شیك چیچك بوزوعی یوزی کریلدی ، کوزلرینك بیکلری آقنك ایچنده سوته دوشمش برر قاره‌سینك کبی قایدی ، غائب اولدی ؛ نهایت آکلاشیلماز برسسله دیدی که :

— آت باقایم سجاده‌یه هدیه‌کی !

یلکمك جیبندن یاریم لیرا آییردم ، اوصـولجه‌جق یره براقدم . باقیجی قادین اوطوردیغی یرده ، آیاقلری باغلی برهندی کبی بوغوق بوغوق سسلرله کریلییور ، چیرپینیور ، صوکره بردن کسب سکونت ایده‌رك بوینونی اوزاتییور ، حوضده یوزن برغوقو قوشی قدر عظمتله اویله قابارمش بنم سؤالمی بکلییوردی .

— خواجه خانم ، دیدم، باق ماشااه یکی برسنه‌یه کیردك، بن مراقلی برآدمم ، احوال معلوم ، بکا سنهٔ جدیده ظرفنده نه‌وقوعات ظهور ایده‌جك من‌الاول الی‌الآخر آکلاتیرمیسك؟

مخاطبه‌م ایلك دفعه « پولتیقه ، بودجه ، آنکه‌ت‌پارلمنته‌ر » کلمه‌لرینی ایستمش برطشره مبعوثی قدر بوغریب بیاناتمه بیکانه قالدی ،دوشوندی ، برازدها ایضاحات ویردم، نهایت آکلادی:

— ها . اوغلم ، دیدی حکومت‌أسراریمی صوراجقسك؟ باش اوسته ، صاحبلری اذن ویررسه نه‌دن سویله‌میه‌یم ، نه‌در باقه‌یم آکلایه‌جقلرك ؟

خواجه خانم مانغاله برطوتام دها توتسو آتدقدن ، قرجه تسبیحنی قویودن صوچکر کبی آغیر آغیر ، ایکلیه ایکلیه درت بش دفعه دور ایتدکدن صوکره ایچندن : « ودخی حرف مد اوچدر : واو ، یا ، الف ، اما واو نه‌زمان حرف‌مد اولور ،

واو ساكن الخ » مقامی اوزرینه عجله عجله برایکی شی اوقودی. دعا ایلریله‌دکجه وجودی تقلص ایدییور ، باشی اوکه أکیلییور ، عادتا طور طوپ اولویور ، حلول حریتدن بری تورکلرك ایلك ایجادی اولان مشهور عالم « دوموزطوپی » شکلنی آلییور.ی .

آرتق خومورطیلر بسبتون آرتمش ، توز دومان ا دایی قاپلامشدی . دیرکن آکلاشیلماز برقاچ کلمه ‌دویدم . باقیجی قادین سیر ایتدیکی سینه‌ماطوغراف لوحه‌لرینی یانىنده‌کی اعمی‌یه آکلاتیر کبی کوزلری اودانك کوشه‌سنده‌کی اوقونماز برلوحه‌یه معطوف نهایت سویلندی :

— آچیلسین کیرپی بکك بختی ، دوکولسون یکی سنه‌نك أسراری !

برمدت مانغالده یانان توتسونك چیتیردیلرندن بشقه برشی دویولمادی؛ نه‌دن صوکره قادینك دومانلر آرقه‌سنده‌کی کوزلری ایند.ن چیقمغه حاضرلانان آبی کوزلری کبی پارلامغه باشلادی ؛ بوغوق برسس آکلاتدی :

— آ ، کیمدر او باقایم اویله قیصه فیصه آیاقلی ، قوجامان قارینلی ، باشی آق بابا کبی چیپلاق ... اویله سیرکه فوچیسی کبی آرقه‌کی دونمه ، یوزنی کوستر ! باشك قالایلی ابریك کبی نه‌دن پارلایور اویله‌سنك ... اوزمه بنی سویله ، آدك نه‌در ؟

یاوروم ... حا ، حا ، حق‌می ؟ ... آ اوغلم حقی ، باق بز مراقده قالدق ، یکی سنه‌ده نه‌لر اوله‌جق ، بزه آکلاتیرمیسك؟

دیوارده‌کی شکل نامرئی جواب ویرمدی . خواجه خانم ، جمعیت خفیه استجوابنده کبی ، بوشخص ناموجودی «لوجه»یه قاپادی : «سن چکیل ، دییه هایقیردی ، ذاتاً دالغه‌لی دکیزده کیده‌ن کرسته کمیسی کبی ایکی طرفکه صاللانیورسك... » بعده نشقه‌سنه خطاب ایتدی :

— نه‌در او کوردیکم ، طوزبه‌می ؟ آ ، انسانمش ... بریریمی سقط ، نه‌در ؛ نه‌قدر ، اوفاق تفك ! اختیارلارسه اعیان رئیسنه‌دونه‌جك ! النده‌ده فیریل فیریل دونن برشی‌وار. نه‌در او ؟ ساعت کوستکیمی ؟ آیاوروم ، دونانما کیجه‌سنده ماهتاب چویرن چوجوقلر کبی اویله اوینامق سکا یاقیشیرمی ؟ دون باقه‌یم ، یوزیکی کوره‌یم ... بیقلرینك أطرافنی قیرپمش ، قیرپمش اورته‌سنی قابارتمش ، قابارتمشسك صانکه بوسکا یاقیشمشمی ؟ ... قره‌بیقلرك ، ده‌وه دیکنی اوزرنده یومورطه یاپان برزکبه قوندوز کبی ، دوداقلریکه یاپیشمش ، قونوشدقجه روزکاره طوتولمش یاپراقلر کبی دوداقلر قوندوزلریله برابر صاللانیور ، اونلری یوته‌جقسك کبی آغزیکی آچدقجه‌ایچمه فنالق کلییور ؛ نه اولور آیاوروم ، اوزاتیویرسه‌ك اونلری ، ألکدن منصبکمی کیدر ؟

بوشخص مجهولده سوزلرینه جواب ویرمینجه خواجه خانم انفعالنی آرتدیردی . خیال مستوری خیرپالادی : « آرقه‌کده عباك ، ألکده عصاك یوق اما ، بوینکده بر کشکول آصیلی! هرسنه جره چیقان خواجه‌لر کبی فرنکستانی بویلییورسك ... آ اولادم ، اوعظمتك نه، ألکده‌کی کشکول نه، یا اونی بیراق ، یا اوبرینی‌ده ، زحمتسزجه ایشنی کور ... » مدید خومورتیلردن صوکره براوچنجی شخصه مراجعت ایتدی .

— آ، آ بوده‌کیم ؟ کمی دوربینی قدر اوب اوزون ، پاریل ، پاریل، دیم دیك وجودیله بایراقدیرکنه بکزه‌یور ؛ جواب ویر بکا ، اوزمه باقایم ، یکی سنه‌ده نه‌لر اوله‌جق ؟.

باقیجی قادین بوبله اون قدر شخصه ایراد اسئله ایتدی ، فقط هیچ برندن جواب موافق آلامادی؛اودا توتسو دومانندن، شرکت واپورینك باجاسنه دونویور ، شهزاده باشی تیاترولری کبی کوز کوردیکنی کوج فرق ایدییوردی. ارتق صیقیلمشدم، قالقییوردم . قادین ألیله اوطورمامی اشارت ایتدی :

— صور باقایم بشـقه برشی ، دیدی ، چابوق جوابنی ویره‌یم ... خاطرمه هیچ کلمیوردی ، نه‌دن‌صوکره دیدم‌که:

— « جم » قاپانه‌جقمی ؟

خواجـه خانم خوموردانمدی ، خوموردانمدی ، جواب ویردی :

— هیچ قورقمه ، دیدی ، ادارهٔ عرفیه اولدقجه قاپانماز ، فقط یکی مطبوعات قانوننندن قورق !

سنهٔ جدیده‌نك أسرارینی بو اخطاردن کشف ایتمك قولایدی!

— ۳ کانون ثانی ۳۲٦ —

هر فنالغه سبب : يولسزلق !

گیجه یاریسنی بر ساعت گچه مدعو اولدیغم اودن چیقدم. فقط اویقوم اولمادیغندن آرقداشلره تصادف ایتمك امیدیله یانی یه دوغرو یوزودم . عضلاتمده بر گرگینلك ، وجودمده بر قوت ، دماغمده بر گشایش واردی ، قونوشمق ، دردلشمك ، وقعه‌لر دیكلمك ایستیوردم .

چامورلری اولرك بودروم پنجره‌لرندن ایچری طاشان مردار سوقاقلر تنها ایدی ، یالگز نره‌دن اوتدیگی فرق اولونمایان پولیس دودوكلری دویولویور ، جاده‌دن گچن آرابه‌لرك گورولتولری عكس ایدییوردی . بردن بره گوشه باشنده بر گولگه گوروندی ؛ غالبا پك تمیز اولان لاستیكسز روغان فوطینلرینی

کیرله‌تمه‌مك ایچون غایت اعتنا ایله‌یورویور ، تل اوستنده موازنه اویونی یاپان مبتدی برجانباز کبی صاغنه ، صولنه أکیلیور ، ینه دوزه‌لییور ، ینه‌بوکیلیور ، هرحالده غایت زحمتله‌یول آلییوردی. قارشی قارشی‌یه کلمشدك ؛ اوکناره چکیلمش چامورلرك اورته‌مدیکی ایکی کوچوك آتلامه طاشندن بنم کچمه‌می بکلیوردی . نصـل اولدی بیلمم ، اوکمزده‌کی شخص ، دکنکندن چیقمش بر قره کوز شـکلی کبی بردن ایکی بوکلوم اولدی وعین زمانده بنم‌ده آیاقلرم قایدی ، حقه‌باز شقشاغی کبی چات بر برمزه آلین آلینه ووردق... صوکره اك ماهر پهلوانلرك تقدیرینی قازانه‌جق برچویکلکله‌دوشمه‌مك ایچون‌ایکیمزده‌بربرمزی‌اوموزلادق... فقط بوعملیه تأثیرینی کوسترمه‌مدی ، بالعکس سقوطمزی تسهیل ایتدی؛ قانجه‌سی قوپمش اوچ آیاقلی برمردیون کبی باش‌طرفمزدن بربرمزه باغلی آیریلدق و « آمان ! » دیمکه قالمه‌دن اوپ اوزون چامورلره کومولدك ...

أك اول باشمی‌قالدیردم ، اطرافمه باقدم ؛ صوکره «یانی» نك یان قاپوسنه معلق اوفق بوزلی فنری کورونجه قولایجه تمیزلنه‌بیلمك احتمالیله چویکله‌شدم ، همان قالقدم ؛ همحالمده بنی تقلید ایتدی ؛ قاپونك چینغراغنه وزاندی .

شـیمدی ایچریده ایدك . غارصونلر اوستمزی سـیلرکن دردله‌شیوردق ؛ شخص مجهول بردن بره دیدی‌که :

— بزی حمالّر قدر یوران ، حرب میدانلرنده‌کی قدر تهلکه‌لره معروض بولوندوران ، حیاتدن‌اوصاندیران ، بدبخت وعلتلی ایده‌ن نه‌در بیلیرمیسکز ؟ یولسزلق ؛ أوت‌یولسزلق... بومحقق ؛ فضله قوشـویورز ، فضـله قوت صرف ایدییورز وبوتون بونلره مقـابل آز أکلنیورز ، آز قازانیورز ؛ سبب : یولسزلق ، أوت یولسزلق . . هرجنس انساندن ، حتی‌مرجان رنکلی آمریقا وحشیسندن ، فیل دریلی پولینزیالیدن ، بویونلری تاسمه‌لی هوتانتولردن دها سفیل ، دهاأسیر ، دهایورغون ایدن : ینه یولسزلق ، دائما یولسزلق ..

بردفعه ، تاکیجه‌دن ، صباحك یولسزلق یوزندن چکه‌جکم مشقتلرینی دوشونه دوشونه درین برغمه بوغولویورم و أطراف آیدنلانیر آیدینلانماز ــ ایشم اقتضاسی ــ همان‌سوقاغه‌فیرلایورم . نصـل برسوقاق ؟ تعریفه حاجت یوق . . . اویوقلرینه چامور دولمش ، قوووقلرندن سـوپرونتولر فیرلامش ، چوقورلرینه مردار قازه‌ویلر ، أسـکی خرقه‌لر ، دیبی دلیك صـاچ منغاللر دولدورولمش بر مزبله ، آرابه زیفوسـنه‌ده تصادف ایدرسـه‌م دیزلرمه قدر چاموره باته‌جغمه ، برده پالطومك پالطولقدن چیقه‌رق پورصوق دریسی کبی بنك بنك ، لکه لکه اولاجغنه ، حتی برونمك اوجنه قدر یاغلی کول یالامش آج سوقاق کوپکی کبی چامورلره بولاشه‌جغمه شبهه یوق ... حالبوکه دوشونوکز

بر آوروپالی‌یی، حتی هندلی‌یی، جاوالی‌یی... باب عالی قوریدور-
لرنده دولاشیر کبی غاجیرغاجیر سوقاقلرنده یورویه‌بیلیرلر، بویله
یورومك زحمت دکل، ذوق صاییلیر؛ بزده اویله سوقاقلر
اولسه هرکس فوج فوج سیرینه قوشار، أوینه دوندیکی زمان
بروکسل سرکیسنی کورمش کبی آکلاتدقجه قارشیسنده‌کیلری
حیرته دوشورور، تخته پارکه‌لرینك اوزرینه اورتو سرر،
یمك ییر...

دائره‌کزدن وقت بولوب بر ایشیکزی کورمکه کیتمکدن
سزی منع ایدن نه‌در؟ یولسزلق؛ حماللری بشیوز اوقه
یوکك آلتنده أزن، چوروتن، تکرلکلی آرابه‌لرله ایش
کورملرینه مانع اولان نه‌در؟ ینه یولسزلق؛ سنه‌ده درت
پانطالون، ایکی پالطو، سکز چیفت فوطین أسکیتن؟ اوده
یولسزلق؛ چفتجینك آرپه‌سنی، اورمانجیلرك اودوننی، معدنلرك
حاصلاتنی یرنده بیراقان، قیمتدن دوشورن؟ دائما یولسزلق؛
اهالیمزی مدنیته تماسدن اوزاقلاشدیران، ألنده قاپالی تفنکیله
حیدود ایدن، چته‌لره باغلایان، بوده یولسزلق... أوت
هپسی یولسزلق!

أکلنجه‌لره، تیاترولره، أشه أحبابه کیده‌مییورز، سیاحته
چیقامییورز، دها اوجوز أت، دها أیی أکمك ییه‌مییورز،
سبب: یولسزلق؛ تره‌یوب خسته‌لانییورز، صویه، چاموره

دوشـوب روماتیزمایه طونولیورز ، ایشیمزدن أویمزه دونجه خوش‌بش قونوشمغه ، عائله‌مزله کوروشمکه‌موفق اولامیورز ، همان رژی قولجیسی کبی صرت اوـتی دوشـوب خورلامغه باشلییورز ، نه‌دن ؟ یولسزلق ؛ راحت وحضوردن ، نظـافت وصحتدن حصـه‌مزی آلامیورز ، کوللك کدیلری ، تارلا فاره‌لری ، دره قوندوزلری کبی توزلر ایچنده یووارلانیورز ، چامورلر ایچنده اویالانیورز ، بوکاده سبب : یولسزلق !

أوت یولسزلق ؛ بشقه هیچ برسبب آرامایکز ! نیچون اورکمش کدی کبی هپمزك قانبوری چیقمش ، خسته بالقجیل کبی‌بلیمز بوکولمش ، تراشمز اوزامش ؟ نیچون‌زواللی آیاقلرمز علتلی چوجوقلر کبی قات قات یوك چورابلره ، فانیله‌لی فوطینلره ، بوقاغیلردن آغیر لاستیکلره بورونمش ، یامرو یومرو اولمش ؛ نیچون آرابه‌لرمزك بویالری صولمش ، تکر ـ لکلری آشینمش ، دینکیللری قیرلمش ؟ هپسنك سببی بر : یولسزلق !

یولسزلق بزی بالیاچولردن دها کولونج ایدیور ؛ باقیکز شو قیـافتمه ! بن‌ده أوینه دونن جدی برآدم حالیمی وار ؟ یوقسه اورته اویوننده تحفلق اولسون دییه حوضه آتیلمش ، یاخود آت جانبازنده خلقی کولدورمك ایچون کوبره‌یه‌بولانمش برمسخره حالیمی ؟

ایش بوقدرله بیتسه اعلی ... شیمدی آویمه کیده‌جکم ، دکلمی ؟ مردیون باشندن بومردارقیافتله کورونجه قاوغا حاضر؛ ایچوب ایچوب یرلره دوشن ، باشی‌ایل عالمك پنجره‌سنده کیدن، اطرافنه باققدن اوکنی قوللامغه وقت بولامیان ، هپسی بن اولاجغم ، أوت ، هپسی بن .. ، دردمی دوکمکه ، وقعه‌یی آکلاتمغه وقت قالمیه‌جق ، چوجوقلر اویانه‌جق ، آغلامه‌لر ، ایکلمه‌لر ، باییلیر کبی اولوب خالینك اوزرینه قاپانیشلر، لقمان روحی ، قولونیا دییه چیرپینیشلر ، نفس آلامامقلر ، هپسی ، بونلرك هپسی اوله‌جق ... بوکیجه فصلی ؛ ایرتسی کونی‌ده وار . اوتولر یانه‌جق ، صابونلی صولر حاضرلانه‌جق ، صوکره وقتم کچه‌جك ، قلمدن قسطالیوم یاپیله‌جق ، دها نه‌لر ، دها نه‌لر ... کورویورسکزیا،بوتون بوکورولتولرك،عائله‌نزاعلرینك، اوچ درت کون دوام ایدن میریلتیلرك ، دیریلتیلرك ، سببی هپ : یولسزلق !

یاحکومتك بوتون چکدکلری ، یولسزلقدن دکلمی ؟ یمنه برچوق آیده کوچ عسکر کوندره بیلییورز ، حالبوکه برهفته‌ده کیتسه ، شیخ ادریس پارماغنی اوینا تاماز ... حورانه بردرلو یرلشه‌مییورز ، حالبوکه یوللرمز اولسه دورزیلری الك صادق تبعه‌مزدن صایه بیلیرز ... آرناؤدلقده بیك درلو اغتشاشلره ، اختلاللره معروض قالییورز ، حالبوکه تره‌نلرمز ایشلسه ،

شوسه‌لرمز آغ کبی اطرافی صارسه اورالرینی اسویچره قدر ساکن کوره بیلیرز !

ایشته أفندم بونلر نیچون اولامییور ، نیچون بن خدمات شاقه‌یه محکوم برقاتل کبی یورولویور ، اذا وجفا چکییورم ، نیچون حکومت بیك درلو تهلکه‌لر ایچنده نره‌یه ألنی اوزاتسه اجرا آته موفق اولامییور ، نیچین مملکتمز فقیر ، محتاج ، آج ؟ زیرا یوللرمز یوق ... بشقه سبب ، بشقه قصور ، بشقه علت آرامایکز !

مخاطبم سنه‌لرجه قار ، یاغمور آلتنده قالمش برقورقولق شکلنی آلان بوروشوق ، چامورلو ، ایصلاق البسه‌سنه شویله بر باقدی . صوکره حدتندن یوزی بوروشمش ، سیمانك رنکی اوچمش برحالده سلام ویردی ؛ چیقدی .

حقسزمیدی ؟

— ۳۰ کانون‌ثانی ۳۲٦ —

تحملی آز بر آدم

باجناغم صول کوزنده حاصل اولان بنکی تداوی ایتدیرمك ایچون ویانه‌یه کیدییوردی . کندیسنی تشییع ایتمك لازمدی ؛ لکن آقشام قونوانسیونلك حرکتنه یقین سرکه‌جی غارینه کیتدم ویولجم هنوز کلمدیکندن ماصه‌لردن برینه اوطوردم وبکله‌دم . کلنلرله کیدنلرك آیاق کورولتوسی، دیشاریده سوروکله‌نن چوق تکرلکلی آل آرابه‌لرینك یوریجی صدالری آراسنده هنوز « تصویر افکار » ك « صاتار علی ! » مقاله‌سنی اکمال ایتمشدم . تا یانمده ، طانیدیغم بر سسك « واغونلی » غارصوننه تنبیهات ویردیکنی ایشیتدم :

— شو کوچوك چانطه ایله پاکتلری فورغونه ویرمه ،

شیمدیدن واغونه یرلشدیر؛ اوبرلرینكده بیلتنی آل، بکا کتیر!
دوندم وسسلندم :
— اوو ، دیدم ، اه سلامت ویرسین ، یولجیلقمی ؟
مخاطبم بکا تصادف ایتمکدن ممنون ، همان قوشـدی ، ألمی صیقدی وصوکره سـاعته شویله برکوز آتدی ، کلدی ، یانمه اوطوردی :
— أوت ، دیدی ، کیدییورم !
— نره‌یه ، دییه صوردم ، چوق اوزاغه‌می ؟
— ممکن اولدیغی قدر ...
— برایش ایچون ؟
— خایر ، کزمك ، دها دوغروسی قاچمق وقورتولمق ایچون ... بیلمیورسك نه‌قدر مضطربم ، نه درجه خسته‌یم ؛ کوزومده اویقو یوق ؛ هیچ برشی بنی ممنون ایتمیور ؛ پك ...
دقت ایتدم، فی‌الواقع آرقداشم سنه‌لرجه طوپراغی طیرناقلری ایله قازوبده دفینه یرینه صوسز قویو بولمش برآدم قدرنومید، بونی اعتراف ایتمکدن محجوب کبی کوزلری یرده عادتا سویلرکن تتریبوردی .
— جانم ، دیدم ، بودرجه تأثره سبب نه ؟ عاشقمیسك ؟ تجارتده ضررکمی وار ؟ دعوا کیمی غائب ایتدك ؟
مخاطبم بنم سرد ایتـدیکم هراحتماله قارشی، صفر ویرمك

ایسته‌ین غرضکار برمیزقدر، حدتله باشنی صاللایور ، قیزییوردی.
نهایت مراقم آرتدی :
— یا نه‌در ، دیدم ، بشقه نه‌اوله بیلیر ؟
آرقداشم اولا تردد ایتدی ، صوکره ، دردینی دوکمك احتیاجنه تحمل ایده‌مدی ، آکلاتدی :

— أوت ، دیه تکرار ایتدی ، کوزمده‌اویقو یوق، مضطربم ، خسته‌یم ...
سببی : بونی بن ده اولا آکلایامادم. فقط نه‌دن صوکره کشف ایتدم ؛ بنی ئولدورن ، خراب و مضمحل ایدن بوحاله صوقان : سیاسیات ! بوخسته‌لق ناصل باشلادی بیلیورمیسك؟ غزته اوقومقله ، صوکره بیراخانه کوشه‌لرنده دردلشمکله ... لکن بوقدرله قالمادی ، آرتدی ، بینمی بتون استیلا ایتدی ؛ دکل‌هم عیارلرمله ، باشلادم کوپرو اوستنده حماللرله ، لوقنطه‌لرده غرسونلر، واپورلرده بیاتجیلرله کوروشمکه،اونلری استجوابه .. کویا افکار عمومیه‌یی تدقیق ایدییور ، معلوماتمی آرتدیرییوردم. نه زمان آرابه‌یه بینمك لازم کلسه فایطون انتخاب ایدییوردم . اوشومك، نزله اولمق قورقوسیله‌دکل . أمین اول ، بالخاصه یولده آرابه‌جی ایله دردلشمك ایچون ! حمامده دلاك وجودمی اوغوشدورورکن صورییوردم : « سیواس نه عالمده ؟ » أوده

آشجی‌یه سودلی پاسته تعریف ایدرکن آ کلاتیوردم : « بولی‌ده اتحـاد ترقی فرقه‌سی نفوذلیمی ؟ » رجبه کیدوب اوطوردمی اوصولجه‌جق چیراغی اسـتجواب ایدییوردم : « آرناوودلقده ینه قاریشیقاق وارمی؟» سرکه‌جیدن غلطه‌یه کچرکن صنداجینك آغزینی آرییوردم: « طربزون بك‌فنا دییورلر ! » بزم‌خانده‌کی کورد بکجی‌یی ا کثریا مهم بر ایش ایچون کبی چاغیرییـوردم : «عشیرت بکلری یکی اداره‌دن ممنونمی ؟ »

بوحال علتك دورهٔ اولیه‌سی ؛ صوکره حادحالنه کیردی ، بحرانلی صاییقلامه‌لر باشلادی: مجلس‌مبعوثانه کیتدم، مذاکراتی دیکله‌دم؛ اوچ، درت کون ، کزدیکم یرده : « اسف، اسف ، اسف ! » دییـه هایقیردم ؛ وکلانك مقرراتنه مطلع اولدقجه بایقوشلر کبی کیتدم، مزارلقلرده دولاشـدم: « ایواه ، ایواه ، ایواه ! » دییه فریادلر قوپاردم ؛ نافعه‌نك پروژه‌لرینه، معارفك یکی تشکیلاتنه ، اوقافك انشـاآت وترمیماتنه قارشی کونلرجه دوشوندم ، مجنونلر کبی اودامده قپـالی ، ایش‌سز اوطوردم و « یازیق ، یازیق ، یازیق ! دییه ایکله‌دم ... ایشـته بن بویله ازیت چکدم ، بویله محو اولدم !

هم ، دوغروسی ، نه یاپدق شیمدی‌یه قدر؟ یوق صورارم سکا ؟ جواب‌ویر! بن‌بوسؤالی ناظرلره ، غزته‌جیلره ، دلاللره ، دیلنجیلره قدر صوردم. هپسی جواب‌ویره‌مدی ، ذاتاً بو کوك

اولان بویونلرینی کوکسلرینه یاپیشدیردی.. صنایع نفیسه متروك..
حالا حسنك پاره طولابنی سیر ایدییورز، حالا مدحت افندینك
دردانه خانمی اوقویورز ، حالا رسم نامنـه طورغود رئیس
زرهلیسنك چیوید رنکلی دکیزده باجالی قالیونه بکزه ین کوودەسنی
صاتون آلییورز .

آقتور دیینجه حالا کوزمزه باصمه دونلی ، پوسـکولسز
فسـلی ، الی سـوپورکەلی آدملر کلییور ، حالا غاز تنکەسـنی
دوشورمك ، قهوەیه توکورمك ، ألنی قوشاغندن صـوقوب
صاللامقله بزی کولدورویورلر . محرر ، شـاعر دینجه یا بادانه
فیرچەسی قدر کیرلی صاقاللی ، یاغلی ردینغوتلی . قوجه قاریتلی ،
جفته کوزلکلی برهیولا خاطرلایورز، یاخود باب عالی یوقوشنی
آیاغنه دیکن باطمش خروس کبی صیچرایه ، صیچرایه اینن
بوروشوق فسلی ، قولتوغی چانطەلی ، قیشین صاری فوطینلی
خسته چوجوقلر... حالا بزه ینکه ینك اوداسنه نصل کیروب
کیجەیی کچیردکارینی ، قادینك فوندانی لکەسز اینجی دیشلریله
أزرکن صوبانك نصل کوزلرینی قاپادیغنی یازیورلر ؛ حالا شعر
نامنه کوکه تول اوزتولدی ،دکیزه بوروجك ایندی دییورلر .

کچن سنه قارلری قالدیردیلر ، بوسنه اوندنده واز کچدیلر.
داملر اولوقسز ، دکان اورتولری چوروك ؛ قارلر یاغارکنده
انسان شمسیه آچمغه مجبور ، کونش آچوب أریرکنده ... بونلر

اهمیتسز شیلردر اما دیکر قباحتلری کورمك ایچون کوز آچدیرر.
یا حکومتك موقعی . . . طبقی بر آخرتلك قیز کبی ، کلن
آزارلار ، کیدن آزارلار ؛ انکلتره‌دن لوردلر آرالار ، فرانسه‌دن
مبعوثلر ! نیه قاریشدیرییورز اونلری احوال داخلیه‌مزه ؟...
مع مافیه ، حقیقتی سویلرم ، وکلامزك موقعلری جداً مشکل !
بیچاره‌لر اقتداره کچدکلری زمان اوکلرنده بزم رنکمزه بویانمش
یالکز بر خریطه بولدیلر ، هم اویله بر خریطه‌که انظار بشره
چوق اوزاق اولان قمرك خریطه‌سندن بیله دها ناقص؛ قابارتیلر
یولمی، داغمی، آکلاشیلمایور ... نهایت آرالرنده قونوشدیلر :
ایشته ، دیدیلر ، اداره ایده‌جکمز مملکت ! بری صوردی :
« بوقدرمی ؟ » دیکری جواب ویردی : « أوت ، اوفاقجه ! »
اوچونجیسی سویلندی : « اما ایکری بوکری ها ! » بشنجیسی
میریلداندی : « هم نه قاریشیق! » احوال داخلیه‌یی شرح وتفصیله
لزوم یوق؛ خارجیسنی ایسه صورما: انکلتره راحتاپوط کبی یاشادیغی
دکیز اورته‌سندن بکلرجه قوللرینی اوزاتمش باشمزده کزدیرییور؛
روسیه ژاپونلرك یاقدیغی طابانتك آجیسنه باقمایور ، دیشلرینی
کوستریور؛ ایتالیا ، باشنده یانان وه‌زووك دردینی اونوتییور ،
ماقارناسنی تاطرابلسده ییمك ایستیور ؛ آلمانیا املاك دلالی کبی
دوست کورونوب یووامزی داغیتیور ! بکلیورمیسك بو حالی ؟
مملکتمز ایسه باشدن باشه بر مشهر اخذ واشترا؛ نه‌ده، نه طرفده

دولاشسه‌ك ، چیفیت چارشیسی کبی ، انسانك قولاغنه منادیلرك سسلری کلییور : « ها صاتیلییور ، ها صاتیلییور ، وارمی آرتدیران ؟ ایکی سنه صوکره دوقوز یوز بیك لیرا ایده‌جك عرصه بوسنه قرق بیك لیرایه صاتیلییور ، آلمایان پشیمان اولویور ! »

صوکره بویوك برمساواتسزلق : مشیخت « چولوغه چوجوغه معاشده ویرلیرمی هیچ ! » دییور ، رؤس معاشلرینی قالدیرییور ، حالبوکه نافعه ، قونداغندن هنوز چیقوب قوانی بودینی صاللایانلری برچوق تخصیصاتله الکتریك قومیسری یاپیور ؛ معارف ، طشره مکاتب سلطانیه‌سنه ، اوستدوداقلری دها تویلنمکه وقت بولامایانلری خواجه یاپییور ؛ بوخام میوه‌لر فسادینه سبب اولمازمی هیچ ؟

اجراآت نافعه نامنه دها آناطولیده برقازمه ایشله‌مه‌دی ، برکوره‌ك طوپراق آتیلمادی ؛ یکی یاپیلان کوپرولرك عددی نهایت بشه وارییور ، ییقیلانلرك ایسه بشیوزه ... یاقینده بر کویدن بر کویه آدم ایشلیه‌میه‌جك‌ده نهایت آرالرندن أولنه ، أولنه خلق طورونی ، بالدیزینی آلاجق ؛ آتلر اوکوزلرله ، کوپکلرله، تارلا فاره‌لریله چیفتلشه‌جك ... معارفه برطوبی آغاجی عنوانی ویردیلر ؛ نه‌دوغرو ! مملکتمزده بو آغاج نه‌قدر یوقسه معارف‌ده اوقدر یوق ؛ کونی شاشیران کویلو ، جمعه نمازینی چهارشنبه‌دن قیلییور ؛ یاقینده جمعه‌سنی، چهارشنبه‌سنی، صاغنی

صولی دکل آنا بابا دیمه‌سی‌ده اونوته‌جق ، نهایت یکی یتیشدیر.
دیکمز نسل دنیایه صاغر ، دیلسز کله‌جك !

آرقداشم حرب سفینه‌لرنده مستعمل اشارت تخته‌لری کبی قوللرینی متمادیاً آشاغی یوقاری ایندیروب چیقاره‌رق عادتا هایقیرییور ، کلنلر کچنلر دونوب بزه باقییور ، پولیس یان یان صوقولویوردی . او ، قیدسز دوام ایتدی :

— شیمدی آوروپاده بکا بر فرنك صورسه : « چراغانك ، خمبره‌خانه‌نك ، باب عالینك یرینه بنالر یاپیلدیمی ؟ » بن نه‌جواب ویره‌یم ؟ بنا دکل تخته پرده یاپیلمادی. هیچ، أسکی کوپرونك چوروك قالاصلرینی قار یاغییور ؛ صوئوق چوق دییه اوتوز بش غروشدن سکسانه آرتدیروب صاتان حکومت اسراف ایدرمی ؟ کوتی بکلر ؛ برکون طالعی یاردیم ایدوب طاش ، طوغله پیاسه‌سی آرتارسه یانغیندن قالان دیوارلری ، باجالری درت مثلنه ینه کندی اهالیسنه صاتارکار ایدر !

بردن ایلك قامپانه‌نك سسی دویولدی، باجناغم ده کوزنده سیاه صارغیسی قاپودن کوروندی؛ همان قالقدم، « جانم ، دور براز دها ، سوزیمی بیتیره‌یم ! » دییه قولمدن طوتان تحملسز آرقداشمه جواب ویردیم :

— بن‌ده پاساپورطمی آلوب بانقه‌نك چكنی جیبمه‌قویسه‌م اوته‌سنی دیكلردم !....

— ۱۲ شباط ۳۲٦ —

یاز کلییور ...

سویمه‌لی‌می ، دردلنمه‌لی‌می ؟

واغونك جامندن ، یشیلله‌نن چایرلری ، چیچك آچان بادم آغاچلرینی آرقداشمه کوستردم وصیجاق ، رایحه‌دار برکونشه قاووشمقدن متولد برنشئه ایله دیدم که :

— یاز کلییور !...

بو تبشیره قارشی مخاطبم دورغون بر طورله غزته‌سنی ایندیردی و شویله لاقید ، دیشاری یه برکوز آتدی ، صوکره حدتلنمش کبی باشنی صاللایوب :

— بونده بزم ایچون سوینه‌جك نه وار ، دییه سویلندی ، زحمتمزمی آزاله‌جق ، نشئه‌مزمی آرته‌جق ؟ خایر ، هیچ بری ... بنجه یاز کلدی دیمك ، یاقیجی کونشه قارشی ایصلاق

کوبره‌لری قورویان یوقوشلره طیرمانه‌رق، توزدن کیرپیکلری، قاشلری سورمه‌لنمش بر حالده قلمه کیتمك، منديلنی تردن بوکولمش یاقالغنه بر یصدیق اورتوسی کبی صاره‌رق صاغ أليله اوراق تصحیح ایتمك، صول أليله یلپازه‌لنمك واقشام بیك درلو زحمتدن صوکره أوینه دوندیکك زمان بری ممه‌ده، دیکری امزیکده، اوبری ده اغاچ بهسنده اوچ چوجوقلی درت بش مسافر بولمق دیمکدر.

بیك درلو زحمت دییورم ... زیرا واپوره بینمك ایچون اوتوز سکز درجهٔ حرارت ایچنده یوزلرجه کشینك خاشلامه کستانه کبی دومانلر صالیویردیکی اسکله‌لرده حماللره پهلوانلر کبی کوره‌شمك، کوچوجه چوجوقلرك باشلرندن جانبازلر کبی فیرلایوب کچمك، شیلته‌خارارلرینك، برنج قازه‌ویلرینك، اون چووالرینك، یاغ فوچیلرینك اوزرینه کمی قضازده‌لری کبی طیرمانمق وصاقاللی برافندینك ناصورینه باصوب آزارلاندقدن، شیقجه‌بر خانمه بالمجبوریه فضله صوقولوب اعلی‌برشمسیه ییدکدن صوکره، چوجغك ألنده‌کی بالونی ازقضا قوپاروب قاچایم دیرکن خالاطه طاقیله‌رق، واپوره صاچمه‌یمش بر طاوشان کبی درت طاقله آتوب کیرمك مجبوریدر.

دیدیکم کبی باری بو یورغونلقدن صوکره أونده راحت ایده‌بیلمك، سرینله‌مك ممکن اولسه ... محقق مسافر واردر،

ومسافر وار دیمك بزده أو صاحبنه ارتق قول كوله اولدك دیمكدر . أك هوادار اودا اونلره ویریلیر ، بزم جیبلكلر سوكولور، اونلرك یاتاقلرینه قورولور ، قاریوله‌لرمزك آلتنده‌كی شیلته‌لر آزاله آزاله نهایت بزه برر بومبه قالیر ، حالبوكه اونلرككی قاباران بر سوت تجربه‌سی كبی بم بیاض ، تر تمیز یوكسه‌لیر ، یوكسه‌لیر ، مدت مسافرتلرینی أك آشاغی بر هفته دها تمدید ابتدیره‌جك برشكل حضور ورفاه آلیر .

مثلا بركون اودا كدن باشنی چیقاروب یابانجینك أوینه دونن صوفه‌یه باقدیغك زمان قوربغه قدر اینجه باجاقلی ، قوجامان قارینلی ، عادتا عربستان فیستیغی كبی یامرو یومرو بر چوجوغك دولاشدیغنی كوروسك ؛ صورارسك : ملازم حمدی بكك قیزی ، صراجه‌سی وارمشده سزك أوده جویز یاپراغی بانیوسی آلیورمش ... حالبوكه أو صاحبی بقالك ، عطارك آرقه‌سنده قوشمقدن ، قاچ كوج قورقوسندن ، قاپ چاناق یوقسزلغندن بردرلو دكل عادی بانیوسنی ، آبدستنی آلمغه وقت بولاماز . بو قدر اولسه ... باغچوانی صوردكمی ؟ جویز آغاجنده جوابنی آلیرسك ؛ جویز آغاجنه درت كون صوكره باقدكمی ؟ بغداد مبعوثی كبی صویولوب صوغانه چوریلدیكنی كوروسك ...

دكزه كیره‌جك جلدخسته‌لقلی ، یول یورویه‌جك اورلو ،

علم‌داغی صوبی ایچه‌جك بویره‌ك صانجیلی ، فیر هواسی اله‌جق سیکیرلی اوزاقدن یاقیندن نه قدر طانیدیغك ، آقرباك وارسه محقق درجهٔ ثروتنه کوره درت اوقه عقیده ، بش پاکت چیقولاته ، اون ارشین شام قماشی ، قیشدن قالمه برطوربه طارخانه کبی هدیه‌لرله برر دفعه سزی زیارت ایدرلر . بونلرك کیمی نشئه‌لیدر ؛ مثلاقصابك دعواسنی غائب‌ایدوب فضولی اون لیرایه محکوم اولدیغکزك آقشامی أویکزده‌ده دوکون وارظن ایدرسیکز : جاملر آچیلمش ، لامبه‌لر یانمش ، سفره‌لر قورولمش ، چالغی‌طاقمی‌حاضرلانمشدر ... نه‌غزللر ، نه‌قهقهه‌لر ، نه‌کوچه‌ك اویونلری ! براز صونوق دورمغه بیله کلمز : « آ ، بك ، تکری مسافری ، کناهدر ! » مقابله‌سی‌حاضردر . همان قوشار ، کوملککزك تریله ، کیریشی قوپان عوده تل ، دریسی پاطلایان دفه أش آرامغه کیدرسیکز .

وقتی ختام بولوب بومسافرلر درت شفتالی دالی ، سکز اون کل فدانی ، ایکی‌ده جام قیروب کیلارده‌ده قیریله‌جق حتی برکله شکر ، آچیله‌جق برتنکه زیتون‌یاغی بیراقمه‌دن کیدرلرکن بشقه برقافله : بونلر فضله خسته‌لقلیدر ؛ مثلا اوفاق برتجارت ایشندن شویله یوزده یکرمی بشی درجیب ایدوب بیلك نشئه ایله دوندوکزمی ، أویکزی یابردارالشفا ویاقولرا تحفظخانه‌سی ظن‌ایدرسیکز : پالیاچولر کبی پات‌دیه یرلره دوشوب دوشوب

اوزانانلر ، صانجیدن لوانطه قوقلامش کدیلر کبی کندیلرینی قنپەدن قاریولەیە ، قاریولەدن ماصەنك آلتنه آتوب بوکلوم بوکلوم قیوریلانلر ، قولنی قوجه برصارغی ایله بوینننه آصوب قفاسنەدە درت دکرمی تلبندله چاتقی وورانلر ؛ دها نەلردە ، نەلر : ایکلمەنك ، آغلامەنك ، هیچقیریغك انواعی ! براز مشتکی دورمغه بیله کلمز : « آبك ، تکری مسافری ، کناهدر ! » مقابلەسی حاضردر . همان قوشار ، فوطینلریکزك توزیله دوقتور ، دیشجی ، چیقیقجی ، خواجه آرامغه کیدرسیکز !

بونلردە اجزاجی یە آلتمش سکز غروش بورج ، أوصاحبنه ایکی لیرا تضمینات ، دوندورمەجی یە اون درت اوتوز پارە ویرەسیه بیراقوب کیلاردەدە حتی برپیشیرملك پرنج ، برتوتسولك شکر بیراقمەدن کیدرلر ..

صایدقلرم مادی ضررلریمز ، معنویسیدە وار : مسافرك اون سکز یاشندەکی اوغلی قومشونك قیزیله انجیر آغاجنه چیقمش ؛ قومشونك آشجیسیله مسافرك آخرتلکی کومسه کیرمش ؛ حسن بکك خلایغی أودەکی عربی قاندیرمشدە « حریت وار ، بزی آزاد ایتسینلر ! » دییەقاراقولەقاچیرمش ...

ها ، باقیکز ، بردەکزمە ، توزمە ، سیران مصرفی واردر ! زامبا اوغلی باغچەسندە جانلی فوطوغراف اوچه ماکنەلرینی کوسترەجکمش ، حسنك تیاتروسی « جانیلر ، جاناوارلر »

دیيه مراقلی براویون ویره‌جکمش ؛ هر کیه تیزه وارمش ، موداده دونانما اعانه‌سنه قایق یاریشلری یاپیله‌جقمش ... بونك کبی بیك درلو وسیله‌لر ؛ « مسافر خانمك قیزی آلدیرکزدن اوپویور ، بك عموجه‌م بنی اورایه کوندرمزلرمی دییور ! » مقدمه‌سیله سزه شکلنی بیله کوسترمه‌مك ایچون لچه‌جککز صیره‌لرده قاپو آرقه‌لرینه ، البسه دولابلرینه صاقلانان بواقربا کز ایچون اوچ مجیدیه‌یی هبا ایدرسیکز ! یاخود صباحلین واپوره یتیشمك ایچون علی العجله فیرلارکن أنتاریلی ، بلی قوشاقلی ، چورابسز آیاغی فوطینلی برچوجوق اتککزدن یاپیشیر ، پارماغی بورننده ، خسته‌سسیله : « دایی بك ، بن قوقله‌یه کیده‌جکم ، پاره ویر ! » مآلنده صیزیلدار ؛ چاره‌یوق مجیدیه‌یی بوسویملی چوجوق اوغرنده فدا ایلرسکز !

نهایت دها سز ، أوصاحبلری ، درت ده کیزبانیوسی آلمه‌دن ، شویله قاییش داغنه‌دوغرو برسیرازیاپمه‌دن ، فاملیاجه‌طوپلانوب مهتابده بریملك ییمه‌دن روزکارلر ، یاغمورلر ، قارلر باشلار ، قیش یتیشیر کلیر ... سزده منغالکزی أشر ، صوبا کزی آتشلر ، کندیکزی دیکلرسیکز !

ایشته « یاز کلییور ! » دییه تبشیر ایتدیککز مسئله‌نك ماهیتی ؛ بیلمم سوینمه‌لی می ، یوقسه دردلنمه‌لی می ؟

— ۲۶ شباط ۳۲۶ —

أللى بيك كشينك مبعوثلغى ...

دنيانك أك كوج ايشى ، أك كوج صنعتى نه‌در ، شمدى‌یه قدر بن‌ده بونى تعيين ايده‌مه‌مش ، خسته‌لرينك باغرصاقلرينى دوغرايان دوقتورلره ، حدود بوينده دشمن قورشونلرينه هدف اولان عسكرلره ، قناعت وجدانيه‌سى خلافنه جانيلرى مدافعه ايدن آووقاتلره ، صوكرا دها آشاغى طبقه‌لره اينه‌رك ، دلاللره ، حماللره ، سوپرونتوجيلره قدر تدقيق ايتمش ، فقط بردرلو قرارلرمى ويره‌مه‌مشدم .

غالبا حربيه ناظرمزك مجلس مبعوثانده كشكول فقرادن بحث ايتديكى كوندى ، كوپرونك أمين اوكى جهتندن غلطه‌يه كچييوردم ، شهرامانتنك، سكز مجيديه آله‌جغم دييه ، أك غلبه‌لك،

أك خراب يره انشا ايتديرديكي موشامبه قاپلي شربتجي باراقه سنك اوكنده مبعوثلردن برمجبمه تصادف ايتدم ؛ ديليله بيقلرينك نمنی آلدقدن صوكره بكا ديدی كه :

— اون پاره يه بردولو بارداق اعلی غازوز ، ايچيلمزمی ؟

خيلی لاابالی اولديغمز جهتله سويلمكده تردد ايتمه دم :

— دوغرو ، فقط ، ديدم ، سزك ايچون براز مناسبتسز دوشمزمی؟ سرده مبعوثلق وار ، اللی بيك كيشينك وكالتی !..

رفيقم جمله می اكاله بيراقمادی ، اوچورمه يووارلانمامه رمق قالمش كبی شدتله قولمدن ياقالادی ، چكدی وجواب ويردی :

— سكا دوغروسنی سويله يه يم می ، ديدی ، بن ده بيقدم بوترانه دن ... بيك وسيله بولوب كونده بيك كره بكا بونی تكرار ايديورلر ، اللی بيك كيشينك مبعوثی ، اللی بيك كيشينك وكالتی ... چوقدن اللی بيك كره پشيمان اولدم بوايشه !

دوردی ، خاصهٔ درايت وادراكمی آكلامق ايستيور كبی بنی يوقاريدن آشاغی يه برسوزدی ، صوكره تجربه سندن ممنون ، بكا صوردی :

— دنيانك أك كوچ ايشی ، أك كوچ صنعتی ندر ، بيليرميسك ؟

— خاير ، ديه سويلندم ، دها بر درلو اوكره نه مدم !

— اویله ایسه بن سکا سویله‌یه‌یم !

تکرار دوردی ، نیچون بیلمم ، برمدت تردد ایتدی ، صوکره هایقیردی :

— مبعوثلق ، دیدی ، مبعوثلق ، أللی بیك کیشینك مبعوثلغی ، أللی بیك کیشینك مأمورلغی ...

صوکره آکلاتدی :

— اوچنجی سنه‌سی اولویور ، برکون بکا ولایتدن کیرلی برظرف کلدی ، آچدم ، چیقان کاغدك آلتنده تام درت‌یوز قرق بر امضـا واردی : قهرمان زاده‌لر ، یمشجی اوغللری ، خواجه پاشـا زاده‌لر ، غیر قیز طورونلری بوتون خاندان ، بوتون اعیان کل‌غنجه‌سیله ایستیفلی مهرلرینی صیره‌سیله باصمشلر ، بنی مبعوث انتخاب ایتمکه عهدوپیمان ایلدکلرینی سویلیورلردی ... بابام‌ده اصرار ایتدی ، اصرار ایتدی ، احبابلرم ده « شرفلی ایشدر ، برکون کلیر ناظرده اولورسك ، صدر اعظم‌ده ... » دیدی ، حرمم ده یالواردی ؛ اوصیره‌ده برایش‌ده طوتمیبوردم ، قوم قاپوده‌کی عقارتلرمی‌ده صاتمشـدم ، « هایدی باقالم ، برده بونی تجربه ایده‌لم ! » دیدم ، موافقتمی ویردم . کاشکه‌ویرمه‌سه‌یدم ... کیردیکمزك اوچنجی آیی ، مکتبده کیبی صیره صیره رحله‌لره دیزیلوب راحت راحت لقردی دیکلرکن برفرقه منازعه‌سیدر باشلادی ؛ سنسك بنسك اوقدر ایلری واردی‌که

نهایت آوجی نفرلری ، برکومه اوردك قالدیرمش کبی اطرافمزی چویردی ، ویردی آتشی ، ویردی آتشی ، قاچانمز قاچدی ، سریله‌نمز سریلدی ، هرکس بربرینه کیردی ... تام تکرار انتظامه کیردك ، مخالفلرك دیلنی طوتدق ؛ بوسفرده یانغین یتیشدی ؛ قوجه سرایمزی کول ، کومور ایتدی ؛ ثباتده ینه قصور ایتمه‌دك ؛ باشمزی بریره صوقدق ، شیمدی‌ده حبسلر ، طوقاتلر باشلادی ... والحاصل راحتمز قالمادی !

ذاتاً ، هایدی‌دییه‌لم اوجهتدن راحت ایده‌لم ، ساده‌بومی‌یا؟ أللی بیك کشینك مبوثلغی وار ؛ ایکی بیـك غروش معاش ویررلر ، برقارنك آجیقوب کبابجی دکاننه کیردکمی سرزنشلر باشلار :

— « عیب اولویور جانم ، برکوچوك لوقانطه‌یه کیتسه‌کزه ! » کوچوك لوقانطه ، دییورلر اما انسانه أك آشاغی اون غروشـه مال اولویور ... اون غروشـه براون غروش ضم ایتدیکمی چشمه‌دن صویکی طاشیه‌جق ، مسافر کلیرسه‌قوشوب سوتجیدن یوغوردیکی کتیره‌جك برکوچوك اوشاق طوتارسك ، آخرتلکك پارماغنه بریوزوك طاقارده کوکلنی آلیرسك ! .

أوده چولوق چوجوق یوکلیدن بشـقه برشی کیمییور ، براز سـویله‌دکمی : « أللی بیك کشینك مبعوثنه بشقه درلوسی اولورمی ؟ » دییورلر ؛ درت اودالی برأو طوتاماز ، کویده

فایطوندن بشقه آرابه‌یه بینه‌مز ، کیدوب‌ده صندیق بروننده درت قدح راقیکی ایچه‌مزسك ... عکسنی یاپدکمی ؟ « أللی بیك کشینك مبعوثنه بویاقیشیرمی ؟ » میریلتیلری باشلار . بقاله بورجك آرتدیمی ؟ کیراجی‌یه آیلغی درت کون کج ویرمك ایسته‌دکمی ؟ بشقه‌سنده اولسه غایت طبیعی کوره‌جکلری بوقصورلری بویولتورلر ، بویولتورلر ، محله‌یی بربرینه قاتان بردیدی قودی حالنه صوقارلر ... کولسه‌ك : « باق یمنی ، حورانی ، کریدی شیمدی‌ده اشقودره‌یی دوشونویورمی؟ ساده براوزتی ! .. » کبی تعریضلر حاضر ! چوق سویلرسه‌ك : « مجلسك بلبلی » دییه أکلنیرلر ، آز سویلرسه‌ك : « هله اویقوسندن اویاندی... » دیرلر ، هیچ سویلمزسك: « سکوتیلر فرقه‌سی رئیسی ، خوابیدکان اعضاسی » اسملرینی ویررلر .

صوکره محله قهوه‌سندن طوت‌ده شورای دولته قدر بیاناتنك هر کلمه‌سی ، هرجمله‌سی آیری آیری تدقیق اولنور ، آیری تنقیدلره ، آیری تعریضلره هدف ایدیلیر .. قاماره‌ده اوطورورکن غزته‌نك عجله ایله معناسز برحاله صوقدیغی نطقنك برجمله‌سنی اوقویان بررشدیه طلبه‌سی هیچ هضم ایده‌میه‌جکك برتحقیر فیرلاتیر ، سسکی چیقارامازسه‌ك ؛ مزاج غزته‌لری تحفلق دییه کلمه‌لریکی دکیشدیرر ، دکیشدیرر ، کولونج برحاله صوقار ، ینه برشی دییه‌مزسك ؛ قناعت فکریه‌ك خلافنه‌ده اولسه

فرقه قراری ویردی دییه آغزیکی آچامازسك ! والحاصل اویله برحاله کلیرسك که اللی بیك دفعه پشیمان اولور ، اللی بیك کره استعفایه قرار ویررسك !

یا دائرۂ انتخابیه‌کدن چکدکلرك ؟ کونده قرق مکتوب ، اون تلغراف ، متغلبه‌دن شکایته ، مأموریت آرامغه ، چفتلکنك دعواسنی قورتارمغه کلمش برچوق مسافر ، برچوق یولجی ... هپسی جواب بکلر ؛ گچیکدکمی؟ طرز افاده‌لر همان سرتلشیر ، عادتا تهدید شکلنی آلیر ... نهایت باقارسك اولمایه‌جق ، داخلیه ناظرینك ، مخصوصاً ایش کوردیرمکه کلن مبعوثلره تخصیص ایتدیکی کونده انتظار صالوننه کیررسك ... فقط ، ماحشراه ، وقت ، صیره بولوب‌ده کیره‌بیلیرسه‌ك کیر ، باقارسك سندن درت ساعت اول کلنلر دها بکلییور ...

فرقه مسئله‌لری‌ده آیریجه بر درد ... طرفدارمیسك ؟. برقسم احبابکله قطع مناسبته قدر واریرسك ، اك سودکلر کدن بیك درلو آغیر تعریضلره ، سرزنشلره اوغرارسك وبوتون عمریکی دائرۂ انتخابیه‌کده‌کی قلوبلرك امرلرینی اجرا ایتمکله گچیررسك ! . مخالفمیسك ؟ بردفعه بوتون امیدلریکه الوداع دیر ، یالکز ایکی بیك بش یوز غروشله گچینمکه راضی اولورسك؛ منتخب ثانیلریکه فائده‌ك دوقونمادیغی جهتله یاواش یاواش ایکنجی دورده‌ده ایش سز قالمق تهلکه‌لرینك‌ده کسب قطعیت ایتدیکنی

كورور ، اندیشهٔ معیشتله کیجه اویقولریکی قاچیررسك ؛ مأیوس ، دردناك برحالده مکتب چوجوغی کبی کلیر ، صیره‌که اوطورور ، دیکلر ، دیکلر ، آقشام اولونجه قالقار ، أویکه کیدرسك ؛ نه صدراعظمندن برسلام ، نه خدمه‌لردن برکولر یوز ! متروك برحالده ، لزومسز برآدم کبی ساده‌جه قهوه‌کی ، سیغاره‌کی ایچر ، شمندوفر یوللرنده‌کی اشارت ماکنه‌لری کبی قوللرینی برآشاغی بریوقاری قالدیروب ایندیرر ، رأی‌ویررسك!

صوکره بوتون بونلرك حدتیله کلوب فرخلق ویرسین دییه برباراداق غازوزده ایچدکمی ، أك حال آشنا بردوستکدن‌ده : « أللی بیك کیشینك وکیلنه بویاقیشماز !... » تعریضنه اوغرارسك. أللی بیك کیشینك مبعوثی ، بوبیله بزه پك چوق ایکن بعضیمز کافی کورمیور : « یکرمی میلیون عثمانلینك مبعوثی‌یم ! » دییور .. یکرمی میلیون کیشینك مأمورلغی . هیچ بویوکك آلتندن قالقیلیرمی ؟ ...

غلطه طرفنه کچمشدك ؛ رفیقم حرکت ایتمك اوزره اولان اوتوبوسه آتلادی وبوتون حدتی اونوتمش برحالده متبسمانه سویلندی :

— شمندوفرلر ، واپورلر کبی برده شوکا بیلت آلمه‌دن بینه‌بیلسه‌ك ! ... — ۹ مارت ۳۲۷ —

دردی چوق بر آدمك حكايه‌سی

یانغیندن صوکره دون اوغرادم ، فقط آرادیغك قلمی بولابیلمك ممکنمی ؟ ألده استدعا ، باشمی اوزاتما دیغم قاپی ، استجواب ایتمه‌دیکم خدمه قالمادی ؛ کیمی « صاغه‌دون ! » کیمی « صولده‌کی برنجی قلم ! » کیمی‌ده « أسکی یرنده ! » دییور ؛ بنی آلاجقلی کبی صوفه‌صوفه ، اودا اودا دولاشدیر-یيوردی . نهایت صبرم توکندی ، دونیوردم ، طانیدیغم برسیما ایله‌قارشی قارشی‌یه کلدم؛ برمدت اوبکاباقدی ، بن‌اوکا... هیچ شبهه یوق، بوتراشی اوزون ، رنکی‌اوچوق ، چکه‌کمیکی‌یاناغنك دریسنی پاطلاده‌جق قدر ضعیف بوبیچاره آدم وقتیله قونیه‌ده

طانیشدیغم تحریرات مدیری احسان افندیدی . بویله قارشی قارشی‌یه کلوب کوزلریمزی بربریمزه دیکه‌رك قاوغایه حاضرلانان کدیلر کبی دیم دیك دورمق ، باب عالی دهلیزلرنده مناسبتسز برحال تشکیل ایتدیکندن ، نهایت ویرمك ایچون دیدم که :

— ظن ایدرسه‌م احسان افندیله مشرف اولویورم ..

مخاطبم اولا بنی ، سیماسی خاطردن چیقمش برآلاجقلی ظن ایتمش اولمالیدی که اك سرت جوابی ویرمکه حاضر، حدید بر باقیشله عادتا بوی اولچیوردی؛ فقط بونازکانه سؤالمه قارشی طوپلاندی ؛ یرلی کیره‌میتلر قدر پاصلی دیشلرینی کوسترن بر تبسمله جواب ویردی :

— أوت أفندم ، أمر کز ؟

— استغفراه ، دیدم ، بنی‌طانیه‌مادیکزمی؟ هانی قونیه‌ده کوروشمشدك ...

دها زیاده ایضاحات ویرمکه لزوم قالمادی ، أسکی آشنام ، بر ایری حلقه‌یه باغلی بش دمیرآناختاره دونن ضعیف، قورو ألنی اوزاتدی ؛ آرتق ایجه طانیشمشدق .. اولا مأموریتده اولوب اولمادیغنی صوردم : ایچنی چکدی ؛ استانبولده‌می اوطورویورسکز ؟ دیدم : آه ایتدی ؛ براز ضعیفلامشکز ، طشره‌ده‌می بولونیوردیکز ؟ سؤالمه قارشی: کوکسی قاباردی ؛ نهایت ، یانغیندن درت دیوارحالنه کلن‌شورای دولت دائره‌سنی

کوستردم ، « یازیق اولدی ، دکلمی ؟ » دیدم : کوزلری یاشله دولدی . بحثی دکیشدیروب «چولوق، چوجوق، عائله عافیتده‌در ان شاالله ! » دعاسنه تحمل ایده‌مدی . هینچقرمغه باشلادی :

— جانم نه وار، نه اولویورسکز ، دیدم ، برچوق اصرار ایتدم، نهایت سرکذشتنی آکلاتمغه راضی اولدی . دهلیزلرده ، صوفالرده هم دونوب دولاشیور، مطبوعات قلمنی آرییور ، هم یانمده دردینی دوکن آرقداشمی دیکلییوردم .

— باشمه کلنلرك هانکی برینی صایسه‌م ، دییه باشلادی ، عجبا بندن بدبخت برآدم وارمی ؟.. برادر ، ایکی اوچ سنه‌در اوغرامادیغم درد ، صاپلانمادیغم فلاکت قالمادی ؛ هر بلا بنم باشمه کلدی ، هرفاجعه بنم أومده قوپدی ؛ باق آکلاته‌یم :

مشروطیت اعلان اولونور، اولونماز، اوچنجی کونی منفامدن همان استانبوله قوشدم ، چرچرده بر أو طوتدم ، براز اشیا آلدم ، یرلشدم : « ئه‌ه ، انشاالله فلاکت نهایت بولمشدر ، بوندن صوکره رفاهله عمر سورر ، کیده‌رز . » دییوردق ؛ فقط قدرده یوقمش که أوه کیردیکمزك برنجی کونی، دها شویله کوشه مندرینه هنوز اوطورمش، قهوه‌می ایچیوردم : « یانغین وار، یتیشك!» فریادیله دیشاری فیرلادم ؛ فیرلاییش او فیرلاییش ، بر دها ایچری کیرمك میسر اولمادی! « نه یاپالم، اللهدن کلنه راضی‌یز ! »

مقابله‌سیله چولوغی ، چوجوغی اقربادن برینك أوینه بیراقدم ، امنیت‌صندیغی، صراف، مرابحه‌جی کبی واسطه‌لرله بش اون پاره تدارك ایدوب آیاصوفیه‌ده برکوچوك خانه‌جك صاتین آلدم ، همان سیغورطه‌یه ویردم ؛ « نه‌ه ، آرتق فلاکت انشاءاه بونکله بیتمشدر » دیوردق ؛ فقط بیتمه‌مش اوله‌جق‌که هفته‌سنه قاپی چالیندی، ایکی ژاندارمه بنی یاقالادیغی کبی توقیفخانه‌یه‌سوروکلدی. حقوق‌عمومیه غزته‌سنده برمدت مصححلك ایتمشدم ، قلوبلری باصیلدیغی‌کون تحقیقات اجرا ایتمشلر ، دفترلرده بنم‌ده اسمی بولوب همان « بوده‌منفیلردندی ! » ملاحظه‌سیله توقیفه قرار ویرمشلر. برکت چوق یاتمادم ، هفته‌سنده أویمه دوندم. أویمه دوندم اما یوکده ، دولابده برشی بولامادم ؛ صدف چاقیدن طوتده قاپی طوقماغنه قدر آشیرمشلر ، جانلی اولانلردن بشقه أوده برشی بیراقمامشلردی . « نه یاپارسك ، اللهدن کلنه راضی‌یز ! » مطالعه‌سیله پاره وعد ایتدك ، کفیل بولدق ، ویره‌سیه مغازه‌لردن بری واسطه‌سیله براز کندیمزه اوست باش دوزدك ، ینه شویله برطوپلاندق ؛ بش‌ون کون‌راحت‌کچدی : « هله‌شکر دور رفاه حلول‌ایتدی ، ارتق‌راحتز ! » دیوردق ؛ فقط اویله دکلمش که بهاره قاووشاجغمز صیراده برکیجه تفنك سسلریله اویاندق ، پنجره‌یه قوشدق : آیاصوفیه میدانی‌دکیزکبی چالقانییور ؛ عاصی عسکر قرانلغه سلاح صیقییوردی .

حرمم ، چوجوقلر ، قائن والده صباح اولونجه قور قولرندن أوده ، بقالده نه‌قدر لیمون ، پورتاقال وارسه أزدیلر ، اعلی قاییش داغی صوییله دستی دستی شربت یاپوب بزه ضررلری دوقونماسین دییه عسکره داغیتدیلر ؛ مانع اولمق خاطرمه بیله کلمه‌دی ؛ نتیجه‌یی هیچ دوشونه‌بیلیرمیدم ؟ قورشونلردن نه‌دامده کیره‌میت ، نه پنجره‌لرده جام قالمادیغنک اهمیتی یوق ، آرادن اون‌بش کون کچدی ، کچمه‌دی محله قهوه‌سنده بنی چویردیلر ، بکراغا بلوکنه طیقدیلر ! تام ایکی بچق آی حبسده یاتدم ؛ نهایت مدت موقوفیتمی جزای کافی عد ایدوب صالیویردیلر . قوشه قوشه أوه کلدم ، قاپی‌یی چالدم : سس یوق ؛ برازدها ووردم ، ینه سس یوق ! نه‌دن صوکره قومشولردن بری جومبه‌دن سسلندی :

— کیمی ایستیور سیکز ، سز کیمسیکز ؟

نه‌جواب ویره جکمی شاشیردم ؛ حرممی ایستیوره‌دییه‌مزدم ، احسان افندینک أوی بوراسی دکلی دییه صورامازدم . نهایت ایشی آکلادق : هفته‌ده کوزی‌اوکنده لااقل سکزاون بیقلی ، صاقاللی ، بیض ، عرب مصلوب سیر ایتمکدن قائن والده‌یه جنته یقین برسیکیر خسته‌لغی عارض اولمش ؛ بوغاز ایچنه‌اقربادن برینک أوینه کوتورمشلر ... همان واپوره آتلادق ، خواجه ، حکیم آیلرجه اوغراشدق ؛ ذاتاً خسته‌لقدن اول بیله تحمل

اولونه‌میه‌جق قدر سرت ، عکسی اولان قائن آنام مرضدن
صوکره زنجیره وورولەجق حاله کلمشدی ، الك آشاغی
کونده درت کره غیرتلاغمه آتیلیور ، طرناقلرینی یوزمدن
آشاغی چکیریوردی .

رفیقه‌نك خاطری ! بوکاده صبرایتدك ... نهایت خسته‌لقده
بردرجه أیلکه یوز طوتدیغندن أویمزه طاشیندق ، درت بش
هفته‌راحته وورودق . « نه ، انشا اه ، فلاکت‌نهایت بولمشدر ،
بوندن صوکره رفاهله عمر سورر ، کیدرز ! » دییوردق ؛
فقط عکسی وقوع‌بوله‌جقمش که چراغان یاندی ، دوراستبدادده
ضبط یدیلن اراضینك اعاده‌سنه دائر اولان ستدعا انجمننده‌کی
عرضحالمز محو اولدی ؛ قادرو خارجی چیقان أش ، دوست
هپ‌بزم أوه دولدی ، آرناوودلق عصیاننده ، ملازم اولان‌اوغلم
قالچه‌سندن یارالاندی ، صاغلام کیتدی ، طوپال کلدی ؛
کوچوك مخدوم « جمعیت خفیه » اعضالغی تهمتیله باباسنك ایکی
کره کیردیکی زندانی بویلادی ، قوجه بر یازی درت دیوار
آراسنده چکیردی . . وبالطبع قائن والده‌نك خسته‌لغی‌ده‌بوتون
بوبلالر آراسنده نکس ایتدی ، آرتدی ، آرتدی ، نهایت
آلمان خسته‌خانه‌سنك یولی کوروندی . خسته‌یه دوقتوره ،
اجزاجی‌یه پاره‌یتشدیرمك ، آلاجقلیلرك برازاولسون آغزینی
قاپامق ایچون بربری آرقه‌سندن دکانلری‌صاتدم. آرتان پاره ایله

براز زمان یاشـادم ... فقط باقدم‌که دایانیر شی دکل ، بردرلو استرداد ایده‌مدیکم اراضی‌یی دونما اعانه‌سـنه هبه ایدوب بر مأموریت ایسته‌دم ؛ نصلسه قولاینـه کلدی ، طوتدیلر ، بنی تحریرات مدیرلکیله «کرك» ه تعیین ایتدیلر . یول حاضرلغنی کوردك ، استانبوله وداع ایتدك .

ایکیمیك غروش‌معاش ، مصرف آز ، اقلیم براز فناایسه‌ده تحمل ایدیلمیه‌جك کبی‌ده دکل ..... یرلشدك ، یان کلدك ، رفاه وسعادتله یاشـامغه باشلادق ، « اوخ ، انشا اه فلاکت نهـایت بولمشدر » دییوردق ، فقط آلنمزك یازیسی کوتو ایمش‌که شهره کیروب یراشدیکمزك ایلك آینده بر قیامتدر قوپدی ، عربان کلدی ، جوارده عسکری کسدی ، اهالی‌یی قیلنجدن کچیردی ، بزی محاصره‌یه آلدی ؛ هردقیقه‌ده ئولوم‌قورقوسی ... بودفعه بن اویله برحاله کلدم‌که هرکس کندی دردینی اونوتدی ، بکا آجیدی . شهر قورتولوب یول آچیلدیغی زمان قلب خسته‌لغی بنی ارتق ایشه یاراماز برحاله‌کتیرمشدی ؛ دورمادم ، استیذان بیله ایتمه‌دن ، ذاتاً دهـا آچمغه وقت بولامادیغمز هکبه‌لری ، چانطه‌لری دوه‌لره یوکله‌دك ، استانبولك یولنی طوتدق !

کاشکه کلمسه‌یدك ... ارتق آچلق دوره‌سی باشلامشدی ؛ یالوارمادیغم کیمسه‌قالمادی ؛ مبعوثلردن طوت‌ده جمعیت‌مرخص مسئوللرینه قدر کیتدم ، دردلرمی دوکدم . مأموریت ایسته‌دم ؛

راضی اولور کبی دوراندیلر ، اوراقی نظارتدن شورای دولته
حواله ایتدیلر ... معامله اهمده بیتمك اوزره ایدی ، ارتق
سویلنیوردق « بوندن صوکره ارتق انشااه راحت ایدر ، صحت
وعافیتله ، خوش بر مملکتده عمر سوره‌رز کچینیر کیدرز »
دییوردق ؛ فقط ینه میسر دکلمش که بر صباح برمعتاد اوراقی
تعقیب ایچون باب عالی‌یه اوغرادیغم زماندومانلرینی توتربولدم؛
دلی کبی شورای دولت جهتنه قوشدم ، آتش ، دومان آراسندن
کچدم ؛ آزدها یانه‌جقدم . برکتور سین که طلومبه‌جیلر اوزریمه
برخیلی صو صیقدیلرده اوستمده‌کی آتشی سوندوردیلر؛ فقط
ایچمده‌کنی ؟ ... او ، الآن یانییور ! ..

آرقداشم صوصدی ؛ تسلی ایتمك ایچون دیدم که :
— انشااه بوده وکنجیدر؛ مشقت چکمه‌ین انسان اولورمی؟
هرشرك برخیری واردر ...
بن آیریلیرکن اوارقه‌مدن سویلنییوردی :
— شئامت بنده‌می ، بردرلو آکلایامادم که ...

— ۲ نیسان ۳۲۷ —

سنه‌ده بیك بر ویرکو ..

واپورلرك یان قامارالرنده اوطورمقدن دائماچکینیرم؛ هیچ طانیمادیغم ، طانیمق بیله ایسته‌مدیکم آدملرله دار بر یرده یان‌یانه، قارشی قارشی‌یه اوطوروب ایسته‌ر ایسته‌مز ، معنالی معناسز بیك درلو لقردیلرینی دیکله‌مك بنی بیزار ایدر . .

فقط ، درت بش کون اولویور . دوماندن باقیجی اوداسنه دونن بوحجره‌لردن برینه کیرمکه مجبور اولدم . زیرا هوا صوئوقدی : کوکرته‌ده اوطورامازدم ؛ صالونلر دولو ایدی : حتی آیاقده بیله دورامازدم .

یان قامارالرینه اویله قولای قولای کیریلمز ؛ بونك اصولی، نظامی ، تشریفاتی واردر . بن‌ده بوکا اتباعله اولا شـویله

پنجره‌دن سرت سرت ایچری برباقدم ، صوکره غوغایه حاضر ، عزمکار برسیما ایله قاپویی « پات !! ... » دییه اچوب کیردم ؛ قیمیلدامق ایسته‌مین حاضرونك آثار انفعال بلیره‌ن یوزلرینه دیك دیك باقدم . بویوك بر استثقال ایله هپسی‌ده بربرلرینه « یروارمی یا ؟ نره‌ده اوطوره‌جق ؟ ! .. » معناسنی اشراب ایدن بردوداق بوکوش ، معاونت بکله‌ین بر کوز قیریشله باقیشدیلر : هیچ آلدیرمادم ؛ مساعده بویوروك أفندم ... » مقدمه‌سیله ایکی کشینك اورته‌سنه صوقولدم .

بو « مساعده بویوروك أفندم » جمله‌سی عادتا حربیه ناظرمزك مجلسده مبعوثلره « قبول ایدیکز أفندم » دیمه‌سی قدر ایجابات تشریفاتیه‌دندی . نصل اونك بوسوزنده : قبول ایتمك الزمدر ، ضروریدر ، معناسی وارسه بنم بومراجعتمده‌ده « دها اولمازسه بریکزی دیشاری آتارم‌ده ینه اوطورورم ! » معناسی واردی . بالطبع صیقیشدیلر ، بکا یر آچدیلر .

اکثریسی اعیان ومبعوثانك ایلری کلن وقور ومشکل اعضاسیله‌ایری قارینلی تجاردن اولان بوذوات طبیب معاینه‌خانه‌سنده نوبت بکله‌ین خسته‌لرقدر یورغون وبی‌مجال کورونیور ، بربریله قونوشمیور وقامارانك آلاجه قارانلغی ایچنده برصیره‌یه دیزلمش ، دولغون وجودلری ، شیشکین ، تویلو پالطولریله ، کومسلرنده تونکله‌ین بابا هندیلر کبی کوزلری آچیق ، عادتا اویوقلویوردی .

ایکی‌ده برده ایسه قاپو آچیلیور ؛ ایچریسنی دولو بولان یکی بریولجی کری‌دونمکه مجبور اولونجه قاپویی‌حدتندن منتشه‌لرینی سوکه‌جك قدر شدتله قاپییور ، میریلدانه‌رق اوزاقلاشییوردی. بوتون بوصدمه‌لرله وجودلری صارصیلان ، کوز قاپاقلری آچیلان خلق ایسه ، نهایت اسکله ، زنجیر کورولتولری اراسنده واپور حرکت ایتدیکندن چرخ سسلرینی دیکلیه‌رك آرتق فریخ فخور استراحت ایدییوردی .

یالکز تا قارشیمده کوشه‌ده اوطوران ونه مبعوث ونه‌ده اعیان اعضاسی اولمادیغی سیماسنك بشاشتیله‌عظمتسز ومحویتکار اوضاعندن آکلاشیلان قرق بش یاشنده ، قورو برسونکرقدر چیچك‌بوزوغی، آی چیچکی‌قدر طوپارلاق‌یوزلو، مع‌مافیه‌سویملی بر آدم قولاقدن اصمه کوزلکی آرقه‌سندن غزته‌سنی‌اوقویوردی.

بردن سیماسنده‌کی مآل حضور وسکونت غائب اولدی ، کوزلری آچیلدی ، بویودی وکندی کندینه : « نه‌غریب ، نه غریب ... » دییه سویلندی ، صوکره اوقومه‌سنه دوام ایتدی ؛ آرتق شیمدی تسبیح چکر کبی برطرفدن : « چوق شی ، چوق شی ... » کلمه‌لرینی متمادیاً تکرار ایدییور وآرا صیرا هیمزك‌یوزینه آیری آیری باقه‌رق قونوشمغه ، ایچنده‌کنی دوکمکه فرصت آرییوردی . براز صوکره ایستدیکی اولدی ؛ آق صاقاللی بربحریه پاشاسی صوردی :

— نه‌وار ، نه‌اولمش أفندم ؟

غزته اوقویان آدم ممنونیتندن یوتغوندی ، اولا « هیچ ، هیچ برشی ... » دییه ککه‌لدی ، صوکره آچیلان لقردینك اوجنی قاچیرمامق ایچون دوام ایتدی :

— « منضم ویرکو » دییه یکی بر ویرکو دها وضع ایدییورلرمش‌ده ..

معنیدار بر تبسمله تکرار بزی برسوزی و علاوه ایتدی :

— بودجه آچیغنی قاپامق ایچون ...

ارتق هپمزی دیکله‌مکه مجبور ایدن یوکسك سسله آکلاتیوردی :

— بوقاچنجی اولویور، بیلمم، دیدی، یقینده‌ویرکولرك چه‌ته‌له طوتمادن بردرلو حسابنی بولامایه‌جق ، جیب دفترینه قیدایتمه‌دن قابل دکل آدلرینی اوکره‌نه‌میه‌جك برحاله کله‌جکز ! شونده مشروطیت اعلان ایدیله‌لی نه اولدی ؟... دها اوچنجی سنه‌یه هنوز باصدق ، شویله بویله بر یکرمی اوتوز ویرکو اسمی اوکرندك ؛ وار-ایتمزك یاریسنی ویرکویه ویردك؛ هفته‌مزك ایکی اوچ کونی هپ ویرکو ایشلرینه ، ویرکو دعوالرینه حصر ایتدك ... آکلاشیلان او حاله کله‌جکز که مکتب کتابلرینه : « انسان نه‌ایچون یارادیلیر؟» سؤالنه «ویرکو ویرمك ایچون..»

« دنیا نه ایله قائمدر ؟ » « ویرکو ایله ... » جوابلری یازیلوب چوجوقلرمزه ازبرلتدیریله‌جك ...

بر صباح أونده اوطورورکن آجی آجی قاپی چالینیور : ایریلی اوفاقلی درت کیشی « سلام علیکم ! » ایچری کیرییور . «نه‌در؟»دیه‌صوردکمی ؟ بری جزدانی، دیکری مترو سنی،اوبرلری بنانك هیئت‌عمومیه‌سنی کوستروب هپ‌بر آغزدن‌جواب‌ویرییور:

— تحریر املاك !

شقه‌یه کلمز ، التفات ایتمه‌لی ، « دستور ! کیمسه اولماسین ، شویله بویوروك أفندم ! » تلاشیله استقباله قوشمالی ؛ فقط سن نه‌قدر نازك اولور ایسه‌ك اول ، ینه تأثیر ایتمز ؛ ایچلرندن بری بالطوسنك یان جیبندن « شیررر !.. » دییه ماکنه‌لی بر شرید مترو چیقارر، راست کله صاغدن صوله ، صولدن صاغه قایتانی دوندورور ، چویرر ، یرلره قاپانیر ، دیوارلره طیرمانیر ، ترلره بوغولور؛ دیکر بری جزدانه ترزی چیراغی کبی « آلتمش بر، اوتوز درت ، قرق ایکی ! » دییه یوکسك سسله عددلری قید ایدر، وبش دقیقه صوکره عین تشریفاتله هپسی چکیلیر کیدر. نه اولدی ، نه یاپدیلرمی دییه‌جکسکز ؟ أوك قیمتی تخمین وتحریر ایتدیلر : نه قولای شی ... توکلی لوندره‌دن کلن نقلیه سفینه‌لری خسته‌خانه‌دن بشقه ایشه یارامییور ! خوش اوکاده شکر ایتمه‌لی ، یا خسته خانه‌یه‌ده کلمزسه ؟..

برده تمتع ویرکوی وار ؛ بوده عین حال : برکون دکانده
اوطورورکن قولتو لری جزدانلی ، فوطینلری توزلی ،
یاقالقلری تردن بوروشمش اوچ یورغون آدم قیصه برسلام
ویروب کیریبور ؛ بردفعه دکان صاحبنك بوینه ، البسه‌سنه ،
یوزینه، أتنه ، جانته شویله زباقیور، صوکره‌جامکانلری، اشیایی
کوزدن کچیرییور ، بربریله فیص قوص قونوشیور ، برکاغدك
اوزرینه راست کله رقملر دوکویور ؛ جمع‌می ایدیبور ، یوقسه
طرح وتقسیم‌می ، نه ؟ درت بش سؤال صوروب چیقوب
کیدییور: بونه‌می؟ دییه‌جکسکز ؛ بواویله برزیارتدرکه ضرری‌نی
عمرکز اولدقجه چکه‌جکسکز ... ییه‌جك ، ایچه‌جك ،
سنه‌ده نه‌حکم ایدیلیرسه ، أللی لیرامی ، یوزمی ، درت یوزمی
اونك تأدیه‌سنه محکوم اوله‌جقسکز !

بوتون بومخمنلر ، بو تحریر املاکجیلر مهندسخانه‌دن ،
مبایعات وانشا آت ایشلرندن یتشمش آدملر اولسه ،
اعلی ، سوزم یوق ... فقط اویله دکل... قادروخارجی قالوب
بریجق سنه‌در چکدیکی چیله جزای کافی کوروله‌رك حسن
اخلاقه ، صافیتنه بناءً . ایستراسه‌کز صداقتنه دییکز ،
تکرار وظیفه ویرلمك ایستەنیلن نه‌قدر مأمورین سابقه وارسه
هپ بوخدمتده ! عمرنده برأو صاحبی اولامامش ، بر قولوبه
یاپدیرمامش ، ایکی قونسول ، درت دونم طوپراق صاتین

آلامش ، اخشاب ایله کارکیر بنانك فرقنی آکلایه‌میه‌جق صاچلی صاقاللی أفندیلر هپ بو ایشده ! بابادن ، دده‌دن قالمه أونده ایپك بوجکی کبی قاپالی یاشامش ، قاپالی اوله‌جك ... صورارم سزه بونلر بك اوغلنده‌کی آپارتمانی ، صرافك قازانجنی نصل تخمین ایدر ؟

« ویرکو ، ینه ویرکو ، دائما ویرکو » سوزینی بلکه پك یقینده سکه‌لرمزك اوستنده‌کی حریت ، عدالت ، کلمه‌لرینك أطرافنه علاوه ایده‌جکز ونهایت ایش او درجه‌یی بوله‌جق که مثلا « بن اوچ یوز یکرمی سکزده دوغدم . » یرینه « تمتع ویرکوسی سنه‌سی دوغدم ! » — « اوغلم بکارلر ویرکوسی سنه‌سنده عسکره کیردی ! » — «قائن والدم صاقال ویرکوسی بهارنده وفات ایتدی ! » — «اعیانك انتخابات ایله تعیینه زوجه ویرکوسی حزیرانده قرار ویریلدی ! » دینه‌جك ... مکتب چوجوقلری داغ ، نهر ، شهر اسملری اوکره‌نیر ، پادشاه آدلرینی صایار ، کرات جدولی ازبرلر کبی کونلرجه ویرکو آدلرینی حفظه چالیشه‌جق ، « آدم ، ادریس ، نوح ، هود ... الخ » سرعتیله کورول کورول هپ اونلری اوکره‌نه‌جك ... والحاصل انسانك یاشادقجه نه‌لره احتیاجی قطعی ایسه اونلردن ، نه کبی وقوعات وحادثات باشنه کله‌بیلیرسه هپسندن حکومت پاره چیقارمه‌نك یولنی بوله‌جق ، قانون وضع ایده‌جك !

قیشین صوئوقی اولور ، صوباباقغه‌می مجبورسك ؟ هایدی بوكا بر ویركو ؛ ئه‌ولنه‌جكمیسـك ؟ ینـه ویركو ؛ بكارمی قاله‌جقسك ؟ اوتوزینی آشینجه دائمـا ویركو ؛ چوجوغكمی اولدی ، چوجغكمی اولمایور ؟ هپ ویركو ؛ والحاصل دوغسه‌ك ویركو ، دوغورسه‌ك ویركو ... صـوكره بلكه‌ده بو ویركولر « پاره » عنوانیله دها اوفاق شعبه‌لره تقسیم ایدیله‌جك :

مثلا كمیدن سـاحله‌می چیقدك ؟ یاقاسی یازیلی برمأمور ، النده برقوچان : طوپراق باصدی پاره‌سی !

اسـتانبولدن ازمیره‌می كچدك ؟ ینه اویله قوچانلی بری ، ألنده دفتری : دكیز كچدی پاره‌سی !

قیزیل ایرماغی برطرفدن برطرفه آتلادكمی ؟ ینه كوچوك برمقبوض سندی : نهر آشدی پاره‌سی !

والحاصل بیازیدقوله‌سنه چیقوب اینسه‌ك، ینه برتحصیلدار: یره قوبدی قوندی پاره‌سی !

بودجه ینه تقابل ایتمه‌مكده دوام ایدرسـه آرتق اوته‌سی دهشت : هركونك ویركوسی دنیالر قدر پاره طوته‌جق، انسانه یاشادیغی هردقیقه ، آلدیغی هرنفس آلتون آغیرلغنه كله‌جك ؛ مثلا ایشته شویله بركونك ویركوسنی حساب ایده‌لم :

پاره	غروش	
	٤	ساعتی یكرمی پاره‌دن سكزساعت اویقو ویركوسی ؛
	٤	آجیق‌پنجره‌دن یاریم ساعت تمیز هوا آلمه ویركوسی؛

پاره	غروش	
٩	٢	دزت قاب يمكك يكرمى اوچر پاره‌دن ويركوسى ؛
	١٠	مبعوثانده دزت ساعت مخالفت ايتمه ويركوسى
١٠	١	تياترو دخوليه‌سندن متولد ويركو ؛
٥		دزت قدح بيرا ويركوسى ؛
١		ايكى ليتره طاش دلن صويى ويركوسى ؛
٢	١٥	اوچ بچق ساعت فنار كزينديمى آرابه ويركوسى ؛

ارتق بالطبع ايش بودرجه‌يى بولورسه ماليه نظارتنك عنوانى « ويركو نظارتى » نه تحويل ايديله‌جك ؛ ويركو ناظرى آشاغى ، ويركو ناظرى يوقارى، رجالمزك اك اهميتليسى ، اك نفوذليسى او اوله‌جقدر ...

أوت ، ويركو ، ينه ويركو ، هپ ويركو دائما ويركو ؛ دوغسه‌كده ويركو، دوغوزسه‌كده ويركو ؛ حتى هيچ شبهه‌سز انسان ئولوم دوشكنده صوك نفسنى ويرركن ده ينه قارشيسنده ياقاسى يازيلى ، ألنده قوچانى بريني بوله‌جق وصوره‌جق :

— نه وار ، نه ايستيورسك ؟

— صوك نفس ويركوسى !

واپور ياناشمشدى ؛ خطيب پالطوسنى ايليكله‌يوب چيقمغه حاضرلانيركن متبسمانه علاوه ايتدى :

— سنه‌ده بيك برويركويى بوله‌جق... هپ حاضرلانيكز!

٣٠ نيسان، ١٣٢٧

دردلرمزدن بری

آقشـامه دوغرو بك اوغلنه چیقمق اقتضـا ایدنجه بنی درین برفتور استیلا ایدر ؛ أییدن ایی‌یه نشئه‌م قاچار ، روحمی برقسـوت باصار ، بیلمم سببنی آکلایه‌بیلدیکزمی ؟... بیلمم تونله بینمکه مجبور اولدیغکزی خاطرلایجه‌سزه‌ده بویله اولورمی؟

حزب عتیق ایله حزب جدید ، ایکی دارغین قبیله ، ایکی خصم عشیرت کبی برمدت بربریله جنکله‌شدکدن صوکره ، ینه تام عشیرت بکلری کبی چایرلردن برنده قوزی دولدوروب ، حلوا یاپوب باریشـدقلری ، أل أل ویروب چالیشـمغه قرار ویردکلری کون ، آقشامه دوغرو ، ترلی ، یورغون برحالده تونل مدخلنه کلدم . خلق قاپیلره قدر دولوب طاشـمش ،

انتظار محلنده بیله صیقیشه‌جق بر یر ، صوقوله‌جق بر کوشه حتی بر آز آیاق اوستی دوروب دیکلنه‌جك کولکه بر کنار بیله قالمامشدی . آمریقاده بر طرفدن حیواناتك جانلی ، باشلی ، بوینوزلو ، قویروقلو کیروب دیکر طرفدن قونسروه حالنده قوطولره یرلشوب چیقدیغی مشهور أت فابریقه‌لرینی ، سلخخانه‌لرینی خاطرلاتان بر دهشتله تورنیکه‌لر دونیور ، کوچوك ، بیوك ، شیشمان ، ضعیف ، قادین ، ارکك برچوق خلق اسرار آمیز برصورتده برر برر قارانلق برمدخلدن غائب اولوب کیدییوردی .

فس ، سکه ، شابقه ، صاریق ، بیك درلو سرپوشلو آلتنده یکی دنیا اورمانلرینك رنکارنك طیورینه بکزه‌ین خلق بودار ، قاپالی یرده بر آزده حیوانات باغچه‌لرنده‌کی قوشخانه‌لری خاطره کتیرییور ، بوکیرلی چفتخانه‌دن اونلرککی قدر آکلاشیلمایان سسلر چیقیور ، فریادلر ایشیدیلیور ؛ بو رنك ، قماش ، اوته بری ییغینی جریانه دوکولمش برسوپروتی قاییغی حموله‌سی کبی قارمه قاریشیق آقوب کیدییور ، درینلرده غائب اولویوردی .

چاره‌یوق ، بوحال بنمده باشمدن کچه‌جکدی ، بنده ایستر ایسته‌مز اونلره بکزییه‌جکدم ؛ برجرأت کوستردم ، آرایه صیقیشدم ، یاواش یاواش آقییور ، برقاچ سنه‌در آرتق آرابه‌لریله اوستمزدن کچوب بوکوسته‌بك دلیکنه آیاق آتمایان کنج رجالمزك

مظهریتنه غبطه‌ایدرك بیلت‌حجره‌سنه دوغرو سوروكله‌نییوردم .

بردن قولمدن بری چكدی ؛ اوكه كچمك‌ایسته‌ین بریابانجی فرض ایدوب آلدیرمادم . اوزمان طانیدیغم برسس : « دور ، جانم ، تلاشك‌نه ؟ نه‌اولسه بكلیه‌جكسك ؟ » دیدی . دوندم واملاك اوزرینه رهن‌معامله‌سی‌یاپان ایش آدملرندن برآرقداشمله قارشی‌قارشی‌یه كلدم . او ، دردینی دوكه‌جك برینی بولدیغندن ممنون : « چكیلیرشی دكل ، دییه شكایت ایدییوردی ، باقسه‌كه شوحاله !... »

شیمدی بلیمزدن بریومروق ییه‌رك ، أكسه‌مزده صولویان برآدمك نفسلریله غیجیقلانه‌رق ، باصیلان آیاغمزك آجیسیله كریلركن بقال چیراقلرندن روبجه آزارلر ایشیده‌رك ، ایوب‌ده أت قاپیشانلر قدر سفیل ، فلاكتلی ، ایكرنج برحالده ایلریله‌یوردق . آرقداشم‌صوصیور ، یالكزایری ایری‌صولوماسندن خیلی حدتلندیكی ، زحمت چكدیكی آكلاشیلییوردی . نقط بردن آجی برفریاد قوپاردی ، ییلدیرمله وورولمش برلكلك كبی برآیاغی یوقاریده ، اویله ، برازیانه‌مائل ، دیم دیك‌قالدی ؛ نفسلری دویولمازاولدی . آرقه‌دن خلق متصل « یوروسه‌كزه ، یوروسه‌كزه‌به !... » دییه باغرییور ، خوموردانییور ، براز دها دورسه‌ق اوستمزه باصوب كچه‌جكلرینی كوسترن برعزم وحدتله میریل میریل سویله‌نییوردی . حتی صاغمدن بری‌بشقه

برمنفذ بولامادیغی جهتله ایکی بوکلوم اولمش ، قولتوغمك آلتندن کچمکه چالیشییور ؛ صولمده‌کی ایسه آتلامق ارزوسیله اللرینی اوموزلرمه دایامش ، خفیف خفیف زیپلایه‌رق کندینی طارتییور ، موازنه‌سنی بولویوردی .

ارتق دورولامازدی ، رفیقمك قولنه کچدم وعادتا صرتمده طاشیر کبی قوت صرف ایدرك جریانه سوروکله‌دم . شیمدی آرقه‌مزده‌کی خلق بوعارضه‌دن قورتولونجه لغم دلیکی آچیلمش برسیل سرعت وشدتیله ، کورولتولر چیقاره‌رق خاریل خاریل آقییور ، قوشویوردی .

آرقداشم ، واغونه کیروب پنجره‌لردن صوئوق برهوا جریانی ایچری دولونجه کوزلرینی آچدی ، أطرافنه برمدت باقیندی ، صوکره کچن وقعه‌یی خاطرلایه‌رق : « اوف ، دیدی ، محقق باش پارماغم أزیلدی ... صانجیسنه دایانه‌میه‌جغم ! »

صوکره یاواش یاواش طوپلاندی ، قوت بولدی . حرکت ایتدیکمز وقت ارتق أییدن أیی‌یه آچیلمشدی ؛ ساده‌بکادکل ، اوکورولتو ایچنده عمومه‌دیکله‌ته‌بیلن یوکسك برسسله آکلاتیور ، شکایت ایدییوردی :

— نه‌در بزم بوقاره بختیمز ، تجلیسزلکمز ، دییوردی ، ساده تونل‌می ، ساده ترامواى‌می ؟ هرشیئمز فنا برتقلیددن ، معناسز برکوسترشدن عبارت ... اوروپاده تونل بوکامی دیرلر ؟

انسان بر آلتده اوستندن دهاراحت سیاحت ایدر ؛ کندی أوندن دها راحت کیره‌ر ، دهاراحت چیقار !... کونك برنده اوچ فرنك کلمش ، بش اون عمله ایله بودلیکی قازمش ، چوروك برقاییشه اوکوز آرابه‌سی قدر یایسز ، تکنه‌قدر تخته ، تربه‌قدر قارانلق اوچ بویوك صندوق طاقمش ، آرامش ، ظارامش ، یدی‌سکز دانه تورلجه بیلمز آدم بولمش ، دیوارده برچینغراق ابلیشدیرمش ... ایشته اولدی‌سکا بر تونل : ارتق ایستدیککه کبی انسانك جانی یاقمغه ، آزوب خیرپالا غه ، صیقیشدیرمغه حقی اولمش ... کومور معدنلرنده طوپراق طاشیدقلری آرابه‌لر دها تمیز ، دها کوسترشلیدر ؛ یاطك یاننده دجله‌ده ایشله‌ین کلك نه ایسه ، اوروپانك تحت‌الزمین تره‌نلری یاننده‌ده بوتونل اودر... طوپی طوپی اون‌قدر عمله‌سی وار ، اونلرده راحتسز اولماسین دییه واغونلر صباحلین ایرکن ایشله‌مز ، اقشام کیج وقت ایشله‌مز ؛ صیق ایشله‌مز ، چابوق ایشله‌مز ؛ بردرد. . . نه‌در بو جاملرك زینغیردیسی ؟ اوکاده‌می چاره بولونماز ؛ تکرلکلرینه درت دانه مقاص‌ده‌می قونماز ؛ انسانك ، پارماقلرینی دوغرایه‌جق ، صورتنه چارپوب یام‌یاصصی ایده‌جك کبی آچیلوب قاپانان قاییشلی قاپیلری یانه سورمه‌می اولاماز؟ . . کوپری ایله براشوب استانبول اهالیسنك جیبنده بوزوق پاره‌نامنه نه وارسه آلوب کوتورن براداره ایچون بونلر

مصرفی صاییلیر ؟ . . . یوق صورارم سزه ، یکی پروژه‌لره ، نافعه‌نظارتنك قرارلرینه لزوم کوسترن عملیاتمی عداولنور ؟...

ساده کولرسیکز ،ساده عبدینك کچیسی کبی باش صاللار ، تصدیق ایدرسیکز . . . کولمکله ، باش صاللامقله ، تصدیق ایتمکله ایش بیتمز ؛ البته سزکده شورایه کلوب چیقارکن بش اون دفعه آیاغکز أزیلمش ، کوکسکز یومروقلانمش ، صیرتکز چورومش ، البسه‌کز خیرپالانمشدر ؛ البته سزکده حرمکزك، قیزیکزك ، اوغلکزك بوصورتله أزیلمك، صیقشدیرلمق، نفس‌سز قالوب باییلمه حالنه کلمك باشلرندن کچمشـدر ؛ بوبون بونلره کولمك ایچون هپسنه راضی اولمالیسکز ! بشقه درلو اولورمی؟

[واغونده کولمك اماره‌سی کوسترن نه قدر آدم وارسه بوصوك سوزلر اوزرینه برطور جدیت آلدیلر ، آرقداشمك یوزینه ارتق باقمـاز اولدیلر ، تصدیقدن ، تشـجیعدن واز کچدیلر ؛ او آلدیرمادی ، بر آز دها سویلندی :]

— شو اوطوردیغمز یره باقك ! طاوانده یانان شمعه‌نك آدی کویا الکتریق . . . قارشـیمده بابامی کورسـه‌م فرق ایده‌میه‌جکم ، « اولمش عمجه‌مه نه‌قدر بکزییور بو آدم! »دییه شاشیره‌جغم . . . یابانجیلرله طانیدق دییه کوروشه‌جکم‌ده اوته طرفدن دوستمی‌دشمن ظن ایدوب سلام ویرمیه‌جکم ، دیك دیك یوزینه باقه‌جغم ! . . . انسان بورایه کیرر کیرمز حواله

علتنه اوغرامش ، صرعه‌سی طوتمش ، سیکیرلری آیاقلانمش کبی باشلایور تتره‌مه‌یه ، صاللانمغه ، قونوشدیغی دیکلنمز ، سویلدکی آکلاشیلماز برحاله کلمکه . . . اوطورسه‌ك آیاقلرك هواده قالیر ، اوزون آیاقلی اسکمله‌سنده آراروتی بکله‌ین چوجوقلره دونرسك . . . قالقسه‌ك دایانه‌جق یر بولاماز ، صاغده کنه چارپمقدن، صولنه قاپانمقدن آیاقلرینه ایپ دولانمش قویونه بکزرسك . . . اوغولتودن، کورولتیدن ، زانغیرتیدن برسرسملك کلیر، مبعوثلرکبی نه‌دیدیکنی،نه‌دینه‌نی آکلارسك...

ایشته بوکون بو عذابك ، ازیتك ، اشکنجه‌نك آدی : تونل . . . بینوب قاپوسندن چیقارکن عادتا ذوق یرلرینه دادانوب سوقاقلرنده کزرکن قیزاران ، یورومسنی شاشیران مکتب چوجوقلری کبی اوتانیور ، بن‌ده اوکمه باقه‌باقه یوریورم . . .

[واغون دوردی . دیدم که :

— اویله دییورسك اما آرابه بر یوقوشه اون غروشدن آشاغی طیرمامیور ؛ یوکسك قالدیرم ایسه انسانك دیزلرنده درمان بیراقمیور . . . هیچ یوقدن أیی‌یا ؟

آرقداشم فنافنا بریوزمه باقدی ؛ آجی برسوز سویلمکدن کندینی منع ایتمك ایچون هندیلرکبی غیرتلاغنی اویناته اویناته بر ایکی یوتغوندی ، صکره صبور ومتحمل جواب ویردی :]

— هیچ یوقدن أیی‌یا . . . دوغری ، ذاتاً بزده هرشی

بویله . . . ترامووای ، کوپرو ، عدالت ، قابینـه ، مبعوثان هپسی ؛ باش فلسفه‌مز ، باش سوزمز ، باش تسلیمز بو : هیچ یوقدن أی‌یا !

واپور آلیرز چوروك چارق ؛ تسلیمز بو : هیچ یوقدن أی‌یا ؟ ـ قابینه تشکیل ایده‌رز ، قارمه قاریشیق ؛ ینه تسلیمز او : هیچ یوقدن أی‌یا ؟ ـ دوبه اوسته کوپرو قورارز ؛ ینه اویله ؛ آت‌الله ترامووای چکر ، ایکی دکان ییقوب برمنفذ آچار ، درت کوتو اوتوبوس ایشلتیر ، کیدر باغچه دیبه بوستانلرده کوپره‌لرك اوسته اوطورورز ... هپسنك تسلیسی ینه بو : هیچ یوقدن أی‌یا ؟

قولمزك بری قوپسه ، آیاغمزك بری قیریلسه ، کوزمزك بری چیقسه ینه اویله . . . . بزی خراب ایدن نظریه ایشته بودر : هیچ یوقدن أی‌یا ؟

ارتق قورتولمشـدق ، دیشـاریده‌یدق ؛ آرقداشم بوکون کدرلرینی اونوتمش کبی کوله‌رك سلام ویردی آیریلدی ؛ بن دوشونه دوشونه اداره‌خانه‌یه طوغرو یورودم .

— ۷ مایس ۳۲۷ —

تاریخ دور عثمانیه

بطرز نعیمای سخندان

تاریخ دور مبعوثان

اثر خامهٔ کیرپئ ناتوان

دیباجه وحمد بی‌غایه ونصایح لازمه . — شکر بی‌نهایه اول جمعیته اولسون که اعوان وانصاره قوت ویردکدن صکره کیمنی قول مقبول ایله تسخیر وکیمنی سیف مسلول ایله تدمیر ایدرك عامهٔ امتی ندای حی‌علی‌الفلاح مشروطیتله سماط عدالت ومساواته دعوت ایلدی. فی‌الواقع هرکمسنه‌یه مائدهٔ موعوده‌دن اکرام ایله‌مدی اما خدماتی سبقت ایدنلره عطاوبخششلرا کرام ونوازشده افراط ایدوب دلخواهلرینه مأموللری اوزره مساعده وسائری ترجیحده مبالغه ایدوب سرانقیادلری قلادهٔ تسخیردن

خروج ومدخللری اولمایان ابواب اموره ولوج ایتمکه باشلادیلر. پس لایق اولان بودرکه هرحالده طریق اعتداله سلوك اولنوب ضیق القلب وتنـك الحوصلة اولانلره فوق الکفایه اکرام وعنایتدن حذر واصحاب سیف وقلمدن هضم دولت وکارسازلغه قادر واستحقاقی واضح وظاهر مستعدلری منح ومکارمه مظهر ایده آمین .

ظهور فرقهٔ ژون تورك واستیلای او .— وقتا که ظلم عبدالحمید چارسوی حکومتك کالای امن وراحتنی فرسوده ایلدی بوحالدن مغبرومتحاشی اولان برزمرهٔ شبان «احمدرضا» بك معیتنده ترك دیار وطنله افرنجه التجا وتعمیم موائد فوائد ایچون شهر بارسده مشورت عنوانیله برجریده طبعنه مباشرت ونسخه‌لرین ایدیٔ ناسه ارسـال ایلدی . فی الواقع بوصورتله درسعادتده برخیلی عجزه بلا تقصیرات کردانده‌ٔ قضا وبلا اولدی ایسه‌ده اول ذات باهرالمروة ینه ارسالده دوام وفرقهٔ ژون تورکك ظهورینه حصر مرام ایتدی . نهایت قبیله‌سی برچوق عشائره آیریلوب کثرت بولدی وداخلاً وخارجاً کسب دائرهٔ قوتله اون تموز تاریخندن اعتباراً تقویت امراداره‌یه بذل جان ایله دامن درمیان اولدی وطرف طرف منادیلر چاغرتوب خلقی انتخاب مبعوثانه دعوت ایلدی .

کشاد مجلس مبعوثان ایده‌اه‌الی‌اخرالزمان .— چون سابقا صدارت عظمی قبریسی کامل پاشایه توجیه اولوندی رأی صندوقچه‌لری عظیم آلای ایله اسواق واطرافده باکمال دبدبه ودارات جنس ده‌وه‌لر ونجیب قصراقلر صرتنده اولدیغی‌حالده کزدیریلوب وطبللر وزورنالر ونایلر چالینوب شنلکلر ایدلدی واطفال وپیران وفقرای درد منددان لبریز شوق وهمت همتای آصفانه ایله مجلس بناسی کشاده اولدی وبو شوق ایله روم‌ایلی پرنسنه تاج قرالی هدیه ونمچه وماجار چاساربنه بوسنه هرسك هبه ایدلدی. اما یونان طائفه‌سنه جزیرهٔ جسیمهٔ کرید توجیه ایدلمیوب اشقیای مذکوره‌نك الآن دائما تجسس امور دولته وجرح وتعدیل سکون ملته دائر صحبته رغبتلری برامرعجیب اولدی وخلق فسلرین آتوب اسواقده علناً کلاه وقالپاق اکسا ایتدی .

حسن آمیزش‌مبعوثان وضیافت‌خاقان .— فؤاد تابناکلری مهرهٔ اسرار عرفان ایله مجلا وزیور علم وفنله‌محلا اولان‌وکلای ملت باغ‌وبستان‌وچارسوی وخرمنده‌کی‌رواجلی ایشلرین بیراقوب مثال آمدن‌لقلق فوج فوج شهر استانبوله بالوصول‌عامه‌یه وسیلهٔ سعادت اولمق اوزره شدت حمیتلرندن حتی نادانی اولدقلری مسأله‌ده رأی معاونتلرین اقطار واتفاق آرای عقلا ایله خلقه

های های ووای وایلرین اسماع ایلدیلر. بر برلریله مثال مورغیور خوش کچینوب واوتاد استبدادك یدتعدیسنی ممنوع قیلوب هر کسی کندی حقنه راضی وقانع ایتدیلر. وسرای جدید ییلدیزده کشیده ایدیلن ضیافتده آشوری اکل وشربله سوء هضمه مبتلا وبو اجلدن سهواً ایچلرندن بعضیسی کابوس استبدادك دستبوسی اولدیلر . یدی دیل ایله متکلم اجناس وانواعدن متشکل اولدقلرندن ایلك ایامده بر برلرینك سوزلرینی آکلایامیوب قلعهٔ بابلده کبی چوق زحمت چکدیلر . وفقط قطعاً اثر ضعف کوسترمیوب وافر غیرتله لسان تورکی یی تحصیله همت ایتدیلر .

مقدمهٔ اختلاف جمهور وظهوری سینوب مبعوثی رضا نور .—
اقتضای قضای ربانی احوال بوصورت حسنه‌ده دوام ایتمیوب سینوب مبعوثی رضا نور نام ذات جنکجو برجراح فطین اولدیغی اجلدن نیشتر وتیغنی بالاحضار بعض رفقاسنه هجوم وآنلری استیلایه باشلایان مرض امهال واهمالدن تخلیصه شروع ایتمش ومعادل تریاق نیجه اقوال حکیمانه ایله معالجهٔ مورثة الافاقه‌لرینی تیسیر ایلمش ایسه‌ده آرتق سکون وحضور حلول ایده‌میوب مثال ایلول هبوبه باشلایان بادنفاق ومخاصمه صدر کزینك ورق صدارتنی ساقندن شکسته ایلمش وخلق بوبادره اوزرینه باران کبی دموع یأسلرین اساله ایتمشدی .

مقـدمات وقعهٔ اوتوز بر مارت و ظهور اختـلافات فی‌المطبوعات .— چون وزارت حسین حلمی پاشـایه توجیه اولونوب کامل پاشانك سقوطنی طالب ایدن مبعوثان فرقه‌سنك آرزوسی انفاذ ایدیلدی و آوجی طائفه‌سنك طرد وتبعیدندن واز کچیلدی. مطبوعات مثال زلف زنجی بربرینه دولانوب داعیهٔ نفس ایله ظلم وهوا وهوسـه اتباع ایدنلرده ایشـه قاریشدی. بوصورتله نظام‌ملك‌وملت تهاون‌وتکاسله اوغرادی. (استطراد) هر وضع حرکت که دائرهٔ قوانین عقلیه‌دن خارج اوله فلا جرم اختلال پذیر اولوب قرین زوال اوله .

حدوث وقعه — ماه مارتك اوتوز برنجی کیجه‌سی سرکشان نفرات سلاحلرین قوشانوب نصف‌اللیلده قیشله‌لرندن خروج و آیاصـوفیه میداننده تجمع ایتدیلر وشریعت طلب ایدوب سارقك دستی ، قاتلك سری قطع اولنسون دییو آواز ایلدیلر. مبعوثان جلیل‌الاحسان بونی دویوجق عقللری‌باشندن کیدوب کیمی کردونه‌سوار کتم هویت وتبدیل شکل وصورتله فراره وتخلیص نفسه شتابان اولدیلر وکیمی‌ده مثال تاتار ساعیٔ مشی‌سرعت اولوب‌وظیفه‌لری باشنه کلدیلر وعصاتدن استمزاج حال ایلدیلر اما طائفهٔ شر وفساد لاف‌وکذافه قولاق آصمیوب و قورشونلرین هوایه آتوب مسلوب‌العقل اوله‌جق مطالباتده بولوندیلر .

فائده .— وقایع یازان یارانه وحوادث ضبط ایدن اهل عرفانه معلومدرکه تاریخ علمانك خوش وذکاسنی زیاده وعقلانك دیدهٔ بصیرتلرینی کشاده ایدوب عوامی اعصار سالفه‌یه واقف وخواصی اسرار خفیه‌یه عارف ایدر نفعی عمیم بر علم جلیل وعظیمدر. عهد آدمدن بو وقته‌ایرنجه‌کون ومکانده حدوث ایدن وقایع خیر وشری تفهیم ونتیجه‌حوادث وعبری تعلیم ایله وکلای دولت وملتی‌متبحر کامل وجواهر کمالاته نائل ولاآلیٔ حقیقته واصل ایلر. پس مورخ فقیرك بوفائده‌یی بسط وشرح‌وتفهیمدن مقصدی ارکان‌سابقهٔ حکومتمزی مضمحل ورفاهیت وراحتلرینی متزلزل ایدن باد صرصر بغی وعصیان وقعهٔ اوتوز بر مارتدن درس عبرت آلوب الا کوزلرین آچه‌لر وتدابیر صائبه‌یه واقف ومصالح نافعه‌یه وجوه ایله عارف اوله‌لر .

ذکر تفصیلات هائلهٔ اوتوزبر مارت
و تلاطم امواج بحر ظلم و فساد

عصات آیاصوفیه میداننده بریره کلوب مشورت ایتدیلر وحریت کارندن فراغت اولنمق کرکدر دیو بدخواهانه سویلشدیلر . آنده آره‌لرینه سوختکانك آلچق پایه‌لولرندن نیجه‌لری کیروب اشخاص مختلفه‌یله قاریشدیلر وفی‌الحال عالم آیاغه قالقوب جم غفیر اولدیلر . یوم مزبورده پادشاهه

برعرضحال صونوب وكلانك عزلنى طلب ايلديلر. بونلر مقبول همايوندر ديو خط شريف چيقوب اوقوندقده دعالر ايلديلر ودفترلر ايلتوب ژون تورك رؤسـاسندن بعض ذوات مبرور الصفاتك قتلى ايستديلر وسراى مبعوثانه داخل اولان وكلاى ملت ودولتدن نيجه‌لرين اردندن ايريشوب ومشاهته آلدانوب قيليج اوشـورديلر وكارلرين تمام ايلديلر .

(مطالعهٔ مؤرخ) مشابهت اوغرنده تيـغ قهر وانتقامك بوكبى صحيح الرأى وصاحب الفكر اعنى ذواته ايريشوب پيمانهٔ شهادتى نوش ايلدكلرى تاريخده كثير اولمغله علماى سياسـتك بوسموم جوروستمه هر آن منتظر ومتحمل اولمه‌لرى لازم ولابددر (انتهى) .

يوم مزبورده هيچ بر تدبير و احتياط كار ايتميوب هوايه ياغان قورشـونلردن خانه‌لرك سـقف و جدارلرينه ملتصق كره‌ميدلر مثال زجاج شـكسته اولوب وافر ضرر وخسـارى وكثير اشخاصك موتنى موجب اولدى . خلاصهٔ كلام بوهائله مغلق ما لك سررشتهٔ پيچيدهٔ اشـكالنه نه‌ناخن حسن تدبير ايله انحلال ونه شمشير قاطع التزامله كركى كبى انفعال ميسر اولدى . رخنهٔ جدار انتظام اسـاسه‌دك ايمش وكريبان چاكئ جامهٔ مصلحت دامانه‌دك يتمش ايدى . لا لئ آبدار منقبتلرى آويزهٔ طاق اشتهار ومنظومهٔ يادكار مدحتلرى كتابهٔ رواق زرنكار

اولان مبعوثاندن فراره طالب ویاخود خانه‌لرنده مخفیجه قالمغه
راغب کیمسنه‌لردن غیریسی‌ده چوره‌لرین چیقاروب اشك یأس
وندامت دوکه‌رك آیریلدیلر وولایاته مشروطیته ضربه اورولما
مشدر زمیننده تاتارلر ونامه‌لر ارسال وبوصورتله اظهار غفلتله
میدان حکومتی حمدی‌چاوش وبلوك امینی محمد وقماجی اوسته‌سی
عارف نام سرکرده‌لره بیراقدیلر . (عفی اله‌عنه)

رفتن ادهم پاشا غازیٔ تسالیا
ونصح وپنداو

حل مشکلات زمانه محل ومرجع فحول کمل اولان مجلس
رفیع‌القدر بوصورتله پریشان‌واعضاسی سرکردان اولیجق مجمع
طغاة اولان آیاصوفیه‌دن طغیان وسیل خروشان کبی استوق
آستانه‌یه داغیلان عاصیلره مقام سرعسکری‌یه قاعد اولان
تسالیا فاتحی ادهم پاشا نصح وپند ایتدکده (بیت)

نیك خواهان پندولی نیکبختان شوندپند پذیر

فحواسی اوزره کوش طوتمدقلرندن ادارهٔ حکومت موقتاً
رؤسادن نفراته کچدی وشهر شهیر قسطنطنیه برشوره‌زار آه
وانینه دوندی .

حرکت اردوی متحده بجانب درعلیه

روم ایلنده موجود طوپ صاعقه کردار وخمبرهٔ آتشبار

وتفنك رخنه‌دار وسائر فنون حربیه‌ده ماهر وحیلکار عساکر
فوزنثاریدی ملت کوکلیسیله برلشوب مثال شیران صولت
شانان یکرمی باشلی اژدر آهنین استبدادی سرپنجهٔ قهرلرندن
سوراخ‌ماره کیرمش سوسمار بی‌مقداره چویرمك ایچون‌قالقدیلر
وچادرلرین نواله‌لرین وسائر حاضرلقلرین کوروب آستانه‌یه
متوجه اولدیلر . مورخ حقیر مبعوثان حضراتنك قریهٔ آیا ایسته‌
فانوسده ظل ظلیل همجواریٔ سعادت‌کسترلریله مستظل وصو-
للرینه انتساب قدیمله مبشر اولدیغم اجلدن السنهٔ ناسده شیوع
بولان اراجیفه التفات ایتمیوب وقایعك ماهوالواقعنی تحریره
غیرتکش اولدم ووقوعاتی سلك سطوره کشیده قیلدم .

اجتماع مجلس یأس مأنوس
الی القریته آیا ایسته‌فانوس

آیا ایسته‌فانوس بحر مرمره ساحلنده و آستانهٔ علیه‌نك اوچ
ساعت بعدنده برقریهٔ صغیره اولوب عساکر متحده‌دن‌جاندارمه
تعبیر اولنان برقسم کنج وتوانا وجنك وجداله مهیا شیران
دلیران مختار بك نامنده بر مجاهد قهرمان معیتنده چوریلوب
فتح اولدی . مفرزهٔ مزبوره بر خیلی ایام اردوی متحده‌نك
ظهورینه مترقباً اطراف ونواحی وجبال ضواحیی دولاشدی
واول صورتده ادارهٔ امور ایتدی که درسعادتده‌کی عصات‌اونی

براردوی عظیم تلقیسیله دوچار یأس وفتور اولدی وبونی دویان
مبعوثان متزایدالشان قوشوب کلدی اما قوتی قلبی کوروجك
دوشونجه‌یه واردی واواثناده خلیج درسعادتدن فك لنکر
دهشتله بحره آچیلان سفن زرهپوشك صدای جوش وخروشندن
وساحل قریه‌یه تقربندن خوف وفراره تصدی ایلدی اما اهالیٔ
قریه تأمینات وتأییدات لازمه ویروب هیجانلرینی واکل وشرب
وهضم وبیتوتته اولان احتیاجلرین ازاله‌یه وافر غیرتله دردر
بشر شیلته‌لردن مکمل فراشلر تهیه وانواع اطعمهٔ لذیذه طبع
وتقدمه ایله منسلب اولان راحتلرینی اعاده‌یه چالیشدی و یاط
قلوب دنیلن قهوه‌خانه‌لرینی مشاوره‌لرینه تخصیص ایلدی . چون
حرکت اردوسی کسب قوتله قریهٔ آیا ایسته‌فانوسده یرلشدی
نفرات وضبطان اول رتبه اظهار حمیت ایلدیلرکه ییدکاری
ییمکی ایچدکاری صویی بوکیمکدر مستبدك آبیمی یوخسه
حریت پرورك طعامیمیدر دییه صوردیلرو آکلامه‌دن آغزلرینه
برلقمه نان عزیز بر یوطوم آب براق دوقوندورمادیلر .
فرار طریقیله افرنجه التجا ایتمه‌ین مبعوثان کریم الاخلاق وباهر
الاشفاق ایسه برر برر کوشهٔ فراغت وعزلتلرندن تبدیل
صورتله چیقوب وبعید ساحلخانه وکهنه‌خانه‌لرده کیزلنوب اثر
حیات کوسترمین اعیان حضراتی‌ده جسته جسته خواب کران
یأس وماتملرندن اویانوب بهاره ایرشمش مرغان خوش الحال

وشمس تابان کورمش ازهـار ماه‌الوان کبی طوپلانوب روی
ودیدارلرینی اهالیٔ قریه‌یه اظهار ایلدیلر وبوصـورتله راحت
بخش شیخ وشاب اولدیلر وصغیرعنوانیله معنون رئیس‌الاعیان
سعید پاشا ریاستنده عقد انجمن خفی ایله سویلشدیلر . پاشای
مشارالیهك عادت حسنه‌لرینه غایت وخصلت مستحسنه‌لرینـه
نهایت اولمایوب قدیمدنبری تزایدشوکت وافزایش شان‌حکومتله
مشتغل برپیر سـیاست سمیر ایسه‌لرده جیب غنیمتلری مائل
خیرات والحسنات دکلدر . یوم مزبورده حتی خلعه دخی قطعا
طرفدار کورونمیوب کمال‌بی طرفی ایله ریاست ایلدیلر امابعض
مبعوثان قیامله بهمه‌حال‌خلعه قرار ویرمه‌کز لازم کلمشدر اکر
ینه تأخیر اولنورسه مسئولیت بزم دکلدر دیمکله آلتی کشیلك
برانجمن آیرلدی واول زمان اعیـاندن اولوب بعده مسـند
مشیخته کلن‌صاحب منلا بك دلالتیله‌عبدالحمیدخان‌حضرتلرینك
خلعنه فتوی طلب ایدلدی .

تسلیم مفتاح قسطنطنیه
الی الرؤسای اردوی متحده

یوم مزبورك ایرتسی آستانه‌دن شهر امین بشارت جازمی
حازم بك معیتنده برهیئت خفیف الهیئتله کلوب ذاتاً ابوابی
نایاب اولان قسطنطنیه آناختارلرینی براطلس کیسه درونده

اردوی متحده رؤساسنه بعدالتلثیم تقدیم ایلدی وکلامه آغازله وافر فرونلرمز لشکر نصرتکزه نان عزیز احضاریله مشغول وعموم اهالیمز قویولرین صولرین طاشیمغه حاضردر لطف ایدك مرحمت قیلك عجله تشریف بیورك زمیننده بسط بساط مقال وبقال وچقال جملهٔ خلق اطعامکزه انتظارده‌در دیو علاوه‌لر ایتدی وقطار قطار قریه‌یه داخل اولان واغونلری آچوب عسکره نواله‌لر ایلتدی .

دخول اردوی حرکت باستانه
وخار وخاشاکیٔ ارباب فتنه

ماه نیسانك اونبرنجی کونی که یوم‌الجمعه ایدی علی‌السحر لشکر پرشمشیر حریت عون صمدانی وتأیید آسمانی‌یه مظهر اوله‌رق محمود شوکت پاشامعیتنده تعبیری کنجایش پذیر حوصلهٔ تحریردن دور برمهابت وصولتله ودفع شروشور قصدیله سور قسطنطینیه‌یی لچوب ضرب دست شمشیرایله صیت وشهرتلرینی عالمگیر ایلدیلر . هرنه‌قدرتقویهٔ آمال‌باطله‌وتأیید افکارعاطله‌لری ایچون ارباب مفسدت‌دخی بندمیان غیرت اولوب مراراً وکراراً یمین ویسارلرندن‌زبانه‌کش آتش رخنه‌دار وماکر خدعه اطوار اولدیلرسه‌ده عساکر متحده ینه سمندر وار دائرهٔ حرب وکاهٔ زارده ثابت وبرقرار بولنوب اول عندهٔ خذلان حالی ومردهٔ خسران مآلی مقهورالفرجام ومدمرالانجام ایلدیلر .

اعلان ادارهٔ عرفیه فی القسطنطنیه
ویساغ استعمال الاسلحه

تقویهٔ بازوی حکومت وتحکیم بنیان مملکت وترفیهٔ احوال ملك وملت قصدیله شهرده ادارهٔ عرفیه اعلان ایدیلوب اسلحه استعمالی یساغ اولدی وسلاحلری اولان کتیرسوندیو منادیلر چاغروب ودلاللر کزوب وافر سلاح جمع ایدلدی وارباب فتنه میدانلرده طاقم طاقم صلب اولنوب کوکسلرینه جرملری مسطور لوحه‌لر آویخته ایدلدی وخلق بربرین ایتوب قاقه‌رق سیرینه قوشدی وکثیر درس عبرت آلدی .

الکلام فی اوصاف القوماندان لافخم جناب محمود شوکت پاشا

مبعوثان حضراتی ارزوی ملك وملته بروجه مسارعت امتثال وحسب الاستطاعه قوانین دولتك تتبع وتحریرینه اشتغال اوزره ایکن ناکاه مقتضیات تقالیب روزکاردن قاعدهٔ نظام مهام چند روز برهمزدهٔ اختلال اولمق حسبیله خلق نه صورت ظهور ایدر دیو کرفتار پیچ وتاب حلجان ایدی که (بیت) ایلدی چرخ ینه طور مکافاته قیام . دوشدی زورقچهٔ امیده موافق ایام (انتهی) تقدیرنجه کمال تمحص واختصاصی مجرب اولان مشیر مفخم محمود شوکت پاشا حل وعقد اموره مأمور اولدی . جامع الفضائل النفسانیه وراقع رایات الفواضل

الانسانيه ومصلح مختلات امور ومصحح مصالح جمهور اولان پاشای مبرور مبادیٔ یکسال حیاتندنبرو تکمیل حیثیت مملکته ساعی بر ذات حمیدالبر والمساعی اولمغله تلافیٔ نائبهٔ ایامه سعی وقیام ایدوب آیین مرحمت ومروتی احیا وقوانین شفقت وفتوتی اجرا ایلیین امور دولتـه یکیدن نظام و زخمخوردهٔ ایام اولان ابدان مهامه مرهم حسن تدبیر ایله کالاول التیام ویروب باب مراحم مآبنه آمد وشد ایدن مغموملر مسروراً عودت ومکسورلر مجبوراً رجعت ایلدی. علی‌الخصوص ارباب فساد وفتنه‌نك قهر وتدمیرنده اولقدر اصابت و اظهار شـدت وسیاست ایلدی‌که خورشـید زراندود جهانه ایرشمش خفاش مثالی فسـده ترك مأوای قدیمه‌یه مجبور اولدی وجزای سزای اعدامدن قورتو. لانلر دخی سـفینه‌لره ارکاباً جزائر بعیده‌یه سـورولوب نام ونشانلری صحیفهٔ حیاتدن سیلندی. فی‌الواقع اول دستورفلاطون شـعور مقدمات حال ومعالی مآللرندنبرو نهار و لیاللرینی تتبع اسباب تزاید شان سلطنته حصر ایله نو ایجاد ودیو جثه‌گردونهٔ شوکت وشـانته رکوب ایدوب عظیم سرعت و عالی دبدبه ایله هرجهته سوق پای نظام ایلدی وبرکون ایچنده هزارنوع مهام اموری‌عقد واجرا ایلیه‌رك عسکره اول رتبه جلادت وبسالت بخش ایتدی‌که یونان و بلغـار حدودلره ایلغار ایلمه‌یه جرأت کوسترمیوب دوچار زخم وکلال‌اولدی اما طـائفهٔ ارنبود

و اهالیٔ حوران وعشایر یمن مثالی بعض قبائل صغیره وکمینه کونش کورمش مار سرمادیده کبی باش قالدیروب عصیانه دیل اوزاتدی ایسه‌ده قحف قدید ومرده‌لری منقلب خاك وتراب اولدی .

تتمه در مطالعهٔ مورخ
و استعفای قصور او

بندهٔ ناچیزی شایشتهٔ عنایت وبو طریقله عامهٔ مورخینی سزاوار عاطفت ورأفت بیوران اصحاب عرفان وظرفای عصر و زمان سایه‌سنده تاریخ دور مبعوثان نسخه‌لرینك فواریح روایحی دمیده وهمتلریله جزء اول وثانیدن عزم وآغاز اولنان بیکلجه نسخه‌لر ختامه رسیده اولدی . مطالعهٔ غرایب ادوار ایله فکاری تشحیذ ولذائذ روایات ایله ذایقهٔ حافظه‌یی تلذیذ ایتمك اعتیادنده اولان مزایا شناسانه کتابك کثرت اوراقندن حاصل اولان ثقلتی موجب کلال ورسم واملا وطبع واداده‌کی مساهلت مستوجب ملال اولمامق ایچون بو یوزدن خاطرلرینه رعایت ملاحظه‌سیله کتابه هرهفته فاصله ویریلدی . انجق مبعوثان رطب اللسانك ایفای حسن وثنالری ایچون تحریره غیرت اولنوب دیکر حوادث اعصار وروایات وآثارك نقل وتحریرندن اجتناب قیلندی . پس مقصد حقیر مؤرخ بودرکه دولت مشروطهٔ

عثمانیه‌نك عموم تاریخنی رسیدهٔ شیرازهٔ کمال و سلسلهٔ وقوعاتی بند واتمام واتصال ایلمك بوعبد کمین کمترینك استعداد واستطاـ عتندن اوزاق اولوب رساله‌مزده منحصراً دریادل بی معادل مبعوث افندیلرمزك حکایهٔ احوالندن بحثه شروع ایدلدی .

حلول فراغ وراحت‌واحضار قوانین ملك وملت

مطمح انظار اولی الابصار ومطلع انوار سپهر آثار اولان مبعوثان عمیم‌الشهرت والشان حضراتی چند روز قریهٔ آیا ایستفانوسده‌رکز خیام‌مشورت‌ایلدکدن‌صکره‌مثال‌ملوك‌عشائر تبدیل محل وموقعله تکرار آستانه‌یه عودت‌ایتدیلر ورهنمای راه حقیقت وپیشوای اصحاب سیاست اولدیلر . حیاتلرین سهام قضا وبلادن تخلیص ایچون فرنکستانه شتاب ایدن مبعوثلرده برای ادای شکر وثنا مهد حریت عنوانیله قدری اعلا اولنان شهر سلانیکه باش ووروب جریده‌لر نشر ایتدیلر وهر نسخه‌سن غالی فیئاتله خلقه ارسال وایصال ایدوب حاصلاتین اعانه‌یه ویردیلر وبعده صاغ وسالم واما بر درجه محجوب ونادم عودتله وظیفه‌لرینه خادم اولدیلر . بوصورتله حضور وشعورـ لری موقتاً مسلوب فقط قدر ومقاملری مقبول ومرغوب اولان وکلای ملت تنظیم قوانین امور ایله اشتغاله باشلایوب مطبوعات‌وکئول وتنسیقات واجتماعات وجمعیات قانونلرین‌غیبدن

هویدا وجمعیته صدق وخلوصی و رابطهٔ لازم‌الازاله‌سی مجرب ومستعد کمسنه‌لری سرکاره کتوروب منار امور مهامده غریب چراغلر پیدا ایلدیلر . اما زیاده استعجال کوستروب وافر نقصانلره ومساهله‌لره اوغرادیلر ویاپدقلری مجله‌لری ذیلاً تعدیل وتبدیله منهمك وصغیر سن ومحروم تجربه‌ذواته منصب ومأموریت ویروب عواقب احواله منتظر ومترقب اولدیلر و آره‌لرنده‌ده دلشوب بو صورت اعلی میدر یوقسه داعئ مخاطره میدر دیو اندیشه‌یه دوشدیلر .

توجیه بعض مناصب وظهور سائر مصائب .

وقعهٔ زائله‌دن صکره امرای حکومتدن بعض ذواتك تبدیلی ایجاب ایتمکله ماه نیسانك یکرمی ایکنجی کونی قابینه تعبیر اولنان هیئت عمومیهٔ وکلا ریاستنده حسین حلمی پاشا اسباب مجهوله‌یه بناءً بالابقا مقام مشیخت صاحب منلا بکه اعطا وحربیه نظارتنه صالح پاشا اقعاد ایدلدی وعلی‌الخصوص داخلیه امورینك حسن اداره‌سی مشروط اولدیغندن نظارتی مقدما بعض امور جزئیه‌ده بولنمش واما حذاقتیله عامه‌نك ثناسنی قزانمش اولان طلعت بك نام ذات اصیل‌الصفاته احسان اولنوب واموره مالیه آمرلکنه‌ده جثه‌جه‌ده صغیر واما عقل وفکر ذکاده اقرانده ظهیر اولان سلانیکی جاوید بك شایان کورولدی . عدلیه نظارتنه‌ده نجم

اقبال ماضی واستقبالی شیخ وشاب جمله‌نك معلوم وممدوحی اولان
علمادن نجم‌الدین بك کچیریلدی (مطالعه) ذوات مشارالیهما
ایله مشاهیر مبعوثانمزك ختام کتابده ترجمهٔ حاللری بر تفصیل تحریر
وتفسیر اولنه‌جغی اجلدن بوراده اطناب بحثه حاجت کوروله‌مدی
(تمت مطالعه) اما بو آهنك سائر مصائبك ظهورینه مانع
اولامایوب شمالی ارنبودلکده سرکرده‌لر چیقدی وشوحروفی
ایسترز بوحروفی ایستمزوك فریادیله واخذ انتقام داعیه‌سیله جمله‌یه
ایصال خسارات ومأمورین حکومتك اوراق وارزاق واموالدرین
نهب وغارت ایلدکلری رسیدهٔ سمع فتور اولدقده تعقیباته جاوید
پاشا مأمور اولدی ویمن اموری ایچون هیئتلر کوندریلوب حلول
آسایشه چالیشیلدی وطلعت بك مسئولیتی اوزرینه آلوب بلاد
مذکوره احوالنك قریبده مبدل سرور وحبور اوله‌جغی وعدنده
بولندی. لکن آتیده مسطور اوله‌جغی وجهله سوزلرین طوتامایوب
غریق یأس وألم وسؤاللر واستیضاحلر قارشیسنده مثال صنم
ابکم قالدی. کرید جزیره‌سی ایشلری تشوشه اوغرایوب رایت
عثمانی حقنده بدخواهانه معامله‌لر ایدلدی ودول حامیه‌دن
مجرملرك جزالری طلب اولندی وبوغوائل آره‌سنده برنجی
دورهٔ مبعوثان بعدالتمدید ختامه رسیده اولمغله وکلای ملت
بربرلرینه وداع ایدوب آهسته بسته وجسته جسته دائرهٔ انتخابیه‌لرینه
عودت ایلدیلر واولاد وازواجیله قوجاقلاشوب بونجه مهالك

آره‌سنده صاغ وسالم قالدقلرندن طولایی سربسجدهٔ نیاز اولدیلر وچوبوقلرین یاقوب وسدیرلره یاصداشلرین قوروب منامده رؤیت ایلدکلری وقایع غریبـه مثالی کچن ماجرایی خلقـه حکایته باشلادیلر وبو منوال اوزره دورهٔ ثانیه‌نك حلولنه مترقب اولدیلر.

ختام دورهٔ اولی

تمت جزء الاول الکتاب

دورهٔ ثانیه

در وصف ساحلسرای چراغان

قدیمدن بری شکوفه های کونا کون ولاله های لطافت نمونیله مشهور ومشحون اولان ساحلخانهٔ چراغان لب دریاده کائن برعظیم نادرهٔ زمان اولدیغی اجلدن دائرهٔ مبعوثان اتخاذی رئیس مجلس طرفندن تمنی واسترحام اولنمغله پادشاه انام خلدالله سلطنته الی یوم القیام حضرتلری ارادهٔ سنیه‌لرین ارزان ایلدی. انواع قنادیل وشموع شمس عدیل ایله درون وبیرونی تزیین وتنظیم اولنمق کبی وسائر اقتضا ایدن وجه اوزره کما ینبغی ترتیب اسباب زیب وزینت اولنوب وافر عمله ایشلتدیریلوب سریعاً اتمامی میسر اولدی. ساحلسرای مذکور زیاده تکلفلو یاپیلوب جمله طربزونلری وعمودلری وجدران اربعه‌سی وسقفی حلکاری اولوب درودیواری مرمردن وزراندرزر تصاویر لطیفه

وعجیبه ایله مزین وسقفه وارنجه درت قات نشیمنلر یاپلمش حل
کاری صماکی ستونلرله غایت خوشنما برمحل ایدی . مبعوثان
عمیم الاحسان حضراتنك تشریفلرندن مقدم سدیرلرین صرمه
ودیبا وزرینه ایشلمه اقمشه ایله تفریش ودیوارلرین شمع فروزان
رنکده الوان ایله تلوین وتشویش اولنوب عظیم حاضر اقلر
کورولدی وبلور آویزه‌لره بحساب مومل طاقیلدی . ویمین
ویسار وسقف وجدار هرمحلدن برطاقم کلفتلو بورولر کچیریلوب
هوای حار ایله تسخین ویریر سهپا شکللو کلیجه دمیرلر نوعما
اوجاق خدمتن کوروب اوزرلری ورق سیم وزرله تزیین
قیلندی . صیجاق هوایه جریان ویردیکی دم داخل سرایده
صیف آسا راطب وبارد محل قالمایوب متساویاً حرارت حجره‌دن
حجره‌یه تقسیم ومنوال مشروح اوزره وکلای ملتك زیب احتشا.
ملری مع زیادةٍ تعمیم اولندی . چون مدت تعطیل ختامه
ایروب دورهٔ اجتماع حلول ایتدی . مبعوثین بادئ التحسین حضراتی
دهلیز وسدیرلری تلوث ایله‌مه‌مك قصدیله نظافته بغایت اعتنا
ایله شلوار ودستار وجبه‌لرین قالدیروب وپاپوج ومرقوب
ومستلرین چیقاروب وعظیم آیینه‌لرده سیرت وصورتلرین سیر
ایدوب مقاملرینه کچدیلر و آلای والا اجراسیله فن بدیع الطور
سیاستك رؤیت وتمشیتنه اعانت ولازمهٔ ذمت علوهمت ایلدیلر .

چون هیئت طوپلاندی رئیس انتخابنه مباشرت ایدیلوب
احمد رضا بك دفعهٔ ثانیه مظهر تقدیر جمهور ومقام ریاسته
شرفبخش وقور اولدی ودولتك مالیه اموری ناظری جاوید
بك وعدندن قطعا نكول ایله‌مش اولمامق قصدیله حاضرلادیغی
اوراقی مستصحباً مجلسه كلوب بودجه‌نك تنظیمنده خیلی
عسرت چكدم واما فتور كتیرمدم دیو تقدیم ایلدی اما اوراق
وجداول مذكوره اوصورتده مشوش ایدی‌كه مجلس شهور
اربعه ظرفنده اكماله وقت بوله‌میوب مدت مزبوره‌یی تمدیده
مجبور قالدی ومالیه امورینه مشاور اولان فرانچه‌لو لوران نام
كیمسه‌نك دخی مداخله‌سی قطعا روا كوروله‌میوب مملكتی
جانبنه اعزامی ایچون وسیله‌لر آراندی . بوصره‌ده ادارهٔ
عرفیه‌نك زلال همتیله ممالكك چار كوشه‌سنده درخت فراغ
وسكون وغصون آسایش وحضور سایه انداز ثمرات امور
اولیجق دوائر دولته صداقت وخلوصی وجمعیتك ظهور وبقاسنه
خدمتی سبق ایدن مجرب اشخاصك مأموریتی لازم كورولدی
ومناصب عالیه‌یه توقیرات لایقه ایله بو مثللو ذوات كچیریلوب
هر بری آیری آیری بهره‌مند مكافات اولدی . اما اورته‌لغك
اوضاع واطواری سیاق یأس وتهیجده جاری اولوب كیده‌رك ودواعی
نخوت وبطر منازعاته مصدر اولوب اصحاب جاه وجلال ایله

عجزه وبیوایکانك بیننه تحاسد وتنافس کیردی . وعلی الخصوص
احوال مزبوره اضاعت مال واتلاف رجاله سبب اولوب قبریسی
کامل پاشا مثللو نیجه سربلند شیخلر وحل وعقد اموره مستعد
وافر مدرك شابلر کوشهٔ انزواده نهان ودامن وظیفه‌دن پنهان
اولدیلر. مبعوثان کاردانان حضراتی مزاج دولتك فتوروکلالنه
سبب اولمامق قصدیله بوغوایللك چاره‌سازلغنده تدابیر حکیمانه‌یه
متوسل اولمق داعیه‌سنده ایکن لینج مسئله‌سی دیو برعجیبهٔ امر
میدان مشاوره‌یه قوندی ونهار ولیال نیجه ساعات سعی واشتغال
اضلال ایدیلوب خلق دوچار یأس وکلال اولدی. صاحب دولت
حضرتلری باقدی‌که دولتك هضم املنده قصور ظهور ایتدی
واکثریت بعده کندویه ظهیر اولمقدن فتور کتیردی همان
انفصال ایدوب مقامنی آخره براقدی . اول اثنـاده رومادە
ایلچی بولنان ابراهیم حقی بك آستانه‌یه بالجلب وزارت توجیهیله
صدر جلیل اولدی. لازمهٔ وقته امتثال ومماشات ومزاج دولته
اتبـاع ومراعات ایلمك وکردن عروس سلطنتی لحیهٔ معدلتله
آراسته وچهرهٔ مخدرهٔ مملکتی کلکونهٔ حکم سیاست ایله پیراسته
وصفحهٔ جهانی مصقلهٔ عدل وداد ایله ژنکار ظلم وبیداددن
رزدوده وکافهٔ انامه ظلال مرحمتلرین ممدوده قیلمق امنیه‌سیله
عدل واحسان دیوب برقانون حق وانصاف وضع ایتمك دیلدی
ایسه‌ده تطبیقنده بغایت عسرت چکدی وسلفنك قانون عدلی

اعمالده اهمال ایدوب جور مسلکنه کیتدیکنی وحکام مملکت
ومدبران دولتك قدرین بیلمیوب بو وجهله رفاهیت وراحتی
محنته مبدل وزمام اداره‌سی ایدی دیکره محول اولدیغنی نوعما
اتیان ایلدیسه‌ده کندوسی دخی تأیید آسمانی‌یه مظهر اوله‌میوب
اسباب‌قیام وبقایه موفق واستقرار واستمرار ایله زمان صدارتی
پر رونق اولامادی . مبعوثین والاترین وعظمتقرین حضراتی
صدر جدید احسان تأیید حضرتلرینك دفتر مقرراتنی دیله‌یوب
نطق سیاسیسنی فهم وادراکه حاضرلقلرین کوروکن بتقدیر
خدا آتشدان قهر خلاق جهاندن چهان اولان شرارهٔ شور
افکن ایله چراغان‌قصرنده حریق نمایان اولوب هرنقدر سحاب
باران احسان کبی صدر نوبنیان اطفاسنه حصر مرام ایلدی
ایسه‌ده برتفصیل زیرده‌درج سطور یأس‌وفتور قیلنه‌جغی وجهله
بونده دخی قدرتیاب اولامادی .

ظهور حریق سوزان در ساحلسرای چراغان

ماه کانون‌ثانینك بشنجی‌یکشنبه‌کونی‌زواله قریب‌ساحلسرای
چراغاندن شراره پاش التهاب اولان آتش پرتف وتاب آن
واحدده رسیدهٔ سقف آسمان اولمغین مبعوثان بدبختان حضراتی
نالان وکریان فراره شتابان اولدیلر واوراق وجداول واشیای
متداخله‌دن بعضیلرینی تخلیص خصوصنده خیلی ایفای خدمات

ایلدیلر اما بروجه‌مسارعت ایریشوب هر جانبدن آتشك اطرافك
کسدیرمکه اهتمام واطفاسنه بذل همت کلام ایلیان اطفائیه
طابورلری صو بولامیوب مأیوس اولدقلرندن ناشی ال چکوب
حیرت ودهشت برله آه وواه هجوم عالمسوز آتشه اوزاقدن نگاه
ایلدیلر. دریاده ایسه شدید فورطنه نمایان اولدیغی اجلدن سفن
عثمانیه واجنبیه طرفندن‌ده چندان معاونت قابل اوله‌میوب
امداد هوا ایله آتش علولندی وساحلسرای چراغانده محفوظ
ومخزون اولان اشیا بالکلیه محترق وبرمصر خزینه‌سی مقداری
مال تلف اولدیغنه ارباب وقوف متفق اولدی. روسیه‌لیلرك اك
شهرتلی رساملرندن نیجه‌لرك اللیشر بیك کیسه آقچه بهاده لوایح
نادره‌سی‌ده تباه واصحاب مراقی مبتلای ناله وآه ایلدی.
والحاصل خروش طوفان نار قضایه خار وخاشاك سعی وتدبیر
مفید اولمیوب ساحلسرای چراغان خاکستر اخکر فنا وتسکین
واطفاسنه هرندکلو سعی وتدبیر اولندی ایسه‌ده امکانی بولنمیوب
کاملاً طعمهٔ آتش قضا اولدی. اشبو بادرهٔ هولناك قلوب
ملتی چاکچاك ایدوب کوز یاشی دوکمه‌دك کمسنه قالمادی ویأس
وفتور عمومی برحاله واصل اولدی که عقول سخیفه اصحابی
تصورات ضعیفه‌لرینه مبنی معنالر ویروب غلط سوزلر اشاعه
ایتدیلر وشیخ وشاب وعالم ونادان کثیر خلق لساننده برچوق
اراجیف دونوب معتمد وموثوق اقواله رغبت کوسترمیلر.

سعادت ملك وملت ایچون محنت وعنا چكه‌رك افنای حیات وهبای ذوق ونشـاط ایلین مبعوثان مشهور جهان حضراتی بأی حال‌اك محتشم قصرلره الیق‌ایسه‌لرده دائرهٔ مبعوثین بر بنای رسمی اولدیغی اجلدن اودرجه زیب وزینته مستغرق بولنماسی مغایر عقل وحكمتدر . علی‌الخصوص نوادرات روزكاردن یار واغیار جمله‌نك تقدیر وتحسیننه هربار معروض بولندیغی دركار اولان الواح نفیسهٔ مذكوره مثللو زینتلرك مشهر مخصوصلرنده براقلمیوب درودیواره اتكاسی وهوا غازی ایله مشبوع وافر آویزه‌لر موجود ایكن كموشلی شمعدانلرك دخی یرلرنده‌ابقاسی وحریقه قارشی هیچ برتدبیر اتخـاذ اولنمیوب مغالطات ایله زمان افناسی موجب مسئولیت عظیمه برامرغریبدر .

نقل دائرهٔ مبعوثان بقوناق سابق سرلشكران
وسیر احوال چرخ كردان

وجه سـابق اوزره بقضاءالله تعالی سرزدهٔ ظهور اولان آتش تهیج تندباد ایله كیتدكجه سركش‌اولوب چراغان تاب آتش زبانه كش ایله منعدم وسوختهٔ نائره پرتف وهزار زحمت ایله لهیب اژدر نهیب حریق بر طرف اولدقده مبعـوثان كرانجان حضراتی موی آتش دیده‌كبی پیچ وتاب واضطراب ایله دمیده

اولدیلر . جمله‌یه برخوف وهراس وبردهشت ممتنع‌الاندراس
طاری وساری اولمغله آیا بوحریق ندکلو آفتدر تهدید باری
ویا رمز آسمانیمیدر و بو احوال نه نتیجه ویرر دیو برحیرت
واضطراب استیعاب ایدوب هرکس سرفرو بردهٔ فکر وتحیرده
ایکن همان شجعان اسلام وپهلوانان بنامدن واصحاب سیف وزعامت
وامیران واجب الرعایتدن بعض مبعوثان کندولرین میدانه آتوب
مثال پلنك ژیان کلامه آغار ایله بهی غافللر بوشك وتردد
نیجه‌در ایچکزده وادئ حماست وقدرتده ثبات قدم کوستروب
مشکلاته قارشی کانلر یوقمیدر؟ بو آفت سزلری امتحان ومردم
دینلرك جوهرین عیان ایلمکدر اوز نفسکزده احتیاطی پیشه
ویجه برثباتدن اندیشه ایلرسز دیجك خلق لاحول کویان اولوب
فرد آفریده مقابله‌سنه جرأت ومیدانه رغبت ایتمدی و بوطور
عامه فتنده ودکه کس نظرنده دلپسند کورونوب وافر استحسان
وتقدیرات بی پایان بذل اولندی. الحق بوعتاب شهدآب کیمسنه‌ده
نصاب مافی الباب قویمامش اولمغله همان برای عقد مجلس رفیع
برمحل وسیع تحریسیله موقتاً اتحاد قلوبی مقر تشریع اتخاذ
قلیندی . اما محل مزبور کثیر خالق استعابه میسور بردائرهٔ
معمور اولمادیغی اجلدن مبعوثین عاقبت بین حضراتی ذاتاً هالنهٔ
حریقله دلسوز اولدقلرندن چند روز ایچره اول محلده دخی
معصور ومکنوز قالدیلر . چون مقدما مقام سرعسکری‌ده

مستدام اولوب بالآخره نام ولحمی ابهام قیلنان رضا پاشا قوناغی
زیب وزینتله تربیع و ترصیح ووافر آویزه‌لرله تنویر وتلمیع
قلینمشدی. مزبور سرای تابان شورای ملته دبیرستان اتخاذ ایدلدی
وصدر جدید وجلیل پروغرامن سرای مذکورده ترتیل وتسویل
ایدوب بعده جواهر کلام ثریا نظام ایله مالامال تقاریض بلیغه‌لر
ایله مقامه آرایش ومعانیٔ مطبوعه ایله مقاله نمایش ویردیلر
وطره آرای عروس نصفت وعدالت اولوب طرز حکومتی
بعز والشان قواعد عدل واحسان اوزره مؤسس ومبنی وترفیع
قدر وشهرت و مزید شرف رغبته مؤدی قیلمق قصدین اظهار
واعترار ایلدیلر . پس مبعوثان دلستان حضراتی قصر مزبورده
چندان جاودان اولامایوب محلهٔ قباطاشه جوار وساحله نکو نساز
بر سرایه نقل یار وتبارله اول محلده برقرار اولدیلر. وهمه آن
نسق ساز امور جهان وشیرازه بند مجلد زمان اولوب سایهٔ
دولتلرنده عبادالله دارالامن واستراحتده غنوده ومیدان کاروضررده
آسوده اولدیلر . بو اوقاتده مبعوثین قرة‌العین حضراتی تنظیم
قوانین اموره اشتغال برله تشیید قواعد امور جمهور وتسدید
معاقد حدود وثغور خصوصیلرینه همت، باخصوص دفع ورفع
شر و شور قصدنده مأمولدن فضله اظهار سیاست و قدرت
ایلدیلر وحضرت فیاض توفیقن رفیق ایدوب تعاقب حوادثات
وتراکم عوارضات حسبیله ویا بر مقتضای طبیعت کونیه واقتضای

تمدن بشریه ایله جابجا نظام عالمده خللوانتظام امور بنی آدمده زلل ظهورنده حفظ ایدوب دورهٔ ثانیه‌نك آخر ایامنده بدرقهٔ مهر توفیق رهنمونیٔ هدایت طریقلری اولدی .

ظهور جمعیت محرور وسرکذشت حضرت رضا نور وتوقیف وی در استانبول

چون مجلس رفیع المقام صمصام قدرتیله اژدر سیاستی مالا کلام بسته لجام ایلیوب وکلای ملتن هر بری آشیانه‌لرین یوان طوتوب کردباد غبار آراسنده مثال کاروان کریزان فیقاده برنیجه مراحل قطع وسدراه اولان برنیجه موانع قمع ایدوب کیتدیلر و سلامت سفر روزی قیلدیغندن اوتوزی حقه ادالرین ایفا واولیایه نذرلرین اجرا ایلدیلر شهر استانبولده دیجور ایل مفتوردن بروقعهٔ ناکهظهور حادث اولوب عظیم اندیشه وهمیشه یأس ومناقشه‌یه سبب اولدی .

ظهور وقعه

مؤرخ کم‌بضاعه وقوع حالی بالذات صاحب سرکذشتدن استماعله مکذوبه‌دن وارسته قیلدیغ اجلدن اتیان آتی اوزره وقعهٔ شب آ. یزك نقلنه و مسموعك مودوعنه‌شروع قلندی شویله که: آتش بیدود ضیالرین جبال و قلاع اوزره ممدود قیلوب (بیت)

ایتمزمیسك ای روان مسعود* محنت کدهٔ زمینه پدرود. فهو اسنجه افقده متحشد وکاه وصاله راغب وکاه بزم الفتدن متحاشی وهارب برشوخ طناز وبرچشم آهوی فتان وغماز مثللو هرلحظه‌ده بررسم دیکر اوزره رونمون و مثال بوقلمون انواع تجلیات ایله دیکر کون کورونوب کور سماده محمور اولدقده سینوب مبعوثی رضا نور بکك بابی علی الغفله دق ایدیلوب وجاندارمه‌لر ایچره کیروب اشبو بیتك هرکوشه‌سن تحری بزه واجبدردیدیلر ومثال مبصران کمرك هکبه وصندوق هرنه وار ایسه مسحوق ایدوب اول ذات کمیابی برهنطویه ارکاله لبلاب آسا تضییق وتوثیقده آشوری شدت کوستردیلر و باب والای عسکری یه ایصال و آه و واه ولوالنه قطعا فریفته اولمایوب منوال مشروح اوزره بربیت حزنه انزال ایلدیلر. مشار الیه برمقدار دفع حیرت ایدوب اوزینه کلدکده ایتدی هی بومحل نه‌در وبنم جرمم نه‌در ایتدیلر بومحل محبسدر وسنك جرمك عظیمدر. مبعوث مثبوت درونده دوشن آتش یأس واضطرابله دمبسته قالدی و دستارچه‌سن چیقاروب دمعهٔ میغ یأسن سیلدی. چون بوخبر توقیف خارجده بالتحریف اشاعه ایدیلوب کثیر خلقی تخویف ایلدی برچوق کسان دخی زندانه آتقله اشبو بادره زبان مخالفینی برمدت خورده وقلبلرین سوخته ایتدی. اما کتاب ثالثده مسطور اوله‌جغی وجهله اولیای امور دستور عدل و نصفتله دیجور سرائری بیاض حقیقته

ایریشدیروب جرمسزلری مسرور و مبعوث روشن ضمیری مخطور هلاکدن قورتاروب نائل حضور ایلدی .

تمت جزء الثانی الکتاب

جزء ثالث الکتاب

در وصف احوال احمد رضا بك
وترجمهٔ حال او

مولانای مزبور صنف ممتازدن اولوب دولت ابد مدت عثمانی‌یه نیجه نیجه خدمات مبروره ابراز وبویوزدن کسب امتیاز ایلمش برخاندان شرف‌نشان احفادندن بولنمقله حداثت سنندنبرو تربیه‌سنه اهتمام وبوامنیه‌نك احسن تقویم اوزره حصولی امرنده تقیدمالاکلام اولنوب نیجه‌ایام ولیال سرمایهٔ استعداد خدادادینی اعمال وخواجکان بندرکاه کمالدن اخذ جواهر ونوادر علومه کوشش واشتغال ایتمکله شعلهٔ جوالهٔ فکر وخیالی پرتو انداز مجالس صغار وکبار وصنادید علمای عظامدن معارف ناظری منیف پاشایه شرفیاب انتسابله فضلی بالتقدیر خداوندکار ایالتی معارف مدیرلکیله کامیاب اولدی وبومناسبتله لانهٔ شهباز دولت وآشیانهٔ عنقای سلطنت اولمقله جای کبار ومأوای مقبلان روزکاراولان

شهر استانبولدن مفارقت ایلدی اما بروسه‌ده مدت مدیده
اقامته هوای تیزپر فرصت مخالفت ایتمکله بیك سکز یوز
طقسان سنهٔ میلادیسی سالنده شهر بارسده کشاده اولان مشهره
ارزوی زیارت وسیاحت کوستروب رخصت طلب ایلدی. لکن
اذن سلطانی ارزان اولنمیوب علاقهٔ رمانك فؤاد رخشانی غبار
یأس وخسرانله مستهان اولدی. اما مشارالبنان نظیری نادیده
وعلمی مراتب اقصایه پانهاده برعلامهٔ ناشنیده اولدیغی اجلدن
مزبور معاملهٔ درشتانه ومستبدانه‌یه سر فروایتمیوب مطلق العنان
اولدیغن اثبات امرنده اشهادغلاتله فرار طریقن اختیارایلدی.
چون مشاراليه بووجه اوزره ارزوسنجه کرفتار قید نفی
واجلا اولدی. همه آن مزبور مأموریت مولانانك اعز احباسندن
واصحاب خلق وفضیلتدن مدرسهٔ اعدادیه معلمی کانبوی سعید
بکه احسان بیورلدی. احمد رضا بك بحر زخار فضائل علوم
اولوب هرفنده ماهر وهر هنرده امثالنه رجحانی ظاهر
اولدیغندن ماعدا سررشتهٔ تزکیهٔ نفسه مالك وطریق حقه
سالك بولندیغی اجلدن جزئی آقچه ایله پارسه وصولنده قطعاً
اثر ضعف کوسترمیوب مدارسه دوامله مرتبهٔ علم وفضلن قدمهٔ
علیایه ایصال اوغرنده ایام ولیال مقدم سعی واشتغال اولدی
واعتیاد افرنج اولدیغی اوزره قونفرانج دنیلیر خطبه‌لر ایرادیله
دولت وسلطنتك دوام وبقاسی قانون عدالت وحریتله میسر

اوله کله‌جکدر یولنده فریاد و فغان و بو وجهله دخی اعاظم علمای فرنکستان ایله پیدای جیران ایلدی . اول نه‌غریب برتجلیٔ ازلی وحکم لم‌یزلی‌درکه مولانای مزبور صغرسنندن برو طُفهٔ کبار ایله موانست وبرنجیه اهل فضل ایله مصاحبت ایلمکده بولنمش اولدیغندن خلاق قدرت ممالك بعیدهٔ اجنبیه‌ده دخی قولندن بونی اسیرکه‌میوب اول فاضل متبحرك اسمن محییٔ دولت صفتیله توصیف ومعنای حیات شهرتدن اول سرنامه‌ایله مجملاً تعریف بیورمش ایدوکندن مادام‌العمر خاسر وامر معیشتده یدهمتی قاصر قالمامش وعلم جفر وعلم حروف وعلم سیمیا وکیمیا کبی علوم غریبه‌ده مهارت کلیه‌سی مسلم ومصدق وعلم حکمت فرنکیه واریتماطیق ، اسطورنومیا ودها سائر فنون ملکیه‌یه شامل بروقوف صاحبی اولدیغی محقق اولدیغندن هرنه‌قدربونوع معلوماتك دنیایه چندان فائده‌سی اولمیوب آخرته زیان ایراث ایتدوکی هردرلو شبهه‌لردن بری برقضیهٔ مسلمه اولمغله برابر کندوسنك بووادیده‌کی تحقیقاتی باعث خیبت وخسرانی وسبب ضیاع ایمانی اولمامشدر . اول صورتده‌که خلاق مطلق ورزاق برحق دائم یاردمجیسی اولوب حتی بارسده‌کی مدارسه مداوم وعلم وفن تحصیلنه متهاجم طلبهٔ عثمانیه‌یی سوفله نام قهوه‌خانه‌ده اتحاد واجتماعه دعوتله نصح وپند عالمانه وبیانات فاضلانه. وافادات مرشدانه‌سندن مستفید

ونومید اولان قلوب امتده تسلیلر ولید ایلدی . چون خواجهٔ دانا وفاضل هزار آوا هیجای حریتده‌کی مظفریاتنی نصایح وارشاداتنه تردیفاً درعلیه‌یه بیلدیردی خاقان خائنك تهییج واضطرابنی درجهٔ اقصایه منتهی قیلدی .

مولانای فلاطون شعور وجه مزبور اوزره کنجایش تصویردن بیرون وحد ونصابهٔ قدرت بشردن افزون برهمت درویشانه ایله خارقه نمون اولوب سلطان استبدادك فؤاد پرمادنده موجود احکر اندیشه وعنادی افزون قیلدقده مزاج ملك ودولتده برداء عضال وبدن هیئت اجتماعیه‌سنده برمرض قتال اولان ادارهٔ کیفیه‌نك انسدادی والی اخر الزمان حفظ حدود وتسویهٔ امور هرموجود واتباع وانقیاد عامهٔ عباده وسیلهٔ سعادت ومبدأ نقود وسرود اولان طرز مشروطیتك بنیاد واوتادین وضع ورکز واستردادی صددنده دمبدم نامه‌لر ایصال واظهار مافی البال ایلدی . بأی حال تلاش ملك وملت پایمال واجانبه رومالدر وتزایدوتصاعد شوکت وشان بزجه‌ده مشروط ومضبوط وتوسطکز مقبول ومنقوطدر . عبارنده جوابلر آلدقده (مصرع) هوای جنبشندن چاك اولور نیلکون طارم * فهواسنجه جریحهٔ فؤاد یأس ملالنه دلك ایلدیکی مرهم مطلسم وعد وتبشیردن افاقت بولمش مثالی شاد وخرم اولدی . اما خاقان محتال یال ملتدن منقور ادارهٔ بد اذیالك رفعنه رضاسی اولمدیغی اجلدن مولانای دانانی بندوکندویه

جلب امرنده صورت ظاهرده مستقیم اولدی. (بیت) اقتضای قضای کن فیکون. قیلدی هر امری وقته مرهون. بیت بر گزیده ودلپسندیده سی مضمونی اوزره وقتا که اقتضای قضای ربانی عوالم علویه وسفلیه نك تنگنای عدمدن مصنهٔ پیرایهٔ وجوده کلمسین مراد بیوردی هر امری وقته مرهون وهر حادثه یی بر زمانه مشروط قیلدی اول سبیدن ادارهٔ مستبده نك وقتنامهٔ احوال چرخ دورانده دم هدمی حلول ایتمکین فاضل متبحرك وجههٔ امیدینه سداولان کوه اندوه مشکل گذار نفس شعورین بتکرار معصار تفکر وتعقلده مدار ایتمکله شاهین دوخته چشم خردی هوای حیرتده پریشان پرواز و چراغ انتظاری تنویر مقصود ایده جك زمانده ضربهٔ باد زمستانله ناکهان نظردقتدن نهان اولدی . مولانای مذکورکه نیجه کتب وتواریخدن معانیٔ عجیبه استخراج قیلور علم لغتده قادر وغایت تأنی ایله بطائت افاده ده قتی ماهر ایدی ذات شریفلری قبل‌الافاده هر کلمه یی سنجیدهٔ میزان تدقیق وذهن خودنده برکز معناسن تعمیق ایلیوب بو قائدهٔ معتاده واصول فوق‌العاده ایله صد هزار اسراره واقف وکثیر معانی یی عارف اولدیغندن پادشاهك اوز فکرینه آگاه اولوب نهانی اه وواه ایلدی اما ساحهٔ بی مسافه ده افتاده برپیاده بولندیغی اجلدن بوحال یأس اشتمال ووقعهٔ اغفالك بصر بصیرتی احوال ووجههٔ عزیمتی بادیٔ خطر وخلل ایلیه جکن

بالتعقل بروجه سابق طلاب عثمانیه‌یه سائق احق وشارق نور شفق اولدی . ذات عزیزلری اول‌حینده فقدانیٔ نقد و آقچه طولاییسیله قالیجهٔ یأس وخرمانده پیچان‌اندیشه‌لرده قطعا افغان والامان کمسنه‌یه اتیـان ایلیوب وجوم اوزره قالدیلر وتمامت فرنکی لسـانن بیلور اولدقلرندن الفاظ غلیظهٔ افرنجی لسـان عذب‌البیان تورکی‌یه تحویل ایله دکمه برکلمه‌نك مدلولنی تفسـیر وتعیین ایلیه‌رك نیجه نیجه مطالعات دقیقه و ملاحظـات رقیقه‌یه وتاریك‌وباریك‌مضمونلری‌تفهم‌امرنده برنویدبشارت بولوب‌وجه مزبوراوزره‌مکظوم‌ومهزوم محرومی‌اولدیغی آب‌ونان‌تدار کنده استظهار ایلدی. اشبوخبر آستانه‌ده شیوع بولوب منجنیق غدر روزکارله آتیلدیغی شهر پارسده نان پاره‌سن کسبدن بیزار وبو جهتله تارمار اولدیغن پادشاهه برتقریب اضمار قلندی اول ذات عزیزك فراجهٔ نام وشانن کلیاً لکه‌دار ودامان وکریبانن چرك افترا ایله خیلودن‌خیلویه مردار ایلمك وامر واشارتلرینه‌مربوط و منتظر وپنچهٔ غضب و قهرلرینه شـکار قیلمق قصدیله بی‌شمار وعدلر وحدود تعداددن آشوری دینارلر اشمار و ایثار ایلدیلر وهکبه‌لره آلتون یوکله‌دیلر جهلهٔ ناس معلول علت وسواس اولمقدن اوتوری عزیز مشـارالیهه بو سببدن بلکه شبهه اظهار ایدرلر ایســه‌ده بومبحثده حقیقت حال و شان عالیلرنده اصح مقـال اولدرکه علامهٔ مزبور خزینهٔ مذکوره ل آتمـایوب

حتی طومارلرین ایپلرین بیله چوزمیوب کری یه ارسال ومطلوبنك آقچه دکل بأی حال اعلان مشروطیته ارزان مساعده اولدیغین اتیان و اجمال ایلدی . اشبو جواب مستطاب وبوجملهٔ حکمت نصاب ییلدیزه معلوم اولدقده آشوری انفعاله باعث وتخم یأس واندیشه‌یی حارث اولدی و اما پادشاه اثرکین وفتور اظهارنده بغایت مستور ومطمور کورونوب آقچه ارسالنده دوام و بانق عثمانینك پارس شعبه‌سنده حفظنه اهتمام ایلدی .

مولانای دانشورسعی ذاتیسیله تأمین معیشت وتمشیت امور ملك ودولت امرنده معارك همت وحمیتك سر افرازی وزینت بخش قلادهٔ روزکارنجه حالات غریبه ووقوعات عجیبه‌نك همراز وکارپردازی اولدیغی اجلدن احوال وتفصیلاتی نقش طراز صحائف اخبار اولمغین تفصیلدن اجماله عدول اولندی شویله‌که اول هنکامده جرائد افرنجیه انقسام ملك عثمانیان مثللو کفت وشنیده ماهد اولوب (مصرع) زهی رأی باطل زهی فکر فاسد. فهواسنجه وادیٔ فرضیاتده پویان وفیفای قبحیاتده و زان اوله کلدکلرندن بو روایات سخیفه وقیل وقال مناصفه اوزرینه مشار الیهك مجلای خانهٔ خاطرین مشبوع غبارنشستهٔ ملال وپیشانیٔ قمرتاب سیرتلری مهبط کرهٔ یأس و اضمحلال اولدی ودلسوختکان طلبه‌ده قتی لاقیدی وایچلرنده کندویه همحال بر مرد جدی دخی منظوری اولمادقده جوش وخروشه کلوب کوشش طوتان

شاکردانه ایتدی ای آسوده نشینان ساحل عرفان بودم شجاعت
وقدرتکز عیان وجان وقانکز اوغورملتده ریزان ایله دمیدر
وحالمه نظر ایلك کرکدر بحمداه سفینهٔ مجاهدهم کالای والاقیمت
حریت ایله مالی اولوب هزار رنج وتعب ایله شمدی یه دك کرداب
پرآشوب میانه سندن کنارهٔ نجاته لنکرانداز اولمشیکن لایقمیدرکه
ریسمان امیدمی سکین خوف ایله قطع ایدوب سپردهٔ دست سیلی
زن اعدا ایلیه یم وارك اتحاد واتفاق اوزره اوله لم وظهورمزله
اول ملاعینی مقهور ومدمر ایدوب وطن نزارمزی منصور ومظفر
وترقی وتعالی یه موفر ایلیه لم . بوخطابه کیمسنه ده مغالبه ومطالبه
امکان بیراقمامقله واکثرینك بالای ضمیرلرینه ناجسبان کلمکله
تأثیر سرمای حزن وانفعال وبادزمستان یأس وندامتدن لرزه ناك
اولوب بوجامهٔ تفاخر طراز دخی اندام خردلرینه کوتاه کورونمکله
اندوه غیرت وحمیت مضاعف برله هبوب عواصف آلام ایله
از قالدیکه زلال حیاتلرین افسرده ایلیه لر اما نه غریب تجلی
وبدبختیدرکه نتیجه ده هربری صباح اوله خیر اوله دیو برمحله
صاووشوب وعدلرین غبار نسیانله پنهان ایلدیلر . شد نطاق
ونشرلوای لامع الاشراق ایچون معرکهٔ حمیتده مولانای مزبور
اوچ نفر مجاهدیله قالوب درحال مشورت دیو برمجموعه نشرینه
مباشرت برله استبداد علیهنه ولوال وقیل وقاله ساعی اولدی
وقس علیه البواقی وبلاتوقی مجاهدهٔ ملیه یه کرمی ویردی .

مزبور رساله‌ٔ فوائد اساله‌نك انمله پیرای میان بستكان وپیاله طراز تشنكان اوله‌كلسی طبع وبركشیده‌سنه وبوایسه برمقدار نقد ودیناره محتاج اولمغله آقچه‌نك فقدانی فكرلرین تاراج ودراجهٔ امیدلرین منهاج ابتهاجده هدف دانهٔ آماج ایلدی اما صاحب ترجمه طریق حمیتده فتور كتورمز برمأمور مبرور ومخاطرات دهوره قارشی قویان برمرد مسحور اولدیغندن اوتوری شجعان طلاب وهمرازلری اولان احباب واطراب وارباب اغتراب میانه‌سنده ایكی‌یوز اللی‌قدر فرانق تعبیر اولنور سكه جمع ایدلدی‌ووجه مزبور اوزره آسیاب دهرك چرخ بی‌دورانته تالاب همتدن آب‌روان اوشورولوب پیچ‌وتابه نهایت ویریلدی. چون‌مزبور رساله‌مثال كبوترخاقان اختره‌سریعاً اولاشدیریلدی بستر خاكسترنده خوابه حسرت قالوب ظلام آراسنده دربدر كزینیر ورهكذرنده مصادفی اولان چنبر وصنوبر واستر واژدر جمله‌سن زیر وزیر ایدر اولدی . همان اول مجاهده برضرر اولمامق‌اوزره یمین ایدوب دل بیمارینی خوف‌اخذ ومصادره‌دن امین طوته‌رق كنج اختفادن ظهور وینه كافی‌الاول تمشیت امور جمهور ایله‌سی خصوصنده بی‌حساب ونصاب استرحاماتده بولندی اما احمد رضا بك دكل بودم سرورده صاحب فراش وبرخطوه حركته اقتداری اولمیه‌جق مرتبه‌ده بیتاب مرض جانخراش ایكن . بله حوالهٔ سمع تلاش ایلمدیكی اجلدن بودفعه‌ده

وادیٔ حمیت وهمتده یکانهٔ روزکار ومسلم امثال انصاف شعار اولدیغن برقات دخی نمودار ایلدی. ذات عزیزلری اول‌حینده (روموبج) تسمیه‌ایدیلن برزقانده وسکسان درت رقملی خانه‌ده متثاقل وغنی وفقیر دیمیوب مصاحبت ومجالستنه قائل وشب وروز تدارك یارانه مائل ایدی وخانه‌سی‌مکتب عرفان ومأوای ارباب نکته‌دان ایدی . مشروطیت رساله‌سی مثال عنبر سارا اطراف وجواره بوی حریت وخلاص ارهاص ایلیوب کثیر اشخاص فراره احتراص کوسترمکله دیار ویارلرین استدبار وسرشك‌سرشارلرین نثار ووجه‌مزبور اوزره مقدار احراری بی‌شمار ایلدیلر .

هروادیده وایه‌سی وهرهنردن مایه‌سی اولان صاحب سرکذشت حضرتلری اتمام اختلاله اهتمام وظهوروقعهٔ خیریه‌یه اقدام کوستروب‌اسامیسی معلوم ذوات‌ایله حصر همت مالا کلام هنکامنده ایکن آفتاب جهانتاب حادثاتدن برشعلهٔ فیض غایات ممدود اولوب ادارهٔ مستبده‌نی سریر اقبالدن مردود وماورای دوزخه‌دك مطرود قیلدی و (بیت)

مثال ادعیهٔ مستجاب او جسم لطیف
نه‌آسمانی کچوب لامکانه ایتدی صعود

فهواسنجه شاهقهٔ حکم واجراده نیر رخشان وش مشهود دیدهٔ مجهود ومسعود اولوب قیود نفی و اسارتی مفقود ونمرود

نمکسودك نفوذینی نابود ایلدی . فاضل رعنانك خاقان ناسزایه
ارسال ایلدیکی ایلك مکتوب حکمت اسلوبنده سرای چراغانك
مجلس مبعوثان اتخاذینی طلب ایلدیکی اصح روایات اوله‌رق
کتب فصیحه‌ده مذکور ومسطوردر . کنزالبرکات وجوهر
اقتحامات اولان ذات ستوده صفاتلری آلایش کرانکوشی ودبدبهٔ
عظمت فروشیدن طبعاً متنفر اولدقلری اجلدن سنین وفیره
وشهور نایسیره‌دنبرو غریبی ومحروم رؤیتی بولندقلری آستانه‌یه
متنکراً بالدخول همان خاقان سابقك حضورینه قبول اولندی
ومراسم دست بوسی‌یی متعاقباً تخصیص بیوریلان قوناغه
وصول بولدی . چون مجلس مبعوثانك کشادنده ریاسته دخی
واصل وسربلند اماثل اولدی امور دولتده لازم کلن اظهار
جلادت وصلابت رفتارندن مجانب ولین الجانب کورونمیوب
مخل نظام تمشیت اموراوله‌جق رخاوت وفتورده دخی بولنمادی.

ذات عزیزلری هرچندکه صلحای امتدن وفضلای
ذوی‌الحرمتدن اولوب قطعاً وقاطبةً ممنوعات ومنهیاته متمایل
وارباب فسق وفجوره متمایل دکللر ایسه‌ده بحسب‌البشر صید
وشکارله دمکذار اولوب جنس طیور وصنف یعفور میانه‌سنده
نخجه‌لری هدف دانه ایله کور هلاکده مطحور وخون‌ناروالرین
معصور ایلرلر (عفی‌اه عنه) . عرفان قتنده اول علم نه دکلو
اصول وادب اوزره تلقین واول فن نه جنس وسائطله تیقین

ایدیلور خاصـةً واقف اولوب طبع پسندیده‌لری دخی محسود علمادر وهیـچ برغنی وفقیر حتی برمور حقیر وضع نجیبلرندن ستمدیده اولمامشدر . مشـارالیه امور دولیه‌یه عارف وعربی ویونانی‌وفرانسوی وقدیم آثوری وکلدانی وسانسکری وپهلوی واردو لسـانلرینه واقف ومتنوعهٔ فنونه عاکف مدبر امور ملك وملت ومشید مصالح سلطنت ورعیت خیر خواه دولت واقوالنده حقه قائل وعفت واسـتقامتی کامل وایام ولیـاللری همتی عامل وفوائد ومحسناتلری عالی‌شامل عاقل وعادل برذات اولوب قطعا غافل وعاطل وکاهل دکلدرلر . چراغانك طعمهٔ لهیب اژدر نهیب آتش اولدیغی هنـکامده کریان اولدقـلری مرویدر .

تمت

لایحهٔ حکمت اساله   در لازمهٔ احراق بلده

اثر خامهٔ کیرپیٔ مصائب دیده

حمد بی نصاب اول صدر آتش تاب واول ذات کامیاب حضرتلرینه اولسونکه ظلمیاتده لانهٔشهباز دولت و آشیانهٔعنقای ملت وبرحدیقهٔ ذوق وصحبت عد ایدیلوب اماکه حقیقتده برویرانهٔ مصیبتاولان شهراستانبولده ایجاب روزکار واقتضای دهربیقرارایله روز شبهرآن وحال وهردقیقهٔ امهال واهالده نیجه نیجه حریقلر ظهور و صدور ووافر محلاتی بالکلیه اخکر ورماد ایله محصور ومحفور ایلیوب عموماً ابنیه غایت مرتفع وخراب وفتیل شمع قدر مستعد قبول تف وتاب وبیوت وذکاکین متصل وملاصق واسواق برنیجهتنك وبربرینهمطابق وهروجهله اصول معماری‌یه ناموافق اولدیغندن اوتوزی بسیار

بیچارکان مظهر فرصت احتراز واحتیاط اولمیه‌رق نائرهٔ حریقده سوخته وهلاك ونیجه‌لری مبتلای زخم هولناك اولمقله برسنهٔ قلیله ظرفنده شهر مذکورك آنجق ربعی موجود ودائرهٔ حریقدن مصون ومطرود قالوب متباقیسی عمود ونقود (بیت)
نه‌در بوخلقت اشیا نه‌بونده‌کی مقصود * نه‌دن بوکونك اولیور مقتضاسی بود ونبود (تمت) فحواسنجه احتراق واشتعالله کلیاً نابود ومفقود ومنقلب دود آتش نمود اولمغله عهدصدار- تلرنده‌جابجا نیجه وسیع میدانلر آچیلوب اول اراضیٔ واسعه‌ده اجداد قدرت افزودمزك جلب قلوبنی کافل وعوامل فضائلی مستکمل‌وافر خیمه‌لر مثال لاله‌زارمشهود دیدهٔ محسوداولدی. ودخی شکرنایاب اول کاتب جمعیت حضرتلرینه اولسونکه هرحریق وقوعی‌الویهٔ شاهانه‌ده وسیلهٔ انسلاب آرام وبوکیفیتك ظاهری نه اولدیغن تجسس حصوصی اهالیٔ بلاده اهم مهام اولمغله درحال وثیقه‌لر احضار ومذکك چار کوشه‌سنه نیجه تاتار تیز رفتار اعزام وتسیار قیلوب احوالده اندیشه‌یه کرك برحال یوقدر تلاش وارتعاشه محل نه‌اوله دیو آه وواه اوباشه ونیجه فریاد جانخراشه نهایت ویردی. ودخی دعای بی حساب اول رجال کرام ورؤسای ذوی‌الاحترام حضراتنه اولسونکه حریقزده جهاتی علی حاله دست مرك زمانه ترك وبومثللوتنك محلاته حتی برعدد سنك وضعنك نه دکلو غیر مناسب اولدیغن

درك ایله بنای بیوته رخصت ویرمیوب دامن رؤیت واقتدارلرنده حصولی ممکن اولان ژنك وزنك غفلتی ماقبل الحصول صورت منبورله دفع ودلك وچنك جهل ونادانیلرین رفع وحك ایلدیلر.

فی الواقع بعض جهلا حاشا ثم حاشا احراق وعدم اعمار بلده نك خطاو مستوجب جزی وشکوی اولدیغن علی العمیا ادعا وبوخصوصده نیجه اقوال وافعال بی جا ایله مثال هزار آواز وواویلا ایدرلر ووکلای بی همتا حضراتندن اشتکا کتیررلرسه ده بروجه زیر اشبو دعوانك بطلانی وبیوت ودکاکینك لزوم احراقی بالسهوله اثبات امرنده صرف ماحصل همت مناسب کورلدی . طلب وتمنیٔ مولف حقیر اولدرکه حریقزدکان دلسوختکان مطالعه سیله سرچشمهٔ تسلی یه یول بولسون وغشاوهٔ اوهام وظنون سببی ایله حقایق بین اولمیان کسانه قرائنیله حقیقت روشنا بخش یقین اولسون .

خفی اولمیه که برمقتضای تمدن بشریه نظام عالمده خلل وانتظام بنی آدمده زلل ظهور ایلیوب خیمه نشینان وبادیه پرستان برنیجه ظرافت وزیب وزینت مراقبله وسادکی واسودکی اوزره مطلق العنان یشامقدن فراغتله جابجا مداین تشکیل واخشاب واحجاردن مرتفع اماکن تجمیل ایلدیلر واما بردرلو مظهر حضور وسکون اولمایوب مهالك عدیده ومصائب شدیده یه دوچار وکلهم زخمدار اولدیلر . پس لایق اولدرکه بنی بشر خاصهٔ

قناعتله متحلی وفضولی زینتدن متبری ومتحاشی اولوب درودیوار وقالیچه ودستار واموال واحجار قتنده فقیر واما فضائل خصوصلرنده غنی وغفیر اولمقله امثال واقراننده‌دن واحبا ومحباننده‌ن جمیع زمانده پسندیده سلوك واخلاق حمیده‌یه مملوك اولسون . ایمدی فکر قاصرانه وعقل حافرانه‌مه کوره شهر شهیر استانبول‌که خراباتخانهٔ مصائب وبئرالغرائب برمدینة المعایبدر سنین‌وافره واعصار سافره‌دن برو کاه تزلزلات‌ارضیه ایله مصائب دیده وکاه بادرهٔ احتراقله تراشیده اولوب اخشاب انشا اولنمق مراد قیلنسه حریقدن مصون قالمسی بر امر عسیر واحجارله بناسی معتاد ایدلسه زلزله‌یله مصاب اولمامسی برواهمهٔ قصیر اولمقله بومسئلهٔ خرد سوز وبومعمای غرابت مکنوزك حل وعقدی نیجه‌در مشاطهٔ روی دلارای عروس سطور اولمغه شایسته وافر فحول کرامه میسر اولمامشدی .

اول اجلدن منقلب فحم ونارومبدل انقاض وغبار اولان محلات بتکرار اعمار قیلنوب اشبو عرصهٔ کیروداردە مظهر دینار ودیوار اولان نیجه کسان تارومار ودوچار فقر وافتقار اولمقده وبوحال اسف اشتمال اویله‌جه تعاقب وتکرر اورزه قالوب ضرورت واحتیاج مندفع واشبو فجایع بالضروره مناظر سعادت واقبال ایله متبرقع اولمامقده ایدی. تاکه نسق ساز جهان وشیرازه بند مجلد عثمانیان خصوصا موجد قواعد عدل واحسان اولان ذات

آصفیلری حل مشکلات دقایقه محل ومرجع فحول کمل اولان
مجلس مبعوثان أیده اه طول الزمان وباب عالیٔ مشار بالبنان ایله
دها نیجه نیجه ابنیۀرفیعه ومحلات پسندیده یی تکرار احیا وانشادن
ال یوموب ووافر عباد صورت مزبورله بطرز مقبول اسلاف
واجداد وضع بنیاد واوتاد مشکلاتندن خلاص اولوب مثال لاله
زار جهانطراز وحدیقهٔ ممتاز جوانب اربعه ده خیمه لر اصعاد
ایلدیلر وقایغوی حریق وزلزله دن وسیئهٔ محافظۀ زیب وزینتدن
مظهر آزاد اولوب حمد وثنا اوزره قالدیلر .

باوجود آنکه ظلمت آباد ظلم وقهر اولان اقالیمی مشکات
شعائر عدل وانصاف ایله منور وصیت صولت خسروانه لری
سایه سنده شان وشهرتلری فضای فسیحةالارجای جهانده
جلوه کر اولان اجداد عظام واسلاف کرام حضراتی ماوراءالنهرده
ارتکاب مشاق ومهالك ایله توسیع ممالك وفتح بلاده سالك
ایکن زنهار بیوت واماکنه مالك دکللر وخیمه لر درونندە
صاحب ارائك ایدیلر . ایام مذکوره ده دشمنانك برونلرین
قیرمق وکوزلرین صندرمق قابل اولوب وکیمسنه دن خوف
واحتراز عقوله ذاهل اولمیوب اول دملر دولتی ایادیٔ غیردن
انتزاع وملکه استیلا ایچون مدافعلری قهر ایله ظلم واسارته
وداع وقتیدر. چوق وکلای ذوی الاحترام سعادت ملك وملت
اوغرنده برخیلی کلام ایدوب دولتك اشبو دورتشوش وکشمکشه

بر چاره تخریسنده ابکن اقبال ماضی‌یه سبب احراق بلاد وخیمه‌لر درونده‌توطنله اجرای جهاد اولدیغن بالتیقن فترتدن خلاص اولمق صورت مزبورله قابل وتشوشاته خیمه‌لر مانع وحائلدر دیوب اکثریت آرای وکلا دخی اشبو افکار واقوال معتنا بهایی بأی حال تصدیق ایلمکله فی‌الباب اجرای ایجابی امر وتدبیر وعکس ایفاسی حقنده کلیاً وخفیاً اجرای نهی کثیر قلندی .

ایمدی جمیع حریقزدکان وبالعموم وطن‌پروران دلسوختکان اشبو تدبیر حکمت فشان واوامر فوائد نشان مقابلی حمد وثنا و دعای بی‌ریا ایله رفع دست ثنا ایلملری مأمول واشبو تمثیلری بالحق وبی شبهه مقبولدر .

تمت

— ۱۸ تموز ۳۲۷ —

(شهراه) ده انتشار ایدنلردن :

اون تموز یانغیننه دائر

هانی انسان طوق قارننه یاتارده رؤیاسنده ، قاچمق لازم کلنجه ، هرتوجه ایتدیکی جهتده یوجه بریاپار دیواره ویاخود هرآتدیغی آدیمده قوجه بردرین قویویه تصادف ایدوب ساعتلرجه چیرپینیر، هایقیریر ونهایت خراب، مضمحل برحالده تر ایچنده اویانیر ؛ ایشته کچن کونکی یانغینلر بویله قورقولو رؤیالردن دها مدهش ، حقیقت اولمق اعتباریله دها مؤلمدی ...

استانبول برشهر مدنی دکل ، هر اعتبارله قوجامان بر اورماندر ؛ بریرندن برقیغلجمدرصیچرادیمی، روزکارك اوکنه قاتیلوب کونلرجه یانیيور . اوچ سنه‌در ، شویله بویله، مملکتك درتده بریله خیلی عظیم اماکننی کوله انقلاب ایتمش کوردك .

« بنم اوغلم بنا اوقور . دونر دونر ینه اوقور ! » فحواسنجه هر یانغیندن صوکره حریقزده یرلرك – هم ده ایکی آیده – تعمیر وتجدیدینی وعد ایدن حکومت اسکی خرابه‌لره دها بر تخته پرده بیله چکمه‌دی ؛ الآن روزکار چراغانله باب عالینك کوللرینی صاوووروب دورویور ! هایدی دیه‌لم که شویله اولدی بویله اولدی، احمدکلدی، محمد کیتدی؛ شوقاپدی، اوقوپاردی‌ده بونلره بردرلو وقت‌ونقد بولونامادی ... فقط، هیچ اولمازسه، زیچنی پاشانك راپورلرینه‌ده عطف اهمیت ایدیله‌مز، فضله نقایه‌اوتوموبیلی کتیریلوب نظارتلرده یوزلرجه ماروکن قولتوقله یاتاق اودالری یاپدیریله‌جغنه اطفائیه‌یه درت بخارلی آرابه ایله صاغلام بش اون احتیاط خورطومی آلینامازمیدی ؟ او کیجه قولاغمله دویدم ، کوزمله کوردم ، یوزباشی چاووشه باغیردی :

— برخورطوم دها کتیر !

— افندم ، اونك هانی دیشلری بوزوقدی ...

بویله اسکیلمکدن قوجه قاری دیشلری کبی دوکولوب دریسی یورسوین خورطوملر، صوبی نهایت اون بش متر ودن فضله آتمایان و تاریخ ایجادی بوستان دولابلریله برسنه‌یه تصادف ایتمش اولمسی یك ممکن کورونن طلومبه‌لرله،دکل آتش سوندررمك، باغچه صولانماز ...

بزم یانغینلرمزده برده، دائماچشمه‌لرله‌قومپانیه‌موصلقلرینك

آناختارلری بولونماز ؛ نه‌درد ، نه صـیقینتیدر او ؟! « قورت کلدی بر قوزو قاپدی ، آناسی کیتدی آرامغه ، باباسی کیتدی آرامغه ، چوبان کیتدی آرامغه ... » افسانه‌سی کبی بکجی سقایه، سقا امامه ، امام قاره‌قوله قوشار ، کیدن کلمز ، کلن کتیرمز، برحال... بوصیراده‌ایسه داغ کبی آلولرایچنده اللرنده اوفاجق قووالر ، حتی مشربه‌لر ، بلکه‌ده ـ دها بودرجه‌سنی کورمه‌دم اماشاشقینلقله محتمل ـ ابریقلر ،فنجانلرله اطفای حریقه چالیشانلر بیهوده یورولورلر... ایش اناختارلرده! قفسنی سورن، قاپوسنی آرالایان، سوقاقدن کلن کچن هپ صورار: ـ آناختار نره‌ده؟

ـ صویه دوشدی ؛ صـو نره‌ده ؟ اینك ایچدی ؛ اینك نره‌ده ؟ داغه قاچدی ؛ داغ نره‌ده ؟ یاندی ؛ کولی نره‌ده ؟ صاوورولدی! وای بنم کوسه صقالم !.. حکایه‌سنی خاطرله‌ته‌جق برحالده سؤاللی جوابلی مفصل جغرافیا کتابی اوقور کبی برچوق صورغی، برچوق سؤال !... بزم بیلوب کوردیکمز آناختارلر ، حتی خورطوملر وتفرعاتی جام قوطولر ایچنـده جاده باشلرینه قونور واوزرینه : « اقتضـا ایدنجه قیروب آلیکز ! » دییـه برکاغد یاپیشـدیریلیر ، بوتون بو آرانوب طارانمه ، صـوروب سویلنمه‌لرکده اوکی آلینیر ...

نه‌یدی اوکیجه‌کی حال ؟ الله تکرارندن صاقلاسین ، کری کری دونیور ، قوشیور قوشیور، اوزاقلره قاچییور ، برده

باقیوردم، قارشیمده ینه قوجه بریانغین ؛ اورادن ترس یوزینه تکرار دولاشییور ؛ صوله صاپییور ، صاغه قیوریلییور ، یورویور ، یورویور ، برده باشمی قالدیرییوردم، قارشیمده ینه قوجه بریانغین ... ایشته اوکوندن بری بکافنا برمراق عارض اولدی : سوقاقده کیدرکن کوزلرمی اولرك باجالرندن ، صاچاقلرندن آییرامییورم . یاقولاقلرم ؟ فریاد وفغان تحریسنده ؛ بری خیزلیجه قوشسه ، چوجوق آغلاسه ، واپور دودوکنی چالسه وجودمه فنا برتتره مه کلییور ، سیکیرلرم کروشیور... أوده ایسه بش دقیقه یرمده ثابت دورامیور ، صیراسیله شرق ، غرب ، شمال ، جنوب طرفلرینه متوجه اولان اودالری بر ر کره دولاشیور ، پانجورلری آرالیوب کوك یوزینی ، قرمشو أولرینی نظر تدقیق وکشفدن کچیریورم ! هرساعت باشنده برایسه مطبخدن باشلایه رق کمورلکه ، اودونلغه ، بودروملك اك اوروجکلی کوشه لرینه قدر صوقولویور ، نوبتچیلك ایدییورم ! یانغینه سببیت ویرمسی ملحوظ نه وارسه هپ دکزه آتدیردم ، نه اسپرطو لامبه لری قالدی ، نه اوتو... حتی زیتون یاغلی یمك بیله پیشیرمك ممنوع ! کیجه یاتاغمه اوزانوب راحت ایده یم دیرکن فنا بریانیق قوقوسیله اویانییور ، همان آتلایوب اداره قندیلی ألمده قاپی آرالرینی ؛ دولاب کوشه لرینی ، پرده آرقه لرینی دریندن درینه قوقلیه رق ، آلمانیانك ضابطه کوپکلرینی اوتاندیره جق برمهارتله

اون‌بش اودالی أوی‌چاتی‌قاتندن صوصهر نجنه قدر کزییورم ... باری‌بوندن صوکره راحت ایتسەم!.. عجبا ألمده کی‌قندیل بریره سورونديده اوه‌کندی ألمه‌می آتش‌ویردم؟ اندیشه‌سیله‌بوسیران لیلی‌بی‌برده قارا کلقده ایشیقسز تکرار ایدییور ؛ نهایت صباحه دوغرو براز کوزلرمی قیربه بیلییورم ... والحاصل دومانمی؟ ولوچیغاره‌دن ، آلومی؟ ولوکبریتدن اولسون ؛ بورومی؟ ایسترسه تراموایدن چیقسین ینه سیکیرله‌نییور ، هیجان ایچنده قالییورم!

شیمدی برده شواوزون چارشی‌حریقنه سببیت ویرن بنایی دوشونویورم ؛ بیلمم اولجه سزده کورمشمیدیکز؟ دنیانك الکدار، الکعارضه‌لی بریره‌نده‌بوقوجه بارخانه عادتابش‌یوز آرشین طوپلار عظیم برقونداق ، برقاوییغینیدی ؛ طوتوشوب یانمق ایچون غازه ، آتشه دکل، فضله برصیجاغه محتاجدی؟ بوش دورماسی ، حتی اطرافنی نقطه‌لر بکلییوب آبلوقه‌ده بیله‌اولماسی برفلاکت ، برتهلکه ایکن طوتدیلر اوراسنی بکار اوطه‌لری یاپدیلر ، ایچریسنه مانغاللی ، سماورلی برچوق خان آدمی دولدوردولر ... هایدی بواولمادی، بلدیه‌کورمدی ، حکومتك برایشده‌ده کوزینه‌ینه‌پرده‌اینمدی ، فقط اهالی محله‌نك‌اعتراضلرینه نه‌دن آلدیرلمادی؟... بزده آرتق معتاد اولدی : چیرچیر یاندی ، ایرتسی کونی هایقیردق :ـ آما زیچنی پاشا برراپور!

کوموش صویی، چراغان، جمبره خانه، قوزغنجق یانغینلرندن صوکره ینه برفریاد :

— جانم زیجنی پاشا برراپور !

راپورلر بریکدی ، بریکدی ، بلکه آلتی آیلق برچوجق قونداغی قدر شیشدی ، قاباردی ؛ بز طبقی خسته سنك هر نوبتنده بر « آمان دوقتور بررچته ! » دییوب صوکره علاجی یاپدیرمیان برمختل الشعور کبی فعلیاته کیره میور ، شونی بونی نافله یورویورز ...

یارینـدن تیزی یوق « زیجنی پاشـانك راپورلرینی تعقیب جمعیت خیریه سی» عنوانی آلتنده برجمعیت رخصتی آلایم ؛ آه! ریاست فخریه سنی برده حربیه وداخلیه ناظرلرندن برینه قبول ایتدیره بیلسـه م ... هیچ شبهه سز دنیانك بشریته اك فضـله فائده دار اولمش برجمعیتی تشکیل ایتمش صاییلیردم .

بالله، قابینه کندی اوغلم اولسه یدی، بویدی یانغیندن بردرس عبرت آلمادی دییه قولندن طوتار ، قاپی دیشـاری ایدردم ؛ وارسین ایسترسه بوغاز ایچی آقینتیلرنده یدك چکنلره چراق اولسون، اورده ایکی بوکلوم ، چالیشسین دورسون؟ حکومتك بوهمتسزلکی قارشیسنده عائله لرمزی یانغین سفالتلرندن قورومق ایچون اولادلرمزی هپ طلومبه جی ایتمکدن ، کوچك یاشلرنده قغوشلرده یتشدیروب خورطوم طاشیه جق، طلومبه باصه جق،

دامه ، صاچاغه طیرمانه‌جق برحاله کتیرمکدن بشقه بر چاره قالمادی ؛ بلکه بو صورتله درت صندوقزله ایکی بوغچه‌مزی آتشدن و آتش قدر مدهش اولان چاپولجیدن قورتاره بیلیرز ...

بویله کلمش ، بویله کیدر ... یانغینلر دولاییسیله استانبولك اسکیلکنه دلیل اورتاده برقاچ جامعیله کلیساسندن بشقه برشی قالمامش ؛ بشقه مملکتلرده اعاظم اسلافك درت یوز سنه اول دوغدقلری اولر موجود ومحفوظدر . بزده ایسه اون یاشنه کلوب‌ده درت یانغین آتلاتمامش ، مقسط رأسی اولان خانه منقلب رماد اولمامش برچوجق نادراتدن صاییلیر !

صدر اعظم پاشالیله وکلاده ، هر یانغینه قوشوب کیتمکی ، اورالرده ساعتلرجه قالمغی فنا عادت ایدینمدیلر ؛ بو اولور اما سنه‌ده نهایت ایکی یری طوتوشان شهرلرده ... کونده لااقل اوچ کوشه‌سندن پارلایوب یدی سکز قوله آیریله‌رق اوزرینه برایکی کونش طوغان بویله یانغینی برکتلی یرلرده رجال حریقلرله مشغول اولورسه صوکره بالطبع وظائف سیاسیه‌سنی ایفایه وقت بوله‌ماز ! هم سیاسیات ، اوده شو کونلرده سکز اون قوله آیریلمش بریانغینه بکزییور ؛ آوستریا ـ روسیه ائتلاف خفیسندن قوپه‌جق شرارەنك هرحالده اطفاسی بزجه دها الزمدر ...

یانغین اورته‌سنده ، یکرمی مترو بر باجا اوزرنده قالوب یانمق ، پارچه‌لانمق قورقوسیله بردرلو اشاغی آتلایامایان و کیجه

کوندوز آجلقدن ، فلاکتـدن میاولایان کدینك سرکذشـتنی اوقودیغم زمان قلبم صیزلادی ... اوغمدیده کدی ایشته بزمأك مکمل ، أك شموللی ، أك معنیدار هیکلمز ، تمثالمزدر . طبقی اونك کبی اولو بر خرابه‌نك هر دقیقه ییقلمغه مهیا باجاسـنده قالمش ، یاری قاورولمش بر حالده، کنجندن اختیارندن امیـد ایدییور ، بکلیورز .

— ١٦ تموز ٣٢٧ —

استانبول مبعوثی اولمق ایچون ...

وکلا، مبارك رمضانیده بزه زهر ایتدیلر. اونلرك یوزندن، یاراماز چوجقلری اولان برعائله کبی نه ذوقمزه ، نه‌ده دردمزه باقمغه وقتمز، مساعده‌مز یوق که... ایشیمز، کوچمز آرقه‌لرندن کوزجی اولمق، مردیوه‌ندنمی دوشه‌جکلر، بالقوندنمی دییه‌یوره‌ك چارپینتیسی چکمك !... ایکی کون راحت دورمق اونلر ایچون دکل؛ باقییورز ، مقدراتمزله کوزل کوزل اوینایوب دورورکن هیچ یوقدن بردارغینلقدر چیقاریورلر، هفته‌لرجه کوشه‌لره چکیلوب کوسکون کوسکون سویله‌نیورلر ... دیدمیا ، طبقی یاراماز چوجقلرك احوالی : آبور جوبور ییوب معده خسته‌لقلرینه طوتولمه‌لر ، یانغین یرلرنده دولاشوب کورونور کورونمز

قضالره ، بلالره اوغرامه‌لر؛ صباحدن آقشامه قدر آرابه‌لردن، اوتوموبیللردن ایته‌یوب بیهوده یورولمه‌لر ، تره‌ن دورمه‌دن آتلامق ایسته‌یوب قاپیلرله چارپیشمه‌لر... هپسی وار !

شیمدی اختلافك ، استعفانك صیراسیمیدی ؟ حاضر آرناوودلق براز یاتشمش ، حوران باصدیرلمش ، یمن دیكلنمكه قرار ویرمش، خلاصه چار كوشهٔ سرحدمزده تغینلر ، فیرطنه‌لردن صوكره‌كی او آجی سكونت حاصل اولمشكن شو غفران آینی كورواتوسز ، دیدی قودیسز كچیرمك لازم كلمزمیدی ؟ برسنه‌در قوپان چیغلیقلر ، فریادلردن صوكره اوت منددر كبی دیدیك دیدیك ایدیلن مادر وطنك اتكنه صوقولوب برازده سسی ، صدایی كسمك ، ضرر وزیانه نهایت ویرمك ایجاب ایتمزمیدی ؟

خارجیه ناظریله پارس و پترسبورغ سفیرلری اطرافنده بربچق سنه‌در دونن استعفا ، تقاعد ، تحویل شایعه‌لرندن هله شكر آرتق قورتولدق ، آرتق رفعت پاشایه « مكانت تحملسوز وتحمل فوق‌البشركزك ، علی‌الخصوص سكوت عارفانه واحتیاطكاركزك مكافاتیدر ، كوله كوله كیدك ؛ ذوقكزه باقیك ! » تمنیسیله وداع ایتمكه موفق‌اولدق دیركن بربحران‌وكلا شایعه‌سیدر قوپدی . آناطولی سیاحی جاوید بكك صدرتی كبی شاقاسی بیله فنا اولان دیوان حرب لسانیله سویلیه‌لم « تمنیات نالایقه»

غزته صحیفه‌لرنده یر بولدی . بودفعه تحف ویکی بر عادت دها میدان آلدی ؛ هرمملکت کندی آدملرندن بر وکلا لیسته‌سی یاپوب ناظرلق هپ همشهریلرینه انحصار ایتسین دییه حتی محکمه‌یه مباشر اوله‌میه‌جقلری عدلیه‌نظارتنه، برطوربه‌اسکینك، یدی سکز چاشیر سپتنك حسابنی بوله‌میه‌جقلری مالیه‌یه لایق کوردی؛ توکلی‌قیزی کندیسنه بیراقیرسه‌ك ، یاداوولجی‌یه وارر ، یا زورناجی‌یه دیرلر ؛ انتخابکرده‌لر آراسنه آز دها داوولجیلر ، زورناجیلر بیله‌قاریشه‌جقدی. فقط مشغولیتمز یالکز بجه انوکلا ایله‌لوقانطه غارسونلری کبی لیسته تنظیمنه منحصر دکل، منحل استانبول مبعوثلغی وار ... مکرسه خارجیه ناظر سابقمز عین زمانده بزم مبعوثمزده دکلیمش ؟ بن بومسئله‌ده ینه آتالرمزك، اجدادمزك تقدیرخوانی اولویورم ؛ اونلر پك بیوك ذاتلرمش؛ تجربه‌اوززینه‌سویلرلر ، حکمت‌صاچارلرمش ، سوزکوموش‌ایسه سکوت آلتوندر، سری‌بوایشده بسبتون عیان‌اولدی؛ اکر سفیر جدیدمز براز دها موقوف سکوت‌اولسه صدارته‌قدرچیقه‌جق؛ شاید نفس بیله آلمیه‌جق قدر سکوتیلکده ملکه‌سنی آرتدیرسه آرتق سیلاب ترقیسنك او کنه کچیلمیه‌جکمش !... نصل اونك جسر مصطفی پاشـایی آتلایشجه ـ بالطبع ایچندن « اوح ، دنیا وارمش ! » دیمه‌سی وارد خاطرسه بزده سنه‌لردن بری نشانلی دوروب بر درلو عقدلری اجرا ایدیله‌مین ایکی نامزدی نهایت

نائل امل کوره‌رك ، اولدیدی اوله‌جقدی ، کلدیدی کله‌جکدی دیدی قودیلرندن باشلرینی قورتاران عائله اعضاسی کبی، درین بر نفس آلمقلغمز طبیعیدر . دوغروسنی سویله‌یه‌یم ، بن کندیسنك ایللك انتخاب وتعییننده‌ن بری ناظرلغنده‌ده ، مبعوثلغنده‌ده عاریت آلنمش برپاراوانه، اعاده ایدیله‌جك برماصه اورتوسی کبی موقت برحال ، بر ادارهٔ مصلحت پولیتیقه‌سی بولویور ، بر مدت بشقه اقلیم قوشـلری کبی باغلرمزده ، تارلالرمزده یابانجی یابانجی دولاشوب کونك براوموملاز ساعتنده « پیررر !.» دییه اوچوب اصل یرینه کیده‌جکنی بیلییورم . بیلدیکم کبی ، کوج چیقدی، دها زیاده دولدورمه قوشلره بکزه‌ین طاوس زینتمز آشدی ، کیتدی .

شیمدی مسئله منحل قالان استانبول مبعوثلغنه امثالی مثللو بر مقتدرینك تعیینده ! بن نامزد اولویورم ؛ کولمه‌یك، ایشـته بیاننامه‌م :

ای قدرشناس ، ای وطن پرور منتخب ثانیلر !

سزه دها زیاده مألوف اولدیغکز کلمه‌لرله خطاب ایده‌یم :
ای اخوان ، ای قرده‌شلر ! خالصانه توصیه‌م اولدرکه بو دفعه انحلال ایدن مبعوثلغه بنی انتخاب ایدیکز ؛ زیرا انتخابکرده‌کز اولان دیکر مبعوثلرکزده موجود بالجمله خصـائل و مزایایی

بن‌ده سزك‌اوغورکزده اکتساب ایده بیلیر ، بن‌ده اونلر قدر سزه ودائرهٔ انتخابیه‌مه مفید اوله بیلیرم .

فی‌الواقع بن سنه‌لرجه حیاتمی پارس کبی مستکره بردیار غربتده ، صالونلی ، کتبخانه‌لی اوفاجق برطاوان آراسنده کچیرمکه راضی اوله‌جق ، صرتمده قماشلرینك عادیلکی وماقاصنك قبالغی ایله مشهور لونده‌ده‌کی « پول » ك البسه‌لریله خلق ایچنه چیقه‌جق ؛ دولابمده‌کی اون بش چفت قدر آز آیاق قابلریله ادارهٔ مصلحت‌ایده‌جك ، والحاصل بوقدرجمیع برسفالت‌محضه‌یه کوکس کره‌جك قدر عزم وثبات صاحبی دکلم . بو درین فقیر احتیاج ، بوآجلق وصوسزلق ایچنده بن عبدالحمیدك بیکلرجه لیراسنی آلمقدن امتناع ایده‌من ، بوفداکارلغه ، بومحرومیته قاتلانامازدم ... فقط ، ای حمیتمندان اهالی ، اکر بنده کورمك ایستدیککز مزیت یکانه بوصورتله فقروسفالته تحمل ایسه ، امر ایدك ، شیمدیدن تیزی‌یوق ، استانبولی ترك ایده‌یم وآجلقدن اوحاله کله‌یم که بردری برکمیك قاله‌یم ، آیاقده دوراماز ، یوزارلانمه‌دن بر آدیم آتاماز اوله‌یم ؛ صوسزلقدن دوداقلرم مشین قدر قوروسون ، مهجوریت آب‌وشانه‌دن صاچلرم امور اداره‌من قدرآچیلماز ، تمیزلنمز برحال آلسین ، عدم نظافت وجودمی اویله استیلا ایتسین ، صرتمده‌کی پلاسپاره‌لر اودرجه چوروسون ، لیمه‌لیمه‌اولسون وقوقسون‌که حتی‌بلدیه چاوشلرینك

بیله نظر دقتنی جلب ایتسین ، خلاصه اویله دکیشه‌یم ، سفالتله اویله کسب استیناس ایده‌یم که عودتمده حالمه دیانجیلر آجیسین. دارالعجزه‌دن اعانه‌لر طوپلانسین !... هم مزیتلریمی نیچون صاقلایه‌یم ، بنی مبعوث ورئیس یاپك ، چراغان کبی برسرایمز نیم یوزمدن منقلب دود ورماد اولورسه بن دها ءضاله کوز یاشی دوکه بیلیر ، دها فضله دردلنه‌رك اوچ کون دکل ، اوچ آی خسته‌لانیر و الاویمك خصوصنده‌ده دها زیاده احتیاط‌کار بولونورم!

ینه فی‌الحقیقه بن نه المده دوقسان دوقوز دانه‌لی تسبیح ، نه دوداقلرمده یانمده کیلرك نظر دقت وحیرتنی جلب ایده‌جك قدر یوکسك سسله سویله‌نن کلمات توحید ، ترەنلرده ، واپورلرده پرنیاز وعبادت دولاشه‌جق ، علی‌الخصوص سوقاقلرده بر ثانیه بیله وظیفهٔ عبودیتی ایفادن کری قالمیه‌جق قدر علناً مشغول تهلیل وتقدیس اولامام ؛ بن نیاز وعبادتمی حجرهٔ وحدتمه حصر ایدن عبد کنهکارم ؛ فقط ، ای کارازموده منتخبلرم ، ارزو کز اویله ایسه بیله‌یرك ، کندمی نیاز ومناجاته اویله وقف ایده‌یم که مرناس اولان یرلرده نماز قیله قیله ، بوکلوم بوکلوم یورویه‌یم ؛ نرەده برغلبه‌لك کورورسه‌م کیدوب همان قرائت اذان ایله خلقی نافله نمازینه دعوت ایده‌یم و واپورده ، واغونده بلند آواز ایله موعظه‌لر ویره‌یم ؛ سوز آلاٰن هر مبعوثدن صوکره کرسی‌یه چیقه‌یم وافاده‌لرینی قیاس منطقی ایله تحلیل ایده‌یم !

ینه فی الحقیقه بن، سوزك كموش، سكوتك آلتون اولدیغی بیله‌رك ساعتلرجه لا ویانعم برکلمهٔ ردوقبول صرف ایتمیه‌جك قدر صبور ومتحمل بر دیپلومات دكلم. . . اوضاعمده نه اوخشی مكانت، سیامده نه او مجری مرکوزیت واردر. بن صویك چاغلایانی، انسانك سویله‌یه‌نی ترجیح ایدن جهلادن ولزومندن فضله صیچرایوب قونوشه بیلن خفیف مشربلردنم. فقط، ای عقلای اهالی، آرادیغكز، ایستدیککز خصلت بوایسه سویله‌یك، صاغیرلر، دیلسزلر، كورلر قدر ایشیتمه‌یه‌یم، سویله‌میه‌یم، كورمیه‌یم. بنی طوتك، بر صندالیه‌یه اقامه ایدك، حضورمه یدی دولت یدی سفیری كلسین، صبر طاشلرینی چاتلاته‌جق قدر سویله‌نسین. ای دیسك، كوتو دیسك؛ اكر آقشامه‌كادیككز زمان آغزمی بر ثووت ویا خایر مقداری آچیلمش بولورسه‌كز بر معتاد بوتون شعبه‌لركزه تلغرافله امر ویرك «طنین» ه یدی آی الك قابا الفاظ اعتراض ایله یدی بیك پروتستو نامه چكسینلر!

ینه فی الحقیقه بنم نه اسمم اردوده صاری چیزمه‌لی محمد آغا قدر نا معلوم، نه جسمم نسیم قدر نامرئیدر، نه‌ده استانبوللی دكلم؛ فقط مرامكز بوایسه، ای قیمت شناس منتخبلر، آكلاتك، همان كیده‌یم كندمی تا سیبریا توركاری نفوسنه قید ایتدیره‌یم واسممی مجهول ایتمك، جسممی كورونمز برحاله صوقمق ایچون افسونلر بولایم، اودرجه كندمی اونوتدیرایم كه

موجودمی‌یم معدوممی‌یم، بن‌بیله فرق ایده‌میه‌یم، عالم غیبه اویله قاریشایم که اسممه ضبطنامه‌لرده، جسممه مبعوثان‌قوریدورلرنده تصادف کیمسه‌یه میسر اولماسین. اویله‌اونودولایم که بنی‌بیلن درت بش اقربام بیله وفاتمه قانع اولسون، خاطرلادقجه «اه رحمت ایله‌سین، سس‌سز، صداسز بر آدمدی!» دیسین...

ینه فی‌الحقیقه یانغین چیقسین‌ده نه‌قدرمکمل نعره‌زن‌صولت اولدیغمی خلق کورسون وتقدیر خوانم اولسون، دییه ایکی عنصر عثمانی‌یی بر برینه قاته‌جق سرین قانلیلق بنده موجود دکلدر؛ بن دکز صولرنده ممزوج معادنه کوز دیکه‌جك قدر تشنه‌ده اولامام؛ زبون وناتوانم. فقط ایسترسه‌کز، چالیشه‌یم، چابالایم ساده بحر لوطده دکل، بحر قلزمله حززده، عمان ایله اوقیانوسده‌کی معدنلری، حتی اجرام سماویه‌ده کیلری‌ده آلایم، نظاماً مأموریت صاییلمایان نه‌قدر پاره‌سی‌بول مساند عز واقبال وارسه صدرینه کچوب بوتون بونلری نفسمه حصر ایده‌یم، هردائره‌نك بودجه‌سنده کندمه حصه‌لر آییره‌یم.

غزته‌مك سرمایه‌دارنی قلم افندیلکندن ساده والیلکه شهرامینلکنه دکل، اعیان‌ریاستنه‌چیقارایم، کوچوکلی بویوکلی محررلرمی معلملکده بیراقمیه‌رق واونلردن قابینه‌لر تشکیلیله‌ده قالمیه‌رق صیراسیله برر برر صدارته کچیره‌یم؛ اویله مقاله‌لر یازایم که کلمه‌سندن‌قوجه برعنصر منعصیان‌ایتسین؛ هرجمله‌سندن

برشرارهٔ جنك وجدال چیقسین ، هیئت عمومیه‌سی‌ده بنم شمدیلك تصور ایده‌مدیکم بیلمم نه کورولتولرقوپارسین!.. حمیت وطن نامنه بوکون بن‌ده بونلری یاپه‌یم ، تك آرزوکز یرینه کلسین ، مبعوثکزه باقدقچه کوکسکز افتخارله قابارسین ، کوزلرکزدن اشك شادی دوکولسون .

ای مزایاشناس منتخب ثانیلر! آرتق تردد ایتمه‌یلك ، رأی پوصله‌لرینی « کبریٔ ناتوان » اسمیله دولدوروك، بوصورتله‌شان مملکتی سماواته قدر اعلا ایدك . فقط سزه صوك برتوصیه‌م وار : اوله‌بیلیرکه سوادی بیاضدن فرق ایده‌میه‌جك قدرنادان برقاچ مخالف توره‌ر وبنی بوشرائط داخلنده اوموقعه لایق کورمز ؛ حق ایچون هرطریق صوابدر ؛ چیچکجی اوغلندن باشلایه‌رق هرواسطه‌یه مراجعت ایدك . نومید اولمه‌یك . رأی‌صندوقلری قول یاپیسی دکلمی؟ نه‌لره ، نه‌لره مساعددر!..

— ٢٤ اغسوس ٣٢٧ —

مالیه نظارتنه سوزشلی برخطاب

بوکون اشخاصه ، وکلایه ، بدبخت ناظرلرمزه دکل ، سکا خطاب ایدییورم ای نظارت ؛ سکا سویلیورم ای عالی بنا ، ای وفاسز ، ای قرارسز ، ای ظالم مقام ؛ ای دکزلر قدر امن واعتاده، قادینلر قدر عشق ووفایه شایان اولمایان بی انصاف مسند ! وفاسزلغك، قرارسزلغك یوزندن محبوب قلوبمز اولان سوکیلی اولادمزی ، ملك خصلت یاورومزی برقاچ آیلق هوساتك اوغورنده غریب سیاحلر ، غربتزده درویشلر ، حسرتکش عاشقلر کبی چوللره سوروکله ین ، کرملر ، مجنونلر ، فرهادلر کبی داغلر باشنه دوشورن سندن شکایت ایدییورم ، ای فانی مسندعز واقبال ! ... سنك نه مطلسم ، نه فتان ،

نه جاذبه‌دار برذوقك وارمش كه أك جدى ، أك كزيده نخبهٔ وطنی‌ده اغفاله موفق اولدك ؛ آغوش زیب وزینتكه آلوب ایپك دوشكلرده یاتیردك ؛ قدیفه قولتوقلرده دیكلندیردك ، ماروكن آرابه‌لرده كزدیردك ؛ « بن هر زمان سنكم ، بنم مینی مینی ملكم ! » كبی عشق وفسانه ترانه‌لریله قلبنی امیدلر ، امنیتلرله دولدوردك .. صوكره ، آه خائن ، طوتدك ، ظالم بر آیاق ضربه‌سیله اونی ، او برج اقبالدن ، اوشاهقهٔ عظمتدن بو زمین سفیله ، بوخاك حقیقته آتدك ... سنده هیچ وفا دینیر خصلتدن ، انصاف‌دینیر نعمتدن اثر یوقمی ؟ ... آلیشدیردیغك اومحیط ذوق وشهرتدن صوكره ینه اسكی حیاتیله آرامنده نصل یاشایه‌بیله‌جكنی دوشونه‌مدكمی؟ ... سن « قله‌ئوپاترا »لر، « مه‌سالین »لر ، « ته‌ئودورا » لر كبی نه‌فتان ، نه‌روح نواز ونه‌ظالم برقوتمش سك‌كه حسرتكله بدبخت یاورومزك كل یاناقلرینی صولدوردك ؛ قویلجیم كوزلرینی سوندوردك ، صولر كبی چاغلایان لسانی صوصدوردك ؟ ... سن نه‌آفت ، نه مستثنا ونه‌خائن برتأثیرمش سك كه افتراقكله‌مینی مینی اولادمزك دماغنی خراب ، ایپك صاچلرینی پریشان ایتدك ، كل كبی‌پاك ، آلتون قدر خالص قلبنه خنجر حزن واحتراص صوقدك ... اونی طانیلماز برحاله كتیردك ! ..

بلكه بكا ، بنم بو صمیمی فریادمه اعتماد ایتمزسك ؛ فقط ،

كيت ، احوالنی تدقيق ايت ؛ آغوش زروسيمينكدن محروم اولالى كل‌دهانى صولدى ، حركاتنى محاكمه ايده‌ميه‌جك قدر تارمار اولدى ؟ ... سنك محروميتك نه‌تحملسوز برزهرمش‌كه هفته‌سنده دماغنه يايیلدى ؛ قالقدى سلطان ابراهيمك تختروان سيرانلرى كبى كللى ، چيچكلى ، بايراقلى ، قوردلالى آرابه‌لره بيندى ؛ موسليلر ، غازه‌لر ، دانتلالر ايچنده دوكون هديه‌سى برمانغال كبى باشلرده دولاشدى ... برهفته ايچنده درت بش دفعه شهرلردن شهرلره قوشـدى ، كنديـنى يوردى ، اذاى افتراقـكى متاعب سفرله آووتمق ايسته‌دى ... فقط اولمادى ؛ حسرتك اشتياقك اوقدر اشتعال ايتدى ، جريحهٔ عشقك اويله حالرحاصل ايتدى‌كه طاشلرى ، قيالرى‌ايكله‌تن برآه جهانسوز چكوب‌فرهاد كبى داغه دوشدى ، مجنون كبى صحرايه‌آتيلدى ؛ ارضروم يولنى طوتدى ! ...

ايشيديورميسك ، أى ظـالم مقام ، وفاسز مسـند ! ... ياورومزى‌غربتزده ايتدك ؛ دوشنده عباسى ، دستنده‌عصاسى ، يالين آياق ، آچيق باش‌يوللره دوشوردك ... كيتدى ، كيديور ؛ عشقنه مخوف داغلردن برسكون ، كوپورمش نهرلردن برتسلى آرامق ، عشقنك مرهمنى وحشت طبيعت ايچنده بولمق ايچون چوللره ، جبللره دوشدى ، راه غربتى بويلادى ؛ كيديور !

فی‌الواقع ناظرلق نه‌علوی ، نه‌روح افزا برمظهریتدی...
انسان افتراقیله نصل صیزلاماز ، نصل خراب اولماز : دوشون
اوکونلری یاووروم ؛ اونلر نه شانلی صباحلر ، نه نشـاط آور
کیجه‌لر ، نه پرسحر وفسون دوره‌لردی ... مقـامکه کلیرکن
نظارتك آب روان‌قدر پاك ، شمس درخشان قدر مجلا مرمر
مردیوه‌نلرنده‌یاقالری شریدلی ، اوکلری ایلیکلی خدمه‌لرشتاب
ایدر ، یاری بولوطلی بریاز کیجه‌سی رنکنده‌کی کلاهلرنده
هلاللر پارلایان اساطیری پولیسلر دیزیلیر ، أسکی پادشـاهلرك
خاص آغالری قدر معتنا ومطرا کینمش ، یاناقلرنده رنك لعل
حیات ، وجودلرنده شکل‌شیرژیان محسوس قهرمان ژاندارمه‌لر
سـلامه دورور ؛ بویله برهیئت پروقارله سـالونه چیقاردك ؛
اوزمان سکا بلورکاسه‌لرده شربتلر ، فغفور فنجانلرده قهوه‌لر،
کهربا چوبوقلرده سیغاره‌لر ویررلر ، صباح ذوقکی اتمام ایدر -
لردی ... صوکره اسقامبیل واله‌لری قدر پر تمکین مأمـورلر
برر برر حضوریکه چیقارلر ، بویوك بر حجاب وادبله کوزلری
یرده ، أللری بسـته امرلریکی آلیرلر ، « امر وفرمان سزك
افندم! » دییوب بشقه‌لرینه چاریمامغه بغایت اعتنـا ایله وکری
کری مهـارتله چیقوب کیدرلردی ! دها صوکره طعـامك
حاضرلانیر ، سـاقسونیا معمولاتندن شفاف طاباقلرده آلتون
چاتالکله خاویار کبی ، یومورطـه کبی انافس اطـعمه‌دن برر

پارچه آلیر ، ماروكن قولتوغنده هضم وقتی كچیردك ...

دها نه‌لر واردی ؟ ... صیرمه‌لر كییوب ، نشانلر طاقوب سرایلره‌می كیتمك ، قادینلرك ، باغچه‌لر قدر سوسلو خالیلر اوستنده كله‌بكلر كبی اوچوشدقلری سفرا بالولرنده فرنكلری فرط تعظیم وحرمتله یرلره‌می قاپاتمق ؟.. خصوصی واغونلرله سیاحتلره‌می چیقمق ، آرابه‌كی انسانلره‌می چكدیرمك ؟.. بونلرك هپسی واردی ، هپسی ممكندی ، هپسنده‌ده آیری آیری بر ذوق ، بشقه بشقه برنشئه موجوددی !

فقط ایواه ! ... « شیمدی نه یر ؛ نه یار قالدی ، كوكلم دولو آه وزار قالدی » ماصدقنجه هپسی ، هپسی بیتدی ؛ ایپك قولتوقلر ، جانفس سدیرلر ، یایلی واغونلریرینه ، دكیزه دوشمش شیشه‌لر كبی اوكه آرقه‌یه متمادیاً صاللانان دوه‌لر ، ایوب اویونجاقلرینك آزمانه بكزه‌ین ایكی تكرلكلی غانیلر ، كوتو باركیرلر ، كلك‌دینیر طولوملر اوستنده وحشی داغلر دولاشه‌رق كیتمك ، سفیل خان كوشه‌لرنده ، سونمش آتشلر قارشیسنده سرشك یأس وافتراق دوكمك ... ایشته بوندن صوكره سنك قدرك بواولادم ...

سكا بیك تلعین ای بی وفا مقام ، سكا بیك توبیخ ! ...

آرتق خطابه‌یی ، فریاد وافغانی بیراقوب براز قارئلرمله حسبحال ایده‌یم :

عجبا طربزونه ، ارضرومه نه یاپمغه کیدییور ونه اوله‌جق دییه خلقده برمراق ... کلوب کلوب بکا صورویورلر ، بن‌ده هرصورانه « جانم اوراد ده بلکه کللی آرابه‌یه بینه‌جك ، بزه نه ؟ » یاخود « وقتیله مغنیساده اولدیغی کبی ارابه‌سنی انسانلر چکه‌جك ، نه‌مزه‌لازم ! » کبی باشدن صاومه‌جوابلر ویرییور ، بالطبع اقناع ایده‌میورم ... دوغروسی بکاده مراق اولدی ؛ عجبا سقوطی هنکامنده اورالر اهالیسنك میتینغ یاپمادقلرندن متأثر اولدی‌ده بیان‌اسفه‌می کیدییور؟ یوقسه دعوت‌تلغرافلری آلدی‌ده اونلره‌می اجابت ایدییور ؟ ...

یانده اوقه‌لرجه سولفاتو طاشییورمش ؛ ظاهر ایندیکی خان ، کیردیکی کوی خلقنه قوطی قوطی ، شیشه شیشه داغیته‌جق ، بوصورتله قارشیلرینه چکوب‌ساعتلرجه قونفرانسلر ویرمکه حقی اوله‌جقمش ! وقتیله شهزاده‌لردن بری تبدیل قیافتله یمش اسکله‌سنه ایتمش ، سریلی موسم‌میوه‌لرینی سیرایتمکه باشلامش واوصره‌ده کچی بوینوزلری نظر دقتنی جلب ایتمش ، « بونلرنه ؟ » دییه صورمش. دکانجی برینی قیرمش ، ایچنده‌کی مینی مینی‌طاتلی زره‌لرینی بالارائه : « بوکا کچی بوینوزی دیرلر ، ایشته شوبالی‌ایچون‌یرلر ! » دیمش ؛ اوزمان‌شهزاده « اوقدرجق بال ایچون‌ده بوقوجه بوینوز ینیرمی ؟ » دییه حیرت ایتمش...

بو قونفرانسلرك ، بوسفر سیاسینك نصل برتأثیر حاصل

ایتمه‌سنی ایستیورلر؟ بردرلو کشف ایده‌میورم ؛ مجبار آی‌صوکره طربزون وارضرومده‌ده یکی یکی غزته‌لر توره‌یوب « بیزانس محیط سفیلنه » خطاباً مقاله‌لرمی نشر ایده‌جك ؟

بونی هیچ اومیورم !

— ۲ تموز ۳۲۷ —

نصرالدین خواجه‌نك اتوالی واسطه‌سیله

قابینه‌دن شکایت

کچنکی فیرطینه‌یه دکیز اورته‌سنده یاقالانوب تك کورکله چولوق‌چوجوق‌أنکینلرده چالقالانان‌ونهایت‌سیلیوری اوکلرنده تخلیص ایدیلان‌فلاکت‌دیده‌لرك حالنه بیلمم قابینه‌مز اعضاسی‌ده آجیمش وکولمشمیدر ؟... بالخاصه قابینه‌مز اعضاسی دییورم ، زیرا سیاسیات دکیزینك داغلره چیقدیغی، ایران کبی ، فاس کبی قوجه قوجه سفینه‌لری‌قایالره چارپدیغی‌بویله قاصیرغه‌لی برزمانده بزم ساالخورده قالیونمزی سوق‌ایدنلرله‌او بیچاره متنزهین آراسنده بن‌عجز ویأس ، عقل واذعان ، بخت وطالع جهتندن هیچ بر فرق بولمیورم . زواللیلرك‌چراغان یانغینیله‌باشلایان دفتراعماللری حریق ، حرب وقولرا وقوعاتیله‌دولدی ... مشهور حکایه‌در :

آقشهر صوباشیسی برکویی دوره کیتمش ، برهفته صوکره عودتنده خواجه مرحومك « باری اکانه بیلدیکزمی ؟ » دیمش وتفصیلات ویرمش : « برنجی کونی بریانغین اولدی ، کویك یاریسی یاندی ؛ ایکنجی کونی سیل باصدی ، صولر چولوق چوجوق ، داوار ، اشیا ، نه وارسه آلدی کوتوردی ؛ اوچنجی کونی برخان ییقیلدی ، خلق آلتنده قالدی ؛ دردنجی کونی بردلی درت کیشی کسدی ، بشنجی کونی مسجده ییلدیرم دوشدی ، آلتنجی کونی برماندا قودوردی ، بش آدم ئولدوردی ، یدنجی کونی‌ده بن‌دوندم ... » خواجه همان آتیلمش : « أیی که چابوق عودت ایتدك ، یوقسه براز دها قالسه‌یدك کویده طاش اوستنده طاش ، اوموز اوستنده باش قالمیه‌جقمش ! » دیمش .

صوباشی ینه انصافلی ، مروتلی برذاتمش ؛ برهفته‌دن فضله دورمامش ؛ یاقابینه‌کبی ایشی بتمسه‌میه‌رك آیلرجه یرندن قمیلدا- ماسه‌یدی ؟ ...

ایشته سنه‌سی کلدی کچدی ، الآن وکلا کچمدی ؛ تقاعد ایدیله‌جکی سویله‌نن پترسبورغ سفیریله رومایه تعیینی روایت اولنان خارجیه ناظری حوادثنك‌ده الی‌ماشا اه بوحزیران سنهٔ دوریهٔ اشاعه‌سی حلول ایتدی .

آیاقلری روماتیزمه‌لی ، کوزلری شاشی ، قولاقلری طوپ صاغیر براسکی کوی ژاندارمه‌سنك یدمحافظه‌سنه بیراقیلمش

تحصیلدار کبی قلبلرمزده امنیت واعتماد مفقود ! ایکی کوتوبار کیر اوستنده صارصیله صارصیله کیدییورز ، امانره‌یه ؟... خواجه مرحوم کندینی جندیٔ ماهر عدایتمش ، خاشـاری برقاطره بینمش ، فقط باقمش که حیوانك باشنی بردرلو ایستدیکی جهته چویره میور ، « نره‌یه افندی ؟ » دییه اوصیره‌ده کندینه‌سؤال ایراد ایدن احبابنه دونمش « قاطیرك ایستدیکی یره ! » دیمش ..

وکلالق آتلی قارنجه‌یه ، دونمه‌دولابه بینمه نوعندن برکونلك هوسه ، اکلنجه‌یه ، ارزوی طفلانه‌یه‌دوندی ؛ « آمان‌نه‌خوش ، برده بن‌باقسه‌م ! » دیین‌هوپ !... اسکمله‌لردن برینه آتلییور : خواجه‌نك عظیم‌الجثه براوکوزی وارمش ؛ ایری بوینوزلرینك آرابی اوقدر جاذب ، اودرجه نظرفریب ، اوقدر جالب ذوق وصفا کورونورمش که « آه اورایه بربینسه‌م ... » دییه صاحبنه حسرت چکدیرر ، رؤیالرینه کیررمش ؛ نهایت برکون‌ارزوسی حاصل اولمش ، اوکوز چایره اوزانوب یاتارکن خواجه‌فرصت بوفرصتدر دیمش ، حیوانك آلننه آتلامش ، فقط دها برلحظه یرلشمکه‌وقت‌بولامادن برباش‌صاللینتیسیله بینی اوستی‌بره قاپانمش ؛ اوصیره‌ده حالی کوروب ئولدی ظنیله آغلایان قاریسنه،کندیسنی براز طوپلار طوپلاماز : « واقعاخیلی زحمت چکدم ، چوق‌ده ذوقنی چیقارامادم اما هله ارزومه نائل اولدم یا ؟ » دیمش ... شوصوك آیلرده خواجه کبی مضحك برطرزده ارزوسـنه نائل

اولانلردن برچوغنی بزده شرف ادراك ایتدك ؛ فقط تپه‌سی آشاغی دوشنلر اونلر اولدی ، فقط بنی صیزلان بزلر ... نتیجه‌سی دوشونمه‌دن ابراز فعالیت نامنه بیك درلو اجرا آت ایله بربرلرینك یاپدقلرینی ییقدیلر ، ییقدقلرینی یاپدیلر ، نظام اموری بسبتون غائب ایتدیلر ... طبقی خواجه مرحومك اجراآتی کبی : برکون باقمشلر ، النده قازمه ، قوجامان برچقور قازییور ؛ « نه یاپه‌جقسك ؟ » دیمشلر ، « محله‌لی سویله‌نیور بزم اوك سوقاق اورته‌سنه ییقیلوب قالان مولوزنی کومه‌جکم » دیمش ؛ « یابورادن چیقان طوپراغی نه یاپه‌جقسك ؟ » سؤالنه قارشی حدتلنمش : « یوو ! باق ، بن اوقدر اینجه ألـه‌یوب صیق دوقویامام !... » دیمش . بومولوز حکایه‌سی طبقی بزم تنسیقات مسئله‌سی ؛ خواجه مرحومده صاغ اولسه‌یدی تحفلق اولسون دییه بوقدر یاپاردی . مأمورلرمزدن برقسمنی چیقاردق ؛ اونلرك یرینه برچوغنی آلدق ؛ نه اولدی ؟ میدانده ینه برکومه مأمور قالدی !

بواوکوز بوینوزینه بینمه هوسلرندن متولد خطالردن بری . تصحیح واصلاحی امکانسز اولان دها نه عظیملری ، خواجه‌نك سلاح فقره‌سنه بکزه‌ین نه مدهشلری وار : صوفته‌لغی زماننده ، ینه شیمدیکی کبی ، صوباشی سلاح طاشیمه‌سنی منع ایتمش ؛ فقط نصلسه خواجه‌نك جبه‌سندن قوجامان بریاتاغان چیقمش ... همان یاقالامشلر ، استنطاق ایتمشلر ، « بونی نه طاشیورسك ؟ »

دیه صورمشلر : « أفندم ، بن درسه باقارکن کتابك یا کلیشلرینی دوزلتیرم... » دیمش ؛ صوباشی قیزمش: «نه‌له أکلنیورمیسك؟ هیچ بوقدر قوجه‌مان علامتله یا کلیش دوزه‌لتیلیرمی ؟» دینجه خواجه جواب ویرمش : « آغام ، دیمش ، بعضاً اویله یا کلیشلر اولور که بویله آز کلیر !»

تنسیقات دیه شوفنا بوفنا برر برر طوتوب برچوق کیشی‌یی آتدیلر، حال بوکه بر آز صوکره یکیلرك عدم کفایتی کورولدی، احتیاج باش کوستردی؛ کیزلیدن کیزلی‌یه تکرار آلمغه‌باشلادیلر: بر کون خواجه یاننه برقاچ قارپوز آلمش ، داغه ، اودونه کلمش، طوتمش قارپوزلری کسمش ، برر دفعه ایصیروب ایصیروب طاتسز دیه یره ، مزخرفات ایچنه آتمش ... برمدت کچنجه حرارت باصمش ؛ نه‌یاپسك ؟ چاره‌یوق ، قالقمش ، « شوکا دوقوندی، بوکا دوقونمادی! » دیه هپسنی یمش ، بتیرمش... اونك کبی برزمان کله‌جك تنسیقات یاپمایه‌لم دیه یکیلری چیقارامیه‌جقلر ، أسکیلری آلمه‌دن‌ده یاپه‌میه‌جقلر ، بو صورتله وقتیله بیك موجودی اولان بر نظارت مأمورلرینی ایکی بیکه ابلاغ ایده‌جکلر ، ایکی بیك مأموره معاش ویره‌جکلر ...

شو قاره داغ مسئله‌سی مناسبتیله او قابینه‌یی « عجبا برده خارجاً حرب ایتسه‌ك نصل اولور ؟ » دوشونجه‌سندن محافظه ایتسین ! ذاتاً ایچمزدن یانوب طوتوشیورز، برده خواجه‌نك آتی

کبی صرتمزدن آله‌و آلماسه‌ق : نصرالدین خواجه برکون آتنه چالی چیرپی یوکله‌مش ، داغدن کلیورمش ؛ عجبا یشیل چالی‌ده قوروسی کبی طوتوشورمی فکریله ألنـده‌کی چبوغی فونده‌لره اوزاتیویرمش ، اوآنده دهشـتلی برچانیردی قوپوب چالیـلر طوتوشمش ، آتده صرتنده‌کی بو آتشدن اورکوب صاحبنك ألندن‌قورتولمش ، شورایه بورایه قوشمغه‌باشلامش ... خواجه آته یتیشه‌میه‌جکنی آکلاینجه آرقه‌سندن باغیرمش : « عقلك وارسه دوغرو کوله قوش ! » دیمش .

عجباصوکره بزه‌ده « آمان، عقلکز وارسه صلحه‌طورمایك قوشیکز ! » می دییه‌جکلر ؟

ایش بو راده‌یی بولـه‌دن باری ایکنجی انتخاب مبعـوثانی ادراك ایده‌بیلسه‌ك ... اوامیدله شمدیلك دوریپورز : خواجه مرحوم‌مرکبنی غائب ایتمش ، هم تورکی سویلر، هم آرارمش، « مرکبنی غائب ایدن تورکی سویلمز ، فریاد ایدر ! » دیمشلر ؛ خواجه‌جواباً : « برشو داغك آردنده‌امیدم قالدی ، اوراده‌ده بولامازسـه‌م سیر ایدك سزبنده‌کی فریادی !... » دیمش ... بنم‌ده صوك امیدم بوسـنه‌نك آردنده ؛ هله اوده بوشـه چیقسین ، سزده دیکله‌ین بنده‌کی افغانی !..

— ۲۵ حزیران ۳۲۷ —

رمضان ، داوول وقابینه

رمضان دنجه انسانك الك اول خاطرینه داوول كلیر ؛ زردەسز دوكون ، دووواقسز كلین ، طوزسز یمك ، مخالفتسز مشروطیت نصل اولمازسه داوولسزده رمضان اولماز . فقط ینه نصل رمضان بزه داوولی خاطرلاتیرسه داوولده دها بر چوق شیلری خاطره كتیرر ؛ مثلا شیشمانلری ، علی الخصوص وكلادن ، وزرادن ، رجال مشهورەدن شیشمان اولانلری ... ایری یاری یارادیلوب بردە ناظرلغه كچدكمی ایواه ! غزتەلردە آیاقلی ، اللی ، قاشلی ، كوزلی داوول رسملرندن باشلار ، هانكی محررك قلمی اوجنه بر داوول كلمەسی كلسه اوكا ایما ، كنایه یاپمەدن كچەمز اولور ... دها فناسی ، مشبه عقللی اوصلو ، شهادتنامەلی ،

مدالیه‌لی بری بیله اولسه ، صرف خاطره برکوس برجوف کتیردیکی ایچون همان اك اوفاق وسیله ایله حقنده « داوول کبی قوف ! » ضرب مثلی ایراد اولونور ؛ چیچرون قدر کوزل سوز سویله‌سه ، حکمت صاچوب سرپسه ینه او سببدن « داوول کبی اوتدی ! » دنیر. قورتولوش یوقدر ... ناظرلق، مبعوثلق ، اعیانلق وسائر صفات مشهوره ایله داوول توجیهی ، بعض نشانی اوجنه طاقیلی رتبه‌لر مثالی، بر آراده اصدار اولونور، بر آراده سویله‌نیر؛ اویله بری بویوك آدم اولور اولماز، داوول‌ده اولدم دیمه‌لی ، قدره رضا کوسترمه‌لی !

فی‌الحقیقه داوول قدر منظره‌سی تحف ، سسی غریب ، چالینیشی کولونج بر آلت موسیقیه دنیاده موجود دکلدر. جلا وورلمغه بیله لایق کورولمه‌ین پروزلی چرچوه‌سی ، قوپوق ایپلری ، قابا دریسی اهتمامسزلغه بویوك بر نمونه تشکیل ایده‌ر . یا اوقوجه‌مان بطن مشکلك بری برندن اوفاق چوپ قدر ایکی دکنکجکله سله‌لراینه‌یریله اینه‌یریله چالینیشی، علی‌الخصوص کمال اهتمامله ، عادتا شفقت مادرانه ایله قوجاقلانوب کوکس اوزرنده طاشینیرکن ینه بریاندن دکنکلر آتیلیشی ، اونك‌ده وحشی وحشی ایکله‌مه‌سی سکیرلره دوقونه‌جق قدر غیرظریف وتحفدر. انسان برشهر نیم مدنی اورته‌سنده وهیچ آوروپا یاپیلی اولمایان بر آدم قوجاغنده اونی اوتر کورونجه عادتا سیاحته چیقمش

ویاخود سینه ماطوغراف سیرینه دالمش ، خلاصـه محیطندن اوزاقلاشمش کبی اولور .

داوول بکا کوی دوکونلرینی‌ده خاطرلاتدیغی قدر شیمدی مبعوثان انتخاباتنی‌ده درخاطر ایتدیرییور . او اوکده ، امامله پاپاسك قورولدیغی آرابه آرقه‌ده ، آل غازه‌لره صاریلمش رأی صندیغی اورته‌ده ، رنکا رنك بر قطارك اهمیت وجدیتی نسبتنده آغیر بررفتارله محله‌لر آراسندن کچیشی کوروله‌جك شیلردندر. والحاصل نرده داوول وارسه اوراده تماشایه لایق غریبه‌لر ، اکلنجه‌لرده واردر وایشته ینه اونك ایچوندرکه رمضان آیی‌ده سیرلر ، سیرانلرله دولودر .

ارثی برحال ؛ هانی چنکیلر زیل سسنی دویونجه بلااختیار بل قیویرر ، قالچه‌صاللار ، کوزسوزرلرمش ، بزده‌ده‌اویامرو یومرو طوقماق‌اوقوجه‌دری‌پارچه‌سنه‌اینوب‌برکومبورتیدر قوپدیمی‌یرندن قالقوب‌پنجره‌یه‌قوشمایان ،قاپیسنی آرالامیان، قفسنی‌سورمه‌ین قالماز؛ حال بوکه لاترنا ، اعمی دیلنجی وساژه کبی دها نه‌چالغیلر کچر ، دهانه‌محرق هوالر چالینیرده کیمسه بکامی‌دیمز !

داوولك موقعی بویوکدر . هم اوبویوکلکنی‌ده محافظه‌ده ثابت قدمدر . هیچ اونوتمام صیقیشنجه « سیاسیات » کلمه‌سنی پك شموللی برمعناده استعمالی مناسب کورن « طنین » برزمانلر اوعنوان آلتنده ، بردفعه‌جق‌ده قابینه‌یی مدحدن صرف نظرله

اونك یرینه « بایرام داوولی » دییه برباش مقاله‌یازمش ، اوبنده‌ٔ
قدیمك قدروشهرتنی بالاترین ایتمشدی . شبهه‌سز صاحب مقاله
بوصورتله امکدار خاصمزك دعاسنی قازانمش وبلکه‌ده اوتوزبر
مارت تهلکه‌سنی اودعا یوزندن آتلاتمشدر ... کیجه ، تام‌طاتلی
اویقومك آره‌سنده پنجره‌منك آلتنه‌کلوب کورولتو ایتمه‌سـه ،
نه‌لازم ، بن‌ده کندیسـندن برشکایتم یوق ، فقط طرفدار
غزته‌لر کبی قورولوب قورولوب ایستدیکی سـاعتده « ضیا »
رفیقمزك حزب جدید کورولتوسی چیقنجه مشهور « بچاق کمیکه
دایاندی » مقاله‌سی شدتنده چیغلق قوپاران ، دقیقه‌لرجه اوتن
چنغراقلی ساعتلرك اون‌ایکی بچق غروشه‌مال اولدیغی بویله برسنه‌ٔ
مدنیتده ـ چالار غزته‌لرك فیئاتی برازدها یوکسکدر ـ خسته‌نی ،
ایسته‌مه‌یه‌نی اویاندیرماسی خوش برجلوه دکلدر . نیندیلر ،
نه‌لر ، قیش قیشلر ، هوپپـالالر ایله ایکی سـاعت چالیشوب
چابالایوب‌اویوتدیغی یاوروسنك « دان ، دا ، دا ، دان دان !!! »
کورولتوسیله کوزلرینی آچوب آغلامغه باشلادیغنی کورن والده
بالطبع داوولی‌ده ، داوولجی‌یی‌پارچه‌لامغی‌چوجوغی اویوتمقدن
دهاقولای بولور وترجیح ایدر .
برده بن کبی ، بعضاً یاری کیجه‌یی یاتاقده دونوب بر
دکیشدیرمك ، یصدیغی آیاق اوجنه کتیروب کوتورمکله‌کچیرنلر ،
هیچ اولمایه‌جق برسببله ایرتسی کونی جزدانك‌ایچنده‌بوله‌جقلری

بش‌بانقنوطك طاتلی خولیاسنه دالوب تام میشیل میشیل اویویه‌-
جقلری برصیراده داوول سسیله اویاندیلر وکیسه‌نك موجود
حقیقیسنه بتکرار مطلع اولدیلرمی‌دکل‌ساده صراحی‌ده‌کی‌صویی،
کندیلرینی‌ده برابر پنجره‌دن آشاغی فیرلاتمامق ایچون عادتاً
جبر نفس ایدرلر .

فقط برکت بزده‌کی مشروطیته ... نه‌دن انکار ایده‌یم ،
اوفاق تفك محسناتی شمدیدن مشهود : کوپکلری قالدیردی‌ده
بوکیجه کورولتوسنی بردرجه تخفیف ایتدی . اولی نه‌یدی
اوحال ؟ داوول کچر کیدر ، نعره‌سی آرتق ایشیدلمز اولور ،
فقط کوپکلرك هایقیریشمه‌سی بردرلو نهایت بولماز ، برایکی
ساعت‌ده بوآهنك لیلینك ختامنی‌بکله‌مك اقتضا ایدردی یانغین
اخباریه‌سی بر . ساعت باشی کزینتیسی ایکی ، رمضان داوولی
اوچ ، بنی محله بکجیلرینه دشمن ایتدی ... وقتیله کویلرده
بونلرك هیچ بری یاپیلماز ، دلیکسز اویقواویومق‌ده بوصورتله
میسر اولوردی ؛ فقط شیمدی مدنیت واجرا آت اونلری
بورالره‌ده‌یتیشدیردی،بورالرك کیجه‌سنی‌ده کورولتویه،طاقیردی‌یه
بوعدی !

دها کزمکه باشلامادیغم ایچون ولرا ایله یانغینلرك ذوق
پرستان رمضان اوزرنده برتأثیری اولدیمی ، اولمادیمی ،
بیلمیورم ... فقط کچن‌سنه‌یه‌نسبتاً شهزاده باشنده بر ، ایکی‌فرق

وار: دیركلر ییقلدی، اوكوتوچایجی دكانلری‌ا كراتی صاچلری دوشمش بر چیپلاق باش كبی میدانه چیقدی. صوكره جدا‌آشایان تماشا بر منظره‌ده حاصل اولدی : دیركلر آره‌سندن شویله یكی قاپی‌یه دوغرو برباقدكمی درت باجادن بشقه حائل یوق ، دكز طباق كبی كوز اوكنده ... اویله بر دوره‌ده دنیایه كلمشز كه اجدادیمزك یوزلرجه سنه ظرفنده كوردكلری وقایعك دها مدهشلرینه بز ایكی اوچ سنه‌ده سیرجی اولدق ؛ بكا كیم شهزاده باشندن باقوب دكزی كوره‌جكسك ، استانبولك فتحنه یتیشه‌جكسك دیسه ایناننمازدم . . كاشكه بوندن صوكره بری مثلا « سلانیك » ك ضبطنده حاضر بولنه‌جقسك ، بویوكدره‌دن باقدكمی نه‌بكقوز قوروسی قاله‌جق ، نه‌عالم طاغی اورمانی ، دوغرو شیله‌یی كوره‌جكسك دیسكده بن ایناننمیه‌یم. قابلمی ؟ دها نه‌لره ایناننرم ...

دیوارلرده ، تخته پرده‌لرده اعلانلرینی اوقویورم : تیاترو قومپانیه‌لری هپ حاضرلانمشلر ... قانطوجی قیزلر كیم بیلیر یكی یكی نه‌هوالر چیقارمشلر ، آل مور نه‌البسه‌لر یاپدیرمشلردر! سیرجیلرك كیجه یاریسنی ایكی اوچ ساعت تجه ایصسز بریانغین خرابه‌سی ایچندن « یانییورم آه ! ئولویورم آه ! ... » توركیسنی سویلیه‌رك ، ایصلق چاله‌رق تچوب كیتمه‌لری تحف واسرار انكیز برحال تشكیل ایده‌جك . شانتوزك دولغون قالچه‌لرینه

عائد اولان بو «یانییورم ، ئولویورم! » کلمات عاشقانه‌سی برچوق سیکیرلیلره یانغینله قولرایی خاطرلاتاجق ... آه اویانغین ! نیجه اطفالی قاره‌کوز سیرندن ، نیجه شبانی رقص وتغنی تماشاسندن محروم ایتدی . بوکنجلرك ایچنده ، کاشکه أوم یانماسه‌یدی‌ده کندی الله صاتوب پاره‌سنی شوطومول قیزه یدیره‌یدم دینلر چوقدر !

افطارله اوروج کیفنه عائد بحثی بشقه برمقاله‌یه بیراقدیم ؛ فقط بردردم وار ، بردرلو سویله‌مه‌دن کچه‌میه‌جکم : قابینه وصیام! خوش ، قابینه دینجه هرصندالیه‌سی طوتولمش ، بوش یری قالمامش برهیئت خاطرلاماملی ؛ اه بزه اون ایکی ناظری هپ برآراده کوسترمیور ، دائما بری ، ایکیسی یوق ، یرلری بوش قالییور . برکت صدراعظم پاشایه ؛ وکیل مسخر کبی کیم یوقسه ، اونك یرینه کچییور ، صورولانه « انکار ، انکار! » قبیلندن جوابلر ویرییور ، ایشلرده سایه‌لرنده صاحب مقام وارمش قدر اولوب بیتیور ؛ نافعه‌یه ، کچنلرده وکالت ایتدیلر ، خارجیه‌یه‌ده بمنه‌تعالی یقینده باشلادیلر ، صیرا آرتق مشیختنه کلدی ! فقط ایش بوراده ، بووکالت مسئله‌سنده دکل ، اوروجك قابینه اعضاسی اوزرنده کوستره‌جکی تأثیرلرده ... ایام عادیه‌ده‌کی احوال واجراآته ، رخاوته باقیلیرسه وکلای حکومت قهوه وتوتونه خیلی دوشکون ... حالبوکه سیاسیاتك

تیریاکیلکه هیچ تحملی یوقدر ؛ ایستدکلری قدر نوش قهوه وشرب دخانه مأذون اولدقلری کونلرده بیله آرالرنده اساسلی براتفاق آهنکدار کوسترهمین قابینه‌نك تأثیرصیامله الیاف اموری بسبتون کوردوکوم ایتمه‌سندن ، عرب صاچی کبی آچیلماز برحاله کتیرمه‌سندن قورقمیورمیسکز ؟..

ذاتاً حربیه ومالیه ناظرلری آراسنده‌کی صوك اختلاف بنی اندیشه‌مده حقلی چیقاریبور ...

— ۱۵ اغستوس ۳۲۷ —

احوال داخلیه وخارجیه‌مز ...

عجمی خدمتجی النده قالمش اوتو سـجاده‌سی کبی یکرمی یردن یانان جغرافیای وطنـك کووه اوشمش صمور کورکه دونن‌فلا کتلی منظره‌سی قارشیسنده آرتق دالغین وشاشغینم... غزته‌لرده اوقودقلرم ، شـوندن بوندن ایشیتدکلرم ، هله کیزلیدن کیزلی‌یه دویدقلرم بنی بیاغی خسته ایتدی ، کوزلرمه عادتا کثیف برردای حیرت وبلاهت ایندیردی . صـاچاقی طوتوشان اولرده تا اوست قاتلره چیقوب اوداغنیقلق ، اوقار-غشه‌لق ایچنده ماهون قنپه‌لری ، صدف چرچوه‌لی آیینه‌لری کویا قورتارمق ایچـون پنجره‌لردن آتان ، یردن یره چارپان حماللری حیرت وبلاهتله کوزدن کچیرن وصـیراسنی بکله‌ین بر

پاپاغان کبی قفسمده اون ، اون ایکی کوندر سسم کسیلدی ، بکا درین برشاشغینلق عارض اولدی . یاپمادیغم غرابت یوق ؛ قلم دییه المه باستونمی آله‌جق ، صوکره بو قوجه صوپایی حقه یرینه ماصه‌مك اوزرنده دوران قهوه‌فنجاننه باطیرمغه اوغراشه‌جق قدر دماغمه بردورغونلق چوکدی . فیض مشروطیتله استحصال ایده‌بیلدیکمز ثمرات صنایع نفیسه‌دن او مشهور « کیجه‌لر کوندوز اولدی ... » شهدانهٔ موسیقیسنك خلافنه آرتق ـ بلا اختیار ـ کوندوزلریمی‌ده کیجه‌می کورویورم نه‌در، مثلا تام اوکله اوزری، کونلك کونشلك بر زمانده اودامدن صوفه‌یه‌می چیقمق ایجاب ایتدی ، دالغینلغمدن دیشاریسنی قارانلق قیاس ایده‌رك کیجه‌لردن قالمه براعتیادله آرایور ، طارایور ، بولامازسه‌م حتی خدمتجی‌یی چاغروب ایستییور وشمعدانی یاقمه‌دن بر آدیم ایلری آتمایورم ...

کوپه کوندوزاودالرده ،صوفه‌لرده مومله‌دولاشان بر آدمك الی فنرلی، آیاغی نعلینلی مرحوم دلی صالحی درخاطرایتدیرمسی نه قدر قابلسه ، خاطره، فنرله آدم آرایان « دیوژه‌ن » ی ده کتیرمسی او قدر ممکندر . عجبا بن ده ـ غیر فارق اوله‌رق ـ مجهول برسوق دماغی‌یه تبعاً هل عرفان آدمی آرییوردم ؟ هایدی ، دییه‌لم که اویله ! آرادم و ـ فرض بویا ـ بر دوزینه قدر بولوب حکومته هدیه ایتدم ؛ اونلری ایش اوزرنده

قوللانمادقدن ، مضر بر نسنه کبی بودائره‌دن وبرینه آتمغه
اوغراشدقدن صوکره نه‌یه یارار ؟ ... هنکام حریتك اوروپایه
طلبه کوندروب صوکره عودتلرنده اونلری ایشسز بیراقماسیله،
دور استبدادك ، ایصمارلادیغی حرب کمیلرینی خلیجه چکوب
شاماندیراله باغلامه‌سی آراسنده بن برفرق کورمییورم . توکلی
« تاریخ ازلی برتکرردر . » دیمزلر ؛ طاس دکیشدی، حمام ینه
او حمام .

شو اون اون بش کونك ایچنده نه‌لر اولدی ، باشمزدن
نه‌لر کچدی ؟ بردوشونویورم ده « امید توکنمز ! » ادعاسنده
بولنانلره قارشی « هله کلیك ده بر بنی تدقیق ایدك ؛ ذره‌سی
قالمش می؟ » دیبه حایقیرمق ایستیورم .

یانغینلرك چاپولجیلره ، محاربه‌نك قارغه‌لره، ئولولرك غساللره
وسیلهٔ استفاده اولدیغنی بیلیردم اما قولرانك اکثریت فرقه‌سنك
تأمین نفوذینه یارایه‌جغنی خاطرمه کتیرمزدم . بوعلتك بادی
اولدیغی مصاب ووفیات لیسته‌سنه - شیخ محسن فانی حضرتلرینك
نسخه‌لرینه وافسونلرینه رغماً - آزدها مشروطیتی مصاب وحق
انتخابی وفات قید ایتمکه مجبور اوله‌جق . تابوتی امانت مجلس
اداره اعضاسنك صرتنه یوکلتوب کورولتوسزجه، - شهرامینی
وکیلنك شیوه واداسیله سویلیه‌لم - قارنجه‌لر کبی سس‌سز صداسز
دفن ایتدیره‌جکدك . فقط اهالی ایله شهر امینی آراسنده‌کی

مجادله‌یه قاریشمق ایسته‌ین باب عالی ، ملتزمنك مغلوبیتی یوزندن هم اوبی ، هم « طنین » ی غائب ایتدی . باشنه نیم مخالف برسرمایه‌دارله، نیم مخالف برغزته دها چیقاردی . برده اوسته‌لك اویله براستعفانامه آلدی که یاننده اسکی دموقراتلرك مقاله‌لری ، « صباح » ك باش درسلری قدر معتدل وخفیف قالدی . دییه بیلیرم که بوقوجه حجت عجز و مماشات خزینهٔ اوراقه کیرنجه ، بیلمم قاچ یوز سنه‌لك اوراق ادیبانه اوزرندن بر نفخهٔ نفرت وحزن کچمش ، باب عالینك طاش دیوارلری برکره‌ده نار حجابله معناً یانمشدر .

فلاکت بویله بر ، ایکی وقعه‌یه انحصار ایتسه ایستدیککز قدر تحمل بندن ؛ فقط طشره‌ده دها نه‌لر اولویور ، نه‌لر ... اعیان اعضاسندن برینك هرسنه مجلس قاپانجه مملکتنه کیده‌رك تعطیلنی اوراده کوی‌یاقوب قصبه ییقمق، عشایر آره‌سنده محاربه ایتمکله کچیرمسی اسکی عجم تاریخنده بیله نادر تصادف اولونور مناقب غریبه‌دندر . هله بوجنکاور غضنفر شعارك تشرین‌اول کلنجه قانله ملمع قالقانیله قیلیجنی دیواره آصوب ، قولاغنك آرقه‌سنه قلمنی صیقیشدیره‌رق کلوب مجلسده آلتی آی قوانین مشروطیتی تدقیق خصوصنده اتعاب ذهن ایتمسی ماصالللرده‌کی کولمز شهزاده‌یی بیله قهقهه‌سندن خسته ایده‌جك قدر تحف ، مضحکدر . ذاتاً سرکذشت حکومت آت‌جانبازخانه‌لرنده‌صوك

پرده‌یی تشکیل ایدن پاندومیما لعبیاتنه اوقدر بکزه‌یور که .. قوجه ولایت مرکزینه مارتینلرله کیروب آدم ئولدورن اشقیالر ، اویقویه‌دالوب خیرسزلری قاچیران پولیسلر ، ژاندارمه‌لره صوپا چکن اهالی ایله مملکتمزده اویله پارلاق پاندومیما صحنه‌لری کچیور که کوزلرمزدن یاش کلنجه‌یه قدر کولمه‌مك قابل دکل ... کیم خاطرینه کتیرردی که بصره‌یه یدی مسلح حیدود عاناً کیره‌جك ، آدم وورەجق ، پاره چاله‌جق ... برکت یدی کشی ایمشلر ؛ یا اون یدی اولایدیلر ، والی‌یی بیله توابعیله آشیرمه‌لری وصوکره هپسنی خرما داللرینه هونك ، هونك صاللاندیرمالری قابل اوله‌جق‌مش ؛ حتی دها فضله‌جه کله‌یدیلر !..... شقاوت قانون خارجنده مملکتمزده سربستمیدر ، نه‌در ؟ اهالیسندن یکرمیسی ، اوتوزی داغه چیقمامش قصبه ارتق قالمادی . کرریجه‌ده کیلر دها ایمه‌دن ازمیرده‌کی سامی‌بك چته‌سی داغلری آشدی . ذاتاً بویله کیدرسه ضابطه النه دوشن مجرملر ، جانلری ایسترسه ، — هم ده نیچون ایسته‌مسون ؟ — قاچوب قورتوله‌یره‌جکلر ؛ النه تسلیم اولنان خیرسزی تراموایده‌قاپی دیشنه براقوب کندیسی تاایچری‌یه‌قوروله‌رق‌اوطوران‌وصوکره بالطبع وداع ایتمه‌دن آیریلمق نزاکتسزلکنده بولنان رفیقندن جدا دوشن پولیسله ، (ضابط ذکی بکك) قاتللرینی برقوجه تکمه رشوت مقابلنده سربست بیراقان‌دیکر پولیسك حکایه‌سی ،

آرتق بوندن صوکره پولیس آدی آکیلنجه نصرالدین خواجه، یه‌یه روحی وامثالی کبی چوق تحف برکیمسه‌نك اسمی کچمش قدر هرکسی کولدوره‌جکنده ، حتی اویمزه کیرن سارقلری کوروب طوتمق ایچون « یتشیك ، خیرسز وار ، پولیس یوقمی ؟ » دییه فریادایدنجه اوتهلکه‌لی موقعده بیله « پولیس » کلمه‌سنی ایشیدن خیرسیزلرك کولمه‌مك ایچون دوداقلرینی ایصیراجقلرنده شبهه‌می وار ؟ ..

بك اوغلنده ژاندرمه‌لری دوکن سرخوشلرله ، بویوك آداده‌سرخوشلری دوکن ژاندرمه‌لرك سرکذشتی عجز اداره‌یه وفقدانیٔ رجاله برمثال‌تام‌ایسه‌ده دوغروسی مناسترده‌خلقك‌قوللرا ایله‌متارکه عقدایتمه‌سنه مقابل‌حکومتك کوستردیکی بجربکسزلکك یاننده هیچدر. حاجیسی ، خواجه‌سی اواخر استبداد وبدایت مشروطیتدن قالمه براعتیاد عصیان وملکهٔ اجتماعله قاره بلوط کبی طوپلانمشلر ، قوللرالیلرله صارماش دولاش اولوب قاوون، قارپوز نامنه باغده ، سرکیده نه وارسه اوزرینه هجوم ایدوب برآیك آجیسنی چیقاره‌جق قدر ییمشلر ، شکمپرورانه ربایرام ایتمشلر . بوعید پرفیض اوغورنده ییدکلری قارپوز ، قاوون عددنجه قوربان ویرمه‌لری بك ممکن ایکن ، تزاید نفوسی مضر عد ایدن برمسلك فلسفی مؤسسیمیدر ، نه در؟ والی بوعصیانی تصویب ایتمش ... ای‌که خلق یالکز بوقدر ایسته‌مکله قالمش؛

برکت ویرسون صاغلاملرەدە قولرا میقروبی آشیسی یاپەجغز ،
بالتحلیل ایچندە یوزدە یوز ویریون موجود صولردن بشقەسنی
ایچین کسانی اعدامە محکوم ایدەجکز ، دیمەمش... والی بوکادە
راضی اولەجق ، بونیدە غایت مناسب کورەجکمش !

ایشتەاحوال داخلیەمز طلوعات قومپانیەلرینك قومدیلرینی
آکدیران بویلە برغرابت ایچنـدە ؛ امور خارجیەمزە کلنجە
اوکلیا خارج عقل ومنطق ...

بردە فرقۀ اکثریتـك دوائر ومؤسسات دینـلن برنوع
سـناتوریوملری واردرکە اورالردە آلتون حبلر یوتدورەرق
بدبینلری تداوی ایدرلر وانلرە برجهـان نوروشفق آچارلر .
عجبا بندە خستەلغمدن اوصـورتلە شفایاب اولسەم ، طرابلس
غرب ـ ایتالیا مسئلەسـندن ذرە قدر اندیشەیە دوشمز ، حتی
یانغینە باقوب « نە طاتلی غروب ! » ، سیلە ، سیلابە قارشی « نە
لطیف شلالە! » ، قولرا سدیەلری کچرکن « نەنزیەراحت دوشکی!»
دیر ، اوتەسنی دوشونمزمیدم ؟.. هم ، دوغروسی المزدەبویقوتاژ
کبی یامان برسـلاح مقابلە بولوندقدن صوکرە دول اجنبیە ایلە
آرامزدە ظهور ایدن اختلافاتدن منکسر الخـاطر اولمقدەهیـچ
معنی یوق ؛ ایتالیا اورایمی ضبطایدەجك ؟ کلسین سالانیکدەکی
حماللر کهیاسی ـ نەیدی آدی ؟ چوقشیئ ... باق! طوغریسی

عادتا مدحت پاشانك اسمنی اونوتمش قدر متأثر اولدم ــ هایدی ولی آغا دییه‌لم ؛ کلسین ولی آغا ... انکلتره بصره‌یه یورودی ؟ هیجانه محل یوق ، همتك وار اولسون ولی آغا ... روسیه طربزون ساحلنه‌می ال آتدی ؟ اندیشه‌یه محل نه ، صاغ اول ولی آغا ! .. والحاصل بزه بر اسکدار قالنجیه قدر ولی آغا آشاغی ، ولی آغا یوقاری !

فقط بن بوقدر ساده دوشونن ، ایشی ایلکله باغلامغی سون نیکبینلردن دکلم . دلیسی ، دیوانه‌سی اولدیغمز آلمانیانك ، آووستریادن صوکره باقی متفق اولان ایتالیادن‌ده اوزانان بودست تجاوزی بنی‌عظیم بر حیرته دوشوردی . انی‌که دوستمز آلمانیانك یالکز ایکی متفقی وارمش ؛ یا اتفاق مسدس الاضلاع دییه آلتی متفقی اولسه‌یدی بزم‌ده دشمنمزك عددی آلتی‌یی بوله‌جقمش ؛ ینه شکر اللهه !

بوحال بکا نه‌یی خاطرلاتییور ، بیلییورمیسکز ؟ هانی بعض حایلاز اوغللر واردرده ، کیدر ، کندیسنه فائده کله‌جك قادین قادینجق مسك کبی صابون قوقولی خانم قیزلری بیراقوب آرقه‌سنده بیك بلالیسیله دولاشان فتان مادامله‌ره عاشق اولور وبومضر سودا اوغورنده دوئللولرده بوکرینه قورشون ، اوموزینه مچ ، ا کسه‌کوکنه طوقات ، شامار ییر ؛ بزم‌قابینه‌ده اویله! زواللی ، آلمانیا دیمش ، برایری قادینك دیوانه‌سی اولمش ،

آووستریا ، ایتالیا اسمنده‌کی دیکر دلداده‌لرندن کورمدیکی ضرر یوق ... بز براتفاقه داخل اولان حکومتلردن برینه یار ومأکل اولالم . حقنده انشاد ایتمه‌دیکمز مدحیه‌لر بیراقیالم‌ده صوکره رفقاسنك تهدیدلرندن باشمزی قورتارمیالم .. بن بویله برغریبهٔ سیاستی عبدالحمیددن بشقه کیمسه‌نك باشندن کچمز صانیردم ! ... مکرکه تاریخ برتکرر ایمش .

— ۱۰ ایلول ۳۲۷ —

اولان بیتن ایشلره دائر

صوك استیضاحدن ، او تاریخی جلسه‌لردن آکلاشیلدی یا ؟ ارتق بو مخالفلر پاطیردیسنك « شویله اولاجقدی ، بویله کیده‌جکدی » سی ، فلان قالمادی : هانکی ایشك باشنه کچسه‌لر ، هانی چارشی باشنده صیرا صیرا دیزیلوب بر تلاش قاسناق ایشله‌ینلر واردر ، ایشته اونلری حسدندن چاتلاته‌جق بر سرعت وشتاته ایله اوکله‌یه قدر دیکییور ، فقط اوکله‌دن صوکراعجمی ترزیلر کبی یوقاریدن آشاغی برچکیشده یاپدقلرینی سوکویورلر ... خلعت رفاه وحضوره بورونمك ایچون اللرندن ایش بکله‌ینلرك بوقارا قیش اورته‌سنده‌ده چیپلاق قالمه‌لرندن قورقیورم !

الم ایرمز ، کوجم یتمز . یوقسه بن بونتیجه‌یی ایسترمیدم ؟

قابینه تنقید ایدلمیه جك ، مبعوثان مذاکراتی غزته لره کچمیه جك کبی لقردیلر اولور اولماز عادتا کوکسنه یافته‌سی یاپیشمش ، بوینه مارقه‌سی آصیلمش ، تپه‌سنه علامت فارقه‌سی باصیلمش، اومتاقسا قونیاغی کبی ، تقلید اولمادیغنه اصلا شبهه قالمایان استبداد قارشیسنده دوموز طوینه یاتیرلمش معصوملر کبی تر دوکدم ؛ اوقدر نومید اولدم که آغزن آچمغه ، برکلمه یازمغه آرتق کندمده قدرت بولادم؛ درد و کدر بنی اندلسك صوك حکمداری قدر استیلا ایتمش ، کوزلرمی یاشله دولدورمشدی .

فقط هله شکر، برطرفدن طرابلس موفقیاتی، دیکر جهتدن مقتولین سیاسیه جانیلری حقنده تعقیبنه باشلانان عدالت پولتیقه‌سی ایل عالمك یوزینه باقدیره بیله جك بررنك آلدی‌ده بن ده سوقاغه، خلق ایچنه چیقه بیلدم ؛ یوقسه شیشه قاوانوزه بیراقیلمش بر قیرمزی بالق کبی همان ایکی آیه یقینندر اودامده پنجره‌دن پنجره‌یه آغیر آغیر دولاشه‌رق قاپالی قالمقدن بوغولمشدم .

مع مافیه اوده فنا بر حیات دکلدی یا ؟ وان کدیسی برقنبه‌ده ، بن قارشیسنده، جاملردن کیرن قیزغین کونشه قارشی اوپ اوزون سریلیور ، او ، قوروتولمق ایچون آصیلمش بر پوستکی قدر جانسز ؛ بن دوریلمش برصوبابوروسی قدر حس‌سز ، حرکتسز اویقودن بدتر براویوشقلقله بلافاصله ، ساعتلرجه یاتیوردق . نهایت برازقیمیلدانمق ، اویانمق لازم کلدیمی ، پرنسس [کدیمك

آدی] صیرتنی برصاچ اوتو کبی بیچمسز جه‌سنه یوکسلتوب ، آتش قدر رنکلی آغزینی آچه‌رق اسنرکن بن ده برمدت دوغرولویور ، کرینیور ، قوللرمی صاغه صوله ، آیاقلرمی آشاغی یوقاری صاللییور ، صوکره ینه باشمی یصدیغه دایییوردم.

بن ایشته بویله ، چرکس احمدك سیروزده دوکوب‌دوکوب کوپرودن آشاغی آتدیغی آووقات کبی برحال بیهوشیده یاتارکن آرقداشلر کلیور ، «جانم نیچون یازمیورسك ، نیچون دوشوندیککی سویله‌میورسك ؟ مشهور کلامدر : مصادمهٔ افکاردن بارقهٔ حقیقت چیقار ! » دییورلر . حال بوکه ، انصاف ایدك ، بزده اویله‌می ؟ مصادمهٔ افکاردن دوس دوغرو بینه صاپلانان قوجه‌مان برقورشون چیقیور . حتی یان کچمه‌سی ، هدفی شاشمه‌سی ، بوزوق عثمانلی طورپیللری کبی چات! دییوب آتش آلمامسی احتمالی ده یوق. صانکه کوزه کورونمزه چلیکدن رای دوشه‌نمش کبی برکره‌فیرلادیمی؛ دوریلدك کیتدی ... « عالمسه‌ك ، فاضلسه‌ك بزه راه حقیقتی کوستر ، شعلهٔ ذکاکله یوللرمزی تنویرایت ! » نصیحتنه قولاق ویره‌نك عاقبتنه ایسه‌دها یکی سیرجی اولدق ؛ الندە فنارطوتوب خلقه رهبر سلامت اوله‌جق صیرا هیچ دکل ؛ زیرا قارانلغه صاقلانانلر آیدینلغه نشان آتییورلر ، دان ! دیدیمی نه فنار نه فنارجی !

مع مافیه انسان صبرده ایده‌میوریا ؟ توکلی سیروز قاتللری

اوته‌كنك بريكننك دوداقلرینی اویمغه قدر وارمشلر ، آلیشان آغزدورمیبور. شوصوك كونلرده‌باشمزه كلنلری‌دوشونویورده كندی كندمه : كون كله‌جك‌كه، دییورم ، بزه امورحكومتك قیزلرآغاسیله خصكی قالفه‌لرالنده قالدیغی دورلری آراتدیره‌جق، قاینارجه معاهده‌نامه‌سنی امضالایانلره اعاظم اسلاف دییه رحمت اوقوتدوره‌جق ...

اوچ سنه‌در وكلادییه نظارت صندالیه‌لرنده كوردكلرمزی خاطرلاینجه صوئوق صوئوق تردوكویورم ؛ امان وكلاانتخابنده دقت ایده‌لم ، كریده قاره‌دن عسكر سوقنی تكلیف ایدن رجال تاریخیه‌مزی ارتق‌جهل وبلاهته نمونه اله‌رق ایشه كیریشمیه‌لم ، مثلا مجلس وكلا برآرناوودلق اغتشاشنده « بتلیس » ه زرهلی كوندرمكه ، « ساقز » ه شمندوفرله عسكرسوقنه قرارلرویرمكه قالقماسون..... قوتلی برمخالفت وجوده كلمه‌دكجه بونلر هپ ، صاپیلی فیرطینه‌لر كبی كله‌جك ، حكمنی بربرر اجرا ایده‌جك دییه اه بیلیر قورقیورم .. حقی پاشـا قابینه‌سی وكلالغی جنازه آلاینده تابوت طـاشیمق قدر اهمیتدن دوشـورمش ، كلنك كچنك النه براقشدی ؛ اوكنه كلن ، آشجیسی ، ایشجیسی ، بردفعه اوموزنی شویله یان طرفه اكدیمی ، یاللاه !

برزمانلر ، مشروطیت نیتنه اعلان ایتدیكمز شو اداره‌نك ایلك كونلرنده ، كنـدی كندیمه سـوینیر ؛ تاریخك نه مهم

دورنده یاشییورم ! استبدادك سقوطنه‌ده یتیشدم ، حریتك ظهورینه‌ده دیردم ... طالعمده برده دره‌بکلرکندن طاتمق وارمش ! خسته‌خانه مدیرلرینك رسوم‌وویرکو وضعنه صلاحیتدار اولدقلری ولایات احوالنه باقدمی . الزام صورتیله خلقی ویرکویه بیچن تا اسکی دورلرك سنجاق محافظلرینی خاطرلامامق قابل اولمیور ... هله جمعیتك طرف طرف بایراغنی آچوب آلتنه عسکر طوپلاماسی یوقمی ؟ یکرمنجی عصرده آوروپاده‌می یاشییورم ، یوقسه یوزلرجه ییل اول « آق قویونلی » ، « قره قویونلی » مملکتنده‌می عمر سورویورم بنی شبهه‌یه دوشورویور !

« مشروطیته ضربه ، شکل حکومتی تغییر » کبی آغیر اتهاملری حاوی صوك حادثه صویه دوشدکدن صوکره بکلارتق غزته‌لرده‌کی « دیوان عالی » خبرلری‌ده امنیت بخش اولامیور . بودفعه بنغازی مبعوثی امداده یتیشدی ، اوسفرده کیم بیلیر ، بلکه یمن ، بلکه بصره والیسی ، البته بری چیقار ... تهلکه‌ده اولمیان مملکتمی یوق ؟ هم ذاتاً دستی قیرلدقدن ، قسراق قاچیریلدقدن ، ایشك ایلر طوتار یری قالمادقدن صوکره سکز اون کشینك اورایه طوپلانوب باغروب چاغرماسی نه‌یه‌یارار ؟ نصرالدین‌خواجه داغده‌اودون کسرکن برقورد کلمش ، اشکنی پارچه‌لایوب ییمش ، خواجه عودتنده باقمش‌که قورد ایشنی بیترمش ، قاچیور ، جوارده‌کی برقاچ آدمده آرقه‌سندن

« طوتیکز ! یتشیکز ! » دییه بر آوازه هایقیریبور ، آکلامش جاناواری طوتمانك امکانی یوق ، ذاتاً طوتولسه‌ده مرکب ینه یرینه کلمیه‌جك ، باغیرانلره خطاباً « تلاشیکز نه‌در ؟ دیمش ، براقك ، باری طوق قورد یوقوش یوقاری زحمت چکمه‌سین!»

هایدی آکلادق ، درت سنه‌در بر درلو وکلایه مسئولیت توجیه ایده‌مه‌دك ، دائما تنقید وتدقیقدن اونلری منزه ومبرا بولدق ؛ باقیورم ، توابعنه‌ده اویله معامله ایتمشز؛ آت ، آرابه ، وامثالی کبی غیر ذیروح اشیالرینه‌ده ... کچن کون مجلسده ، اوتوموبیل حادثه‌سی بحثنی جدی بولمایانلر اولدی. حالبوکه جوابسز قالان سؤاللردن بری‌ده اوایدی ! هانی ماصاللرده هرشیئك ،جماداتك بیله بر پادشاهی واردر ، بوده اوتوموبیللرك پادشاهی‌می‌در نه‌در ؟ نفسی طبقی حکمدارلر ، رئیس جمهورلر کبی غیر مسئول ... وقتیله مکه‌ده شریف عون‌الرفیقك برفیلی واردی ؛ چارشیسنده ، بستاننده باشی بوش کزر ، ایسته‌دیکی دکانه خرطومنی اوزاتیر ، مثلا برچووال باقلایی ، برقازغان عاشورایی ، بزم پاطلاف اطفائیه بورولرینی حسدندن بسبتون پاطلاده‌جق برقوتله ایکی دقیقه‌ده امر ، یتیرر ، برایکی‌ده چرچوه قیردقدن صوکره هیچ سببسز برقوشمه‌در باشلار ، اوکنه کلنی ده‌ویروب کچر ، کیدردی ... حدك وارسه بو مدهش چارپایه ایلیش . خرما داللرینه آصیلدیغك کون او کون اولور ...

حبوبات یرینه هر کون یدی آدم یوتمادیغنه شکر ایدوب سوقاقلرده متیقظ یورومکدن بشقه چاره یوقدر . بزده بو مسئله‌ده شوفورك دها عجمی اولوب عدد وقوعاتی تزیید ایتمدیکنه حمد وثنا ایده‌لم، بکلیه‌لم ...

ذاتاً سس سز ، صداسز ، صبور ومتوکل بکله‌مك بزه خاص برمزیتمیدر ، یوقسه رژی اداره‌سی ایتالیانك امرینه چالیشیورده توتونلریمزه آفیونمی قاریشدیرییور ، نه‌در ؟ خلق بر عالم بیهوشیده ... آوروپا غزته‌لرینك مخبرلری ، نه‌درجه فضله جالب حیرت اوله‌جق که ، غزته‌لرینه حرب حوادثندن اول استانبولده‌کی سکون وحضوردن ، لاقیدیدن بحث ایتدیلر ، اویقو واویوشوقلغه دائر تلغرافلر چکدیلر . فقط بو بزده‌کی خواب و بیهوشی ، ات تخته‌سنه انتظاراً مانغال آلتنده اویوقلایان کدیلرککنه بکزر ، هله سطورك کورصداسی اوك ایچنه برعکس ایتسین ، باق اوکمزه کچیلیرمی ؟ ...

— ۳۱ تشرین اول ۳۲۷ —

مشروطیتپرور چینلیلره نصیحت

ملتلر بربرلرینك حال وعاقبتندن درس عبرت آلمیورلر !

دویدم که، اوزاقدن طاوولك سسی خوش کلیر دیرلر ،درت بش سنه‌در اسیانك ترك وعجم حدودلرنده قوپان شماته ذوقلرینه‌می کیتمش ، نه اولمش ، چین‌ده آیاقـلانمش ، بزلره ، ایرانلیلره دونمك ایچـون اوله‌جق ، ملت مجلسنی آچمغه ، شـو کارزار فناده بزده اومهارتنی ، قابلیتنی کوسترمکه ، اجرای هنر ایتمکه قرار ویرمش . . .

نه دیه‌یم ؟ خیرلی اولان مقصـدلرنده خدا توفیقنی رهبر ایتسین وبزم باشمزه کلنلردن اونلری قوروسون !

فقط دعا کافیمی ؟ بن که درت ییلدر شو درسخانهٔ تجاربده

ایکی دیز اوستی کله‌رك نیجه حقیقتلر اوکرنمش، نیجه تجربه‌لره ، نه‌لره ، نه‌لره شاهد اولمش بر عبد ناتوانم ؛ آسیانك خزان یاپراقلری قدر صولغون رنكلی زواللی اولادینه بشریت نامنه نصیحت ایتمك، نه‌لردن توقی ایتملی ، نه‌لری اجرادن چکینمه‌ملی ، بوتون بونلری برر برر اوکرتمك ایسترم . . . بوبابده غایه‌م صرف انسانیته خدمتدر ؛ سعیم مشکور اولسون !

صورت خطاب

ای اولادلر ،

بنم سنم هنوز یکرمی‌دردی کچمش دکلدر؛ فقط سز یاشمه، باشمه باقمایکز ، سوزلرمه قولاق ویریکز ، اکر هر جمله‌مدن بر بابا نصیحتی آلمازسه‌کز اوزمان سزه « اولادلر » دیدیکمه اعتراض ایدیکز .

ایشتدم‌که بر قاچ کونجکز ایچون بز نصل مندرلرمزی بیراقوب نارکیله‌لرمزی بر طرفه آتمش و سوقاقلره دوکولمش ایسه‌ك سزده تخته سدیرلرکزدن قالقمش ، خشخاشله دولو چوبوقلرکزی دیواره آصمش و حریت اوغورینه سلاحه صاریلمشسکز . . . بوحرکتکزی تقدیر وتبجیل ایدرم. یقینده، انشاالله، کونکلیرکه مملکتمزك اوزرندن بو باروت دومانلری سیلینر ، مظفریت کونشی یوزلریکزی پارلاتیر .

فقط بنی دیکله‌ییکز ! ایچنده طوپ سسلری ایشیدیلن بو عصیان ، بو اختـلال فیر طینه‌سی یره بر قطرهٔ رحمت ، بر دانهٔ باران دوشمه‌دن ، قورو کوك کورولتولری کبی چار چابوق زائل اولوب ، بزده اولدیغی کبی ، یرینه ینـه بر درین اویوشوقاق قائم اولماسین ، مملکت چوراق ، صوسز قالماسین! بن حسـود بر آدم دکلم ، ایسـترم که سز بزدن دهـا بختیار اولاسیکز ، دها آز زحمت چکه‌سیکز ، ایشـته بو امل ایله بر پنـدنامه حاضرلادم . فی الحقیقه سزك « قونفوچیوس » کز درجه‌سنده ادعای فطـانت ایده‌مم ، فقط هله بر زحمت ایدوب دیدکاریمی نظر اعتباره آلیکز ، امینم که بکاده اولـکه کزده برموقع احترام آییرر ، جانربا قیزلرکزه تصویرمی صدف وایپکله ایشلته‌رك دیوارلرکزه آصار ویوجه داغلردن بی منند بیـاض منکشه‌لر طوپلایه‌رق رسممك اطرافنه چرچیوه‌لر یاپارسیکز !

ای اولادلر ، دقت ایدك که بو پنـدنامه‌م بزده‌کی طرابلس لایحه‌لرینه دونمه‌سین ؛ زیرا آکلاشیلدی که انسـان اوقومغه تنزل ایتمه‌دیکی کندی دوستلرینك ، کندی مأمورلرینك طاتلی لایحه‌لری یرینه، دشمنك قارالادیغی آجی اولتیماتوملری ازبرلمکه مجبور قالییور .

تمنی ایدرم که « بودا » سزی بویله عاقبتلردن محافظه ایتسین!

١ — كنجلر اختيارلردن ، علم تجربه‌دن ، خلاصه بيق صاقالدن ايدر ديرلرسه ايناغايكز . موقع اقتداره كله‌جكلرك صيرتلرنده قانبورلرى ، حتى آرقه‌لرنده قويروقلرى اولسه ، زيان ويرمز ، بيراقـك ؛ فقط تجربه‌لرى يوقسه الكزى سورمكدن اجتناب ايديكز ، زيرا اصل مضر اولان ايشته اونلردر .

٢ — زهر ايچمكه ، آتش يمكه ، درى كيمكه راضى اولك ، قحط وغلادن كونده باشكزده‌كى صاچ عددنجه تلفات ويرك ، فقط بنى اسرائيلك تشويقنه قاپيلوب طوپ ، كمى ، قيشله ، عرصه كبى سفلى صاتيشلردن قطعاً فراغت ايدك .

٣ — قلعه‌لركز طوپسز ، زرهليلركز طورپيلسز ، شهرلركز عسكرسز دوروركن مانورا ديه هوايه قورشون ، بوشه طوپ ، دكزه آلتون آتمايـيكز ، قورو صيقى‌يه باروت ياقمايـيكز .

٤ — مشروطيت ، ادارهٔ عرفيه ديمكدر . قانون اساسينك محافظه‌سنه ديوان حرب عرفى مأموردر . بونك حق تفسيرى ايسه يالكز جنرال « شوكى تونغ » ك ادراكنه مودوعدر.

٥ — محلنه صرف ايتمكه الكز وارميه‌جقسه اعانه طوپلامايـيكز ؛ احمدك باشنده‌كى كلاهى سزك محمده كيديرمك

مقصدیله تنسیقات یاپمایکز ؛ امتیاز بحثلرنده ایشی یغما حسنك بوره کنه چویرمه‌ییکز ؛ خریطهٔ وطنی تربه صاریغی کبی پارچه پارچه کسوب داغیتیرکن حکومتی قورتارییورز دییه زنهار اوکونمه‌ییکز .

٦ — « امرایه اوتوموبیل‌ایله‌ماروکن قولتوق‌ویرمکدن، اطفائیه آلایلرینه خورطوم آلمق، سلامت عمومیه نامنه دها فائده‌لیدر . » حقیقتنی فراموش ایتمه‌ییکز .

٧ — مهد حریت ، مسقط رأس‌مشروطیت کبی عنوانلرله برقصبه‌یی‌دیکرندن تفریقدن توقی ایتمکله‌صاقین اکتفاایتمه‌ییکز، اومثللو بلادی ، نه‌رتبه مهم اولسه ، درحال تخلیه ایدوب طوپراغنه بقله بغدای اکیکز وبوصورتله تخم نفاق یرینه تخم خیر اقتطاف ایدیکز .

٨ — « اعیان رئیسنك‌دیلسزی‌چوق‌سویله‌یه‌نندن، طویلی قصیرندن افضلدر . مبعوثان رئیسنك ایسه براز سوز بیله‌نی هیچ بیلمه‌یه‌نندن وقصیری طویلندن اعلی‌در . » دستورینی خاطرلاییکز .

٩ — حریت‌اوغورینه فتح‌بلاد ایدن‌قوماندانکزاولورسه اونی تبجیل ایدیکز ، کچدیکی یره صیرمه دیبالر سریکز ، بلنه سیف مرصع ، کوکسنه نشان افتخار طاقیکز ، مملکتکزك اون کوشه‌سنه اون آلتون هیکلنی دیکیکز ، فقط‌اك اول‌الندن

عنان اداره‌یی آلوب کوشهٔ احترامده استراحتنی تأمین ایدیکز.

۱۰ — آچ آدملری بردن دویورمایکز، عارسز اولور . — زوکورتلره خزینه کوسترمه‌یك ملت خزینه‌سندن اولور . — پاره‌سزلرك جیبنی بردن دولدورمایکز ، قمارباز اولور . — وقتیله صباح قهوه‌سنی کوچ بولانلره شامپانیه ایچیرمه‌ییکز ، سرخوش اولور . — خیرقه‌یه آلیشانلره بردن فراق کیدیرمه‌ییکز ، کولنج اولور .

۱۱ — مملکتك راه عدل وحقده ترقیسی ایچون اولا اعیان ژورناللرك نشرندن ، مبعوثان ینه اسکی حال احتیاجه دوشمکدن ، غزته‌جیلر بینلرینه قورشون ییمکدن ، افراد ملت پرده دکنکلرینه معروض قالمقدن قورتارمه‌لیدر .

۱۲ . — بحر محیط اوقیانوسدن سرحد سمرقنده ودشت مغولدن تا لب آبه قدر قوجا ملتك رجالکزدن بری حقنده‌کی انسلاب امنیتنه باقمیه‌رق محترم مبعوثلرکز ینه اعتماده بردوام اولسونلر.

خلق نه بیلیر ؟ « العوام کالهوام . »

۱۳ . — سیاست خارجیه بحثنده سوزم شودر : دکیزه دوشه‌کز ییلانه صاریلك ، قورتولورسیکز ؛ فقط آلمانیایه صاریلمایکز ، بوغولورسیکز .

باقی « بودا » حالکزه آجیسین !

— ٤ تشرین ثانی ۳۲۷ —

« قلم‌ده » ده انتشار ایدنلردن :

بیکنجی نسخه‌نك مشهور سیمالری

اوكون « ثروت فنون » ك آلت قاتی غلبه‌لکدن بر آدا واپوری كوكرته‌سنه دونمش ، سیغاره دومانندن جاملری كوی قهوه‌سی كبی ایسلنمش ، صیجاقدن حقه‌لرده مركبلر قهوه تلوه‌سی حالنده قورومشدی . یك ایركندن یازی‌یی بولانپاكتلره ماء مقدس چاناقلری كبی ، تمیز ، كیرلی خیـلی آللر اوزانمش وخسته ، صاغلام بر چوق جكرلر ، توتر صوبالر كبی دومانلرله بوغوشدقدن صوكره باشقه منفذ بولامیارق اونلری تكرار كری‌یه فیشقیرمشـدی . شیمدی هواده بو هر كسـك تا ایچرلرینـه صوقولان بولوطلر بر برلریله قاریشـوب اطرافده بر هوای

امتزاج حاصل ایدرکن مدعوین اعاظمك ورودینه ، نطقلرك صدورینه انتظاراً وقفه کبیر تحمیل اولمشدی .

بردن سسلر دویولدی :

— کلیور . . . کلیور . . .

وَ قاپونك اوکنده دوران آرابه‌دن بری اینـدی : یاندن باقارسه‌کز احمد مدحت افندینك ضعیفاغنه ، هانی صوپاسیله باب عالی یوقوشـنده آدم دوکدیکی زمانه بکزه‌تیرسـکز . ذاتاً آرالرنده برفرق واردر: بونك آدی فاضل محترم، دیکرینککی شیخ‌المحررین . آرقه‌دن بر حمال سمری کبی جانسز وقابادر ؛ اوندن سیماسنی کوره‌مزسـکز که برینه بکنزه‌ته‌سکز : قاشلری کوزلکلرینی اورته‌رك کیرپیـکلریله بیرلشـمش ، صـاچلری آغزینی‌قاپایه‌رق صاقاللاریله قاریشمشدر . یالکز نزله‌لی‌برونی بوتون بو تویلر آره‌سنده بر خسته کبی اسیر فراشدر وانفیه یوته یوته اویوشـمش قالمشدر . سیمانك هیئت عمومیه‌سی ایسه زیفته صوقولمش آك قابا نومرو بر اسکی بادانه فیرچه‌سنه بکزر.

هنوز البسـه‌سنی میرده پاپدیرماز و آرقداشـلری کبی اشتاین‌ایله تیرینغی چابوق فراموش ایدوب استانبول ترزیلرینك عادیلکندن بحث ایتمز، فقط دائمـا مشتکیدر؛ زیرا ایکی درلو ردنغوت ایصمارلامغه مجبوردر : بری اوکی ایلیکلنمکه مخصوص اولدیغندن قارنك جسامتیله متناسب قماش علاوه‌سیله ؛ دیکری

آچیق دورمق ایچون ودار . ایکیسنی بردرلو برلشدیره‌مز . زیرا قاپالیکن واپورلرك نفس باجالرینـه دونر ، آچیقکن چادره !

مع مافیه مراسمه واقف دکلسه‌ده وطن پروردر : روغان اسقارپین ایچنه یرلی معمولاتندن بیاض چوراب کیر .

بوذات هنوز قارشـیلانمشدی ، قاپونك اوکنده عظیم بر کولکه کوروندی ؛ بو کولکه‌یی ده ایری بر انسان کووده‌سی تعقیب ایتدی : قیویرجق سواری قالپاغی آلتنده کوزلری همان یوق دینه‌جك قدر نظر دقته چارپمار ؛ لکن چکه‌سندن صوکره تکرار تویسز بر قحف بشرك باشلادیغی کورولور ؛ فقط بو غریبـهٔ خلقت یاقه‌نك آلتنده یاری غائب اولدیغندن تشخیص ایدیله‌مز . باشك هیئت عمومیه‌سی ، تجهیزاتی نقصان قهرمان وحر بر بوغایه بکزر .

تورکجه یازی ماکنه‌سی الآن ایجاد اولونمادیغندن ، بومهم عالم اثرلرینی فرانسزجه یازار و ترجمه ایتـدیرر . په‌راپالاس اوتلنی اوقدرسورکه آیلرجه سوقاق یوزی کورمه‌دن ، آیاغنی طوپراغه باصمه‌دن ایچنده اوطورا بیلیر . بر اسکی سـفیر قدر شانلی ، بر سـواری نفری کبی ایری ، تکه آشـجیسی قـدر شیشمان ، فجر آتی اعضاسی کبی تورکجه‌یه واقفدر . غیر مطبوع آثارندن بر پارچه :

« نو تجی ! یورو . . . خایر دور !
« سلطان مراد مجنونمیدی ؟ — خایر ؛ — أوت !
« کیتمك لازممیدر ؟ — أوت ؛ — خایر ! »

مرتبلرك تقدیر کاریدر ؛ کوردیکی یرده أللرینی صیقار ، شرفلرینه نطقلر سویلر . غریب بر طبیعتی واردر : قاچیرلمش فرصتلردن صوکره‌لری استفاده ایدر وانجه باجاقری ، مینی مینی آیاقلری اوزرنده مهیب کووده‌سنی دائما ؛ دائما ایپ‌ده اوینار بر جانباز اهتمامیله طاشیر ؛ فقط نافعه ناظری کبی هیچ سقوط ایتمز !

بر آرالق کوزمه، بیراقدیغی صاقالیله عادتا آلامود بر نوئه‌ل باباسنه بکزه‌ین عشق ممنوع محرری کوروندی . بونك بالطبع جیبلرنده نه اویونجاقلر ، نه‌ده صیرتنده کوفه‌سیله، النده قانجالی عصاسی واردی ؛ فقط اطرافنی آلان معصوم یکی محررلرك اللرینی صیقیور وطاتلی ، پك طاتلی برشیلر سویلیوردی . بر پروتستان میسیونری وضعیله « اسکیلره حرمت ایدك ! » دییوردی .

دیرکن « صوصالم، صوصالم؛ نطق وار ! » دییه باغریشمه‌لر اولدی؛ اوکومده جسم بشره استحاله ایتمش بر یونس بالیغی قافاسی خلقی دالغه کبی آییره‌رق میدانه چیقدی . « بو کیمدر، نه‌در ؟ » دیدم « بر بدبختدر ، دیدیلر صباحلری قوجه سیاسی

مقاله‌لر یازارده بردرلو اسمنی مجروب املایه کتیره‌مز ویازیلری آلتنده تمامنی کوره‌مز ! » او ، دورت کوشـه وجودیله بر نینوالی آثوریه کاهنه بکزییوردی. ألنه برقدح قونیاق آلدی وآکلاشیلمایان بر قدیم لسـانله خیلی ایی لافلر ایتدی : هر اکلاشیلمایان شـیده بر لطـافت واردر؛ آلقیشـلاندی ، آلقیشلاندی ...

اورته‌ده صاحب خانه کزییوردی : اوزون ساقی اوزرنده دانه‌لری دوکولمش برآی چیچکنه بکزه‌ین سیماسیله بویوکسك باجاقلی ، اوزون بویلو ذات ، محررلرینه ، یالکز دیشلرنده‌کی آلتونلری صیق صیق کوستریبور وقراللغی اعلان ایدیلن قاره داغ پرنسندن دها نازك حرکت ایدرك هرکسه : « بیسه‌کزه ، ایچسه‌کزه‌ به ، پاره ویردم ! » دییـه حایقیریـوردی . بونی ایشیتن مدعوین ایصلاق سـوپورکه ایله قووولان سینکلر کبی هریردن هوالانیور وبوفه‌نك اوزرینه تام‌سرعتله قانادچیرپه‌رق اینیوردی . اوچرکن مسـافرلر بربرلرینه « تشبث شخصی ، تشبث شخصی » کلمه‌لرینی فیصیلدییور وبوسسلر ، آچیق بولوب بربری‌اوستنه خیلی ایچدکلری سیغاره پاکتلرینـك تأثیر شماتت بخشاسیله اوکسورنلرك کورولتوسنه قاریشیوردی .

بوتون بوهرج ومرج اشکال آراسنده بر صالون کوشه‌سی ارار کبی متجسسانه اطرافی تحری ایدن واستانبولده موجدی

اولدیغنی ظن ایتدیکی تك کوزلکك نظرهٔ بلوریله هرکسی ، خصوصیله کندیسنك برمقلدی عد ایلدیکی خارجیه ناظرینی مغرور مغرور سوزن، اورکیداقدر غریب برشیق نطقلری دیکلر کبی دوریپوردی . اوباشدن آشاغی برهرجائی کبی هزار رنکدر. ایچی مقوا زخاف فسی قیرچیل صاچلری اوزنده برقالب کبی متین ، برمزار طاشی زینتی قدر صوئوق دورور. سیغارهسنی دائما آتهجغی سیغارهسنده یاقار ودنیانك أك شیق جنتلمن خیرسزی « آرسهن لوپهن » ه اوقدر بکزرکه آقتور برهان الدین اونی تقلید ایدر، فقط سرقت ایتدیکی شیلر نهمجوهر ، نه ده سجاده ، خالی وسائرهدر ، یالکز قادین مکتوبلریدر ؛ اونلری دائما استنساخ ایدر وغزتهلره کوندهریر ؛ چوق معذبدر. آلتون، جیبندن چوق دیشلرنده واردر .

قیشلق ردنغوتلری ایچنده ترلهین ، تربیهلی دورمغه چالیشهرق قیپ قیرمیزی اولان ، بوفهیه یاقلاشمق ایچون بیلك حیلهلر دوشونن، أللری مندیللی ، دیز قاپاقلری صارقیق ، قوندورهلری توزلو بر اکثریت عظیمه اوکونکی نسخهیی آچمشلر ، بورسملی اثرلر اوستنده کندیلرندن کچمشلردی . باقدم : بلا استثنا هپسیده کندی رسملرینی ، کندی امضالرینی سیر ایدیپور وصوکره باشلرینی یاننده کیلره چویرهرك، متبسم: «فوطوغرافکز نه أیی چیقمش ، اثرکز نهنفیس ! » دییوردی .

نهایت مالیه ناظرینك « ثروت فنون عائله سفره‌سی » دیدیکی
چای ماصه‌سی معده‌لری اغنایه کفایت ایتمینجه مدعوین لوقانطه‌لره
قوشویور و فجر آتی اعضاسی، قولتوقلری آلتنده یالدیزلی بیکنجی
نسخه‌لر، توزیع مکافاتدن چیقمش چوجقلر کبی، کونش و توز
ایچنده برر طرفه داغیلیوردی .

بومهم بر کوندی !

— ٥ اغستوس ١٣٢٦ —

قافلهٔ سیاحین

یتمش سکسان کیشی قدردی ؛ رومانیایه‌می کیدییورلردی، یوقسه قلم دونوشی ده‌کیز حمامنه‌می؟ وهلهٔ یك آکلاشیلامازدی. اللرنده پاتیسقه ، قلابدان ، یازمه بوغچه‌لر ، عاریت آلنمش هکبه قیلقلی چانطه‌لر ، وندیك سپدلری ، هزار رنك شمسیه‌لر ؛ آرقه‌لرنده ردینغوتلر ، قدیفه یاقه‌لی پاردوسولر ؛ آیاقلرنده فوطین قوندوره ، کتن اسقارپین ، یاریم چیزمه، قاره‌کوزك دوکون دعوتلیلری کبی کردن تیروب بلدن یوقاریسنی صاللایه‌رق عظیم برقافله « داچیا » واپورینه کیرییوردی .

آصمه مردیون، دولو برسینك کاغدی کبی یالکنز سسلری دویولان فقط برآدیم ایلریلەمکه امکانی اولمایان سیاحین ایله

مستوردی . طائفه‌لر قوللرینی بولوب طوته بیلدکلرینی یوقاری چکییورلر، حماللر اشیالریله برابر صاحبلرینی ده یاری طاشییورلردی .

همان هپسی شیمدیدن مشتکیدی. ضعیف ، تراشی اوزون، یاناقلری مرکب حقه‌سی کبی قاره وچوکوك ، مور یلکلی ، ردنغوتلی ، فسی همان صیجاق دینه‌جك قدر هنوز قالبدن چیقمش بر آدم ، برالنده باستون ، دیکرنده شمسیه ، عادتا حدتلندی :

— نه عقل بو ، دیدی ، یولجی‌یی تایوقاری چیقاروب صوکره ایچ مردیونله آشاغی ایندیرمك ؛ ابی که اولرده دامه چیقوب صوکره دلیکدن تکرار آشاغی اینمك عادت دکل ؛ یوقسه چادرده اوطوروردم .

جاکتنك آرقه‌سی چکیك ، اوکلری صارقیق ، بویون باغیسی یلکندن قیصه ، باصمه مینتانه ایلیشدیریلمش لاستیك یاقه‌سی شرید قدر اکسز ؛ طیقناز ، عادتا هفته‌لرجه یاتیلمش بریاصدیق اورتوسی قدر بوروشوق بز پانطالونلی ، آزکوسه مع مافیه صاقاللی ، آز قنبور فقط اوزون بویلو بری جواب ویردی :

— برکت ایچرینك مردیونلری کنیش، هم آصغیده دکل؛ اولا صالالانیر صاندمده غارسونه بنی ایندیر دیدم ؛ کولدی ، صاغلام اولدیغنی کوسترمك ایچون اوزرنده تپینـدی دوردی !

بالطو كيمش ، هيچ اشياسی يوق ، آرقداشنی تشييعه كلمش برصراف چيراغی قدر باستون وشمسيه قوللانمامغه آليشمش بريولجی ؛ بويندن صارقان دوربين ، فوطوغراف ، توالت طاقمی قايشلريله ، قوشومنی قوپارمش حشری برميدياللی‌يه بكزه‌ين غايت شيق بر كنجه صوردی :

— قمارايه لزوم واری‌يا ؟ آقشامه واره‌جغز ...

بوغريب سؤالك مخاطبی جواب ويرمدی ؛ يالكز فسندن ماعدا كوزلری وطيرناقلری‌ده داخل اولديغی حالده ، فنار كزمه‌سندن دونمش بر اهل ذوق قدر توز رنكلی صاری آرقداشنه اصولجه وبالطبع فرانسزجه :

— نه جاهل ! ديیه سويلندی ، كنديسنی ملكيه‌دن طانيرم .

واپورك حركتنی ، تشييعه كلنلرك آيريلماسنی اشارت ايدن چان دويولنجه خيلی آدملر « يمكه ، يمكه ! » ديیه بربرلرينی دورتديلر ؛ اونلر واپورلرده طعامه چان سسنك تقديم ايتديكنی نصلسه اوكرنمش منورالفكر سياحلردی . قوقو آلمغه چاليشان برونلريله غلبه‌لكی چوروك برتوابند كبی ييرتديلر ، سسسز ، برسمت مجهوله هجوم ايتديلر .

قانابه بولاميوب‌ده يره باغداش قورمش ، چانطه‌سنی سرمش ، قاپاغنی بويلو بويـنه آچمش ، هركسك كوزی اوكنده

قیدسز برشی آرایان شیشمان ، یقالقسز ، یلکنك ایکی دوکمه‌سی قوپوق، توزلو فوطینلی بر آدم، اوکنده دوران مینی مینی روغان اسقارپینلری قیصه اتکنك آلتنده سیاه کدی یاورولری کبی طومبول طومبول بربرلریله اوینایان کنج قیزه :

— پاردون باقالم مادمازه‌ل ؛ طهارت بزلرینه باصیورسك ، اولدیمی یا !

— آه ، پاردون موسیو . . .

اورته‌ده بر کورولتودر کیدییور ؛ قیصه اوزون ، شیشمان ضعیف ، خسته ، صاغلام برچوق سیاح قماره‌لرینی بولمق ایچون مأمورك یاننده بعضاً سوینه‌رك، بعضاً قیزوب حایقیره‌رق ، اوته‌یه بری‌یه چالقانه‌رق قایناشوب دورویور ، نهایت واپور قره دکیزه کیرییور ؛ یمك وقتی .

اوطورمغه جسارت ایده‌مین ، بر درلو حضورلرنده راحت ایده‌مدکلری مادامه‌لردن اوزاق قالمق ایچون کوشه بوجاق آرایان ، یاخود متروك بر طاش کبی واپوره ایلك کیردیکی زمانکی حالنی محافظه‌ایدن بر اکثریت، غارسونلرك جبر وابرامیله مکلف یمك سالوننه ادخال اولونورکت، حرکن ایدن وانتیلاتور- لری پارماقلریله کوستروب اظهار حیرت ایدنلرله دولو قاپولرده مرور وعبور منقطع اولمشدی .

بالق چتالیله دوندورمه ، دوندرمه قاشغیله چوربا ایچن ،

ارمود ، شفتالی کبی ایجه قابوقلی میوه‌لری صویولور کورونجه چیپلاق بر آدم کورمش قدر اظهار حیرت ایدن بعض کیمسه‌لر حاولولرینـك بر اوجنی غیر تلاقلرینه دیکرینی‌ده طـاباقلرینك آلتنه ایلیشدیر دکلرندن ، البسه‌لرینی کیرلتمیه‌جکلرندن صوك درجه مطمئن بولونیورلر ، احتیاط کلفتندن آزاده قالدقلرینه سوینیورلردی .

سیاحیندن بر ایکیسـنك قولتوغی آلتنده چیچك دمتی کبی بر آچیق سپته یرلشدیریلمش تازه بیبر ، دوماتس ، اکمك ، غزته کاغدلری آره‌سندن کمیك باجاقلرینی کوسترن طاووق سوکوشلری فلان کورمش ، بو فضله اشتها ایله احتیاطدن برشی آکلایامامشدم . مکر بونلر دوموز اتنك قاریشابیلمه‌سی ملحوظ اولان طعاملره ال سورمه‌مکه عهدلی ثباتکار ذاتلرمش ؛ بوکون سیاحت نفقه‌لرینی ، حتی صولرینی بیله برابر کوتوریورلرمش !

طعامده هیچ خبرسز بر خطیب پیدا اولدی وکمال سلاستله بروجه آتی دیدی‌که :

— افندیلر ! قپودان افندی‌یی طانیرمیسکز ؟ و اکر طانیمازسه‌کز قپودان افندی‌یی بن سزه طانتدیره‌جغم ؛ زیرا قپودان افندی طانمغه لایق برافندیدرها ! اویله بر قپوداندرکه اونی طانیمالیسکز ، بن‌ده سزه اونی طانتمایی بر وظیفهٔ حمیت بیلمه‌لی‌یم . . . دکلمی‌یا ، ها ! . . . الخ .

ایلك سطرلر مثللو بو نطق وجیز خیلی اوزادی . قائلنی صوردم : دموقراتلرك رئیسیدر ، دیدیلر ، یامان بر آدم. باشی، آفیونی آلمش وخیلی کونشده قالمش بر خشخاشه بکزه‌ییور . وبورایه طوتولمش دامه آصیلی نظراق بر صارمساق کبی صاللانیوردی. بونك آلتنده‌ییپو کبی اکری وجودی، بلنده‌کی، بوینده‌کی ، دیزلرنده‌کی اینجه بوغماقلرله بر آزده عربستان فستغنی آکدیرییور دی . دیرکن علی العجله بر رئیس تکلیف وقبول اولوندی. بودالغین بر آدمدی، دائما قرق درجهٔ حرارتده صوصامش برخسته کبی قورو دوداقلرینی قورودیلیله ایصلاتمغه چالیشیوروبون بون کولیوردی . بکرشده بر نطق ویردی، عیناً دیدی که :

— بو کون مقدس [نیچون مقدس ، پاپالقمی بوراسی ؟] روما [رومانیا اوله‌جق] ایمپراطورلغنك [قراللق دینه‌جك] طوپراغنه [طبیعی صوینه دکل] آیاق باصمق ایچون [دیمك یالکز بونك ایچون] تا ؟ ... [درت الف مقداری] استانبولدن کلدك [اون سکز ساعتلك یول !]

همان اکثریتك بیاض، فیستیقی، بیسمارق رنکلی شمسیه‌سی واردی . پایتخته چیقنجه بونلر آچیلدی وسیاحین رنکارنك سپرلر آلتنده برچین هیئت سفریه‌سی کبی جاده‌یه یاییلدی . چوق صیجاقدی، اوقدرکه عثمانلیلردن یاقالغنه مندیلنی صیقیشد-

یرمامش ، یلکنی آچامش همان کیمسه قالمادی ؛ بویله برچوق شد رحل اولوندی .

نهایت کیجه اولدی . شهرك غریب بر خاصه‌سی وار : کونش چکیلنجه ، (بوقاس) ده‌کی طلسملی آغاجدن باقار کبی هرکس چیفت کورونیور ، برقادین بر ارکك سوقاقلر هپ اویله دولیور . هیئت اعضاسی‌ده بوسعادته نائل اولمشدی . اوتل دهلیزلرنده تابصباح کوملکلی قادینلرله جاکتسز ارککلرك بربرلرینی قووالادقلری ، حتی کیجه‌لکلرینی کتیرمه‌ینلرك یورغان چارشافلرینه بورونوب چیپلاق آیاق ، غارسونلردن قادینلر حقنده ایضاحات طلب ایتدکاری دویولدی . شمدیدن جیبده‌کی ساعتك صاتیلینجه حاصل ایده‌جکی مقدار بودجه‌یه علاوه ایدیلدی .

کوندوزلری اوتل پنجره‌لرنده کونشه آصیلمش ایصلاق جورابلر ، مندیللر ، حتی هلالی کوملکلر قورویور ، روزکاردن جانلی کبی شیشه‌رك متجسس متجسس جاده‌لرده صارقیوردی .

هریرده تقدیر ، آلقیش ، یشاسون تورکیا صدالری ؛ بوکا مقابل تمنالر ، تبسملر ، سوزوك سوزوك ، مغرور مغرور باقیشلر ... هیئت جاده‌لردن بر جنازه آلایی هیبت وسکوتیله آغیر آغیر کچرکن اطرافدن دوروب دوروب تماشالر ، شاپقه چیقارمه‌لر ؛ عمومی باغچه‌لرك چایر یرلرینه اسپرطو

لامبه‌لرینی قوروب آلاتورقه قهوه‌لرنی پیشیرن ویرلره بویلو بویته یاتوب ماستیقه‌لرینی آتانلره قارشی استغرابکار نظرلر !

نهایت عودت . برهفته‌ده آنجق سکز اون ساعت اویونمش ، متباقیسی آیاقده کچمش ؛ بوتون سیاحین بی‌مجال ، بی رنك ؛ تراشلر اوزامش ، البسه‌لر بوروشمش . قوندوره‌لر ییمش، اصل فلاکت، چانطه‌لر بوشالمش ! قوردونسز دونلرله آرقداشنك معاونتی سایه‌سنده قاره کوی کوپروسنی کچه بیلنلر نادراتدن دکل . فقط زیانی یوق ، آرتق نقل مشاهدات زمانی حلول ایتمش :

— امان افندم ، نه ترقی ، نه‌مدنیت ... هریرده تلفون ، هرطرفده الکتریك ؛ اوتوموبیل آرابه‌دن چوق ، ایلله کیجه اولمایورمی ؟.. الخ .

دیرکن دارالفنون افندیلری رسماً کلیور ؛ آه بورسیت ، بیچاره‌لری خراب ایتدی : صرتده دائما ردنغوت ، امانزه‌ده اولورسه‌کز اولورکز ، حتی ایکی کون دوام ایدن شمندوفر یولجیلغنده بیله بومجبوری ! کیمه‌مك ایسته‌دیکزمی؟ نه کزمه وار ، نه ییمك ؟ قادرو خارجی اولور ، اوتلده یاخود مکتبده قالیرسیکز . تام دوقسان آلتی ساعت دوام ایدن سیاحتلرینی

شویله تقسیم ایتدیلر :

۷۰ ساعت گزمه ، طعام . — ۱۰ ساعت نطق . — ۶ ساعت (یالکز آلتیدر) اویقو . — ۵ ساعت هیئت اداره ایله رئیسدن شکایت . — ۵ ساعت ترسیلمه وسائره ...

بو برتنزه هیئتی دکل، صانکه اویقوسز قاچ کون قدر تحمل ایدیله جکنی کشفه چالیشان برهیئت فنیه ایدی . قاواقده کی قارانتنه دوقتوری آز دها « داچیا » واپورنده سکسان قدر مصاب وقوعنی اعلان ایده جك ، دنیایی اندیشه یه ویره جکدی. طلبه سی ده خواجه سی ده قپه لره سریلمش، عادتا اویقوخسته لغنه کرفتار اولمشدی . بو آجیقلی برلوحه ایدی : رنك اوچمش ، آتشدن دوداقلر قورومش، تردن یاقالر بوروشمش، هپسی آجی آجی صاییقلیور ، چیرپینیوردی .

نهایت استانبول اوزاقلرده ، سیسلره کومولو غایت سسسز ومنزوی کورونیور ، اویقو احتیاجنی آرتدیرییوردی . شبهه سز شیمدی « یشاسون تورکیا » دییه آلقیشلانه جق اولسه لر سیاحین بلا استثنا : — یشاسون اویقو ! دییه جکلردی . فقط برکت ویرسین ، اسنه مه لر آراسنده بوپك ایی اکلاشیله میه جقدی . ایشته رومانیا سیاحتی بویله برسیاحتدی !

— ۲۶ اغستوس ۳۲۶ —

پولیسلرك امتحانی

دائره‌نك قپوسندن كیرركن پاپوججینك اطرافنده تراشی مجلا، باصمه‌مینتانلی ، سیوری سیاه فسلی، اكثرینك طوپوقلری یمنیدن خارجده قاله‌رق خیلی خیرپالانمش، چامورلانمش یكرمی اوتوز قدر كنج كوردم . اللرنده هرنوع وشكلده حقه، طبقه طبقه بوروشوق كاغد ، قامش ، دمیر ، قورشون قلم واردی . قولرایه طوتلمش قدر رنكسز وپرخلجاندیلر . اوداسنه كیرنجه آرقداشمه صوردم : « اونلر كیم ؟ »

— ها ، اونلرمی ؟ پولیســه قید اولمق ایچون امتحان ویره‌جك افندیلر . وقتك وارسه بولون ، سیر ایت .

كوشــه‌یه چكیلدم ، اوداجیلر یر حاضرلادیلر ، میزلر

کلدیلر ، آرالرنده خفیفدن بر شیلر قونوشدیلر . دیرکن امر ویردی :

— کلسینلر !

قاپونك آرالغندن متردد برشکل اوزاندی ، بر مدت دوزدی ، صوکره کولدی ، بر آدیم آتدی . . . تکرار کولدی . . . ینه طوردی . اوزمان بوتوقفلرله نازکانه خطواتك رسمیتندن بیزاراولاناوداجی اونی ایتدی. شیمدی قاپو، ایری بر پاچاورادن قورتارلمش طیقانیق بر قاسم پاشا چشمه‌سی کبی آچیلدی؛ برخیلی بریکینتی‌یی ایچری‌یه آتدی . کلنلر آرقه‌لرنده برصوجریانته تابع منظارلرکبی اودایه تکرلنه‌رك ، ترس پورس اوله‌رق کیرییورلر ، صوکره کنیشلکده کندی اختیاریله حرکته مجبور اولنجه شاشیروب قالیورلردی . کوج حال ایله صیره‌لاندیلر ؛ بری تمنـا ایتدی ، اوبری اونی تقلید ایتدی . هپسی سلام ویردیلر :

— مرحبا ! مرحبا ! مرحبا !

دیرکن قیصه بویلی ، ردینغوتلی ، یوزی صـارغیلی بر کاتب « شیرراق » دییه جیبندن برماکنه‌لی متروچیقاردی، برر برر هپسنی اولچمکه باشلادی :

— بر مترو بش (قبول) ؛ طقسان بش سانتیم (رد) ؛ بر مترو سکز (قبول) ؛ الخ . .

رداولانلر طالعه کوسه‌رك چیقیورلردی . بر آز صوکره اورته‌ده قالبوردن کچمش کبی ساده ایریلر قالدی .

— باشلایالم افندم !

بو امر ویریلیر ویرلمز پولیس نامزدلری بلا اختیارالرینی حقه‌لرینه کوتوردیلر، یالادیلر ، کاغدلرینی خشیرداتدیلر. حالبوکه بوتون بوزوائده لزوم یوقمش . « هله بر اسملرینی یازسینلرده کوره‌لم » دینیلدی . ماصه اوزرنده‌کی بردفتره‌شیمدی برر برر کلیـورلر ، برشی یازوب کیدییـورلردی : « آهمت ، بکیر ، فیزی » الخ ... دوغرو یازان قالیـور ، یا کلش یازان اوزون بوینه ، کوربوز اندامنه رغماً چیقیوردی .

بشکطاش محـافظی حسن پاشا اسمنی (۸ ـ ۷) شکلیله یازارمش ؛ عین حال بوراده‌ده واقع اولدی ؛ فقط ، نه دینیر ، دوغرو اولدیغنـدن بالطبع قبول اولوندی . بوایکنجی قالبور اورته‌ده آنجق اون‌ایکی قدر بدبخت بیراقمشدی. سؤال‌باشلادی:

سؤال . — استانبولك ایشلك بر جاده‌سنده (طبیعی) مثلا کوپرو جوارنده (دها طبیعی) برینی ووریـورلر (بر محرری اولمالی) . سزده پولیسسکز ، نه‌یاپارسکز ، آکلاتکز باقایم ؟

اوزون برتوقفدن صـوکره (بوزمانه قدر قاتل چوقدن قاچاردی) بری دیدی‌که :

— وورانك آرقه‌سندن قوشارم .

— یاقاچوب کیتدیسه ؟

حیرتلر ایچنده صوصدی ، غالبا قاچیراجغنی هیچ خاطرینه کتیرمه‌مشدی . بن « قاچدیسه کیفمه باقارم » دیمدیکنه شکر ایدرکن دیکر بری جواب ویردی :

— قاچدیسه همان قوشار برچیلینکیر چاغریرم .

— نه یاپمق ایچون ؟

— قاپویی آچدیرمق ایچون ...

— آ اوغلم ، قاپو فلان یوق ، سوقاقده وورولمش !

نامزد افندی اولا شاشدی ، صوکره قیزدی : « احمقلق ایدوب ده وورولماسه‌یدی ! » جمله‌سنی افاده‌ایدن بروضع اعتراضله عادتا شهیدین بوکوچ صنعته قارشی اعلان عصیان ایتدی . بوصره‌ده براوچنجی کنج دیدی که :

— افندم ، همان مقتوله یاقلاشیر ، « سنی کیم ووردی ؟ » دییه صورارم .

بردیکری . — بن « سنی نه ایله ووردولر ؟ » دیرم .

ممیز . — یاتولدیسه ، جواب ویرمزسه ؟

اولکی . — راپورتمی یازارم .

برچوق سسلر . — بکجی‌یه خبر ویررم ؛ جسدی جامعه طاشیرم ؛ برآرابه بولورم ؛ کیجه ایسه چیکنه‌مسینلر دییه باشنده برفنر یاقدیررم ؛ دیوارلرده قورشونلری آرارم ، الخ ..

كورولتو چوغالدی ، اوزمانه قدر کوشه‌سنده سکوت ایدن برنامزد ، یاپیله‌جق شیئی کشف ایتمش وملالیدی که « بن‌سویله‌یم ، بن‌سویله‌یم ! » دیه‌حایقیردی . نامزدلرده داخل اولدیغی حالده کمال امیدله معمانك حلنه انتظار ایتدك :

— برپولیس بولور خبر ویررم ...

ممیز — جانم پولیس سن دکلمیدك ؟

— ها ! اونوتدمدی !

هپمز کولوشدك ؛ اولدقجه معلوماتلی بری جواب ویردی:

« دودوك اوتدورورم ! »

بوسوز نامزدلرك‌اوقدر غریبنه کیتدی که هپ بردن‌اعتراض ایتدیلر : « آمان افندم ، نصـل اولور ، برئولونك یانـنـده چوجق کبی دودوك چالمق ! »

بردیکری . — اذان اوقوسه‌ق اوله‌بیلیر .

ممیز . — بنی دیکله‌یك ، اولا بن آکلاته‌یم ، صوکره سز تکرارلارسکز : باقدیکزکه برینی وورمشلر ، ووران قاچمش ، وورولان ئولمش ، وقت کیجه ... همان دودوککزی اوتدورر ، امداد بکلرسکز ، مقتوله هیچ دوقونماز ، یرینی دکیشدیرمزسکز . بوزمانه قدرده‌مأمورلرکلیرلر ... (ایچلرندن برینه) سویله شمدی ، نه‌یاپه‌جقدك ؟

— (علی‌العجله ازبرلمش کبی تاباشندن) بنی دیکله‌یك ،

اولا بن آكلاتەيم ، صوكره سز تكرارلارسكز : باقديكز كه
يريني وورمشلر ، ووران ئولمش (!) وورولان قاچمش (؟)
وقت كيجه ، همان امدادبكلرسكز ، مقتولك يريني دكيشديرمسي
ايچون دودوككزي اوتدورورسكز ، بوزمانه قدر قاتلده
(!) امداده كلير .

مميز . — (حدتله) ايشي آلت اوست ايتدك !

نامزد . — (ينه على العجله) اوت ، ئولونكده آلتني
اوستنه چويردم ...

مميز — ئولويه دوقونمه ديمدكمي ؟

نامزد — (حدتله) يو ! ... افندي بن ناموسلو بر آدمم .
ئولونك جيبندن ساعتني قوردوني آشيرمام ؛ اللهك حلالندن
ويرديكنه قناعت ايدرم ...

نامزدلر بواعتراضه اودرجه اشتراك ايتديلر وميريل ميريل
اويله سويلنديلركه ذاتاً چيقمه‌سي پك قولاي اولان ياري
اوكجه‌سز يمنيلرله اوزرمزه هجوم ايتمه‌لرندن قورقدم ؛ آرقداشمه:
« امان ، برادر ، بن قاچييورم ! » ديدم . « دور ، ديدي ،
نتيجه‌يي آكلا ! »

— اه كوسترمسين !

بو وقعه‌دن برهفته صوكره دوغرو يولده برپوليس كوچوك
برچوجغي يام ياصصي ايدن اوتوموبيلك آرقه‌سندن باقدي ؛

صـوکره کمال عظمتله دفترینی چیقـاردی ، قلمنی ایصلاتدی وبرشی یازدی . اوصولجه صوقولدم ، ایشته اوقودیغم شی :

	غروش	پاره
تراش	۱	۲۰
حمام	۱	۲۰
سمید	•	۱۰

— ۷ تشرین‌اول ۳۲۶ —

قلمه نصل چراغ اولدم ...

سزه بونی آکلاتایم ... اوزون دکل ، (اوزون اولمایجه بالطبع قیصه‌در ، یازمغه حاجت یوق) فقط مفید : چوجقلرمز اوقوسونلرده برحصهٔ اخلاقیه چیقارسینلر وزنهار حکومت مأموریتنه کیرمسینلر !

درت بش سنه اولیور ، عموجه‌م آرتق سرکشلکمه دایانامادی ، کیزلیجه بنی برقلمه چراغ ایتمکه قرار ویردی ؛ کیتدی ، برخیلی مکتوبجی ، محاسبه‌جی فلان زیارت ایتدکدن صوکره برآقشام دیدی‌که : « حاضرلان ، ایشك اولدی ، یارین قلمه کیریورسك . » حال‌بوکه بونی بن هیچ ایسته‌میوردم ؛ بوینم بوکولدی ، بوغازم قورودی ، کوزلرمدن یاش کلدی .

ایرتسی صباح بنی قلمك قاپوسنه قدر کتیره‌ن مدیر اورته‌ده‌کی ماصه‌ده اوطوران بریسنه باغیردی :

— ممیز افندی ، آلیکز افندم .

یورودم ، سلاملادم ؛ اوده دیکر کوشه‌ده برینه سسلندی:

— کشفی بك ، باقسه‌کزه افندم !

تکرار یورودم ، تکرار سلام ویردم . بو اوچنجی مأمور سلاممی اعاده‌دن صوکره « کلیکز ! » امرینی ویردی ، بنی بر چوق کیشینك خارپل خارپل اوقویوب یازدقلری قوجه بر صیرایه دوغرو سوروکلدی ؛ باشده اوطوران کاتبك قولاغنه بر ایکی سوز فیصلدادی :

— ایشته سزه بریکی رفیق . . .

چکیلدی کیتدی . اوجـده اوطوران کنج فقط چنبر صاقاللی ،شال یلکلی ، قوردوننك اورته‌سنده قوجه بر مرجان ایله نجف مهر صـارقان ، ادرنه قپوسـنده اوطوردیغنه یمین ایده‌جکم بری ، ماصه کاتبی ، « صـفا کلدیکز ، اه مبارك و خیرلی ایتسین ! » دعاسندن صوکرا اوداجی‌یه سسلندی :

— بر اسکمله بولسه‌کزه . . .حسن آغا ، جانم ، بورایه باق . . .

خیلی تأخردن صوکره صندالیه کتیریلدی . آراده بریره صـیقیشدیرلدی . اوصولجه اوطوردم ؛ اطرافمه باقامیوردم .

حبسخانه‌یه کیرسه‌م، زندان آرقداشلرمدن بوقدر اوتانابیلیردم.
دوشونمکه وقت قالمادی ، ماصه کاتبی بکا خطاباً غایت نازکانه
دیدی که :

— شوقامیش قلمی آلیکز؛ سزه‌بوکونلك اعاره ایدییورم،
ایسته‌دیککز کبی آچیکز ... چاقیکز واریا ؟

— خایر ، چاقیم یوق ، دییه ککه‌لدم ، هم بن افندم قلم
یونتمه‌یی بیلمم ... مخاطبم ، آمرم کولنکله آغلامق آراسنده
دوداقلرینی آچـدی قاپادی ؛ بن علاوه ایتـدم : هپ فرنك
اوجیله یازارم‌ده ...

— یو!... بوراده اولماز، صوکره حسن‌خطکز بوزولور.
تکرار قیزاردم . نیچونمی ؟ زیرا حسن خط بکا جراحلق
قدر یابانجیدی ؛ فرانسز مکتبنده تورکجه خواجـه‌م وظیفه‌مه
هرکوز کزدیردکجه : « بوخطك الفباسی بشقه اوله‌جق ؛ عجبا
چرکسجه‌می؟ » دیردی .

قامیش الآن یرنده دورییوردی . نم‌بوتعند قطعیم اوزرینه
کاتب افندی یلکنك بان جیبندن کوده‌ری محفظه‌ده صاقلی بر
صدف چاقی چیقاردی . صنعتك اڭ لزوملی بر آلتی وضعیله اونی
بردفعه هوهلایوب قیلفنه قورولادقدن صوکره بکااعاره‌ایلدیکی
قلمی کسدی وصوردی :

— مقطعی نصل اولسون ؟

اوچنجی دفعه قیزاردم ؛ بویله بر سؤاله هیچ ده منتظر دکلدم. بوبربر اوستنه کلن فلاکتلردن صوکره اویله بر حالده ایدم که : « اسمکز نه در؟» دیسه لر: «نه ارزو ایدرسه کز، نصل اولورسه...» دییه جکدم ؛ اوقدر شاشیرمش ، اورکمشدم . نته کیم اویله ده دیدم یا :

— نصل اولورسه ...

قلم یونتولدی ، پوروزلری آلیندی : ـ بر معاینه ایدك هله باقالم: حقه یه اوزاندم؛ ایچنده اوزمانه قدر هیچ کورمدیکم بر ییغین لیف بولنجه اعتراضکار بر طورله دیدم که : ـ آ ! مرکبه برقوجه پاچاورا دوشمش ! ...

کاتب اولا حقه یه ، صوکره یوزمه باقدی ؛ بر مدت اویله دوردق : « چیقارته یم می ؟ » دیدم ؛ آرتق قیزدی : « بیراقیکز، اولازمدر ، هرحقه ده واردر ! » جوابنی وردکدن صوکره بنم قلمی معاینه ایتمه می ، یازمامی بکلدی . دردنجی دفعه قیزاردم ونه یازاجغمی بولامایجه آرتق تردوکمکه باشلادم . خاطرمه اویله عکسی شیلر کلییوردی که ؛ مثلا : (دکیز حمامی ، ألیزا ، قاییش داغ ، مرجمك) بونلر هیچ مناسبت آلمازدی ؛ نهایت بولدم و یازدم : بوموتی بیراسی...

— ایچرمیسکز ؟ — أوت .

بن قلمك مقطعنی بکنمشدم . ماصه کاتبی بو ایش بیتنجه

چکمجه‌یی چکدی ، برچوق قاریشدیردقدن صوکره بری بوش دیکری دولو ایکی کاغد چیقاردی : ـ شـونی تبییض ایدك ، دیدی . کاغدی ماصه‌یه دایادم . کاتب ینه اعتراض ایتدی : ـ ماصه‌ده یازمغه آلیشماییکز ؛ ألده یازمق أك اعلاسـیدر ، فقط بدایتده دیزیکزه دایایه بیلیرسـکز ... اشکنجه اصل او زمان باشلادی ؛ برقانبور خسته‌لقلری متخصصنك اعلاننده‌کی رسم کبی بن‌ده ایکی بوکلوم اولدم. ذاتاً اطرافمده هرکسك بالقجیل، طورنه ، لیلك و امثـالی طیور طویل المنقار نوعندن صـیرتی یوقاریده، باشی کوبکنده ایدی. کاغده بوفرصتله بردفعه‌باقوب دیدم‌که :

ـــ چیزکیلیسنی ویررمیسکز ؟

ـــ دوائر رسـمیه‌ده یالکز چیزکیسز کاغد مسـتعملدر !

ایشـته بو دفعه خلجانم آرتدی . چیزکیلی کاغدده بیـله استانبول سـوقاقلری کبی پك اکری بوکری ، غایت آرنووو برطرز معماری تعقیب ایدن قلمم کیم بیلیر شمدی سربسـت قاله‌رق نه افراطلره دوشـه‌جکدی . کاغدی دیزمه دایادم و تا یوقاریدن باشلادم ؛ چنبر صاقاللی آمرم سویلندی : ـ اولمادی أفندم، بردفعه قاتلاتوب اورته‌سنی‌وصوکرده‌ه ثلثی‌بولسه‌کزه ...

هندسه درسلرینك یکانه محلی تطبیقی ایشته بورا‌سیدی . حال‌بوکه بن اوکاده لایقیله واقف دکلدم . شیمدی کاتبه حیرتله

بن باقییوردم : « اونه دیمك ؟ » دیدم . جواب بیله ویرمدی؛ فقط ألمدن کاغدی چکدی ، یوقاری طرفدن اوجنی قیویردی، صوکره اورته‌دن‌ده بر قیوریق یاپدی ؛ بواشارتك آلتندن ینه اورته‌یی بولوب اورایی‌ده بوکدی ؛ « بورادن باشلایك !» دیدی.

باشلادم . اکر یاری یولده امدادمه یتشمه‌سه‌یدی سطر تا کاغدك ینه ایلك باشلادیغم نقطه‌سنده نهایت بوله‌جقدی . او عادتا براعلام ، برحجت‌شرعیه‌سطریدی . تکرارباشلادم وبرخیلی یازدم . ایکنجی‌سطر برنهر کبی‌چالقانه چالقانه یوکسلوب برنجی سطرك قایالرینه چارپییور وبونقطهٔ التصاقده کندینه کله‌رك دونویور، قوجه ریکساربیاضك‌سینهٔ پاکنده‌اوق‌میدانی‌کچن بر سرخوش قدر سربست ، آزاده‌سر اوزانوب کیدییوردی . ماصه کاتبی بوخریطهٔ مشوشه‌یه برکوز آتوب :

— ماشاالله ، ماشاالله . دیدی ، یازیکز چابق آچیله‌جق، غایت‌اوقوناقلی ... صوکره‌اوقودی ، مقابله ایتدك : ایکی‌سطر، درت جمله ، اون کلمه آتلامش ، سکز قدر رقمده یا کیلمش ، لایعدولایحصا نقطه‌لرده شاشیرمشدم : ـ آلیشیرسیکز ...

بن بشنجی خریطه‌یی اکمال ایدرکن آقشام اولمشدی . ممیز ، ممیز معاونی سلام ویروب آیریلدیلر ؛ اونلری برافندی تعقیب‌ایتدی ، یانمده کنه کیتمکه مأذون اولوب اولمدیغمی‌صوردم؛ « کیدیکز ! »دیدی؛ چیقدم . کیم‌بیلیر آرقه‌مدن نه‌لرقونوشدیلر.

اوکیجه رؤیامده بیك درلو قورقولر چکیردم : یازیمی یازارکن ایکی بوکلوم قالیویردم ، بردها بنی دوزلتمه‌دیلر ، کنج یاشمده علیل اولدم ؛ بردن بره قلم اوداسنده سوکیلی کوپکلرم « بوبی » ایله « طوطو » یی ممیزی ایصیررکن کوردم ، حاولامه‌لرینی ایشیتدم ؛ اسکمله بولنه‌مدیغندن بر اوراق صندوقنه اوطوردم، مرکب لکه‌لرینی دیلمله یالارکن اوصیراده یانمده سودیکم قادینی بنی کوله‌رك سیر ایدر بولدم .

ایرتسی صباح یرمه کچنجه هیچ طانیمادیغم افندیلر ، تا اوزاق کوشه‌لردن اوتر قومریلر کبی بنی سلاملادیلر :

— صباح شریفلر خیرلر اولسون ... صباح شریفلر خیرلر اولسون ...

— بونژور افندم ، بونژور افندم .

بن هر حالده طیور محلیه‌دن دکلدم ؛ لسانلرمز چوق نقطه‌ده آیریلیوردی ، اوکله‌یه یقین یانمده‌کی کاتب ا کیلدی ، فوطینلرینی چیقاردی ، صوکره چورابلرینی‌ده آتدی . بن کمال حیرتله باقییوردم . نهایت چکمجه‌سندن برغزته‌یه صاریلی ایکی أسکی مرجان ترلك ظهور ایتدی ؛ اونلری طاقدی ، تیپیش تیپیش یورودی ، کیتدی . کلدیکی زمان صوردم : آبدست آلمش! دیرکن هرماصه اوزرنده تپسیلر حاصل اولدی: پینیر ، حلوا ، اوزوم ، شروب ، قاله‌تا وانواعی؛ برشاپیرتی ،

بر اشتها كه حفظنا الله !

ایكیده برده قاپو آچیلیور ، عابالی یاخود شالوارلی ، الی كشكوللی یاخود تپه‌لی ؛ چوغنی یارالی ، آزی عایل دیلنجی افرادی مفتش كبی اطرافی بر دولاشیور ؛ آراده صیراده‌ده صو صاتان بر زنجی ، مهاجر بر پاسته‌جی ، روم شكرجی ، قوربان رساله‌سی هدیه ایدن بردرویش كورونویوردی. بونلردن وافندیلردن بوش قالان یرلرده‌ده سكز یاشنده باش اورتولو قیزیله كلمش اعمی بر متقاعد ، تراشی اوزون بر یاور ، بوینی صارغیلی بر بلدیه مأموری ، درت قدر آناطولیلی ، سكز سوخته‌وبرخیلی آلاجقلی صیقشمش بر آغزدن دردله‌شیوردی. دیركن یوقلمه جدولی كوروندی ؛ اسممك بانته‌امضامی‌چیزركن صولمده‌كی كنج دیدی‌كه :

— قاریشیق آتمایك كه كلمه‌دیككز زمان بزامضاایده‌بیله‌لم ، قسطالیومدن قورتولورسكز !

ألای ایكی غروش معاشمدن برنجی آیی أمله یكرمی درت غروش كچدی؛ یاریسی تقاعدیه ، متباقیسی پول وسند پاره‌سی ایمش ... اونكله نه آلمالیدم ، أك موافق نه ایدی، بردرلو تعیین ایده‌مدم ، نهایت ، تصادف ، كیتدم بر فانیله دون آلدم .

ایكنجی آی بر هفته قاچاماق یاپدم ، صوكره‌لری آرتق هیچ كیتمز اولدم ؛ آی باشی ، ایكی یوزه ابلاغ ایدیلن آیلغی

خدمتکارله آلدیرییور ، شوراده بوراده کزوب توزییوردم . شیمدی‌ده یازیم اوقدر آرنوودر ، الآن قلم یو تمام‌وچیز کیسز کاغد قوللانمام .

— ١٤ تشرین اول ١٣٢٦ —

زنکین و بویوك آدم اولمانك چاره‌لری

برهفته قدر اولویور ، غزته‌لرك اعلانات قسمنده شویله درت بش سطر کوردم : « بویوك آدم اولمانك اصوللرینی اوکرنمك ایستینلره بش غروش مقابلنده تعلیمات شفاهیه ویریلیر . » ره‌قلامه لزوم کورمدیکمدن سزه بوراده آدره‌سنی خبرویرمیه‌جکم . یالکز مشاهداتمدن بحث ایده‌جکم :

یوکسك برخانه‌نك یدنجی قاتنده‌کی **۱۲۸** نومرولو اوداسنه براللی قدر اصحاب مراجعتك نوبتنی صاودوقدرصوکره کیرنجه قارشیمده کنج فقط کور صاقاللی ، تشرین اوله رغماً کتن جاکتلی بریسنی کوردم . بکا شویله براقدی، صوکره أليله موجود ایکی فضله اسکمله‌نك صاغلامنی اشارتله : « اوطوریکز،

شبهه‌سز زنگین و بویوك آدم اولمانك چاره‌لرینی اوكرنمكه كلدیكز ! » دیدی . بن بوجلی كرامته اظهار حیرت مقابلنده أللرمی هوالاندیروب آرقه‌مه یاصلانیركن علی‌العجله علاوه ایتدی : « آمان ، اسكمله‌یه كووه‌نمه‌یكز ، چوروكدر . » بالطبع ، بواخطار خیرخواهانه‌دن ممنون ، دوغرولدم . برمدت سكوت ایتدك . مخاطبم كیرپیكارینی قاشلرینه برمدت دولادقدن ، بووصال پرمویدن برنشئه‌حس ایدر كبی بر آزده بایغین قالدقدن صوكره ، كوزلرینی یاپی طوتماز بر استور كبی چار چابق آچدی وصوردی : ـ ترجمهٔ حالكزه دائر بعض سؤاللر ایراد ایده‌جكم : اولا نره‌لیسیكز ؟

نه‌دن بیلمم ، سلانیك مهد حریت اولالی بن « استانبوللی‌یم » دیمكدن اوتانییورم ودوچار توبیخ اوله‌جغم دیه عادتا براندیشه دویویورم ؛ یاواشجه جواب ویردم : ـ استانبوللی‌یم .

ناصح جوابمدن ممنون قالمادی ؛ دوداقلرینی پستیل كبی أزوب یالادقدن ولذتی بكنمه‌مش كبی صومورتدقدن صوكره : ـ سز وپدریكز شمدی‌یه قدر نه ایله مشغولدیكز ؟ دیدی .

بوسؤالده بنی دوچار حجاب ایتدی . زیرا بابامك هیچ اولمازسه چارشوده برمانیفاطوره‌جی ، كندیمك « حسن انتخاب » مغازه‌سنده چیراق اولمادیغنه ایكی سنه‌در پشیمانم . دها یواش برسسله « افندم ، هرایكمزده مأموردق ! » دییه كككه‌لدم .

مخاطبم بودفعه کوزلرینی خیرسز فنری ، آغزینی کلبچه کبی آچوب بکا فنا فنا باقدقدن ودولاندیریجی باقالامش بر پولیس وضعیله یوزمه توکورمکه حاضرلاندقدن صوکره نه‌دنسه واز کچدی وصوردی : ـ تحصیلکز نه د جه ؟

مندیلمله تریمی قورولایوب قورقه قورقه سویلندم : ـ شویله بویله ؛ شهادتنامه‌م یوقدر، فرانسزجه‌یی بك آز بیلیرم.

بو چوابم قارشیمده‌کنی نه حیرته ، نه اسفه دوشوردی. عادتا ممنون، متبسم واولکی کینی اونوتمش برحالده دیدی که :ـ قمار اوینار ، ایسکه‌تینغی سور، سوریه‌لی قادینلردن‌ده حظ ایدر میسکز ؟

زنکین وبویوك آدم اولمقله بو سؤاللر آره‌سنده مناسبت بولامیه‌رق بر آز دوشوندم، نتیجه‌ده جواب ویردم:— چوق، بك چوق !

آلتنجی قاتك ۱۲۷ نومرولو ساکنی، بول یاغله خمور آچان بر آشجی نشئه‌سیله اللرینی « شاق شاق ! » بربرینه ووردی واولا کندیسنه صوکره‌ده بکا بر آلتمشلق سیغار اکرام ایدوب متعاقباً دیدی که :

— اعلی ، اعلی ! شیمدی نصیحتلرمی دیکله‌ییکز (بوندن آشاغیسنی ازبر اوقومغه باشلادی) زنکین و بویوك آدم اولمانك اوچ یولی واردر : (۱) مبعوثلق ، (۲) غزته‌جیلك ،

(۳) تحافیه‌جیلك . برنجیسی ایچون یا صاریقلی اولمق ، یاعدلیه‌ده وکیل مسخر ویاخودده وقتیله آوروپایه قاچمش بولنمق شرطدر. مبعوثدن ناظر اولمقده هرنظارته کوره برشرطه متوقفدر :

داخلیه ایچون : شیفره‌لی تلغرافله مخابره ایده‌بیلمك . — مالیه ایچون : پوکرحسابنی بیله‌جك قدر ریاضیوندن‌اولمق . — عدلیه ایچون : صاریقلی اولمق و چوق شیلر بیلمك . — خارجیه ایچون : برکوزی جامدن اولمق وکوکصوده کاغد حلواسی ییه‌بیلمك . — بحریه ایچون : حربیه‌ناظری ویاخود صدر اعظم اولمق . — حربیه ایچون : استانبولی فتح ایتمك . — اورمان ایچون : روم ؛ نافعه ایچون : ارمنی ؛ اوقاف ایچون : مصرلی ویا حجازلی اولمق . — صدارت ایچون : عزلی ایجاب ایدنجه یا سفیر اوله‌بیله‌جك ویاخود چینده سیاحت ایده‌جق استعداده اولمق لازمدر. کوریلیورکه بونك أك شایان آرزوسی وقولایی استانبولی فتح ایتمکدر ؛ اوحالده حربیه ناظری اولوکز دیرم .

غزته‌جی‌اولمق‌ایچونده اوچ‌شرط واردر: (۱)موزعلکدن یتیشمك ، (۲) استانبولك ترك مبوثی اولمق (استانبولك روم مبعوثلغی کفایت ایتمز) ، (۳) یهودی شرکتلرینی کوکندن قوپارته‌جق قدر اظهار ذکا ایتمك .

مثلا نصل برغزته‌چیقارمق‌ایستیورسکز،صیره‌سیله‌کوره‌لم :

صباح کبی ایسه : واپور صاحبی اولمق ویمن شمندوفرینه محبت قلبیه‌سی بولنمق . — اقدام کبی ایسه : بعض مقـاله‌لری بر آپارتمان کبی ایراد کتیرمك. — یکی غزته کبی ایسه : کونده بیك نسخه صـاتوب ینه کار ایتمك.— حنین کبی ایسه : دنیانك اك مزاحی «زیلرینی باش مقاله یاپمق.— تصویر افکار کبی ایسه : یالکز مرتبلرله موزعلره اوقوتمقدن متضرر اولمامق— ترجمان کبی ایسه : آناطولی شمندوفری کبی بودجه آچیغنی اورته‌جك برمقاوله‌سی بولنمق الزمدر .

تحافیه‌جی اولمق ایچون ده ینـه اوچ شرط واردر : (۱) فصولیه پیـازیله اوکله یمکنی کچیشدیرمك ، (۲) اسکی دورده سرایه ، یکی دورده مناقصـه‌لره داخل اولمق ، (۳) عسـکر دوربینی ، عسکر یقالغی ، عسکر مطره‌سی صاتمق ... مثلا ...

خطیب بورایه کلنجه سوزینی کسدم ، دیدم‌که : « بن تجار اولمق ایسته‌میورم ... بشقه صورتله زنکین اولمانك چاره‌لری نه‌در ؟ »

مخاطبم علم‌حال سؤالنه جواب ویرر برشـ کرد پر عرفان کبی دیدی که: — بشقه صورتله زنکین‌اولمانك چاره‌لری اوچدر: (۱) زنکین برقادینله اولنمك ، (۲) ملی بانقه‌لر آچمق ، (۳) صحنهٔ ملیه اسمی آلتنده قنطو قومپانیه‌سی تأسیس ایتمك .

— یا بویوك آدم اولمانك چاره‌لری ؟

— بشقه صورتله بویوك آدم اولمانك چاره‌لری ده اوچدر:
(١) شرف افندی سـوقاغنده دعوی وکیلی اداره‌خانه‌سی آچمق، (٢) مبعوث اولوب اوچ بچق آی حبسـه کیرمك، (٣) یکی پوسته‌خانه بناسی طرزنده بربنانك معماری اولمق ...

مخاطبم آرتق صاچمه‌لایوردی : چانطه‌مدن برچیل چاریك چیقاردم ؛ ماصـه‌یه قویدم ؛ تام بن قاپویی چیقارکن ایچریدن باغیردی :

— ودخی زنکین اولمانك اك قولای ، اك زحمتسز ، اك سرمایه‌سز برچاره‌سی دها واردر ...

صورمادم بیله ؛ بکله‌شن اللی قدر اصحاب مراجعاتی ایته‌رك بریول بولوب آشاغی اینرکن ، أك قولای ، أك زحمتسز وأك سرمایه‌سز زنکین اولمانك چاره‌سنی بن چوقدن بولمشدم : شارلاتانلق ....

بن بیله بواحتیاج زمانمده برچاریکمی فدا ایدرك اویوله قوربان اولمامشمیدم ؟

—٢٨ تشرین اول ١٣٢٦—

Nasirine Kitabınızda Hiç bir mantık yoktur okuyana okuma zevki virmeyor

فهرست

